Diža’ chawe’ kub len Salmo ka’

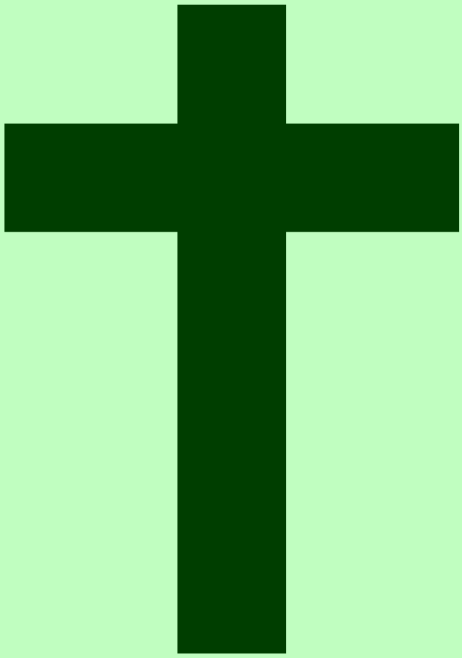

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka'

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

SALMOS 1
MATÍO 88
MARKOS 137
LUKAS 168
ẐWA 218
ĤECHOS 255
ROMANOS 304
1 CORINTIOS 325
2 CORINTIOS 345
GÁLATAS 357
EFESIOS 365
FILIPENSES 372
COLOSENSES 377
1 TESALONISENSES 382
2 TESALONISENSES 386
1 TIMOTEO 389
2 TIMOTEO 395
TITO 399
FILEMÓN 402
ĤEBREOS 404
ŽEDW 419
1 BEDW 424
2 BEDW 430
1 ẐWA 433
2 ẐWA 438
3 ẐWA 439
JŪDAS 440
APOKALIPSIS 442

SALMO KA'

1

1 Ba nez z̲en naken che bennen' bi z̲zi'e da'
z̲zejní'igekle benne' wen da' z̲innj ka'
l̲e',
na' bi nake' toze l̲en benne' dol̲a' ka',
na' bi žónl̲ene' tz̲en benne' ka' z̲zóagake' Dios
chel̲a'ale,
2 san žebele' dan' žone' kan z̲chi'le X̲anžo
Dios,
na' kan nak dan' wnnakze' L̲e', dot ža dot
yel z̲lab l̲aže'en.
3 Benne' ni nake' ka to yag da' zoan žoa'a
yegw,
da' z̲bian da' z̲ix̲ chen l̲o byo' chekzen,
na' x̲lagen bi žasen.
Yógo'te da' žon benne' ni, želžój chawen',
4 san benne' wen da' z̲innj ka' kege ki zej
nake'.
Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.
5 Bi yežojgak chawe' benne' wen da' z̲innj ka'
kate' wchi'a l̲aže' Dios l̲égake',
na' bi chó'ogak benne' dol̲a' ka' gan zej
ndobe benne' chawe' ka' l̲aw Dios.
6 Žaz l̲aže' Dios da' žongak benne' chawe' ka',
san da' žongak benne' wen da' z̲innj ka'
chen' l̲égake' gan kwia yí'gake'.

2

1 ¿Biz̲ chen' z̲ži'igak benne' yógo'te yež ka'
che Dios?
¿Biz̲ chen' z̲lab l̲áže'gak benne' ka' da' z̲zoan
L̲e' chel̲a'ale?
2 Z̲ži'igak benne' wnná bia' ka' chie' L̲e',
na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze diža'
nich wží'igake' che Dios, X̲ángake',
na' che Bennen' wžé Dios chekze'.
3 Z̲nnágake': "Yebéj kwinžo l̲o ná'gake',
na' wzoažo chel̲a'ale da' bchí'igekle' žo'o."
4 Gan že' X̲anžon' ya'abá chie' žz̲iže'.
Žon ditjle' da' žek l̲áže'gake' góngake',
5 na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' z̲dil̲e' l̲égake',
na' l̲o yel̲a' yichj ža'a chie' z̲chebe' l̲égake'.
6 Z̲nne': "L̲o ya'a la'y chia', Ya'a Sión
ba bzoa' Bennen' nna bi'e l̲o wlaza' neda'."
7 Z̲nna Bennen': "Wzenla' l̲e'e da' gož
X̲anžon' neda'.
Gože' neda': Le' nako' Z̲i'na'. Na'a ža naka'
x̲o'.
8 Wnnable neda', na' gonna' Le' yógo'te yež
ka',
na' gak chio' dot yežlyó.
9 Wchinnjo' yež ka' l̲en to bar ya,
na' ka to že'e yo wzoz̲jo' l̲égaken."
10 Na'a, l̲e'e, Benne' wnná bia' ka', le yenle
da' ni da' z̲zejni'ila' l̲e'e.
Le wsedle da' ni da' z̲zenla' l̲e'e, l̲e'e na' z̲nna
bia'le l̲o yežlyó.
11 Le gon da' z̲nna X̲anžo Dios, l̲o yel̲a' z̲žebe
chele,
na' l̲o yel̲a' žez̲ize chele, le yebele l̲awe' L̲e'.
12 Le gape ba la'ne Z̲i'ne' nich bi že'e,
na' bi kwia yi'le l̲o nez chele, dan' l̲a' žá'atie'
L̲e'.
Ba nez z̲en naken chegak yógo'te benne' ka'
žx̲en l̲áže'gake' L̲e'.

3

1 X̲ana' Dios, ba nyanl̲e'e benne' ka'
z̲žá'agake' neda'.
Benne' zante z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Benne' zante z̲nnégake' chia', na' z̲nnágake':
"Bi yeslá Dios l̲e'."
3 San Le', X̲ana' Dios, žape chi'o neda'.
Nako' yel̲a' baní' chia', na' z̲zo' neda'
chawe'.

4 Wžéžyi'a, na' bliža' X̲ana' Dios,
na' L̲e' bechebe' chia' gan zoe' l̲aw ya'a la'y
chie'.
5 Gota'a, na' wtasa',
na' bebana' dan' ben choch X̲ana' Dios
neda'.
6 Bi žeba' chi mil benne' ka' z̲díl̲-l̲engake'
neda',
benne' ka' zej nyechjle' neda'.

7 Wyás, X̲ana' Dios. Beslá neda', Dios chia',
na' wdáp x̲ága'gak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake'
neda',
na' bdichj láye'gak benne' wen da' z̲innj ka'.
8 Yel̲a' weslá za' l̲o no'o, X̲ana' Dios.
Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

1 Bechebe chia' kate' žliža' Le', Dios.
Le' z̲chi'a l̲áže'kzo' da' žona'.
Kate' wzóa' l̲o da' zede, Le' ben chocho'
neda'.
Beyache' l̲aže'l neda', na' benle da'
z̲chál̲jl̲ena' Le'.

2 Znna Dios: “Le'e, benne' ka', ¿to chi'ize
wzoale neda' chela'ale?
¿To chi'ize žíilele da' bi be zaka', na'
chejle'le da' wen laže'?”

3 Žala' nnézlele ba wžé Xanžo Dios bennen'
žape' Le' ba la'ne.
Xanžo Dios yenle' chia' kate' wliža' Le'.
4 Le žebe law Dios, na' bi gonle dola'.
Le wláb laže' chie' kate' dele gan ztasle, na'
le soa žize.
5 Le got biado' ka' lawe' Le' lo da' nak
chawe',
na' le wxén laže' Xanžo Dios.

6 Benne' zante znnágake':
“¿Noz benne' gon chawe'e neto'?”
Lo yela' ži'i laže' chio' bwia neto', Xanto'
Dios.
7 Le' bzo' yela' žebele lo yichj lázda'wa',
dan' nakžen zen ka da' zej nape benne' ka'
zej nápli'e zoa', na' xis uba wal.
8 Lo yela' zga'n chawe' gata'a, na' tasa',
dan' znno' Le', Xana' Dios, naka' chawe'
lawo' Le'.

5

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios.
Be' laže' kan zbeže laža'a.
2 Le' nako' Xana', na' nako' Dios chia'.
Benle da' žliža' Le', dan' zcháljlenteza' Le'.
3 Xana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a.
Zildo' la'kza' lawo' Le', na' kweza' da' yi'o
neda'.
4 Nako' Dios bi žaz lažo'o da' bi nak chawe'.
No benne' žone' da' zia bi soakze' gan zo' Le'.
5 Bi žo'o latje la'gak benne' wen da' zinnj ka'
lawo'.
Bi zle'elo' chawe' yógo'te benne' wen da'
zinnj ka'.
6 Zchinnjo' ližgak benne' ka' žon láže'gake'.
Zzo' chela'ale benne' wetw benách ka', na'
no benne' žon laže'e,
7 san neda' wak choa'a ližo' dan' nží'ile'elo'
neda'.
Wká'n zena' Le' lo yodo' la'y chio' lo yela'
zžebe.
8 Bsedle neda' gona' da' chawe' lawo' Le',
Xana' Dios,
dan' zžá'ale'egak benne' ka' neda',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Bche' neda' nez chawe' chio'.
9 Benne' ki bi znnágake' da' naken da' li.
Nža' yichj lázdo'gake' da' kegle.
Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka' chegak
benne' gat ka' da' nyáljwgaken.
Znnágake' diža' chawe' ka', san žon
láže'gake'.
10 Ben zi' benne' ka', Dios.
Ben ga chejchégwgake' ni'a che xtíža'gakkze'.
Dan' nyanle'e da' bi nak chawe' da'
žóngake',
na' dan' bží'igake' chio' Le', bnnita' légake'
chela'ale.
11 San yebéle'egekle benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.
Kweželyá'gake' lo yela' žebele dan' žákleno'
légake'.
Benne' ka' zej nži'ile' Le' yebéle'egekle'
lawo' Le'.
12 Gon cháwe'kzo' benne' chawe', Xana'
Dios.
Dan' žaz lažo'o bennen', gape chi'o le'.

6

1 Xana' Dios, bi tilo' neda' lo yela' zža'a chio',
na' bi gono' neda' zi' lo yela' yichj ža'a chio'.
2 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios, dan' bi
zoa' chawe'.
Beyón neda', Xana' Dios, dan' zzáka'li'a.
3 Že' zede yichj lázda'wa',
na' Le', Xana' Dios, ¿batx gákleno' neda'?
4 Da, Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'.
Lo yela' ži'i laže' chio' beslá neda'.
5 Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žejsá' laže'
no benne' Le'.
Lo latje chegak benne' gat ka', ¿noz benne'
wká'n zene' Le'?
6 Ba žedó laža'a dan' zbeže laža'a.
Yógo'te yel zbise gan dia' len nis zbeža'.
Žesbisan' len nis zbeža'.
7 Ba nyejw yej lawa' dan' zbéželi'a.
Ba bebižkze nis dan' yožen yej lawa' dan'
zžá'ale'egak benne' ka' žsáka'gake'
neda'.

8 Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' zinnj,
dan' ženle Dios zbéželi'a.
9 Xana' Dios ba ženle' da' žáta'yoela' Le'.
Zzi' Xana' Dios da' zcháljlena' Le'.
10 Žedoé'egekle, na' zej že' zedle'e yógo'te
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
De chgi' kwásgake' gan zoa', na' yedoé'egekle'.

7

1 Xana' Dios, žxen laža'a Le'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žsáka'gake' neda', na' goklen neda',
2 nich bi séngake' neda' ka žon bež yixe',
na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa no benne' gáklene' neda'.
3 Xana' Dios, cha' bena' neda' ki;
cha' zoa bi da' zinnj da' ben ni'a na'a;
4 cha' zoa bi da' bi nak chawe' da' bena' che no benne',
bennen' zgá'nlene' neda' chawe',
(san neda' góklena' bennen' bi zle'ele' neda' chawe' la'kze bi be bena' chie')
5 cha' ki bena', be' latje bennen' bi zle'ele' neda' chawe' kwia laže'e neda', na' sene' neda'.
Be' latje bennen' wleje' neda' lo yo, na' wca'ne' ca'ze yela' zen chia'.
6 Xana' Dios, lo yela' zža'a chio', wzó ža'.
Bdil-len benne' ka' žsáka'gake' neda' lo yela' zža'a chégake'.
Bsela' da' gaklen neda' kate' žin ža wchi'a lažo'o da' žak cheto'.
7 Benne' yógo'te yež ka' lá'gake' lawo' Le'.
Wnná bia' benne' ka' lo yela' zen chio'.
8 Le', Xana' Dios, wchi'a lažo'o benne' yógo'te yež.
Bchi'a laže' neda' ka nak da' chawe' dan' bena',
dan' bena' lo da' nak li laže' chia'.
9 Bchinnj da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
san ben chawe' benne' chawe' ka',
dan' nako' chawe', Dios, na' zwio' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'.

10 Dios na'kze žape chi'e neda'.
Žeslé' benne' ka' zej nake' li laže'.
11 Nak chawe' ka zchi'a laže' Dios da' žongak benne' ka'.
Yógo'te ža zža'a Dios che da' žongak benne' wen da' zinnj ka'.
12 Cha' bi yeyát láže'gake' Dios kweje' ya ntoche' chie' ka'.
Za' wsíe' yag ntóche'do' chie' ka'.
13 Za' wkonle' žin ya chie' ka' che wdile.
Za' wsíe' yag ntóche'do' ka' zoa yi' láwe'gaken.
14 Benne' wen da' zinnj zkweze' da' zia da' gone'.
Yo'o yichj lázda'we' da' zinnj da' gone', na' gone' da' wen laže'.
15 Ba bche'ne' to yežw gže' nich yéxjwgak benne' ka' ga na', san bexjwe' lekze' lo yežwn'.
16 Da' zinnj da' bene' žesbaga'n lekze' zia,
na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i Dios chekze' le'.
17 Wká'n zena' Xana' Dios ni'a che da' chawe' da' žone'
na' gólteza' che La la'y che Xana' Dios, Benne' zente.

8

1 Xanto' Dios, zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.
Nakže zen yela' zen chio' ka ya'abá.
2 Žolgak xkwide' ka', na' bi'do' že'n ka', ka naken.
Yo'o chawo'o gan bi gak la'gak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Zzoa žio' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',
na' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale.
3 Kate' zwia' ya'abá dan' beno' Le',
na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to ton,
4 na' znnaba': ¿bizkze zej nak benne' ka', dan' že' lažo'o légake'?
¿Bizkze zej nak benne' ka', dan' ži'o wnné yoe chégake'?
5 Beno' légake' yeláte'ze gaxjw ka nako' Le',
na' bzo' chégake' yela' zen, na' yela' ba la'ne.
6 Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da' ka' beno'.
Yógo'ten bdio' lo ná'gake':
7 zila' ka', na' bež ka',
na' yógo'te bia yixe' ka',
8 bia zej nnita' xílgakba', na' bel ka',
na' yógo'te bia ka' zej nníta'ba' lo nisdo'.
9 Xanto' Dios,
zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.

9

1 Xana' Dios, dot laža'a wká'n zena' Le'.
Wzenla' benne' ka' ka nak da' zente da' beno'.
2 Yebekzla', na' golkza' ka nak chio'.
Gola' che La la'y chio' Le', nako' Dios zente.
3 Bzonnjgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Bejchégwgake', na' wnítgekle' lawo' Le',
4 dan' zzoa chawo'o da' chawe' da' žona'.
Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do' zchi'a lažo'o.

5 Bdi̱lo' benne' yež ka', na' bchinnjo' yo'o
chegak benne' wen da' ẕinnj ka'.
Bso̱lo' lagak benne' ka' to chi'ize.
6 Wžía yi'gak benne' ka' bi ẕlé'egekle' neda'
chawe'.
To chi'ize zej nbia yi' latje chegak benne'
ka',
na' yež chégake' ka', da' ka' bchinnjo' Le'.
Nitó benne' chejsá' la̱že'e benne' ka'.

7 Xanžo Dios zoakze' to chi'ize.
Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a la̱že'e
benne' ka'.
8 Lo da' chawe' wchi'a la̱že'e benne' ka' dot
yežlyó,
na' benne' yógo'te yež ka' lo da' nak li la̱že'.
9 Xanžo Dios nake' ka to gan chejnníta'gak
chawe' benne' yache' ka',
kate' žin ža che da' wžía yin' benne' wen da'
ẕinnj ka'.

10 Benne' ka' zej nónbi'e Le', Xanto' Dios,
wxén láže'gake' Le',
dan' bi wléj yichjo' benne' ka' žíljgake' Le',
Xanto' Dios.

11 Le go̱l che Xanžon', Bennen' zoe' yež Sión.
Le wzenle benne' yež ka' ka nak da' bene',
12 dan' žejsá' la̱že'e chegak benne' ka'
ẕzáka'gake',
na' yezi'e wzón che benne' wetw benách
ka'.
Bi ga̱l la̱že'e da' žli̱žgak benne' yache' ka' Le'.

13 Beyache' la̱že'l neda', Xana' Dios.
Bwia da' ẕzaka'a lo na'gak benne' ka' bi
ẕlé'egekle' neda' chawe'.
Le' bekó'o neda' lo na' ye̱la' got
14 nich wzenla' benne' ka' da' ẕka'n ẕena' Le'
gan ẕdóbgake' lo yež Sión,
na' yebéle'ela' dan' besló' neda'.

15 Chejchazgak benne' yež ka' lo yežw da'
bché'ngake'.
Chejcházgake' lo do ye̱lj da' bdíxjgake'.
16 Xanžo Dios bloe'ele' kan ẕchi'a la̱že'e,
dan' wbága'gak ẕia benne' ka' bi zej nake'
chawe' ni'a che da' béngakkze'.
17 Benne' bi zej nake' chawe' ka' cházgake'
lo yi' gabíl,
yógo'te benne' ka' ža̱l la̱že'gake' Xanžo Dios.

18 Kege to chi'ize ga̱l la̱že' Dios benne'
yache' ka',
na' kege to chi'ize nitle da' žxen láže'gake'.

19 Wzó ža', Xana' Dios. Bi go'o latje benne'
ka' wká'n ẕen kwíngake'.
La̱'gak benne' yež ka' la̱wo' Le' nich wchi'a
la̱žo'o légake'.
20 Xana' Dios, ben ga žébegak benne' ka' Le'.
Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej nake' be-
nachze.

10

1 Xana' Dios, ¿biẕ chen' zo' zi'to'?
¿Biẕ chen' ẕkache' kwino' kate' ẕzáka'gak
benách chio' ka'?
2 La̱o ye̱la' ẕka'n ẕen kwin benne' bi nake'
chawe' ẕbia la̱že'e benne' yache',
san chejchaze' lo da' bdixjwe' nich wžía yi'e
bennen'.
3 Ẕka'n ẕen kwine' ni'a che da' ẕze la̱že'e.
Ẕnne zi'e bennen' ẕdan la̱že'e ye̱la' gape, na'
ẕka'ne' ka'ze Le', Xana' Dios.
4 La̱o ye̱la' ẕka'n ẕen kwin benne' bi nake'
chawe' bi žape' Dios ba la'ne,
na' ẕnne' bi zoa Dios.
5 Žónteze' da' ẕinnj, na' ẕnne'
bi wchi'a la̱že' Dios le' ni'a che da' žone'.
Ẕzoe' che̱la'ale benne' ka' ẕží'igake' chie' le'.
6 La̱o yichj lá̱ẕda'we' ẕnne':
“Bi be gak wsejw xneza'.
Batkle bi gak chia' da' bi naken chawe'.”
7 Ẕnnáteze' da' kegle, na' da' wen la̱že', na'
ẕkache'lanteze'.
Diža' ka'ze, na' diža' ya̱lze ẕžójgaken žoe'e.
8 Ẕkache' kwine' žoa'a yež nich sene' benne'
ka'.
Bagáche'ze žote' benne' ka' ẕdégakze' ga na'.
Ẕwíalanze' nich gak bi gone' chegak benne'
yache' ka'.
9 Bagáche'ze ẕbeze' ka žon bež yixe'.
Ẕbeze' nich gak sene' benne' yache' ka'.
Kate' ẕzene' benne' yache' la̱o do ye̱lj chie',
na' ẕchi'e le' chekze'.
10 Kan žon bež yixe' zóateze' xíti'e láwlegak
benách ka',
na' ẕzene' benne' zan len ne'e wa̱le.
11 La̱o yichj lá̱ẕda'we' ẕnne': “Na̱l la̱že' Dios
benne' ki.
Bkache' la̱we', na' bi le'ele' da' žona'.”
12 Wzó ža', Xana' Dios, na' bze no'o.
Bi ga̱l la̱žo'o benne' yache' ka'.

13 ¿Biz̲ chen' z̲zoagak benne' wen da' z̲innj ka' Dios chel̲a'ale?
L̲o yichj l̲ázdo'gake' z̲nnágake':
“Bi yezí' wzón Dios neda'.”
14 San Le' bl̲e'ekzlo' da' ni, dan' z̲wio' no benne' žone' da' z̲innj, na' da' bi nak chawe',
nich yezi'kzo' wzón benne' ka'.
Benne' yache' ka' z̲de kwíngake' l̲o no'o.
Le' žákl̲enkzo' bi' wzebe ka'.
15 Z̲kwaso' yel̲a' wal̲e che benne' wen da' z̲innj.
Wléj l̲awle da' bi nak chawe' da' bene', dan' bene' bagáche'ze.

16 To chi'ize nak X̲anžon' Benne' z̲nna bi'e žo'o.
L̲o yežlyó chie' ba wžía yi'gak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' L̲e' chawe'.

17 Benno' chegak benne' gax̲jw l̲aže' ka' da' wnnábgekle' Le', X̲ana' Dios.
Le' z̲kwezo' yichj l̲ázdo'gak bénne'do' ka' nich wzé nággake' x̲tižo'o,
18 nich wchi'a l̲ažo'o bi' wzebe ka', na' benne' ka' z̲záka'gake',
nich biž bi da' z̲innj gongak benne' ka'
bi zej nake' chawe' chegak bénne'do' ki.

11

1 Žx̲en l̲aža'a X̲ana' Dios.
¿Biz̲ chen' že'gak benách ka' neda':
“Bz̲onnj, wyéj l̲aw ya'a ka to byinne”?
2 Bwia nga, z̲kwezgak benne' ka' bi zej nake' chawe' yag ntóche'do' ka' chégake'.
Ba bx̲óagake' yag ntóche'do' ka' chégake' l̲o do chen,
nich gótgake' bagáche'ze benne' chawe' ka'.
3 Chela' kwasgak da' ka' z̲zoagak chochen da' chawe',
¿biz̲kze gongak benne' chawe' ka'?
4 X̲anžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že' Dios.
Z̲wíagak yej l̲awe', na' z̲l̲e'ele' da' žongak benne' ka'.
5 X̲anžo Dios z̲beje' benne' chawe' ka' l̲o da' zede,
san bi z̲l̲e'ele' chawe' benne' ka' bi zej nake' chawe' na' benne' ka' žóngake' da' z̲innj.
6 Wdíe' benne' ka' bi zej nake' chawe' l̲o da' ka' wžía yí'gaken l̲égake',
da' ka' zej naken yi', na' sufr da' žeyen ka yeže, na' to be' da' l̲al̲e'e,
da' ka' sel̲e'e l̲awgak benne' ka'.
7 Ki gone' dan' nak chawe' X̲anžo Dios, na' nži'ile' da' naken chawe'.
L̲é'egekle benne' l̲i l̲aže' ka' l̲awe' L̲e'.

12

1 X̲ana' Dios, beslá benne' chio' ka'
dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba la'ne,
na' bi zoa no benne' l̲i l̲aže' ládjwgak benne' ka'.
2 Yógo'te benne' ka' žon l̲áže'gekle' ljéžgake' ka'.
L̲o da' wen l̲aže' z̲nnágake' diža' chawe'
da' z̲nnágake' nich gon l̲áže'gekle' benách ka'.
3 X̲anžo Dios wžía yi'e benne' ka' z̲chál̲jgake' ki,
na' benne' ka' z̲chál̲jgake' da' z̲ka'n z̲en kwíngake'.
4 Benne' ka' z̲nnágake': “Da' z̲chal̲jžo gákl̲enen žo'o.
Wchal̲jžo kan žénelžo. ¿Noz̲kze benne' wchi'le' žo'o?”

5 San z̲nna X̲anžo Dios:
“Na'a l̲a'kza' neda' dan' žsáka'gake' benne' yache' ka',
benne' ka' z̲beže l̲áže'gake',
na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi da' gona'.”
6 X̲tiža' X̲anžo Dios naken dot da' li.
Naken ka ya plat da' wdén l̲o yi',
da' ba wdén l̲o yi' gaže chi'i ka'.

7 Le', X̲ana' Dios, z̲wíakzo' benne' chio' ka'.
To chi'ize gape chi'o l̲égake' l̲o na'gak benne' ka' zej nnita' l̲o ža na'a ža.
8 Kate' z̲ka'n z̲engak benách ka' da' z̲innj,
zej nnita' benne' bi zej nake' chawe' ka' gáte'teze.

13

1 ¿To chi'ize gal̲ l̲ažo'o neda', X̲ana' Dios?
¿Gal̲ l̲áže'tezo' neda'?
¿To chi'ize biž l̲e'elo' neda'?
2 ¿To chi'ize gon byene soela' da' z̲zaka'a?
¿To chi'ize gak nyache' l̲aža'a dot ža dot yel?
¿To chi'ize nna bia'gak benne' yichj ža'a ka' neda'?
3 Bwia neda', X̲ana' Dios, na' bechebe chia'.
Ben choch neda' nich bi gata',

4 na' nich bi nna bennen' bi zl̲e'ele' neda'
chawe', bi nne':
“Ba bzex̲jwa' l̲e'.”
Benne' ka' bi zl̲é'egekle' neda' chawe'
yebégekle' cha' chejchaza' l̲o da' bi
nak chawe',
5 san neda' žx̲en l̲aža'a Le' yeyache' l̲áže'lo'
neda'.
Dot l̲ázda'wa' žebela' dan' žákl̲eno' neda'.

6 Gol̲kza' che X̲ana' Dios dan' žon chawe'e
neda'.

14

1 Benne' l̲azdo' zide ka' zza' l̲áže'gake', na'
znnágake': “Bi zoa Dios.”
Benne' ki zej nchix̲le yichj l̲ázdo'gake', na'
žóngake' da' bi naken chawe'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.
2 X̲anžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwie'
benne' ka'
nich l̲e'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', ben-
nen' žape' Dios ba la'ne.
3 Yógo'tie' bejchíx̲gekle'.
Yógo'tie' zej nchix̲le yichj l̲ázdo'gake'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe',
nitóe'.
4 ¿Bi žejní'igekle benne' ka' žóngake' da' z̲innj?
Zzózjgake' benne' chia' ka' ka zzozj to benne'
yet da' žawe',
na' bi žákbe'egekle' zoa X̲anžo Dios.
5 L̲o yel̲a' zžebe chégake' žzízegak benne' ka',
dan' žakl̲en Dios benne' chawe' ka'.
6 Zcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne'
yache' ka',
san benne' ki žx̲én l̲áže'gake' X̲anžo Dios.
7 L̲a'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.
Kate' gon X̲anžon' ga yežingak benne' chie'
ka', benne' ka' zej ndo'e zíto'le,
na' yebégekle z̲a'só Jakob, na' yebél̲e'egekle
benne' Israel ka'.

15

1 X̲ana' Dios, ¿nozkze benne' gak soe' gan zo'
Le'?
¿Nozkze benne' gak soe' latje la'y chio'?
2 Wak gon ki benne' nake' l̲i l̲aže', bennen'
žone' da' naken chawe',
bennen' zoa da' nak dot da' li l̲o yichj
l̲ázda'we',
3 bennen' bi z̲nnie' che lježe' ka',
na' bi be da' z̲ia žone' chegak lježe' ka',
na' bi žwe'e latje no benne' kwej bi'e lježe'
ka'.
4 Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape'
ba la'ne no benne' žone' da' z̲innj,
san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake'
X̲anžo Dios ba la'ne
bennen' bi zche'e x̲tiže'e l̲a'kze gonen ga bi
wnite'.
5 Wak soa bennen' ga na', bennen' žsane'
mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
na' bi žezi'e mežw nich wzóa lie' da' wen
l̲aže' che benne' bi be z̲ia nbage'e.
No benne' žone' ki batkle chejchaze' l̲o da'
z̲innj.

16

1 Bwia neda', Dios, dan' žx̲en l̲aža'a Le'.
2 L̲o yichj l̲ázda'wa' žapa' Le', X̲ana' Dios:
“Le' nako' X̲ana'.
Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' l̲o
no'o.”

3 Žaz l̲áže'za' benne' ka' zej nake' che Dios l̲o
yežlyó nga,
na' l̲ezka' benne' ka' zej nake' l̲i l̲aže'.
4 Zan da' sáka'gak benne' ka' zka'n zéngake'
lo'a ka'.
Bi gona' l̲égake' tzen kate' zl̲áljgake' žen
l̲áwgaken, na' bi wkonla' žin lágaken.
5 X̲anžo Dios zwawe' neda' na' nake' da'
chawe' chia'.

Le', Dios, žape chi'o yel̲a' nban chia'.
6 Da' žonno' chia' naken da' ba nez z̲en da'
zzi'a,
na' x̲tanl̲e'e nak latje gan bzo' neda'.

7 Wká'n zénteza' X̲anžo Dios, Bennen' žsedle'
neda'.
Kate' ne z̲tasa' zzejni'ile' neda' l̲o yichj
l̲ázda'wa'.
8 Žx̲en l̲aža'a X̲anžo Dios yezi'e neda'.
Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

9 Che l̲en zoa l̲ázda'wa' yel̲a' žebél, na'
žebél̲e'etezla',
na' kate' gacha'a l̲o yežw ba wx̲én l̲aža'a Le'
10 dan' bi wka'no' be' da' nakkza' l̲o latje
chol̲ chegak benne' gat ka',
na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.
11 Wl̲oe'elo' neda' da' žal̲a' gona' nich gata'
chia' yel̲a' nban.
Gan zo' Le' yebél̲e'etezla',

na' kwito' Le' sóateze yela' ba nez zen chia'.

17

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios. Benle da' žliža' Le'.
Wzí' da' znnabla' Le' lo yela' li laže' chia'.
2 Benn latje la'a lawo' Le' nich wchi'a lažo'o neda',
dan' zle'elo' yógo'te ka zej nakkzen.
3 Le' zwíakzo' yichj lázda'wa', na' zle'elo' neda' žel.
Bwíakzo' da' žona', na' bi be da' zinnj ble'elo'.
Wdape chi'a loža'a nich bi be diža' ka'ze nnia'.
4 Žona' ka nak da' znna xtižo'o,
na' bi žona' kan žongak benne' wen da' zinnj ka'.
5 Wdape chi'i neda' lo nez chawe' chio',
nich bi chejchaza' lo da' bi nak chawe'.
6 Žliža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.
Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.
7 Bloe'el neda' kan žeyache' láže'le'elo' benách ka'.
Beslá benne' ka' žxen láže'gake' Le' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'.
8 Bwia neda' ka žon no benne' zwíakze' yej lawe'.
Wdape chi'i neda' ka žon zkoko', bian' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba'
9 nich bi be gongak chia' benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' žénegekle' gótgake' neda'.
10 Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka',
na' lo yela' zka'n zen kwíngake' zcháljgake'.
11 Gáte'teze gan zda' zwíagake' neda'.
Žénegekle' wžía yí'gake' neda'.
12 Zej nake' ka to bež yíxe'do' žénelba' bi da' gawba'.
Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache' kwinba' nich senba' biado' ka'.
13 Da, Xana' Dios, bdil-len benne' ka' bi zej nake' chawe', na' bžia yi' légake'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe', wkonlo' žin ya ntoche' chio'.
14 Beslá neda' lo na'gak benne' ka' len no'o wale, Xana' Dios.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka', benne' zej ze'e nich yekwásgake' yežlyó cheto' nga,
benne' ka' žáwgake' da' záka'le'e chio' na' zwáwgaken' zí'ngake' ka',
na' zga'nkze da' gawgak za'sógake' ka',
15 san neda', le'ela' lawo' Le' dan' naka' chawe'.
Chaz laža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate' yebana'.

18

1 Nži'ila' Le', Xana' Dios.
Le' zzoa chocho' neda'.
2 Le', Xana' Dios, nako' ka to yej gan zoa' choch,
na' nako' ka to yo'o zen gan yo'o chawa'a.
Nako' Benne' weslá chia', na' Dios chia'.
Le' zzoa chocho' neda', na' wxén laža'a Le'.
Žape chi'o neda', na' žesló' neda',
na' zkache' chawo'o neda'.

3 Znnia': Xanžo Dios žala' wká'n zenžo-ne'.
Beslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.
4 Wzóa' lo da' zede che yela' got,
na' gok da' zinnj ka to yegw nis da' bcheben neda'.
5 Gota' zož chia' choa'a lo yi' gabíl
dan' wzóa' lo da' zede che yela' got.
6 Lo da' zžia yin' benách ka' bliža' Xana' Dios
na' bcháljlenkza' Dios chia'.
Le' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchalja' lawe'.
7 Naž wzó' yežlyó nga.
Wzízegak ya'a ka' gže'.
Wzízele'egaken dan' bže'e Le'.
8 Bžoj žen che yi' lo zine'e,
na' bžoj yi' lo žoe'e da' bzeyen da' zej že' lawe',
na' yi' na' bzenen bzio' yi' ka'.
9 Bsaljwe' ya'abá, na' betje',
na' wzóa da' chol zan ni'e.
10 Wdíe' lo be', ne ži'e to da' nzin' kerubín.
Ka' gaze wdíe' lo be' bdone'.
11 Gokwe' da' chol, dan' bkachen' Le',
dan' naken bejw gasj da' yožen nis.
12 Lo da' žákti'tele'e chie' bžojgak bejw gasj ka'.
Bžojgak wzió' yi', na' yej nis.
13 Zan ya'abá wnné wzió' che chi'i Xanžo Dios,
na' benle chi'i Dios zente ládjwgak wzió' yi' ka', na' yej nisen'.
14 Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',

na' beslase' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Bsane' yes wzió' ka', na' bžia yi'e benne' ka'.
15 Naž bla' lawgak da' ka' zej že' gže' zan nisdo',
na' bla' law xni'a yežlyó dan' žen' zan nisdon'.

Bdilo' benne' ka' zzá'agake' neda', Xana' Dios,
na' lo yela' zža'a chio' bsejo' xnézgake'.

16 Betj Dios lo da' sibe, na' bexwe' neda',
na' len ne'e wale bebeje' neda' lo da' zede da' goken ka nis zil.
17 Beslé' neda' lo na'gak benne' wale ka', benne' bi zlé'egekle' neda' chawe',
na' lo na'gak benne' ka' zzí'igake' chia' neda', benne' ka' zej nakže' wale ka neda'.
18 Bdíl-lengake' neda' katen' wzóa' lo da' zedle'e,
san Xana' Dios góklene' neda'.
19 Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe' neda' to latje zen.
Beslé' neda' dan' wyáz laže'e neda'.
20 Xanžo Dios bebi'e chia' dan' bena' da' naken chawe',
na' ka nakkze da' chawen' bebi'e chia',
21 dan' žona' ka žsedle Xana' neda',
na' bi wléj yichja' Dios chia'.
22 Žona' ka nak da' bchi'le' žo'o,
na' bi bsana' diža' ka' da' bdixjwe'.
23 Goka' li laže' lawe' Le',
na' wdape chi'i kwina' nich bi gona' da' zinnj.
24 Bebí'i Xanžo Dios chia' ka nak da' chawe' da' bena',
ka nakkze da' chawen' dan' bena' lawe' Le'.

25 Žeyache' láže'lo' no benne' žeyache' láže'le' lježe',
na' nako' li laže' len bennen' nake' li laže'.
26 Zcháljleno' benne' chawen' da' naken dot chawe',
na' gako' snia len benne' wen da' zinnj.
27 Yesló' benne' chawen' lo da' wžía yin' benách ka',
san wzexjo' benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
28 Le' wzaljo' yi' chia'.
Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan zoa' lo da' chol.

29 Yela' wak chio' wžía yin' benne' zanle'e, benne' ka' žjake' lo wdile.
Cha' Le', Dios, sóaleno' neda', wak wchinnja' ze'e ka' žape chí'igaken yež ka'.

30 Da' ka' žon Dios zej naken li laže', na' xtiže'e naken dot da' li.
Žape chi'e yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'.
31 Toze Xanžon' nake' Dios.
Toze Dios chežo nake' Benne' žape chi'e žo'o.
32 Dios nake' Bennen' žone' neda' benne' wale,
na' Benne' žeyone' li laže' da' žona' neda'.
33 Žone' ni'a ka zej nak ni'a bžina' yixe'
na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión chie'.
34 Žsedle' neda' nich gak cha'a lo wdile,
na' nich gak wlewa' da' žsi yag ntóche'do' ka', dan' naken ya bronse.

35 Lo yela' žeslá chio' wdape chi'o neda', na' len no'o li ža gókleno' neda'.
Lo yela' ži'i laže' chio' bka'n chawo'o neda'.
36 Ben chawo'o nez gan tia',
na' bi kwila' lo nezen'.
37 Bsejwa' xnezgak benne' ka' zzá'agake' neda', na' bena' ga bzónnjgake',
na' bi beyá'a liža' ga bžinte beta' benne' ka'.
38 Bena' benne' ka' we', na' bi gok yeyásgake'.
Bejbíxgake' zan ni'a.
39 Ben chocho' neda' nich gok cha'a lo wdilen'.
Bzexjo' benne' ka' zzá'agake' neda' zan ni'a.
40 Beno' bzonnjgak lawa' neda' benne' wale ka',
na' bžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

41 Wnnábgekle' no benne' gáklene' légake' san bi wzóa no benne'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios, san bi wzé nage' chégake'.
42 Bžia yi'a benne' ka', na' gókgake' ka bixte yo dan' zzen lo be'.
Bleja' légake' ka zleja' gona' lo nez ka'.

43 Besló' neda' lo na'gak benne' ka' zzí'igake' chia',
na' beno' neda' benne' blo lo yež ka', na' láwe'lgak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin chia'.
44 Kate' béngekle' chia', na' béngake' kan wnnía'.
Benne' yež ka' béngake' kan bchi'la' légake'.
45 Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a ná'gake'.
Lo yela' zžebe bžójgake' lo yež zen ka' chégake'.

46 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
¡Ga'n zene' dan' žáklene' neda'!
¡Ga'n zen Dios, Bennen' žeslé' neda'!

47 Dios žebéj yichje' benne' ka' zžá'agake' neda',
na' zdie' benne' yež ka' lo na'a neda'.
48 Žeslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.
Žone' ga znna bi'a benne' ka' bží'igake' chia' neda'.
Beslé' neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka'.

49 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, lawgak benne' yež ka',
na' golkza' che La la'y chio' Le'.
50 Žono' ga žon to benne' da' zen ka',
bennen' znna bi'e lo wlazo' Le',
na' žeyache' láže'lo' bennen' wžío' Le',
bennen' nake' Dabí, na' za'sóe' ka', to chi'ize.

19

1 Nla' law zan ya'abá yela' zen che Dios.
Zcháljgakkze yógo'te da' ka' bene'.
2 To ža zzenlen ža yoble da' ni,
na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.
3 Bi zkóngeklen žin xtíža'gak benne' ka',
na' bi zoa no benne' ženle' chí'igaken,
4 san zžin da' znnágaken do zente yežlyó,
na' zžingak xtíža'gaken dot yežlyó.
Dios bene' ya'abá ka to yo'o gan zoa wbíž.
5 Zildo' zlan' ka to benne' byo zchag ne'e.
Žebelen ka to benne' zzá'li'e.
6 Zžojen chela'ale gan zlan',
na' zžinen chela'ale gan ženen.
Zcha'an yógo'te da' zej den.

7 Dot li laže' nak da' žsedle Xanžo Dios,
na' zzoa chochen be' da' nakkzžo.
Li laže' nak da' bchi'le Xanžon' žo'o.
Znezjwn yela' žejní'il chegak benne' ka' bi zej napen'.
8 Da' likze nak da' wnná Xanžon',
na' žebéle'egekle benne' ka' žóngake' kan znnan.
Li laže' nak da' zzejní'il Xanžon' žo'o,
dan' zzoan žo'o lo yela' baní'.
9 Nak chawe' zžébežo Xanžon', dan' gonen ga soažo nbanžo to chi'ize.
Da' likze nak kan zchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' naken chawe'.
10 Naken da' zdan láže'žežo ka ya oro,
na' ka ya oro zente dan' záka'le'en.
Nakžen zix ka bžina' che bez, dan' nakle'en zix.

11 Žsedlen neda', wen žin chio',
dan' žona' kan znnan, na' da' zenle'e žezi'a.
12 Nitó benne' bi gak gónbi'e da' zinnj da' žone'.
Beslá neda', Xana' Dios, lo da' zinnj dan' bi žákbe'ela' žonan'.
13 Bkache' chawe' neda', wen žin chio',
nich bi be dola' gona' dot laža'a.
Bi go'o latje nna bia' dola' neda'.
Naž gaka' li laže', na' bi baga'a zia che dolan'.
14 Žénela' gak da' zchalja', na' da' zlab laža'a da' žaz lažo'o Le'.
Xana' Dios, Le' žon chochkzo' neda', na' beya'wo' neda'.

20

1 Znnabla' Xanžo Dios yenle' chi'o kate' bi žak chio',
na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob le'.
2 Znnabla' Le' lo latje la'y chie' gáklene' le',
na' gan zoe' law Ya'a Sión yedjwíe' le'.
3 Znnabla' Le' chejsá' laže'e yógo'te da' bnezjo' chie',
na' si' lo ne'e biado' ka' zzeyo' lawe' Le'.
4 Znnabla' Le' gonne' chio' yógo'te da' zdan lažo'o,
na' gone' yógo'te da' žak lažo'o.
5 Yebéle'elto' kate' yeslé' le'.
Wchisto' to da' wloé'e lawn La la'y che Dios chežo.
Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da' znnablo' Le'.
6 Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen' wžekze' Le'.
Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i bennen'.
Len yela' wak zente chie' yeslé' le'.
7 Bal benne' ka' žxen láže'gake' karro ka' che wdile,

na' yezíka'že' žxen láže'gake' bia wale ka',
san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.
8 Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na' bejchégwgake',
san žo'o, beyasžo, na' zežo.

9 Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze znna bi'o neto'.
Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

1 Benne' znna bi'e zžebe' yela' wak chio', Xanto' Dios,
na' ni'a che yela' weslá chio' žebéle'ele'.
2 Benno' chie' da' wdán laže'e
na' bi bžono' da' wnnable' Le'.
3 Wzí' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.
Bžio' yichje' to da' naken oro.
4 Wnnable' Le' gonno' chie' yela' nban,
na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.
5 Zenle'e nak yela' zen chie' dan' besló' le'.
Benno' chie' yela' ba la'ne, na' yela' zen.
6 Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,
žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

7 Dan' bennen' znna bi'e žxen laže'e Xanžon',
yeyache' laže'l Dios zente le', na' bi kwe' zedle'.

8 Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Len yela' wak chio' wzexjo' benne' ka' zží'igake' chio'.
9 Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o légake' lo yi'
katen' yido' nich wchi'a lažo'o légake'.

Xanžon' wžía yi'e benne' ka' lo yela' zža'a chie', na' yi' na' wzeyen légake'.

10 Yógo'te da' béngake' lo yežlyó nga wchinnjo',
na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw benách ka',
11 dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Sa' láže'gake' da' góngake' san bi be sáke'gekle' dan' wlago' légake'.
12 Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka' nich goto' légake'.
13 ¡Ga'n zen Le', Xanto' Dios, lo yela' wale chio'!
Góltezeto', na' wká'n zéntezeto' Le' ni'a che yela' wak chion'.

22

1 Dios chia', Dios chia', ¿biz chen' wléj yichjo' neda'?
¿Biz chen' bi ženlo' kate' znnabla' Le' yesló' neda'?
2 Dios chia', žliža' Le' tža tža, san bi žechebo' chia'.
Žliža' Le' žel, na' bi žezí' laža'a,
3 san Le' nako' la'y.
Zbezkzo' gan zka'n zengak benne' Israel ka' Le'.
4 Xa xna' wdé cheto' ka' bxen láže'gake' Le'.
Bxen láže'gake', na' besló' légake'.
5 Blížgake' Le', na' gókleno' légake'.
Bxen láže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',
6 san neda' naka' ka to bel góna'do', na' kege benne'.
Zža'agak benne' ka' neda' na' žon dítjgekle' neda'.
7 Yógo'te benne' ka', kate' zlé'egekle' neda', zká'ngake' neda' ka'ze.
Žsáljwgake' žóa'agake' nich nnégake' chia',
na' zta yíchjgake', na' znnágake':
8 "Bxen laže'e Xanžon' nich yeslé' le'.
Yeslé' le' cha' žaz laže'e le'."
9 San Le', Xana', bexo' neda' kate' golja'.
Beno' ga bxen laža'a Le' kate' ne žazža'a.
10 Wyoá'a lo no'o kate' bi na' galja'.
Kate' ne yoa'a le'e xna'a, báchekze nako' Dios chia'.
11 Bi yebigo'o gan zoa' dan' zoa gawze da' wsakan' neda',
na' bi zoa no benne' gáklene' neda'.
12 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej nyechjle' neda', benne' ka' zej nake' ka bež ka'.
Zej nyechjle benne' ka' neda', benne' ka' zej nake' ka bež wale ka' che yežlyó Basán.
13 Gónegekle' wžía yí'gake' neda'
ka žon to bež yixe', bia zdonba', na' zbéžeya'aba'.
14 Bedó laža'a, na' gok lázda'wa' ka nis da' nlaljen,
na' yógo'te žit yoa'a bsángaken ljéžgaken ka'.
Lázda'wa' goken ka china' bez, da' beyonan li'a ka nis.
15 Beyák yela' wale chia' ka to že'n yo dan' nla'an, na' loža'a wdán' chichjla'.
Bletjo' neda' lo bixte yo che yela' got.
16 Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'.

Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.
Wdídjwgake' ni'a na'a.
17 Wak wlaba' yógo'te žit yoa'a,
na' benne' ka' zl̲é'egeklen', z̲wíazegake' neda'.
18 Bdísgake' z̲a' che chégake',
na' l̲awle z̲an' wléjgake' da' gak bian'.
19 San Le', X̲ana' Dios, bi bkwaso' gan zoa'.
Nakkzo' Le' yel̲a' wal̲e chia', na' gákl̲eno' neda'.
20 Beslá be' da' nakkza' l̲o na' benne' wdíe' neda' ya ntoche'.
Bennen' žénele' wžía yi'e neda' žone' ka žon to beko'.
21 Beslá neda' l̲o žoa'a bež yix̲e'.
Beslá neda' l̲o lozgak bež wal̲e ka'.
22 Wzenla' bi' ljéža'do' ka' kan nako' Le'.
Wká'n z̲enkza' Le' gachje l̲awle benne' ka' zej ndobe' chio' Le'.

23 L̲e'e, benne' ka' z̲žébele X̲anžon':

¡Le wká'n z̲ene' L̲e'!
¡Le wká'n z̲ene', l̲e'e, z̲a'só Jakob!
¡Le žebe L̲e', l̲e'e, z̲a'só Israel ka'!

24 Bi z̲nnita' Dios benne' yache' ka' chel̲a'ale,
na' bi z̲deze' da' z̲záka'gake',
na' bi z̲kache' l̲awe' l̲awgak benne' ka',
san kate' žl̲ížgake' L̲e', ženle' chí'igake'.

25 Gachje l̲awle benne' zan ka', benne' zej ndobe' chio'
wká'n z̲enkza' La la'y chio' Le',
dan' bchebe l̲aža'a gonan' l̲awgak benne' ka' z̲žébegake' Le'.

26 Gawgak benne' gax̲jw ka', na' yéljgekle'.
Bíga'gake' l̲aw X̲anžon', na' wká'n z̲éngake' L̲e'.
Gákteze yel̲a' ba nez z̲en chegak benne' ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó chejsá' l̲áže'gake' X̲anžon', na' yežíngake' l̲awe' L̲e'.
Yógo'te kwe' benách ka' wká'n z̲éngake' L̲e',
28 dan' napkze X̲anžon' yel̲a' wnná bia',
na' nna bi'e yógo'te yež ka'.
29 Gawgak yógo'te benne' z̲en ka' che yežlyó nga, na' wká'n z̲éngake' Dios.
Wzóa z̲ibgak yógo'te benne' ka' l̲awe' L̲e'.
Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich bi gátgake'.
30 Z̲a'sógak benne' ka' góngakbe' žin che X̲anžon'.
Wzéngekle' z̲í'ngake' ka' ka nak chie'
na' zejte chejsete chegak benne' ka'.
31 Yežíngake', na' wzéngekle' benne' ka' ka nak da' chawe' da' žon Dios.
Wzéngekle' benne' ka' bi na' gáljgake' ben Dios da' ki.

23

1 X̲anžo Dios žape chi'e neda' ka žon to benne' žape chi'e z̲ila' chie' ka', na' bi be yážjela'.
2 Ka žon bennen' ga z̲zi' l̲áže'gak z̲ila' ka' gan bdáwgakba' yix̲e' ya'ado', ki žon Dios chia' neda'.
Gone' chia' kan žon bennen' chegak z̲ila' ka' z̲chi'e-ba' žoa'a yegw nis da' že' žize.
3 Žon choche' yichj l̲áz̲da'wa'.
Žon chawe'e neda' nich gak da' bchebe l̲aže'e.

4 L̲a'kze tia' gan de z̲ož gata',
bi be da' z̲innj wcheben neda',
dan' zóal̲enkzo' Le' neda', X̲ana' Dios.
Bar chio', na' breke' chio' gape chí'igaken neda'.
5 Wsí'ni'o da' ye'j gawa' l̲a'kze benne' ka', benne' z̲díl̲-l̲engake' neda' zej nyechjle' neda'.
Z̲go'o set yichja' da' žeyonen neda' chawe', na' žeschá'l̲i'o da' žé'jl̲ena'.
6 Da' likze da' chawe', na' yel̲a' ži'i l̲aže' chio' sóal̲engaken neda' yógo'te ža soa' nbana',
na' ližo', Dios, gaken liža' to chi'ize.

24

1 Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te da' že' l̲awen'.
Nak chie' yežlyón', na' benne' ka' nníta'gake' ga na'.
2 Bzoen' l̲awle nisdo',
na' bzal̲e'e x̲ni'an že'lte z̲an nisdo'.
3 ¿Noz̲kze benne' gak kwene' ya'a che X̲anžon'?
¿Noz̲kze benne' gak choe'e yodo' la'y chie'?
4 Wak benne' ka' zej nak chawe' da' žóngake', na' da' z̲za' l̲áže'gake',
benne' ka' bi na' wchís ná'gake' l̲awgak lo'a ka',

na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che da' bi naken li laže'.
5 Xanžon' gon chawe'e benne' ki.
Dios wchi'a laže'e benne' ki, na' yeslé' légake'.
6 Ki zej nak benne' ka' zbíga'gake' law Dios,
benne' ka' žó'ogake' gan zoa Dios che Jakob.

7 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
8 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Benne' wale, na' nape' dot yela' wak.
Nake' Xanžon', Bennen' zzoele' lo wdile.

9 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
10 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Bennen' znna bi'e gáte'teze.
Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente na'.

25

1 Xana' Dios, zcháljlena' Le' dot laža'a.
2 Žxen laža'a Le', Dios chia'.
Bi go'o latje yedoe'ela'.
Bi go'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' wžía yí'gake' neda'.
3 Bi chíxgekle benne' ka' žxen láže'gake' Le',
san yedoé'egekle benne' ka' zží'igake' che xtižo'o.
4 Xana' Dios, bloe'el neda' da' žak lažo'o gona'.
Bche' neda' gan žénelo' cha'a.
5 Bsedle neda' gona' da' naken dot da' li chio'.
Dan' nako' Dios, na' žesló' neda', wxén láže'teza' Le'.
6 Bejsá' laže', Xana' Dios, gako' ži'i laže',
na' yeyache' láže'lo' neda', kan žónteze žono'.
7 Bi chejsá' lažo'o dola' da' bena' kate' ne naka' benne' kwide', na' kan bži'a che xtižo'o.
Lo yela' žeyache' laže' chio', na' yela' ži'i laže' bejsá' laže' neda', Xana' Dios.

8 Chawe', na' li laže' nak Xanžo Dios.
Che len wsedle' benne' dola' ka' da' žala' góngake'.
9 Wloe'ele' benne' gaxjw laže' ka' da' naken chawe'
na' wsedle' benne' zen laže' ka' da' góngake'.
10 Lo yela' žeyache' laže', na' lo da' li,
zche' Xanžon' benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e
dan' bénlene' žo'o, na' ka nak da' žsedle' Le'.

11 Dan' žono' ka nak da' ba wnnó', Xana' Dios,
yenít lawo' chia' dola' da' bena', da' naken zen.
12 ¿Zoa no benne' zžebe' Le', Xanto' Dios?
Le' wsedlo' bennen' da' žala' gone'.
13 Gak chie' to yela' ba nez zen,
na' za'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

14 Xanžo Dios nake' toze len benne' ka' zžébegake' Le',
na' gone' ga gónbia'gake' xtiže'e dan' bénlene' žo'o.
15 Wxén láže'teza' Xanžo Dios
dan' beslé' neda' lo na'gak benne' ka' žénegekle' wžía yí'gake' neda'.

16 Bwia neda', na' beyache' laže'l neda'
dan' zoa' toza', na' zzáka'li'a.
17 Nyanle'e da' zede da' zej yo'on yichj lázda'wa'.
Beslá neda' lo da' zede da' zzaka'a.
18 Bwia ka zzáka'li'a, na' ka žónli'a žin,
na' benít law che yógo'te dola' da' nbaga'a.
19 Bwia ka nyanle'e benne' ka' zzá'agake' neda',
na' kan zbia láže'gake' neda'.
20 Bwia be' da' nakkza', na' beslá neda'.
Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žxen laža'a Le'.
21 Da' chawe', na' yela' li laže', žon chóchgaken neda' dan' žxen laža'a Le'.
22 Xana' Dios, beslá benne' Israel ka' lo yógo'te da' zzáka'le'egake'.

26

1 Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, dan' bena' da' naken chawe'.
Bxen laža'a Le', Xana' Dios, na' bi gok chop laža'a.
2 Bwíakze lázda'wa', Xana' Dios, na' bwia dan' bena'.
Bwíakze da' yo'on yichj lázda'wa'
3 dan' žákbe'ela' žeyache' láže'lo' neda',

na' žona' ka nak da' naken dot da' li chio'.
4 Bi na' gona' tzen benne' ka' žóngake' da'
chawe' láwzele.
Bi na' gona' toze benne' ka' zloé'ezele
chawe' kwíngake'.
5 Bi zle'ela' chawe' latje gan zdobgak benne'
ka' bi zej nake' chawe',
na' bi žoa'a tzen len benne' ka' žóngake' da'
zia.
6 Zle'elo' bi be zia nbaga'a,
na' wak biga'a lo bkog la'y chio', Xana' Dios,
7 gan gola' da' ka' we lawa'a Le',
na' wzenla' benách ka' ka nak da' zen da'
beno'.
8 Xana' Dios, nži'ila' ližo' gan zo',
na' latje la'y gan nla' law yela' zen chio'.
9 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne' dola' ka',
na' bi wdío' neda' tzen len benne' wetw
benách ka',
10 benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe',
na' znézjwtezegake' mežw nich bi wchi'a
laže' no benne' da' zinnj da' béngake',
11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.
Beslá neda', na' beyache' laže'l neda'.
12 Dan' bénteza' da' nak chawe',
na' wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, lawgak
benne' ka' zej ndobe' lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia', na'
Benne' žeslé' neda'.
Bi gak no benne' wchebe' neda'.
Xanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.
Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.
2 Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe'
byéchjgekle' neda',
len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi
zlé'egekle' neda' chawe',
nich wžía yí'gake' neda',
na' bejchégwgake', na' bedoé'egekle'.
3 La'kze chéchjgekle benne' zan, benne'
žjake' lo wdile neda',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', bi
žébekza'.
La'kze žon byéngake' tíl-lena' légake',
neda' wxén láže'kza' Dios.
4 To da' znnabla' Xanžo Dios.
Toze da' zdan laža'a, dan' naken soa' liž
Xanžon' yógo'te ža soa' nbana',
nich wláb laža'a ka nak yela' zen che
Xanžon',
na' wchálilena' Le' lo yodo' la'y chie'.
5 Le' wkache' chawe'e neda' lo latje la'y
chie' kate' žin ža gak da' bi nak
chawe'.
Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan
zoakze' Le'.
Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.
6 Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe', benne' ka'
zej nyechjle' neda'.
Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog la'y
chie'.
Golkza', na' wká'n zenkza' Xanžon'.

7 Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.
Beyache' laže'l neda', na' bechebe chia'.
8 Lo yichj lázda'wa' benla' chi'o, na' wnnó':
“Da ga zoa' ni.”
Yida' gan zo' Le', Xana' Dios.
9 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.
Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa'
neda', wen žin chio'.
Toze Le' žákleno' neda'.
Bi wsano' neda', na' bi kwej yichjo' neda',
Dios, weslá chia'.

10 La'kze wsangak xa xna'a neda',
yeka'akze Xanžo Dios neda'.

11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana'
Dios,
na' bloe'el neda' da' naken li laže' da' žala'
gona',
dan' zej nyan benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.
12 Bi go'o latje benne' ka' wžía yí'gake' neda'.
Zej nyechjle benne' wen laže' ka' neda', na'
žesbága'gake' neda' zia.

13 Xanžo Dios bchebe laže'e le'ela' da'
chawe' chie' gan sóateza' nbana'.
Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.
14 Le kwez ža yelá' Xanžon'.
Le gon choch láže'le, na' Le' wzé choche'
le'e.
O', le kwez ža yelá' Xanžon'.

28

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Le' žape chi'ikzo'
neda'.
Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia' gaka'
ka to benne' žoe'e lo yi' gabíl.
2 Benle chi'a dan' žliža' Le',

na' zchis na'a lawo' Le' gan zo' latje la'y chio'.
3 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne' wen laže' ka',
na' kege tzen len benne' ka' žóngake' da' zinnj.
Znnágake' da' cháwe'do' lawgak ljéžgake' ka',
san da' bi nak chawe' yo'on yichj lázdo'gake'.
4 Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake' tlebe kan nak da' béngake',
ka nakkze da' bi nak chawe' da' béngake'.
Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da' béngake', dan' yeyála'gake'.

5 Dan' bi wdápegake' ba la'ne da' ben Xanžon', na' kege dan' bene' len na'kze',
Le' wžía yi'e benne' ka', na' wdíe' légake' lo da' sáka'le'egake'.

6 ¡Ga'n zen Xanžo Dios,
Bennen' benle' chi'a katen' bliža'-ne'!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda', na' žape chi'e neda'.
Bxen laža'a Le', na' gókłene' neda'.
Che len yebéle'ela', na' golkza', na' wká'n zenkza' Le'.
8 Xanžon' zze chochkze' benne' chie' ka',
na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen' wžíe'.

9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe' da' nak chégake'.
Wdáp chi'i benne' ka', na' bze choch légake' to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá.
Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela' wak chie'.
2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n zenen.
Le wzóa zible law Xanžon' lo latje la'y chie'.
3 Chi'i Xanžon' ženlen law nisdo'.
Ženle chi'i Dios ya'abá ka wzió' da' znnen.
Zda chi'e law nisdo'.
4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela' wak.
5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro ka'.
Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen' law Ya'a Líbano.
6 Žxite' Ya'a Líbano ka žxíte'gak beždo' ka',
na' žxite' Ya'a Hermón ka to beždo'.
7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes wzió'.
8 Chi'i Xanžon' žxizen latje dach.
Žxizen latje dach che yežlyó Kades.
9 Chi'i Xanžon' žxizen yag wale ka'.
Zchiben xlaggak yag ka',
na' lo yodo' chie' znnagak yógo'te benne' ka':
“¡Ga'n zen Dios!”
10 Znna bia' Xanžon' nisdo' ka'.
To chi'ize znna bia' Benne' Wnná Bia' Zen na'.
11 Xanžo Dios zzoa choche' benne' chie' ka'.
Žon chawe'e légake' lo yela' zga'n chawe' chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na' zka'n zena' Le'.
Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' gon dítjgekle' neda'.
2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono' neda'.
3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
Beyono' neda' nich bi choa'a yežw ba.

4 Le gol che Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
Le ye' Le' “žóxkeno'”, na' bejsá' laže' nake' la'y.

5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize zoa yela' ži'i laže' chie'.
Kwéžežo to yelze, san zildo' yebéle'elžo.

6 Kate' wzóa' chawe' wnnía': bi be gak chia' neda'.
7 Ki wnnía' dan' bzoa chocho' neda', Xana' Dios, ka to law ya'a zen, na' ben chawo'o neda',
san kate' bkache' lawo' Le', na' wžé' zedla'.
8 Xana' Dios, wliža' Le', na' gáta'yoela' Le'.
9 ¿Bizkze yela' ba nez gaken chio' cha' gata' neda', na' choa'a yežw ba?
¿Wká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte yo?
¿Wak wzenla' no benne' da' naken dot da' li chio'?
10 Bze nag chia', Xana' Dios, na' beyache' laže'l neda'.
Xana' Dios, goklen neda'.
11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia' yela' žia'a.
Bkwaso' yela' nyache' laže' chia', na' beno' ga bebéle'ela'.
12 Che len golkza' chio'.

Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi soakza' žize.
Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to chi'ize.

31

1 Žxen laža'a Le', Xana' Dios. Bi gono' ga yedoe'ela'.
Ni'a che da' chawe' da' nako' Le', beslá neda'.
2 Bze nag chi'a, na' goklen neda'.
Bze choch neda', na' wdape chi'i neda' nich yelá'.
3 Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape chi'o neda'.
Dan' nako' li laže' wloe'elo' neda' nez, na' wgó'o neda' nezen'.
4 Bebéj neda' lo do yelj dan' bkwézgake' nich séngake' neda'.
Le', Xan, zwíakzo' neda'.
5 Zdia' be' da' nakkza' lo no'o Le', Xana' Dios.
Le' beya'wo' neda', Dios li laže'.
6 Bi de chawa'a benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka',
san neda' žxen laža'a Le', Xana' Dios.
7 Yebéle'ela', na' soa' chawe' dan' nži'ilo' neda' na' zle'ekzlo' zzáka'li'a.
Nnezlo' ka zdia' lo da' žsáka'le'egake' neda'.
8 Bi bdio' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.
Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.
9 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios, dan' zzáka'li'a.
Ba bebíž nis da' yožen yej lawa',
na' žak nyache' laža'a lo be' da' nakkza', na' lo bela' žen chia'.
10 Dan' zde yela' nban chia' lo da' zzáka'li'a, zdia' yiz chia' ka' zbeže laža'a,
na' žedó laža'a dan' nbaga'a zia, na' zlagak žit yoa'a.
11 Benne' ka' zžá'agake' neda' gon dítjgekle' neda',
na' benne' zjo'o li'a chia' ka' žon dítjgekle' neda'.
Benne' ka' zej nónbi'e neda' zkwásgake' gan zoa',
na' benne' ka' zlé'egekle' neda' lo nez žzónnjgake'.
12 Gol láže'gake' neda' ka žóngake' che to benne' gat.
Naka' neda' ka to ye'n yo da' nla'an.
13 Ženla' da' znnegak benne' zante chia',
na' gáte'teze zoa da' zcheben neda' dan' žóngake' toze diža' bi da' góngake' chia',
na' žak láže'gake' gótgake' neda',
14 san neda' žxen laža'a Le', Xana' Dios.
Znnia' nako' Le' Dios chia'.
15 Lo no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda', na' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda'.
16 Lo yela' zen chio' bwia neda', wen žin chio'.
Lo yela' žeyache' laže' chio' beslá neda'.
17 Bi go'o latje yedoe'ela', Xana' Dios, dan' žliža' Le'.
Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zbej yíchjgake' Le'.
Ben ga soa žígake' lo yi' gabíl.
18 Bnnita' ži benne' ka' žon láže'gake', benne' ka' znnégake' chegak benne' chawe' ka',
dan' znnágake' lo yela' zka'n zen kwin, na' lo yela' žon ditjle.
19 Zente nak yela' ži'i laže' chio' dan' napo'
nich bi da' gono' chegak benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,
dan' žonno' chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le' lawgak yógo'te benne' ka'.
20 Lo da' bagáche'ze gan zo' Le' zkache' chawo'o benne' chio' ka'
nich bi be gongak benne' ka' chégake'.
Znnito' benne' ka' to lo yo'o ngache'
nich bi be gongak chégake' benne' ka' zdil diže'e.

21 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Lo yela' žeyache' laže' chie' bene' da' zen nich góklene' neda' to lo yež gan gok wdile.

22 Kate' gok da' bcheben neda' wnnía':
“Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'”,
san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela' Le', na' bliža' Le'.

23 Le ži'il Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej yíchjgake' Le',
na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezí'gak benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

24 Le gon choch láže'le, le'e žxen láže'le
Xanžo Dios,
na' Le' wzé choche' le'e.

32

1 Ba nez zen naken che bennen' Dios ba
benít lawe' xtole'e,
na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.
2 Ba nez zen naken che bennen' Dios bi
žesbage'e le' zia, bennen' bi zcache'e
xtole'e.

3 Kate' bi na' yexóalapa' dola' da' wbaga'a,
bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.
4 Lawe' ža, na' yele bsako'o neda', Xana'
Dios.
Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá ka'.
5 Naž bexóalapa' dola' chia', na' bi bkacha'a
da' zinnj dan' bena'.
Bechóg laža'a bexóalapan' lawo' Le', Xana'
Dios,
na' benít lawo'o Le' che xtola'a.
6 Che len yógo'te benne' chio' ka' žala'
wlížgake' Le' kate' ne zo' yenlo'
chégake',
na' kate' žin da' wží*a* yin' benách ka',
dan' gaken ka to yegw nis zen da' bgólele'en,
bi be gonen chegak benne' chio' ka'.
7 Le' nako' ka to latje gan gak wkache'
kwina',
na' wkache' chawo'o neda' gan bi be
wsakan' benách chio' ka'.
Golkza' zižje ka besló' neda' dan' žoxo'
neda'.

8 Znna Xanžon': "Wloe'ela' le' nez gan žala'
tio'.
Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala' gono'.
9 Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia ka' bi
žejní'igeklba',
bia ka' žon byenen nna biá'gako'-ba', na'
ko'o ya žoá'agakba' nich góngakba' ka
žénelo' le'."
10 Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon byenen
tégake' lo da' sáka'gake',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
Le' žape chi'e légake' lo yela' ži'i laže' chie'.
11 Le'e, benne' chawe' ka', le yebele
na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen
Xanžon' le'e.
Lo yela' žebele le gol, dan' nakle li laže' lawe'
Le'.

33

1 ¡Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law
Xanžo Dios!
Yela' zka'n zen Dios chegak benne' chawe'
ka' nakle'en xtan lawe' Le'.

2 ¡Le wká'n zen Dios len da' žinnle!
¡Le gol chie' len da' žól-lento' da' ze chi
do chen!
3 ¡Le gol chie' Le' to da' kob!
¡Le gol chawe', na' chinnle len yela'
žebele!

4 Li laže' nak xtiža' Xanžo Dios,
na' dot da' bene' benen' lo yela' li laže' chie'.
5 Le' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak dot
da' li.
Benne' ka' do zente yežlyó nga zej nónbi'e
yela' žeyache' laže' che Xanžon'.
6 Xanžo Dios bene' ya'abá len xtiže'e,
na' yógo'te belj ka' da' zej nla' zan ya'abá
bene' len be' da' zžojen žoe'e.
7 Le' ztobe' nisdo', na' yeyonen' ka to ya'a
nis.
Zga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze' latje
chen.
8 Le žebe Xanžo Dios, yógo'tele zoale yežlyó
nga.
Le žebe lawe' Le', yógo'tele le'e zoale lo
yežlyó,
9 dan' bchaljze', na' gok yežlyón'.
Wnnakze', na' wzoakzen.
10 Xanžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze diža'
da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle'
góngake',
11 san xtiža' Xanžo Dios sóatezen.
Da' zza' laže'e zžinkzen gan zej nnita' yógo'te
kwe' benách ka'.
12 Ba nez zen naken chegak benne' yežen'
Xanžon' nake' Dios chégake'.
Wžé Dios benne' yežen' nich gákgake'
benne' chekze'.
13 Gan zoe' ya'abá chie' bwia Xanžo Dios,
na' ble'ele' yógo'te kwe' benách ka'.
14 Gan zoe' latje la'y chie' bwie',
na' ble'ele' yógo'te benne' ka' nníta'gake'
yežlyó.
15 Le' bene' yichj lázdo'gak yógo'te benách
ka',
na' zle'ele' yógo'te da' žóngake'.

16 Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che
benne' zante chie', benne' ka' žjake'
lo wdile,
na' bi yelá no benne' wale ni'a che yela'
wale chie'.
17 Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina' chie'
ka',
na' bi yelá no benne' ni'a che yela' wale zen
chie'.
18 Xanžo Dios zwíakze' benne' ka' žébegake'
Le'.
Zape chi'e benne' ka' žxen láže'gake' yey-
ache' láže'le' Le' légake',
19 nich yeslé' légake' lo yela' got,
na' nich wawe' légake' kate' žak wbín.

20 Žxen láže'žo Xanžo Dios.
Le' žáklene' žo'o, na' žape chi'e žo'o.

21 Che len dot láže'žo yebéle'elžo lawe' Le',
dan' žxen láže'žo La la'y chie'.

22 Beyache' laže'l neto', Xanto' Dios, dan'
žxen láže'to' Le'.

34

1 Wká'n zénteza' Xanžo Dios dot ža, na' yele.
Gólteza' da' we lawa' Le'.
2 Chaz laža'a Xanžo Dios.
Yéngekle benne' gaxjw laže' ka' da' ki, na'
yebéle'egekle'.
3 Le wká'n zen Xanžo Dios tzen len neda',
na' tzen we lawžo La la'y chie'.
4 Bliža' Xanžo Dios, na' Le' benle' chia',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' bchébegaken
neda'.
5 Benne' ka' bxen láže'gake' Le' blé'egekle'
yela' zen chie', na' bi bedoé'egekle'.
6 Neda', benne' yache', bliža', na' benle
Xanžo, Dios chian',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' wzáka'li'a.
7 Wbás ka' che ya'abá che Xanžon' zej zoe'
kwit benne' ka' zžébegake' Le',
na' žape chí'igake' légake'.
8 Le wia nga, na' lé'elele nak chawe' Xanžo
Dios.
Yela' ba nez zen naken che bennen' žxen
laže'e Le'.
9 Le žebe Xanžo Dios, le'e, nakle benne' chie'
ka',
dan' bi be žiážjegekle benne' ka' zžébegake'
Le'.
10 Bež yíxe'do' ka' žiážjegeklba', na'
zdóngakba',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžo Dios bi
be da' chawe' yážjegekle'.
11 Le da, xkwide' ka', na' le yenle chia'.
Wsedla' le'e nich žébele Xanžo Dios.
12 ¿Noz benne' ládjwle le'e žénele' soakze'
nbane',
bennen' žénele' soe' yiz zan nich le'ele' da'
chawe'?
13 Bwíakze da' zchaljo' nich bi nnio' da' zinnj,
na' nich bi wchaljo' da' wen laže'.
14 Bzoa chela'ale da' bi nak chawe' da'
zchaljo', na' ben da' nak chawe'.
Ben byene so' lo yela' zga'n chawe', na' ben
ka nak chen.
15 Zwíakze Xanžo Dios benne' ka' zej nake'
chawe',
na' zze nage' da' znnábgekle' Le'.
16 Zža'a Xanžo Dios benne' wen da' zinnj ka',
na' bi soa no benne' chejsá' laže'e légake'.
17 Benne' chawe' ka' žlížgake' Xanžo Dios,
na' Le' ženle' chégake',
na' žeslé' légake' lo yógo'te da' zzáka'gake'.
18 Gawze zoa Xanžo Dios gan zej nnita'
benne' ka', benne' žak nyache'
láže'gake', na' žeslé' légake'.
19 Da' zanle'e da' zzaka' benne' chawe',
san žeslá Xanžo Dios le' lo yógo'te da' ka'.
20 Le' žape chi'ikze' yógo'te žit yo'o bennen',
na' nitó žit chie' bi gachjwn.
21 Da' zinnj da' žon benne' bi nake' chawe'
goten le',
na' kwia yi'gak benne' ka' zží'igake' chegak
benne' chawe' ka'.
22 Xanžo Dios zzoa chawe'e be' da' nákgakkze
benne' wen žin chie' ka',
na' yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'
batkle kwia yí'gake'.

35

1 Xana' Dios, bsejw xnezgak benne' ka'
znnégake' chia'.
Bdil-len benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
2 Da, gape chi'o neda' lo wdile, na' goklen
neda'.
3 Bexw ya ntoche' tonn che wdile
nich wsejo' xnezgak benne' ka' zbia
láže'gake' neda'.
Bloe'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.

4 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žénegekle' góngake' neda' zia.
5 Ben ga gákgake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bsela' wbás la'y chio' nich wlage' légake'.
6 Ben chol xnézgake' nich kwílgake',
na' bsela' wbás la'y chion' nich kwia laže'e légake'.
7 Bkáche'gake' to do yelj nich senen neda', na' bi be bena' chégake'.
Bché'ngake' to yežw gan chejbixa' neda', na' bi be da' zia nbaga'a.
8 Bsela' da' wžía yin' légake', da' bi gákbe'egeklen'.
Ben ga sen do yelj chégaken' la' légakkze', na' ga chejchégwgake' gan kwia yí'gake'.

9 Naž yebéle'ekzla' ni'a che da' ben Xanžo Dios.
Gak yela' ba nez zen chia' dan' beslé' neda'.

10 Yógo'te žit yoa'a nnágaken:
"Xanto' Dios, ¿nozkze benne' nake' zen ka nako' Le'?
Žesló' benne' yache' lo na' benne' nakže' wale ka le',
na' benne' žiážjele' lo na' benne' zbane' da' do' da' den chie'."
11 Bla'gak benne' ka' žechébegake' da' wen laže'.
Wnnábgekle' neda' ka nak che to da' bi nnezla'.
12 Bebí'igake' chia' da' zinnj ni'a che to da' chawe' da' bena' neda', nich wsáka'gake' neda',
13 san neda', kate' bi wnníta'gake' chawe', gok nyache' laža'a, na' bena' wbás, na' bsaka' kwina'.
Dot laža'a bliža' Le', Dios, nich yeyono' légake'.
14 Gok nyache' laža'a ni'a chegak benne' ka' kan žona' ni'a che bi' lježa', o ni'a che bi' bíche'kza'.
Gok nyache' laža'a ka žon no benne' ni'a che xne'e kate' ne žate',
15 san bebégekle benne' ka' kate' wzóa da' bsakan' neda', na' bedjwíagake' neda'.
Bdíl-lengak benne' wen da' zinnj ka' neda', na' cholze bzétjgake' neda'.
Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake' da' žóngake'.
16 Bsáka'gake' neda', na' ben dítjgekle' neda', na' wžía láže'gake' neda' lo yela' zža'a chégake'.
17 Xana' Dios, ¿to chi'ize wíazo' da' žóngake'?
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžia yí'gake' neda', benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
18 Yapa' Le' "Žóxkeno'" gan zej ndobe benne' chio' ka'.
Wká'n zénteza' Le' ladjw benne' zan ka'.
19 Bi go'o latje yebégekle benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi be bena' chégake'.
Bi go'o latje benne' ka' gon dítjgekle neda', benne' ka' zžá'agake' neda', na' bi be zia nbaga'a.
20 Benne' ki bi žénegekle' sóagake' lo yela' zga'n chawe',
na' lo yela' wen laže' chégake' znnégake' chegak benne' ka' zbézgake' ži laže' lo yežlyó nga.
21 Ben dítjgekle' neda', na' wnnágake':
"Ba ble'elto' da' bene'."
22 Xana' Dios, ble'ekzlo' da' žóngake'. Bi so' žize.
Xana' Dios, bi kwej yichjo' neda'.
23 Wzó ža'. Wzóa wchi'a lažo'o neda'.
Da, Xana' Dios, nich gákleno' neda'.
24 Bchi'a laže' neda' lo da' chawe' chio', Xana' Dios.
Bi go'o benne' ka' latje wzížegake' chia'.
25 Bi go'o latje nnágake':
"Ba gok da' wzé láže'žo", na' bi nnágake':
"Ba bzéxjwžo le'."
26 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle yógo'te benne' ka' žebégekle' kate' bi žak chia'.
Ben ga yedoé'egekle, na' ga'ngak ka'ze benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
27 Ben ga golgak, na' yebégekle benne' ka' zlé'egekle' neda' chawe', nich nnágakkze':
"¡Ga'n zen Xanžon'!"
Bennen' žak laže'e ga'n chawe' benne' wen žin chie'.
28 Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' Le',
na' wká'n zénteza' Le' dot ža, na' yele.

36

1 Da' zinnj da' žon bennen' zzoe' Dios
chela'ale zcháljlenen le' lo yichj
lázda'we'.
Bi zdan láže'kze' gape' Dios ba la'ne.
2 Che len zloe'el kwine' ka to benne' zente.
Žekle' bi zle'el Dios da' zinnj da' žone', na' bi
zže'e le'.
3 Da' zchaljze' naken da' zinnj, na' da' wen
laže'.
Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da' chawe'.
4 Zlab laže'e da' bi nak chawe' katen' die' gan
ztase'.
Yoe'e nez da' bi naken chawe'.
Bi žénele' wsane' žone' da' zinnj.
5 Xana' Dios, zente nak yela' žeyache' laže'
chio' dan' zžinten zan ya'abá.
Yela' li laže' chio' zžinten lo bejw.
6 Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a zen
chio',
na' ka zchi'a lažo'o naken ka to nisdo' zil-
le'e.
Xana' Dios, zwíakzo' benách ka', na' bia yixe'
ka'.
7 Zenle'e nak yela' žeyache' laže' chio', Dios.
Che len žxen láže'gak benne' ka' Le' ka
žongak bríse'do' ka' zkache' kwíngakba'
zan xil zkoko'.
8 Yéljgekle' len da' dele'e ližo'
na' Le' wye'jo' légake' da' naken ka to yegw
da' yožen nis dzi'.
9 Gan zo' Le' zoa gan žal nis dan' žonnen yela'
nban.
Lo yela' baní' chio' zle'elto' da' nak baní'.
10 Beyache' laže'l benne' ka' zej nónbi'e Le',
na' bzoa chegak benne' li laže' ka' da' nak
chawe'.
11 Bi go'o latje benne' zka'n zen kwine' tíl-
lene' neda',
na' bi wchíx benne' wen da' zinnj neda'.
12 Chejchégwgak benne' ka' žóngake' da'
zinnj.
Le' beno' ga bejchégwgak benne' ka', na' bi
gak yeyásgake'.

37

1 Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak benne'
ka' bi zej nake' chawe',
na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape benne'
wen da' zinnj ka',
2 dan' te chegak benne' ka' ka žak che yixe'
biž,
na' gak chégake' ka žak che yixe' da' nžogen.
3 Bxen laže' Xanžo Dios, na' ben da' chawe',
na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yela' ba nez.
4 Wyáz laže' Xanžon',
na' Le' gonnkze' chio' da' zdan lažo'o.
5 Bzoa kwino' lo na' Xanžon',
na' bxen laže'e Le', na' Le' gone' da' znnablo'.
6 Wloe'ele' da' chawe' da' nako' ka to da'
žsa'ní',
na' da' li laže' chio' ka lawe' ža.
7 Wzóa žize law Xanžon', na' bzen laže'e Le'.
Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' zzi'e yela'
ba nez, bennen' žonkze' da' bi nak
chawe'.
8 Bzoa chela'ale yela' yichj ža'a, na' bi žo'o.
Bi gak lažo'o yebi'o che bennen' bi nake'
chawe',
9 dan' wžía yi' Dios benne' wen da' zinnj ka',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', gata'
chégake' yežlyó.
10 Yextído'ze biž soa bennen' bi nake'
chawe'.
Le'elo' liže latje bennen' san biž soe' ga na',
11 san benne' gaxjw laže' ka' gata' chégake'
yežlyó,
na' sí'gake' yela' ba nez che yela' zga'n
chawe'.
12 Benne' wen da' zinnj žénele' bi da' gone'
che benne' chawe'.
Lo yela' zža'a chie' bi zle'ele' le' chawe'.
13 Xanžo Dios wzížekze' chegak benne' wen
da' zinnj ka'
dan' zle'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.
14 Benne' wen da' zinnj ka' zbéjgake' ya
ntoche' ka',
na' ba nzégake' yag ntóche'do' chégake' ka'
nich wžía yí'gake' benne' yache' ka', na'
benne' ka' žiážjegekle',
nich gótgake' benne' ka' žóngake' da' naken
chawe'.
15 Ya ntoche' chégake' chazen lazdo'
kwíngakkze',
na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégake' ka'.
16 Záka'že da' do' da' nape benne' chawe'
ka yela' wnni'a zen da' zej nape benne' wen
da' zinnj ka',
17 dan' gátgakkze ni'a na'gak benne' wen da'
zinnj ka',
san Xanžo na'kze zwíakze' benne' chawe'
ka'.
18 Nonbia' Xanžon' bal ža sóagake' nbángake'.

Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to chi'ize.
19 Bi yedoé'egekle benne' ka' kate' bi žak chégake',
na' lo ža kate' žak wbín gata' da' gáwgake',
20 san kwia yi'gak benne' wen da' zinnj ka',
na' benne' ka' zží'igake' che Xanžon', gak chégake' ka žak chegak yeje yixe' ka'.
Te chégake', na' nítgekle' ka znit žen che yi'.
21 Benne' ka' bi zej nake' chawe' to da' znnábgake' to chí'ido'ze, san bi ženézjwgaken',
san benne' chawe' žeyache' láže'le' lježe' ka',
na' znezjwe' bi da' žiážjele'.
22 Benne' ka' zle'el Xanžon' légake' chawe',
gata' chégake' yežlyó,
san benne' ka' bi zle'ele' chawe', kwia yí'gakkze'.
23 Da' žongak benne' chawe' ka' naken da' bloe'el Xanžon' légake',
na' zle'ele' chawe' yógo'te da' žóngake'.
24 Kate' chejchégwgak benne' chawe' ka',
bi chejchégwgake' to chi'ize dan' noxw Xanžon' ná'gake'.
25 Goka' xkwide', na' na'a naka' benne' gole,
na' batkle ble'ela' to benne' chawe' wsán Dios le',
na' bi zdagak za'sógake' ka' znnábgakbe' bi da' gonn no benne' chégakbe'.
26 Benne' chawe' ki žeyache' láže'tezle',
na' znezjwe' bi da' žiážjele no benne',
na' za'sóe' ka' žak yela' ba nez chégake'.
27 Biž gono' da' bi nak chawe', san ben da' chawe',
na' so' nbankzo' to chi'ize,
28 dan' nži'il Xanžon' da' nak li laže', na' bi žsane' benne' chie' ka'.
To chi'ize gape chi'ikze' légake',
san wží̱a yi'e lježgak benne' ka' bi zej nake' chawe'.
29 Benne' chawe' ka' gata' chégake' yežlyó nga,
na' nníta'gake' to chi'ize lo yežlyón'.
30 Benne' chawe' zchaljze' da' žejni'ile',
na' ka zchi'a laže'e naken chawe'.
31 Da' bchi'le Dios le' yo'on yichj lázda'we'.
Che len bi chejchegwe'.
32 Benne' wen da' zinnj zle'ele' benne' chawen', na' žon byene' gote' le'.
33 Bi wsán Xanžon' le' lo na' bennen' bi nake' chawe',
na' bi wží̱a yi'e le' kate' wchi'a laže'e le'.
34 Bxen laže' Xanžon', na' ben ka znna xtiže'e,
na' Le' wchiskze' le' nich gata' chio' yežlyó nga.
Kate' kwia yi'gak benne' dola' ka', na' le'elon'.
35 Ble'ela' to benne' wen da' zinnj, benne' zente,
na' góta'le'e da' nape' ka da' znezjw to yag zente,
36 san wdé chie', na' biž zoe' na'a.
Bejdilja' le', san bi bežel-la'-ne'.
37 Blab laže' ka nak che benne' li laže',
na' bwia bennen' nake' chawe',
dan' ga ze lawte gak to yela' ba nez zen che bennen' zoe' lo yela' zga'n chawe',
38 san benne' wen da' zinnj ka' kwia yí'gakkze'.
Bi soa no lježgak benne' wen da' zinnj ka',
39 san Xanžo Dios yeslé' benne' chawe' ka',
na' Le' gon choche' benne' ka' kate' bi gak chégake'.
40 Xanžo Dios gáklene' légake', na' yeslé' légake'
lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' gon chawe'e légake', dan' žxen láže'gake' Le'.

38

1 Xana' Dios, bi tilo' neda' lo yela' zža'a chio'.
Bi wsako'o neda' lo yela' snia chio',
2 dan' yag ntóche'do' chio' ka' wyázgaken neda',
na' len no'o bsaka' zi'o neda'.
3 Bi zoa chawe' bela' žen chia' dan' zžo'o neda',
na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan' bena' dola'.
4 Da' zinnj ka' da' bena' zbága'gaken yichj lázda'wa'.
Zej naken chia' ka to ywa' zí'ile'e.
5 Žia we' dot da' naka', na' zlale'en, na' nóžwgak we' chia' ka'.
Žaken chia' ki dan' bena' da' zinnj.
6 Zda' zwia' lo yole, dan' žedoe'ela',
na' zbeže nyacha'a dot ža, na' yele,
7 dan' dot da' naka' zlále'en,
na' bi zoa chawe' bela' žen chia'.
8 Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžozjen žit yoa'a.
Zbeže laža'a dan' že' zedle yichj lázda'wa'.

9 Xana' Dios, da' zdan laža'a zóalenen Le',
na' da' zbeže laža'a zlé'ekzlo' Le'.
10 Žat lázda'wa', na' ba bedó laža'a,
na' biž zle'ela' chawe'.
11 Žebíga'gak lježa' ka' zíto'le ni'a che yižwé' chia',
na' benne' zjo'o li'a chia' ka' ba bkwásgake'.
12 Benne' ka' žénegekle' gótgake' neda' zzála'gake' do yelj nich senen neda',
na' benne' ka' žénegekle' góngake' neda' zia znnégake' chia',
na' znnágake' kwia yi'a,
na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',
13 san neda' bi ženla', kan žak che to benne' kwežw,
na' naka' ka to benne' bi žak nne', benne' bi žsaljwe' žoe'e.
14 Naka' ka to benne' bi be ženle',
bennen' bi žechebe',
15 dan' žxen laža'a Le', Xana' Dios.
Le' yechebo' lo wlaza' neda'.
16 Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da' žaken chia'.
Kate' chejchegwa', bi go'o légake' latje wká'n zen kwíngake' dan' žak nyache' laža'a,
17 san za' chejchegwa', na' zláteze dot da' naka'.
18 Che len yexóalapa' da' bi nak chawe' da' bena',
na' gak nyache' laža'a ni'a che dola' da' nbaga'a.
19 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zej zoakze' chawe', na' zej nake' wale.
Zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi be zia bena' légake'.
20 Benne' ka' žóngake' benne' chawe' ka' zia.
Zej nake' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' dan' žónteza' da' naken chawe'.
21 Bi kwej yichjo' neda', Xana' Dios.
Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.
22 Ben byene gákleno' neda', Xana' Dios.
Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

1 Neda' wnnía': "Gon chi'a binlo kwina' nich bi gona' dola' lo da' wchalja'.
Gon chi'a binlo da' wchalja', xak zoa benne' wen da' zinnj gan zoa' neda'."
2 Wzóa' žize ka to benne' bi žak nnie' na' bi be wnnía',
na' bi bchalja' da' naken chawe' da' žala' nnia', na' bgolže da' zzaka'a.
3 Gok lázda'wa' ka to da' žeyen,
na' xak blab laža'a chen, goken ka to yi',
na' wnnabla' Xanžon', wnnía':
4 "Xana' Dios, bloe'el neda' da' gak chia',
na' bal ža soa' nbana'.
Bzejní'il neda' bayén batx gata'.
5 Beno' chia' soa' nbabze ža,
na' yiz chia' bi be zej naken lawo' Le'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

6 "Da' li zej nak benne' ka' ka to zóldo'ze.
Da' likze dáche'ze zej že' benne' ka' wnné yoe ni'a che yela' nban chégake'.
Zdan láže'gake' yela' wnni'a, na' bi zej nnezle' no benne' gaken chie'.
7 Na'a, Xana' Dios, ¿bizkze wxén laža'a?
Toze Le' žala' wxén laža'a.
8 Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da' bena'.
Bi go'o latje benne' yal laže' ka' gon dítjgekle' neda'.
9 Wzóa' žize, na' bi be wnnía' dan' beno' Le' goken ki chia'.
10 Beká'a yižwé' da' bzo' lo bela' žen chia'.
Za' gata' lo da' žsako'o neda'.
11 Žsako'o no benne' dola' nich wzejni'ilo'ne',
na' ka žon beldon' zteba' laže', Le' zchinnjo' da' nží'ižele bennen'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

12 "Benle da' znnabla' Le', Xana' Dios, na' bze nag da' žliža' Le'.
Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'
dan' naka' neda' lawo' Le' ka to benne' zdaze' yežlyó.
Naka' ka to byinne zdezba' kan gokgak xa xna' wdé chia' ka'.
13 Bi be gono' chia' to chi'ize
nich gata' latje yezí' laža'a,
dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž soa'."

40

1 Lo yela' zen laže' chia' wleza' Xana' Dios,
na' bze nage' chia', na' benle' da' wnnabla' Le'.

2 Bebeje' neda' ka to lo yežw gže', na' lo da' nak ka gona'.
Bzoe' ni'a to lo yej xe, na' begoé'e neda' nez chawe'.
3 Bene' ga žola' to da' kob da' zka'n zenen Xanžon'.
Benne' zante lé'egekle' da' ni da' bene' Le',
na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake' Xanžo Dios.
4 Ba nez zen naken che bennen' žxen laže'e Xanžo Dios,
na' bi žónlene' tzen benne' ka' zží'igake' che Dios,
na' kege len benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.

5 Da' zenle'e beno', Xana' Dios, na' žebanlto',
na' ka zej nak da' žak lažo'o Le' gono' cheto',
bi gak wlabto' lawo' Le'.
Cha' wzenla' no benne' ka zej naken,
na' cha' wchalja' chégaken, bi gak wlaba' légaken.
6 Bi chaz lažo'o biado' ka' gota' lawo' Le',
cha' to da' gonna' chio'.
Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo' Le',
na' žen chegak biado' ka' da' ko'an lawo' Le'
ni'a che dola' chia',
san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.
7 Naž wnnía': "Bwia nga, za'a neda'.
Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.
8 Žaz laža'a gona' da' žak lažo'o Le', Dios chia',
na' da' wnnakzo' Le' yo'on lo yichj lázda'wa'."
9 Ba bzenla' benne' ka' da' chawe' da' nako' gan zej ndobe benne' zante ka' lawo' Le'.
Bwia nga, bi wzóa' žize, na' nnézkzelon' Le',
Xana' Dios.
10 Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako' lo lázda'wa',
san bchaljkza' ka nak yela' li laže' chio', na' kan žesló' benne' ka'.
Bi wzóa' žize ka nak yela' žeyache' laže' chio',
na' ka nak da' naken dot da' li chio' ladjw benne' zante zej ndobe' chio' Le'.
11 Xana' Dios, bi želo' yeyache' láže'lo' neda'.
Yela' žeyache' laže' chio', na' da' likze chio' žáklentezegaken neda'.
12 Nyéchjgekle da' bi nak chawe' ka' neda',
na' da' bi nak chawe' ka' da' bena' zej žian neda'.
Che len bi gak chis lawa' lawo' Le'.
Zej nyanžen ka zej nak yicha' yichja' na' žedó laža'a.
13 Znnabla' Le', Xana' Dios, yesló' neda'.
Xana' Dios, ben byene gákleno' neda'.
14 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' neda' zia.
15 Ben ga chíxgekle, na' wzonnjgak benne' ka' ben dítjgekle' neda'.
16 Ben ga yebégekle, na' soagak lo yela' ba nez benne' ka' žxen láže'gake' Le',
na' nnégakkze benne' ka' zej nži'ile' Le',
Benne' Weslá chégake'.
Nnágake': "¡Ga'n zen Xanžon'!"
17 La'kze wsáka'gake' neda', na' gak nyache' laža'a,
bi gal lažo'o Le' neda', Xana' Dios.
Le' žáklenо' neda', na' žesló' neda'.
Xana' Dios. Bi želo' gáklenо' neda'.

41

1 Ba nez zen naken che bennen' že' laže'e benne' yache' ka'.
Bi ža zoe' lo da' zede, yeslá Xanžon' le'.
2 Xanžon' gape chi'ikze' le', na' wnezjwe' le' yela' nban.
Gak to yela' ba nez zen che bennen' lo yežlyó nga,
na' bi wdé Xanžon' le' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.
3 Xanžo Dios góxwkze' le' kate' die' gan zzáka'li'e.
Yeyón chawe'e dot da' nake' katen' bi zoe' chawe'.
4 Wnnía': "Xana' Dios, beyache' laže'l neda'.
Beyón be' da' nakkza' dan' bena' dola' kate' bži'a chio' Le'."
5 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' znnégake' chia', na' znnábgake':
"¿Batx gat benne' ni, na' gak gal láže'to' le'?"
6 Žedjwíagake' neda', san kege nich gak chia' da' chawe'.
Zbéjgake' neda' diža' nich gak nnégake' chia',
na' kate' žežójgake', na' zzégake' dižan'.
7 Kate' zdobgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' znnétezegake' chia'.
Zcháljlentezegake' ljéžgake' ka' chia' neda', na' znnágake':
8 "Ba de'e to yižwé' da' goten le',

na' biž yeyase' gan die'.”
9 L̲eska' bennen' bga'n chawe'e l̲en neda',
bennen' bx̲en l̲aža'a, na' bdáwl̲enkze'
neda',
benne' ni wnnekze' chia' neda'
10 san Le', X̲ana' Dios, beyache' l̲aže'l neda',
na' ben ga yeyasa',
na' yebi'a chegak benne' ka' da'
yeyál̲a'gake'.
11 Kikze nnezla' žona' da' žaz l̲ažo'o Le',
na' bennen' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe' bi be
gak gone' chia'.
12 Le' nóx̲wkzo' neda' dan' naka' gaz̲jw l̲aže',
na' bzo' neda' l̲awo' Le' to chi'ize.

13 ¡Ga'n z̲en X̲anžon'!
Nake' Dios chegak benne' Israel ka'
yógo'te yiz nníta'gake', na' to chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

1 Ka žon bžina' yix̲e' z̲béžeya'aba' dan' z̲bil̲ba',
ka' z̲nnab be' da' nakkza' da' nak chio', Dios.
2 Z̲bil̲e be' da' nakkza' dan' naken chio', Dios
ban.
¿Batx̲ gak yida' nich l̲a'a l̲awo' Le', Dios?

3 Nis da' z̲beža' goken ka yet žawa' dot ža, na'
yel,
na' z̲nnábgekle' neda' yógo'te ža, na'
z̲nnágake':
“¿Ganz̲kze Dios chio'?”
4 Žezá' l̲aža'a da' ki, na' z̲beže l̲aža'a.
Žezá' l̲aža'a kan wyá'al̲ena' benne' zan ka',
na' wnez̲wa' l̲áwgake' l̲o liž Dios,
Bel̲žo l̲o yel̲a' žebele, na' bka'n z̲enžo Dios l̲o
lni.

5 ¿Biz̲ chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz̲ chen' že' zedlo' l̲o yichj l̲áz̲da'wa'?
Bx̲en l̲aže' Dios dan' wká'n z̲enkza' L̲e'
da' yoble.
Nake' Benne' Weslá chia', na' Dios
chia'.

6 X̲ana' Dios, ba nat ni'a na' be' da' nakkza'
l̲o yichj l̲áz̲da'wa'.
Che l̲en žezá' l̲aža'a chio' kate' ne zoa' l̲o
yežlyó yechel̲a'ale yegw Jordán nga,
l̲o ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.
7 Ka nak žax̲to' da' žon nisdo', ka' žon to nis
wbá'a chio', Dios.
Z̲zaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a dan'
bselo'o z̲chen' neda'.

8 Tža tža žeyache' l̲aže'l X̲anžon' neda',
na' žel gol̲kza' da' we l̲awa' L̲e',
na' wchál̲j̲lena' Dios, Bennen' žonne' yel̲a'
nban chia'.
9 Yapa' Dios: “Le' žape chi'o neda'.
¿Biz̲ chen' nal̲ l̲ažo'o neda'?
¿Biz̲ chen' žak nyache' l̲aža'a dan' benne' bi
z̲l̲e'ele' neda' chawe' žsake'e neda'?”
10 Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' neda' chawe' žon dítjgekle'
neda'.
Tža tža z̲nnábgekle' neda', na' z̲nnagake':
“¿Ganz̲kze Dios chio'?”

11 ¿Biz̲ chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz̲ chen' že' zedlo' l̲o yichj l̲áz̲da'wa'?
Bx̲en l̲aže' Dios dan' wká'n z̲enkza' Le'
da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios
chia'.

43

1 Bchi'a l̲aže' neda', X̲ana' Dios, na' bl̲oe'e
l̲aw naka' chawe'.
Beslá neda' l̲o na'gak benne' ka' z̲zóagake'
Le' chel̲a'ale,
na' l̲o na'gak benne' wen l̲aže' ka', benne'
wen da' z̲innj ka'.
2 Nako' Le' Dios chia', na' z̲zoa chocho'
neda'.
¿Biz̲ chen' bsan l̲ažo'o neda'?
¿Biz̲ chen' žak nyache' l̲aža'a
dan' benne' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe' žsaka'
zi'e neda'?
3 Bsel̲a' yel̲a' baní' chio', na' da' likze chio'
ga zoa' ni.
Da' ki yegó'ogaken neda' nez.
Wché'gaken neda' l̲aw ya'a la'y chio', na'
gan zoakzo' Le'.

4 Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.
Choa'a l̲aw Dios, Bennen' žone' ga žebela',
na' gan soa' l̲o yel̲a' ba nez.

Wká'n z̲ena' Le' l̲en da' žinna'.
Le' nako' Dios chia' neda'.

5 ¿Biz̲ chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz̲ chen' že' zedlo' l̲o yichj l̲áz̲da'wa'?

Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

44

1 Dios, xa xna' gole cheto' ka' bzéngekle' neto'
da' beno' lo ža chégake', dan' beno' yiz wdé ka'.
2 Bchinnjo' yezika' yež ka' lawgak xa xna' gole cheto' ka',
na' bnnito'o légake' lo latje chegak benách ca'.
Bsáka'li'o benne' yež ka', san bzoa chocho' benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato' neto' na'a.
3 Xa xna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó nga len ya ntoche' chégakkze' ka'.
Bi beslá kwíngake' len yela' wale da' zej nape',
san Le' besló' légake' len yela' wak chio',
na' len yela' wale chio', na' len yela' zen chio',
dan' wyáz lažo'o légake'.
4 Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.
Beslá neto', za'só Jakob.
5 Len yela' wak chio' Le' wzéxjwto' benne' ka' zdíl-lengake' neto'.
Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légake'.
6 Bi wxén laža'a yag ntoche' chia',
dan' bi yeslán neda'.
7 Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe'.
Beno' ga bedoé'egekle benne' ka' zžá'agake' neto'.
8 Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yela' ba nez,
na' to chi'ize wxén láže'to' Le',
9 san wléj yichjo' neto', na' beno' ga žedoe'elto',
na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake' lo wdile.
10 Beno' ga bzonnjto' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' neto',
na' benne' ka' zží'igake' cheto' beká'agake' yógo'te da' wdapto'.
11 Bdio' neto' ka zila' ka' lo na'gak benne' ka' žótgake' neto',
na' beslaso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.
12 Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake',
na' bi be bezi'o.
13 Beno' ga benne' yež gawze ka' znnégake' cheto'.
Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto' ka'ze, na' žzížegake' cheto'.
14 Bzo' neto' ka to da' znnagak benne' wláž cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.
Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta yíchjgake',
na' žebángekle' ka žak nyache' láže'to'.
15 Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da' zedle'e.
16 Znnégake' chia', na' zzóagake' neda' chela'ale.
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.
17 Yógo'te da' ki žákgaken cheto', san bi na' gal láže'to' Le'.
Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno' neto'.
18 Bi na' wsán láže'to' Le',
na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.
19 ¿Biz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj chegak bia snia ka',
na' bzo' neto' gan za' gatto'?

20 Chela' gol láže'to' Dios cheto',
o chela' bka'n zento' lo'a ka',
21 ¿bi žala' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?
Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benne' ka'.

22 Dan' nakto' chio', tža tža zóagake' gótgake' neto'.
Béngake' neto' ka zila' za' gótgake'-ba'.

23 ¡Bebán, Xanto' Dios! ¿Biz chen' ztaso'?
¡Bebán! ¡Bi so' zi'to' to chi'ize!

24 ¿Biz chen' bkache' kwino',
na' bi žákbe'elo' kan zzáka'le'eto',
na' kan zkóngekle benne' ka' neto' žin?
25 Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto',
dan' bzéxjwgake' neto', na' žxóbgake' neto' lo yo.

26 ¡Wzó ža'! ¡Goklen neto'!
¡Lo yela' žeyache' laže' chio', beslá neto'!

45

1 Yo'o yichj lázda'wa' diža' xtanle'e ka',
na' golkza' ka nak che benne' wnná bia'.
Golkza' da' bzoj to benne' zchálji'e chawe'.

2 Nako' le' xtánle'eže ka yógo'te benne' ka'.
Nak cheto' yela' ba nez ni'a che da' zchaljo',
dan' Dios ben cháwe'kze' le' to chi'ize.
3 Bda' ya ntoche' chio' žoa'a li'o, le', benne' wale,
lo yela' zen chio', na' lo yela' wnná bia' chio'.
4 Lo yela' zen chio' zo' nbankzo'.
Bkonle žin diža' li, na' yela' gaxjw laže',
na' da' chawe', na' wzejní'il kwino' da' zenle'e ka'.
5 Zej nlále'egak yag ntóche'do' chio' ka',
da' ka' gótgaken benne' yež ka' lawo' le',
na' cházgaken lázdo'gak benne' ka' zžá'agake' le'.

6 Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na' sóatezen.
Chawe' nak ka znna bi'o.
7 Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi zle'elo' chawe' da' bi nak chawe'.

Che len Dios chio' bzoe' le' latje chio', gan žebéle'eželo' ka lježo' ka'.
8 Zla' zix za lano' len da' ka' zej naken mirra, na' áloe, na' kasia, da' ka' zlá'gaken zix.
Lo ližo' da' záka'le'en zzóagake' le' lo yela' ba nez.
9 Bi' no'le chegak benne' wnná bia' ka' zej zoabe' ladjw zo'lo' ka', no'le ka' zej nakže' blo.
Kwito' li ža že' bi' no'len' gakbe' zo'lo', bi' no'len' si'be' oro da' zan' zaka' yež Ofir.

10 Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga, na' benle da' nnia'.
Žala' gal lažo'o lažo', na' liž xo',
11 na' benne' wnná bian' dan laže'e yela' xtan chio'.
Gok gaxjw laže' lawe' le' dan' nake' le' xano',
12 na' la'gak no'le yež Tiro ka' lawo' le', zej noe'e da' gónngake' chio'.
Nnabgak benne' wnni'a ka' to da' gono' chégake'.

13 Xtanle'e nak bi' no'le che benne' wnná bian' lo yo'o gan zoe'.
Za lánabe' nzin' da' xtan ka' da' zej naken oro.
14 Wché'gake'-be' law benne' wnná bian',
nákwbe' za lánabe' dan' nwa'le'en da' xtan ka'.
Xkwide' nó'ledo' ka' chjakbe' xkóže'lbe'.
Nó'ledo' ki, no'le lježbe' ka', wché'gakbe' lebe' law benne' wnná bian'.

15 Lo yela' žebele, na' lo yela' ba nez wché'gakbe' lebe',
na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná bia'.
16 Lo latje chegak xa xto'o ka' soagak zi'no' ka'.
Gono' ga nna bia'gak xkwide' chio' ka' do zente yežlyó.
17 Gona' ga chejsá' láže'gak yógo'te benne' ka' lo'.
Che len wká'n zengak benne' ka' le' yógo'te yiz so', na' to chi'ize.

46

1 Dios zle'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o benne' wale ka'.
Zóateze' gáklene' žo'o kate' zzáka'žo.
2 Che len, bi žébežo la'kze xo' yežlyó nga,
na' chejchazgak ya'a ka' lo nisdo',
3 na' la'kze chasle'e nisdon', na' gonle'en žaxto',
na' zízegak ya'a ka' ni'a che da' žzo'.
4 De to yegw da' znnen lo yela' žebele lo yež che Dios,
na' lo liž Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.
5 Dios zoe' yežen', na' batkle kwia yin'.
Yide' zildo' na' gáklene' benne' wláž ka' che yežen'.
6 Zbéžeya'agak benne' yežlyó nga, na' zžébegake' Dios, Benne' Wnná Bia' Zen.
Znne Dios kan znne wzió', na' zbia yi' yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, zóalene' žo'o.
Dios na' che Jakob zkache' chawe'e žo'o.

8 Le da lé'elele da' ka' ben Xanžon'.
Le wia dan' bene' lo yežlyó dan' žonen ga žebanlžo.
9 Zzoa žie' wdile ka' žákgaken do zente yežlyó.
Žichje' da' ka' zsegak yag ntóche'do' ka',
na' zzozjwe' yag ntoche' ka' che wdile,
na' zzeye' karro ka' che wdile.
10 Znna Dios: “Le soa žize, na' le nnezle naka' Dios.
Napža' yela' wak ka da' zej nape yógo'te yež ka'.

Napža' yela' wak ka da' zej nape benne' dot
yežlyó.”

11 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak,
zóalene' žo'o.
Dios na' che Jakob zkache' chawe'e žo'o.

47

1 ¡Le kapa' na'le, le'e, yógo'te benne' ka'!
¡Le wká'n zen Dios len yela' žebele!

2 Žala' žébežo Xanžon', Bennen' nape' dot
yela' wak.
Nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' znna bi'e
dot yežlyó.
3 Bdie' benne' zi'to' ka' lo na'žo.
Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež ka'.
4 Beké'e yežlyó nga lo ná'gake', na' bennen'
chežo,
na' naken to yežlyó xtanle'e che za'só Jakob
ka', benne' ka' nži'ile'.
5 Zben Dios gan ži'e znna bi'e.
Zbéžegak lozgak bia ka' kate' zben Xanžon'
ga na'.

6 ¡Le gol da' wká'n zenle Dios! ¡Le gol!
¡Le gol da' wká'n zenle Bennen' znna bi'e
žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen dot lo
yežlyó nga.
¡Le gol chie' len dot yela' žejní'il chele!
8 Že' Dios gan znna bi'e, lo latje la'y na'.
Znna bi'e yógo'te yež ka'.
9 Zdobgak benne' ka' znna biá'gake' yógo'te
yež ka'
tzen len benne' ka' che Dios che Bran.
10 Benne' ka' znna biá'gake' do zente yežlyó
nga
bdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na'
Dios.
Le' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'.

48

1 Zenle'e nak Xanžon', na' žala' wká'n
zénle'ežo Le'
lo yež che Dios chežo, dan' žen' law ya'a la'y
chie'.
2 Sión, ya'a zen che Dios, naken sibe, na'
xtanle'e.
Naken yež che Benne' Wnná Bia' Zen,
da' žonnen yela' žebele chegak benách dot
yežlyó nga.
3 Dios bloe'ele' law zkache' chawe'e žo'o.
Zoe' lo yo'o zaka' ka' che yež chien'.
4 Bdobgak benne' wnná bia' ka',
na' blá'gake' nich tíl-lengake' benne' yežen'
ka',
5 san kate' blé'egeklen', na' bebángekle'.
Bžébegake', na' bzónnjgake'.
6 Wžé' zédle'egekle', na' wzáka'le'egake'
ka žak che to no'le za' galj bi' že'n chie'.
7 Gókgake' ka barkw ka' žxíte'gaken
kate' žakle'e be' lo nisdo'.
8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a ba
ble'elžon
lo yež che Xanžon', Bennen' nape' dot yela'
wak.
Le' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

9 Ga nak lo yodo' chio' Le', Dios,
žezá' láže'to' ka nak yela' ži'i laže' zen chio'.
10 Gáte'teze zka'n zengak benách ka' Le',
na' yela' zen chio' zžinen do zente yežlyó.
Ka znna bi'o naken chawe'.
11 Yebéle'egekle benne' ka' nníta'gake' yež
Sión.
Yebégekle benne' ka' nníta'gake' yež ka' che
Judá dan' zchi'a láže'kzo' légake'.

12 Le'e, benne' ka' che Dios, le chechjle žoa'a
yežen'.
Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape chí'igaken
yežen'.
13 Le wia nga ka nak ze'e zen da' nyechjlen
yežen'.
Le wia binlo ka zej nak yo'o wale ka' chen,
nich wzénlele xkwide' chele ka' ka zej
naken.
14 Dios ni nakkze' Dios chežo to chi'ize.
Le' wloé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

1 Le yenle da' ni, le'e, benne' yógo'te yež ka'.
Le wzé nag, le'e, benne' dot yežlyó nga,
2 le'e, benne' blo ka', na' le'e, benne' gaxjw
ka',
le'e, benne' wnni'a ka', na' le'e, benne'
yache' ka'.
3 Wchaljkza' da' naken che yela' žejní'il,
na' wzejni'ila' le'e da' yo'on yichj lázda'wa'.
4 Bze nag diža' ki che yela' žejní'il.

Golkza' che to da' ngache', na' chinna' da' žól-lena'.
5 ¿Biz chen' žon byenen žeba' lo ža che da' zede,
kate' nyechjlen neda' da' zinnj da' žongak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'?
6 Benne' ka' žxen láže'gake' da' zej nake',
na' zka'n zen kwíngake' dan' zej nape' yela' wnni'a.
7 Bi be gak góngake' da' yebéj chawen' ljéžgake' ka',
na' bi gak wnézjwgake' to da' yeslán légake',
8-9 nich sóatezegake' nbángake' nich batkle nnitle bela' žen chégake'
dan' zenle'e nak da' yeya'wn yela' nban chegak benách,
na' batkle gak no benne' chizjwen'.
10 Lé'egekle' žatgak benne' žejní'igekle',
na' žak chégake' tlebe kan žak chegak benne' yal laže' ka', na' chegak benne' lazdo' zide ka',
na' wká'ngake' yela' wnni'a chégake' lo na'gak benne' yoble ka'.
11 Znna láže'gake' sóatezegak za'sógake' ka',
na' ga'ngak lížgake' nich gákgaken chegak yógo'te kwe' za'sógake' ka',
na' zzóagake' la yežlyó chégake' kan légake',
12 san bi gá'nteze benne' ka' lo yela' ba nez.
Zej nake' ka bia yixe' ka', bia ka' žátgakba'.
13 Yógo'te da' žóngake' naken dáche'ze,
na' wká'ngake' da' bxen láže'gake'.
14 Zej nake' ka to kwe' zila' ka' žjakba' lo yi' gabíl,
gan gape chi'i yela' got légakba',
na' benne' chawe' ka' nna biá'gake' benne' wnni'a ka' kate' za' cha'ní',
na' kwia yi'gak da' ka' wdápgake',
na' yi' gabíl naken gan nníta'tezegake'.
15 Dios yeya'we' yela' nban chia' lo yi' gabíl
na' yechi'e neda' gan zoakze' Le'.
16 Bi kwe' zedlo' kate' no benne' zzí'li'e yela' wnni'a,
na' kate' žone' liže' da' záka'le'en.
17 Kate' gate' bi be yechi'e,
na' bi chejlen yela' wnni'a chien' le'.
18 La'kze xak wzóe' nbane' gok chie' yela' ba nez zen,
na' bka'n zengak benne' ka' le' katen' wzóe' nbane',
19 san choe'e gan zej nnita' xa xta'we' ka',
na' batkle le'ele' yela' baní'.
20 Žápegak benne' ka' le' ba la'ne san bi žákbe'ele'
nake' ka bia yixe' ka', bia ka' žátgakba'.

50

1 Znne Xanžo Dios, na' ztobe' benne' dot yežlyó,
benne' ka' žé'gake' gan zla' wbíž, na' gan ženen.
2 Lo Ya'a Sión, da' naken xtanle'e ba bza'ní' Dios.
3 Yelá' Dios chežo, na' bi soe' žize.
Zenkze yi' lawe' Le', na' gakle'e be' bdone' dan' chechjlen Le'.
4 Wtobe' benne' ka' nníta'gake' ya'abá na'le,
na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
nich wchi'a laže'e benne' chie' ka'.
5 Znne': "Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénlengake' neda' to diža',
dan' bzoa chóchgake' len žen chegak biado' ka'."
6 Da' zoan ya'abá zloe'e lawn nak Dios chawe',
dan' nake' Benne' wchi'a laže'e benách ka'.
7 Znne': "Le yenle, benne' chia' ka', na' wchalja'.
Le wzé nag, benne' Israel ka',
na' nnia' da' yesbaga'a le'e zia.
Neda', Dios, naka' Dios chele.
8 Bi tila' le'e ni'a chegak biado' ka' betle lawa',
na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,
da' ka' zgó'otezele lawa' neda'.
9 Bi si'a bežđo ka' lo na'le le'e,
na' chibo byo ka', bia chele ka'.
10 Yógo'te bia yixe' ka' zej nakba' chia',
na' yógo'te bia bežđo' ka',
bia zej zoaba' lo ya'ado' ka'.
11 Yógo'te bia ka' zoa xílgakba' yó'ogakba' lo na'a,
na' lezka' yógo'te bia ka' zej zoaba' nbángakba'.
12 Cha' tona' neda', bi yapa' le'e bi da' gonnle chia'
dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den lawlen zej naken chia'.
13 ¿Žon byenen gawa' xpéla'gak bež ka',
cha' ye'ja' žen chegak chibo byo ka'?"

14 Le ko'o law Dios da' wká'n zenle Le',

na' le wnezjw da' wchebe láže'le law Dios zente.
15 Lezka' znne': “Bliž neda' lo ža katen' gak
da' wžía yin' benách ka',
na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba la'ne.”
16 Dios ži'e no benne' wen da' zinnj:
“¿Žeklo' zchaljo' le' kan nak da' wnnakza'
neda',
na' znnio' che xtiža'a dan' bénlena' benách
chia' ka'?
17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate' zloe'ela'
le' da' bi nak chawe' da' žono',
na' zzo' chela'ale diža' chia'.
18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na' žono' le'
tzen,
na' nako' toze len benne' ka', benne' zbej
yíchjgake' neda'.
19 Žónteze žono' da' zia,
na' zcháljtezo' da' wen laže'.
20 Znnétezo' che lježkzo',
na' žesbago'o zia xkwide' che xna'kzo'.
21 Beno' da' ki, san neda' wzóa' žize.
Goklo' naka' neda' to benne' ka nako' le',
san tilkza' le', na' wloe'ela' le' ka nak da'
beno'.
22 Le chejní'il da' ni na'a, le'e žal láže'le Dios,
nich bi wzózj Dios le'e,
na' biž soa no benne' yeslé' le'e.
23 Bennen' ko'e lawa' da' wká'n zene' neda'
gape' neda' ba la'ne,
na' bennen' zzoa choch kwine' nich gone'
da' chawe',
wloe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka' Dios
chie'.”

51

1 Goklen neda', Dios, lo yela' ži'i laže' chio'.
Lo yela' žeyache' laže' chio' beká'a zia da'
nbaga'a.
2 Wdíb neda' che da' bi nak chawe' da'
bena'.
Bka'n chawe' neda' che dola' da' nbaga'a.
3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' len dan' bena'.
Dola' ka' bena' žesbága'gaken neda' zia.
4 Lawo' Le' bena' dolan'. O', lawo' Le'.
Bena' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Ki znno' naken chia' nich gak bia' nako'
chawe' ni'a che da' znno'.
Naken li laže' kan zchi'a lažo'o benách ka'.
5 Bwia nga, bache nbága'kza' dola' katen'
golja'.
Lo dola' wzoakza' katen' bsan xna'a neda'.
6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj lázda'wa',
na' lo yichj lázda'wa' bzo' yela' žejní'il.
7 Bka'n chawe' neda' len da' zkonlo' žin, na'
yega'na' chawe'.
Wdíb neda', na' gakža' chiche ka nak bejw.
8 Bzoa chia' yela' žebele, na' yela' ba nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch, žit ka'
bdichjo' Le'.
9 Bi chejsá' lažo'o dola' ka' nbaga'a,
na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe' da'
bena'.
10 Dios, beyón chawe' yichj lázda'wa',
na' bzoa to be' li laže' lo yichj lázda'wa'.
11 Bi wkwaso' neda' lawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj lázda'wa'.
12 Bebí'i chia' yela' žebele che yela' weslá
chio',
na' bzoa choch be' chawe' dan' yoa'a.
13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj ka' da'
žaz lažo'o góngake',
na' benne' dola' ka' yeyákgake' chio' Le'.
14 Beslá neda' lo zia da' nbaga'a, beta' to
benne'.
Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' golkza' che da' chawe' da' nako' Le'.
15 Xana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we lawa' Le'.
16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba' lawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya' lawo' Le'.
17 Da' žala' ko'ožo law Dios da' žaz laže'e
naken to lazdo' gaxjw laže'.
To lazdo' gaxjw laže', na' da' žeyát lažen' bi
wzó' chela'ale, Dios.
18 Lo yela' ži'i laže' chio', ben chawe' yež
Sión.
Beyón ze'e da' žape chi'in yež Jerusalén'.
19 Naž chaz lažo'o biado' ka' gotto' lawo' Le'
lo da' nak chawe',
na' biado' ka' wzeyto' lawo' Le'.
Naž gótgake' biado' ka' lo bkog la'y chio'.

52

1 ¿Zka'n zen kwino', benne' wale, ni'a che da'
zinnj da' beno'
dan' zóateze yela' žeyache' laže' che Dios?
2 Zcháljtezo' che da' zia da' gono' che lježo'.
Da' znno' naken ka to ya ntoche' dan' žon
láže'len lježon'.
3 Nží'iželo' da' bi nak chawe' ka nži'ilo' da'
naken chawe'
na' zdan láže'žo' da' wen laže' ka zdan lažo'o
da' li.

4 Nži'ilo' diža' ka' žon dítjgeklen benne' ka',
le', benne' wen laže'.
5 Ni'a che da' ki wžía yi' Dios le' to chi'ize.
Goxe' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita' benne' ban
ka'.
6 Lé'egekle benne' chawe' ka' da' ni, na'
žébegake'.
Wzížegake' chio' le', na' nnágake':
7 "Le wia nga, benne' ni bi bxen láže'e Dios
nich gape chi'e le'.
Bxen láže'kze' yela' wnni'a zenle'e chie',
na' nga'nze' lo da' bi nak chawe' da' žone'."
8 San neda' naka' ka to yag olibo dan' žen'
li'a liž Dios.
Žxen láže'teza' yela' žeyache' laže' che Dios.
9 Wká'n zenkza' Le' to chi'ize dan' bene' da'
ki.
Wxén laža'a La la'y chie' lawgak benne'
chie' ka' dan' naken chawe' gonan'.

53

1 Benne' yal laže' ka' lo lázdo'gake' znnágake':
"Bi zoa Dios."
Yógo'tie' zej nbage'e zia, dan' béngake' da'
zinnj.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.
2 Zoa Dios ya'abá, na' zwie' benne' ka',
nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile',
bennen' žape' Dios ba la'ne,
3 san yógo'te benne' ka' zej nbej yíchjgake'
Dios.
Yógo'tie' zej nbage'e zia.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe',
nitóe'.
4 Znna Dios: "¿Bi žejní'igekle benne' wen da'
zinnj ka'?
Že'j žáwgake' da' zbángake' chegak benách
chia' ka',
na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'."
5 San žin ža žébegake' da' sáka'gake'.
Goslas Dios žit chegak benne' ka' zdíl-
lengake' benách chie' ka'.
Dios wzóe' légake' chela'ale, na' wžía yi'e
légake'.
6 Znnabla' Dios gone' ga žoj lo yež Sión da'
gáklenen benne' Israel ka'.
Kate' gon Dios ga yela'gak benne' chie' ka'
lážgake',
yebégekle za'só Jakob ka',
na' gak yela' ba nez zen chegak benne' Is-
rael ka'.

54

1 Beslá neda', Dios, len yela' wak chio'.
Goklen neda', Dios, len yela' wale chio'.
2 Benle da' znnabla' Le', Dios, na' bechebe
chia'.
Bze nag da' wcháljlena' Le'.
3 Za'gak benne' snia ka' nich tíl-lengake'
neda'.
Benne' yichj ža'a ka' žénegekle' gótgake'
neda',
benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne, Dios.

4 Xanžo Dios nake' Bennen' žáklene' neda'.
Dios zóalene' benne' ka' žape chí'igake'
neda'.
5 Dios yebi'e chegak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' ka nak da' bi nak
chawe' da' žóngake'.
Wžía yi'e benne' ka' dan' nake' Le' li laže'.

6 Dot laža'a wnezjwa' da' ko'a lawo' Le',
Xana' Dios.
Wká'n zenkza' La la'y chio' dan' nakle'en
chawe'.
7 Besló' neda' lo yógo'te da' goken chia'.
Ble'ela' wžía yi'gak benne' ka' bžá'agake'
neda'.

55

1 Bze nag, Xana' Dios, da' žliža' Le',
na' bi wzó' chela'ale da' znnabla' Le'.
2 Bebán laže', na' bechebe chia'.
Žliža' Le' lo da' znnia', na' že' zedla'.
3 Benne' bi zle'ele' neda' chawe' znnie' chia',
na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle'
neda'.
Žesbága'gake' neda' zia, na' lo yela' zža'a
chégake' zbia láže'gake' neda'.
4 Že' zedle lázda'wa' lo bela' žen chia',
na' zchebe yela' got neda'.
5 Zžébeli'a, na' žzízeli'a,
na' žak chia' da' zcheben neda'.
6 Wnnía': "Chela' gonno' chia' xil ka' ka zej
nak xil bsia,
tia' lo be'ze gan yezí' laža'a.
7 Da' li wzonnja' zíto'le, na' soakza' le'e latje
dach.
8 Gon byena' bi be gon chia' be' bdone', na'
be' wale."
9 Bžia yi' benne' ka' bi zej nake' chawe',
Xana' Dios.
Bchix da' znnágake', dan' zle'ela' da' zinnj,
na' da' zia da' žóngake' lo yež nga.

10 Dot ža, na' yele žéchjgekle' yež.
Žóngake' da' zinnj, na' da' bi nak chawe' lo yež nga.
11 Nža' yež nga da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Žóntezgake' da' wen laže', na' da' zinnj lo nez chen.

12 Chela' gok no benne' bi zle'ele' neda' chawe', bennen' bene' neda' zia, na' bzoelan'.
Chela' gok benne' zže'e neda', bennen' bdíl-lene' neda' na' bkache' kwina' lawe' le',
13 san le' benkzon', na' goko' ka to bi' lježa'.
Wzí' lo no'o neda', na' goko' toze len neda'.
14 Tzen bchaljžo dot láže'žo, na' lo yela' ži'i laže' wdažo lo liž Dios.

15 Dios, ben ga sen yela' got benne' ka' cholze, benne' ka' bi zej nake' chawe'.
Ben ga chó'ogake' lo yi' gabíl kate' ne zóagake' nbángake'.
Nža'gak lížgake' da' bi nak chawe' da' žóngake'.

16 San ka nak chia' neda', bliža' Dios,
na' Xana' Dios beslé' neda'.
17 Zildo', na' wawbíž, na' kate' žen wbíž zcháljlena' Dios.
Žliža' Le', na' Le' ženle' chia'.
18 Yeya'we' be' da' nakkza' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
la'kze zej nnita' benne' zante, benne' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
19 Dios nake' Bennen' zóateze', na' znna bié'teze'.
Nake' chawe', na' wžía yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi žsángake' da' žóngake', na' bi zžébegake' Dios.
20 Benne' wen da' zinnj ka' zdíl-lengake' benne' ka' zgá'nlengake' légake' chawe'.
Zží'igake' che diža' da' bénlengake' benne' ka'.
21 Da' zcháljgake' naken diža' cháwe'do', san yo'o yichj lázdo'gake' yela' zža'a.
Žóngake' xtanle'e diža' da' zcháljgake', san naken ka to ya ntoche'.

22 Bde ywa' chio' xkože' Xanžon' na' Le' gon choche' le'.
Batkle we'e latje chejchegw benne' chawen' to chi'ize.

23 San Le', Dios, gono' ga cho'ogak benne' wen da' zinnj ka',
na' benne' wet benách ka', na' benne' wen laže' ka', lo yi' gabíl,
kate' bi na' góngake' gachj yiz ka' da' yéla'gake',
san neda' wxén laža'a Le'.

56

1 Beyache' laže'l neda', Dios, nich bi wžía yí'gak benne' ka' neda'.
Tža tža žsáka'gake' neda', na' zdíl-lengake' neda'.
2 Dot ža, na' yele benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zbia láže'gake' neda',
dan' nníta'gak benne' zante, benne' zdíl-lengake' neda' lo yela' zka'n zen kwíngake'.

3 Kate' zžin ža zžeba', žxen laža'a Dios.
4 Žxen laža'a Le', na' zka'n zena' xtiže'e.
Žxen laža'a Le', na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

5 Yógo'te ža zží'igake' che xtiža'a.
Len yógo'te da' znnágake' žóngake' neda' žia.
6 Zdóbgake', na' zkache' kwíngake'.
Zwíagake' binlo da' žona'.
Žénegekle' gótgake' neda'.
7 Xana' Dios, bwia da' žóngake', na' lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.
8 Nnézkzelo' Le' ka žzonnja' lawgak benne' ka'.
Bejsá' laže' nis da' ba wžeža'.
¿Bi zej nyejwn le'e yiche chio'?

9 Kate' žliža' Dios, lo ža na'kze žzonnjgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Nnezkzla' zoalen Dios neda'.

10 Žxen laža'a Dios, na' zka'n zena' xtiže'e.
Žxen laža'a Xanžon', na' zka'n zena' xtiže'e.
11 Žxen laža'a Dios, na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

12 Nbaga'a da' bchebe laža'a gona' chio', Dios.
Golkza' da' we lawa' Le'.
13 Besló' be' da' nakkza' lo yela' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.
Gak choa'a lawo' Le', Dios, lo yela' baní'
da' žonno' chegak benne' ka' zóagake' nbángake'.

57

1 Beyache' laže'l neda', Dios. Beyache' laže'l neda',
dan' žxen laža'a Le' len dot yichj lázda'wa'.
Gape chi'o neda' ka žon zkoko' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

2 Wliža' Dios, Benne' zente.
Wliža' Le' nich gáklene' neda'.
3 Gan zoe' ya'abá chie' sele'e no benne' yeslé' neda' lo na' bennen' žénele' wžía yi'e neda'.
Dios beyache' láže'le' neda', na' benne' chia' da' li chie'.
4 Že' zedla' ka to benne' ži'e ladjw bež yixe' ka'.
Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka', bia ka' žáwgakba' benách ka'.
Da' znnégake' chia' naken ka yag ntóche'do' ka',
na' xtíža'gake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

5 ¡Ga'n zen Le' ya'abá, Dios!
¡Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó!

6 Ba bdixjgak benne' ka' do yelj nich séngake' neda',
na' žedó laža'a lo da' žaken chia'.
Bché'ngake' to yežw nich chejchazan',
san légake' ba bejcházgaken'.

7 Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' wká'n zenen Le'.

8 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e žinnle da' ka' žól-lenle.
Zildo' yebankza'.

9 Xana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio' ka'.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka'.

10 Nak yela' žeyache' laže' chio' zenže ka ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

11 ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

1 ¿Zchaljle da' nak chawe', le'e, benne' wnná bia' ka'?
¿Zchi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?
2 O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.
Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó chia'.
3 Zej nchixe lázdo'gak benne' ka' nbej yíchjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.
Bchíxgekle' kate' bi na' wsangak xná'gake' légake'.
4 Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia zan laye' bele snia.
Zej nake' ka bele snia ka', bia kwežw ka'.
5 Bi žéngeklba' chi'i benne' žone' yela' wžá' nich kwé'gakba' žize la'kze žol-li'e xtando'.

6 Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.
Xana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
7 Ben ga nnítgekle' ka nis da' zlaljen lo yo.
Ben ga bížgake' kan žak che yixe' da' nžogen lo nez,
8 na' te chégake' kan žak che bia zag, bian' yeyóna'ba'.
Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to xkwide' žaljbe' ba natbe'.

9 Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen,
yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone', benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
10 Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezí' wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.
Wleje' žen chegak benne' ka' bebéj yíchjgake' Dios.
11 Naž nna bennen': “Dekze lazjw benne' chawe'.
Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'.”

59

1 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.

2 Beslá neda' l̲o na'gak benne' ka' žóngake' da' z̲innj.
Beslá neda' l̲o na'gak benne' wet benách ka'.
3 Žénegekle' gótgake' neda'.
Zej ndobe benne' wal̲e ka' nich tíl̲-l̲engake' neda',
kege dan' nbaga'a z̲ia, na' kege ni'a che da' z̲innj da' bena' neda', X̲ana' Dios.
4 L̲a'kze bi be bena' chegak benne' ka', žon byéngake' góngake' neda' z̲ia.
Bebán, na' da ga zoa' ni, na' l̲e'elo' da' žóngake'.
5 Le', X̲ana', Dios chegak benne' zan ka' žjake' l̲o wdil̲e,
na' Dios chegak benne' Israel ka',
bebán nich wsaka' zi'o benne' yógo'te yež ka'.
Bi yeyache' l̲áže'lo' yógo'te benne' ka' z̲zí'igake' chio' Le', na' žóngake' da' z̲innj.

6 Z̲l̲á'gake' kate' žen wbíž, na z̲béžeya'agake' ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle' yež.

7 Bwia nga, da' z̲cháljgake' naken ka da' žeyébgake'.
Diža' z̲nnágake' zej naken ka ya ntoche' ka'.
Z̲z̲nnágake': "Bi zoa no benne' yenle' chežo."
8 San Le', X̲ana' Dios, wz̲iz̲o' chegak benne' ka'.
Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež ka'.
9 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' zej nake' wal̲e.
Neda' wx̲én l̲ža'a Le', dan' žape chi'o neda'.

10 Dios, Bennen' žeyache' l̲áže'le' neda', yide', na' gákl̲ene' neda'.
Dios gone' ga l̲e'ela' da' gak chegak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' kan žak l̲ža'a.

11 Bi goto' benne' ka', nich bi gal̲ l̲áže'gak benne' chia' ka' da' ka' žono'.
Besl̲ás benne' ka' l̲en yel̲a' wak chio', na' ben ga chejchégwgake'.
X̲anto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.
12 Ben ga chíx̲gekle' l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake',
ni'a che dol̲a' da' žóngake' l̲o da' z̲cháljgake',
na' ni'a che diža' x̲iwe' ka', na' da' wen l̲aže' da' z̲nnágake'.
13 Bžia yi' l̲égake' l̲o yel̲a' z̲ža'a chio'.
Bžia yi' l̲égake' nich biž nníta'gake'.
Ben ga gákbe'egekle' Le' z̲nna bi'o z̲a'só Jakob ka'.
Z̲nna bi'o dot yežlyó nga.

14 Z̲l̲á'gake' kate' žen wbíž, na' z̲béžeya'agake' ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle' yež.

15 Z̲dágake' ka benne' ka' z̲dágakze', žíljgake' da' gáwgake'.
Cha' bi žéljgeklen', dot yel žesbága'gake' z̲ia toe' yetóe',
16 san neda' gol̲kza' che yel̲a' wak chio',
na' zildo' wká'n z̲ena' yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', dan' gókl̲eno' Le' neda',
na' wdape chi'o neda' kate' wžé' zédl̲e'ela'.

17 Le' žon chocho' neda', na' gol̲kza' chio', Dios.
Žape chi'o neda', na' žeyache' l̲áže'lo' neda'.

60

1 Dios, Le' bzo' neto' chel̲a'ale.
Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'al̲i'o neto'.
Na'a, da gákl̲eno' neto'.
2 Beno' ga wz̲ó' yežlyó, na' beno' ga byaljwn.
Da yeyonon' gan byaljwn, dan' z̲bia yin'.
3 Beno' ga neto', benách chio' ka', wžé' zedlto'.
Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da' benen ga bejchégwto'.
4 Benn chegak benne' ka' z̲žébegake' Le' to da' gak bian',
dan' wl̲oé'e l̲awn da' nak dot da' li.
5 Bze nag chia'. Beslá l̲égake' l̲en yel̲a' wak chio',
nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.

6 L̲o latje la'y chie' wnná Dios: "Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka'.
Wžix̲a' chele yežlyó dan' žen' kwit yegw Sukot.
7 Yežlyó Galaad naken chia',
na' l̲ezka' yežlyó chegak z̲a'só Manasés ka'.
Yežlyó chegak z̲a'só Efraín ka' naken ka to x̲l̲apa' da' žape chi'in yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá ka' naken gan znna bi'a,
8 san yežlyó chegak benne' Moab ka' naken
ka to ziga' ya da' yožen nis wná'a.
Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na'
zela' gole ka'.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea
ka'."

9 ¿Nozkze wchi'e neda' nich tíl-lena' yež
zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in yežen'?
¿Nozkze wchi'e neda' nich tíl-lena' benne'
Edom ka'?
10 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjleno'
benne' cheto' ka' lo wdile.
11 Goklen neto' nich gak tíl-lento' benne' ka'
zdíl-lengake' neto',
dan' gak dáche'ze gáklengak benne' ka'
neto'.

12 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-lengake'
žo'o.

61

1 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bze nag da' zcháljlena' Le'.
2 Zi'to' gan zoa laža' žliža' Le', dan' žedó
laža'a.
Bche' neda' gan zoa Bennen' nake' ka to
ya'a yej, Bennen' nakže' wale ka
neda'.
3 Nako' Le' Benne' noxe' neda',
na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in neda'
lawgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.
4 Sóateza' lo yo'o la'y chio'.
Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že' chawe'
bríse'do' ka' zan xil zkoko'.
5 Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe laža'a
lawo',
beno' ga napa' da' žápegak benne' ka'
zžébegake' Le'.
6 Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a ža
zante.
Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken
chegak chope kwe' benne' ka'.
7 Sóateza' lawo' Le', Dios.
Bkwez yela' žeyache' laže' chio', na' da' li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne'
wnná bia'.
8 Golkza' che La la'y chio' Le' to chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe laža'a
gona'.

62

1 Toze len Dios zga'n chawe' be' da' nakkza'.
Lekze' žeslé' neda'.

2 Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi
chejchegwa'.

3 ¿To chi'ize wkwezle da' gonle chia' neda',
yógo'tele žon byenle wžía yi'le neda'?
Žonle ka žon to benne' zchinnje' to ze'e da'
zoa bixen, o to le'je da' nožon'.
4 Žonle toze diža' kan yebejle neda' lo yela'
zen chia'.
Nží'ilele da' wen laže'.
Len žoá'ale zchaljle cháwe'do'
san yo'o yichj lázdo'le da' zinnj da' gonle.

5 Le', be' da' nakkza', wléz laže' toze Dios.
Nake' Le' Bennen' žxen laža'a.

6 Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi yedó
laža'a.

7 Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na' nake'
yela' ba nez chia'.
Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na'
Benne' žon choche' neda'.
8 Le kwez laže' Le' to chi'ize, le'e, benne' ka'.
Bloe'el Le' da' zdan láže'le.
Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.
9 Da' li, da' dáche'ze zej nak benne' ka',
na' ka to da' wen laže' zej nak benne' zen
ka'.
Bi nále'tekgekle' to lo zgons.
Zej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a láže'žo.
10 Bi wxén láže'le da' gak gonle žakze chele.
Bi wká'n zen kwinle ni'a che da' ka' zbanle.
Cha' chan yela' wnni'a chele, bi kwe'le
wnné yoe chen.
11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i benla'
da' ni.
"Che Dios nak dot yela' wak."

12 Xana' Dios, lo no'o za' yela' žeyache' laže'
dan' žebi'o che to to benne' ka nakkze da'
bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.
Zbile be' da' nakkza' da' nak chio'.
Bela' žen chia' zdan laže' dan' naken chio'.
Žak chia' ka zoakza' to yežlyó biž gan bi be nis den.
Žak laža'a yida' lawo' Le'
nich le'ela' yela' wak chio', na' yela' zen chio',
káteze ble'ela' da' nak chio' lo latje la'y chio'.

3 Nakže chawe' yela' žeyache' laže' chio' ka yela' nban.
Che len wká'n zenkza' Le'.
4 Wchalja' che da' chawe' da' nako' Le' xak zoa' nbana'.
Nich wká'n zena' La la'y chio' Le' wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to yela' waw dzi'.
Len yela' žebele wká'n zenkza' Le'.
6 Žezá' laža'a chio' Le' kate' dia' gan ztasa',
na' zlab laža'a ka nak chio' kate' bi na' tasa'.
7 Dan' žákleno' neda', yebéle'ela' kwito' Le'
kan žongak bríse'do' ka' zan xil zkoko'.
8 Be' da' nakkza' naken toze len Le',
na' len no'o wale noxo' neda',
9 san benne' ka' gok láže'gake' wžía yí'gake' neda' chejchó'ogake' lo yi' gabíl.
10 Kwia yí'gake' lo ya ntoche'.
Gákgake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' lo da' nak che Dios.
No benne' zkonle' žin La Dios gape' Le' ba la'ne,
san benne' wen laže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 Xana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla' žliža' Le'.
Wdape chi'i yela' nban chia' dan' zžeba' da' gongak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
2 Bkache' chawe' neda' nich benne' ka' bi zej nake' chawe' bi góngake' chia' kan žénegekle',
na' nich benne' ka' žóngake' da' zinnj bi góngake' chia' kan zza' láže'gake'.
3 Diža' ka' zcháljgake' zej naken ka ya ntoche' ka',
na' znnégake' chegak ljéžgake' ka' ka žon to benne' žsie' yag ntóche'do' chie' ka'.
4 Ki znnágake' bagáche'ze nich góngake' ga chejchégwgak benne' li laže' ka'.
Cholze žóngaken', na' bi be zžébegake'.
5 Žon byéngake' góngake' da' zinnj da' žénegekle',
na' zbékgake' do yelj ka' nich séngake' benne' ka'.
Znnágake': "¿Noz benne' le'ele' da' žonžo?"
6 Žíljgake' da' zinnj da' góngake', na' zwíagaken' binlo.
Da' yo'o yichj lázdo'gake' naken da' kegle kan zej nak lázdo'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' len yag ntóche'do' chie' ka'.
Cholze chó'ogake' yižwé' zen ka'.
8 Da' bchaljgak benne' ka' gonen ga chejchégwgake'.
Chébegak yógo'te benách kate' lé'egekle' légake'.
9 Naž chébegake', na' wcháljgake' che da' ben Dios,
na' yeyónbia'gake' naken da' bene' Le'.
10 Yebele benne' chawe' law Xanžon', na' wxén laže'e Le'.
Gak yela' ba nez zen chegak benne' ka' zej nake' li laže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le' lo yež Sión,
na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.
2 Le' ženkzlo' da' zcháljlento' Le',
na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo' Le'.
3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',
san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio' Le'.
4 Ba nez zen naken che bennen' zbio' Le',
na' znno' nake' chio', nich soakze' latje la'y chio'.
Yeljkzto' da' chawe' da' de ližo', dan' den lo yodo' la'y chio'.
5 Lo da' chawe' da' nako' gono' da' zenle'e kate' gono' da' znnablto' Le', Dios, Benne' Weslá cheto'.
Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyó žxen láže'gake' Le'.
Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le', benne' ka' zdégake' zíto'le law nisdo'.

6 Le' zzoa chocho' ya'a zen ka' len yela' wak
chio'.
Nakkzo' Benne' wale.
7 Zbek žio' nisdo' kate' zgo'nen, na' žazto' da'
žonen.
Zbek žio' benne' yež ka' kate' žóngake'
žo'osbé.
8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
zžébegake' da' zenle'e da' žono'.
Znnito'o benne' ka' lo yela' ba nez, benne'
ka' nníta'gake' do zente yežlyó.
9 Zwio' yežlyó, na' žselo'o nis yejw.
Žono' ga žonnle'en linne chen.
Bnnito'o yegw ka' lo yežlyó da' zej nža'le'en
nis.
Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne' ka', kan
wnnakzo' gono'.
10 Žselo'o nis yejw gan de na, na' žeyonon' yo
ya'a.
Žesbison' len nis yejw na',
na' žono' ga zgól-le'egak da' zej nazen ga na'.
11 Žono' ga gak chegak benne' ka' yela' ba
nez to yiz to yiz ni'a che da' znezjo',
na' bejw gasj chio' ka' žónngaken yejw da'
žonen ga zgolgak da' zej nazen.
12 Žon yejw chio' ga žak ya'a gan zdagak bia
yíxe' ka'
na' žebégekle benne' ka' zlé'egekle' žeyák
ya'ado' ka' ya'a.
13 Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka', na'
žoa'agak yégodo' ka' naz zoa' stribe.
Zbéžya'agak benne' chio' ka' lo yela' žebele,
na' žólgakkze' chio' Le'.

66

1 ¡Le wká'n zen Dios lo yela' žebele, le'e zoale
dot yežlyó!
2 ¡Le gol ka nak yela' zen chie' Le'!
¡Le wká'n zene' kate' we lawle Le'!
3 Le ye' Dios: "¡Žebánele'elto' che da' beno'
le'!"

Ni'a che yela' zen che yela' wak chio' benne'
ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žóngake'
ka znna xtižo'o.
4 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó we
láwgake' Le',
na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y chio'.

5 Le da, lé'elele da' zen ka' da' ben Dios,
da' zenle'e da' bene' ni'a chegak benne'
chie' ka'.
6 Bene' ga beyák nisdo' yo biž,
na' wdegak benne' chie' ka' len ní'agakze'
gan wzóa to yegw zil.
Žoa'a nisdon' bebéle'egekle' law Dios.
7 Len yela' wak chie' nna bi'e to chi'ize.
Zwíakze' da' žongak benne' ka' yógo'te yež
ka'.
Benne' ka' zží'igake' chie' Le' bi gata' yela'
zen chégake'.

8 Le'e, benne' ka', le wká'n zen Dios chežo.
Le wzenle benne' ka' da' žoe lawle Le'.

9 Lekze' žape chi'e žo'o nich soažo nbanžo,
na' bi bi'e latje chejchégwžo.

10 Le', Dios, bwio' neto' lo da' ka' bento'.
Bdio' neto' lo da' wzáka'to' kan žongak
benne' ka' zdégake' ya plat lo yi' nich
ga'nen chawe'.
11 Beno' ga bejchazto' to lo do yelj.
Bdo'o xkóže'to' to ywa' zí'ile'e.
12 Beno' ga wdegak benne' zej žie' bžina'
chie' ka' lo yichjto'.
Wdeto' da' naken ka to lo yi', na' to lo nis zil,
na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to latje gan
zoato' lo yela' ba nez.
13 Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado' ka'
lawo' Le'.
Gonna' chio' da' wchebe laža'a gona'.
14 Bchebe laža'a gonan',
dan' wnnía' katen' wžé' zédle'ela'.
15 Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka', lawo'
Le',
na' kwen žen chegak zíla'do' ka' wzeya'-ba'
gan zo',
na' gota' beždo' ka', na' chibo byo ka' lawo'
Le'.

16 Le da, yénlele, yógo'tele le'e zžébele Dios.
Wzenla' le'e da' bene', góklene' neda'.
17 Dot laža'a bliža' Le', na' bka'n zenkza' Le'.
18 Chela' wzé laža'a to da' zinnj bi benle
Xanžon' chia',
19 san da' likze benle Dios chi'a,
na' bze nage' da' wnnabla' Le'.
20 Bi bzoe' chela'ale da' bcháljlena' Le',
san beyache' láže'le' neda'.

¡Ga'n zen Dios!

67

1 Dios, beyache' laže'l neto', na' ben chawe' neto'.
Lo yela' ži'i laže' chio' wzoalen neto'.
2 Naž gónbia'gak benách dot yežlyó da' žaz lažo'o Le',
na' nnézgekle benne' yógo'te yež žesló' benne' ka'.

3 Yógo'te benne' ka' we láwgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

4 Le yebele, na' le soa lo yela' ba nez, le'e, benne' yógo'te yež ka'.
Wchi'a laže' Dios le'e lo da' naken chawe'.
Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

5 Yógo'te benne' ka' we láwgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

6 Yežlyó nga žen' xni'a chen.
Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake' Dios chežo.
7 Dios ben cháwe'kze' žo'o.
Gáte'teze žala' gápegak benne' ka' Le' ba la'ne.

68

1 Wzó ža', Dios.
Beslás benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',
na' wzonnjgak benne' ka' zží'igake' chio'.
2 Ka žon to be', zlagen žen che yi',
ka' wlago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez lo yi',
nítgekle benne' ka' bi zej nake' chawe' law Dios.
3 Yebégekle benne' chawe' ka',
na' sóagake' lo yela' ba nez lawe' Le'.
Xíte'gake' lo yela' žebele chégake'.

4 ¡Le gol che Dios!
¡Le gol salmo ka' che La la'y chie'!
¡Le wká'n zen Bennen' ži'e ya'abá!
Nzi' le' Jah. ¡Le yebele lawe' Le'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' zwíakze' no'le wzebe ka'.
Zoakze Dios lo latje la'y chie'.
6 Dios znnite'e lježe benne' ka' bi zoa no ljéžgake'.
Žebeje' benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' zi'to' ka',
nich sóagake' lo yela' ba nez,
san benne' ka' zží'igake' che Dios chejnníta'gake' to lo yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' lawgak benne' chio' ka',
na' wdío' lo yežlyó bižen',
8 na' wzó' yežlyón', na' gokle'e yejw law Dios.
Ya'a Sinaí wzizen law Dios chegak benne' Israel ka'.

9 Bselo'o to nis yejw wálele'e, Dios.
Kate' bedó láže'gak benne' chio' ka', na' Le' ben chocho' légake'.
10 Benne' ka' zej nake' chio' chejnníta'gake' yežlyó chio' to chi'ize.
Lo da' nak chawe', Dios, žoxo' benne' yache' ka'.

11 Xanžo Dios bsele'e to diža' chawe',
na' bsele'e benne' zante, benne' bzéngekle' benách ka' diža' chawen'.
12 ¡Bzónnjgake'!
Bzonnjgak benne' wnná bia' ka' len benne' chégake' ka', benne' žjake' lo wdile.
No'le ka' bené'egekle' da' gota' chegak benne' ka'.
13 La'kze bkache' kwinle gan žape chi'ile zila' ka',
gákwle da' naken ka xil plomdo' ka' da' zej naken xtan, na' ya plat,
na' doba' ka' chegak xilba' ka' zej naken ya oro.
14 Kate' Dios, Benne' zente, beslase' benne' wnná bia' ka' ga na',
na' bexjw bege' da' bgakwn Ya'a Salmón.
15 To ya'a zen nak Ya'a Basán.
To ya'a zenle'e nak Ya'a Basán na'.
16 ¿Biz chen' zwíale, le'e, ya'a zen ka'?
Zwíale ya'a na' gan žénele Dios soakze'.
Da' likze soakze Xanžon' law ya'a na' to chi'ize.
17 Karro ka' che wdile da' nape Dios zej nyanle'en.
Xanžo Dios zezé'e gan že' Ya'a Sinaí nich soe' latje la'y chie'.

18 Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka' bebejo' lo na' yela' got.
Wzi'o da' chawe' ka' da' bnézjwgak benne' ka' chio' Le'.
Lezka' benne' ka' bží'igake' chio' Le',
gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

19 ¡Ga'n ẓen Xanžon'!
Tža tža žónnli'e da' chawe' chie' chežo.
Nake' Dios, na' žeslé' žo'o.

20 Dios, Bennen' nake' Dios chežo, beslé' žo'o.
Xanžo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' yela' got.
21 Da' likze Dios gone' we' yichjgak benne' ka' ẓží'igake' chie' Le'.
Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze žóngake' dola'.
22 Wnná Xanžon': "Gona' ga yežinle lažle, yeza'le law Ya'a Basán.
Gona' ga yeza'le že'l lo nisdo', na' yežinle lažle.
23 Wlejle žen chegak benne' ka' ẓdíl-lengake' le'e,
na' beko' chele ka' lé'jgakban'."

24 Za'gak benne' chio' ka', na' žoe láwgake' Le', Dios.
Lo yela' žebele chégake' žó'ogake' latje la'y chio'.
25 Zejnéžwgak lawle benne' ka' žólgake'.
Benne' ka' ẓkwéẓgake' da' ẓgólgake' zjake' zántele.
Gachj lawle zjak xkwide' nó'ledo' ka' zej nóxo'be' da' ka' ẓgólgakbe'.

26 ¡Le wká'n ẓen Dios gan zej ndobe benách chie'!
¡Le wká'n ẓen Xanžon', le'e nakle ẓa'só Israel!

27 Lezka' zjak ẓa'só Benjamín ka'.
Zej nake' bábzegake' san ẓnna biá'gake'.
Lezka' zjak benne' zan ẓa'só Judá,
na' benne' zan ẓa'só Sabulón,
na' benne' zan ẓa'só Neftalí.

28 Dios, bloe'e law yela' wale chio'.
Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a cheto'.

29 Dan' nak ẓen yodo' chio' da' zoan lo yež Jerusalén,
benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape' lawo' Le'.
30 Bdil-len benne' ka' chegak yež zi'to' ka', benne' ka' ẓdíl-lengake' benne' chio' ka'.
Zej nake' ka bež zan ka', len zí'ngakba' ka',
dan' ẓdíl-lengake' yež zan ka'
nich kwéjgake' yela' wnni'a chégake'.
Beslás benne' ka' žaz láže'gake' chjake' lo wdile.

31 La'gak benne' wnná bia' ka' che yežlyó Egipto.
Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon byéngake' wká'n ẓéngake' Dios.

32 ¡Le gol che Dios, le'e zoale dot yežlyó!
¡Le gol che Xanžon'!
33 ¡Le gol che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan ẓnne wzió'.
34 Le wia nga, nape Dios dot yela' wak.
Lo yela' ẓen chie' ẓwíakze' benne' Israel ka',
na' ẓan ya'abá nla' law yela' wale chie'.

35 Ẓžébeto' Le', Dios, gan zo' latje la'y chio'.
Dios chegak benne' Israel ka', žon chochkzo' benne' chio' ka'.

¡Ga'n ẓen Dios!

69

1 Dios chia', beslá neda'.
Naka' ka to benne' žiepe' nis.
2 Naka' ka to benne' yoe'e lo gona', na' bi žak se'e.
Naken ka yoa'a lo nis zil-le'e,
na' nisen' za' wkachen' yichja'.

3 Žejxáke'la' dan' scha wnnéli'a, na' da' lba'a.
Žatgak yej lawa' xak ẓbeza' nich gaklen Dios neda'.
4 Zej nyanže benne' ka' bi ẓlé'egekle' neda' chawe'
ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be ẓia nbaga'a.
Benne' ka' ẓžá'agake' neda' zej nákli'e wale.
Benne' ka' žóngake' neda' ẓia, na' bi zoa biẓ chen'.
Žon byéngake' yeyiẓjwa' da' bi wlana'.

5 Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yalze,
na' ẓle'ekzlo' dola' da' bena'.
6 Xana' Dios ẓente, bi go'o latje benne' ka' žxen láže'gake' Le' yedoé'egekle' ni'a che da' bena'.
Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio' chíxgekle' ni'a chia' neda', Dios chegak benne' Israel ka'.

7 Dan' nži'ila' Le' zchíxgake' neda',
na' lo yela' sto' zoakza'.
8 Naka' ka to benne' zi'to' lawgak benne' ljéža'do' ka',
na' bi zej nónbi'e neda'.
9 Žeye zla lázda'wa' dan' žé'li'a wnné yoe che ližo'.
Da' znnégak benne' ka' chio' Le', Dios, naken ka znnégaken' chia' neda'.
10 Wžeža', na' bena' wbás,
na' ben dítjgekle' neda', na' che len zchixla'.
11 Lezka' bwakw kwina' laže' zeche'.
Blé'egekle' neda' ka to da' ben dítjgekle'.
12 Benne' yolawe' ka' wnnégake' chia'.
Benne' we'j ka' ben dítjgekle' neda' lo da' bélgake',
13 san neda' bliža' Le', Xana' Dios, kan žaz lažo'o Le'.
Dios, lo yela' žeyache' laže' zen chio',
na' dan' nakkzo' Benne' weslá cheto', benle chia'.
14 Bebéj neda' lo da' zede gan zoa'.
Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o latje chazžan'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Naken ka yoa'a lo nis zil.
15 Bi go'o latje gata' neda' ka to benne' zgache'e lo nis zil na',
nich bi gaka' ka to benne' chejchaze' to lo yežw gže',
gan choa'a, na' wkachen' neda' to chi'ize.
16 Bechebe chia', Xana' Dios, dan' cháwe'le'e nak yela' žeyache' laže' chio'.
Da, goklen neda', dan' zente nak yela' žeyache' laže' chio'.
17 Bwia kan nak da' žaken chia' neda', wen žin chio'.
Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo' chia'.
18 Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá neda'.
Beslá neda' dan' zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
19 Le' nnézkzelo' kan zchíxgake' neda',
na' kan že' zédle'ela', na' kan žon dítjgekle' neda'.
Zle'ekzlo' yógo'te benne' ka' zžá'agake' neda'.
20 Dan' zká'ngake' neda' ka'ze žedó laža'a, na' že' zédle'ela'.
Wleza' no benne' yeyache' láže'le' neda', san bi wzóa no benne'.
Wleza' no benne' gon choche' neda', san bi wzóa no benne'.
21 Bwáwgake' neda' da' sla',
na' kate' wbila', byé'jgake' neda' da' zichj.
22 Ben ga gak lni ka' chegak benne' ka' ka to do yelj gan chéjgake',
na' ben ga yeyák yela' ba nez chégake' to gan chejchégwgake'.
23 Ben ga cholgak yej láwgake' nich biž lé'egekle',
na' ben ga zízetezegak benne' ka'.
24 Lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.
Lo yela' yichj ža'a chio' ben légake' zi'.
25 Ben ga bi soa no benne' lo ližgak benne' ka',
na' bi soa no benne' lo yežlyó chégake'.
26 Wžía láže'gake' bennen' bsaka' zi'o,
na' žzížegake' dan' zzaka' bennen' beno' le' we'.
27 Bloe'e law dola' da' zej nbaga' benne' ka',
na' bi go'o légake' latje gákgake' toze len benne' chawe' chio' ka'.
28 Bsole lagak benne' ka' le'e yiche chegak benne' ka' zej nape' yela' nban da' naken li laže',
na' bi wzojo' lágake' gan zej nyejw lagak benne' chawe' ka',
29 san neda' zoa' lo da' zzáka'li'a, na' že' zédle'ela'.
Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

30 Golkza' da' wká'n zenen La la'y che Dios chia'.
Wká'n zena' Le' len da' žoe lawa' Le'.
31 Da' ni žaz láže'že Dios ka to bež gota' lawe',
o ka to biado' zej žia lozba', na' sógo'ba'.
32 Lé'ekzegekle benne' gaxjw laže' ka' da' ni, na' yebégekle'.
Le biga' law Dios, na' Le' gon choche' le'e.
33 Ženle Xanžon' chegak benne' ka' žiážjegekle',
na' bi zzoe' chela'ale benne' chie' ka', benne' zej nyejwe' liž ya.

34 ¡Le wká'n zene' Le', le'e zoale ya'abá,
na' le'e zoale yežlyó nga,
na' le'e zoale lawe' nisdo',
na' yógo'te da' nníta'gaken yógo'te latje ka'!

35 Dios beslé' benne' ka' nníta'gake' yež Sión,

na' yeyone' yež ka' zej žen' lo yežlyó Judá,
na' chejnníta'gake' ga na',
na' gata' chégake' yežlyón'.

36 Lezka' žingak za'só benne' chawe' chio' ka',
na' gata' chégake' yežlyón',
na' benne' ka' nží'igekle' La la'y chio' chejnníta'gake' ga na'.

70

1 Beslá neda', Dios.
Da ka' gaze nich gákleno' neda', Xana' Dios.
2 Ben ga yedoé'egekle, na' kwe' zédgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga yebíga'gak, na' chíxgekle benne' ka' žebégekle' dan' že' zedla'.
3 Ben ga ga'ngak yal laže' lo da' žongak benne' ka' žon dítjgekle' neda'.
4 Benne' ka' žíngake' lawo' Le' yebégekle', na' sóagake' lo yela' ba nez.
Benne' ka' žé'gake' Le' "Žóxkeno'" dan' besló' légake'.
Znnágake': "¡Ga'n zen Dios!"
5 Ze' zedla', na' nat ni'a na'a.
Da ka' gaze gákleno' neda', Dios.
Le' nako' Benne' weslá chia', Xana'.
Bi želo', Xana' Dios.

71

1 Za'a lawo' Le', Xana' Dios, nich gape chi'o neda'.
Ben ga biž yedoe'ela'.
2 Goklen neda', na' beslá neda' dan' nako' chawe'.
Bze nag chi'a, na' beslá neda'.
3 Nako' ka to yej xe gan soa' chawe',
na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na' yele.
Bsela' no benne' yeslé' neda',
dan' nako' Le' ka to yej xe gan zoa' choch.
4 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bebéj yíchjgake' Le',
na' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj, na' zej nake' yichj ža'a.
5 Žxen laža'a Le', Xana' Dios.
Le' zwíakzo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.
6 Le' ba noxkzo' neda' katen' za' golja'.
Le' beno' ga bžoja' lo le'e xna'a.
Wká'n zénteza' Le'.
7 Bebángekle benne' zanle'e kan gok chia',
san Le' zwíakzo' binlo neda'.
8 Ben ga gólteza' da' we lawa' Le',
na' wká'n zena' Le' dot ža.
9 Bi wzó' neda' chela'ale kate' ba ngola'.
Kate' yedó laža'a, bi kwej yichjo' neda'.
10 Benne' ka' zžá'agake' neda' znnégake' chia',
na' benne' ka' žak láže'gake' gótgake' neda' ba béngake' toze diža'.
11 Znnágake': "Bzoa Dios le' chela'ale.
Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no benne' yeslé' le'."
12 Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.
Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.
13 Ben ga yedoé'egekle,
na' nítgekle benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
Ben ga soagak lo yela' sto',
na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' chia' da' zinnj,
14 san neda' wxén láže'teza' Le', na' we láwteza' Le'.
15 Wzenla' benne' ka' nako' chawe',
na' wzéntezela' légake' kan besló' neda',
la'kze bi nnezla' bal chi'i besló' neda'.
16 Wchaljkza' che da' zenle'e da' beno' Le', Xana' Dios,
na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan nakkzo' chawe'.
17 Dios, Le' bsedlo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.
Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e da' beno'.
18 Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola', na' ba bgocha',
san be' neda' latje wzenla' za'sóa' ka' ka nak yela' wak chio',
na' wzenla' bi'do' ka' bi na' gáljgakbe' ka nak chio',
19 na' da' chawe' da' nako', da' naken zenle'e, Dios.
Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.
Dios, ¿nozkze benne' nake' ka nako' Le'?
20 Le' beno' ga wdía' lo da' zan da' zede,
na' lo da' ka' bi žakgak chawe',
na' gono' ga yebana' neda',
na' yechiso' neda' lo yežw ba.
21 Gono' ga gakža' zen, na' yeyón zeno' neda'.
22 Neda' we lawkza' Le', na' chinna' da' žól-lento'.
Xana' Dios, golkza' che da' likze chio' na' chinna' da' ka'.
Nako' Benne' La'y chegak benne' Israel ka'.
23 Soa' lo yela' ba nez kate' golkza' chio' Le',

na' yebekzle be' da' nakkza' dan' beya'wo'.
24 Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' dot
ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na' bchíxgekle
benne' ka' ben byéngake' góngake'
neda' zia.

72

1 Dios, ben ga wchi'a laže' benne' wnná bia'
da' žak cheto' kan zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne'
wnná bian'.
2 Naž le' wchi'a laže'e cháwe'do' benne' chio'
ka'.
Ka nak da' naken dot da' li wchi'a laže'e
benne' chio' ka' zzáka'le'egake'.
3 Law ya'a ka' chejga'ngak chawe' benne'
chio' ka',
na' law ya'ado' ka' kwézgake' lo da' nak
chawe'.
4 Wchi'a laže'e benne' wláž ka' zzáka'le'egake'.
Yeslé' xkwide' ka' chegak benne' ka'
žiážjegekle'.
Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake' benách chio'
ka'.
5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
xak zoa wbíž, na' byo'.
6 Gak benne' wnná bian' ka nis yejw da'
žaken ga naz,
na' ka zlelj da' žezjwn lo yežlyó.
7 Lo ža ka' che benne' wnná bian' gak da'
chawe',
na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' xak zoa
byo'.
8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw
Éufrates,
na' do zente yežlyó.
9 Wzóa zibgak benne' dot yežlyó lawe' le',
na' wzexjwe' láže'gak benne' ka' zžá'agake'
le'.
10 Benne' znna bi'e yež Tarsis, na' benne'
znna bi'e yež zi'to' ka' zedjnoé'e da'
wnézjwgake' chie',
na' benne' znna bi'e yež Sabá, na' benne'
znna bi'e yežlyó Seba wnézjwgake'
chie' yela' wnni'a.
11 Yógo'te benne' wnná bia' ka' wzóa
zíbgake' lawe' le,
na' benne' yógo'te yež góngake' žin chie'.
12 Le' yeslé' benne' ka' žiážjegekle', benne'
ka' žlížgake' le',
na' yeslé' benne' ka' zzáka'gake',
na' bi zoa no benne' gáklene' légake'.
13 Yeyache' láže'le' benne' yache' ka', na'
benne' ka' žiážjegekle'.
Yeslé' benne' yache' ka' nich sóagake'
nbángake'.
14 Yeya'we' benne' yache' ka' lo na'gak
benne' wen laže' ka', benne' yichj
ža'a ka',
na' gon byene' yeslé' benne' ka' lo na'gak
benne' wet benne' ka'.
15 Soa nban benne' wnná bian',
na' wnézjwgake' chie' ya oro che yež Sabá,
na' nnábtezgekle benne' ka' gaklen Dios le',
na' dot ža, na' yele nnábgekle' Dios gon
chawe'e benne' wnná bian'.
16 Gázgake' to zíga'do'ze zoa' stribe lo yežlyó,
na' law ya'ado' chégake' ka',
na' kwíale'e linne chen kan zbian law Ya'a
Líbano,
na' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' yángake'
kan žon yixe' da' žen' yežlyó.
17 Sóateze la benne' wnná bian'.
Wcháljtezgake' che le' xak zoa wbíž.
Ni'a chie' le' gak yela' ba nez chegak benách
ka',
na' nnágake' nak chie' yela' ba nez zen.
18 Cháwe'le'e nak Xanžo Dios.
Nake' Dios chegak benne' Israel ka',
na' toze' Le' žone' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.
19 Cháwe'le'e nak La la'y chie' dan' náktezen
zen,
na' dot yežlyó nga lé'egekle' yela' zen chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

20 Ga ni ze law da' wnná Dabí, zi'n Isaí,
dan' bchálj̱lene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne' Israel
ka',
benne' ka' zej nake' dot li laže' lawe' Le',
2 san neda' wzóa' chejchegwa',
na' wzóa' gona' to da' zinnj.
3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',
kate' ble'ela' kan žak chawe' chegak benne'
ka' nbej yíchjgake' Dios.
4 Benne' ki bi zej že' zedle che yela' got,
dan' zej zóali'e chawe'.
5 Bi zzáka'gake' kan zzáka'gak yezika' benne'
ka',

na' bi zoa da žak chégake' kan žak chegak
yezíka'že'.
6 Che l̲en z̲ka'n z̲en kwíngake'.
Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.
7 Z̲gól-l̲e'egake' dan' žáwl̲e'egake' da'
cháwe'l̲e'e.
Z̲zí'l̲e'egake' da' z̲dan l̲áže'gake'.
8 Žon dítjgekle' Dios, na' z̲nnégake' chie', na'
žóngake' da' z̲innj.
L̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake' z̲cháljgake' da'
z̲ente.
9 Z̲nnégake' che da' ka' zej zoan ya'abá,
na' z̲cháljgake' ka benne' ka' zej nape' dot
yežlyó.
10 Che l̲en yezika' benách ka' želyenle'
x̲tíža'gake',
na' z̲zi' l̲o ná'gake' da' z̲nnágake'.
11 Z̲nnagak benne' wnni'a ka': "¿Biz̲kze nne-
zle Dios?
¿Z̲lé'ekzle Bennen' zoe' ža'le da' žonžo?"
12 Benne' ki zej nbej yíchjgake' Dios,
na' zej zoe' binlo, na' z̲zí'gakže' yel̲a' wnni'a.
13 Da' likze, dáche'ze goka' dot l̲i l̲aže',
na' bi be bena' da' bi nak chawe',
14 san tža tža wz̲áka'l̲i'a,
na' žsaka' zí'gake' neda' yógo'te ža.
15 Chela' nnia' neda': wchal̲ja' kan z̲chal̲jgak
benne' ka',
na' wka'na' bénne'do' chio' ka' ka'ze, Dios.

16 Kate' blab l̲aža'a nich chejni'ila' da' ni,
wžé' zédl̲e'ela',
17 san kate' wyoá'a l̲o latje la'y che Dios,
na' gókbe'ela' da' gak chegak benne' ka' ga
ze l̲awte.

18 Da' likze beno' chegak benne' ka'
chejchégwgake',
na' gono' ga kwia yí'gakkze'.
19 L̲a' kwia yí'tegake'.
Yel̲a' z̲žebe senen l̲égake', na' goten l̲égake'.
20 Zej nake' ka to da' bl̲e'elto' to l̲o bichgale
dan' z̲nniten kate' žebanžo.
Ka'kze gaken, X̲anto' Dios.
Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da' bl̲oe'el
kwingak benne' ka'.
21 Kate' bge'ela' benne' ka',
wžé' zédl̲e'ele l̲áz̲da'wa'.
22 Goka' ka to bia yix̲e' l̲awo' Le',
dan' gok zide yichja', na' bi bejni'ila',
23 san wzóal̲enteza' Le', na' nóx̲wkzo' na'a l̲i
ža.
24 Bsedlo' neda' nich gona' da' z̲l̲oe'elo'
neda',
na' te na'a yezí' l̲o no'o neda' l̲o ya'abá chio'.
25 Bi zoa no benne' yoble chia' ya'abá san
tozo' Le',
na' bi be zoa da' z̲dan l̲aža'a yežlyó nga san
tozo' Le'.

26 Žedó l̲aže' bel̲a' žen chia', na' l̲áz̲da'wa',
san Dios nake' Benne' žon choche' neda',
na' nake' yel̲a' ba nez z̲en chia' to
chi'ize.

27 Benne' ka' žekwásgake' gan zo' nítgekle'.
Wžía yi'o yógo'te benne' ka' kwej yíchjgake'
Le'.

28 San neda', žak chawe' chia' dan' wbiga'
l̲aw Dios.
Wx̲én l̲áže'teza' X̲anžo Dios,
na' wchal̲ljkza' che da' z̲ente da' bene' L̲e'.

74

1 X̲anto' Dios, ¿wléj yichjo' neto' to chi'ize?
¿Z̲žo'o neto', z̲ila' chio' ka'?
2 Bsa' l̲aže' benne' chio' ka', benne' ka' wz̲i'o
ža ni'te, benne' ka' beya'wo'
nich gono' l̲égake' benne' chekzo' ka',
benne' ka' zej zoe' l̲aw Ya'a Sión nga, ga ni
zoakzo' Le'.
3 Da ka' gaze yedjl̲e'elo' ka nbia yi' yež nga,
na' ka nak da' z̲innj da' bengak benne' ka'
che latje la'y chio'.
4 Z̲béžeya'agak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' Le'
chawe'
gachje l̲awle gan zej ndobe benne' chio' ka'.
Bdá'gake' nga da' z̲l̲oe'elen yo'oto' l̲o
ná'gake'.
5 Bchínnjgake' yež ni,
ka žon to benne' z̲choge' yógo'te yag ka' zej
zen to l̲aw ya'a.
6 L̲en ya wag chégake' ka', na' l̲en yag
chégake' ka',
bchínnjgake' yógo'te da' x̲tan ka' che yodo'
chio'.
7 Bzéygake' latje la'y chio'.
Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'. Bchínnjgaken'.
8 Wnnágake': "¡Wžía yi'žo l̲égake' to chi'ize!"
Bzéygake' yógo'te yo'o gan bká'n z̲ento' Le'
dot l̲o yežlyó chio'.

9 Biž bi zle'elto' da' nak la'y, dan' bchisto' lo
yežlyó cheto'.
Biž zoa no benne' wchalje' lo wlazo' Le',
na' bi zoa no benne' ladjw neto', benne'
nnezle' batx yelato'.
10 Xanto' Dios, ¿to chi'ize wchixgak benne'
ka' neto', benne' ka' žsaka' zí'gake'
neto'?
¿To chi'ize nnegak benne' ka' bi zlé'egekle'
Le' chawe' che La la'y chio' Le'?
11 ¿Biz chen' bi be žono' chegak benne' ka'?
¿Biz chen' bi zžia yi'o benne' wen da' zinnj
ka'?
12 San Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia'
chia' ža ni'te.
Le' bžia yi'o benne' ka' dot lo yežlyó nga.
13 Len yela' wak zen chio' beno' nisdo'
chope la'a.
Wló'o yichj bia zenle'e ka' lo nisdo'.
14 Bzozjo' yichj bia zenle'e, bian' leba' lebi-
atán,
na' beno' ga bdawgak bia yixe' ka' leba', bia
ka' zej zoaba' lo yo biž.
15 Beno' ga golj nis bej ka', na' nis yegw ka'.
Besbižo' yegw zen ka'.
16 Chio' Le' nak lawe' ža, na' lezka' chio' nak
yele.
Le' bnnito'o byo', na' wbíž gan zej zoan.
17 Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej že'
yežlyó nga.
Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag ka'.
18 Bejsá' laže' da' ni:
benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' ben
dítjgekle' Le', Xanto' Dios,
na' benne' yal laže' ka' wnnégake' che La
la'y chio' Le'.
19 Bi gal lažo'o neto', benne' chio' ka', to
chi'ize.
Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', lo
na'gak benne' ka' zej nake' ka bia
snia ka'.
Zoato' láwgake' ka zej nak gogoldo' ka'.
20 Bejsá' laže' diža' da' bénleno' neto',
dan' gáte'teze nníta'gak benne' wen da' zinnj
ka'.
Zdágake' do zente yežlyó nga.
21 Bi go'o latje yedoé'egekle benne' gaxjw
laže' ka'.
Benne' ka' zzáka'le'egake', na' benne' ka'
žiážjegekle'
we láwgake' La la'y chio' Le'.
22 Wzó ža', Dios. Ben kan wnnakzo' gono'.
Bejsá' laže' kan žongak benne' yal laže' ka',
benne' ka' zká'ngake' ka'ze La la'y chio' tža
tža.
23 Bi gal lažo'o da' wnné zi'gak benne' wen
da' zinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka'
zží'igake' chio' Le'.

75

1 "Žóxkeno'", že'to' Le', Dios: "žóxkeno'."
Zzenlto' benách ka' zóaleno' Le' neto',
na' beno' da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

2 Znna Dios: "Bzoa' ža wchi'a laža'a benne'
ka'.
Wchi'a laža'a lo da' nak chawe'.
3 La'kze xo' dot yežlyó, na' xize yógo'te da'
de,
gona' ga ga'n choch xni'a yežlyón'.
4 Žapa' benne' yal laže' ka': Bi sa' láže'le da'
zen.
Žapa' benne' wen da' zinnj ka': Bi wká'n zen
kwinle.
5 Bi wxén láže'le yela' wale chele.
Bi gakle benne' lazdo' zide ka'."

6 Bi za' yela' zen gan zla' wbíž, na' gan ženen,
na' bi zan' lo latje dache.
7 Dios nake' Benne' wchi'a laže'e benne' ka'.
Zka'ne' ka'ze to benne', na' zka'n zene' yetóe'.
8 Dios noxe' to ziga', da' nžan' xis uba wal,
dan' zejlasen yela' zža'a chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' zinnj ka'
yé'jgaken'.
Yé'jgaken' na' zejte yebižten,
9 san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' gola' da' we lawa' Dios che Jakob.
10 Wchinnje' yela' wak chegak benne' wen
da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak benne'
chawe' ka'.

76

1 Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen zen ladjw benne'
Israel ka'.
2 Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
3 Lo latjen' wdíchj Dios yag ntoche' ka' che
wdile, na' yag ntóche'do' ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo wdile,

na' ya ntoche' ka', da' ka' zkóngekle' žin lo
wdile.

4 ¡Benne' zenle'e nako' Le'!
¡Nako' walže ka ya'a zen ka'!

5 Chejchégwgak benne' wale ka', na'
gáslasgake'.
Nitó benne' wale bi yechís ne'e nich tíl-
lene' Le'.
6 Dios chegak benne' Israel ka', kate' wtilo'
benne' ka'
beslaso' légake', na' bia ka' žíagake'.
7 Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
¿Noz benne' gak sie' lawo' Le' kate' zžo'o?
8 Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne zo'
ya'abá.
Zžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan' zbézgake'
9 ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o
benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw laže'
ka'.
10 Da' likze yela' zža'a chegak benne' ka'
gaken to da' gon ga ga'n zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka' zej
nga'ne'.

11 Le wchebe laže' da' gonnle che Dios,
na' le wnezjwn' che Xanžon', Dios chele.
Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake' zej
noe'e da' wnézjwgake' che Dios, Ben-
nen' zžébežo.
12 Zži'i Dios che da' yo'o lo yichj lázdo'gak
benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka' nníta'gake'
yežlyó.

77

1 Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
2 Žoa'a law Xanžon' kate' zzáka'li'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene' neda'.
3 Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó laža'a.

4 Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.

5 Blab laža'a ka zej nak ža ka' wdégaken,
na' ka zej nak yiz ka' ba wdégaken.
6 Bsa' laža'a ka nak da' belkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
7 ¿Bzoa Xanžon' žo'o chela'ale to chi'ize,
na' biž gáklene' žo'o?
8 ¿Batkle yeyache' láže'le' žo'o?
¿Batkle gone' da' wchebe laže'e gone'?
9 ¿Gol láže'kze Dios yeyache' láže'le' žo'o?
¿Zže'e žo'o nich biž yeyache' láže'le' žo'o?
10 Naž wnnía': ki žona' dan' yoa'a yižwé'.
Che len chejsá' laža'a yógo'te da' zente da'
ben Dios zente lo yiz ka' ba wdégaken.

11 Chejsá' laža'a da' zente ka' da' beno' Le',
Jah.
O', chejsá' laža'a da' beno' ža ni'te,
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
12 Wláb laža'a ka nak yógo'te da' beno',
na' wchalja' ka zej nak da' ka'.
13 Dios, la'y nak da' zchi'lo' neto' gonto'.
¿Zoa yetó Dios nake' benne' zen ka nako'
Le'?
14 Le' nako' Dios, znno' da' žonen ga žebanlto'.
Bloe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakle'e zen
yela' wak chio'.
15 Len yela' wak chio' beya'wo' benne' chio'
ka',
za'só Jakob ka', na' za'só José ka'.
16 Yegw nis ka' blé'egeklen Le', Dios.
Blé'egekle yegw nis ka' Le', na' bžébele'egaken.
Lezka' wžé' zédgekle nisdo' gže' ka'.
17 Nis yejw zil bžojen lo bejw gasj ka',
na' wnnele'e wzió', na' wyasle'e yes wzión'.
18 Lo be' bdone' wnnele'e wzió' chion'.
Bza'ní' yes wzión' do zente yežlyó.
Wzo'le'e, na' wzize yežlyón'.
19 Bsaljo' nez gachj lawle nisdo',
na' lawe' nis zil ka' wdekzo' Le',
san bi nak bia' gan blejo'.
20 Bchi'o benne' chio' ka' ka zila' ka'
lo na' Moisés, na' lo na' Aarón.

78

1 Le yenle, le'e, benne' chia' ka', da' žsedla'.
Le wzé nag binlo da' zchalja'.
2 Wkonla' žin diža' ka' kan zchaljgak benne'
žejní'il ka',
na' wsá' láža'a le'e da' goken bagáche'ze ža
ni'te,
3 da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,
da' ka' bzéngekle xa xto'žo ka' žo'o.
4 Bi wkáche'žo da' ka' lawgak zi'nžo ka'.

Wzénkzelžo zi'nžo ka' ka nak yela' zen che Xanžon',
yela' wak chien', na' da' zen ka' da' bene'.
5 Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon byenen góngake',
na' naken da' žala' gongak za'só Jakob ka'.
Bchi'le' xa xto'žo wdé ka',
wzéngekle' zí'ngake' ka' ka nak da' wnnakze' Le',
6 nich nnézgekle xkwide' ka' za' gáljgakbe' kan naken,
na' wzéngeklbe' zí'ngakbe' ka' da' zchi'le' légakbe',
7 nich wxén láže'gakbe' Dios,
na' bi gal láže'gakbe' da' ka' ben Dios,
na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le' légakbe',
8 na' bi gákgakbe' kan gokgak xa xtó'gakbe' ka',
benne' ka' bi béngake' da' bchi'le' légake',
na' bží'igake' chie' Le',
na' bi bxen láže'gake' Dios dot láže'gake'.
Lo be' da' zej nakkze' bi gókgake' li laže' law Dios.
9 Benne' za'só Efraín ka', benne' zej noe'e da' zkóngekle' žin lo wdile
bzónnjgake' gan žak wdile.
10 Bi béngake' kan znna diža' da' benlen Dios légake',
na' bi béngake' dan' bchi'le' légake'.
11 Gol láže'gake' da' ka' ben Dios,
na' yela' zen da' bloe'ele' légake'.
12 Bene' yela' wak zen ka' lawgak xa xtó'gake' ka'
lo yežlyó Egipto, na' lo yežlyó Soán.
13 Bsaljwe' nez lo nisdo' gan wdegak benne' ka'.
Bene' nisdon' ka ya'ado' ka' chela'a weje.
14 Te ža bloe'ele' benne' ka' nez len to bejw gasj da' bnáwgake',
na' žel len to bejw da' bsa'nín'.
15 Wlé'e yej ka' gan nak yo biž,
na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen le'egak yej ka' ka to yegw nis.
16 Bene' ga bžoj to yegw nis le'e yej na',
na' goken to yegw zen,
17 san béngakže' dola' law Dios lo latje dach,
na' bží'igake' che Dios, Bennen' nape' dot yela' wak.
18 Ni'a che da' wdán láže'gake' béngake' ga bža'a Dios.
Wnnábgekle' Le' da' gáwgake' ka wdán láže'zegake'.
19 Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':
"¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yixe' nga?
20 Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj nisen', dan' goken ka to yegw zen,
san, ¿wak gonne' chežo yet,
na' gonne' bela' da' gawžo?"
21 Che len bža'a Xanžon' kate' benle' da' ni,
na' bsele'e to yi' da' bzeyen bal benne' chie' ka',
na' bgole yela' zža'a chie' len benne' Israel ka',
22 dan' bi bejlé'gake' che Dios,
na' bi bxen láže'gake' Le' yeslé' légake',
23 san Dios bsele'e bejw zan ya'abá,
na' bsaljwe' gan zžoj da' žsele'e zaka' ya'abá,
24 na' bene' ga bexjw yet maná kan žak yejw,
dan' bdawgak benne' chie' ka'.
Bnezjwe' légake' da' naken ka zoa' che ya'abá.
25 Bdáwgake' da' žawgak wbás che ya'abá ka'.
Bséla'li'e da' bdáwgake', na' béljgekle'.
26 Bene' ga gok to be' da' zan' chela'ale gan zla' wbíž,
na' len yela' wak chie' bene' ga gok be' dan' zan' chela'ale gan zde wbíž byo' zag ka',
27 na' ka bixte yo bsele'e bela' da' gáwgake',
biado' ka' zej zoa xílgakba', da' zanže ka yož da' žen' žoa'a to yegw zen.
28 Bene' ga béxjwgakba' gan zej nnita' benne' ka',
na' do zente gan zej da' yo'o yid chégake' ka'.
29 Bdáwgake'-ba', na' béljgekle'.
Dios benne' chégake' da' wdán láže'gake',
30 san kate' bi na' yéljgekle', na' ne žáwgake'-ba',
31 na' bža'a Dios benne' ka'
na' bete' benne' Israel ka' zej nakže' benne' wale,
na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
32 La'kze bene' ki, na' béngakže' dola',
na' la'kze blé'egekle' yela' wak ka' da' bene',
bi bxen láže'gake' Le'.
33 Che len bene' nbabze ža chegak benne' ka',
na' gókgaken ka to be' da' žeka'ažo,
na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake' bdie' légake' lo da' wzáka'gake'.

34 Kate' bete' bal benne' ka', na' yezíka'že' beyákgake' che Dios.
Beyát láže'gake', na' dot láže'gake' blížgake' Le'.
35 Bejsá' láže'gake' nak Dios Benne' žape chi'e légake'
na' nape Dios dot yela' zen. Lekze' beya'we' légake',
36 san bi gok li laže' da' wnnábgekle',
dan' ben láže'gake' law Dios.
37 Bi gok li láže'gake' len Le',
na' bi béngake' dot láže'gake' ka nak xtiže'e dan' bénlene' žo'o.
38 San Dios beyache' láže'le' chegak benne' ka',
na' benít lawe' xtóla'gake', na' bi bžia yi'e légake'.
Zan chi'i beké'e yela' zža'a chie',
na' bi bže'e légake' dot kan bsa' laže'e.
39 Bejsá' laže'e zej nakze' bela' žen.
Zej nake' ka to be' da' zden, na' bi yežinen.
40 Zan chi'i bží'igake' chie' Le' lo latje dachen',
na' zan chi'i béngake' ga gok nyache' laže'e Le'.
41 Zan chi'i béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' béngake' ga bža'a Dios la'y chegak benne' Israel ka'.
42 Gol láže'gake' ka nak yela' wak zen chie',
na' ka bene' lo ža ka' kate' beya'we' légake' lo da' wzáka'gake',
43 kate' bene' yela' wak zen ka' lo yežlyó Egipto,
na' bloe'ele' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo,
da' ka' bene' lo yežlyó Soán.
44 Bene' ga beyák yegw chegak benne' Egipto ka' žen,
na' biž gok yé'jgake' nisen'.
45 Bsele'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia ka' bsáka'gakba' légake'.
Bsele'e blož ka' nich bchínnjgakba' yežlyó chégake'.
46 Bsele'e biche' zo ka' nich bdáwgakba' linne chégake',
na' bžia yí'gakba' da' zej den lo yežlyó chégake'.
47 Bsele'e yej nis zen da' bchinnjen lba uba chégake' ka',
na' bsele'e da' zag dan' besbižen yag higo chégake' ka'.
48 Bsele'e yej nis zen da' beten bia yixe' chégake' ka',
na' bsele'e yes wzió' da' beten zila' chégake' ka'.
49 Bene' ga wzáka'le'egak benne' Egipto ka',
dan' bžá'ali'e légake',
na' bsele'e da' ka' gókgaken ka wbás zan che ya'abá nich wsaka' zí'gake' légake'.
50 Bi bsane' yela' zža'a chie',
na' bi benít lawe' chégake' nich bi gátgake',
san bete' zángake' len to yižwé' zen.
51 Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
52 Naž bchi'e benne' chie' ka' ka to benne' zchi'e zila' ka',
na' bchi'e légake' le'e latje dach.
53 Bchi'e légake' dot chawe', na' bi be bžébegake',
san benne' Egipto ka', benne' bi blé'egekle' légake' chawe',
bete' légake' lo nisdo'.
54 Bchi'e benách chie' ka' lo yežlyó la'y chie',
gan zej nnita' ya'a ka' wleje' Lekze' lo na'gak benne' ka' wnníta'gake' nga.
55 Blage' légake' lo yežlyón' lawgak benách chie' ka'.
Bdise' yežlyó chégaken' ládjwgak benne' Israel ka'.
Bnnite'e légake' ližgak benne' ka' bebeje' ga na',
56 san da' yoble béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.
Bi béngake' da' bchi'le' légake'.
57 Da yoble bží'igake' che Dios kan bengak xa xtó'gake' ka'.
Gókgake' ka to yag ntóche'do' dan' bi zejen to wlize.
58 Béngake' ga bže'e Le' len bkog ka' gan bka'n zéngake' lo'a ka',
na' ni'a che lo'a chégake' ka' bžá'ale'e Dios.
59 Bža'a Dios kate' ble'ele' da' ki,
na' bi ble'ele' benne' chie' ka' chawe', benne' Israel ka'.
60 Bsan laže'e yo'o yid la'y chie' dan' wzóan yež Silo,
yo'o yiden' gan wzoakze' Le' ladjw benne' ka'.
61 Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi blé'egekle' žo'o chawe' kaj la'y chien',
dan' zloe'e lawn yela' wak, na' yela' zen chie'.

62 Bže'e benne' chie' ka', na' bdie' légake' lo
na'gak benne' ka' bétgake' zángake'.
63 Xkwide' byo ka' chégake' gótgakbe' lo
wdile,
na' bi bga'n no benne' byo kwide', benne'
wchág ná'lenbe' no'le kwide' ka'.
64 Lezka' gotgak bxoz ka' chégake' lo
wdilen',
na' no'le wzebe ka' chegak bxoz ka' bi
wžeže nyáche'gake' ni'a chégake'.
65 Naž gok Xanžon' ka to benne' žebane' lo
bichgale.
Goke' ka to benne' wale zbéžeyi'e kate' ba
ne'je' xis uba wal.
66 Blage' benne' ka' bi blé'egekle' légake'
chawe',
na' bka'ne' légake' ka'ze to chi'ize.
67 Bzoe' chela'ale za'só José ka',
na' bi wží'e' za'só Efraín ka',
68 san wží'e' za'só Judá ka',
na' Ya'a Sión, dan' nží'ile'ele'.
69 Law ya'a na' bene' yodo' la'y chie',
dan' goken ka nak yodo' dan' zoan
ya'abá.
Bzoa chochen' to chi'ize, ka nakkze yežlyó
nga.
70 Wží'e' Dabí, benne' wen žin chie'.
Bebeje' le' gan zej nnita' zila' ka'.
71 Bkwase' le' gan zoe' žape chi'e zila' ka',
nich gake' benne' wnná bia',
benne' gape chi'e benách chie' ka', za'só
Jakob ka',
benne' ka' zej nake' benne' Israel ka'.
72 Dabín' lo yela' gaxjw laže' chie' wdape
chi'e benne' ka' zej nake' benne' ka'
che Dios.
Wdape chi'e légake' len yela' wak chie' lo
yela' dot li laže' chie'.

79

1 Xanto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka' lo
yežlyó chegak benne' chio' ka'.
Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.
Bchínnjgake' yež Jerusalén.
2 Bká'ngake' bela' žen gat chegak benne'
wen žin chio' ka' gan bdawgak lab
ka' légake'.
Bdawgak bia yixe' ka' benne' chio' ka'.
3 Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka nis lo
nez ka' che yež Jerusalén,
na' bi wzóa no benne' wkache'e légake'.
4 Benne' yež gawze ka' zchíxgake' neto'.
Yógo'te benne' ka' žon dítjgekle' neto', na'
zká'ngake' neto' ka'ze.

5 ¿To chi'ize gak ki cheto', Xanto' Dios?
¿To chi'ize zžo'o neto'?
¿To chi'ize gak yela' zža'a chio' ka to yi'?

6 Bža'agak benne' yež ka', benne' bi zej
nónbi'e Le',
na' benne' zi'to' ka', benne' bi žlížgake' Le'.
7 Bžia yí'gake' za'só Jakob ka',
na' bchínnjgake' lížgake'.
8 Bi yesbago'o neto' da' zia da' wbága'gak xa
xna' gole cheto' ka'.
Da ka' gaze yeyache' láže'lo' neto', dan'
bedó láže'to'.
9 Goklen neto', Dios, Benne' Weslá cheto',
nich ga'n zen La la'y chio'.
Beslá neto', na' bsole dola' cheto' nich ga'n
zen La la'y chio',
10 dan' nnagak benne' ka':
"¿Ganzkze Dios chegak benne' ka'?"
Bezí' wzón benne' ka' bétgake' benne' wen
žin chio' ka'.
11 Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',
benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' ka' bi
zlé'egekle' neto' chawe',
lé'egekle' da' gono'.
Len yela' wak zen chio' beslá benne' ka'
nžog chégake' gátgake'.
12 Bnezjw chegak benne' yež gawze ka'
yegaže kwe' da' zinnj ka da' béngake',
dan' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios.
13 Neto', benne' chio' ka', na' zila' chio' ka',
we lawto' Le' to chi'ize.
Góltezeto' da' wká'n zento' Le'.

80

1 Benle cheto', Dios.
Le' žape chi'o benne' Israel ka'.
Le' žape chi'o za'só Jwsé ka' ka zila' ka'.
Ži'o latje blo chio' dan' zoan láwlegak wbás
chio' ka' nzi' lágake' kerubín.
2 Bloe'e law yela' zen chio' lawgak za'só
Efraín, na' Benjamín, na' Manasés.
Bloe'e law yela' wak chio', na' da, yesló'
neto'.

3 Bezí' neto', Dios.
Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

4 Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.
¿To chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo' da'
nnablto' Le'?
5 Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',
na' nis zbežto' naken da' že'j žawto'.
6 Bi'o latje benne' gawze ka' bká'ngake' neto'
ka'ze.
Benne' ka' zžá'agake' neto' ben dítjgekle'
neto'.

7 Bezí' neto', Dios. Napkzo' Le' dot yela'
wak.
Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

8 Bebejo' neto' ka to lba uba lo yežlyó
Egipto.
Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga, na' gozo'
lba uba na' nga.
9 Wdape chi'o lba uba na' nich golen.
Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn yežlyón'.
10 Wló'on zol yógo'te ya'a ka',
na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zol yag sedro zen
ka'.
11 Bzála'gaken ni'a ne'n, da' ka' bžíngaken
žoa'a nisdo',
na' bžíngaken žoa'a yegw Eufrates.
12 ¿Biz chen' bkwaso' le'je da' wdáp chi'in
lban'?
Na'a benne' ka' zdégake' ga na' zbángake'
uba chen.
13 Zlejgak koch yixe' ka' lba uba na',
na' bia yixe' ka' žáwgakban'.
14 Bedá cheto', Dios, napkzo' Le' dot yela'
wak.
Bwia neto' zaka' ya'abá, gan zoakzo',
na' da yedjle'elo' da' žaken che lba uba
chion'.
15 Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo' Le'.
Ziže lba uba na', dan' bzoa chochon' naken
chio'.
16 Benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe'
bchóggake' lba na', na' bzéngaken' yi'.
Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio', na' bžia
yi' légake'.
17 Bzoa choch, na' wdáp chi'i benne' ka' ba
wžío',
na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho' légake'.
18 Batkle yebéj yichjto' Le' nitó chi'i.
Bkache' chawe' neto', na' wxén láže'to' La
la'y chio'.

19 Xanto' Dios, napkzo' Le' dot yela' wak,
bezí' neto'.
Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

81

1 Len yela' žebele le gol che Dios, Bennen'
žon choche' žo'o.
Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a law Dios
chegak za'só Jakob.
2 Le gol, na' le kapa' yiddo' ka'.
Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.
3 Le wkweže lozgak bia ka' kate' nak byo'
že'n,
dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.
4 Naken to da' žon byene gongak benne'
Israel ka',
dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob ka'.
5 Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só Jwsé ka' da'
ben Dios katen' bžójgake' lo yežlyó
Egipto,
gan benla' to xtíža'gak benne' ka' da' bi
bejni'ila'.
6 Znna Dios: "Beká'a ywa' da' bdá'gake'
xkóže'lgak benne' chia' ka'.
Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak benne' ka'
bkóngekle' légake' žin.
7 Lo da' wzáka'le, bližle neda', na' gókłena'
le'e.
Becheba' chele gan wzóa' to lo bejw gasj
katen' wnnéle'e wzió',
na' wzí' bi'a le'e gan de bej nis da' nzin'
Meriba.
8 Le yenle, benne' chia' ka',
na' wzejni'ila' le'e, benne' Israel ka',
cha' žaz láže'le si'le da' znnia'.
9 Bi si' lo na'le dios ka' chegak benne' yež
yobl ka'.
Bi wzó zible lawgak dios ka' chegak benne'
zi'to' ka'.
10 Neda', Dios chele, naka' Xanle.
Bebeja' le'e lo yežlyó Egipto.
Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da' gawle,
11 san benne' chia' ka' bi béngake' da'
wnnía'.
Benne' Israel ka' bi wyáz láže'gake' si' lo
ná'gake' xtiža'a.
12 Che len wléj yichja' benne' ka' dan'
gókgake' lazdo' zide.
Béngake' da' wdán láže'gakze'.
13 Chela' wzé naggak benne' chia' ka' da'
wnnía',
na' chela' bengak benne' Israel ka' da'
bchalja',

14 na' ka' gaze wžía yi'a benne' ka' bi
zl̲é'egekle' l̲égake' chawe',
na' tíl̲-l̲ena' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' l̲égake'."

15 Chela' bengak benne' Israel ki,
na' benne' ka' zžá'agake' X̲anžo Dios
góngake' kan z̲nna x̲tíže'e,
(san zej nbage'e z̲ia to chi'ize),
16 na' Dios gone' ga gawgak benne' chie' ka'
z̲oa' stribe cháwe'l̲e'e,
na' gone' ga yéljgekle' da' z̲ix̲ che bez.

82

1 Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka' z̲chi'a
l̲áže'gake' benne' chie' ka'.
Dios z̲chi'a l̲aže'e benne' ka' z̲chi'a l̲áže'gake'
benne' chie' ka'.
2 Z̲nna Dios: "¿Wchi'a l̲áže'tezle benne' chia'
ka' l̲o da' bi nak chawe',
na' gaple ba la'ne benne' ka' bebéj yíchjgake'
neda'?
3 Le gakl̲en benne' yache' ka', na' bi' wzebe
ka'.
Le yeyón z̲en benne' gax̲jw l̲aže' ka', na'
benne' ka' žiážjegekle'.
4 Le gon choch benne' ka' žedó l̲áže'gake', na'
benne' yache' ka'.
Le yeslá l̲égake' l̲o na'gak benne' wen da'
z̲innj ka'.
5 Bi be nnézlele, na' bi žejní'ilele, na' z̲dale l̲o
da' chol̲.
Žz̲izgak yógo'te da' zej de yežlyó.
6 Neda' wnnía': nakkzle l̲e'e ka dios ka',
na' nakle yógo'tele ka z̲i'nkze Dios z̲ente,
7 san gatle ka žatgak yógo'te benne' ka',
na' chejchégwle kan žon nóte'teze benne'
wnná bia'."

8 Wzó ža', Dios, na' bchi'a l̲aže' benne'
yežlyó ka',
dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken l̲o no'o.

83

1 Dios, bi so' žize.
Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.
2 Z̲béžeya'agak benne' ka' bi zl̲é'egekle' Le'
chawe',
na' z̲ka'n z̲en kwingak benne' ka' zží'igake'
chio'.
3 Bagáche'ze ba béngake' toze diža' bi da'
góngake' chegak benne' chio' ka',
na' da' góngake' chegak benne' ka' žape
chi'ikzo'.
4 Wnnágake': "Le cho'o, wžía yi'žo benne'
ka' nich biž soa yež chégake',
na' biž soa no benne' chejsá' l̲aže'e che yež
Israel."
5 Ba béngake' toze diža' bi da' góngake' chio'
Le'.
Nákgake' toze l̲o da' žénegekle' góngake'.
6 Ki žongak benne' Edom ka', na' benne'
Ismael ka',
na' benne' Moab ka', na' z̲a'só Agar ka',
7 na' benne' Jebal ka', na' benne' Amón ka',
na' benne' Amalek ka',
na' benne' Filistea ka', na' benne' yež Tiro
ka'.
8 L̲ezka' benne' Asiria ka' zej nake' toze l̲en
l̲égake'.
Yógo'te benne' ki žónl̲engake' tz̲en z̲a'só Lot
ka'.
9 Ben chegak benne' ki kan beno' chegak
benne' Madián,
na' kan beno' che Sísara,
na' kan beno' che Jabín žoa'a yegw Sisón,
10 benne' ka' beto' Le' l̲o yežlyó Endor,
na' beyákgake' ka x̲che'e beže dan' žonen
beb l̲o yo.
11 Ben ga gak chegak benne' blo ka' chegak
benne' ki kan gok che Oreb, na' che
Seb,
na' ben ga gak chegak benne' ka' z̲nna
biá'gake' benne' ki kan gok che Seba,
na' che Salmuna,
12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak chežo
yežlyó
gan zej nnita' benne' ka' che Dios."
13 Dios chia', ben ga gákgake' ka laga' biž da'
z̲che' to be' da' žechjlen.
Ben ga gákgake' ka beb da' z̲che' be' bdone'.
14 Ka žon to yi' da' z̲zeyen to ya'a z̲en,
na' ka žon yi' da' z̲zeyen to l̲o win biž,
15 ka'kze wz̲ía l̲aže' benne' ki to l̲o be'
bdone',
na' bchebe l̲égake' l̲en to da' z̲en da' gono'.
16 Ben ga yedoé'el̲e'egekle',
nich gápegake' Le' ba la'ne, X̲anto' Dios.
17 Ben ga chíx̲gekle', na' kwe' zédgekle' to
chi'ize.
Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.
18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le' X̲anto'
Dios.
Tozo' Le' nako' Dios z̲ente l̲awle dot yežlyó.

84

1 Nží'ile'ela' yodo' chio' Le', Dios.
Le' napkzo' dot yela' wak.
2 Zdan laža'a soa' lo yodo' chio', Xana' Dios,
na' žak láže'li'a soa' ga na'.
Len dot da' naka', na' dot laža'a žola' chio'
Le', Dios ban.
3 Ba bengak byinne ka' xó'ngakba',
na' gogoldo' ka' zej de latje gan žzíagakba'
bia že'ndo' chégakba' ka',
dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y chio' Le',
Dios.

Le' napkzo' dot yela' wak.
Znna bia'kzo' Le' neda', na' nako' Dios
chia'.

4 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
nníta'gake' lo yodo' chio'.
To chi'ize wká'n zéngake' Le'.
5 Ba nez zen naken chegak benne' ka', Le'
zzoa chocho' légake',
benne' ka' zdan láže'gake' chjake' lo ya'a la'y
chio', Ya'a Sión.
6 Kate' zdágake' lache' biž dan' nzin' Lache'
Nis Zbéžežo,
žóngake' ga žeyaken to latje gan žal nis zil,
na' yeschá' nis yejw latje nisen'.
7 Žákgakže' benne' wale xak zej yoe'e nez ga
na'
dan' lé'egekle' Dios law ya'a la'y chie', Ya'a
Sión.

8 Benle, Xana' Dios, da' znnabla' lawo' Le'.
Le' napkzo' dot yela' wak.
Benle cheto', Dios. Nako' Dios che
Jakob.

9 Ben chawe' benne' wnná bia' cheto', Dios,
benne' wnná bian' wžío' Le'.
10 Gakže chawe' soa' to žaze lo yodo' chio' ka
soa' to mil yiz ga yoble.
Žak láže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo' che Dios
chia' ka to benne' ndo'w,
ka soakza' to liža' da' zaka' gan bi zoa Dios.

11 Xanžo Dios žape chi'ikze' žo'o, na' žon
choche' žo'o.
Nži'ile' žo'o, na' žon chawe'e žo'o.
Žape' benne' ka' ba la'ne, na' nži'ile'
légake',
benne' ka' zej nake' dot li laže'.
12 Dios, napo' dot yela' wak.
Ba nez zen naken chegak benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.

85

1 Ben chawo'o benne' chio' ka', Xana' Dios.
Besló' za'só Jakob ka' lo na'gak benne' zi'to'
ka'.
2 Benít lawo'o da' zinnj da' bengak benne'
chio' ka'.
Bdio' chela'ale dola' chégake'.
3 Bzoa žio' yela' zža'a chio',
na' bsano' yela' yichj ža'a chio'.
4 Ben ga yeyák cheto' yela' ba nez che yela'
weslá chio'
na' biž žo'o neto', Dios.
5 ¿To chi'ize žo'o neto'?
¿Žá'akzo' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'?
6 ¿Biž gono' ga yebelto' da' yoble,
nich gaken cheto' yela' ba nez lawo' Le'?
7 Xanto' Dios, beyache' laže'l neto', na' beslá
neto'.

8 Wzé naga' da' nna Xana' Dios.
Nne' da' gonen ga ga'ngak chawe' benách
chie' ka'
nich biž gongak benne' la'y chie' ka' da'
yalze.
9 Da' likze Dios zóateze' yeslé' benne' ka'
žápegake' Le' ba la'ne,
na' la' law yela' zen chie' lo yežlyó chežo.
10 Zej nžag yela' žeyache' laže', na' da' li che
Dios.
Nakgak toze da' chawe', na' yela' zga'n
chawe' chie'.
11 Da' nak dot da' li chie' yeschán' yežlyó
nga,
na' sele'e da' chawe' chie' da' zan' ya'abá.
12 Xanžo Dios žsele'e nis yejw chežo,
na' yežlyó chežo gonnle'en linne.
13 Da' naken chawe' žejlen Dios,
na' wloe'elen nez da' chéjlenžo.

86

1 Xana' Dios, bze nag, na' benle chia',
dan' zzaka'a neda', na' žiážjela'.
2 Bwia neda' dan' naka' chio'.
Dios chia', beslá neda', wen žin chio', dan'
žxen laža'a Le'.
3 Xana' Dios, beyache' laže'l neda',
dan' žliža' Le' dot ža, dot yele.
4 Ben ga yebéle'ela' neda', wen žin chio',
dan' zzoa kwina' lo no'o Le', Xana' Dios.

5 Nako' Le' chawe', Xana' Dios, na' ženít
lawo'o neto',
na' žeyache' láže'tezlo' benne' ka' žlížgake'
Le'.
6 Xana' Dios, benle da' zchálj̱lena' Le',
na' bze nag da' znnabla' Le'.
7 Lo ža kwe' zedla' wližkza' Le',
dan' žechébekzo' Le' chia'.
8 Xanto' Dios, bi zoa no benne' nake' dios ka
nako' Le'
na' bi zoa no benne' gak gone' ka nak da'
žono' Le'.
9 Beno' Le' benne' ka' nníta'gake' yógo'te yež
ka'.
Lá'gake', na' wká'n zéngake' Le', Xanto' Dios,
na' wká'n zéngake' La la'y chio',
10 dan' nako' zen, na' žono' da' žonen ga
žebanlto'.
Tozo' Le' nako' Dios.
11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana'
Dios,
na' gona' da' naken dot da' li chio'.
Bchi'le lázda'wa' nich žeba' La la'y chekzo'
Le'.
12 Dot laža'a wká'n zenkza' Le', Xana' Dios,
na' wká'n zenkza' La la'y chekzo' Le' to
chi'ize,
13 dan' žeyache' láže'tezlo' neda',
na' besló' be' da' nakkza' lo yi' gabíl.
14 Xana' Dios, benne' ka' zka'n zen kwíngake'
zdíl-lengake' neda'.
Zej nake' benne' yichj ža'a ka',
na' žénegekle' gótgake' neda',
na' bi zžébegake' Le',
15 san Le', Xana' Dios, žeyache' láže'lo' neto'.
Nako' zen laže', na' bi zžo'o to chi'ize,
san žeyache' láže'tezlo' neto', na' nako' dot li
laže'.
16 Bwia kan žak chia', na' beyache' laže'l
neda'.
Benn neda' yela' wak chio', neda' wen žin
chio',
na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen žin
chio'.
17 Bloe'el neda' to da' gak bian' gak chawe'
chia',
na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' lé'egeklen', na' yedoé'egekle',
dan' Le', Xana' Dios, góklenkzo' neda', na'
beyón zeno' neda'.

87

1 Len yež Sión žian law ya'a la'y.
2 Nží'ižele Xanžo Dios latje gan zchi'a
láže'gak benne' ka' nníta'gake' yež
Sión,
ka nži'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.
3 Xtanle'e nak da' znna Dios kan nak yež
chien'.
4 Znne': "Chejsá' laža'a zej nnita' benne' ka'
zej nónbi'e neda'
lo yežlyó Egipto, na' lo yež Babilonia.
Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na' lo yež
Tiro, na' lo yežlyó Etiopía,
goljgak benne' ki zej nake' chia' neda'."
5 Ka nak che yež Sión znne': "Benne' ni, na'
bennen' góljgake' ga na',
na' neda', Dios zente, wzóa chocha' yežen'."
6 Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka' zej nake'
chie',
nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo yežen'."
7 Benne' ka' žólgake', na' benne' ka'
zyá'agake',
nnágake': "Dot da' napa' zan' lo yežen'."

88

1 Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.
Dot ža dot yel žliža' Le'.
2 Benle da' zchalja' lawo' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.
3 Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da' žaken
chia', na' ba zoa' gata'.
4 Zlé'egekle benne' ka' neda' ka to benne'
gat, dan' žatle'e ni'a na'a.
5 Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.
Naka' ka benne' ka' gótgake' lo wdile, na' zej
die' lo yežw ba ka',
benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios, chégake',
na' biž zej yoe'e lo no'o Le'.
6 Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo yežw gže',
gan nak chol, na' nakle'en gže'.
7 Žekla' zžá'ali'o neda'.
Da' žak chia' naken kan žetja' zan nisdo' dan'
zgo'nle'en.
8 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa'.
Beno' neda' ka to da' žesgotlen benne' ka'.
Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi gak
yežoja'.
9 Zchol yej lawa' ni'a che da' zzáka'li'a.
Yógo'te ža žliža' Le', Xana' Dios.
Zchis na'a lawo' Le'.
10 ¿Len yela' wak che ya'abá gákleno'
benne' gat ka'?

¿Že'gak benne' gat ka' Le': “Žóxkeno'”?
11 ¿Zchaljgak benne' ka' zej ngache'e yežw
ba che yela' ži'i laže' chio'?
¿Zchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje chol
chegak benne' gat ka' che da' li laže'
chio'?
12 ¿Yeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e latje
cholen' ka nak da' zente da' žono'?
¿Yeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan bi zoa no
benne' žesá' laže'e nakkzo' chawe'?
13 San neda' žliža' Le', Xana' Dios.
Yógo'te zile da' znnabla' Le' ženlen lawo' Le'.
14 ¿Biz chen' žebéj yichjo' neda', Xana' Dios?
¿Biz chen' bi zwio' neda' nich gákleno'
neda'?
15 Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.
Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a
dan' bsako'o Le' neda', na' žedó laža'a.
16 Žekla' zžá'ali'o neda'.
Da' zchebo' neda' benen ga bedó laža'a.
17 Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.
Žsáka'gaken neda' gáte'teze.
18 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa',
na' toze da' nak chol zóalenen neda'.

89

1 Xana' Dios, gólteza' che yela' ži'i laže' chio'.
Wzenla' to kwe' to kwe' za'sóto' ka' nako' li
laže'.
2 Nnezla' sóateze yela' ži'i laže' chio',
na' to chi'ize zoa yela' li laže' chio', kan
zoakze ya'abá.
3 Le' wnnó': “Bena' to diža' len bennen'
wžía'.
Bchebe laža'a da' gona' che Dabí, wen žin
chia'.
4 Goža'-ne': gona' ga sóatezegak za'só' ka',
na' gona' ga nna biá'tezgakbe' lo wlazo' le'.”
5 Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe láwgake'
Le' ni'a che da' zente da' žono',
na' ni'a che yela' li laže' chio', Xana' Dios.
6 Bi zoa no benne' ya'abá, bennen' nake' ka
nakkzo' Le', Xana' Dios.
Bi zoa no benne' nake' benne' zente ka
nako' Le'.

7 Benne' ka' zej nnite'e ya'abá žápegake'
Dios ba la'ne
na' yógo'te benne' chie' ka' zžébegake' Le'.

8 Xanto' Dios, znna bi'o benne' zante,
benne' žjake' lo wdile, nníta'gake' ya'abá.
Bi zoa no benne' nake' ka nako' Le', Xana'
Dios.
Nako' Benne' wálele'e, na' nakkzo' li laže'.
9 Znna bi'o nisdo' dan' zgo'nen.
Kate' zgo'nle'en Le' zbek žion'.
10 Blej bchochjo' benne' Egipto ka', na'
bgá'ngake' ka to da' gat.
Beslaso' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
len no'o wálele'e.
11 Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le' nak
yežlyó.
Beno' yežlyó nga, na' da' ka' nníta'gaken
lawlen.
12 Beno' da' de chelá'a gan za' be' zag,
na' da' de chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka'.
Lo yela' žebele žolgak Ya'a Tabor, na' Ya'a
Hermón chio' Le'.

13 Benne' wálele'e nako' Le',
na' zenle'e nak yela' wak chio'.

14 Lo da' chawe', na' lo da' li laže' znna bi'o.
Lo yela' ži'i laže' na' lo da' li laže' žono'
yógo'te.
15 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žólgake' da' žoe láwgake' Le',
na' zej zoe' lo yela' baní' chio', Xana' Dios.
16 Ni'a chio' Le' žebéle'egekle' dot ža,
na' želyenle' xtižo'o Le' dan' nako' chawe'.
17 Nakkzo' Le' yela' wale chegak benne' ka',
na' lezka' yela' xtan chégake'.
Žono' neto' wáleže dan' naken da' žénekzlo'
gono'.

18 Xanžo Dios žape chi'e žo'o,
na' Dios la'y chegak benne' Israel ka' zchi'le'
žo'o.

19 Ža ni'te bchaljo' da' bloe'elo' benne'
chawe' ka',
benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':
“Ba wžía' to benne' wale ladjw benne' chia'
ka'.
Bena' ga znna bi'e, na' žáklena' le'.
20 Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.
Bzoakza' le' nich gake' benne' wnná bia'.
21 Neda' gáklenteza' le'.
Len yela' wak chia' gon chocha' le'.
22 Benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe' bi gak
bi da' góngake' chie',
na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak góngake'
le' zia.

23 Wléj wchochjkza' benne' ka' bi zlé'egekle'
le' chawe',
na' wkwasa' benne' ka' lawe' le'.
Wžía yi'a benne' ka' zží'igake' chie' le'.
24 Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len le',
na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná bia'
chie'.
25 Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a nisdo',
na' do zente žoa'a yegw Éufrates.
26 Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.
Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda', na' žesló'
neda'.
27 Neda' wzóa' le' ka zi'na' blo,
na' nna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka' dot
yežlyó.
28 Ží'itezla' le', na' sóateze diža' da' bénlena'
le'.
29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak zoa
ya'abá.
30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da' bchi'la'
le'e,
na' cha' bi góngake' ka nak da' goža' légake',
31 na' cha' wzóagake' chela'ale da' bsedla'
légake',
na' cha' bi góngake' kan znnakza' neda',
32 na' wsaka' zi'a légake' dan' zží'igake' chia'
neda',
na' chinnja' légake' yid dan' žóngake' da'
zinnj,
33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,
na' bi wsana' gak li laža'a len le',
34 na' bi gal laža'a diža' da' bénlena' le',
na' bi wchá'a da' ba wnnía'.
35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe laža'a bi
da' gona',
na' batkle gon laža'a che Dabí.
36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa' neda'
xak zoa wbíž.
37 Yela' wnná bia' chie' sóatezen choch xak
zoa byo' ya'abá.
Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo' chela'ale
bennen' wžío', na' zžá'ali'o le'.
39 Bzo' chela'ale diža' dan' bénleno' Dabí,
benne' wen žin chion',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.
40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in yež zen
chien',
na' bchinnjo' yógo'te yo'o wale, da' ka'
wdape chí'igaken yežen' lo wdile.
41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na'
zbángake' da' ka' gota' chie',
na' benne' yež gawze ka' žon dítjgekle' le'.
42 Beno' ga bzéxjwgak benne' ka' le',
benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', na'
žebéle'egekle'.
43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo wdile,
na' bi gókleno' le' lo wdilen'.
44 Bekó'o yela' zen chie',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.
45 Beno' ga nake' ka to benne' gole kate' ne
zoe' yiz kwide' chie',
na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, ¿to chi'ize bi yenlo' cheto'?
¿To chi'ize zža'akzo' neto'?
47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to chí'ido'ze.
Beno' ga zoagak nbangak yógo'te benne' to
chí'ido'ze.
48 Nitó benne' bi soe' nbane' to chi'ize.
Yógo'tie' gátgake'.
Nitó benne' bi yelé' lo na' yela' got.
49 Xanto' Dios, ¿biž nži'ilo' Dabí
kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo' gono'?
50 Bwia nga, Xanto' Dios,
ka yógo'te benách zka'ngak benne' wen žin
chion' ka'ze,
na' nbaga'a neda' da' žon dítjgekle benne'
wláž chia' ka'.
51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žon
dítjgekle' bennen' wžío' Le', Xanto'
Dios.
Žon dítjgekle' le' gáte'teze zeje'.

52 ¡Ga'n zen Xanžo Dios to chi'ize!
Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le' to gan
že' cháwe'to'.
2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a zen ka', na'
bi na' soa yežlyó nga,
ža ni'te, na' zejte ža se lawte ža nakkzo' Le'
Dios.
3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da' gókgake',
kate' ži'o légake': "Le yeyák bixte yo."
4 Chio' Le' to mil yiz
zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,
na' ka to chí'ido'ze gachje yele.

5 Ka' gaze zkwaso' benne' ka' ka žon to nis wbá'a.
Zej nake' ka to bichgale dan' znnitlen kate' žebanžo.
6 Zej nake' ka to yeje yixe' da' žaljen zildo',
na' kate' zla' wbíž, na' zbižen.
7 Zbia yi'to' dan' zžo'o neto'.
Že' zedlto' dan' zžá'li'o neto'.
8 Zle'elo' yógo'te da' bi nak chawe' da' žonto'.
Zloe'elo' law zia da' nbága'to'.
9 Zzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.
Žeyožgak yiz cheto' ka to be' da' zka'to'.
10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej nakzen chonnlalj chi yiz,
na' cha' nakto' benne' wale, wak soato' nbanto' taplalj yiz,
san ka zej nak yiz ka', zzáka'to', na' že' zedlto'.
Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.
11 ¿Noz benne' nnezle' binlo ka nak yela' zža'a chio'?
¿Noz benne' nnezle' ka nak yela' yichj ža'a chio'?
12 Bsedle neto' wkonlto' binlo žin ža cheto' ka', nich gak chejni'ilto' cháwe'do'.
13 Xanto' Dios, beyón neto' toze len Le'.
¿To chi'ize želo'?
Beyache' laže'l neto', benne' wen žin chio' ka'.
14 To to zil bzoa yichj lázdo'to' yela' ži'i laže' chio',
na' lo yela' žebele góltezto' chio' yógo'te ža soato' nbanto'.
15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto' ka zej nak yiz bsáka'li'o neto',
na' ka zej nak yiz wžé' zedlto'.
16 Be' neto', benne' wen žin chio' ka', latje le'elto' da' zen da' žono',
na' lé'egekle za'sóto' ka' yela' zen chio'.
17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.
Ben chawe' žin da' žonto'.
¡O', Xanto' Dios, ben chawe' žin da' žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios nich gape chi'e le',
na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, nich gáklene' le',
2 wak yi'e Dios: "Le'kze žxen laža'a, na' Le' zkache' chawo'o neda'.
Nako' Dios chia', na' žxen laža'a Le'."
3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia da' bi nla' lawn,
na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.
4 Wkache' chawe'e le' ka žon to zkoko', bian' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba',
na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.
Yela' li laže' chie' gon chi'in le', na' wkache' chawen' le'.
5 Bi be gak wchebe le' žel,
na' bi be gon le' da' zia te ža,
6 na' to yižwé' che da' chol bi be gonen chio' le',
na' to da' zinnj da' žoten benne' ka' te ža, bi be gonen chio'.
7 Wak gatgak to mil benne' ka' kwito' le',
na' chi mil benne' ka' gawze gan zo', san bi be sako'o le'.
8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken chegak benne' wen da' zinnj ka'.
9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o Le',
na' Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, wkache' chawe'e le'.
10 Che len bi be da' zia gak bi da' gonen chio',
na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.
11 Dios sele'e wbás che ya'abá chie' ka' nich gáklengake' le',
na' gape chí'igake' le' gáte'teze gan chejo'.
12 Góxwgake' le' lo ná'gake'
nich bi gon to yej ni'o we'.
13 Wlejkzo' bež yixe' ka', na' bele ka',
bež yixe' snía le'e ka', na' bia snia ka'.
14 Znna Dios: "Yeslá' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' neda',
na' wkache' chawa'a benne' ka' žechébgake' naka' Xángake'.
15 Kate' wlížgake' neda', na' yecheba' chégake'.
Kate' že' zédgekle', sóalenkza' légake'.
Yeslá' légake', na' gapa' légake' ba la'ne.
16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz zante,
na' yeslá' légake'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e žoe lawto' Le',
na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios zente.
2 Nakle'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-le kan žeyache' láže'lo' neto',
na' žel zloe'elto' nako' li laže'.
3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto' da' žól-lento'
dan' nwan' chi do, na' zgolto' da' znnele'en xtando'.

4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le' žebéle'ela'.
Ni'a che da' ben no'o nak chia' yela' ba nez.
5 Zenle'e nak da' beno', Xana' Dios,
na' zenle'e nak da' zgo'o lo yichj lázda'wa' gona'.
6 Batkle chejní'igekle benne' lazdo' zide ka',
na' bi gak nnézgekle benne' nat laže' ka' da' ni.
7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej yíchjgake' Dios kan zgole yixe',
na' žežój chawe' da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
naken nich kwia yí'gake' to chi'ize.
8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.
9 Nak bia' da' gak chegak benne' ka' zží'igake' chio' Le', Xana' Dios.
Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Wzonnjgak yógo'te benne' wen da' zinnj ka'.
10 Le' žono' ga nakža' neda' wale kan nak to beže.
Zgo'o set yichja' da' žon chochen yichj lázda'wa'.
11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
wzóa zíbgake' lawa' neda',
na' yenla' kwež nyáche'gak benne' ka' bdíl-lengake' neda',
benne' wen da' zinnj ka'.
12 Changak benne' chawe' ka' ka žongak yag zina' ka'.
Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka' law Ya'a Líbano.
13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a yodo' che Xanžo Dios,
dan' zgólele'en lo li'a liž Dios chežo.
14 Zej nake' ka yag ka' zbíagaken kate' ngólele'egaken
na' ne zej naken yag ya'a wale ka'.
15 Benne' ki wzéngekle' benách ka' nak Xana' Dios li laže',
na' Bennen' žon choche' neda',
na' bi be zoalen Le' da' bi naken chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' nakwe' da' záka'le'en.
Da' nžejw li'e naken yela' wak zen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no benne' wtén'.
2 Gan ži'o znna bi'o, Xanto' Dios, wzóa chochen ža ni'te
na' Le' zoakzo' to chi'ize.
3 Žónle'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.
Žónle'egaken žaxto', na' znnégaken zižje.

4 Xanžon', Bennen' zoe' ya'abá, napže' yela' wak
ka nak da' zej nape yegw ka' žónle'egaken žaxto',
na' ka nak da' nape nis zgo'nen che nisdo'.

5 Chochle'e zej nak da' ka' wnnakzo', Xanto' Dios.
La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 Xana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne' ka'.
Le' žebéj yichjo' benne' wen da' zinnj ka'.
2 Zchi'a lažo'o Le' da' žongak yógo'te benne' ka'.
Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žala' gak chégake', benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
3 Xana' Dios, ¿to chi'ize gongak benne' wen da' zinnj ka' ki?
¿To chi'ize yebégekle benne' zbej yíchjgake' Le'?
4 ¿To chi'ize wká'n zen kwíngake', na' nne zí'gake'?
¿To chi'ize wká'n zen kwingak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le'?
5 Benne' ki zžia yí'gake' benne' chio' ka', Xana' Dios
na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo' Le'.
6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne' zi'to' ka',
na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.
7 Znnágake': "Bi be zle'el Dios, Xangak benne' ka',
dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi ži'e wnné yoe chégake'."

8 Le chejní'il, le'e, benne' lazdo' zide ka', le'e, benne' nat laže' ka'.
¿To chi'ize bi chejní'ilele?
9 Dios bene' nagžo.
¿Bi ženle' da' znnale?
Dios bene' yej lawžo.
¿Bi zle'ele' da' žonle?
10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.
¿Bi tile' le'e?

Dios nake' Bennen' zzejni'ile' benách ka'.
¿Bi gákbe'ele' da' yo'o yichj lázdo'le?
11 Xanžo Dios nnezkzle' da' yo'o yichj
lázdo'gak yógo'te benách.
Nnezle' zej naken da' yalze.

12 Xana' Dios, ba nez zen naken che bennen'
zzejni'ilo' Le',
na' žsedlo' le' ka nak da' bchi'lo' neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak bi
da' sake'e,
na' ža na' gáche'gak benne' wen da' zinnj ka'
yežw ba.

14 Batkle kwej yichj Xanžo Dios benne' chie'
ka',
na' bi wsán laže'e benne' ka' ba wžekze' Le',
15 san gone' ga wchi'a láže'gak benne' ka' lo
da' naken chawe',
na' yógo'te benne' li laže' ka' si' lo ná'gaken'.
16 ¿Nozkze benne' gáklene' neda' nich tíl-
lenžo benne' wen da' zinnj ka'?
¿Nozkze benne' gónlene' neda' tzen nich
wžía yi'žo benne' wen da' zinnj ka'?
17 Chela' bi goklen Xanžon' neda',
ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnía': zoa' chejchégoa'a, na' Le',
Xana' Dios,
lo yela' ži'i laže' chio' gókleno' neda'.
19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla',
žeyón zenkzo' neda', na' žono' ga žebéle'ela'.
20 Batkle gako' toze len benne' ka' zchi'a
láže'gake' benách ka' lo da' bi nak
chawe',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' naken
chawe', na' da' bchi'lo' Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da'
góngake' che no benne' nake' chawe',
na' zchóggake' chie' gate', na' bi be zia
nbage'e,
22 san Xanžo Dios nake' ka to yo'o gan zoa
chawa'a.
Dios chia' nake' ka to yej xe da' žon chochen
neda'.
23 Le' yebi'e chegak benne' wen da' zinnj ka'
ka nakkze da' zinnj da' béngake'.
Wžía yi'e benne' ka' ni'a che da' bi nak
chawe' da' žóngake'.
Xanžo Dios wžía yi'e benne' wen da' zinnj
ka'.

95

1 Le da le'e, wká'n zenžo Xanžo Dios.
Len yela' žebele golžo che Bennen' zzoa
choche' žo'o nich yelažo.
2 Chejžo lawe' Le', na' ye'žo-ne': "Žóxkeno'."
Len yela' žebele golžo da' we lawžo Le'.
3 Xanžon' nake' Dios zente,
na' nake' Benne' wnná bia' zénle'eže ka dios
ka' chegak benách ka'.
4 Znna bi'e dot yežlyó nga,
gan nak gže', na' gan nak sibe law ya'a ka'.
5 Znna bi'e nisdo', da' benkze' Le',
na' lezka' yežlyó nga da' bene' Le'.
6 Le da, wká'n zenžo-ne', na' wzóa zibžo
lawe'.
Wzóa zibžo law Xanžon', Bennen' bene' žo'o.
7 Le' nake' Dios chežo, na' nakžo chie' Le'.
Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na' nakžo
ka zíla'do' chie' ka'.

8 Znna Xanžon': "Cha' žénlele chi'a na'a ža,
bi gonle zide lázdo'le kan bengak xa xto'le
ka' gan nzin' Meriba,
na' kan béngake' lo ža na' le'e latje dach gan
nzin' Masah,
9 gan bcha'agak xa xto'le ka' neda',
na' béngake' ga bža'a neda' la'kze blé'egekle'
yógo'te da' zen ka' da' bena'.
10 Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnnía': zej nake' benne' žebéj yíchjgake'
neda', na' bi žóngake' kan bchi'la'
légake'.
11 Che len, lo yela' zža'a chia' ben chocha'
xtiža'a,
na' wnnía': bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake'
tzen len neda'."

96

1 Le gol che Xanžo to da' kob.
Le gol che Xanžon', le'e zoale do zente
yežlyó.
2 Le gol che Xanžon', na' le wká'n zen La la'y
chie'.
Tža tža le wzenle benách ka' kan žeslé' žo'o.
3 Le wzenle benne' zi'to' ka' ka nak yela' zen
chie',
na' benne' yógo'te yež ka' kan nak da' zen
da' bene'.

4 Ẕente nak Xanžon', na' žala' wká'n
ẕénle'ežo-ne'.
Žala' gapžo Le' ba la'ne, na' kege dios ka'
chegak benách ka'.
5 Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',
san Xanžo Dios bene' ya'abá na'le.
6 Nape' Le' yela' wak, na' yela' wnná bia'.
Nža' yodo' chie' yela' ẕen, na' yela' xtan.
7 Le wká'n ẕen Xanžon', le'e zoale dot yežlyó
nga.
Le wká'n ẕen yela' ẕen chien', na' yela' wak
chien'.
8 Le gape ba la'ne Xanžon' kan žala' gonžo.
Le yedjwá' da' wnéẕjwle na' le cho'o yodo'
xtan chie'.
9 Le wká'n ẕen Xanžon' dan' nake' la'y, na'
xtanle'e.
Le žebe lawe' Le', le'e zoale dot yežlyó nga.
10 Le ye' yež ka': "Nak Xanžon' Benne'
Wnná Bia' Ẕen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
benne' wtén'.
Wchi'a laže'e benne' ka' lo da' naken
chawe'."
11 Le yebele, le'e, zoale ya'abá, na' yežlyó
nga.
Le nne, le'e, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
12 Le yebele, le'e, yixe', na' bia ka' zoale ga
na',
na' le'e, yag ka' zej zen lo ya'a ka'.
Le nne zižje lo yela' žebele chele,
13 law Xanžon' kate' yide'.
Yide' nich wchi'a laže'e benách ka' lo yežlyó
nga.
Nna bi'e benne' ka' do ẕente yežlyó.
Nna bi'e légake' lo da' naken chawe', na' lo
da' naken dot da' li.

97

1 Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Ẕen.
¡Le yebele, le'e zoale yežlyó!
¡Le yebele, le'e zoale žoa'a nisdo'!
2 Zej nyechjle bejw, na' da' chol Le'.
Lo da' naken dot da' li, na' da' chawe' ẕnna
bi'e.
3 Ẕnežw yi' gan žeje' Le',
da' wzeyen benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe'.
4 Yes wzió' chie' ka' žsa'ní'gaken yežlyó.
Yežlyó nga zle'elen, na' žẕon'.
5 Želángak ya'a ka' ka china' bez law
Xanžon',
law Xangak benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó nga.
6 Zloe'e law ya'abá da' chawe' chie',
na' benne' yógo'te yež zlé'egekle' yela' ẕen
chie'.
7 Yedoé'egekle benne' ka' ẕka'n zéngake' lo'a
ka',
benne' ka' ẕka'n ẕen kwíngake' ni'a chegak
lo'a ka' chégake'.
Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa
zíbgaken law Xanžo Dios.
8 Béngekle benne' ka' nníta'gake' yež Sión,
na' bebégekle'.

Bebégekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó
Judá,
ni'a che da' bchi'a lažo'o Le', Xanto' Dios.
9 Ẕente nako' Le', Xanto' Dios, lawle dot
yežlyó.
Ẕenže nako' Le' ka yógo'te dios chegak
benách ka'.

10 Nol-le le'e nží'ilele Xanžon', le ža'a da'
ẕinnj.
Le' žape chi'e yela' nban chegak benne'
chie' ka'.
Žeslé' légake' lo na'gak benne' wen da' ẕinnj
ka'.
11 Yela' baní' chie' zóalenen benne' chawe'
ka',
na' yela' žebele chie' zóalenen benne' li laže'
ka'.

12 Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law
Xanžon'.
Le wsá' laže' da' ẕen da' ben Dios,
na' le wká'n ẕen La la'y chie'.

98

1 Le gol che Xanžon' to da' kob dan' bene'
da' žonen ga žebanlžo.
Len yela' wale chie', na' yela' wak la'y chie'
bzexjwe' benne' ka' zží'igake' chie'.
2 Xanžon' bzenle' benách ka' kan žeslé'
légake'.
Bzenle' benne' yež ka' ka nak da' chawe'
chie'.
3 Bene' da' bchebe laže'e gone' chegak
benne' Israel ka' ni'a che yela' li laže',
na' yela' nži'il chie'.
Yógo'te benách blé'egekle' da' ben Dios ni'a
chežo.

4 Le gol len yela' žebele law Xanžon', le'e
zoale dot yežlyó nga.
Le wká'n zene' Le' len da' gol-le.
Lo yela' žebele chele, le kwéžeya'a.

5 Le gol da' we lawle Xanžon'.
Le gol len da' ka' žól-lenle, da' ka'
chinnle.

6 Le wkwéž lozgak bia ka', na' yezika' da' ka'
zgol-le,
na' le kwéžeya'a lo yela' žebele chele law
Xanžon', Bennen' znna bi'e žo'o.
7 Le nne, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
Le gol, le'e, yežlyó, na' le'e zoale ga na'.
8 Le kapa' na'le, le'e, yegw ka'.
Le gol lo yela' žebele, le'e, ya'a ka', law
Xanžon',
9 dan' yide' yedjnná bi'e yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' nníta'gake' do zente
yežlyó len da' nak chawe',
na' benách yógo'te yež ka' len da' naken dot
da' li.

99

1 Nak Xanžo Dios Benne' Wnná Bia' Zen,
na' žzízegak yógo'te benne' ka' ni'a chie' Le'.
Ži'e latje blo chie' dan' zoan láwlegak
kerubín ka', na' žzo' yežlyó nga.
2 Zente nak Xanžon' law Ya'a Sión.
Nake' zen láwlegak yógo'te yež ka'.
3 Le wká'n zen La la'y che Xanžon' da' naken
zen,
na' da' žala' žébežo.

La'y nake' Le'.

4 Le', Benne' Wnná Bia' Zente, nži'ilo' da'
nak chawe'.
Bzoa chocho' da' naken dot da' li.
Beno' da' naken chawe', na' da' naken dot
da' li ni'a chegak za'só Jakob ka'.

5 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzóa zible lawe' Le' gan ži'e znna bi'e
dan' nake' la'y!

6 Moisés, na' Aarón gókgake' bxoz chie' ka'.
Samwel goke' to benne' bcháljlene' Le'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios to, na' Le'
bechebe'.
7 Bcháljlene' benne' ka' to lo bejw gasj.
Béngake' da' wnnakze' Le', na' da' bchi'le'
légake'.

8 Le', Xanto' Dios, bechebo' chegak benne'
ka'.
Bloe'elo' légake' nako' Dios, na' ženít lawo'o
Le' chegak benne' ka',
la'kze žono' ga zzáka'gake' ni'a che dola' da'
nbága'gake'.

9 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzóa zible lawe' Le' law ya'a la'y
chie', dan' la'y nak Xanžo Dios!

100

1 Le gol law Xanžo Dios, le'e zoale dot yežlyó
nga.
2 Le wká'n zen Le' len yela' žebele chele.
Le da lawe' Le', žol-le len yela' žebele.
3 Batkle gal láže'le Xanžon' nakkze' Dios.
Le' bene' žo'o, na' nakžo chekze' Le'.
Nakžo benách chie' ka', na' zíla'do' chie' ka'.
4 Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne':
“Žóxkeno'”,
na' lo zchil chen, we lawle Le'.
Le yi'e: “Žóxkeno'”, na' le wká'n zen La la'y
chie'.
5 Chawe' nak Xanžon' na' sóateze yela' ži'i
laže' chie'.
Yela' li laže' chie' soan to chi'ize.

101

1 Gólteza' kan zej nak yela' ži'i laže', na' yela'
li laže' chio'.
Gólteza' chio' Le', Xana' Dios.
2 Žak laža'a gona' da' naken li laže'.
¿Batx yido' gákleno' neda'?
Dot laža'a golkza' lo ližkza' neda'.
3 Batkle ko'o laža'a gona' to da' zinnj.
Bi zle'ela' chawe' da' žongak benne' ka' zbej
yíchjgake' Dios.
Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa' neda'.
4 Wkwasa' lo yichj lázda'wa' da' zinnj,
na' bi ko'o laža'a gona' da' bi nak chawe'.
5 Wnnita'a chela'ale benne' ka' znnégake'
chegak benne' yoble ka' bagáche'ze.
Bi wa'a latje soalen neda' to benne' zka'n
zen kwine', bennen' zži'e che Dios.
6 Le'ela' chawe' benne' ka' zej nake' li laže'
law Dios, nich gónlengake' neda'
tzen.

Benne' ka' zej nake' dot laže' góngake' žin chia'.
7 Bi wa'a latje no benne' žon láže'le' choe'e liža'.
Bi wa'a latje to benne' wen laže' soe' gan zoa'.
8 Tža tža wnnita'a žize benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' nníta'gake' lo yežlyó chia'.
Wkwasa' yógo'te benne' wen da' zinnj ka' lo yež che Xanžo Dios.

102

1 Xana' Dios, benle da' znnabla' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.
2 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda', dan' že' zedla'.
Bze nag chia', na' bechebe chia' kate' žliža' Le'.
3 Nak yela' nban chia' ka žen che yi' da' znitlen.
Yo'o da' la lo žit chia' ka to yi' da' žála'le'en.
4 Žedó laža'a, na' nak lázda'wa' ka to yixe' nkwaden,
na' biž znnan gawa' yet.
5 Dan' zbeže wé'li'a ba nžítli'a.
6 Naka' ka to lab zlaba' to lo yežlyó biž,
na' ka to bedkoke žíaba' lawle to yo'o nyinnj.
7 Žata'a yele, san bi ztasa'.
Naka' ka to byinne žíaba' tozba' yichjo'o sibe.
8 Tža tža znne zí'tezgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Benne' ka' zžá'agake' neda' zkóngekle' žin la' kate' znne zí'gake' che no benne'.
9 Kate' žawa' yet, naken ka žawa' de,
na' nis zbeža' nchixen da' že'ja'.
10 Ki žaken dan' zžo'o neda', na' žsaka' zi'o neda'.
Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.
11 Nak yela' nban chia' ka to zol da' zdezen,
na' naka' ka to yixe' da' ba nbižen.
12 Le', Xana' Dios, to chi'ize zo'.
Chejsá' láže'gak yógo'te benách ka' La la'y chio'.
13 Bezó ža', na' beyache' laže'l benne' yež Sión ka',
dan' ba bžin ža yenít lawo'o chégake'.
14 Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej ka' che yežen'.
Žékelto' zi' dan' nbia yin'.
15 Benne' yógo'te yež ka' gápegake' La la'y chio' ba la'ne, Xanto' Dios.
Žébegak yógo'te benne' wnná bia' ka' yela' zen chio',
16 kate' yechiso' yež Sión, Xanto' Dios, na' lé'egekle' yela' zen chen,
17 dan' wzé nago' da' znnábgekle benne' ka' wléj yichjo'
na' biž wzó' chela'ale da' žáta'yoegekle' Le'.

18 Bzoj da' ni nich gólgaken benne' ka' za' lá'gake',
na' benne' ka' za' gáljgake' we láwgake' Xanžo Dios.
19 Gan zoa Xanžon' ya'abá bwie'.
Gan zoe' ya'abá ble'ele' yežlyó nga,
20 nich yenle' chegak benne' ka' zbeže nyáche'gake',
benne' ka' zej nyejwe' liž ya,
na' yeslé' benne' ka' ba nžog chégake' gátgake',
21 nich wzéngekle' benne' yež Sión ka' kan nak zen La la'y che Xanžo Dios,
nich we láwgake' Le' lo yež Jerusalén,
22 kate' la'gak benách yógo'te yež ka',
nich wká'n zéngake' Xanžo Dios.
23 Xanžo Dios bzexjwe' yela' wale chia',
na' yeláte'ze ka bete' neda'.
24 Naž wnnía': “Dios chia', bi goto' neda', kate' bi na' gola'.
Le' to chi'ize zo'.”

25 Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' len no'o beno' ya'abá.
26 Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.
Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to laže'.
Kan zcha'to' zato' žeza', wchó'o da' ka',
27 san bi zcha' kwino', na' batkle te chio'.
28 Gape chi'o zi'nto' neto', benne' wen žin chio' ka',
na' wzóa chochkzo' za'sóto' ka' lawo' Le'.

103

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.
We lawa' La la'y chie' len dot da' naka'.
2 We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa',
na' bi gal laža'a da' chawe' da' bene' chia'.

3 Ženít lawe' yógo'te dola' da' nbaga'a.

Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé' ka' da' yoa'a.
4 Žape chi'e neda' nich bi gata'.
Lo yela' ži'i laže' chie', na' yela' žeyache' laže' chie' zka'n chawe'e neda'.
5 Zzanli'e da' chawe' ka' da' žákgaken chia'
nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide', na' benne' wale kan žak che to bsia.
6 Xanžo Dios zchi'a laže'e da' žak chegak benne' ka' zzáka'le'egake',
na' zka'n chawe'e légake'.
7 Bloe'ele' Moisés da' ka' wló'o laže'e gone',
na' bi'e latje benne' Israel ka' blé'egekle' da' zen ka' da' bene'.
8 Xanžon' žeyache' láže'le', na' nži'ile' benách ka'.
Nake' zen laze', na' nží'ile'ele' benách chie' ka'.
9 Bi ztilkze' žo'o, na' kegé to chi'ize zže'e žo'o.
10 Bi žebi'e chežo ka nak zia da' nbágа'žo,
na' bi na' wžía yi'e žo'o ni'a che xtóla'žo.
11 Ka nak sibe ya'abá lawle yežlyó,
kikze nak yela' ži'i laže' zen chie' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.
12 Ka nak zi'to' gan zla' wbíž, na' gan ženen,
kikze zkwase' zíto'le dola' da' nbágа'žo.
13 Kan nak xa xkwide' ka' ži'i laže' len zi'nkze' ka',
kikze nak Xanžon' ži'i laže' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.
14 Le' nnézkzele' kan nakžo lo bela' žen chežo.
Žejsá' laže'e nakžo bixte yo.
15 Ka nak yela' nban chežo, nakžo ka to yixe'.
Zgolžo ka žak che to yeje yixe'.
16 Kate' zde be' ga na', na' znitlen,
na' biž zoa no benne' žejsá' laže'e chen,
17 san ka nak chegak benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
yela' ži'i laže' chie' zóalenen légake' to chi'ize,
na' da' chawe' chie' zóalenkzen yógo'te za'sógake',
18 benne' ka' žóntezgake' kan znna diža' dan' bénlene' légake',
na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' Le'.
19 Bzoa Xanžon' latje chie' ya'abá gan ži'e znna bi'e.
Nakkze' Benne' Wnná Bia' Zen láwlegak da' zej den.
20 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka'.
Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan znne',
na' zze nagle da' ži'e le'e.
21 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.
Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan žénele' Le'.
22 Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,
na' zoale yógo'te latje gan znna bi'e Le'.

We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa'.

104

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.

Zente nako' Le', Xana' Dios.
Laže' da' nako' naken yela' xtan, na' yela' zen.
2 Zwakw kwino' yela' baní' ka za lano'.
Bzalo'o ya'abá ka to yo'o laže' chio'.
3 Beno' ližo' lawle nis da' žen' ža'le.
Zkonlo' žin bejw ka' ka to karreta gan ži'o Le', dan' zden lo be'.
4 Zkonlo' žin be' žaken ka wbás chio',
na' yes wzió' ka' ka wen žin chio' ka'.
5 Bzoa chocho' yežlyó nga lo lenen,
na' bi be gak wkwasen'.
6 Bwako' yežlyó nga len nisdo' ka žon to benne' žakwe' za lane',
na' nisen' bwakwn ya'a ka'.
7 Kate' btilo' nisen', na' bezonnjen.
Bebigan' kate' benlen wnnó' zižje.
8 Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' bejsóan lo yegw ka',
na' bžinen latjen' da' beno' Le' che nisen'.
9 Bzo' gan ze law chejsóan, na' gan biž gak ten,
nich biž yewakwn yežlyó bižen'.
10 Beno' bej ka', da' ka' žáljgaken žoa'a yégodo' ka',
na' yegw ka' zdégaken ládjwgak ya'a ka'.
11 Lo yegw ka' že'jgak bia yixe' ka' nis,
na' zdoan yela' zbile nis chegak burro yixe' ka'.
12 Byínnedo' ka' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo yag ka' zégaken žoa'a yegw ka',
na' žólgakba' ládjwgak ni'a ná'gaken ka'.

13 Žselo'o yejw zan ya'abá dan' žaken law
ya'a ka',
na' želje yežlyón' len da' chawe' da' žono'.
14 Žesgolo' yixe' da' žawgak bia yixe' ka',
na' kwando' ka', da' ka' žawgak benách ka',
na' da' ka' zkóngekle benne' ka' žin nich
góngake' yela' waw,
15 na' uba ka', da' ka' žóngake' xis uba wal
dan' žonen ga žebégekle benne' ka',
na' olibo ka', da' ka' žóngake' set dan'
zgó'ogake' yíchjgake',
na' zoa' da' žóngake' yet nich sóagake'
nbángake'.
16 Yag sedro ka' da' zej zen law Ya'a Líbano
zzí'gaken nis yejw.
Zej naken chio', Xanto' Dios, dan' gozo'
légaken.
17 Lo yag ka' žzíagak byínnedo' ka' xó'ngakba'
ka',
na' lo ni'a ná'gaken že'gak liž byinne sig-
wenya ka'.
18 Zej zoa chibo yixe' ka' law ya'a zen ka',
na' lo bloj ka' zangak ya'a ka' zej zoa bzižo'
ka'.
19 Beno' byo' dan' zloe'elen to byo' to byo'
che yiz,
na' wbíž nnezlen kate' žala' yenen.
20 Beno' yel, na' kate' ba golen,
na' zžojgak bia yixe' ka'.
21 Zbéžeya'agak bež yixe' ka', žíljgakba' da'
gáwgakba'.
Žíljgakba' bia ka' wnnakzo' gáwgakba'.
22 Kate' zla' wbíž, na' žeyéjgakba' lo bloj
chégakba', gan ztásgakba' te ža.
23 Naž zžojgak benne' ka', na' žjake' wen žin,
na' žóngake' žin na' zejte žen wbíž.
24 Xanto' Dios, da' zante zej nak da' beno'.
Len yela' žejní'il zente chio' beno' da' ka'.
Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.
25 Zoa nisdo' ga na', dan' naken zen, na' zil-
le'e,
gan zej yo'o bia zante ka', biado' ka', na' bia
zen ka'.
26 Lo nisdon' zej nnita' barkw zen ka',
na' zoa bia zen lo nisdon', bian' beno' Le',
nzi' laba' lebiatán.
27 Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gáwgakba' kate' gala'
chégakba'.
28 Znezjon' chégakba', na' zzí'gakban'.
Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgeklba'.
29 Kate' bi žape chi'o légakba', na'
zžébegakba'.
Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na' žátgakba',
na' žeyákgakba' bixte yo,
30 san kate' žeselo'o be' chio', na'
žebángakba'.
Znezjo' yela' nban kob chegak da' ka' zej
zoan lo yežlyó nga.

31 To chi'ize ga'n zen Xanžo Dios.
Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.
32 Zwie' yežlyó nga, na' žzon'.
Zgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga na'.
33 Golkza' che Xanžon' xak zoa' nbana'.
Yógo'te ža zoa' nbana' gola' da' we lawa'a
Dios chia'.
34 Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka' zlab
laža'a,
na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.
35 Kwia yi'gak benne' dola' ka' nníta'gake'
yežlyó nga,
na' biž soagak benne' ka' zbej yíchjgake'
Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da' naka'.
¡Ga'n zen Xanžon'!

105

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen La la'y chie'!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka nak
da' zen da' bene'.
2 ¡Le gol chie'! ¡Le gol da' wká'n zenle Le'!
¡Le wchálj chegak da' zente ka' da'
bene'!
3 ¡Le yebele lo da' nak chie' Le'!

Yógo'te benne' ka', benne' žápegak Xanžon'
ba la'ne, žala' yebéle'egekle'.
4 Le nnable Xanžon' gáklene' le'e.
Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.

5-6 Le'e, za'só Bran, wen žin che Xanžon', na'
le'e, za'só Jakob, bennen' wží'e',
le wsá' laže' chegak yela' wak ka', na' da'
zente ka' da' bene' Le',
na' kan bchi'a laže'e le'e.
7 Le' nake' Xanžon', na' Dios chežo.
Le' znna bi'e benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó.
8 La'kze te chegak to mil kwe' benne' ka',

batkle gal laže'e da' wchebe laže'e gone' lo
diža' da' bene',
9 dižan' da' bénlene' Bran,
dan' bzetj kwine' katen' bi da' bchebe laže'e
gone' che Isaak,
10 na' bzoa chochen' ka to da' wnnakze' gon
Jakob,
dižan' da' žala' góntezegak benne' Israel ka'
ka znnan,
11 dan' bene' katen' wnné': "Chele le'e
gonna' yežlyó chegak benne' Kanaán
ka',
dan' gaken to da' wdele lo na'gak za'sóle
ka'."
12 Katen' wnníta'gake' nbabze benne' ka',
na' wdágake' lo yežlyó nga ka benne' zi'to'
ka',
13 na' wdégake' to yež yetó yež,
na' to yežlyó yetó yežlyó,
14 bi be' Dios latje no benne' bi da' gone'
chegak benách chie' ka',
na' ni'a chégake' btile' benne' wnná bia' ka'.
15 Gože' légake': "Bi be gonle chegak benne'
ka' wžía',
na' bi gonle zia benne' ka' zcháljgake' lo
wlaza' neda'."
16 Bene' ga gota' to wbín lo yežlyón',
na' beké'e yógo'te da' gáwgake',
17 san bsele'e to benne' wnežwe' láwgake',
bennen' nake' Jwsé, bi' na' béte'gake'-be'
nich gakbe' bi' ndo'w che to benne' zi'to'.
18 Bséjwgake' ní'abe' lo yežw ka' ladjw blag
ka',
katen' bséjwgake'-be' liž ya lo yežlyó Egipto,
19 na' zejte gola' gok li da' wnná Jwsé žala'
gaken.
Ki goken, bloe'el xtiža' Xanžon' wnnabe' da'
li.
20 Naž benne' wnná bia' che yežlyó Egipton'
bsele'e to benne' bsane' Jwsé na'.
Bennen' znna bi'e yež zan bsane'-be'.
21 Bzoe'-be' nich gakbe' xangak benne' ka'
nníta'gake' liže',
na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape' le',
22 na' nich tilbe' benne' zen ka' che benne'
wnná bian' ka žaz láže'kzbe',
na' nich wzejni'ilbe' benne' gole ka' che
yežlyó Egipton' nich gákgake' benne'
sina' ka'.
23 Wdé na' bžingak benne' Israel ka' lo
yežlyó Egipton',
na' wzóa Jakob lo yežlyó chegak za'só Kam
ka'.
24 Wyánle'egak benne' ka' che Xanžon' lo
yežlyón',
na' bene' ga gókgakže' wale ka zej nak
benne' ka' bi blé'egekle' légake'
chawe'.
25 Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto
benne' chie' ka',
na' béngake' benne' wen žin chie' ka' zia.
26 Bsele'e Moisés, wen žin chie', lawgak
benách chie' ka' tzen len Aarón, ben-
nen' wžíe' Le'.
27 Dios bi'e benne' chope' ki latje béngake'
yela' wak ka' che ya'abá,
na' yela' wak zen ka' lo yežlyó chegak za'só
Kam ka'.
28 Bsela' Dios to da' chol dan' bwakwn dot
yežlyón',
san benne' Egipto ka' bi béngake' da' wn-
nakze' Le'.
29 Naž bene' ga beyák nis yegw chegak
benne' ka' žen,
na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' lo yegw
ka'.
30 Besché'e yežlyó chégake' blož ka' ga bžinte
wnníta'gakba' lo liž benne' wnná
bian'.
31 Wnnaze Dios, na' bla'gak zante bi'a che
bež ka',
na' bi'a las ka' dot lo yežlyó chegak benne'
ka'.
32 Lo wláz nis yejw bsele'e yej nis lo
yežlyón',
na' lezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó
chégaken'.
33 Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag higo
chégake' ka',
na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen lo
yežlyón'.
34 Wnnaze', na' bla'gak biche' zo ka',
bia ka' bi gak no benne' wlabe' légakba',
35 na' bdáwgakba' dot yixe' ya'a lo yežlyó
chégaken',
na' bdáwgakba' dot linne da' žonn yežlyón'.
36 Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak benne'
Egipto ka',
xkwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka' chégake'.
37 Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej noe'e
mežw plat, na' mežw oro zan.
Bi wzóa no benne' ládjwgake', benne' bi zoe'
chawe'.

38 Bebégekle benne' Egipto ka' katen' bžójgake' ga na', dan' bžébele'egake' légake'.
39 Bzala' Dios to bejw da' wló'on benne' chie' ka' zol,
na' to yi' da' bsa'nín' légake' žel.
40 Wnnábgekle' Dios, na' bsele'e bežjw yixe' ka' nich gáwgake'-ba',
na' bene' ga béljegekle' yet da' bžojen ya'abá.
41 Bsaljwe' to yej xe, na' bžoj nis
da' wdén lo yežlyó bižen' ka to yegw nis.
42 Ki ben Dios dan' bejsá' laže'e diža' la'y chie'
da' bchebe laže'e gone' che Bran, wen žin chien'.
43 Bebeje' benne' ka' wžíe' lo yežlyó Egipton',
na' bebégekle' dan' gok yela' ba nez zen chégake'.
44 Bnezjwe' benne' chie' ka' yežlyó chegak benne' yezika' yež ka',
na' da' wdápegak benne' yež ka' beyaken chegak benne' chie' ka',
45 nich gápegake' xtiže'e ba la'ne,
na' góngake' ka nak da' wnnakze' Le'.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

106

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!

Le ye' Xanžo Dios: "Žóxkeno'", dan' nake' chawe',
na' dan' žeyache' láže'tezle' žo'o.
2 ¿Nozkze benne' gak wloe'ele' kan zej nak yela' wak zente ka' da' ben Xanžon'?
¿Nozkze benne' gak wká'n zene' Le' kan žala' gonžo?
3 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóngake' da' chawe',
benne' ka' žóntezgake' da' žénele' Le'.

4 Bejsá' laže' chia', Xana' Dios, kate' žon chawo'o benne' chio' ka'.
Da yesló' neda', nich gak le'ela'
5 da' chawe' da' gono' ni'a chegak benne' ka' wžío' Le',
na' nich yebela' kate' gak chegak benne' chio' ka' yela' ba nez,
na' nich yebélenla' benách chio' ka'.
6 Bento' dola' tlebe kan bengak xa xna' wdé cheto' ka'.
Bento' da' zinnj, na' bento' da' bi naken chawe'.
7 Kate' wnníta'gak xa xna' wdé cheto' ka' lo yežlyó Egipton',
bi blab láže'gake' chegak yela' wak che ya'abá ka' da' beno' Le'.
Bi bejsá' láže'gake' ka beyache' láže'le'elo' légake',
san bží'igake' chio' žoa'a nisdon' nzin' Nisdo' Xna.

8 San Dios beslé' benách chie' ka' nich ga'n zen La la'y chie',
na' nich wloe'ele' law ka nak yela' wak chie' Le'.
9 Btile' Nisdo' Xna na', na' bebižen.
Wdegak benách chie' ka' gachje lawle nisdon' lo yo biž.
10 Beslé' benách chie' ka' lo na'gak benne' ka' bi blé'egekle' légake' chawe',
na' bebeje' légake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légake'.
11 Naž nisdon' bwakwn benne' ka' bi blé'egekle' légake' chawe'.
Bi bga'n nitó benne' chegak benne' ka'.
12 Naž benne' chie' ka' bejlé'gake' xtiža' Dios,
na' bélgake' da' be láwgake' Le'.

13 Ka' gaze gol láže'gake' da' ka' bene'.
Bi wlézgake' nich lé'egekle' da' gon Dios,
14 san wzé láže'gake' to da' zinnj lo latje dachen',
na' béngake' ga bža'a Dios le'e yixen'.
15 Wdé na' bnezjw Dios da' wnnábgekle' Le',
san bsele'e ládjwgake' to da' beten zángake'.
16 Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
na' lezka' Aarón, Bennen' wžé Xanžo Dios na'kze.
17 Naž wyaljw yežlyón', na' bwakwn Datán,
na' lezka' benne' ka' bénlengake' Abiram tzen.
18 Naž wzén yi' gan zej ndobe benách chie' ka',
dan' bzeyen benne' wen da' zinnj ka'.
19 Béngake' to lo'a zan Ya'a Horeb da' goken to bež da' naken ya oro,
na' bzoa zíbgake' law lo'a oro na'.
20 Ki bebéj yíchjgake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
nich wká'n zéngake' to lo'a oro, da' naken ka to bež žawba' yixe'.

21 Gol láže'gake' Dios, Bennen' beslé' légake',
Bennen' bene' yela' wak zente ka' lo yežlyó
Egipton',
22 na' bene' yela' wak ka' che ya'abá lo
yežlyó chegak za'só Kam ka',
na' da' ka' zchébegaken žo'o žoa'a Nisdo' Xna.
23 Naž gok laže' Dios wžía yi'e benne' chie'
ka',
san Moisés, bennen' wžé Dios, bzoa kwine'
law Dios
nich wzóa žie' yela' zža'a che Dios,
na' bene' ga bi wžía yi' Dios benne' ka',
24 san bzóagake' chela'ale yežlyó xtanle'e
dan' gónele Dios wnezjwe' légake',
na' bi bejlé'gake' xtiža' Dios.
25 Wnnétezgake' che Dios lo yo'o laže'
chégake' ka',
na' bi bze nággake' da' wnná Xanžo Dios.
26 Che len bzetj kwine' gone' benne' ka' zia,
gone' ga gatgak benne' ka' lo latje dachen',
27 na' gone' ga yedoé'egekle benách chie'
ka' lawgak benne' ka' wnníta'gake'
yežlyón',
na' yeslase' légake' ladjw benne' ka'.
28 Naž béngake' toze diža' len benne' ka'
zka'n zéngake' lo'a dan' nzin' Baal-
peor.
Bdáwgake' biado' ka' bétgake' lawgak dios
gat ka'.
29 Béngake' ga bža'a Dios ni'a che da'
béngake',
na' bla' to yižwé' zen da' beten zangak
benne' ka'.
30 Naž wzó ža' Finées, to bxoz, na' bete' to
benne'
ne žone' dola', na' wžé' ži yižwé' zen na'.
31 Dan' ben Finées wzí' Dios ka to da' žeyón
chawen' benne' ka',
dan' wloé'e lawn lawgak yógo'te kwe'
benne' ka'.
32 Lezka' béngake' ga bža'a Dios žoa'a bej nis
da' nzin' Meribá,
na' bi gok chawe' che Moisés ni'a che dan'
béngake'.
33 Ni'a che dan' béngake' gok Moisés yichj
ža'a,
na' wdetle ben Moisés da' kegle.
34 Kate' wyó'ogake' lo yežlyó nga bi
bchínnjgake' yež ka',
kan bchi'le Dios légake' góngake',
35 san bénlengake' benne' yež ka' tzen,
na' bsédgekle' góngake' ka žongak benne' yež
ka',
36 na' bka'n zéngake' lo'a ka' chegak benne'
ka',
dan' benen ga bžia yi' Dios benne' chie' ka'.
37 Bétgake' bi' byodo' ka', na' bi' no'le
chégake' ka' lawgak lo'a chegak be'
xiwe' ka',
38 na' bláljgake' žen chegak bi' že'ndo' ka',
bi' ka' bi na' góngakbe' dola', bi' ka' bétgake'
lawgak lo'a ka' chegak benne'
Kanaán ka',
na' gok sban yežlyón' ni'a che žen chegak
xkwide' ka'.
39 Da' ka' béngake' bka'ngaken légake' sban,
na' wléj yíchjgake' Dios len da' béngake'.
40 Che len bžá'ale'e Dios benách chie' ka',
na' bi ble'ele' chawe' benne' ka' zej nake'
chekze'.
41 Naž bdie' benne' chie' ka' lo na'gak
benne' yež ka',
na' benne' ka' zžá'agake' benách ka' che Dios
wnná biá'gake' légake'.
42 Benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'
bsaka' zí'gake' benách ka' che Dios.
Bzéxjwgake' légake' lo yela' wnná bia'
chégake'.
43 Zante chi'i Dios beslé' benách chie' ka'
san bží'igake' che da' ka' gože' légake',
na' wbága'gake' dola' dan' béngake' da' zinnj.
44 La'kze ki béngake', kate' wžé' zédgekle',
Dios bwie' da' wzáka'gake',
na' benle' che da' blížgake' Le',
45 na' bejsá' laže'e dižan' da' bénlene' benne'
ka',
na' beyát laže'e che yela' zža'a chie' dan'
zente nak yela' žeyache' laže' chie'.
46 Lezka' bene' ga beyache' láže'gekle benne'
ka' benách chie' ka',
benne' ka' bché'gake' légake' zej nžeje'.

47 Beslá neto', Xanto' Dios.
Bebéj neto' ladjw benne' zi'to' ka',
nich wká'n zento' La la'y chio' Le',
na' nich yebéle'elto' lo da' žolto' chio'.

48 ¡Ga'n zen Xanžon',
Bennen' nake' Dios chegak benne' Is-
rael ka',
ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žala' nnágake':

“Ka'kze gaken.”

¡Ga'n ẓen Xanžo Dios!

107

1 ¡Le wká'n ẓen Xanžon', dan' nake' Benne' chawe'!
¡To chi'ize nake' Benne' ži'i laže'!

2 Da' ni žala' nnagak benne' ka' ba beya'w Xanžon',
benne' ka' beslé' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'.
3 Bebeje' légake' ládjwgak benne' yež zi'to' ka',
yež ka' zej žen' gan zla' wbíž, na' gan ženen,
na' gan za' be' zag, na' gan ẓde wbíž byo' zag ka'.

4 Bal benne' ka' wdágake' le'e yixe' gan bi zoa nez,
na' bi bžélgekle' yež gan sóagake'.
5 Wdóngake', na' wbílgake',
na' biž wzóa da' wxén láže'gake'.

6 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

7 Bnnite'e légake' to nez li,
nich chjake' to yež gan sóagake'.

8 Žala' we láwgake' Xanžon'
dan' beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

9 Zwe'je' benne' ka' zbílgake',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake' nich sí'gake' da' chawe' chie'.

10 Bal benne' ka' wnníta'gake' lo da' chol, na' gan gok zož gátgake'.
Gókgake' ka benne' zej nyejwe' liž ya gan zej nžeje' do ya, na' zzáka'le'egake',
11 dan' bží'igake' che xtiža' Xanžon',
na' bzóagake' chela'ale da' bzejní'il Dios zente légake'.
12 Bedó láže'gake' lo žin zi'ile'e da' béngake'.
Bchégwgake' zan ywa' da' zej noe'e,
na' bi wzóa no benne' gáklene' légake'.

13 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

14 Naž bebeje' benne' ka' lo da' chol, na' gan gok zož gátgake,
na' bzozje' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Žala' we láwgake' Xanžon' dan' beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne' ka' da' zej naken ya bronse,
na' bzozje' bar ya ka' da' byéchjgeklen légake'.

17 Bal benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wzáka'gake' ni'a che dola' wbága'gake',
na' ni'a che da' zinnj ka' da' béngake'.
18 Bgótgekle' da' že'j žáwgake', na' wzóagake' gátgake'.

19 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake' Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

20 Le' bsele'e xtiže'e chegak benne' ka', na' beyone' légake',
na' beslé' légake' lo yela' got.

21 Žala' we láwgake' Xanžon' dan' beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

22 Žala' yé'gake' Le': “Žóxkeno'”,
na' gótgake' bia beždo' ka' lawe' Le',
na' lo yela' žebele chégake' žala' gólgake',
na' wzéngekle' benách ka' kan nak da' bene'.

23 Bal benne' ka' wdégake' lo nisdo' lo barkw zen ka',
benne' ka' žóngake' žin lo nisdo'.
24 Blé'egekle' da' zen ka' da' žon Xanžon',
da' ka' žone' lo nisdo', da' žóngaken ga žebánležo.
25 Wnnaze Xanžon', na' wzó law žak be' bdone',
na' wyás nis zgó'nle'en lo nisdo'.
26 Wžengak barkw ka' ka law ya'a zen da' naken nisdo',
na' bedínngaken lo da' naken gže'l law nisdon'.

27 Bejchégwgake' na' bejlétgake' nile bejlétgake' na'le kan žongak benne' ka' želzožle',
na' da' zej nsedle' bi gókl̲enen l̲égake'.

28 Naž l̲o da' wz̲áka'gake' bl̲ížgake' X̲anžon',
na' beslé' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.

29 L̲e' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wžé' ži nis da' z̲go'nen che nisdon'.
30 Bebél̲e'egekle' dan' bga'n ži nis z̲go'nen,
na' Dios bchi'e l̲égake' dot chawe' gan zjake'.

31 Žal̲a' we l̲áwgake' X̲anžon' dan' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

32 Žal̲a' wzéngekle' benne' ka' zej ndobe' chie' L̲e' ka nak yel̲a' z̲en chie',
na' we l̲áwgake' L̲e' gan zej ndobe benne' gole ka', benne' z̲nna biá'gake'.

33 Ben X̲anžon' ga wbižgak yegw nis ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.
34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak benne' ka' wnníta'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan žal̲ nis.
36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne' wdóngake',
na' béngake' to yež gan sóagake'.
37 Gózgake' yežlyón' na' bedá'gake' lba uba ka' ga na',
na' bezí'l̲e'egake' linne chen.
38 Dios ben chawe'e benne' ka', na' wyánl̲e'egak x̲kwide' chégake' ka',
na' bene' ga bgóleL̲e'egak bia yix̲e' chégake' ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka' zí'gake' benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' l̲égake',
na' béngake' l̲égake' da' z̲ia,
40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
na' bene' ga wdágake' l̲e'e latje dach gan bi zoa nez.
41 Beslé' benne' yache' ka' l̲o yel̲a' yache' chégake',
na' bzánl̲i'e z̲i'ngak benne' ka' ka žangak z̲ila' ka'.
42 Kate' bl̲é'egekle benne' chawe' ka' da' ki,
na' bebél̲e'egekle',
san benne' wen da' z̲innj ka' bi be gok nnágake'.
43 Benne' sina' ka' žal̲a' wláb l̲áže'gake' che da' ki,
na' žal̲a' yeyónbia'gake' ka nak yel̲a' ži'i l̲aže' z̲en che X̲anžon'.

108

1 Zoakze l̲ázda'wa', Dios.
Zoakze l̲ázda'wa' nich gol̲kza' da' we l̲awa' Le'.
2 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, l̲e'e z̲gol̲-le da' žól̲-l̲ento' ka', na' arpa ka'.
Zildo' yebankza'.
3 Wká'n z̲enkza' Le' ladjw benne' chio' ka',
X̲ana' Dios.
Gol̲kza' chio' l̲awgak benne' yógo'te yež ka',
4 dan' yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' nakžen z̲en ka ya'abá,
na' da' li chio' nakžen z̲en ka bejw gasj ka'.

5 ¡Ga'n z̲enkzo' ya'abá, Dios!
¡Yel̲a' z̲en chio' z̲l̲a' l̲awn dot yežlyó nga
6 nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!

Beslá l̲égake' l̲en yel̲a' wak chio', na' bechebe chia'.

7 L̲o latje la'y chie' wnná Dios: “Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka',
na' wžix̲a' chele yežlyó da' žen' kwit yegw Sukot.
8 Yežlyó Galaad naken chia',
na' yežlyó chegak z̲a'só Manasés.
Yežlyó chegak z̲a'só Efraín naken ka to l̲apa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak z̲a'só Judá naken gan z̲nna bi'a.
9 Yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to z̲iga' ya da' nžan' nis wná'a.
L̲o yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' z̲ela' gol.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'.”

10 ¿Noz̲ benne' wchi'e neda' nich tíl̲-l̲ena' yež zoa to ze'e sibe da' žape chi'in?

¿Noz benne' wchi'e neda' nich tíl-lena' benne' Edom ka'?
11 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' bzoakzo' neto' chela'ale,
na' bi wyéjleno' benne' cheto' ka', benne' ka' žjake' lo wdile.
12 Goklen neto' nich gak tíl-lento' benne' ka' zdíl-lengake' neto',
dan' dáche'ze gak gáklengak benne' ka' neto'.

13 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-lengake' žo'o.

109

1 Xana' Dios, zka'n zena' Le'.
Bi ga'no' žize,
2 dan' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wen laže' ka', znnégake' chia' neda'.
Znnégake' chia' da' wen laže'.
3 Lo yela' zža'a chégake' zej nyechjle' neda', na' znnégake' chia'.
Zdíl-lengake' neda', na' bi be bena' chégake'.
4 La'kze bži'ila' benne' ka', na'a žéchjgekle' neda', na' zdíl-lengake' neda',
san neda' znnabla' Le' gon chawo'o benne' ka'.
5 La'kze bena' neda' da' chawe' chegak benne' ka', žóngake' neda' zia.
La'kze bži'ila' légake' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
6 Bzoa to benne' wen da' zinnj nich wchi'a laže'e benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' ben ga soa to benne' wži'e chégake', bennen' wloe'ele' law zia da' zej nbage'e.
7 Katen' wchi'a laže'e légake', ben ga gak bia' zia da' zej nbage'e.
Bloe'el naken dola' da' znnábgake' lawo' Le'.
8 Ben ga gakgak nbabze ža sóagake' nbángake',
na' benn che benne' yoble da' wdápegake'.
9 Bka'n zí'ngake' ka' bi' wzebe ka',
na' ga'ngak zó'legake' no'le wzebe.
10 Ben ga gakgak zí'ngake' ka' benne' zdágakze'
nich nnábgekle' no benne' bi da' gonne' chégake',
na' ben ga žélgake' yet da' gáwgake' zíto'le gan zoa lížgake' da' nbia yin'.
11 Ben ga cho'o da' nápegake' lo na' bennen' bsane' légake' mežw.
Ben ga yeka'gak benne' zi'to' ka' da' ka' béngake'.
12 Ben ga bi soa no benne' yeyache' láže'le' légake',
na' bi soa no benne' yeyache' láže'le' bi' wzebe chégake' ka'.
13 Ben ga kwia yi'gak za'sógake' ka',
na' biž soa no za'sógake', bin' labe' kan légake'.
14 Bejsá' laže' che da' zinnj da' bengak xa xtó'gake', Xana' Dios,
na' bi wsolo' dola' da' wbága'gak xná'gake'.
15 Bejsá' láže'teze da' zinnj da' béngake',
san biž chejsá' lažo'o benne' ka',
16 dan' bi bejsá' láže'gake' yeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka'.
Bsáka'gake' benne' yache' ka', na' benne' gaxjw ka',
na' benne' ka' wzáka'gake', na' bétgake' légake'.
17 Wyáz láže'gake' wnnégake' chegak benách ka'.
Ben ga nnégak benách ka' chégake'.
Bi gok láže'gake' nnábgake' gak chawe' chégake'.
Ben ga bi soa no benne' nnable' gak chawe' chégake'.
18 Da' zia da' žóngake' naken ka to da' žákwgake',
dan' wyó'on lé'egake' ka nis da' wé'jgake',
na' wyó'on žit chégake' ka set da' bdáwgake'.
19 Ben ga tá'tezen légake' ka to laže' yicha' da' nákwgake',
na' ka to xpáygake' da' nžejen lí'agake'.

20 Da' ni gaken chégake' to da' yebí'i Xanžo Dios chegak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' da' chizjwe' benne' ka' znnégake' chia'.

21 Xana' Dios, goklen neda' nich gak chia' da' chawe'.
Beslá neda' dan' žeyache' láže'le'e'lo' benách ka',
22 na' dan' zzáka'li'a, na' žiážjela',
na' žak zi' lázda'wa'.
23 Zde chia' kan zde che to zol kate' žen wbíž.
Žak chia' kan žak che to biche' zo katen' zche' to be' leba'.

24 Žat z̲iba' dan' žona' wbás,
na' nžítl̲i'a dan' bi be žawa'.
25 Naka' ka to da' žon dítjgekle'.
Z̲wíagake' neda', na' z̲ta yíchjgake' nich gon dítjgekle' neda'.
26 Gokl̲en neda', X̲ana' Dios.
Beslá neda' dan' žeyache' l̲áže'lo' benách ka'.
27 Ben ga gákbe'egekle' Le' žákl̲eno' neda',
na' Le', X̲ana' Dios, benkzo' da' ni.
28 Bi be žéke'la' cha' z̲nnégake' chia', cha' Le' žon chawo'o neda'.
Wzó ža', na' ben ga yedoé'egekle benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe',
san ben ga yebela' neda', benne' wen žin chio'.
29 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda',
na' ben ga chíx̲gekle' to chi'ize.

30 Dot l̲ažа'a gol̲kza' da' we l̲áwl̲i'a X̲anžo Dios.
Wká'n z̲ena' L̲e' ládjwgak benne' zan ka'.
31 L̲e' zoe' kwit l̲i ža chegak benne' yache' ka',
nich yeslé' be' da' zej nakkze' l̲o na'gak benne' ka' z̲chóggake' chégake' gátgake'.

110

1 X̲anžo Dios gože' X̲ana':
“Wžé' kwita' l̲i ža gan ži'a neda',
na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' Le' chawe' wzóa z̲íbgake' x̲ni'o.”

2 Gan zo' yež Sión, gonn X̲anžon' yel̲a' wnná bia' chio'.
Z̲nne': “Wnná bia' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' Le'.
3 L̲o ža kate' wzetjo' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲e' chawe',
dot l̲áže'gak benne' chio' ka' wdé kwíngake' l̲o no'o,
ka žon x̲le'l zílele, da' žakwn ya'a la'y chia' ka'.
Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža.”
4 Bchebe l̲aže' X̲anžon', na' bi wché'e x̲tiže'e, wnné':
“To chi'ize nako' bx̲oz kan gok bx̲oz Melkisedek.”
5 Zoa X̲anžon' kwito' l̲i ža gan zo'.
Kate' že'e, na' wžía yi'e benne' wnná bia' ka'.
6 Choge' chegak benne' yógo'te yež ka' gátgake', na' gote' benne' zante yež ka'.
Wžía yi'e benne' ka' z̲nna biá'gake' do z̲ente yežlyó.
7 Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a nez,
na' yeyák yel̲a' wal̲e chie'.

111

1 Dot l̲ažа'a wká'n z̲ena' X̲anžo Dios tz̲en l̲en benne' chawe' ka',
benne' zej ndobe' chie' L̲e'.
2 Da' z̲enl̲e'e zej nak da' ka' ben X̲anžo Dios,
na' yógo'te benne' ka', benne' žaz l̲áže'gake' da' ka' žone' z̲lab l̲áže'gake' da' ka'.
3 Yel̲a' baní', na' yel̲a' z̲en zej nžagen da' žone' L̲e',
na' to chi'ize zoa da' chawe' chie'.
4 Žone' ga žejsá' l̲áže'žo yel̲a' wak z̲ente da' žone'.
X̲anžo Dios nake' z̲en l̲aže', na' žeyache' l̲áže'le' benách ka'.
5 Z̲wawe' benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na' to chi'ize žejsá' l̲aže'e diža' da' bénl̲ene' benách ka'.
6 Bl̲oe'ele' benne' chie' ka' yel̲a' z̲en che da' bene'.
Z̲nez̲jwe' benne' chie' ka' da' zej nape benne' zi'to' ka'.
7 L̲i l̲aže', na' chawe' zej nak da' ka' žone'.
L̲i l̲aže' zej nak yógo'te da' ka' wnnakze' L̲e'.
8 To chi'ize zóatezgak da' ka' bchi'le' žo'o.
L̲o da' li, na' l̲o da' l̲i l̲aže' bene' yógo'tegaken.
9 Bsele'e to benne' weslá nich beslé' benne' chie' ka'.
To chi'ize bzoa choche' x̲tiže'e da' bénl̲ene' žo'o.
Da' z̲en, na' da' z̲žébežo nak La la'y chie'.
10 Nich so l̲awžo gápežo yel̲a' žejni'ile, žon byene žébežo X̲anžo Dios.
Žejní'igekle binlo yógo'te benne' ka' žóngake' ka nak da' wnnakze' L̲e'.
To chi'ize žal̲a' wká'n z̲enžo L̲e'.

112

1 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

Ba nez z̲en naken che bennen' z̲žebe' X̲anžo Dios,
na' žaz l̲aže'e gone' da' bchi'le' žo'o.
2 Z̲a'só bennen' nna biá'gake' yežlyó nga,
na' gak chawe' chegak benne' chawe' ka'.

3 Da' zan da' de, na' yela' wnni'a zej yo'on liž bennen'
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
4 Žsa'ní' to yi' lo da' chol gan zej nnita' benne' li laže' ka',
benne' ka' zej nake' zen laže', na' chawe',
na' žeyache' láže'gekle' benách ka'.
5 To benne' chawe' žeyache' láže'le' benách ka', na' žsane' légake' mežw.
Lo da' chawe' zkonle' žin da' yo'o lo ne'e.
6 Che len bi be wkwás le' lo latje gan zoe',
na' to chi'ize chejsá' láže'gak benách ka' le'.
7 Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak chawe' che da' yo'on lo ne'e.
Zga'n choch lázda'we' dan' žxen laže'e Xanžo Dios.
8 Zoa chawe' lázda'we', na' bi be zžebe'
na' zejte ža le'ele' gak kan žak laže'e chegak benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.
9 Zchise' da' nape', na' znezjwe' da' gáklenen benne' yache' ka',
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
Ga'n zen yela' wnná bia' chie'.
10 Le'el benne' wen da' zinnj da' ni na' ge'ele le'.
Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.
Nitle da' zze láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

113

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Le'e, wen žin chie', ¡le wká'n zen La la'y chie'!
2 ¡Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, na'a ža, na' to chi'ize!
3 ¡Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, gan zla' wbíž ga žinte gan ženen!
4 ¡Ga'n zen Xanžo Dios lawle yógo'te yež ka', na' lawle ya'abá že' yela' zen chie'!

5 ¿Nozkze benne' nake' zen ka nak Xanžo Dios,
Bennen' znna bi'e ya'abá na'le?
6 Dios žon kwine' gaxjw laže' nich gak le'ele' da' de zan ya'abá, na' lo yežlyó.
7 Dios žechise' benne' yache' lo bixte yo,
na' žebeje' benne' nyache' laže' lo da' zzáka'li'e,
8 na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw benne' blo ka',
benne' ka' znna biá'gake' benne' chie' ka'.
9 Žone' ga zoa no'le wbíž ládjwgak xkwide' chekze' ka'.
Žebele no'len' dan' nake' xna'gak xkwide' chie' ka'.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

114

1 Kate' bžojgak benne' Israel ka' lo yežlyó Egipto,
bžojgak za'só Jakob lo yežlyó chegak benne' zi'to' ka'
2 na' gokgak za'só Judá ka to yo'o gan zbez Dios,
na' gokgak benne' Israel ka' gan znna bi'e.
3 Ble'el Nisdo' Xna da' ni, na' bzonnjen,
na' wdé xkože'l yegw Jordán.
4 Wxíte'gak ya'a zen ka' kan žxíte'gak chib ka',
na' wxíte'gak ya'ado' ka' kan žxíte'gak chibdo' ka'.
5 ¿Biz gok chio', nisdon', dan' bzonnjo'?
¿Biz gok chio', yegw Jordán, dan' wdío' xkože'l?
6 Le'e, ya'a zen ka', ¿biz chen' wxíte'le ka žxíte'gak chib ka'?
Le'e, ya'ado' ka', ¿biz chen' wxíte'le kan žxíte'gak chibdo' ka'?
7 Žzo' yežlyó law Xanžo Dios, law Dios na' che Jakob.
8 Dios na'kze bene' ga beyák yej xen' to bej nis,
na' bene' ga beyák yej to gan žal nis.

115

1 Kege kwinto', Xanto' Dios, kege kwinto', san Le'
žala' wká'n zento' ni'a che yela' ži'i laže' chio', na' yela' li laže' chio'.

2 ¿Biz chen' znnábgekle benne' zi'to' ka' neto'?
Znnágake': "¿Gaz zoa Dios chele?"
3 Dios chežo zoe' ya'abá.
Žone' da' žaz láže'kze' gone'.
4 Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat, na' oro,
da' ka' nongak lo na'gak benne' ka'.
5 Zoa žoá'agaken, san bi znnégaken.
Zoa yej láwgaken, san bi zlé'egeklen.
6 Zoa nággaken, san bi žéngeklen.
Zoa zína'gaken, san bi zlé'egeklen.

7 Zoa ná'gaken, san bi be ztágaken.
Zoa ní'agaken, san bi zdágaken.
Bi zžoj chí'igaken lbá'gaken.
8 Kan zej naken, nakgak benne' ka' béngake'
lo'a ka',
na' lezka' benne' ka' žxen láže'gake' légaken.
9 Le wxén laže' Xanžon', le'e, benne' Israel
ka'.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
10 Le wxén laže' Xanžon', le'e, bxoz ka' che
Dios, le'e nakle za'só Aarón.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
11 Le wxén laže' Xanžon', nole le'e zka'n zenle
Le'.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
12 Xanžon' žejsá' laže'e žo'o, na' gon chawe'e
žo'o.
Gon chawe'e benne' Israel ka'.
Gon chawe'e bxoz chie' ka' zej nake' za'só
Aarón.
13 Gon chawe'e benne' ka' žápegake' Le' ba
la'ne,
benne' blo ka', na' benne' gaxjw laže' ka'.
14 Gon Xanžon' ga changak zi'nle ka',
na' changak zi'ngak xkwide' byo chele ka'.
15 Xanžon' gon chawe'e le'e.
Benkze' Le' ya'abá, na' yežlyó nga.
16 Che toze Xanžon' nak ya'abá,
san bnezjwe' benne' ka' yežlyó nga.
17 Benne' gat ka' bi gak we láwgake' Xanžon',
na' bi gak benne' ka' zej die' yežw ba,
18 san žo'o, benne' ban ka', wká'n zenžo
Xanžon', na'a ža, na' to chi'ize.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen Le'!

116

1 Nži'ila' Xanžo Dios dan' benle' chi'a,
na' dan' wnnabla' Le'.
2 Dan' bze nage' chia',
che len wliža' Le' xak zoa' nbana'.
3 Wžé' zedla' ni'a che yela' got,
na' wžeba' zoa' choa'a lo yi' gabíl.
Wžé' zedla', na' wzáka'li'a.
4 Naž bliža' Xanžo Dios, na' wnnía':
"Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'."
5 Xanžo Dios nake' chawe', na' ži'i laže'.
O', Dios chežo žeyache' láže'le' žo'o.
6 Žape chi'ikze Xanžon' benne' gaxjw laže'
ka'.
Katen' wžé' zedla' beslé' neda'.
7 Le' ben choche' neda', na' na'a zoa'
chawe',
dan' Xanžon' žon chawe'e neda'.

8 Le', Xana' Dios, besló' neda' lo na' yela' got,
nich biž kweže we'a, na' nich bi
chejchégoa'a.

9 Gona' da' ye' Xanžo Dios neda'
gan zej nnita' benne' ka' zej zoe' nbángake'.
10 Bejli'a chie', na' bchalja' chie' la'kze
wzáka'li'a,
11 na' lo yela' zžebe chia', wnnía':
"Zej nak yógo'te benne' ka' benne' wen laže'
ka'."
12 ¿Bizkze gak yebi'ikza' che Xanžo Dios
ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene' chia'?
13 Si'a lo ne'e Le' yela' weslá,
na' wliža' La la'y che Xanžo Dios.

14 Na'a gona' da' ka' wchebe laža'a law
Xanžon'.
Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.

15 Xanžo Dios ži'e wnné yoe
ni'a chegak benne' chie' ka' dan' žátgake'.

16 Xana' Dios, da' li naka' wen žin chio'.
Naka' wen žin chio', na' zi'n no'le wen žin
chio'.
Le' bzozjo' da' bžejen neda'.
17 Da' wká'n zena' Le' gaken ka to biado' da'
gota' lawo' Le',
na' wká'n zena' La la'y chio' Le', Xana' Dios.

18 Law Xanžo Dios gona' da' ka' bchebe
laža'a chie'.
Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.

19 Gonan' la' li'a liž Xanžo Dios
dan' žen' lo yež Jerusalén.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

117

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benách yež
ka'!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, yógo'te benách
ka'!

2 Zente nak yela' ži'i laže' chie', na' kan
nži'ile' žo'o, na' to chi'ize zoa yela' li
laže' chie'.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen Le'!

118

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

2 Žala' nnagak benne' Israel ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
3 Žala' nnagak za'só Aarón ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
4 Žala' nnagak benne' ka' zžébegake' Xanžo Dios:
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
5 Katen' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios.
Bechebe Xanžon', na' beslé' neda' lo dan' bexwn neda'.
6 Zoalen Xanžon' neda', na' batkle žeba'
bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.
7 Zoalen Xanžon' neda', na' Lekze' žáklene' neda'.
Che len le'ela' chejchégwgak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
8 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' ka'.
9 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' wnná bia' ka'.
10 Byéchjgekle benne' yógo'te yež ka' neda',
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
11 Byéchjgekle' neda', na' bséjwgake' neda' le'jle,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
12 Byéchjgekle' neda' ka žongak bzoje ka',
na' gok yela' zža'a chégake' ka to yi' da' zzeyen yixe' yeche' biž,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
13 Bžíga'gake' neda' nich chejchégoa'a
san goklen Xanžo Dios neda'.
14 Nak Xanžo Dios ka to yo'o gan zoa chawa'a,
na' gólteza' chie' Le', dan' Lekze' žeslé' neda'.
15 Žolgak benne' chawe' ka' lo yela' žebele chégake' dan' žeslá Xanžon' légake'.
Len yela' wak zen žon Xanžo Dios da' zente ka'.
16 Zente nak yela' wak che Xanžo Dios.
Da' zente ka' žon yela' wak zen che Xanžon'.
17 Bi gata', san soa' nbana',
na' wzenla' benne' ka' ka zej nak da' ka' ben Xanžon'.
18 Bsaka' zi'le'e Xanžon' neda',
san bi bdie' neda' lo na' yela' got.
19 Bsaljw gan cho'ogak benách ka' yodo' che Xanžo Dios,
na' choa'a ga na', na' wká'n zena' Xana' Dios.
20 Zoa nga gan žo'ožo law Xanžo Dios,
na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.

21 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, dan' benlo' chia',
na' besló' neda' lo dan' goken chia'.
22 Yej na' da' bzoagak benne' wen yo'o ka' chela'ale,
beno' Le' ga naken yej blo.

23 Da' ni benkze Xanžon', na' žonen ga žebanlžo.

24 Ža ni naken ža da' ben Xanžon'.
Yebéle'elžo, na' soažo lo yela' ba nez lo ža ni.

25 Xanto' Dios, žáta'yoela' Le' yesló' neto' na'a.
Žáta'yoela' Le', Xanto', gon chawo'o neto'.

26 ¡Ga'n zen bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios!
Lo liž Xanžo Dios znnablto' Le' gon chawe'e le'e.

27 Xanžon' nakkze' Dios, na' ba bsa'ni'e žo'o.
Le wchéj biado' ka' gótele lawe' Le' lawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n zena' Le'.
Xana' Dios, žoe lawa' Le'.

29 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le Xanžo žo'o

1 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka znna da' wnná Xanžo Dios.
2 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' ka žsedle diža' chie' žo'o,
na' dot yichj lázdo'gake' žóngake' kan znnan.
3 Benne' ki batkle žóngake' da' zinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka znna Dios žala' góngake'.

4 Le', Xanto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka' wnnakzo' Le'.
5 Žak láže'li'a gónteza' kakze znna xtižo'o,
6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka nak da' wnnakzo' Le'.
7 Lo yela' li laže' chia' wká'n zena' Le'
kate' ba bsedla' da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.
8 Gónteza' ka nak da' ka' zchi'lo' neto',
na' batkle kwej yichjo' neda'.

Žala' gonžo da' wnnakze Dios

9 ¿Nakx gak gon to benne' kwide' da' naken chawe'?
Žala' góntezbe' ka znna xtižo'o.
10 Dot laža'a žon byena' gona' da' znnakzo' Le'.
Bi go'o latje wzóa' chela'ale dan' wnnó'.
11 Lo yichj lázda'wa' žónteza' ka nak da' znno' Le'
nich bi gona' dola', na' bi wži'a chio' Le'.
12 La'y nako' Le', Xana' Dios.
Bsedle neda' da' zchi'lo' neto'.
13 Len žoá'akza' bzenla' benne' ka'
ka nak da' bchi'a lažo'o.
14 Žebéle'ežela' žónteza' ka žsedle diža' chio' neto',
ka zbégekle benne' ka' zej náp li'e yela' wnni'a.
15 Wláb laža'a ka nak da' wnnakzo' Le',
na' wsedla' binlo da' znno' žala' gonto'.
16 Yebéle'ela' gona' ka nak da' ži'o neto',
na' bi gal laža'a kan znna xtižo'o.

Žebelžo žonžo ka znnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio', na' soa' nbana',
na' góntеza' ka znna xtižo'o.
18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'
da' zente da' nyejwn lo da' wnnakzo' Le'.
19 Naka' ka to benne' zdaze' lo ežlyó nga.
Bzejní'il neda' da' zchi'lo' neto'.
20 Žedó laža'a dan' dot laža'a
žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.
21 Zdilo' benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
22 Bi go'o latje no benne' nne zi'e chia', na' wka'ne' neda' ka'ze,
dan' žónteza' ka žsedlo' neto'.
23 Lezka' benne' wnná bia' ka' wnnégake' chia',
san neda', wen žin chio', zlab laža'a ka nak xtižo'o.
24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle diža' chio' neto',
na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa' gata'.
Bzoa choch yichj lázda'wa' len xtižo'o.
26 Bloe'ela' Le' da' žona', na' bezi'o neda'.
Bsedle neda' da' znna xtižo'o.
27 Bzejní'il neda' nich gak gona' da' zchi'lo' neto',
nich wláb laža'a ka zej nak da' zente ka' da' beno'.
28 Žedó laža'a dan' žak nyache' laža'a.
Ben choch neda' len xtižo'o.
29 Bi go'o latje gaka' benne' wen laže',
na' lo yela' žeyache' laže' chio' bsedle neda' da' wnnakzo' Le'.
30 Ben byena' gona' da' naken dot da' li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a lažo'o.
31 Žónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.
32 Gónteza' ka zej nak da' ka' wnnakzo' Le',
kate' wzejní'iželo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich gona' ka znna xtižo'o,
na' gónteza' ka naken na' zejte ža gata'.
34 Bzejní'il neda', na' gónteza' da' bchi'lo' neto',
na' dot laža'a gona' ka znnan.
35 Bloe'el neda' nich gona' da' wnnakzo' Le',
dan' žak láže'kza' gona' ka naken.
36 Ben ga chaz laža'a gona' ka žsedle diža' chio' neto',
nich bi dan laža'a yela' gape.
37 Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.
Ben choch yichj lázda'wa' nich gona' ka znna xtižo'o.
38 Ben ka znna xtižo'o da' bchebe lažo'o chia' neda',
wen žin chio', nich žeba' Le'.
39 Bde chela'ale da' znnégake' chia', dan' zžeba',
dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.
40 Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le' neto'.

Ben choch yichj lázda'wa' len da' chawe'
chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

41 Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana' Dios.
Da, yesló' neda', ka bchebe lažo'o gono'.
42 Žecheba' law bennen' zka'ne' neda' ka'ze,
znnia':
"Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios."
43 Ben ga sóateza' wchalja' diža' da' li chio',
dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.
44 Gónteza' kan znna da' wnnakzo' Le'.
To chi'ize gónteza n'.
45 Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe
gónteza' da' wnnakzo' Le'.
46 Wchaljkza' diža' chio' lawgak benne'
wnná bia' ka',
na' batkle yedoe'ela'.
47 Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo' Le',
dan' nží'ile'elan'.
48 Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo' neto',
dan' nži'ila', na' wláb laža'a ka znna xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

49 Bejsá' laže' da' wchebe lažo'o chia' neda',
wen žin chio', dan' žxen laža'an.
50 Katen' wzáka'li'a, wzóa to da' beyón zenen
neda',
dan' ben choch xtižo'o yichj lázda'wa'.
51 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' znnégake'
chia',
san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.
52 Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a lažo'o ža
ni'te,
dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.
53 Zža'a neda', na že' zedla' ni'a chegak
benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wnnakzo'
Le'.
54 Xtižo'o naken to da' žola'
kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga zoa
laža'.
55 Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana' Dios,
na' gónteza' ka znna da' wnnakzo' Le'.
56 Gaken yela' ba nez zen chia'
dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

57 Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana' Dios.
Wnnakza' gónteza' ka znna xtižo'o.
58 Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákleno'
neda'.
Beyache' laže'l neda' kan wnnakzo' gono'.
59 Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',
na' da' yoble žona' ka žsedle diža' chio' neto'.
60 Ben byena', na' bi wžel-la'
gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
61 Do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka'
nžejen neda',
san bi na' gal laža'a ka znna da' bchi'lo'
neto'.
62 Žel žeyasa' na' zka'n zena' Le'
dan' chawe' nak da' zchi'a lažo'o.
63 Naka' toze len yógo'te benne' ka'
zžébegake' Le',
benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wnnakzo'
Le'.
64 Xana' Dios, nža' yežlyó yela' žeyache' laže'
chio'.
Bsedle neda' gona' ka znna xtižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

65 Žon chawo'o neda', wen žin chio'.
Xana' Dios, žonon' ka znnakze xtižo'o.
66 Bsedle neda' da' nak chawe' nich
chejni'ilan',
dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.
67 Néžwte ka bzexjo' neda' wdía' chela'ale,
san na'a žónteza' ka znna xtižo'o.
68 Nako' chawe', na' znno' gon chawo'o
neto'.
Bsedle neda' nich gona' ka znna xtižo'o.
69 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wnnégake'
chia' da' wen laže',
san dot laža'a gónteza' da' bchi'lo' neto'.
70 Bi yo'o yela' žejní'il lo lázdo'gak benne' ka'
san neda' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
71 Chawe' nak bzexjo' neda',
nich wsedla' gona' ka znna xtižo'o.
72 Nákle'eže chawe' da' bchi'lo' neda',
ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

73 Len na'kzo' beno' neda' káteze naka'.
Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da' wn-
nakzo' Le'.
74 Benne' ka' zžébegake' Le' lé'egekle' neda',
na' yebégekle' dan' žxen laža'a gak kan znna
xtižo'o.
75 Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan zchi'a
lažo'o,
na' lo yela' li laže' chio' bsaka' zi'o neda'.
76 Na'a lo yela' žeyache' laže' chio' beyón zen
neda'
káteze nak da' bchebe lažo'o gono' chia'
neda', wen žin chio'.

77 Beyache' laže'l neda' nich soa' nbana'
dan' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
78 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zka'n zen
kwíngake',
dan' znnégake' chia', na' bi be bena'
chégake',
san neda' wláb laža'a ka nak da' bchi'lo' Le'
neto'.
79 Ben ga la'gak benne' ka' zžébegake' Le',
nich yéngekle' chia',
na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio' neto'.
80 Ben ga gona' dot laža'a ka znna xtižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan znna xtiže'e

81 Že' zedle be' da' nakkza' dan' zbeza' ža
yido' yesló' neda'.
Žxen laža'a gaken kan znna xtižo'o.
82 Že' bxin yej lawa' dan' žénela' yenla' da'
nno',
na' znnia': ¿Batxkze yeyón zeno' neda'?
83 Zbiža' ka to že'e yid dan' nalan' law yi',
san bi na' gal laža'a gona' ka znna xtižo'o.
84 ¿Balx ža soa' nbana' neda', wen žin chio'?
¿Batxkze gono' zi' benne' ka' zbia láže'gake'
neda'?
85 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' bché'ngake'
to yežw gan chejbixa' neda'.
Batkle žóngake' ka znna dan' wnnakzo' Le'.
86 Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken dot da'
li.
Goklen neda' dan' zbia láže'gake' neda', na'
bi be bena' chégake'.
87 Yeláte'ze bétgake' neda',
san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo' Le'.
88 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben choch
yichj lázda'wa',
nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejle'žo xtiža' Xanžo

89 Xana' Dios, to chi'ize zoa xtižo'o ya'abá
na'le.
90 Yela' li laže' chio' žinen chegak yógo'te
kwe' benách ka'.
Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na' zoakzen.
91 Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita' yógo'te
da' zej de,
na' yógo'ten žóngaken žin chio'.
92 Chela' bi wyáz laža'a da' wnnakzo' Le'
bache wnitla' ni'a che da' wzáka'li'a.
93 Batkle gal laža'a da' bchi'lo' neto',
dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.
94 Beslá neda' dan' naka' neda' chio' Le'
na' žon byena' gona' kan znna xtižo'o.
95 Benne' wen da' zinnj ka' bwíagake' neda'
nich gak wžía yí'gake' neda',
san neda' zlab laža'a da' žsedle diža' chio'
neto'.
96 Ba ble'ekzla' zde chegak yógo'te da' zej de
yežlyó,
san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te chégaken.

Nži'ilžo xtiža' Xanžo

97 Dios, nží'ile'ela' da' žsedlo' neto'.
Dot ža zlab laža'a ka znnan.
98 Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno' ga
žejní'ižela' ka benne' ka' zžá'agake'
neda'
dan' zóalenteze da' wnnakzo' neda'.
99 Žejní'ižela' ka benne' ka' žsédgekle' neda'
dan' zlab laža'a da' žsedle diža' chio' neda'.
100 Ba žejní'ižela' ka benne' gole ka'
dan' žónteza' ka znna da' bchi'lo' Le' neto'.
101 Ben byena' bi be gona' da' bi nak chawe',
nich gónteza' ka znna xtižo'o.
102 Bi bsana' žona' kan bchi'a lažo'o
dan' bsedlo' Le' neda'.
103 Xtižo'o naken ka to da' zixle'e lo žoa'a.
Nakžen zix ka nak da' zix che bez lo žoa'a.
104 Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka' benne'
sina'.
Che len bi zle'ela' chawe' yógo'te da' wen
laže'.

Xtiža' Dios žsa'ní' žo'o

105 Ka to yi' nak xtižo'o gan zda',
dan' žsa'nín' nez da' zzá'lena'.
106 Bzetja' La la'y chio', Dios, na' bchebe
laža'a
gónteza' ka bchi'a lažo'o da' naken chawe'.
107 Xana' Dios, zzáka'li'a.
Ben choch neda' káteze bchebe lažo'o gono'.
108 Xana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da' žoe
lawa' Le'.
Bsedle neda' gona' ka bchi'a lažo'o.
109 Že' zédtezla' dan' zoa' gata',
na' bi na' gal laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
110 Benne' wen da' zinnj ka' bzáljgake' do yelj
nich senen neda',
san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo' Le'
neto'.
111 Ba wžía' da' žsedle xtižo'o neda' nich
gaken da' gápekza' to chi'ize,
dan' nak xtižo'o da' zdan láže'li'a.
112 Zoakze lázda'wa' gónteza' ka znna xtižo'o
na' zejte ža gata'.

Žga'nžo chawe' ni'a che xtiža' Xanžo

113 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' zloé'ezele
kwíngake' chawe',
san nži'ila' da' wnnakzo' Le'.
114 Nako' Le' ka to yo'o gan zga'na' chawe',
na' ka to da' žape chi'in neda',
dan' žxen laža'a gaken ka znna xtižo'o.
115 Le kwas gan zoa', le'e, benne' wen da'
zinnj ka',
dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia' neto'.
116 Ben choch neda' káteze znna xtižo'o, na'
soa' nbana',
na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žxen laža'a.
117 Ben choch neda', na' la', na' chaz
láže'teza' xtižo'o.
118 Blej bchochj yógo'te benne' ka' bi
žóngake' kan znna xtižo'o
dan' nak yela' žejní'il chégake' da' wen laže'.
119 Yógo'te benne' wen da' zinnj ka' zej nake'
ka bebe lo yežlyó nga.
Che len nži'ila' da' žsedle diža' chio' neto'.
120 Žzize bela' žen chia' dan' zžeba' Le',
san žapa' ba la'ne da' zchi'a lažo'o, da' naken
chawe'.

Žala' gonžo ka znna xtiža' Xanžo

121 Žona' ka nak da' bchi'a lažo'o, da' naken
chawe'.
Bi wdío' neda' lo na'gak benne' ka' žsaka'
zí'gake' neda'.
122 Bchebe lažo'o chia' gon chawo'o neda'.
Bi go'o latje benne' ka' zka'n zen kwíngake'
wsaka' zí'gake' neda'.
123 Gok yej lawa' dan' zbeza' yido' yesló'
neda',
na' wchi'a lažo'o neto' kan znna xtižo'o.
124 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben chawe'
neda',
wen žin chio', na' bsedle neda' gona' ka
znna xtižo'o.
125 Bzejní'il neda', wen žin chio',
nich gónbi'a da' žsedle diža' chio' neto'.
126 Xana' Dios, ba bžin ža bi da' gono',
dan' bzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
127 Che len neda' nží'ižela' da' bchi'lo' neto',
ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya oron'.
128 Che len žekla' záka'že da' wnnó' ka
yógo'te da' de,
na' bi zle'ela' chawe' yógo'te da' zej naken
da' wen laže'.

Žak láže'žo gonžo kan znna xtiža' Dios

129 Žebanlto' ka žsedle diža' chio' neto'.
Che len dot laža'a žónteza' ka znnan.
130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile' xtižo'o,
xtižo'o na'kze žsa'nín' le'.
Zzejni'ilen benne' gaxjw laže' ka'.
131 Wsalja' žoa'a, na' kwez laža'a
dan' žak laža'a gónbi'a da' wnnakzo' Le'.
132 Bwia neda', na' beyache' laže'l neda',
kan žóntezo' chegak benne' ka' zej nži'ile'
Le'.
133 Ben ga gónteza' ka znna xtižo'o,
na' bi go'o latje da' zinnj nna bian' neda'.
134 Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a
ka',
na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.
135 Ben chawe' neda', wen žin chio',
na' bsedle neda' gona' ka znna xtižo'o.
136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis
dan' bi žongak benne' ka' da' wnnakzo' Le'.

Li laže' nak da' znnakze Xanžo

137 Xana' Dios, chawe' nako' Le',
na' li laže' nak ka zchi'a lažo'o neto'.
138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan' bdion' lo
na'to',
naken da' li, na' li laže'.
139 Žedó laža'a dan' žé'li'a wnné yoe
dan' gol láže'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' ka znna xtižo'o.
140 Dot da' li nak xtižo'o,
na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.
141 Naka' gaxjw laže', na' zzóagake' neda'
chela'ale,
san bi na' gal laža'a da' wnnakzo' Le'.
142 To chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o,
na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.
143 Da' zzáka'li'a, na' da' zede zej noxen
neda',
san žaz laža'a da' wnnakzo' Le'.
144 To chi'ize nak li laže' da' žsedle diža' chio'
neto'.
Bzejní'il neda', na' soa' nbana'.

Žala' wláb láže'žo da' wnnakze Dios

145 Dot laža'a žliža' Le', Xana' Dios.
Ben chawe' neda', na' gónteza' ka znna
xtižo'o.
146 Žliža' Le'. Goklen neda',
na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
147 Žasa' néžwte ka ža'ní', na' žliža' Le'.
Žxen laža'a gak kan znna xtižo'o.
148 Kate' ba gole, zbeja' yele yej lawa',
nich wláb laža'a ka nak da' wnnakzo' Le'.

149 Lo yela' žeyache' laže' chio' benle chi'a.
Xana' Dios, ka nak da' bchi'a lažo'o ben choch neda'.
150 Benne' ka' zbia láže'gake' neda' zej nnita' góngake' chia' da' zinnj.
Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.
151 Xana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.
Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.
152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža' chio' neto',
dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o

153 Bwia binlo ka zzáka'li'a, na' beslá neda',
dan' bi na' gal laža'a da' wnnakzo' Le'.
154 Bechebe lo wlaza' neda', na' beya'w neda'.
Ben choch neda' len xtižo'o.
155 Zedle'e gak lagak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
dan' bi zbé'gake' wnné yoe góngake' ka znna xtižo'o.
156 Xana' Dios, žeyache' láže'le'elo' benách chio' ka'.
Ben choch neda' ka znnakze xtižo'o gono'.
157 Zanle'e zej nak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža' chio' neto'.
158 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
benne' ka' bi žóngake' ka znna xtižo'o.
159 Bwia nga, Xana' Dios, ka nži'ila' da' bchi'lo' neto'.
Lo yela' žeyache' laže' chio', ben choch neda'.
160 Dot da' li nak xtižo'o,
na' to chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o Le'.

Žala' wzóa kwinžo lo na' xtiža' Dios

161 Benne' wnná bia' ka' zbia láže'gake' neda', na' bi be bena' chégake',
san dot laža'a žapa' xtižo'o ba la'ne.
162 Žebéle'ežela' lo da' znna xtižo'o
ka žebele bennen' žežel-le' to yela' wni'a zente.
163 Bi zle'ela' chawe', na' bi zzi'a da' wen laže',
san nži'ila' da' bsedlo' neto'.
164 Tža tža žoe lawa' Le'
dan' nak chawe' ka zchi'a lažo'o neto'.
165 Zga'n cháwe'gac benne' ka' zej nži'ile' da' žsedlo',
na' bi be de da' gonen ga chejchégwgake'.
166 Xana' Dios, zbeza' Le' yido' yesló' neda',
na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
167 Dot laža'a žónteza' da' žsedle diža' chio' neto',
na' nži'ile'ela' da' znnan.
168 Žónteza' ka znna da' bchi'lo' neto', na' ka žsedle diža' chio' neto',
na' zlé'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebélenlžo xtiža' Dios

169 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bzejní'il neda' ka znna xtižo'o gono'.
170 Benle da' znnaba' lawo' Le'.
Beslá neda' ka bchebe lažo'o gono'.
171 We láwteza' Le', Xana' Dios,
dan' bsedlo' neda' gona' ka znna xtižo'o.
172 Wcháljteza' ka nak xtižo'o
dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.
173 Wzóateze gákleno' neda'
dan' žon byena' gona' ka znna da' wnnakzo' Le'.
174 Žak laža'a yesló' neda', Xana' Dios.
Žaz laža'a da' bsedlo' neto'.
175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n zena' Le',
na' da' zchi'a lažo'o gáklenen neda'.
176 Zdía' chela'ale kan zda to zila' nnitlba'.
Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na' gal laža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios,
na' Le' góklene' neda'.

2 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen laže' ka'
na' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' li laže'.

3 ¿Biz gonn Dios le'e, benne' wen laže' ka'?
¿Biz yela' ba nez gaken chele kate' wdíe' le'e lo da' wžía yin' benách ka'?
4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka' le'e,
na' yag ka' zoa yi' láwe'lgaken.

5 Da' nyáche'le'e žaken chia' neda'.
Zoakza' ladjw benne' Mesek ka', na' zoa' to yo'o laže' chegak benne' Sedar ka'.
6 Schale'e ba wzóa' ladjw benne' ki,
benne' ka' zzóagake' chela'ale yela' zga'n chawe'.
7 Neda' žak laža'a gata' yela' zga'n chawe',
san kate' zchalja' chen, zdíl-lengak benne' ka' neda'.

121

1 Zchis lawa', na' zwia' da' žak lawgak ya'a sibe ka'.
¿Gaz za' da' gáklenen neda'?
2 Da' gáklenen neda' za' lo na' Xanžo Dios,
Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.
3 Bi go'e latje chejchego'o,
na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.
4 Bwia nga, batkle znnan tas Bennen'.
Batkle tas Bennen' žape chi'ikze' benne' Israel ka'.
5 Xanžo Dios žape chi'e le'.
Xanžo Dios zoe' kwito' li ža gan gake' zol chio'.
6 Bi wzéy wbíž le' te ža, na' bi be gon byo' chio' žel.
7 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' nich bi be da' zia gaken chio'.
Gape chi'ikze' yela' nban chio'.
8 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' kate' žežojo',
na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to chi'ize.

122

1 Bebélenla' tzen benne' ka' gózgake' neda':
"Le cho'o lo yodo' che Xanžo Dios."
2 Na'a zoažo nga.
Zežo lo'ole ze'e da' nyechjlen yež Jerusalén.
3 Jerusalén naken to yež da' béngake',
na' naken xtanle'e, na' že'le'en chawe'.
4 Lo yežen' za'gak yógo'te kwe' benne' ka', benne' zej nake' che Xanžo Dios.
We láwgake' La la'y che Xanžo Dios,
kan wnnakze' Le' gongak benne' Israel ka'.
5 Zdobgak benne' ka' lo yežen' nich wchi'a láže'gake' benách Israel ka'
benne' ka' zej nbabe' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e.
6 Le nnable Dios wka'ne' chawe' benne' Jerusalén ka'.
Le' gon chawe'e benne' ka' zej nži'ile' yežen'.
7 Znnablto'-ne' gone' ga soa yela' zga'n chawe' lo'ole ze'e dan' nyechjlen yež Jerusalén.
Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e yo'o zen ka' chen.
8 Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka', na' lježa' ka', znnia':
"Gata' yela' zga'n chawe' chele lo yež Jerusalén."
9 Dan' nži'ila' yodo' che Xanžo Dios žon byena' gak chawe' chen.

123

1 Chis lawa', na' wia' gan zo', Xana' Dios,
gan zo' Le' ya'abá na'le.
2 Ka žon to bi' byo wen žin zwíabe' bi da' nna xanbe',
na' ka žon to no'le wen žin zwíabe' bi da' nna no'le xanbe',
ki zwíažo bi da' nna Xanžo Dios na' zejte yeyache' láže'le' žo'o.
3 Beyache' laže'l neto', Xanto' Dios.
Beyache' laže'l neto' dan' žedó láže'to'
dan' zbia láže'gak benne' ka' neto'.
4 Žedó láže'to' dan' žon dítjgekle benne' wnni'a ka' neto'.
Benne' ka' zka'n zen kwíngake' zbia láže'gake' neto'.

124

1 "Chela' bi goklen Xanžo Dios žo'o",
žala' nnagak benne' Israel ka' na'a.
2 "Chela' bi goklen Xanžo Dios žo'o
kate' bdíl-lengak benne' ka' žo'o,
3 na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize
lo yela' zža'a zen chégake',
4 na' gok chežo ka žak che to benne'
zkache' nisdo' le', na' žoten le'."
5 Chela' gok ki chežo, na' la' betten žo'o.
6 Žala' ye'žo Xanžo Dios "žóxkeno'",
dan' bi bi'e latje benne' ka' wžía yí'gake' žo'o.
7 Belažo kan želá to byinne lo yixjw che to benne' wezén byinne ka'.
Beká'a Xanžon' yela' wnná bia' chegak benne' ka', na' belažo.
8 Nak Xanžo Dios Bennen' benkze' ya'abá, na' yežlyó.
Lekze' žáklene' žo'o.

125

1 Benne' ka' žxen láže'gake' Xanžo Dios zej nake' ka Ya'a Sión.
Bi gak no benne' wtén', san to chi'ize zoa chochen.
2 Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchjgeklen yež Jerusalén,
ki žon Xanžo Dios, žape chi'ikze' benne' chie' ka', na'a ža, na' to chi'ize.
3 Kege to chi'ize nna bia'gak benne' wen da' zinnj ka' lo yežlyó chegak benne' chawe' ka',
nich bi gakgak benne' chawe' ka' toze len benne' wen da' zinnj ka', na' bi góngake' da' zinnj.

4 Xana' Dios, ben chawe' benne' chawe' ka',
na' benne' ka' zej nake' li laže'.

5 San benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios nich
góngake' da' zinnj,
Xanžo Dios wkwase' benne' ka' tzen len
benne' wen da' zinnj ka'.

Znnabla' Dios gata' yela' zga'n chawe'
chegak benne' Israel ka'.

126

1 Kate' Xanžo Dios beslé' žo'o lo na'gak
benne' zi'to' ka',
na' begoé'e žo'o lo yež Sión, gókežo zoažo
bichgale.
2 Naž bzížežo, na' be lawžo Xanžo Dios.
Naž wnnagak benne' zi'to' ka':
"Da' zente ben Dios, Xangak benne' ka',
chégake'."
3 Da' likze, zenle'e nak da' ben Xanžo Dios
chežo žo'o.
Žak chežo yela' ba nez zen.
4 Beslá Xanžon' žo'o lo na'gak benne' zi'to'
ka'.
Naž bežinžo lo yežlyó chežo, kan žežín nis
wba'w lo yegw biž ka'.
5 Benne' ka' zbéžegake' kate' žázgake',
lo yela' žebele chégake' yezí'gake' linne.
6 Bennen' zbeže' kate' zeje' zjeze' binne
cháwe'do' ka',
lo yela' žebele yežine' zedjnoé'e linne chien'.

127

1 Cha' bi zoalen Xanžo Dios benne' ka'
žóngake' to yo'o dáche'ze gak žin da'
góngake'.
Cha' bi žape chi'ikze Xanžo Dios to yež,
dáche'ze gak da' gongak benne' ka'
žape chí'igaken'.
2 Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle žin kate'
ne zla' wbíž na' zejte ženen,
na' lo da' zzáka'le žezi'le da' gawle.
Žonn Dios da' gawgak benne' ka' nži'ile' xak
ztásgake'.
3 Bwia nga, benn Xanžon' chežo zi'nžo ka'.
Zej nakbe' to yela' wnni'a zente.
4 Zi'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne žonžo yiz
kwide' chežo
zej nakbe' ka yag ntóche'do' ka' da' noxw to
benne' žeje' lo wdile.

5 Ba nez zen naken che bennen' noxwe'
zante yag ntóche'do' ki.
Batkle yedoe'ele' lawgak benne' ka' zdíl-
lengake' le'
kate' yechebe' chekze' law bennen' zchi'a
laže'e le'.

128

1 Ba nez zen naken chegak yógo'te benne'
ka' žápegake' Xanžo Dios ba' la'ne,
benne' ka' žóntezgake' kan znnakze Dios.
2 Kate' žawo' da' žezi'o che žin da' beno',
gak chio' yela' ba nez zen, na' gak chawe'
chio'.
3 Gak zo'lo' ka to lba uba da' zbian da' zix
kwit ližo',
na' zi'no' ka' gákgakbe' ka yag olibo ka' zej
zen žoa'a gan žawo'.
4 Ki gon chawe' Xanžon' bennen' žape' Le'
ba la'ne.
5 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Ya'a Sión,
gon chawe'e le',
nich le'elo' gak chawe' che yež Jerusalén
yógo'te ža so' nbano',
6 na' nich le'elo' za'só' ka'.
Znnabla' Dios gone' ga gata' yela' zga'n
chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

1 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide'
chežo",
wak nnagak benne' Israel ka'.
2 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide'
chežo,
san bi bžia yí'gake' žo'o.
3 Béngake' we' xkóže'žo katen' bdínngake'
žo'o yid,
na' gokgak xkóže'žo ka yežlyó da' zde ya."

4 Chawe' nak Xanžo Dios.
Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bsaka'
zí'gake' žo'o.

5 Xana' Dios, ben ga chejchégwgak, na'
wzonnjgak
yógo'te benne' ka' zdíl-lengake' benne' Sión
ka'.
6 Ben ga gákgake' ka yíxe'do' ka' žíagaken
yichjo'o,
da' ka' zbížgaken kate' ne zej nže'nen,
7 na' bi soa no benne' yeké'en, na' bi gak no
benne' gonen' to chejxónnj.

8 Bi nnagak benne' ka' z̲dégake' gan zej žian:
“Z̲nnablto' X̲anto' Dios gon chawe'e l̲e'e.
L̲o La la'y che X̲anto' Dios z̲nnablto' gak
chawe' chele.”

130

1 Ga že' zedla' ni žl̲iža' Le', X̲ana' Dios.
2 X̲ana' Dios, benle chia'.
Bze nag da' z̲nnabla' Le'.
3 X̲ana' Dios, cha' z̲wio' binlo dol̲a' da'
nbága'to',
¿noz̲kze benne' ga'ne' chawe' l̲awo' Le'?
4 San Le' ženít l̲awo'o cheto',
nich gapto' Le' ba la'ne.

5 Dot l̲aža'a žx̲en l̲aža'a X̲anžo Dios,
na' žx̲en l̲aža'a x̲tiže'e.
6 Z̲bez l̲áže'ža' X̲anžo Dios, ka žongak
benne' ka' žape chí'igake' to yež, z̲bez
l̲áže'gake' cha'ní',
na' ka žongak benne' wape chi'i ka' z̲bez
l̲áže'gake' cha'ní'.
7 Benne' Israel ka' žal̲a' wx̲én l̲áže'gake'
X̲anžo Dios
dan' žeyache' l̲aže'l X̲anžon' benne' chie' ka'.
Žape chi'e benne' ka' l̲o da' žongak benne' ka'
bi z̲l̲é'egekle' l̲égake' chawe'.
8 L̲e' yeya'we' benne' Israel ka' l̲o na' yógo'te
dol̲a' da' zej nbage'e.

131

1 X̲ana' Dios, ba bsana' yel̲a' z̲ka'n z̲en kwin
chia', na' ba bkwasa' yel̲a' žon z̲en
kwin chia'.
Bi žilja' da' zej nak z̲en, da' ka' bi nak chia'
wl̲apa' na'a,
2 san neda' bi be wnnía', na' wzoaza' žize,
kan žon to bi' že'n za' góz̲e'be', na' z̲tasbe' l̲o
na' x̲na'be'.
Nak be' nakkza' ka to bi' že'n za' góz̲e'be'.

3 Le wx̲én l̲aže' X̲anžo Dios, l̲e'e, benne'
Israel ka',
na'a ža, na' to chi'ize.

132

1 X̲ana' Dios, bejsá' l̲aže' kan gok che Dabí,
na' kan wz̲áka'l̲i'e,
2 na' kan nak da' bchebe l̲aže'e gone' chio',
dan' bchebe l̲aže'e l̲awo' Le', Dios wal̲e che
Jakob.
3 Wnné': “Batkle choa'a liža',
na' batkle gata'a l̲o da' žáte'la',
4 na' batkle wsejwa' yej l̲awa',
na' batkle tasa',
5 na' zejte ba bena' to latje gan ga'n X̲ana'
Dios,
gan soakze Dios wal̲e che Jakob.”
6 Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da' bénl̲eno'
x̲a gole wdé cheto' ka' wzóa l̲o yežlyó
Efrata,
na' bežél̲-lton' l̲o yežlyó che bennen' le' Jaar.
7 Wnnato': “Le cho'o gan zoa Dios chežo,
na' wzóa z̲ibžo l̲awe' L̲e'.”
8 Wzó ža', X̲anto' Dios,
l̲en kak la'y che yel̲a' wak chio',
na' da l̲aw ya'a gan soakzo' Le'.

9 Ben ga gongak bx̲oz chio' ka' da' naken
chawe',
na' kwéžeya'a yógo'te benách chio' ka' l̲o
yel̲a' žebele chégake'.

10 Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',
bi wzó' chel̲a'ale benne' wnná bian' wžío'
Le'.

11 Da' likze bzetj kwin X̲anžo Dios,
na' bchebe l̲aže'e bi da' gone' che Dabí,
na' bi wnite' dan' wnné' gone'.
Wnné': “Gona' ga nna bia'gak z̲a'só' ka' gan
z̲nna bia'kzo' le'.
12 Cha' góntezegak z̲i'no' ka' ka nak x̲tiža'a
dan' bénl̲ena' le',
na' ka nak x̲tiža'a dan' wsedla' le',
na' z̲i'no' ka' nna biá'tezegake' gan z̲nna bi'o
le'.”
13 Dan' wžé X̲anžo Dios yež Sión gok l̲aže'e
soa ližkze' ga na',
14 na' wnné': “Gákteze latje nga gan soakza'
neda'.
Sóateza' nga dan' ki žaz l̲aža'a gona'.
15 Gona' gáta'l̲e'e linne chegak benne' ka'.
Gona' ga yéljgekle benne' yache' ka' yet.
16 Gona' ga gongak bx̲oz chia' ka' da' naken
chawe'.
Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka' l̲o yel̲a'
žebele.
17 L̲o latjen' gona' ga yeyák yel̲a' wnná bia'
che Dabí.
Gona' ga soagak nbangak z̲a'só benne'
wnná bian' ga na', bennen' wžía'
neda'.
18 Gona' ga chíx̲gekle benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' l̲égake' chawe',

san gona' ga diá'teze yela' wnná bia' che Dabín'."

133

1 Le wia nga, xtanle'e nak, na' cháwe'le'e nak,
kate' zej ndobe benne' ka' che Dios, zej nake' toze.
2 Naken ka to set da' zzoagak bxoz ka' yíchjgake', da' zdinnen žoa'a láwgake',
kan wdinnen lo loze Aarón,
na' wdinnen gan bžinen ni'i ze'.
3 Zdinnen kan zdinne xle'l law Ya'a Hermón,
na' law Ya'a Sión.
Xanžo Dios gon chawe'e benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' gonne' chegak benne' ka' yela' nban da' zejlí kanne.

134

1 Le wia nga, le wká'n zen Xanžo Dios, le'e,
benne' wen žin ka' che Xanžon',
zoale lo yodo' che Xanžon' žel.
2 Le wchís na'le law latje la'y,
na' le wká'n zen Xanžo Dios.
3 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Sión, gon chawe'e le'e.
Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

1 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžo Dios!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, wen žin ka' che Xanžon',
2 le'e zoale lo yodo' che Xanžo Dios, lo li'a yodon' gan zoakze Dios!
3 ¡Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' chawe'!
¡Le gol da' wká'n zenle La la'y chie', dan' nake' ži'i laže'!
4 Xanžo Dios wžíe' za'só Jakob ka'.
Wžíe' za'só Israel ka' nich gákgake' benne' chie' ka'.
5 Nnézkzelžo zente nak Xanžo Dios.
Nakže' zen ka yógo'te dios chegak benne' zi'to' ka'.
6 Žon Xanžon' yógo'te da' žénele' gone' zan ya'abá,
na' lo yežlyó, na' lo nisdo',
na' lo da' zoan gže' zan nisdon'.
7 Žone' ga že' bejw do zente yežlyó.
Žone' ga žasgak yes wzió' kate' žak yejw.
Žone' ga žak be' gáte'teze.
8 Le' betkze' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
Gotgak bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
na' bia néžwdo' ka' chegak bia yixe' chégake' ka'.
9 Bene' yela' wak ka' che ya'abá, na' da' zente ka' kate' bchinnje' yežlyó Egipton',
da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka' che Faraón na'.
10 Bžia yi'e benne' ka' chegak zante yež ka',
na' bete' benne' wnná bia' ka', benne' zenle'e ka'.
11 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka',
na' Og, bennen' wnná bi'e benne' Basán ka',
na' yógo'te benne' wnná bia'gake' benne' Kanaán ka'.
12 Beké'e yežlyó nga lo na'gak benne' wnná bia' ka'.
Bnezjwen' chegak benne' chie' ka', benne' Israel ka'.

13 Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y chio'.
Chejsá' láže'tezgak benách ka' Le'.

14 Xanžo Dios zchi'a laže'e benne' chie' ka'.
Žeyache' láže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.
15 Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej naken ya oro, na' ya plat.
Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.
16 Zej de žoá'agaken san bi znnégaken.
Zej de yej láwgaken san bi zlé'egeklen.
17 Zej de nággaken san bi žéngeklen,
na' bi zóagaken nbángaken.
18 Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake' kan nákgaken.
Lezka' zej nak benne' ka' žxen láže'gake' légaken.
19 Le'e, benne' za'só Israel, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Le'e, benne' za'só Aarón, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
20 Le'e, benne' za'só Lebí, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Le'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
21 Le'e zoale yež Sión, ¡le we law Xanžo Dios,
Bennen' zoakze' yež Jerusalén!

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

136

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios, Benne' chawen'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
2 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' nákl̲e'eže' z̲en ka zej nak dios chegak benne' zi'to' ka'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
3 ¡Le wká'n z̲en X̲anžon', dan' nákl̲e'eže' z̲en ka zej nak x̲angak benne' zi'to' ka'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
4 ¡Le wká'n z̲en toze' L̲e' dan' žone' ye̲la' wak z̲en ka'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
5 ¡Le wká'n z̲en L̲e', dan' benkze' ya'abá l̲en ye̲la' žejní'il chie'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
6 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bzoe' yežlyó l̲awle nisdo'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
7 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bene' wbíž, na' byo'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
8 Bene' L̲e' wbíž nich wsa'nín' te ža.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
9 Bene' byo', na' belj ka' nich wsa'ní'gaken žel.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
10 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
11 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bebeje' benne' Israel ka' l̲o yežlyó Egipton'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
12 Bchi'e l̲égake' l̲en ye̲la' wak z̲en chie'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
13 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' ben chople' Nisdo' X̲na!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
14 Bene' ga bdegak benne' Israel ka' gachj l̲awle nisdon'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
15 San bene' ga bkache' nisdon' Faraón, benne' wnná bi'e benne' Egipto ka', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
16 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bchi'e benne' chie' ka' ladjw latje dach!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
17 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bete' benne' wnná bia' ka'!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
18 Bete' benne' wnná bia' wal̲e ka'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
19 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
20 Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne' yež Basán ka'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
21 Bdie' yežlyó chegak benne' ka' l̲o na'gak benne' chie' ka'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
22 Bnez̲jwen' chegak benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka'.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
23 Žejsá' l̲aže'e žo'o kate' z̲díl̲-l̲engak benne' ka' žo'o.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
24 Beslé' žo'o l̲o na'gak benne' ka' bzéx̲jwgake' žo'o.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.
25 Z̲wawe' yógo'te da' zej zoan nbángaken.
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.

26 ¡Le wká'n z̲en Dios che ya'abá!
Zóateze ye̲la' žeyache' l̲aže' chie'.

137

1 Žoa'a yegw da' z̲den l̲o yežlyó Babilonia,
wže'žo ga na', na' wže̲zžo katen' bejsá' l̲áže'žo che yež Sión.
2 L̲o ni'a na' yag labada' žoa'a yegon'
bgál̲a'žo da' ka' z̲gol̲žo.
3 Benne' ka' bché'gake' žo'o ka benne' zej ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gol̲žo.
Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo gózgake' žo'o yebelžo, na' wnnágake':
“Le gol̲ cheto' da' ka' bel̲-le l̲o yež Sión.”
4 ¿Nakx̲kze gak gol̲žo da' wká'n z̲enžo X̲anžo Dios,
ga zoato' l̲o yežlyó ni chegak benne' zi'to' ka'?
5 Cha' gal̲ l̲aža'a yež Jerusalén,
z̲nnabla' Dios gone' ga wnít na'a l̲i ža ye̲la' wal̲ chen.
6 Z̲nnabla'-ne' gone' ga ta' loža'a chichjla'
cha' bi chejsá' l̲aža'a che yež Jerusalén,
na' cha' bi wká'n z̲enan'.
Yež̲en' naken da' žaz l̲áže'l̲i'a.

7 X̲ana' Dios, bejsá' l̲aže' da' z̲innj da' bengak benne' Edom ka'

lo ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na' wnnágake':
“¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte lo lenen!”

8 Le'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.
Ba nez zen gaken che bennen' gone' chele kan benle le'e cheto' neto'.
9 Ba nez zen gaken che bennen' ke'e xkwide' chele ka'
na' wzozje' légakbe' lo yej xe.

138

1 Xana' Dios, dot laža'a we lawa' Le'.
Žólteza' da' žoe lawa' Le' lawgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.
2 Zzoa ziba' lo yodo' la'y chio',
na' zka'n zena' La la'y chio' dan' nako' li laže',
na' žeyache' láže'lo' benne' chio' ka',
na' dan' bloe'elo' law nako' Benne' zente, na' zente nak xtižo'o.
3 Kate' bliža' Le', na' gókleno' neda'.
Len yela' wak chio' ben chocho' neda'.
4 Yógo'te benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó nga we láwgake' Le', Xana' Dios,
dan' ba béngekle' da' znna xtižo'o.

5 Gólgake' che da' ben Xanžo Dios,
dan' zente nak yela' zen che Xanžon'.
6 Zente nak Xanžo Dios, na' žáklene' benne' gaxjw laže' ka',
san bi žwi'e latje benne' zka'n zen kwine' žine' lawe' Le'.

7 Kate' že' zedla', Le' žon chocho' neda'.
Zlago' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
na' len yela' wak chio' žesló' neda'.

8 Gon Xanžo Dios da' wchebe laže'e chia'.

Xana' Dios, žeyache' láže'tezlo' benne' chio' ka'.
Bi wsano' žono' žin da' wzó lawo' žonon'.

139

1 Xana' Dios, ba bwíakzo' neda' na' binlo nónbi'o neda'.
2 Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' zzo ža'a.
Zíto'le nnézkzelo' da' yo'o yichj lázda'wa'.
3 Zwíakzo' da' žona', na' da' žezá' laža'a.
Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.
4 Kate' bi na' wchalja',
ba nnézkzelo' Le', Xana' Dios, yógo'te da' nnia'.
5 Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le', Xana' Dios,
na' no'o žon chochen neda'.
6 Dan' zente nak da' nnezlo' Le' žonen ga žebanla'.
Nakle'en sina', na' bi gak chejni'ilan'.
7 ¿Gaz gak cha'a zi'to' gan bi zoakze Be' La'y chio'?
¿Gaz gak wzonnja' gan bi zoakzo' Le'?
8 Cha' kwena' sibe zan ya'abá, zoakzo' Le' ga na'.
Cha' yetja' lo da' gže' che yežlyó, zo' Le' ga na'.
9 Chela' sáke'la' tia' lo be', na' cha'a zi'to' gan zla' wbíž,
o tia' yechela'ale nisdo' gan žen wbíž,
10 lezka' sóaleno' neda' ga na',
na' no'o li ža gon chochen neda'.
11 Chela' gak gona' ga wkache' da' chol neda',
o gona' ga yeyák chol baní' da' nyechjlen neda',
12 da' chol na' bi gak wkachen' neda' lawo' Le',
na' yel yeyaken ka te ža lawo' Le'.
Lébeze ka zej nak da' chol, na' yela' baní' lawo' Le'.
13 Le' beno' da' ka' zej yo'on lo bela' žen chia'.
Le' bzo'o neda' lo le'e xna'a.
14 Wká'n zenkza' Le' dan' zente nak da' žono', na' žebanla' ka naken.
Dot laža'a nnézkzela' naken ki.
15 Ble'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit yoa'a,
katen' wzóa' lo le'e xna'a,
katen' bgola' lo da' bagáche'ze ga na'.
16 Ble'elo' bela' žen chia' kate' wyá'n.
Yógo'te da' ki bzojon' le'e yiche chio', na' wdé na' wyá'n,
na' yógo'ten gókgaken kan zej nyejwn.
17 Xana' Dios, zente zej nak da' žezá' lažo'o gono'.
Da' zante zej naken.
18 Cha' gak laža'a wlaba' ka zej naken,
zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a yegw zen.
Kate' žebana', na' zóalenkza' Le'.
19 Xana' Dios, da' likze goto' benne' wen da' zinnj ka'.

Che len le kwas gan zoa', le'e, benne' wet benách ka'.

20 Znnégake' chio' Le', Dios.
Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' zzétjgake' dáche'ze La la'y chio'.
21 Xana' Dios, bi zle'ela' chawe' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale,
na' zžá'ali'a benne' ka' zží'igake' chio' Le'.
22 Dot laža'a bi zle'ela' chawe' benne' ka'.
Žekla' zži'igak benne' ka' chekza' neda'.
23 Bwíakze neda', Xana' Dios, na' bwia da' yo'on yichj lázda'wa'.
Bwia neda' nich nnezlo' da' zza' laža'a.
24 Bwia cha' zoalen to da' zinnj neda'.
Bzoa neda' lo nez chawe' chio' dan' zoan to chi'ize.

140

1 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'
nich bi gongak benne' yichj ža'a ka' neda' zia.
2 Benne' ki žíljgake' da' zinnj da' góngake'.
Tža tža zdíl-lengake' benách ka'.
3 Da' znnágake' naken ka laye' bele da' zej ntochen'.
Xtíža'gak benne' ka' zej naken ka nis snia che bele.
4 Xana' Dios, bi go'o latje benne' wen da' zinnj ka' góngake' chia' da' zinnj.
Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka',
benne' ka' žon byéngake' chejchégoa'a.
5 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wlékgake' to da' senen neda'.
Bzáljgake' do yelj žoa'a nez.
Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

6 Goža' Xana' Dios: “Le' nako' Dios chia'.
Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.
7 Xana' Dios, nakkzo' Benne' weslá chia'.
Le' wdape chi'o yichja' lo ža gok wdile.
8 Xana' Dios, bi go'o latje gak kan žak láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.
Bi go'o légake' latje góngake' da' zza' láže'gake' nich bi wká'n zen kwíngake'.
9 Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'.
Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.
10 Ben ga yexjw yi' lo yichjgak benne' ka'.
Ben ga chejchazgak benne' ka' lo yin'.
Ben ga chejchazgake' lo da' gže'le'e gan batkle yežójgake'.
11 Bi go'o latje bennen' znne zi'e ga'ne' lo yežlyó.
Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wží́a yin' le'.”
12 Nnezla' yechebe Xanžo Dios che no benne' gaxjw laže',
na' wzóa choche' da' ka' zej yo'on lo na'gak benne' yache' ka'.

13 Da' likze benne' chawe' ka' we láwgake' La la'y chio',
na' benne' li laže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Da ka' gaze gákleno' neda'.
Benle chi'a kate' wliža' Le'.
2 Ben ga kwen da' znnabla' lawo' Le' ka to žen zix.
Wzí' da' zchisa' lawo' Le' ka to biado' žota'-ba' lawo' Le'.
3 Xana' Dios, wdape chi'i žoa'a
nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.
4 Bi go'o latje se laža'a gona' to da' zinnj
nich bi gona' to da' bi nak chawe',
na' nich bi gáwlena' benne' wen da' zinnj ka' tzen che lni chégake'.

5 Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe',
na' cha' tile' neda', gaken chia' ka to da' zlale'e zix dan' zgo'e yichja',
na' nnábtezla' Dios gon chawe'e le'.
6 Kate' bíxjegak benne' blo ka' chegak benne' wen da' zinnj ka' le'e ya'a yej ka',
na' gákbe'egekle benách ka' nak chawe' da' znnia'.
7 Gáslasgak žit chegak benne' ka' žoa'a yežw ba chégake'.
Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n beže.

8 Che len zwia' gan zo' Le', Xana' Dios.
Žxen laža'a Le'. Bi kwej yichjo' neda'.
9 Bwia neda' nich bi sen do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' neda',
na' nich bi chejchaza' lo da' wlékgake'.
10 Ben ga chejchazgak benne' wen da' zinnj ka' lo do yelj da' wlékgake',
xak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

1 Neda' znnia' zižje, žliža' Xanžo Dios.

Dot laža'a znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' neda'.

2 Lawo' Le' žawa' zia che da' žak chia'.
Lawo' Le' zloe'ela' že' zedla' neda'.
3 Kate' že' lázda'wa' zedle'e, Le', Xana' Dios, nnezlo' da' žaken chia'.
Wlékgake' to do yelj lo xneza', nich senen neda'.
4 Zwia' kwitla', san bi zoa no benne' gáklene' neda'.
Bi zoa no benne' gape chi'ikze' neda'.
Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe chia' neda'.
5 Žliža' Le', Xana' Dios, znnia':
"Žxen laža'a tozo' Le'.
Tozo' Le' žaz laža'a lo yežlyó nga.
6 Benle da' žliža' Le', dan' zzáka'li'a.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' zej nakže' wale ka neda'.
7 Bebéj neda' lo da' žaken chia' nich gak we lawa' Le'.
Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda' kate' gon chawo'o neda'."

143

1 Xana' Dios, benle da' znnia' lawo' Le'.
Bze nag da' znnabla' Le'.
Da gákleno' neda' dan' nako' li laže', na' chawe'.
2 Bi wchi'a lažo'o neda', wen žin chio', ka nak da' nbaga'a,
dan' lawo' Le' bi zoa no benne' nake' dot li laže'.
3 Goklen neda' dan' benne' ka' zzá'agake' neda' zbia láže'gake' neda'.
Yeláte'ze ka bétgake' neda'.
Béngake' ga naka' ka to benne' zde' lo da' chol kan žak chegak benne' gat ka'.
4 Že' lázda'wa' zedle'e, na' žak nyache' láže'li'a.
5 Žejsá' laža'a kan gok ža ni'te.
Zlab laža'a ka nak yógo'te da' beno'.
Žejsá' laža'a ka nak da' zente da' beno'.
6 Zchis na'a lawo' Le'.
Naka' ka to yežlyó biž, zbila' Le'.
7 Da ka' gaze gákleno' neda', Xana' Dios.
Dan' žedó laža'a bi žel-lo' gákleno' neda'
nich bi gaka' ka to benne' yoe'e yežw ba.
8 Zildo' ben ga chejsá' laža'a žeyache' láže'lo' benách chio' ka' dan' žxen láže'kza' Le'.
Bzejní'il neda' ka žala' gona' dan' žak laža'a gona' da' žaz lažo'o Le'.
9 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' zzá'agake' neda'.
Zzoa kwina' lo no'o nich gape chi'ikzo' neda'.
10 Bsedle neda' nich gona' da' žaz lažo'o Le', dan' nako' Le' Dios chia'.
Bsela' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e neda' lo nez chawe' chio'.
11 Nich gak bian' nako' chawe', Xana' Dios, ben choch neda'.
Dan' nako' chawe', yesló' neda' lo da' žak chia'.
12 Dan' nako' li laže', wžía yi'o benne' ka' zzá'agake' neda'.
Wžía yi'o benne' ka' žénegekle' wžía yí'gake' neda' dan' naka' neda' wen žin chio'.

144

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios, Bennen' zzoa choche' neda'!
Lekze' žon choche' na'a nich gak cha'a lo wdile.
Žon choche' xben na'a nich tíl-lena' benne' wen da' zinnj ka'.
2 Lekze' žeyache' láže'le' neda', na' nake' ka to yo'o gan že' chawa'a.
Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.
Žape chi'e neda', na' žxen laža'a Le'.
Žone' ga žongak benne' chia' ka' da' žapa' légake'.

3 Xana' Dios, ¿bizkze zej nak benne' ka', dan' žejsá' lažo'o chégake'?
¿Biz zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné yoe chégake'?
4 Zej nak benne' ka' ka to da' znitlen.
Zej nak ža chégake' ka to zol dan' zdezen.
5 Xana' Dios, bsaljw zan ya'abá. Betj gáklenó' neda'.
Bta ya'a zen ka', na' žoj žen che yi'.
6 Bzala' yes wzió' ka', na' bsejw xnezgak benne' wen da' zinnj ka'.
Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia yi'-gake'.
7 Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá neda' lo da' zedle'e gan ži'a.
Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

8 Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zzétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

9 Xana' Dios, golkza' chio' to da' kob, na'
wgola' da' žól-lento'.
Len da' žól-lento' da' nwan' chi do golkza'
chio'.
10 Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe' benne'
wnná bia' ka'.
Besló' Dabí, benne' wen žin chio', lo ya
ntoche' ka' chegak benne' wen da'
zinnj ka'.
11 Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zzétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

12 Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan
zgólegak yag ka' lo yo bebe.
Ben ga gakgak bi' no'le cheto' ka' ka zej nak
yag xtanle'e ka' nníta'gaken li'a che to
yo'o zen.
13 Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe'
linne cheto'.
Ben ga chanle'e bia yixe' cheto' ka',
nich gakgak bia yíxe'do' zanle'e lo yežlyó
cheto'.
14 Ben ga gakgak beže cheto' ka' bia wale ka'
nich gónle'egakba' žin.
Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka' kate' bi
na' žin byo' chégakba'.
Ben ga bi soa no benne' kweže nyache'e lo
yež cheto'.

15 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žaken
ki chégake'.
Ba nez zen naken chegak benne' ka'
Xanžon' nake' Dios chégake'.

145

1 Wká'n zena' Le', Dios chia'.
Nako' Le' Benne' Wnná Bia' Zen chia'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.
2 Tža tža wká'n zena' Le'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

3 Zente nak Xanžo Dios, na' nak chie' we
láwtezežo Le'.
Batkle gak gónbia'žo ka zente nake'.

4 Yógo'te kwe' benne' chio' ka' yéngekle' da'
beno' Le'
na' wzéngekle' yezika' benách ka nak da'
zente na'.
5 Wláb laža'a ka nak yela' zen che yela' wak
chio',
na' ka nak da' zente ka' da' beno'.
6 Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka nak yela'
wak che da' zente da' beno',
na' neda' wzenla' légake' ka nak yela' zen
chio'.
7 Wzéngekle' ljéžgake' ka' ka nak yela' ži'i
laže' zen chio',
na' góltezegake' kan nako' Le' chawe'.

8 Xanžo Dios nake' ži'i laže',
na' žeyache' láže'le' benne' chie' ka'.
Nake' zen laže', na' žeyache' láže'le'ele'
žo'o.
9 Xanžo Dios žon chawe'e yógo'te benne' ka',
na' žeyache' láže'le' yógo'te
da' zóagaken nbángaken, da' ka' bene'
Le'.

10 Yógo'te da' ka' beno' wká'n zéngaken Le',
Xanto' Dios
na' benne' chio' ka' we láwgake' Le'.
11 Zcháljgake' ka zente nak yela' wnná bia'
chio'.
Zcháljgake' ka nak yela' wak zente chio'
12 nich wzéngekle' yógo'te benne' ka' ka zej
nak da' zente ka' da' beno',
na' ka nak yela' zen che yela' wnná bia'
chio'.
13 Yela' wnná bia' chion' sóatezen,
na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

14 Noxw Xanžo Dios yógo'te benne' ka'
žejchégwgake'.
Žechise' yógo'te benne' ka' zej ndo'e lo
žin wale.

15 Yógo'te benne' ka' zbézgake' Le' gákleno'
légake',
na' Le' wnezjo' da' gáwgake' kate' gala' chen.
16 Lo yela' ži'i laže' chio' zze no'o.
Znezjo' da' žiážjegekle yógo'te da' zóagaken
nbángaken.

17 Chawe' nak Xanžo Dios lo yógo'te da'
žone',
na' li laže' zej nak yógo'te da' žone' Le'.
18 Xanžo Dios zóateze' gákle ne' yógo'te
benne' ka' žlížgake' Le',

yógo'te benne' gaxjw laže' ka' žlížgake' Le'.
19 Gone' da' žak láže'gak benne' ka' zžébegake' Le'.
Lezka' yenle' chégake' kate' wlížgake' Le', na' yeslé' légake'.
20 Xanžo Dios žape chi'ikze' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le',
san wžía yi'e yógo'te benne' ka' zbej yíchjgake' Le'.
21 Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios.
Yógo'te benne' ka' žala' we láwgake' La la'y chie' to chi'ize.

146

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Dot laža'a žoe lawa' Xanžo Dios.

2 Xak zoa' nbana' wká'n zena' Xanžo Dios.
Gólteza' da' we lawa' Xanžo Dios xak zoa' nbana'.
3 Bi wxén láže'le benne' wnná bia' ka',
na' bi wxén láže'le benne' wale ka', dan' bi gak yeslágake' le'e.
4 Žežój be' zej yoe'e, na' yeyákgake' bixte yo.
Lo ža na'kze nitle da' gok láže'gake' góngake'.
5 Ba nez zen naken che bennen', žaklen Dios che Jakob le',
bennen' žxen laže'e Xanžo Dios.
6 Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo',
na' yógo'te da' ka' zej nnitan' latje ka'.
Nake' Bennen' žónteze' da' li laže'.
7 Zchi'a laže'e benne' nyache' laže' ka',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake'.
Xanžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.
8 Xanžo Dios žeyone' yej lawgak benne' lo chol ka'.
Xanžo Dios žechise' benne' ka' žejchégwgake'.
Xanžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.
9 Xanžo Dios žape chi'e benne' zi'to' ka'.
Žáklene' bi' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
san zchinnje' da' žongak benne' wen da' zinnj ka'.
10 Le'e, benne' yež Sión, znna bia'kze Xanžo Dios.
Znna biá'teze Dios to chi'ize.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

147

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

Nak chawe' golžo da' we lawžo Dios chežo.
Dot láže'žo žala' wká'n zenžo-ne'.
2 Xanžo Dios yeyone' yež Jerusalén.
Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež zi'to' ka'.
3 Žeyone' benne' ka' nyache' láže'gake',
na' zde'e légake' laže' gan zej žia we' chégake'.
4 Nnézkzele' bal belj ka' nníta'gaken.
To to belj ka' žwe'e lan.
5 Zente nak Xanžo Dios, na' nape' dot yela' wak.
Bi be de da' bi žejni'ile' Le'.
6 Xanžo Dios žáklene' benne' gaxjw laže' ka',
san zzexjwe' benne' wen da' zinnj ka'.

7 ¡Le gol da' wká'n zenle Xanžo Dios!
¡Le gol, na' le wchínnj da' ka' zgol-le law Dios chežo!

8 Le' znnite'e bejw ka' zan ya'abá.
Le' žsele'e nis yejw lo yežlyó.
Le' žone' ga žiagak yíxe'do' ka' law ya'a ka'.
9 Le' znezjwe' da' žawgak bia yixe' ka'.
Znezjwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia ka' zbéžeya'agakba'.
10 Da' žaz laže'e bi naken yela' wale chegak bžina' ka',
na' kege yela' wale chegak benne' ka',
11 san žaz laže'e benne' ka' zžébegake' Le',
na' benne' ka' žxen láže'gake' Le' nich yey-ache' láže'le' légake'.

12 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e zoale yež Jerusalén!
¡Le wká'n zen Dios chele, le'e zoale yež Sión!

13 Le' zzoa choche' ze'e da' žape chi'in yež chele.
Žon chawe'e benne' ka' nníta'gake' yež chele.
14 Zzoe' yela' zga'n chawe' lo yežlyó chele.
Gónnli'e chele zoa' cháwe'le'e.
15 Žsele'e xtiže'e chegak benách yežlyó ka',
na' ka' gaze žak da' znne'.
16 Zwakwe' yežlyó len bege' da' naken ka zila'.
Zzexjwe' xle'l yel ka de.
17 Žone' ga žexjw yej nis ka yejdo' ka'.
¿Noz benne' gak soele' da' zag chen?
18 Znnie', na' žeyaken nis.

Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis wbá'a.

19 Bzejni'ile' Jakob ka nak xtiže'e,
na' bdie' da' bsedle', na' da' ka' wnnakze'
Le' lo na'gak benne' Israel ka'.
20 Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',
na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake' xtiže'e.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

148

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale
ya'abá!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, zoale ža'le!

2 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, wbás che ya'abá
chie' ka'!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' zante chie'!
3 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, wbíž, na' byo'!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, belj žsa'ni'le!
4 ¡Le wká'n zene' Le', le', ya'abá na'le,
na' le'e, nis ka' zoale lawle ya'abá!
5 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon',
dan' wnnekze' Le', na' wzoale!
6 Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.
Wnnakze' chele le'e to da' bi te chen.
7 ¡Le wká'n zen Xanžon' lo yežlyó,
le'e, bia zen ka' zoale lo nisdo', na' lo nis zil,
8 na' le'e, yes wzió', na' yej nis, na' bege', na'
bejw ka',
na' le'e, be' bdone' ka', žonle ka znnakze' Le'!
9 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, ya'ado' ka', na' ya'a
zen ka',
na' le'e, yag zix ka', na' yag sedro ka',
10 na' le'e, bia yixe' ka', na' bia ka' napgak
benne' ka',
na' le'e, bia snia ka', na' bia zej zoa xílgakba'!
11 ¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' wnná bia'
ka',
na' yógo'te benne' gaxjw laže' ka',
na' le'e, benne' blo ka', na' benne' wchi'a
laže' ka',
12 na' le'e, benne' byo wego' ka', na' no'le
wego' ka',
na' le'e, benne' gole ka', na' xkwide' ka'!
13 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon'!
Zénle'eže nak La la'y chie' Le' ka yógo'te
lagak benne' ka'.
Yela' zen chie' zla' lawn lo yežlyó, na' ya'abá.
14 Le' benne' yela' wak zen chegak benne'
chie' ka'.
¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' chie' ka',
nakle za'só Israel ka',
na' nakle benne' ka' nži'ile' Le'!

¡Ga'n zen Xanžon'!

149

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le gol che Xanžon' to da' kobe!
¡Le wká'n zene' Le' gan zej ndobe benne'
chie' ka'!
2 ¡Le yebele, le'e, benne' Israel ka', law Dios,
Bennen' bene' le'e!
¡Le yebele, le'e, zoale yež Sión, law Dios,
Bennen' nake' Benne' Wnná Bia' Zen
chele!
3 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžon', na'
wya'ale!
¡Le wchoncho yid ka', na' le wchínnj da' ka'
zgol-le, nich we lawle Le'!
4 Xanžo Dios žaz laže'e benne' chie' ka'.
Žape' ba la'ne benne' gaxjw laže' ka', na'
žeslé' légake'.
5 Žala' yebégekle benne' chie' ka' lo yela' zen
chie',
na' gólgake' lo yela' žebele chégake' dot yele.
6 Žala' kwéžeya'agake', nich we láwgake' Dios,
zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop
la'aten,
7 nich yezí'gake' wzón benne' zi'to' ka',
na' góngake' benách yež ka' zia,
8 na' nich wchéjgake' benne' wnná bia' ka'
do ya,
na' lezka' benne' wale ka',
9 na' nich wžía yí'gake' benne' ka' ka wn-
nakze Dios gaken chégake'.
Da' ni gaken yela' ba nez zen chegak benne'
ka' che Dios.

¡Ga'n zen Xanžon'!

150

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen Xanžon' lo yodo' la'y chie'!
¡Le wká'n zen yela' wak chie' lo ya'abá chie'!
2 ¡Le wká'n zene' Le' ni'a che da' zen da'
bene'!
¡Le wká'n zene' Le' ni'a che yela' zen chie'!
3 ¡Le wká'n zene' Le', wkwézele lozgak bia
ka'!
¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' žól-lento'
ka'!

4 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wchónchwle yid, na'
wya'ale!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', chínnele da' ka', na'
wkwéz̲ele bžéjwdo' ka'!
5 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wtil̲-le yado' ka'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wtil̲-le ya z̲en ka'!
6 ¡Le wká'n z̲en X̲anžon', yógo'tele zoale
nbanle!
¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

Xa xna' gole wdé ka' che Jesús (Lk. 3:23-38)

1 Zzoja' le'e yiche ni lagak xa xna' gole wdé ka' che Jesús, Benne' Criston', Bennen' nake' za'só Dabí, na' lezka' za'só Bran, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te.
2 Bran na' goke' xa Isak.
Isak na' goke' xa Jakob.
Jakob na' goke' xagak Judá len benne' biche'e ka'.
3 Judá na' goke' xagak Fares len Sara. Tamar goke' xna'gak chope' ki.
Fares na' goke' xa Esrom.
Esrom na' goke' xa Aram.
4 Aram na' goke' xa Aminadab.
Aminadab na' goke' xa Nasón.
Nasón na' goke' xa Salmón.
5 Salmón na' goke' xa Bos, na' Rahab goke' xne'e.
Bos na' goke' xa Obed, na' Rut goke' xne'e.
Obed na' goke' xa Isaí.
6 Isaí na' goke' xa Dabí.
Dabín' wnná bi'e benách Israel ka', na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale goke' zo'le Urías. Dabín' len no'len' gókgake' xa xna' Salomón.
7 Salomón na' goke' xa Roboam.
Roboam na' goke' xa Abías.
Abías na' goke' xa Asa.
8 Asa na' goke' xa Josafat.
Josafat na' goke' xa Joram.
Joram na' goke' xa Usías.
9 Usías na' goke' xa Jotam.
Jotam na' goke' xa Akás.
Akás na' goke' xa Esekías.
10 Esekías na' goke' xa Manasés.
Manasés na' goke' xa Amón.
Amón na' goke' xa Josías.
11 Josías na' goke' xagak Jekonías len benne' biche'e ka'.
Benne' ki wnníta'gake' ža na' katen' benne' Babilonia ka' bché'gake' benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab Babilonia na'.
12 Jekonías na' goke' xa Salatiel.
Salatiel na' goke' xa Sorobabel.
13 Sorobabel na' goke' xa Abiud.
Abiud na' goke' xa Eliakim.
Eliakim na' goke' xa Asor.
14 Asor na' goke' xa Sadok.
Sadok na' goke' xa Akim.
Akim na' goke' xa Eliud.
15 Eliud na' goke' xa Eleasar.
Eleasar na' goke' xa Matán.
Matán na' goke' xa Jakob.
16 Jakob na' goke' xa Jwsé.
Jwsén' goke' benne' byo che Lia. Lian' goke' xna' Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'.
17 Ki goken, gokgak xda' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Bran, na' zejte wzóa Dabí. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Dabín', na' zejte bche'gak benne' Babilonia ka' benne' Israel ka' zej nžeje'. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law bché'gake' légake', na' zejte ža bla' Benne' Criston'.

Da' goken katen' bla' Jesús, Benne' Cristo (Lk. 2:1-7)

18 Ki goken kate' bla' Jesús, Benne' Criston'. Katen' ba bchebe laže' Lia, xna' Jesús, Benne' Criston', wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi na' wchág ná'lene'-be', wyó'o to bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y.
19 Nak Jwsén', benne' byo che Lian', benne' chawe', san bi gónele' yesbage'e-be' zia lawgak benách ka'. Gónele' wsane'-be' ži žize.
20 Kate' ne zza' laže' Jwsén' kan gone', bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan de Jwsén', na' gože' le':
—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' byodon' za' galjbe', yo'obe' le'be' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y.
21 Galj to bi' byodo' chebe', na' go'o labe' Jesús, dan' yeslabe' benách chebe' ka' lo dola' da' zej nbage'e.
22 Ki goken, bžin dan' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné':
23 Le wia nga, to xkwide' no'le, wa'be' bi'do' le'be', na' galj to bi' byodo',
na' wé'gake' labe' Emanuel.

Emanuel naken to diža' hebreo dan' znnan:
“Zoalen Dios žo'o.”
24 Kate' bebán Jwsé lo bichgalen', bene'
kan gož wbás che ya'abán' le', na' wzi'e
Lian', na' gokbe' zo'le'.
25 Bi wzóalene'-be' na' zejte golj bi' byodo'
chebe', bi' nežw chebe', na' bzóagake' labe'
Jesús.

2

Benne' žejní'il ka' zedjwíagake' xkwide' Jesús

1 Kate' golj Jesusen' lo yež Belén, yežen'
nbaben Judea, znna bia' Herodes ga na'.
Kate' ža na' bžingak benne' žejní'il ka' lo yež
Jerusalén, benne' ka' zej nžoje' to yež zi'to'
da' žen' zaka' gan zla' wbíž.
2 Wnnabgak benne' ka', na' wnnágake':
—¿Gazen' zoa xkwiden' žala' nna bia'be'
benne' judío ka', xkwiden' za' goljbe'?
Katen' wzoato' gan zla' wbíž ble'elto' belj
baní' da' nak bian' ba goljbe'. Za'to' nga
nich wká'n zento'-be'.
3 Kate' Herodes, bennen' znna bi'e, benle'
da' ni, gok zedle'. Lezca' gok zédgekle yógo'te
benne' ka' wnníta'gake' yež Jerusalén.
4 Naž Herodes na' bliže' yógo'te bxoz
wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka',
na' wnnable' légake' gaze žala' galj Benne'
Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío
ka' le'e nich nna bi'e légake'.
5 Góžgake' le':
—Lo yež Belén, da' nbaben Judea. Ki
naken dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz
Dios da' znnan ki:
6 Yež Belén, da' nbaben Judá, bi nakžen
ka'ze law Dios,
ka zej nak yež blo ka' zej nnitan' yežlyó nga,
dan' lo yež Belén na' galj to Benne' gake' blo,
Bennen' gape chi'e benách chia' ka', benne'
Israel ka'.
7 Naž Herodes na' bliže' benne' žejní'il
ka' ži žize, na' wnnable' légake' nich nnezle'
binlo gáka'te ba gok katen' bla' law beljen'
da' blé'egekle'.
8 Naž bsele'e légake' chjake' lo yež Belén.
Gože' légake':
—Le chej ga na', na' le chejnnáb binlo kan
nak che xkwiden'. Kate' ba bežél-lele-be',
le da nich wloé'elele neda', nich lezka' cha'a
neda', chejká'n zena'-be'.
9 Wdé béngekle benne' žejní'il ka' dan'
wnná Herodes na', jake' ga na', na' beljen'
da' blé'egekle' katen' wnníta'gake' lážgake',
wyejen láwlegake', na' bejsóan ža'le gan de
xkwiden'.
10 Kate' blé'egekle' beljen', bebéle'egekle'.
11 Kate' wyó'ogake' lo yo'on', blé'egekle' bi'
byodon', zóalenbe' Lia, xna'be'. Naž bzoa
zíbgake' lawle gan debe', na' bka'n zéngake'-
be'. Wdé na' bsáljwgake' kakdo' ka' chégake',
na' bnézjwgake'-be' oro, na' yale, na' neždo'
da' zla' zix che yag mirra.
12 Dan' ba bzejní'il Dios légake' lo bichgale
nich bi yeyéjgake' gan zoa Herodes na', che
len beyéjgake' lážgake' nez yoble.

Jwsé len Lia želchi'e xkwide' Jesús lo yežlyó Egipto

13 Wdé beza'gak benne' žejní'il ka' ga na',
naž bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale
gan ztas Jwsé, na' gože' le':
—Wyase. Bche' xkwiden' len xna'be', na'
bzonnj nga. Wyéj lo yežlyó Egipto. Ga'no' ga
na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan'
yeyílj Herodes xkwide' ni nich gote'-be'.
14 Naž wyase Jwsén', kate' ne nak žel,
na' bchi'e xkwiden' len xna'be', na' jake' lo
yežlyó Egipto.
15 Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes
na'. Ka' goken, bžin da' wnná Xanžo Dios
lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen'
wnné': “Lo yežlyó Egipto bliža' Zi'na'.”

Herodes žsele'e benne' ka' nich gótgake' xkwide' ka'

16 Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak
benne' žejní'il ka' kan gože' légake', naž
bže'e, na' bsele'e benne' ka' chjake' ga
na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka'
nníta'gakbe' lo yež Belén, na' do zente gan že'
Belén na', xkwide' ka' ba žóngakbe' chopiz,
len bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes
na' kan bsaka' yenne'e, kan gok ža katen'
bla' law beljen', ža na' bzejní'igekle benne'
žejní'il ka' le'.
17 Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, ben-
nen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen'
wnné':
18 Lo yež Ramá žéngekle chi'igak
benne' ka' zbéžegake', na' zbeže nyáche'gake'.
Rakel zbeže' ni'a chegak za'sóe' ka'.

Bi gak no benne' gon ẕene' l̲e', dan' zej natbe'.
19 Wdé got Herodes na', naž bl̲a' l̲aw wbás che ya'abán' l̲o bichgale gan zoa Jwsén' l̲o yežlyó Egipto,
20 na' gože' l̲e':
—Wyase. Beché' bi' byodon' l̲en x̲na'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.
21 Naž wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' l̲en x̲na'be', na' beyéjgake' gan nbab Israel.
22 Benle Jwsén' ẕnna bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na', x̲a Arkelaon'. Che l̲en bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios l̲e' l̲o bichgale, wyeje' gan nbab Galilea.
23 Kate' bžine' ga na', bejsóe' l̲o yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios ža ni'te kan žal̲a' gak che Jesusen', nnagak benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, ẕchal̲je' l̲o latje dach
(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ža ka' bl̲a' l̲aw Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchal̲je' l̲o latje dach gan nbab Judea.
2 Ẕwan' wnné':
—Le yeyát l̲aže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná bi'e l̲o yežlyó nga.
3 Kan nak che Ẕwan', bzoj Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, da' ẕnnan ki:
Ženl chi'i to benne' ẕbéžeyi'e zižje l̲o latje dach, ẕnne':
“Le gon chawe' nez nich l̲a' X̲anžon' gan zoale.
Le yebéj l̲i nez l̲as gan tie'.”
4 Gokw Ẕwan' laže' da' nžaben l̲en yicha' bia ka', na' nžeje l̲i'e to bayw yid. Žawe' biche' zo ka', na' že'je' china' bezdo'.
5 Benne' Jerusalén ka' l̲en benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot kwit gan ẕde yego Jordán, bl̲á'gake' gan zoa Ẕwan'.
6 Kate' bex̲óalapagake' dol̲a' da' zej nbage'e, Ẕwan' bezóe' l̲égake' nis l̲o yego Jordán na'.
7 Kate' Ẕwan' bl̲e'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' saduseo ka', želžine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' l̲égake':
—L̲e'e, lježgak bele snia ka'. ¿Zoa no benne' bzejni'ile' l̲e'e wẕonnjle dan' za' chog Dios chegak benách ka' gátgake'?
8 Le gon da' gak bia' ba beyát l̲áže'le.
9 Bi kwek yichjle, bi nnale nakle chawe' dan' nakle ẕa'só Bran, dan' žapa' l̲e'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki ẕa'só Bran na'.
10 Ba ẕbez ya wage nich chogen yag ka', dan' zl̲oe'elen kan gak chele. Yógo'te yag ka' da' bi želbían da' zej naken ẕix̲, chóggaken, na' chéygaken.
11 Da' li neda' žezóa' l̲e'e nis l̲o nis, nólele ba beyát l̲áže'le, san Bennen' za' ze'e kate' te chia' neda', L̲e' gone' da' zl̲oé'ezele yel̲a' žezóa nis ni, dan' wchize' l̲e'e Dios Be' La'y, l̲en yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' ẕele'.
12 Nox̲e' da' žẕenle' yi', na' wlobe' ẕoa' stribe chie'. Yezi'e ẕoa' stribe chien' l̲o yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen l̲o yi', na' yin' bi yeyol̲en.

Jesús žezóe' nis
(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

13 Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' žoa'a yego Jordán gan zoa Ẕwa, nich yezóe' nis l̲o na' Ẕwan'.
14 Ẕwan' gónele' wsejwe' x̲neze', na' gože' Jesusen':
—Neda' žal̲a' yezóa' nis l̲o no'o Le'. ¿Ẕnnabkzlo' neda' yezóa' Le' nis?
15 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Be' latje na'a, dan' ki žal̲a' gonžo dot da' naken chawe' l̲aw Dios.
Naž Ẕwan' bene' kan wnná Jesusen'.
16 Kate' ba bezóa Jesusen' nis, l̲a' bežojtie' l̲o nis. Naž wyaljw ya'abá l̲áwe'le gan zoe', na' bl̲a' l̲aw žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', ẕnne'e ka to plomdo'.
17 Naž benle chi'i Benne' ẕchal̲je' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Benne' ni nake' Ẕi'na'. Nži'ila' L̲e', na' žaz l̲aža'a L̲e'.

4

Žénele da' x̲iwe' gonen ga baga' Jesús dol̲a'
(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

1 Naž Dios Be' La'y la' bche'tie' Jesusen' lo
latje dach nich gata' latje si' bia' da' xiwe'
Le'.
2 Choplalj ža choplalj yele bi be bdaw
Jesusen'. Wdé na' zdone'.
3 Naž bla' da' xiwen' gan zoa Jesusen',
dan' žonen ga bága'gak benách ka' dola', na'
gožen Jesusen':
—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, gož yej ki
yeyákgaken yet xtil.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Kégeze
yet xtil zbánlengak benách ka', san lezka' len
yógo'te xtiža' Dios žak bángake'."
5 Naž bche' da' xiwen' Jesusen' lo yež la'y
Jerusalén, gan bžian Le' yichjo'o yodo' gan
nak sibe.
6 Naž da' xiwen' gožen Le', na' wnnán:
—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, bexite' žé'lele,
dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Dios selé wbás che ya'abá ka' nich gape
chí'igake' Le',
na' góxwgake' Le' len ná'gake',
nich bi chejchego' yej, na' bi gono' zi' ni'o.
7 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Yetó da' nyejw le'e yiche la'y žen'
benách ka', dan' znnan: "Bi nna bi'o Xano'
Dios."
8 Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak
to law ya'a sibe, gan bloe'elen Le' yógo'te yež
ka' zej nnitan' yežlyó nga len yógo'te yela'
wnni'a chégaken.
9 Naž gožen Le':
—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzóa
zibo' xni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.
10 Jesusen' gožen':
—Beyéj, da' xiwe', dan' nyejw le'e yiche
la'y da' žen' neto', dan' znnan: "Xano' Dios
wká'n zeno', na' toze xchine' Le' gono'."
11 Naž bezá' da' xiwen' gan zoa Jesusen'.
Naž bla'gak wbás che ya'abá ka' gan zoe'
nich gáklengake' Le', na' bnézjwgake' da'
bdawe'.

Zzo law Jesús zzie' xtiže'e gan nbab Galilea
(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

12 Kate' benle Jesusen' nyejw Zwan' liž ya,
wyeje' gan nbab Galilea.
13 Bezé'e lo yež Nasaret, na' bejsóe' lo yež
Kapernaum gan naken žoa'a nisdo', lo bza'
gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí.
14 Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen'
bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
15 Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí,
lo nez žoa'a nisdo' gan zoa yechelá'a yego
Jordán zaka' gan zla' wbíž,
gan nbab Galilea, gan zej nnita' benách ka'
bi zej nake' benne' judío ka'.
16 Benách ka' zej nchol yichj lázdo'gake',
benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle'
baní',
na' benne' ka' zej nake' ka benne' gat ka',
bla' baní' chégake'.
17 Katen' wzó law Jesusen' zzie' xtiže'e,
gože' benne' ka':
—Le yeyát laže', dan' za' la' Dios, Bennen'
ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e lo yežlyó nga.

Jesús žliže' tape benne' nich gónlengake' Le' tzen
(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

18 Kate' wdé Jesusen' žoa'a nisdo' che
gan nbab Galilea, ble'ele' chope benne'.
Toen' lie' Smon, bennen' lezka' lie' Bedw.
Ndres, benne' biche' Bedon', žónlene' le'
tzen. Žoptie' zzála'gake' yixjw bel chégake' lo
nisdon', dan' zej nake' benne' wzén bel ka'.
19 Jesusen' gože' légake':
—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yed-
jwa'le benách ka' nich gákgake' chia' neda',
gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.
20 Žoptie' la' bká'ntegake' yixjw bel ka'
chégake', na' jáklene' Jesusen'.
21 Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le,
ble'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie'
Jakob, na' Zwa, benne' biche'e žónlene' le'
tzen. Zej nake' zi'n Sebedeo. Yó'ogake' lo
barkw, gan žónlengake' Sebedeo, xágake',
tzen, na' žeyágake' yixjw bel chégake' ka'.
Naž Jesusen' bliže' žoptie' nich gónlengake'
Le' tzen.
22 La' belka'ntie' barkwn', len xágaken',
na' jáklene' Jesusen'.

Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)

23 Wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea,
gan bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka'
gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle'
xtiža' Dios. Bchalje' diža' chawen' ga na'
kan za' yedjnná bia' Dios lo yežlyó nga, na'
beyone' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej
nak yižwé' ka' chégake'.

24 Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'li'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' xni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' xiwe' ka', len benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'.

25 Benne' zan žjáklene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, len benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnitan' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.

5

Da' bchalj Jesús law ya'ado' (Lk. 6:20-23)

1 Kate' ble'el Jesusen' benne' zan zá'lengake' Le', wžene' to law ya'ado' gan nak sibe, na' law ya'adon' wži'e. Naž bdobgak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'.

2 Wzó lawe' žsedle' légake', na' wnné':

3 —Ba nez zen naken chegak benne' ka' žákbe'egekle' želyážjele' da' zej naken che Dios, dan' de latje chégake' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

4 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žak nyache' láže'gake' dan' zej nbage'e dola', dan' Dios na'kze gon zene' légake'.

5 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zej nake' gaxjw laže' law Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

6 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zdan láže'gake' da' naken chawe' law Dios, na' žékgekle' ni'a chen kan žékgekle benne' ka' želdone', na' želbile' nis, dan' gon Dios ga sí'gake' dan' zdan láže'gake'.

7 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', dan' Dios yeyache' láže'le' légake'.

8 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' nak chawe' yichj lázdo'gake', na' bi be da' zia zej nbage'e, dan' lé'egekle' Dios.

9 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zzoa žígake' diža' bizjw, dan' si' lágake' zi'n Dios.

10 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake' dan' žóngake' da' nak chawe', dan' de latje chégake' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

11 'Ba nez zen gaken chele le'e kate' wlíž zi'gak benách ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e, na' lo yela' wen laže' chégake' nnégake' chele dan' žónlenle neda' tzen.

12 Le yebél, na' le chaž laže', dan' gak da' cháwe'le'e chele kate' žinle ya'abá che Dios. Kan žaken chele, lezka' goken chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka le'e, dan' lezka' wžía láže'gak benách ka' légake'.

Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní' (Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

13 Lezka' wnná Jesusen':

—Le'e nakle ka zede' lo yežlyó nga, san cha' wnít zeden' yela' sna'a chen, bi gak yeyonžon sna'a. Biž bi zakan', san ba naken da' cho'nžon, na' benách ka' wléjgaken'.

14 'Le'e nakle ka baní' lo yežlyó nga nich wloé'elele law da' nakle che Dios. Gakle ka to yež da' žen' to law ya'a, dan' bi gak gache' yežen'.

15 Kate' wzaljžo yi', bi zkáche'žon zan kak, san zzoažon sibe nich wza'nín' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'.

16 Kan nak baní', lezka' gakle le'e, dan' gonle ga gak bia' da' nakle láwlegak yógo'te benách ka', nich kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, naž wká'n zéngake' Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios lo na' Moisés

17 Lezka' wnná Jesusen':

—Bi géklele bla'a neda' nich yeká'a da' ka' wnná Moisés o da' ka' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Bla'a neda', kege nich yeká'a da' ka', san bla'a nich gona' dot da' zejlasgak da' ka'.

18 Da' li žapa' le'e. Kate' ne de ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze nitó díža'do', na' nitó da' wnná Dios kate' gakže yógo'te da' wnné' žala' gaken.

19 Che len, nóte'teze benne' wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' znna dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze ka yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', san bennen' gone' kan nak da' znna dižan',

na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni gakže' benne' blo gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'.
20 Lezka' žapa' le'e: cha' bi gonle da' nakže chawe' ka da' žongak benne' yodo' wsedle ka', len ka žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan znna bia' Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' zže'e lježe'
(Lk. 12:57-59)
21 Lezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gotle benách ka'. No benne' nake' wet benne' ka', nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'."
22 Na'a, neda' žapa' le'e: no benne' zže'e lježe' nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'. Lezka' no benne' znnie' che lježe' nbage'e zia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Lezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': "Bia bi be nnezlba'" nbage'e zia, na' wak chog Dios chie' chejchoé'e lo yi' gabíl.
23 'Ki naken, cha' le' zoa ko'o lo bkog la'y bi da' wnezjo' law Dios nich yenít lawe' le', na' cha' chejsá' lažo'o ga na' zoa biz chen zža'a lježo' le',
24 bka'n dan' no'o na'ze, na' beyéj ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít lawe' le'. Naž da, wnezjo' dan' no'o.
25 'Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' zbago'o chie', na' chi'e le' gan wchi'a laže' no benne' le'e, begá'n chawe' len bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' lo na' bennen' wchi'a laže'e le', na' bennen' wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' le' wsejwe' le' liž yan'.
26 Da' li žapa' le', bi yežojo' ga na' na' zejte chizjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' zka'n ka'ze yela' zchag na'
27 Lezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnágake': "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'."
28 Na'a, neda' žapa' le'e: nóte'teze benne' zwie' to no'le lo yela' zdan laže' da' sban, ba benlene' le' dola' lo yichj lázda'we'.
29 'Che len, cha' yej lawo' li ža gonen ga gono' dola', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej lawo', na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.
30 Cha' no'o li ža gonen ga gono' dola', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' zo'le'
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)
31 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' wnnágake': "Nóte'teze benne' žénele' yežo'ne' zo'le', žala' wnezjwe' to yiche chie' da' znnan žežo'ne' le'."
32 Na'a, neda' žapa' le'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' zo'le', na' bi znna' bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon zo'len' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na' cha' wchág ná'lene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon choche' xtiže'e
33 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gon lažo'o kate' gon chocho' xtižo'o ni'a che Dios, san žala' gono' ni'a che Xanžo Dios dot dan' znno' gono' katen' gon chocho' xtižo'o ni'a chie' Le'."
34 Na'a, neda' žapa' le'e, bi gon chochle xtíža'le. Cha' gon chochle xtíža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' znna bia' Diosen'.
35 Cha' gon chochle xtíža'le, bi gonlen ni'a che yežlyó nga, dan' nak yežlyó nga gan Dios zzoe' ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' zente, Bennen' znna bi'e.
36 Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o gasj nitó yicha' yichjo'.
37 Žala' nnázele: "o'" o nnázele: "o'o" dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe'
(Lk. 6:29-30)

38 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Ba bénlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné': “No benne' bi da' žone' che yej ḻaw lježe', ḻezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', ḻezka' le yebí'i chie'.”

39 Na'a, neda' žapa' ḻe'e: bi wži'ile che no benne' gone' ḻe'e da' ẓia, na' cha' no benne' kape'e x̱ago' ḻi ža, be' latje kape'e yetó x̱ago' yegle.

40 Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a ḻaže' to benne' le', na' kweje' ẓo', ḻezka' bneẓjw chie' laže' da' žx̱oa x̱kožo'o.

41 Cha' no benne' nzi' ḻo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyejḻen bennen' dot to hora.

42 No benne' bi da' nnable' le', bneẓjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o-ne' bi be de.

Žsedle Jesús žaḻa' žri'ilžo no benne' bi de žo'o chawe'
(Lk. 6:27-28, 32-36)

43 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Ḻezka' bénlele dan' wnnágake': “Žaḻa' žri'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žaḻa' žo'o no benne' bi de le' chawe'.”

44 Neda' žapa' ḻe'e, le žri'il benne' ka' bi zej de ḻe'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žḻiž zí'gake' ḻe'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' ẓbia ḻáže'gake' ḻe'e, na' le wchaḻjḻen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' ẓnnégake' chele, na' žóngake' ḻe'e ẓia.

45 Cha' gonle ki, gakle ḻe'e ẓi'n X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' Ḻe' ga ẓza'ní' wbíž chie' gan zej nnita' benne' wen da' ẓinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žseḻe'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' ẓinnj ka'.

46 Cha' nží'izelele benne' ka' nží'igekle' ḻe'e, ¿žon byenen no benne' wká'n ẓene' ḻe'e? Ḻezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' ẓchíẓjwgake' benách ka' ḻo wláz yež zi'to', dan' nží'igekle' ljéžgake' ka'.

47 Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', ¿biẓe žonle da' nakže chawe'? Ḻezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.

48 San ḻe'e, le gak dot chawe', kan nak X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedle Jesús kan žaḻa' gákḻenžo benách ka'

1 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Le we' ḻaže' gak dot ḻi ḻaže' kan ẓka'n ẓenle Dios. Bi gónzele ki nich ḻé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele.

2 Kate' bi da' wneẓjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wḻoe'elo' ḻaw dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' ẓḻoé'ezele chawe' kwíngake' gan nak ḻo yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' gan nak ḻawe' ya'a. Ki žóngake' nich gapgak benách ka' ḻégake' ba la'ne. Da' li žapa' ḻe'e, ka'ze nak yeḻa' ba la'ne da' gatan' chégake'.

3 San le', kate' bi da' wneẓjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'.

4 Na'a, dan' wneẓjo', ngáche'ze žaḻa' wneẓjon', na' X̱ažo Dios, Bennen' ẓḻe'ele' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedle Jesús kan žaḻa' wcháljḻenžo Dios
(Lk. 11:2-4)

5 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Kate' wcháljḻenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' ẓḻoé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žḻižgake' Dios ẓdan láže'gake' ẓzégake' gan nak ḻo yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' gan nak ḻawe' ya'a, nich ḻé'egekle benách ka' ḻégake'. Da' li žapa' ḻe'e, ka'ze nak yeḻa' ba la'ne da' gatan' chégake'.

6 San ḻe'e, kate' wcháljḻenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wḻíž Dios, na' le wchaḻjḻen X̱ažo Dios, Bennen' zóaḻene' ḻe'e gan zoale chézele, na' X̱ažo Dios, Bennen' ẓḻe'ele' da' žonle ngáche'ze, Ḻe' yebi'e chele.

7 'Katen' wcháljḻenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze.

8 Bi gonle kan žóngake' ḻégake'. X̱ažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnáblele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjelele.

9 Che ḻen, žaḻa' wcháljḻenle Dios, na' nnale ki:

Xato' Dios, zo' ya'abá, ga'n zen Lo'.
10 Da, nna bi'o yežlyó nga.
Žénelto' gaken yežlyó nga kan žaz lažo'o Le'
kan žaken ya'abá chio'.
11 Benn da' gawto' na'a ža.
12 Benít law cheto' da' zinnj da' žonto',
kan ženít lawto' che no benne' žone' cheto'
da' zinnj.
13 Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola',
san beslá neto' lo na' da' žonen,
dan' zej nak chio' dot yela' wnná bia',
na' dot yela' wak, na' dot yela' zen,
da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.
14 'Cha' yenít lawle chegak lježle ka',
benne' žóngake' le'e da' zinnj, lezka' Xažo
Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít lawe' chele
le'e.
15 Cha' bi yenít lawle chegak lježle ka',
bi yenít law Xažo Dios chele le'e dola' da'
nbága'le.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

16 Lezka' wnná Jesusen':
—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' lawle
kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele
chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache'
láwgake' nich lé'egekle benách ka' žóngake'
wbás. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba
la'ne da' gatan' chégake'.
17 San le'e, kate' gonle wbás, le wpá'
yichjle, na' le chib lawle,
18 nich bi lé'egekle benách ka' žonle wbás.
Ngáche'ze žala' gonle wbás, na' Xažo Dios,
Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele,
yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žala' wtobžo da' zaka' chežo (Lk. 12:33-34)

19 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi wtoble da' zaka' lo yežlyó nga, gan
beldo' chen wtébgakban', na' zbia yin',
na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich
kwángaken'.
20 San le wtób da' zaka' chele ya'abá
che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia
wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi
gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak
kwángaken'.
21 Gan de da' zaka' chele, we' láže'le žinle.

Da' zza'ní' lo yichj lázdo'žo (Lk. 11:34-36)

22 Lezka' wnná Jesusen':
—Yej lawžo zej naken ka to da' zza'ní' lo
yichj lázdo'žo. Che len, cha' yej lawle zej
naken chawe', cho'o yichj lázdo'le da' naken
baní'.
23 Cha' yej lawle bi zej naken chawe', yichj
lázdo'le gaken chol. Che len, cha' baní' da'
zóalenen le'e ba beyaken da' naken chol, ba
nakle'e chol yichj lázdo'le.

Dios, na' mežw (Lk. 16:13)

24 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi gak no benne' gone' xchingak chope
xane', dan' wzóe' chela'ale toen', na' yetóen'
ži'ile' le', o gá'nlene' toen', na' yetóen' kwej
yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na'
mežw.

Dios žape chi'e benne' chie' ka' (Lk. 12:22-31)

25 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a
che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da'
ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle.
Záka'le'eže yela' nban chele ka da' ye'j
gawle, na' záka'že bela' žen chele ka laže' da'
gákwle.
26 Le wia kan žak chegak byínnedo' ka',
bia zlágakba' ya'abá. Bi žázgakba', na'
bi žel-lapba', na' bi ztóbgakba' da' gape
chí'igakba', san Xažo Dios, Bennen' zoe'
ya'abá, zwawkze' légakba'. Záka'žele le'e ka
byínnedo' zan.
27 ¿Noz benne' ládjwle le'e gak gone' ga
soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle'
nich gak ki chie'?
28 '¿Biz chen' že' zédlele ni'a che da'
gákwle? Le wia nga kan želgole yéjedo' ka'
žé'gaken ladjw yixe'. Bi žóngaken žin, na' bi
žóngaken do xlaže'.
29 Neda' žapa' le'e, Salomón, bennen'
wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a chie',
laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka žnna'gak
yéjedo' ka'.
30 Dios na'kze žone' xtan yeje yíxe'do' ka',
da' žé'gaken ladjw yixe', na' zej žian na'a ža,
na' wxé wižj chéygaken lo yi'. Žone' légaken
xtanle'e. Cha' ki že' laže'e yeje yíxe'do' ka',

l̲ezka' da' z̲enl̲e'e gone' chele l̲e'e, l̲a'kze bi žejl̲e'le chie' dot l̲áže'le.
31 Che l̲en, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: “¿Biz̲kze gawto'?” o “¿Biz̲kze ye'jto'?” o “¿Biz̲kze gákwto'?”
32 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga že' l̲áže'gake' chegak yógo'te da' ki, san zoa X̲ažo Dios ya'abá, na' L̲e' nnézkzele' cha' žiážjelele bíte'teze da' ki.
33 Na'a, le we' l̲aže' nna bia' Dios l̲e'e, na' le gon da' nak chawe' l̲awe' L̲e', na' L̲e' ko'e x̲nezle yógo'te da' ki da' žiážjelele.
34 Che l̲en, bi kwe' l̲áže'le che da' gak wx̲é wižj, dan' gak kwe' l̲áže'le wx̲é wižj che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka' žal̲a' kwe' l̲áže'le chen ža na'.

7

Bi žal̲a' chog bia'žo che lježžo (Lk. 6:37-38, 41-42)

1 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Bi chog bia'le chegak lježle ka', nich bi chog bia' Dios chele l̲e'e,
2 dan' chog bi'e chele l̲e'e tl̲ébeze kan z̲chog bia'le chegak lježle ka', na' kan z̲žix̲le che lježle ka' l̲ezkan' gonkze Dios chele l̲e'e.
3 ¿Biz̲ chen' z̲wio' bebdo' da' yo'on yej l̲aw lježo', na' bi žákbe'lo' to da' z̲enl̲e'e yo'on yej l̲awo' le'?
4 ¿Yi'o lježon': “Wleze, nich kweja' bebdon' da' yo'on yej l̲awo'” na' le', da' z̲enl̲e'e yo'on yej l̲awo' le'?
5 Le', benne' žl̲oé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej l̲awo' le', nich gak l̲e'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da' yo'on yej l̲aw lježon'.
6 'Bi cho'nle da' zej naken la'y nich gaw beko' ka' l̲en, ka chéchjgakba', na' gáwya'agakba' l̲e'e. Bi cho'nle da' záka'l̲e'en chele nich gaw koch ka' l̲en, ka wléj chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wl̲íž ža yo'o (Lk. 11:9-13; 6:31)

7 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le chilj, na' gonne' latje žél̲-lelen. Le wl̲íž ža yo'o, na' L̲e' wsaljwe' chele.
8 No benne' bi da' z̲nnabe', gatan' chie', na' benne' bi da' žilje', žel̲-len', na' benne' žl̲iže' ža yo'o, yaljwn chie'.
9 'Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, zoa x̲kwide' chie', cha' nnablbe'-ne' yet x̲til, ¿wnez̲jwe' yej chebe'?
10 Cha' nnablbe'-ne' to bel, ¿wnez̲jwe' bele snia chebe'?
11 L̲e'e bi nakle chawe', san nnézlele wnézjwle da' naken chawe' chegak z̲i'nle ka'. Wak wx̲én l̲áže'le X̲ale Dios, Bennen' zoe' ya'abá, gonne' da' naken chawe' chegak benne' ka' bi da' nnábgekle' L̲e'.
12 'Che l̲en, kan žénelele l̲e'e gongak benne' ka' chele, l̲ezka' le gonte chégake'. Ki z̲nna da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

To gan žal̲a' težo ga nak to lyido' (Lk. 13:24)

13 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le cho'o gan žo'ogak benách ka' ga nak to lyido'. Laga' nak gan žo'ogak, na' nez z̲en naken da' žjakl̲en benne' ka' gan kwia yí'gake'. Žo'ogak benne' zan ga na'.
14 Lyido' nak gan žo'ogak, na' nez l̲as naken da' žjakl̲en benne' ka' gan gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake', na' babze benne' ka' žežél̲geklen'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo (Lk. 6:43-45)

15 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le gape chi'i kwinle nich bi gon l̲áže'gekle benne' wen l̲aže' ka' l̲e'e, benne' ka' z̲nnágake' z̲chál̲jgake' l̲o wláz Dios. L̲a'gak benne' ka' gan zoale, benne' ca' wl̲oé'el kwíngake' gax̲jw l̲áže'do' kan zej nak z̲íla'do' ka', san l̲o yichj l̲áz̲do'gake' zej nake' ka beko' yix̲e' snia ka'.
16 Da' ka' žóngake' zej nak bian' kan zej nake'. Bi z̲chibžo da' z̲bia lba uba l̲o yag yeche', na' bi z̲chibžo da' z̲bia yag higo l̲o yix̲e' laye'.
17 Ki naken, yógo'te yag z̲ix̲ želbían da' zej naken z̲ix̲, na' to yag yix̲e' z̲bian da' bi zej naken z̲ix̲.
18 Yag z̲ix̲ na' bi gak kwian da' zej naken ka'ze, na' yag yix̲en' bi gak kwian da' zej naken z̲ix̲.
19 Bíte'teze yag da' bi z̲bian da' naken z̲ix̲, chóggaken', na' wzéygaken' l̲o yi'.
20 Ki naken, da' ka' žongak benne' ka' zej nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake' gan znna bia' Dios
(Lk. 13:25-27)

21 Lezka' wnná Jesusen':
—Benne' zan yé'gake' neda': "Xan, Xan" san kege yógo'tegake' cházgake' gan znna bia' Dios ya'abá. Légakze benne' ka' žóngake' da' žénele Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, chejnníta'gake' ga na'.
22 Kate' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga, benne' zan yé'gake' neda', na' nnágake': "Xan, Xan, bchaljto' xtiža' Dios ni'a che lo' Le'. Bkonlto' žin lo' nich bebejto' be' xiwe' ka', na' bkonlto' žin lo' nich bento' da' zan yela' wak zen ka'."
23 Naž neda' yapa' légake': "Bi nónbi'a le'e. Le kwas ga zoa' ni, le'e, benne' wen da' zinnj ka'."

Chope kan nak gan gak chíxjwžo len yo'o
(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka', no benne' ženle' xtiža'a ni, na' žone' kan znnan, nake' ka to benne' žejni'ile', benne' bene' liže' gan že' lo yej xe.
25 Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', san bi wbixen, dan' žen' lo yej xe.
26 Na'a, no benne' ženle' xtiža'a ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bi žejni'ile', benne' bene' liže' lo yo yach.
27 Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', na' wbixen, na' la' wbía yi'ten.
28 Kate' beyóž Jesusen' bcháljlene' légake' da' ni, bebán láže'gak benne' zan ka' kan nak da' žsedle',
29 dan' žsedle' légake' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

1 Kate' betj Jesusen' law ya'a na', benne' zan zjáklene' Le'.
2 To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':
—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.
3 Naž Jesusen' la' blite ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':
—Žénela'. Yeyako' chawe'.
La' benitte yižwé' che bennen'.
4 Naž Jesusen' gože' le':
—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnezjw dan' bchi'le Moisés le'e, dan' wloé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' Roma
(Lk. 7:1-10)

5 Wyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' bla' to benne' ga na', benne' zchi'e to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le',
6 na' wnné':
—Xan, zoa to bi' wen žin chia', debe' lo yo'o. Bi žak sa'be', na' zzáka'le'ebe'.
7 Jesusen' gože' le':
—Sa'a neda', yeyona'-be'.
8 Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':
—Xan, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi' wen žin chian'.
9 Lezka' neda', zoa to benne' znna bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' znna biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' toe': "Wyéj ga na'" žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': "Da ni" žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': "Ben žin ni" la' žontie' žin na'.
10 Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejxaka'a nitó benne' žejli'e chia' neda' kan žon benne' ni.
11 Lezka' žapa' le'e: žojgak benne' zan zaka' gan zla' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' kwé'lengake' tzen Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan znna bia' Dios ya'abá chie',
12 san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnníta'gake' gan znna bi'e Le', wsejwe' légake' na'le gan nak chol, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake' lo yela' nyache' laže' chégake'.
13 Naž Jesusen' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':
—Beyéj ližo'. Kan žejli'o chia', ka' gaken chio'.

Ḻa' na'ze beyakte bi' wen žin chien'.

Jesús žeyone' xna' z̲o'le Bedw (Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

14 Bžin Jesusen' liž Bedw, gan bḻe'ele' x̲na' z̲o'le Bedon' die' ḻo da'a, na' yoe'e da' ḻa.
15 Jesusen' wdane' na' no'len', na' ḻa' bežojte da' ḻa dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka' (Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

16 Kate' za' žaḻe ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' x̲iwe' ka', na' ḻen yeḻa' z̲nneze chie' bebeje' be' x̲iwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'.
17 Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Ḻe' beyone' da' ka' wz̲áka'žo, na' beké'e yižwé' ka' chežo."

Benne' ka', benne' žénegekle' gónḻengake' Jesús tz̲en (Lk. 9:57-62)

18 Kate' bḻe'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsedle chie' ka' tégake' yecheḻa'ale nisdo'.
19 To benne' yodo' wsedle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' Ḻe':
—Benne' wsedle, gónḻena' Le' tz̲en gáte'teze gan chejo'.
20 Jesusen' gože' ḻe':
—Beza' ka' zej de z̲an yej chégakba', na' byínnedo' ka', zej žia x̲ó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chix̲jw yichja'.
21 Yetó benne' wsedle che Jesusen' gože' Ḻe':
—X̲an, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a x̲a'.
22 Jesusen' gože' ḻe':
—Da ḻen neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús z̲zoa žie' be' waḻe da' žakḻe'en (Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

23 Wžén Jesusen' ḻo barkw, na' benne' wsedle chie' ka' žónḻengake' Ḻe' tz̲en.
24 Naž gok to be' waḻe ḻo nisdo', na' žasḻe'e nisdon', na' zejte žaz nis ḻo barkwn'. Jesusen' die' z̲tase' ḻo barkwn'.
25 Naž benne' wsedle chie' ka' wbíga'gake' gan die', na' besbángake' Ḻe', na' góžgake' Ḻe':
—X̲an, beslá neto'. Za' gatžo ḻo nis.
26 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—¿Biz̲ chen' z̲žébele? Láte'ze žejḻe'le che Dios.
Naž wyase Jesusen', na' bḻiže' ben' da' žaken, na' nisdon', na' ḻa' wžé'tegaken ži.
27 Bebán ḻáže'gak benne' ka', na' wnnágake':
—¿Biz̲ napkze benne' ni? Z̲nneze', na' be' žaken, na' nisdo' žóngaken kan z̲nne'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' x̲iwe' ka' (Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

28 Kate' bžin Jesusen' yecheḻá'a nisdo' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne' ka' ḻo bloj ka' gan zej že' ba chegak benne' gat ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Sníaḻe'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' ḻo nezen'.
29 Ḻa' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':
—¿Biz̲ nbága'to' chio', Jesús, Z̲i'n Dios? ¿Zo'o nga nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?
30 Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' žáwgakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'.
31 Wnné nyáche'gak be' x̲iwe' ka', na' góžgaken Jesusen':
—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj ḻáz̲do'gak koch zan ka'.
32 Naž Jesusen' gože' ḻégaken:
—Le chej.
Ḻa' bežójtegak be' x̲iwe' ka', na' bejžó'ogaken yichj ḻáz̲do'gak koch zan ka'.
Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbíx̲jgakba' gan nak to ḻe'e ya'a yej, na' bejcházgakba' ḻo nisdo', gan wyépgakba' nis, na' gótgakba'.
33 Bžébegak benne' ka', benne' wdape chí'igake' koch ka', na' bz̲ónnjgake'. Kate' bžíngake' ḻo yež, bzéngekle' benách ka' yógo'te da' gókgaken chegak benne' ka' wyó'ogake' be' x̲iwe' ka'.
34 Naž bžojgak benne' ḻo yež ka', nich bejchággake' Jesusen'. Kate' bḻé'egekle' Ḻe', góta'yoegekle' Ḻe' yezé'e ḻo yežlyó chégake'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e (Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

1 Naž bebén Jesusen' lo barkw, na' wdíe' yechelá'a nisdon', na' bežine' gan nak laže'.
2 Bžingak benne' ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na' bdíxjwgake' le' xni'a Jesusen', zoe' lo yag gant. Kate' ble'el Jesusen' kan žejle'gak benne' ka' chie' Le', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba benít lawa' chio' dola' da' nbago'o.

3 Lezka' zej nnita' benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

—Da' zchalj benne' ni zzoan Dios chela'ale.

4 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' kegle?

5 Bi nak zede cha' no benne' yí'aze' benne' ni: "Dola' da' nbago'o ba benít lawa'" san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e.

6 Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wloe'ela' le'e nzi' lo na'a yela' wnná bia' lo yežlyó nga yenít lawa' dola'.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.

7 Naž la' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'.

8 Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, bebángekle', na' bka'n zéngake' Dios dan' bnezjwe' yela' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žliže' Matío (Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

9 Kate' bezá' Jesusen' ga na', ble'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

Naž la' wzó ža'te Matíon', na' bénlene' Jesusen' tzen.

10 Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to lo yo'o, benne' zan, benne' wechizjw ka' na' benne' gaxjw ka', bžíngake' gan zoe', na' wžé'lengake' Jesusen' na' benne' wsedle chie' ka'.

11 Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bennen' žsedle' le'e žáwlene' benne' wechizjw ka', na' len yezika' benne' dola' ka' tzen?

12 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'.

13 Le chej, na' le wsedle da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan ki: "Žénela' yeyache' láže'gekle benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže ka' lo bkog la'y chia'." Bla'a neda' nga, kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka' nich yeyát láže'gake'.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás (Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

14 Naž benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, bennen' bezóe' benách ka' nis, blá'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' lezka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ¿Biz chen' benne' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?

15 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

16 Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo láže' golen', na' chéza'že laže' golen'.

17 Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlá'n že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid. Zga'ažo xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le (Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

18 Kate' Jesusen' ne zcháljlene' légake', to benne' znna bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'o lebe', nich yebanbe'.
19 La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.
20 Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yižwé'. Bi zbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.
21 Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': "Cha' kanza' ze', yeyaka'."
22 Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':
—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.
La' na'ze beyaktie'.
23 Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', ble'ele' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e.
24 Jesusen' gože' légake':
—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Ztászebe'.
Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n dítjgekle' Le'.
25 Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bexwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'.
26 Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyón' béngeklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole ka'

27 Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole ka' wnáwgake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.
28 Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole ka' bžíngake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Žejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?
Légake' wnnágake':
—O', Xan.
29 Naž Jesusen' wdane' yej láwgake', na' wnné':
—Kan žejle'le, ka' gaken chele.
30 La' beyáljwte yej láwgake'. Naž Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':
—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.
31 Kate' bežójgake', la' bzétegake' diža' dot yežlyón' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

32 Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwá'gake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'.
33 Kate' bebéj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':
—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.
34 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' laže'e ni'a chegak benne' zan ka'

35 Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' yeždo' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan znna bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'.
36 Kate' ble'el Jesusen' benne' zan ka', beyache' láže'le' légake', dan' želzake'e, na' žedó láže'gake' kan žak chegak zila' ka' bi zoa benne' gape chí'igake'-ba'.
37 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Da' li, zen nak yel, san babze benne' ka' nníta'gake' nich lápgaken'.
38 Che len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yelen', na' nnáblele-ne' sele'e benne' wen žin ka', nich lápgaken'.

10

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

1 Naž bliž Jesusen' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' yógo'te benne' yižwé' ka', na' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e.
2 Ki legak chežínnote wbás ka' wžé Jesusen':
Smon, (lezka' lie' Bedw).
Ndres, (biche' Smon na').
Jakob, (zi'n Sebedeo).

Zwa, (biche' Jakob na').
3 Lip.
Bartol.
Mas.
Matío, (benne' wechizjw).
Jakob, (zi'n Alfeo).
Lebeo, (lezka' lie' Tadeo).
4 Smon, (benne' že' laže'e yež Israel).
Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Jesús žsele'e wbás chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e (Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

5 Naž Jesusen' bsele'e chežínnote benne' wsedle chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e, na' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi chejle gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' judío, na' bi chazle lažgak benách ka' nníta'gake' gan nbab Samaria.

6 Le chej gan zej nnita' benách Israel ka', benne' zej nake' ka zíla'do' ka', bia ka' zej nnitlba'.

7 Le wchálj diža' chawen', na' nnale: "Za' žin ža la' Bennen' zoe' ya'abá che Dios nich nna bi'e lo yežlyó nga."

8 Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le yeyón benne' ka' zej de'e yižwé' leže. Le yesbán benne' gat ka'. Le yebéj be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. Bennza' yela' wnná bia' ni chele. Le wkonlen žin, na' bi be wchízjwle.

9 'Bi be wa'le lo bzod chele, cha' mežw oro, o mežw plat, o mežw lasdo'.

10 Bi wa'le yixjw yet chele da' gawle lo nez. Toze laže' da' xoa yenle wa'le, na' bi wa'le zel-le, o bar chele, dan' wželkzle benne' wen žin da' gawe'.

11 'Gáte'teze yež zen, o yeždo' gan žinle, le nnab cha' zoa no benne' ga na' nake' li laže', na' ga'nle liž bennen' na' zejte yežojle lo yežen'.

12 Kate' cho'le to yo'o, le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' nnáblele Dios wnezjwe' chégake' da' wzóa žin yichj lázdo'gake'.

13 Cha' zej nak zi benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' da' zzoa žin yichj lázdo'žo gá'nlenen légake', san cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable bi ga'nlen légake' dan' zzoa žin yichj lázdo'žo.

14 Gáte'teze gan žinle gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtíža'le, le yežój lo yo'on', o lo yežen', na' le kwib bixte yo da' dan' lable, da' wloe'elen légake' zej nbage'e zia.

15 Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', sáka'žegak benách ka' nníta'gake' lo yežen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

Benne' yežlyó ka' wsaka' zí'gake' benne' ka' che Jesús

16 Lezka' wnná Jesusen':

—Le wia nga, neda' žsela'a le'e, na' gakle ka zíla'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yixe' snia ka'. Le gak ban laže' kan zej nak bele snia ka', san lezka' le gak gaxjw laže' kan zej nak plomdo' ka'.

17 Le gape chi'i kwinle chegak benách ka', dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', na' chíngake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.

18 Lezka' wché'gake' le'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónlenle neda' tzen. Ki gaken nich gak wchaljle xtiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judío.

19 Naž kate' wdégake' le'e lo na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele biz nnale, dan' wchíz Dios yichj lázdo'le la' ža na'ze da' nnale, o kan wchaljle.

20 Kege lé'ezele wchaljle, san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, Lekze' sóalene' le'e, na' wchalje'.

21 'Zej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake', na' lezka' benne' ka' zej nake' xagak xkwide' ka' wdégake' zí'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwej yíchjgake' xágake' ka', na' góngake' ga gátgake'.

22 Yógo'te benách wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze lawte ža ka'.

23 Kate' wsaka' zi'gak benách ka' le'e to lo yež, le wzónnj ga na', na' le chej yetó yež, dan' žapa' le'e, yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyóž wzele xtiža'a gan zej nnita' yógo'te yež ka' chegak benách Israel ka'.

24 ’Nóte'teze benne' nake' benne' wsedle bi nakže' blo ka bennen' žsedle' le', na' lezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka xane'.
25 Bennen' nake' benne' wsedle žala' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' le', na' benne' wen žin na' žala' yebele' cha' gake' kan nak xane'. Cha' neda' naka' ka benne' xan yo'o, na' znnégake' chia', znnágake' naka' Belzebú da' xiwe', lezka' da' zí'teže nnégake' chegak benách ka' žónlengake' neda' tzen.

No Benne' žala' žébežo (Lk. 12:2-9)

26 Lezka' wnná Jesusen':
—Che len, bi žébele benách ka'. La' law yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'.
27 Da' zcháljlena' le'e gan nak chol, le wchaljen gan nak lo baní', na' da' žapa' le'e gan ngache', le nne zižje gan nak kwáselo.
28 Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' bela' žen chegak benách ka', san bi gak wchínnjgake' be' nákkzežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' bela' žen chele, na' lezka' gak cho'ne' be' nákkzele lo yi' gabíl.
29 ’Želdó'o chope byínnedo' len to mežw lasdo', san bi bixe nitoba' lo yo cha' bi žonn Xažo Dios latje gaken.
30 Lezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab Dios.
31 Che len, bi žébele. Záka'žele le'e law Dios ka záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' znnágake' žónlengake' Benne' Cristo tzen (Lk. 12:8-9)

32 Lezka' wnná Jesusen':
—No benne' nne' žónlene' neda' tzen lawgak benách ka', lezka' neda' nnia' žonlen bennen' neda' tzen law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.
33 Benne' ka', benne' zbej yíchjgake' neda' lawgak benách ka', na' znnágake' bi žónlengake' neda' tzen, lezka' neda' kwej yichja' légake' law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka' (Lk. 12:51-53; 14:26-27)

34 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyó nga da' gonen ga gakgak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gakgak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'.
35 Za'a nga, na' gona' ga kwej yichjgak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yíchjgake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yíchjgake' xto' zí'ngake' ka'.
36 Ki gaken, la' lježgak benách ka' wsaka' zí'gake' légake'.
37 ’No benne' nží'ižele' xa xne'e ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nží'ižele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen.
38 No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejté'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'.
39 No benne' že' laže'e gape chi'e yela' nban chie', wniten', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo (Mr. 9:41)

40 Lezka' wnná Jesusen':
—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.
41 No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios dan' zchalje' lo wlaze' Le', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che bennen' zchalje' lo wlaze' Le'. Lezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che benne' chawen'.
42 Nóte'teze benne' wnezjwe' to zbíndo'ze nis che to bénne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' le'e, si'kze bennen' da' wnezjw Dios chie'.

11

Benne' ka' bsela' Zwa želžine' gan zoa Jesús (Lk. 7:18-35)

1 Kate' beyóž Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', bezé'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchalje' xtiže'e lo yež ka' chegak benne' ka'.
2 Kate' ža ka' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Zwan' bsele'e chope

benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.

3 Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Nako' Le' Benne' Criston', Bennen' žala' le'e yežlyó nga, o žala' kwezto' na' zejte la' yetó benne'?

4 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chej chejzenle Zwan' dan' žénlele, na' dan' zlé'elele.

5 Le yi'e kan žaken, želé'egekle benne' ka' gókgake' lo chole, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngekle benne' kwezw ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nníta'gak benne' ka' zzéngekle' benne' yache' ka' diža' chawen'.

6 Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' bi kwej yichje' neda'.

7 Kate' ba beza'gak benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak che Zwan', na' gože' légake':

—¿Biz gónelele lé'elele katen' wyejle lo latje dachen'? ¿Gónelele lé'elele to benne' nake' ka to ya xtildo' da' zzechj be'?

8 Cha' kege, ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'.

9 Yetó na', ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' zchalje' lo wláz Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' le'e, blé'elele to benne' nákle'eže' blo ka yezika' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

10 Ki naken dan' nak Zwan' bennen' nyejw kan nak chie' le'e yiche la'y, da' znnan:

Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia', bennen' cheje' zga'ale' ka Le'.

Le' gon chawe'e nez gan tio'.

11 Da' li žapa' le'e. Dot yežlyó nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gaxjw laže' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka Zwan'.

12 'Katen' wzó law bezóa Zwan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg laže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'.

13 Kate' bla'te ža na' wzóa Zwan', da' bchi'le Moisés le'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bloé'egeklen kan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

14 Cha' žénelele si' lo na'le da' ki, žala' nnézlele Zwan' nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žala' yelé'e da' yoble ža ni zoažo na'a.

15 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

16 '¿Biz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? Zej nake' ka xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Zbéžeya'agakbe', na' žližgakbe' ljéžgakbe' ka',

17 na' želnnabe': "Zkwéžeto' chele bžejw. ¿Biz chen' bi za'ale? Žol nyáche'to' chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?"

18 Ki nakle, dan' bla' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnnele chie', wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen."

19 Naž bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', na' znnele chia', znnale: "Nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' wen dola' ka'." Yela' žejní'il che Dios nak bian' ni'a che da' žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znna xtiža' Dios

(Lk. 10:13-15)

20 Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' gan bene' da' zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'.

21 Gože' légake':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' laže' zeche', na' wžíagake' de yíchjgake', da' wloe'elen žeyát láže'gake'.

22 Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che

yež Tiro na', na' che yež Sidón na', yež ka' bchinnj Dios.

23 L̲e'e, benne' ka' che yež Kapernaum,
¿žékelele l̲e'e cho'ole ya'abá che Dios dan'
bl̲é'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle l̲o yi'
gabíl. Chela' gokgak yel̲a' wak z̲en ka' l̲o yež
Sodoma, ka da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak
benne' yežen', na' zejte na'a ža.

24 Na'a, neda' žapa' l̲e'e, kate' žin ža
chog Dios chegak benách ka' sáka'l̲e'egake',
sáka'žele l̲e'e kan sáka'gak benne' ka' che yež
Sodoma na'.

Z̲nna Jesús: "Le gonl̲en neda' tz̲en, na' yezí' l̲áže'le"
(Lk. 10:21-22)

25 Kate' ža na' bchal̲j Jesusen', na' wnné':

—Z̲ka'n z̲ena' Le', X̲e, nako' X̲an ya'abá,
na' X̲an yežlyó nga, dan' bkacho'o da' ki,
nich bi l̲é'egeklen benne' ka' žejní'igekle', san
bl̲oe'elo' benne' ka' zej nake' ka x̲kwide' ka'
da' ki.

26 Ka'kze gaken, X̲e, dan' ki wyáz l̲ažo'o
Le'.

27 Ba bde X̲an' yógo'te l̲o na'a neda'. Bi
nonbia' no benne' neda', Z̲i'n Dios, san toze
X̲ažo Dios, na' bi nonbia' no benne' X̲ažo
Dios, san toza' neda', Z̲i'n Dios, na' l̲ezka'
benne' ka' žénela' wl̲oe'ela' l̲égake' X̲ažo Dios.

28 Le gonl̲en neda' tz̲en yógo'tele žejx̲áke'le
dan' žóntezle žin che yodo', na' nwa'le ywa'
zi'i che da' z̲chi'le yodo', na' neda' gona' ga
yezí' l̲áže'le.

29 L̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele le gon x̲china',
gakle ka go'n ka', bia ka' želzi'ba' yogo'
chégakba'. Le wsedle da' nnia' neda', dan'
naka' gax̲jw l̲aže', na' kwide' l̲aže', na' žél̲-
lele yel̲a' žezí' l̲aže', na' ga'n ži yichj l̲ázdo'le.

30 Yogon' dan' x̲oa' l̲e'e, dan' naken da'
wchi'la' l̲e'e, bi naken zede, na' ywa' wa'a
l̲e'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto z̲oa' stribe ža la'y
(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

1 Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak
benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele
z̲oa' stribe. Želdón benne' wsedle chie' ka',
na' wzó l̲áwgake' želké'e bisto gan žia z̲oa'
striben', na' žáwgaken'.

2 Kate' benne' yodo' fariseo ka' bl̲é'egekle'
da' ni, góžgake' Jesusen':

—Bwia nga, žongak benne' wsedle chio'
ka' da' bi žal̲a' gonžo ža la'y.

3 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—¿Bi bel̲-le l̲e'e yiche la'y kan nak da'
ben Dabí katen' wdone', na' l̲ezka' wdongak
benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?

4 Wyoé'e l̲o yo'o che Dios, na' bdawe' yet
x̲til ka' zej nkwe'e l̲o bkog la'y, dan' bi žal̲a'
gawe' l̲e', na' bi žal̲a' gawgak benne' ka'
wnníta'l̲engake' l̲e', san toze bx̲oz ka' de latje
gáwgaken'.

5 ¿Bi bel̲-le da' wnná Moisés wak gongak
bx̲oz ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin l̲i'a yodo' ža
la'y ka', na' bi želbage'e dol̲a'.

6 Na'a, neda' žapa' l̲e'e, zoa' neda' nga, na'
naka' benne' nakže' blo ka yodo'.

7 Bi žejní'ilele dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da'
z̲nnan: "Žénela' yeyache' l̲áže'lele lježle ka',
na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' z̲zeyle
l̲o bkog la'y chia'." Chela' žejní'ilele da' ki,
bi besbága'le benne' ka' z̲ia, benne' ka' bi
želbage'e z̲ia.

8 Ka' naken, dan' naka' neda', Benne'
Golje' Benách, X̲an ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

9 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e
l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' x̲tiža' Dios.

10 L̲o yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na'
dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka'
žél̲gekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen'
z̲ia, che l̲en wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate'
nak ža la'y?

11 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—No benne' ládjwle l̲e'e, cha' zoa to z̲ila'
chie', na' cha' bix̲ba' toba' l̲o yežw kate' nak
ža la'y, ¿bi chejleje'-ba'?

12 Záka'že to benne' ka to z̲ila'. Che l̲en, de
latje gonžo da' nak chawe' chegak benách
ka' kate' nak ža la'y.

13 Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

—Bl̲i no'o.

Kate' bl̲i ne'e, l̲a' beyakten chawe' kan
nak yechel̲á'a ne'e.

14 Naž bežachjgak benne' yodo' fariseo ka', na' béngake' xtíža'gake' nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te bchalje' che Jesús

15 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jáklene' Le' tzen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách ka',
16 na' bchi'le' légake' bi wzéngekle' benách ka' no nake' Le'.
17 Kate' bcháljlene' légake' gok da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
18 Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia',
Bennen' wžekza' neda'.
Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.
Wchiza' Le' Be' La'y.
Le' wzenle' yógo'te benách kan gona',
wchi'a laža'a légake'.
19 Bi til diže'e len no benne', na' bi nnie' zižje,
na' bi yenle no benne' chi'e gan nak zi'to'.
20 To ya xtildo' da' zoa be bi chichjwen',
na' to yi' da' za' yolen, bi wsolen',
kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.
21 Yógo'te benách ka' wzén láže'gake' Le'.

Znnágake': "Da' xiwe' žónlenen Jesús tzen" (Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

22 Naž bla'gak benne' ka' zej noe'e to benne' lo chole gan zoa Jesusen', bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be' xiwe', na' Jesusen' beyone' le'. Ki goken, bennen' goke' lo chole, na' bi gok nnie', na'a zle'ele', na' zchalje'.
23 Che len bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—¿Nak benne' ni za'só Dabí, bennen' žala' le'e?

24 Kate' béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka', dan' Belzebú, da' xiwe', dan' naken xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen.

25 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—Gáte'teze gan znna bia'gak benách ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', kwia yi' yela' wnná bia' chégake'. Lezka', cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yež o to yo'o, na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' o lo yo'on'.
26 Lezka', cha' kwej da' xiwe' la' ljéžekzen, na' cha' tíl-lengak be' xiwe' ka' la' légakkzen, ¿nakxkze gak dia' yela' wnná bia' che da' xiwen'?
27 Znnele chia', na' znnale žebeja' be' xiwe' ka' dan' Belzebú da' xiwe' žónlenen neda' tzen. Cha' neda' žona' ki, ¿noz benne' žónlene' tzen benne' ka' žónlengake' le'e tzen kate' žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žóngakkze' nak bian' nchíxelele le'e.
28 Na'a, cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y neda', da' li yela' wnná bia' che Dios ba blan' ga zoale ni.
29 '¿Gak no benne' choe'e liž to benne' wale, na' kweje' yela' wnni'a da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje' benne' walen'? Naž gak choe'e nich wtache' liž benne' walen'.
30 'No benne' bi žónlene' neda' tzen, zbej yichje' neda', na' lezka' no benne' bi ztóblene' neda' tzen, žóslase'.
31 'Che len žapa' le'e, yógo'te dola' da' žongak benách ka', na' diža' zi' ka' da' znnégake' che Dios, yenít law Dios chégake', san no benne' nne zi'e che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios chie'.
32 Lezka', cha' no benne' nnie' chia' neda', Benne' Golje' Benách, Dios yenít lawe' chie', san no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios chie'. Bi yenít lawe' chie' ža ni zoažo na'a, na' bi yenít lawe' chie' ža zezán'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo (Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)

33 Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nak zix to yag, kwian da' zix, san cha' bi nak zix bi kwian da' zix. Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan naken.
34 Le'e, lježgak bele snia nakle. ¿Nakx gak wchaljle da' naken chawe', cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' zza' láže'gak benách ka', lezka' zcháljgake'.
35 Zchalj to benne' chawe' da' nak chawe' dan' yo'o da' naken chawe' lo yichj lázda'we', san zchalj no benne' bi nake' chawe' da' bi nak chawe', dan' yo'o da' bi naken chawe' lo yichj lázda'we'.

36 Che l̲en žapa' l̲e'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', wchi'a l̲aže'e benách ka' ni'a chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze' ka'ze.
37 Kan nak da' z̲nno', wchi'a l̲aže'e le', na' yežojo' chawe' o bago'o z̲ia ni'a che dižan' da' wnnó'.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

38 Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka', na' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, žénelto' l̲e'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yel̲a' wnná bian' da' napo'.

39 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' ki, benne' wen da' z̲innj ka', na' bi zej nake' dot l̲i l̲aže', z̲nnábgekle' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' l̲é'egekle', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios.
40 Kan gok che Jonasen', bga'ne' l̲e'e bel z̲en chonne ža chonne yele, l̲ezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' z̲an yo.
41 Benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe chásgake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' bengak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan' benách ki z̲ia dan' beyát l̲áže'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' l̲égake' x̲tiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Jonasen'.
42 L̲ezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' l̲égake' z̲ia, dan' bžoj no'len' gan nakl̲e'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchal̲j Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Salomón na'.

Kate' žežín be' x̲iwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

43 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój be' x̲iwe' yo'o to benne', z̲dan gan nbiž, na' žiljen gan yezí' l̲ažen'. Cha' bi wžel̲-len gan yezí' l̲ažen',
44 naž nnan: "Yeyá'a latje chia' gan bžoja'." Kate' yežinen gan bžojen, chejx̲akan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'.
45 Naž chej be' x̲iwen', na' chejx̲ín' yegaže be' x̲iwe' ka', be' zej nakžen x̲iwe' ka l̲en, na' chó'ogaken yógo'ten, na' chejnníta'gaken l̲o yichj l̲ázdo'w bennen', na' ga ze l̲aw gakže nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. L̲ezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' z̲innj ka'.

X̲na' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

46 Kate' Jesusen' ne z̲chál̲jl̲ene' benách ka' da' ni, bžin x̲ne'e l̲en benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' l̲a' l̲í'ale, na' gónegekle' wchál̲jl̲engake' Jesusen'.
47 Naž to benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':

—Bwia nga, zoa x̲no'o l̲en benne' bicho'o ka' l̲a' l̲í'ale, na' žénegekle' wchál̲jl̲engake' Le'.
48 Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' L̲e' da' ni, na' wnné':

—¿Nnézlele no benne' nake' x̲na'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?
49 Naž bl̲i ne'e, na' bl̲oe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Bwia nga, benne' ki zej nake' ka x̲na'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.
50 Nóte'teze benne' žone' kan žénele X̲a', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' x̲na'kza'.

13

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

1 L̲a' ža na'ze bžoj Jesusen' l̲o yo'o, na' bejsóe' žoa'a nisdo'.
2 Dan' bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to l̲o barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' l̲o yo biž žoa'a nisdon'.
3 Naž Jesusen' bchál̲jl̲ene' l̲égake', na' da' zan da' bsedle' l̲égake', da' ka' bsaka' l̲ebe', na' wnné':

—Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' bínnedo' ka'.

4 Kate' ne zjeze', bé̱xjwgak ba̱le bínnedo'
ka' žoa'a nez, na' bžingak byínnedo' ka', na'
bdáwgakban'.
5 Bé̱xjwgak yeba̱le bínnedo' ka' ḻo yo gan
že' yej, gan de láte'ze yo, na' ḻa' bḻá'tegaken,
dan' de láte'ze yo ga na'.
6 Naž kate' bḻa' wbíž, ḻa' wbižte dan' goze',
dan' bi zoa gan gon lwen.
7 Bé̱xjwgak yeba̱le bínnedo' ka' gan
be̱la'gak lba yeche' ka'. Belgóle̱le'e lba
yeche' ka', na' bdóbgaken dan' goze', na' bžia
yí'gaken ḻégaken.
8 Bé̱xjwgak yeba̱le bínnedo' ka' gan nak
ḻo yo beb, na' bné̱zjwgaken. Bné̱zjwgak ba̱le
dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bné̱zjwgaken
yeba̱len yechonnḻalj ka', na' bné̱zjwgaken
yeba̱len yechí žoa ka'.
9 No benne' zoa nage', na' ženle', ža̱la' wzé
nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' ḻebe' (Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

10 Naž bžingak benne' wsedle ka' che Je-
susen' gan zoe', na' wnnábgekle' L̤e', na'
wnnágake':
—¿Biz̤ chen' z̤cháḻjḻeno' benách ka' da' ka'
žsaka' ḻebo'?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Dios žonne' ḻe'e latje chejní'ilele da'
ngache' kan z̤nna bi'e L̤e' ya'abá chie', san
benne' ki bi žénegekle' chejní'igekle'.
12 No benne' z̤zi'e x̱tiža' Dios, Dios
wne̱zjwe' chie' yelate', na' gáta'ḻe'en chie',
san no benne' bi z̤zi'en, da' do'ze dan' ba
nzi'e yegá'n.
13 Che ḻen z̤cháḻjḻena' ḻégake' da' ka' žsaka'
ḻeba', dan' z̤wíagake' san bi z̤ḻé'egekle'.
Želyenle' san bi z̤ze nággake', na' bi
žejní'igekle'.
14 Ki žaken, z̤žin da' wnná Isaías, bennen'
bchaḻje' ḻo wláz Dios, katen' wnné':
Da' li yénlele san bi chejní'ilele.
Wíaḻe'ele san bi ḻé'elele da' nakkzen.
15 Ki naken dan' nak zide yichj ḻáz̤do'gak
benne' ki,
na' bi be žaz ḻo yichj nággake'.
Nyejw yej ḻáwgake',
na' bi z̤ḻé'egekle' ḻen yej ḻáwgake' ka'.
Bi z̤ze nággake'
na' bi z̤zejní'igekle' yichj ḻáz̤do'gake',
na' bi žeyákgake' chia' neda',
nich gak yeyona' ḻégake'.
16 'Na'a, ba nez z̤en naken chele ḻe'e, dan'
z̤ḻé'egekle yej ḻawle ka', na' žéngekle nagle
ka'.
17 Da' li žapa' ḻe'e, benne' zan, benne'
bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, na' benne' chawe'
ka', gónegekle' ḻé'egekle' da' z̤ḻé'elele ḻe'e,
san bi bḻé'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da'
žénlele ḻe'e, san bi béngeklen'.

Z̤ḻoe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' ḻebe' (Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

18 L̤ezka' wnná Jesusen':
—Le wzé nag da' žsedle da' bsaka' ḻeba' che
benne' žaz.
19 Nóte'teze benne' ženle' diža' kan z̤nna
bia' Dios ya'abá, na' bi žejni'ilen', žak che
diža' da' benlen' kan gok che bínnedo' ka'
bé̱xjwgaken žoa'a nez. L̤a' za'te da' x̱iwe',
na' žeká'n dižan' da' wyazen ḻo yichj ḻáz̤do'w
bennen'.
20 Bínnedo' ka' bé̱xjwgaken ḻo yežlyón' gan
že' yej žsédgeklen kan žak che no benne'
ženle' dižan', na' ḻa' z̤ze nagtien' ḻo yeḻa' žebél
chie',
21 san kan bi wdia'gak bínnedo' ka' dan'
bi gota' gan góngaken lwen, ḻezka' žaken che
bennen'. Kate' žin to da' žsaka' zin' ḻe', na'
kate' z̤bia ḻáže'gak benách ka' ḻe' dan' nzi' ḻo
ne'e dižan', ḻa' gakte chope ḻaže'e.
22 Bínnedo' ka' bé̱xjwgaken gan bególegak
lba yeche' ka' žsédgeklen kan žak che ben-
nen' ženle' dižan', san z̤dan ḻaže'e da' ka'
zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' žon
ḻáže'geklen bennen' dan' z̤dan ḻaže'e yeḻa'
wnni'a che yežlyó nga. Da' ki žóngaken ga
kwia yi' dižan', na' bi gak gonen žin ḻo yichj
ḻáz̤da'we'.
23 Bínnedo' ka' bé̱xjwgaken ḻo yo beb
žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan',
na' žejni'ilen', na' žon žin dižan' ḻo yichj
ḻáz̤da'we'. Zej nak ba̱le benách ka' ka
bínnedo' ka' bné̱zjwgaken yetó gaywá' ka'.
Zej nak yeba̱le benách ka' ka bínnedo'
ka' bné̱zjwgaken yechonnḻalj ka', na' zej
nak yeba̱le benách ka' ka bínnedo' ka'
bné̱zjwgaken yechí žoa ka'.

Yíx̱e'do' ka'ze da' z̤nnan' kan z̤nna' yele z̤oa' stribe

24 Naž bsaka' ḻebe Jesusen' yetó, na' gože'
ḻégake':

—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá naken kan gok che bínnedo' chawe' ka' da' goz to benne' gan nak l̲o yežlyó chie'.
25 Kate' ne z̲tasgak benne' ka' nníta'gake' liže', bl̲a' to benne' ga na', benne' bi z̲l̲e'ele' l̲e' chawe', na' yjeze' l̲o yežlyó chien' bínnedo' ka' che yix̲e' ka'ze dan' z̲nnan' kan z̲nna' yele z̲oa' stribe, na' beyeje' latje chie'.
26 Kate' bl̲a' z̲oa' striben', na' wžé' bisto chen gan žia z̲oa' striben', naž gok bia'gak yíx̲e'do' ka'ze ka'.
27 Naž bžingak benne' wen žin ka' gan zoa benne' x̲an yežlyón', na' góžgake' l̲e': "X̲an, cha' gozo' bínnedo' chawe' ka' l̲o yežlyó chion', ¿nakx̲ goken bl̲a'gak yíx̲e'do' ka'ze ka'?"
28 X̲an yežlyón' gože' l̲égake', na' wnné': "To benne' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe' bene' ki." Naž benne' wen žin ka' wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake': "¿Žénelo' chejto' chejl̲ážo'to' yíx̲e'do' ka'ze ka'?"
29 Naž x̲ángake' gože' l̲égake': "O'o. Kate' wlážo'le yíx̲e'do' ka'ze ka', l̲ezka' wlážo'l̲entele yele z̲oa' stribe ka'.
30 Gakže chawe' gonnle latje gólegaken tz̲en na' zejte chejtobžon, na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken': le wtób zga'ale yíx̲e'do' ka'ze ka', na' le wchejen chejx̲ónn weje nich wzeyžon, na' naž wtoble z̲oa' striben' l̲o yo'o chia'."

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa
(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

31 Yetó da' bsaka' l̲ebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá, gaken kan gok che to bínnedo' mostasa, dan' goz to benne' gan nak l̲o yežlyó chie'.
32 Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, z̲góležen ka yógo'te yix̲e' kwan ka', na' žaken z̲en kan nak to yag, na' želžín byínnedo' ka', na' žóngakba' x̲ó'ngakba' ka' l̲o ni'a nen'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che kwa zichj che yet x̲til
(Lk. 13:20-21)

33 Yetó da' bsaka' l̲ebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá gaken ka ben kwa zichj che yet x̲til, dan' bchix̲e to no'le l̲en chonne lbix̲ yezje z̲oa' stribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' žsaka' l̲ebe'
(Mr. 4:33-34)

34 Yógo'te da' ki bsaka' l̲ebe Jesusen', da' ka' bchál̲jl̲ene' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bi bchál̲jl̲ene' l̲égake' da' bi bsaka' l̲eben'.
35 Ki bene', na' bžin dan' bzoj to benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': Wchal̲ja' da' ka' wsaka' l̲eba'.
Nnia' da' bgache' katen' wzó l̲aw žata' yežlyó.

Da' žsedle da' bsaka' l̲ebe Jesús che yíx̲e'do' ka'ze
36 Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nníta'gake' ga na', na' besel̲e'e l̲égake', na' L̲e' beyoé'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' L̲e':

—Bl̲oe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' l̲ebo' che yíx̲e'do' ka'ze dan' z̲nnan' kan z̲nna' yele z̲oa' stribe.
37 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách.
38 Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlyó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan z̲nna bia' Dios. Yíx̲e'do' ka'ze ka' dan' z̲nnan' kan z̲nna' yele z̲oa' stribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' x̲iwe'.
39 Bennen' bi z̲l̲e'ele' chawe' x̲an yežlyón', na' goze' yíx̲e'do' ka'ze ka', da' x̲íwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga, na' benne' ka' z̲tóbgaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'.
40 Kan goken, btóbgake' yíx̲e'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' l̲o yi', l̲ezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga.
41 Neda', Benne' Golje' Benách, sel̲a'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan z̲nna bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' dol̲a', na' l̲ezka' benne' ka' žóngake' da' kegle.
42 Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' l̲o yi' gabíl, benne' wen da' z̲innj ka', na' kwéžegake', na' wx̲éj láye'gake'.
43 Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní', na' gákgake' kan nak wbíž gan z̲nna

bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Žsaka' lebe Jesús che to yela' wnni'a ngache'

44 Lezka' bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':
—Da' znna bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yela' wnni'a, da' ngache' to lo yežlyó. Katen' to benne' bžel-len', bekache'en gan bgachen', na' lo yela' žebél chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yela' wnni'a na' chie' le'.

Žsaka' lebe Jesús che to bga da' záka'le'en

45 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan žala' dan láže'le da' znna bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne' ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga zaka' ka'.
46 Kate' bžel-le' to bga da' záka'le'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na' go'we' bgan'.

Žsaka' lebe Jesús che to yixjw bel

47 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gak gan žin da' znna bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yixjw bel da' bzála'gak benne' ka' lo nisdo', dan' bejxenen bel zan.
48 Katen' ba bežá' yixjwn', na' bebéjgaken' lo yo biž žoa'a nisdon', gan wžé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' lo xkwite ka', na' bel ka'ze ka' wžó'ngake' légakba'.
49 Lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbás che ya'abá ka', na' kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' légake' ladjw benne' wen da' zinnj ka'.
50 'Naž chó'ngake' benne' wen da' zinnj ka' lo yi' gabíl, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake'.

Yela' wnni'a gole, na' da' kobe

51 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Žejní'ilele yógo'te da' ki?
Bechébegake', na' góžgake' Le':
—O', Xan.
52 Jesusen' gože' légake':
—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' lo ne'e da' znna bia' Dios ya'abá chie', nake' ka to benne' xan yo'o, benne' žebeje' ladjw yela' wnni'a chie' da' kobe, na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebélenlen'.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret (Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

53 Kate' beyóž bsaka' lebe Jesusen' da' ki, bezé'e ga na'.
54 Kate' bežine' gan nak laže', bsedle' benne' ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bebángekle', na' wnnágake':
—¿Gaz bsedle benne' ni yela' žejní'il ni? ¿Nakx naken, žone' da' zan yela' wak ki?
55 Benne' ni nake' zi'n benne' zkonle' žin blag ka', na' xne'e lie' Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Smon, na' Judas.
56 Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. ¿Gaz bsedle' yógo'te da' ki?
57 Che len gok chope láže'gake', na' bebéj yíchjgake' Le'. Naž Jesusen' gože' légake':
—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' zchalje' lo wláz Dios, san benách wláž chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.
58 Che len bi ben Jesusen' da' zan yela' wak ka' ga na', dan' bi žejlé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis (Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

1 Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' znna bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yela' wak ka' da' žon Jesusen'.
2 Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':
—Bennen' nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nzi' lo ne'e yela' wak zen na'.
3 Ki wnná Herodes na' dan' bséla'kze' benne' ka' béxwgake' Zwan'. Bchéjgake' le' do ya, na' bséjwgake' le' liž ya dan' gónele Herodías gaken ki. Herodías na' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'.
4 Ki ben Herodes na', dan' Zwan' gože' le': "Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o."
5 Che len gónele Herodes na' gote' Zwan', san bžebe' wži'igak benne' wláž ka' chie', dan' žékgekle' nak Zwan' benne' zchalje' lo wláz Dios.
6 Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj xkwide' no'le che

Herodías na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz laže' Herodes na' da' benbe'.

7 Bchebe laže' Herodes na', na' ben choche' xtiže'e wnezjwe' chebe' bíte'teze da' nnablbe' le'.

8 Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':

—Benn chia' na'a to lo ziga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

9 Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' béngekle benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnezjwe'-be' yichj Zwan'.

10 Ki goken, bsele'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya.

11 Bennen' bsele'e beyoé'e yichj Zwan' to lo ziga' zen, na' bnezjwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnézjwben' che xna'be'.

12 Naž benne' ka' bénlengake' Zwan' tzen bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdé na', bejzéngekle' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'
(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bezé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' toze' to latje dach. Katen' béngekle benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'.

14 Kate' bežój Jesusen' lo barkw, ble'ele' zej nnita' benách zan ka' ga na', na' beyache' láže'le' légake', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgake'.

15 Kate' ba za' žale ža na', wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Ba za' žale na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

16 Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi žon byenen chjake'. Le wnezjw le'e dan' gáwgake'.

17 Naž góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.

18 Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwán' nga.

19 Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' bexwe' da' gayo' yet xtil ka', na' chop bel ka', na' bchis lawe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bdie' da' ka' lo na'gak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'.

20 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

21 Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gókgake' gayo' mílgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' xkwide' ka'.

Jesús zde' lawe'l nisdo'
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Naž la' bente Jesusen' ga bebengak benne' wsedle chie' ka' lo barkw nich chjake' zgá'alegake' ka Le', na' tégake' yechelá'a nisdon', katen' yesele'e Le' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'.

23 Katen' Jesusen' ba besele'e benne' ka', wžene' to law ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bcháljlene' Dios. Katen' ba gole, toze' zoe' ga na'.

24 Barkwn' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka' zden gachje láwe'le nisdon', na' žxite' barkwn' dan' žas nisdon', na' ben' žaken zzagan' barkwn'.

25 Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', zde' lawe'l nisdon'.

26 Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' Le', zde' lawe'l nisdon', gok zédgekle' dan' zžébegake'. Wžéžeya'agake', na' wnnágake':

—To be' bxin'.

27 Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedan'. Bi žébele.

28 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Xan, cha' nako' Le', wnné neda' sa'a gan zo' lawe'l nisen'.

29 Jesusen' gože' le':

—Da.

Naž betj Bedon' lo barkwn', na' wzé'e lawe'l nisdon', zeje' gan zoa Jesusen'.

30 Naž kate' ble'el Bedon' kan zta be' nisdon', bžebe'. Wzó lawe' žetje' lo nisen', na' wžéžeyi'e. Bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, beslá neda'.

31 Jesusen' la' blite ne'e. Bexwe' le', na' gože' le':

—Láte'ze žejl̲i'o chia'. ¿Biz̲ chen' gok chope l̲ažo'o?
32 Kate' wžén Jesusen' l̲o barkwn', wžé' ži ben' žaken.
33 Naž benne' ka' nníta'gake' l̲o barkwn' bka'n z̲éngake' Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li, Z̲i'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' l̲o yež Jenesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Kate' ba wdégake' yechel̲á'a nisdon', l̲a' bžíntegake' gan nbab yež Jenesaret.
35 Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bsél̲a'gake' diža' dot l̲o yežlyón', na' bžingak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen'.
36 Góta'yoegekle' Jesusen' we'e l̲égake' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' l̲a' beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' z̲e'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' l̲aw Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' l̲o yež Jerusalén, bžíngake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' L̲e':
2 —¿Biz̲ chen' žongak benne' wsedle chio' ka' da' z̲detlen kan zej nak da' žónteze žonžo kan bengak x̲a x̲to'žo ka'? Bi želyíb ná'gake' kan nak che yodo' kate' za' gáwgake'.
3 Bechebe Jesusen', na' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ chen' l̲ezka' l̲e'e z̲zoale chel̲a'ale da' bchi'le Dios l̲e'e, nich gonle da' žónteze žonle?
4 Nak bia' žonle ki dan' gož Dios l̲e'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne x̲a x̲no'o" na' l̲ezka' wnné': "No benne' nne zi'e che x̲a x̲ne'e, le got bennen'."
5 San l̲e'e z̲nnale: "Cha' no benne' yi'e x̲a x̲ne'e: Bi be gak wnez̲jwa' chele dan' ba bchebe l̲aža'a wnez̲jwa' che Dios yógo'ten'."
6 Naž z̲nnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che x̲a x̲ne'e. Ki žonle, z̲zoale chel̲a'ale dan' bchi'le Dios l̲e'e, nich gonle da' žónteze žonle.
7 L̲e'e, benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, nak dot da' li da' wnná Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, kan nakle, katen' wnné':
8 Benne' ki, žoá'agakze' žápegake' neda' ba la'ne,
kege dot l̲áže'gake'.
9 Dáche'ze nak kan z̲ka'n z̲éngake' neda' dan' žsédgekle' da ka' z̲chí'igekle benách ka'.
10 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' l̲égake':
—Le wzé nag da' yapa' l̲e'e, na' le chejni'ilen.
11 Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios, san da' z̲žojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.
12 Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Nnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchal̲jo'?
13 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Yógo'te da' zej nazen, da' bi goz X̲a', Bennen' zoe' ya'abá, yelážo'gaken dot lwen.
14 Le wká'n-gake'. Zej nake' l̲o chol̲e, na' želchi'e benne' l̲o chol̲e ka'. Cha' to benne' l̲o chol̲e chi'e yetó benne' l̲o chol̲e, žoptie' bíx̲gake' to l̲o bloj.
15 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Bzejní'il neto' da' ni žsaka' l̲ebo'.
16 Jesusen' gože' l̲égake':
—¿L̲ezka' l̲e'e bi žejní'ilele?
17 Nnézlele žaz l̲e'žo yógo'te da' žazen žoá'ažo, na' žežojen l̲e'žo.
18 Na'a, da' žežojen žoá'ale, l̲o yichj l̲áz̲do'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle chawe' l̲aw Dios.
19 Ki žaken dan' z̲l̲a'gak l̲o yichj l̲áz̲do'le da' kegle ka' da' z̲za' l̲áže'le, da' gonen ga gotle benách ka', na' da' gonen ga wká'n ditjle yel̲a' z̲chag na', na' da' gonen ga gonle da' z̲innj, na' da' gonen ga se l̲áže'le bi da' kwanle, na' da' gonen ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonen ga nne yál̲ele.
20 Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' l̲aw Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.

To no'le yež zi'to' žejl̲i'e che Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón.
22 To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' l̲o yežen'. Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':
—X̲an, z̲a'só Dabí, beyache' l̲aže'l neda'. X̲kwide' no'le chia' z̲záka'l̲e'ebe' dan' yo'obe' be' x̲iwe'.
23 Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Gózgake' L̲e', na' wnnágake':
—Besel̲e' l̲e', dan' ze'e x̲kóže'lžo na' z̲béžeyi'e.
24 Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':
—Dios bsel̲e'e neda' nich gákl̲ena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka z̲íla'do' ka' zej nnitlba'.
25 Naž wbiga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':
—X̲an, gokl̲en neda'.
26 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak x̲kwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' l̲en.
27 Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':
—O', X̲an, san žawgak bé'ko'do' ka' da' biz̲jw ka', da' žéx̲jwgaken z̲anle gan žawgak x̲ángakba'.
28 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':
—Nó'ledo'. Dot l̲i l̲aže' nak kan žejl̲i'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.
L̲a' na'ze beyakte x̲kwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

29 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to l̲aw ya'ado', gan wži'e.
30 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' l̲o chol̲e ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíx̲jwgake' l̲égake' x̲ni'a Jesusen', na' L̲e' beyone' l̲égake'.
31 Bebán l̲áže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' bl̲é'egekle' z̲nnagak benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' z̲za'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' z̲l̲é'egekle benne' ka' gókgake' l̲o chol̲e. Che l̲en bka'n z̲éngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

Jesús z̲wawe' tap mil benne' ka' (Mr. 8:1-10)

32 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':
—Žeyache' l̲áže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža zá'l̲engake' neda', na' bi be de da' gáwgake'. Bi žénela' yesel̲a' l̲égake' lížgake' želdonze' ka', dan' yedó l̲áže'gake' l̲o nez.
33 Naž benne' wsedle chie' ka' gózgake' L̲e', na' wnnágake':
—¿Gaz̲ žél̲-leto' yet x̲til zan l̲o latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?
34 Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Bal̲x̲ yet x̲til de chele?
Bechébegake', na' wnnágake':
—Gaže, na' l̲ezka' babze bel deba' cheto' nga.
35 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' l̲o yo.
36 Bex̲we' gaže yet x̲til ka' l̲en bel ka', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'." Naž bzoz̲jen', na' bnez̲jwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' l̲égake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'.
37 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' biz̲jw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže x̲kwit ka'.
38 Zej nnita' tap mil benne' byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi blábgake' no'le ka', na' x̲kwide' ka'.
39 Naž Jesusen' besel̲e'e benne' ka' lížgake', na' wžene' l̲o barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake' (Mr. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' saduseo ka' bžíngake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' L̲e', na' wnnábgekle' L̲e' gone' to da' gak bian' gan za' yel̲a' wnná bia' chien'.
2-3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Nnézkzele dan' z̲nnagak benách, z̲nnágake': "Kate' že' bejw kwele, wak yejw." L̲ezka' z̲nnagake': "Kate' žechj be' bi gak yejw." ¡Benne' bi nnezle ka'! ¡Žak

nneya'ale da' gon la̲we' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzelele!

4 Benne' ka', benne' žóngake' da' kegle, na' bi zoa dot li̲ lá̲že'gake', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi be da' gak bian' le̲'egekle'. Toze dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchal̲je' lo̲ wláz Dios, le̲'egeklen'.

Naž Jesusen' bkwase' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet x̲til (Mr. 8:14-21)

5 Kate' bžíngake' yeche̲lá'a nisdon', gókbe'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' gol̲ lá̲že'gake' wá'gake' da' gáwgake'.

6 Naž Jesusen' gože' le̲gake':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

7 Naž benne' wsedle chie' ka' bchálj̲le̲ngake' lje̲žgake' ka', na' wnnágake':

—Z̲nne' ki dan' bi nwa'žo yet x̲til.

8 Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' le̲gake':

—¿Biz̲ chen' žon x̲tíža'le dan' bi nwa'le yet x̲til? Láte'ze žej̲le'le chia'.

9 ¿Bi žejní'ilele, na' bi žezá' lá̲že'le kan gok chegak gayo' yet x̲til ka', dan' bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan x̲kwit zan ka' betoble?

10 ¿L̲ezka' bi žejsá' lá̲že'le kan gok chegak gaže yet x̲til ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan x̲kwit zan ka' betoble?

11 ¿Bi žejní'ilele? Bi bchal̲ja' che yet x̲til katen' gožа' l̲e'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

12 Naž bejní'igekle' Jesusen' bi gože' le̲gake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet x̲til, san žal̲a' gape chi'i kwíngake' che da' žsédgekle benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw z̲nne' Jesús nake' Benne' Cristo (Mr. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

13 Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan z̲nna bia' Filipo, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Noz̲ z̲nnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?

14 Bechébegake', na' wnnágake':

—Bal̲e' z̲nnágake': "Z̲wa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis." Yebal̲e' z̲nnágake': "Lías nako', bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te." Yebal̲e' z̲nnágake': "Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te."

15 Naž Jesusen' gože' le̲gake':

—Chez̲e l̲e'e, ¿noz̲ z̲nnale naka' neda'?

16 Bechebe Smon Bedw, na' gože' L̲e':

—Le' nako' Benne' Criston', Z̲i'n Dios ban.

17 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':

—Ba nez z̲en naken chio', Smon, z̲i'n Jonás, dan' bi bl̲oe'el no benne' le' da' ni, san X̲a', Bennen' zoe' ya'abá, bl̲oe'ele' le' da' ni.

18 Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' l̲o yej ni chix̲jwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yel̲a' wnná bia' che da' x̲iwe' bi gak wzagan' x̲nézgake'.

19 Wdía' l̲o no'o z̲i'n ya ka' che latje gan z̲nna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' l̲o yežlyó nga, l̲ezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje gaken l̲o yežlyó nga, ba be' latje gaken Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

20 Naž Jesusen' bchi'le' benne' wsedle chie' ka' bi wzéngekle' nitó benne' nake' L̲e' Benne' Criston'.

Jesús z̲l̲oe'ele' kan za' gótgake' L̲e' (Mr. 8:31—9:1; Lk. 9:22-27)

21 L̲a' ža na'ze wzó l̲aw Jesusen' z̲l̲oe'ele' benne' wsedle chie' ka' žon byenen cheje' Jerusalén, gan bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wsaka' zí'gake' L̲e', na' naž gótgake' L̲e', san kate' gak chonne ža, yebane' l̲o yel̲a' got.

22 Naž Bedw bchi'e Jesusen' chel̲a'ale, na' wzó l̲awe' z̲dil̲e' L̲e', na' wnné':

—X̲an, bi gonn Dios latje. Bi gak chio' kan z̲nno'.

23 Naž beyéchj Jesusen', na' gože' Bedon':

—Bkwas na'le. Žono' le' kan žon da' x̲iwe'. Žono' ga gak chope l̲aža'a dan' kan z̲za' l̲ažo'o le' bi naken kan z̲za' l̲aže' Dios, san kan z̲za' l̲áže'gak benách ka'.

24 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' žénele' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' ka' zdan laže'e, na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze, na' zeje' zejté'e le'e yag krozen'. Naž gak gónlene' neda' tzen.

25 No benne' žénele' gape chi'e yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

26 Bi be da' chawe' gaken che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' den yežlyó nga san wnite' yela' nban chie'. Bi be gak wnezjw bennen' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

27 Ki znnia', dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yela' baní' che Dios, Xa', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che to to benne' kan zej nak da' ka' bene'.

28 Da' li žapa' le'e: bi gatgak bale benne' ka', benne' nníta'gake' nga, na' zejte lé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

Zcha' kan znna' law Jesús (Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

1 Wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben', na' jake' cheze gan nak to law ya'a sibe.

2 Kate' ne nníta'gake' ga na' bža' kan znna' law Jesusen' láwgake'. Wyép yes baní' law Jesusen' kan ža'ní' wbíž, na' beyák zíla'do'ze laže' nakwe', na' wnnán' ka baní'.

3 Naž blé'egekle benne' wsedle chie' ka' kate' bla' lawgak Moisés na' Lías, zcháljlengake' Jesusen'.

4 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Xan, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

5 Kate' ne zchalj Bedon' da' ni, la' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen' légake', na' lo bejwn' benle chi'i to benne' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz laža'a Le'. Le wzé nag da' wchalje'.

6 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' lo yole, na' bžébegake'.

7 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' wdane' légake', na' wnné':

—Le chas. Bi žébele.

8 Kate' bchis láwgake', na' bwíagake', nitože no benne' blé'egekle', san toze Jesusen'.

9 Kate' ne žétjgake' law ya'a na', Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' blé'elele kate' yebanža' lo yela' got neda', Benne' Golje' Benách.

10 Naž wnnábgekle benne' wsedle chie' ka' Le', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byene la' law Lías zga'ale' kate' la' law Benne' Criston'?

11 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li la' law zga'ale Líasen', na' wká'n chawe'e yógo'te.

12 Na'a neda' žapa' le'e: ba bla' law Líasen', san bi beyónbia'gake' le', na' yógo'te da' znnaze chégake' le'e yiche la'y béngake' chie'. Lezka' góngake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zí'gake' neda'.

13 Naž bejní'igekle benne' wsedle chie' ka', zcháljlene' légake' kan gok che Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

Jesús žeyone' to xkwide' byo da'be' chon (Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežíngake' gan zej nnita' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e,

15 na' gože' Le':

—Xan, beyache' laže'l xkwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' zzáka'le'ebe', na' zan chi'i zže'be' lo yi', na' lo nis.

16 Bedjwá'a-be' gan nníta'gak benne' wsedle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.

17 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' bi žejle'le che Dios, na' bi nakle li laže'. ¿Gáka'tega žala' sóalena' le'e nich chejle'le che Dios? ¿Gáka'tega žala' gaka' zen laže' chele le'e? Le yedjwá'-be' nga.

18 Naž Jesusen' bdile' be' xiwen' yo'obe', na' la' bežojten lebe', na' la' na'ze beyakte xkwide' byodon'.

19 Naž wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' bi gok yebejto' neto' be' x̲iwen'?

20 Jesusen' gože' l̲égake':

—Bi gokle dan' bi žejl̲e'le che Dios dot l̲áže'le. Da' li žapa' l̲e'e, l̲a'kze láte'ze nak kan žejl̲e'le che Dios, cha' nakzen ka to bínnedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: "Bkwas nga, na' bejsóa na'le" na' l̲a' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejl̲e'le che Dios dot l̲áže'le.

21 Na'a, to be' x̲iwe' ki gak yebejlen toze cha' wcháljl̲enle Dios, na' gonle wbás.

Da' yoble z̲nna Jesús kan za' gótgake' L̲e' (Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

22 Kate' ne z̲da Jesusen' gan nbab Galilea, gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Zoa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak benách ka'.

23 Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža Dios yesbane' neda'.

Naž benne' wsedle chie' ka' gok nyache' l̲áže'gake'.

Jesús žiz̲jwe' laze' che yodo'

24 Kate' bžin Jesusen' l̲en benne' wsedle chie' ka' l̲o yež Kapernaum, benne' ka', benne' z̲chíz̲jwgake' benách ka' lázgake' che yodo', bžíngake' gan zoa Bedw, na' wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':

—¿Bi žiz̲jw bennen' žsedle' l̲e'e laze' che yodo'?

25 Bechebe Bedon', na' wnné':

—O', žiz̲jwe'.

Kate' beyó'o Bedon' l̲o yo'o, naž Jesusen' l̲a' bl̲iž̲tie' l̲e', na' wnné':

—¿Biz̲ z̲nno' le', Smon? Benne' ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, ¿noz̲ benne' ka' z̲chíz̲jwgake' da' žíz̲jwgak benách ka'? ¿Z̲chíz̲jwgake' benne' wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?

26 Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':

—Benne' zi'to' ka z̲chíz̲jwgake'.

Naž Jesusen' gože' l̲e':

—Che l̲en, bi žon byenen chiz̲jwa' laza' che yodo' dan' naka' Z̲i'n Dios, kan bi be žíz̲jwgak benne' ka' zej nake' benne' wláž che bennen' z̲chiz̲jwe'.

27 Na'a, nich bi gonžo ga ža'a nitó benne', wyéj žoa'a nisdo', na' bejzale l̲o nisen' dan' z̲zenlo' bel ka', na' bel nežw da' seno', wz̲í'ban'. Kate' wsaljo' žoá'aba', žel̲-lo' to mežw lasdo'. Wz̲ín', na' bdiz̲jw laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ládjwgake' (Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

1 L̲a' ža na'ze benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Noz̲ benne' ládjwto' gake' benne' blo gan z̲nna bia' Dios ya'abá chie'?

2 Naž bl̲iž Jesusen' to x̲kwide' byodo', na' bzoe'-be' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake'.

3 Naž gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e, cha' bi yeyakle kan zej nak x̲kwide' ki, bi gak cho'ole gan z̲nna bia' Dios ya'abá chie'.

4 Che l̲en, no benne' gake' gax̲jw l̲aže', na' yeyake' kan nak x̲kwide' ni, bennen' gake' blo gan z̲nna bia' Dios ya'abá chien'.

5 No benne' gape' ba la'ne to x̲kwide' ki dan' nakbe' chia', gape' nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo dol̲a' (Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

6 L̲ezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to x̲kwide' ki dol̲a', x̲kwiden' žejl̲e'be' chia' neda', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yej wetw yene', na' chejžix̲je kwine' l̲o nisdo'.

7 Da' nyáche'l̲e'e gaken chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' ga bága'gak ljéžgake' ka' dol̲a'. Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dol̲a', san da' nyáche'l̲e'e gaken che bennen' žone' da' gonen ga no benne' bage'e dol̲a'.

8 'Che l̲en, cha' no'o, o ni'o gonen ga bago'o dol̲a', bchogen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano' l̲a'kze bi gak so'o, cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa chope no'o, na' chope ni'o, na' chejchó'o l̲o yi' gabíl da' batkle yol̲en.

9 Cha' yej l̲awo' gonen ga bago'o dol̲a', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano', l̲a'kze zoa toze yej l̲awo', na' kege zoa chope yej l̲awo', na' chejchó'o l̲o yi' gabíl.

Da' žsaka' l̲ebe Jesús che to z̲íla' nnitlba' (Lk. 15:3-7)

10 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Le gape chi'i kwinle nich bi wzoale cheḻa'ale nitó x̱kwide' ki. Neda' žapa' ḻe'e, nníta'tezgak wbás che ya'abá ka' gan že' X̱a', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' ḻégakbe'.
11 Neda', Benne' Golje' Benách, bḻa'a nga nich yeslá' no benne' nnitle'.
12 '¿Biẕ ẕnnale ḻe'e? No benne', zej nnita' to gaywá' ẕila' chie' ka', na' cha' nitle toba', ¿bi wka'ne' tapḻalj to galjba' ka', na' cheje' gan nak ḻaw ya'a, chejdilje' ẕíla'don', bian' wnitlba'?
13 Cha' wežeḻ-le'-ba', da' li žapa' ḻe'e, yebéžele' che ẕíla'don' kan gone' chegak yetapḻalj to galjba' ka', bia ka' bi wnítgeklba'.
14 Ḻezka' X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nitle nitó x̱kwide' ki.

Kan žaḻa' yenít ḻawžo lježžo ka' (Lk. 17:3)

15 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Cha' lježo' gone' le' ẕia, beyéj, bejgá'nḻene' chawe' ḻa' ḻé'ezele. Cha' wzé nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'.
16 Cha' bi wzé nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežój ḻi x̱tižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa ḻígake' x̱tíža'le.
17 Cha' bi wzé nage' chégake', gož benne' ka' ẕdóbgake' che Dios, na' cha' bi wzé nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' ḻo' le' ka to benne' bi žejḻi'e che Dios, na' ka to benne' ẕchiẕjwe' ḻo wláz yež zi'to'.
18 'Da' li žapa' ḻe'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak ḻo yežlyó nga, naken da' ba bchi'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje ḻo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.
19 'Ḻezka' žapa' ḻe'e, cha' chópzele gonle toze x̱tíža'le ḻo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, X̱akza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonen' chele.
20 Gan zej nnita' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje ḻáwe'le gan nníta'gake'.
21 Naž wbiga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Ḻe', na' wnné':
—X̱an, ¿baḻ chi'i žaḻa' yenít ḻawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' ẕia? ¿Gaže chi'i ka'?
22 Jesusen' gože' ḻe':
—Neda' žapa' le', kege gážeze chi'i ka', san chonnḻalj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to benne' bi benít ḻawe' che lježe'

23 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ka gon Bennen' ẕnna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'nḻene' chawe' benne' wen žin chie' ka'.
24 Kate' wzó ḻawe' ẕká'nḻene' ḻégake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'.
25 Dan' bi gok chiẕjwe', wnná x̱ane' to'e ḻe' ḻen no'le chie', na' x̱kwide' chie' ka', na' ḻezka' yógo'te da' nape', na' ki gaẕjw dan' nbage'e che x̱anen'.
26 Naž benne' wen žin na' bzoa ẕibe' x̱ni'a x̱ane', na' wnnáb nyache'e ḻe', na' wnné': "X̱an, ben ẕen ḻažo'o neda'. Chíẕjwkza' le' yógo'ten."
27 Naž x̱anen' beyache' ḻáže'le' benne' wen žin chien', na' benít ḻawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' ḻe'.
28 Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', ḻa' bejchagtie' to benne' žónḻene' ḻe' tẕen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bex̱we' ḻe', na' wženje' yene', na' gože' ḻe': "Wdíẕjwte dan' ẕbago'o chia'."
29 Naž bennen' bzoa ẕibe' x̱ni'a lježen', na' wnnáb nyache'e ḻe', na' wnné': "Ben ẕen ḻažo'o neda'. Chíẕjwkza' le' yógo'ten."
30 Bi gónele benne' wen žin na', na' bsejwe' ḻe' liž ya na' zejte chiẕjwe' dan' ẕbage'e chie'.
31 Kate' yezika' benne' wen žin ka' béngekle' da' ni, gok nyache' ḻáže'gake' ni'a chie', na' bejzéngekle' x̱ángake' yógo'te dan' goken.
32 Naž x̱ángake' bḻiže' benne' wen žin na', na' gože' ḻe': "Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít ḻawa' chio'. Bsoḻa' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'.
33 ¿Bi žaḻa' yeyache' ḻáže'lo' lježo' kan bena' neda' chio', beyache' ḻáže'la' le'?"
34 Naž x̱ane' bžá'aḻi'e, na' bdie' ḻe' ḻo na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' ḻe' kate' chízjwže' dot dan' ẕbage'e chie'.

35 Naž wnná Jesusen':

—Ḻezka' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele ḻe'e cha' bi yenít ḻawle dot ḻáže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka' žeḻá'agake' yeḻa' ẓchag na'
(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

1 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Galilea, na' bžine' gan nbab Judea gan de yecheḻá'a yego Jordán zaka' gan zḻa' wbíž.

2 Benne' zan zjákḻene' Jesusen', na' beyone' ḻégake' ga na'.

3 Naž baḻe benne' yodo' fariseo ka' bḻá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Ḻe'. Wnnábgekle' Ḻe', na' wnnágake':

—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' ẓo'le' ni'a che bíte'teze da' žaken?

4 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—¿Bi beḻ-le da' nyejw ḻe'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' yežlyó? Benne' byo, na' no'le bene' ḻégake'.

5 Ki wnná Dios: “Che ḻen, benne' byon' žaḻa' kwásḻene' xa xne'e, na' chejgá'nḻene' ẓo'le', na' žoptie' yeyákgake' ka toze benne'.”

6 Ki naken, biž zej nake' chópgake' san toze benne' ba beyákgake'. Che ḻen, bi žaḻa' yeḻa'agak benách ka' ḻégake', benne' ka' Dios bene' ḻégake' toze.

7 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biẓ chen' Moisés gože' ḻégake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' ẓo'le' to yiche da' ẓnnan žeḻá'aḻene' ḻe', na' naž gak wsane' ẓo'len'?

8 Jesusen' gože' ḻégake':

—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj ḻázdo'le, bi'e ḻe'e latje wsanle no'le chele ka', san kate' wzó ḻaw žata' yežlyó nga, bi goken ki.

9 Neda' žapa' ḻe'e, cha' no benne' byo wsane' ẓo'le', na' bi wdáḻene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'ḻene' no'le yoble, bage'e doḻa' da' ẓka'n ditjen yeḻa' ẓchag na'. Ḻezka', cha' no benne' byo yoble wchág ná'ḻene' no'len' bsan benne' byo chie' ḻe', bage'e doḻa' da' ẓka'n ditjen yeḻa' ẓchag na'.

10 Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Cha' ki naken che no benne' byo, benne' nžag ná'ḻene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' toze'.

11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—Bi gak si' ḻo na'gak yógo'te benách diža' ni, san toze no benne' byo Dios ẓzejni'ile' ḻe'.

12 Zej nnita' benne' byo ka' bi ẓchag ná'ḻengake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki góljgake', na' yebaḻe benne' byo ka' bi ẓchag ná'ḻengake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnézgake', na' yebaḻe benne' byo ka' bi ẓchag ná'ḻengake' to no'le nich gak góngake' xchin Dios, Bennen' ẓnna bi'e ya'abá chie'. No benne' gak si' ḻo ne'e diža' ni žaḻa' si' ḻo ne'en.

Jesús žḻiž chawe'e xkwide' ka'
(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

13 Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' ḻégakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e ḻégakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e ḻégakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnézgake'.

14 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje bíga'gakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki nzí'gake' latje gan ẓnna bia' Dios ya'abá chie'.

15 Naž Jesusen' bxoa ne'e ḻégakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz
(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

16 To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' Ḻe':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biẓ da' naken chawe' žaḻa' gona' nich gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chia'?

17 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—¿Nnezlo' dan' ẓnno' chia' kate' ẓnno' naka' dot chawe'? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. Cha' žénelo' gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chio', ben kan wnnakze Dios gonle.

18 Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Biẓle da' ka' wnné'?

Jesusen' gože' ḻe':

—Da' wnnakze Moisés katen' wnné':
Bi goto' benách ka'.
Bi gono' doḻa' da' ẓka'n ditjen yeḻa' ẓchag na'.

Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.
19 Wdape ba la'ne xa xno'o.
Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.
20 Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':
—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?
21 Jesusen' gože' le':
—Cha' žénelo' gako' chawe' law Dios, wyéj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.
22 Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' nápli'e yela' wnni'a.
23 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan znna bia' Dios ya'abá.
24 Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe'e gan znna bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.
25 Kate' béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle', na' wnnágake':
—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?
26 Bwia Jesusen' légake', na' wnné':
—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.
27 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zá'lento' Le'. ¿Bizže gata' cheto'?
28 Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób yežlyó nga, na' kwi'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel.
29 No benne' zka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie' ka', nich gone' xchina', si' bennen' yetó gaywá'teže ka', na' lezka' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
30 Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gákgake' benne' blo.

20

Žsaka' lebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gon Dios, Bennen' znna bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' xan yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtilje' benne' wen žin ka' nich góngake' žin lo yežlyó chie' gan naze' lba uba ka'.
2 Kate' ba bgá'nlene' benne' wen žin ka' chawe', chizjwe' légake' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža, bsele'e légake' chjéngake' žin lo yežlyó chien'.
3 Kate' bežoje' xsile, ble'ele' yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze lawe' ya'a.
4 Gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." La' jaktie' légake'.
5 Bežój benne' xan yo'on' da' yoble wawbíž, na' lezka' kate' žedá chonne, na' tlebe ka bene', bsele'e benne' ka' lo yežlyó chien', benne' ka' bejxake'e ga na'.
6 Lezka' bežoje' katen' yelate' zoa wbíž, na' bejxake'e yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' légake': "¿Biz chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?"
7 Benne' ka' góžgake' le', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' xchinto'." Naž gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'."
8 Kate' za' žale, benne' xan yo'on' gože' bennen' yo'ogak lo ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Bliž benne' wen žin ka' nich wnezjo' lázjwgake', na' chizjo' zga'ale benne' ka' bžíngake' ze lawte. Te na' chizjo' benne' ka' bžíngake' zgá'alegake'."
9 Naž bžingak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbíž, na' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža.
10 Kate' bžingak benne' ka' yjéngake' žin zgá'alegake', gókgekle' sí'gake' da' zenže, san lezka' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža.
11 Kate' wzí'gaken', wnnégake' che benne' xan yo'on',
12 na' wnnágake': "Benne' ka' bžíngake' kate' ze lawte, to chí'ido'ze béngake' žin, na' toze ka wdizjo' légake' ka neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéyele'eto' lo wbá."

13 Bechebe xan yo'on', na' gože' toe':
“Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken
chawe'. ¿Bi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da'
naken lazjw to benne' che to ža?
14 Wzí' lazjo', na' beyéj ližo'. Neda' žénela'
chizjwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate'
ze lawte toze kan žizjwa' le'.
15 ¿Bi nzi' lo na'a wconla' žin da' naken
chia' ka žénela'? ¿Zge'elo' lježo' dan' žónnli'a
chie'?”
16 Ki naken, bale benne', benne' ka'
zka'ngak benách ka' légake' ka'ze, gákgake'
blo, na' bale benne', benne' ka' zej nake' blo
na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žliža' san
babze benne' ka' nbégake'.

Jesús znne' da' yoble kan za' gótgake' Le' (Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

17 Kate' Jesusen' ne yoe'e nez, zeje' lo yež
Jerusalén, bchi'e cheze chežínnote benne'
wsedle chie' ka', na' gože' légake':
18 —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež
Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda',
Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná
bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle
ka', na' chóggake' chia' gata'.
19 Wdégake' neda' lo na'gak benne'
zi'to' ka', benne' ka' gon dítjgekle' neda'.
Chíngake' neda', na' wdá'gake' neda' le'e
yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios
yesbane' neda' lo yela' got.

Da' wnnáb xna'gak Jakob, na' Zwa (Mr. 10:35-45)

20 Naž xna'gak Jakob, na' Zwa, zi'n Sebe-
deo ka', bžínlene' chope' ka' law Jesusen', na'
bzoa zibe' xni'e Le', na' wnnable' Le' to da'
gonze' chie'.
21 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':
—¿Biz žénelo'?
Gože' Le':
—Wnná kwe' to zi'na' ni kwito' li ža, na'
yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Bi nnézlele da' znnable. ¿Wak sóelele da'
saka'a neda', na' yezoale nis kan yezóa'
neda' nis lo yela' got?
Góžgake' Le':
—Gakto'.
23 Naž Jesusen' gože' légake':
—Da' li da' žala' saka'a neda', lezka' gaken
chele, na' da' žala' yezóa' neda' nis, lezka'
yezoale le'e nis, san nich kwe'le kwita' li
ža, o kwita' yegle, bi nzi' lo na'a kwia'
no benne' gonnan' chie', san gata' chegak
benne' ka' Xa' ba bkwezen' chégake'.
24 Kate' béngekle yechí benne' wsedle ka'
che Jesusen' da' ni, bžá'agake'.
25 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':
—Nnézkzelele kan žongak benne' ka',
benne' znna biá'gake' benne' zi'to' ka', kan
zdétleche znna biá'gake' légake', na' benne'
ka' zej nakže' blo zkóngekle' la' ljéžgakkze'
ka' žin.
26 Bi gaken ki chele. Nóte'tezle le'e, benne'
žénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' žin
che yezíka'le.
27 Lezka', nóte'tezle le'e, benne' yénele'
gake' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w che
yezíka'le.
28 Lezka' neda', Benne' Golje' Benách, bla'a
nga, kege nich gon no benne' xchina', san
nich gáklena' benách ka', na' wdía' yela'
nban chia', da' chizjwa' lo wlazgak benne'
zan nich yelágake'.

Žeyón Jesús chope benne' lo chole ka' (Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

29 Kate' ne zežójgake' lo yež Jerikó, benne'
zan zjáklene' Jesusen'.
30 Zej nnita' chope benne' lo chole ga na',
benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' béngekle'
zde Jesusen' ga na', wnnégake' zižje, na'
wnnágake':
—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.
31 Benne' zan ka' bchí'igekle' légake'
gá'ngake' žize, san wnnégake' zížježe, na'
wnnágake':
—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.
32 Naž wléz Jesusen', na' bliže' légake'.
Wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz žénelele gona' chele?
33 Góžgake' Jesusen':
—Xan, žénelto' gono' ga yeyaljw yej lawto'.
34 Naž beyache' laže'l Jesusen' légake', na'
wdane' yej láwgake'. La' beyáljwtegak yej
láwgake', na' jáklene' Jesusen'.

21

Zka'n zéngake' Jesús kate' ne žoe'e lo yež Jerusalén (Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Kate' bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé z̲an Ya'a Yag Olibo, bsel̲e'e L̲e' chope benne' wsedle chie' ka',
2 na' gože' l̲égake':
—Le chej l̲o yežd̲on' da' žen' l̲awle ga zoažo ni, na' chejx̲áka'le to burro wná' da'ba' ga na', l̲en to burro byodo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'.
3 Cha' no benne' bi da' yi'e l̲e'e, le ye'e: "X̲anžon' žénele'-ba'." Naž sel̲e'e-ba' chia'.
4 Ki goken, bžin da' bzoj bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, katen' wnné':
5 Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež Sión:
"Le wia nga, Benne' nna bi'e l̲e'e ze'e chele.
L̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chie' ži'e x̲kože' to burro.
Ži'e x̲kože' to búrrodo' che to bia žwa'ba' ywa'."
6 Naž jak benne' wsedle chie' ka' ga na', na' béngake' kan gož Jesusen' l̲égake'.
7 Beché'gake' burro wná' na' l̲en burro byodon', na' bx̲óagake' laže' yicha' chégake' ka' x̲kóže'ba', na' wžé' Jesusen' l̲aw laže' ka'.
8 L̲ezka' wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' ka' žx̲oa yéngake' l̲o nez. Yebal̲e' bchíbgake' zin da' bx̲óagake' l̲o nez.
9 Zižje wnnegak benne' ka' zjake' l̲awle, na' benne' ka' zjákl̲ene' Jesusen', na' wnnágake':
—¡Ga'n z̲en L̲e', z̲a'só Dabí! ¡Ba nez z̲en naken che benne' ni ze'e ni'a che La X̲anžo! ¡Ga'n z̲en Dios!
10 Kate' wyáz Jesusen' l̲o yež Jerusalén, yógo'te benne' che yežen' béngake' žo'osbé. Benne' zan góžgake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Noz̲ bennen'?
11 Yezika' benne' ka' wnnágake':
—Benne' ni Jesús, bennen' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan nbab Galilea.

Jesús z̲chache' l̲i'a yodo'
(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Kate' wyáz Jesusen' l̲o l̲i'a yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te benne' ka' žóte'gake' na' benne' ka' žá'wgake' l̲o l̲i'a yodon'. L̲ezka' bžix̲e' blag ka' chegak benne' ka' z̲chá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.
13 Naž gože' l̲égake':
—Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Liža' sin' yo'o gan wchál̲jl̲engak benách ka' Dios" san l̲e'e ba benlen kan nak to yo'o chegak benne' wbán ka'.
14 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o z̲chil yodo', bal̲e benne' l̲o chol̲e ka' l̲en benne' ka' bi žak sá'gake', wbíga'gake' gan zoe', na' L̲e' beyone' l̲égake'.
15 Kate' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka', bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' žon Jesusen', na' l̲ezka' béngekle' z̲nnegak zižje x̲kwide' ka' l̲o z̲chil yodo', na' z̲nnágakbe': "¡Ga'n z̲en z̲a'só Dabí!"
16 naž bžá'agake', na' góžgake' Jesusen':
—¿Bi ženlo' da' želnná x̲kwide' ki?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—O', ženlan'. ¿Batkle bel̲-le da' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan kikze žal̲a' gaken? Ki z̲nnan: "Beno' Le' ga žol̲gak x̲kwide' ka', na' bi' že'n ka', bi' ka' ne žáz̲e'gakbe', da' žoe l̲áwgakbe' neda' da' naken dot l̲i l̲aže'."
17 Naž Jesusen' bezé'e gan nníta'gake', na' bežoje' l̲o yež Jerusalén. Wyeje' l̲o yež Betania gan bga'ne' dot yele.

Jesús z̲dil̲e' to yag higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Kate' za' ža'ní', na' zeyéj Jesusen' l̲o yež Jerusalén, z̲done'.
19 Bl̲e'ele' to yag higo da' žen' kwit nez, na' wbige'e gan žen', san bi be bžel̲-le' da' z̲bian. X̲láge'ze žian. Naž Jesusen' gožen':
—Biž kwia da' z̲ix̲ chio'.
Naž l̲a' wbižte yag higon'.
20 Kate' bl̲é'egekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle'. Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Nakx̲ goken, l̲a' wbižte yagen'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e, cha' chejl̲e'le che Dios, na' bi gak chope l̲áže'le, kégeze wak gonle kan bena' che yagen', san cha' ye'le ya'a nga: "Bkwas na'le, na' bejsóa l̲o nisdo'" gaken kan nnale.
22 L̲ezka', yógo'te da' nnable kate' wchál̲jl̲enle Dios, cha' chejl̲e'le che Dios gonen' chele, si'le dan' nnable.

Yel̲a' wnná bia' da' nzi' l̲o na' Jesús
(Mr. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

23 Wyáz Jesusen' l̲o z̲chil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na',

bx̱oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Biz̲ yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o no'o, žono' da' ki? ¿Noz̲ benne' bdie' l̲o no'o yel̲a' wnná bian'?

24 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—L̲ezka' neda' nnabla' l̲e'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' l̲e'e bi yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o na'a žona' da' ki.

25 ¿Noz̲ benne' bsel̲e'e Z̲wan' nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios bsel̲e'e l̲e', o bsél̲a'gak benne' ka' l̲e'?

Naž wzó l̲awgak benne' yodo' ka' z̲nnágake' l̲a' l̲égakze':

—Cha' nnažo: Dios bsel̲e'e l̲e', l̲a' ye'tie' žo'o: "¿Biz̲ chen' bi bejl̲e'le chie'?"

26 San cha' nnažo: bsél̲a'gak benne' ka' l̲e', žébežo da' gongak benne' wláž ka', dan' žejl̲é'gake' yógo'tegake' bchal̲j Z̲wan' l̲o wláz Dios.

27 Che l̲en beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Jesusen' gože' l̲égake':

—L̲ezka' neda' bi yapa' l̲e'e bi yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o na'a žona' da' ki.

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak chegak chope x̱kwide' byo ka'

28 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—¿Biz̲ nnale l̲e'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope x̱kwide' byo chie'. Gože' to x̱kwide' chien', na' wnné': "Z̲i'na', wyéj na'a chjeno' žin l̲o yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'."

29 Beží'i x̱kwiden', na' gožbe'-ne': "Bi žénela' cha'a." Wdé na' beyát l̲áže'be', na' yjenbe' žin na'.

30 Naž bennen' gože' yetó x̱kwide' chien', na' toze kan wnné'. Beží'i x̱kwiden', na' gožbe'-ne': "O', x̱e. Cha'a." San bi wyéj x̱kwiden'.

31 ¿Nole x̱kwide' chope ka' benbe' da' žaz l̲aže' x̱abe'?

Beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi' nežw.

Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e: benne' wechiz̲jw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le l̲e'e ka', chjake' zgá'alegake' ka l̲e'e, na' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios.

32 Ki gaken dan' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis, bl̲e'e gan zoale, na' bsedle' l̲e'e da' naken chawe' kan žal̲a' gonle, na' l̲e'e bi bejl̲e'le chie', san benne' wechiz̲jw ka' na' no'le l̲e'e ka', bejl̲é'gake' chie'. L̲a'kze bl̲é'elele da' ni, bi beyát l̲áže'le nich chejl̲e'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'

(Mr. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag yetó da' wsaka' l̲eba'. Wzóa to benne' x̱an yo'o, na' beyaze' lba uba ka' l̲o yežlyó chie'. Wbeke' to le'je chen, na' bche'ne' to bloj l̲o yej gan wsíe' x̱is uba ka'. L̲ezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' l̲o na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež zi'to'.

34 'Kate' bžin ža wchíbgake' uba ka', x̱an yežlyón' bsel̲e'e bal̲e ni'a ne'e gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyal̲a' chie'.

35 Naž benne' wen žin ka' béx̱wgake' ni'a ne'e ka'. Béngake' toe' we', na' yetóe' bétgake' l̲e', na' yetóe' bžé'egake' l̲e' yej.

36 Da' yoble x̱an yežlyón' bsel̲e'e yebal̲e ni'a ne'e ka', na' gókgake' benne' zanže ka benne' ka' bsel̲e'e zga'ale, na' tl̲ebe bengak benne' wen žin ka' chégake'.

37 'Kate' ze l̲awte, bsel̲e'e z̲i'ne' gan nníta'gake'. Wzá' l̲aže'e, na' wnné': "Gápegake' x̱kwide' chia' ba la'ne."

38 Kate' benne' wen žin ka' bl̲é'egekle' z̲i'ne' na', l̲a' wnnátegake' l̲a' l̲égakze': "X̱kwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' da' žal̲a' gak chebe' gaken chežo."

39 Naž béx̱wgake'-be'. Bebéjgake'-be' na'le l̲o yežlyón' gan zej naz lba uba ka', na' bétgake'-be'.

40 Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Kate' yel̲á' benne' x̱an yežlyón', ¿nakx̱ gone' chegak benne' wen žin ka'?

41 Beži'igak benne' yodo' ka', na' góžgake' Jesusen':

—Wží̱a yi'e benne' wen da' z̲innj ka', na' yežlyó chien' wdíe' l̲o na'gak yebal̲e benne'

wen žin ka', benne' wnézjwgake' da' žeyala' chie' kate' žin ža chíbgake' uba ka'.

42 Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Batkle bel-le dan' nyejw le'e yiche la'y kan nak da' ni? Ki znnan:

Yej na' da' bzoa chela'ale benne' wen yo'o ka',
na'a naken yej len yo'o blo che ze'e.
Xanžo na'kze bene' ga naken ki,
na' naken to da' žonen ga žebanlžo.

43 Che len žapa' le'e, latje chele gan znna bia' Dios yeké'n chele, na' gatan' chegak benne' ka' góngake' kan žala' gon no benne' nzi'e latjen'.

44 No benne' wtope' lo yej na', la' kwinze' wžía yi'e, na' cha' yej na' chejbagan' no benne', wzozjen le'.

45 Kate' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' béngekle' dan' bsaka' lebe Jesusen', gókbe'egekle' bchalje' kan nak chégake'.

46 Gónegekle' góxwgake' Le', san bžébegake' benne' zan nníta'gake' ga na', dan' žejlé'gake' nak Jesusen' to benne' zchalje' lo wláz Dios.

22

Žsaka' lebe Jesús kan nak che lni che yela' zchag na'

1 Da' yoble Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Bsaka' lebe', na' wnné':

2 —Kan gak chegak benne' ka', benne' chó'ogake' gan znna bia' Dios ya'abá chie', naken kan gok chegak benne' ka', blíž to benne' wnná bia' légake' kate' bene' lni che ža zchag na' xkwide' byo chie'.

3 Bsele'e ni'a ne'e ka' nich chejxí'gake' benne' ka' ba bliže' nich yídgake' lni chebe', san bi gónegekle' yídgake'.

4 Naž bsele'e yebale ni'a ne'e ka', na' gože' légake': "Le chejzenle benne' ka' ba bliža', na' ye'le légake': Le wia nga, ba nzí'ni'a da' gawžo. Ba betto' xpeža' ka', na' lezka' bia beže ženne' chia' ka'. Yógo'te ba wzí'ni'a. Le da, soažo lni che xkwide' chia', bin' zchag na'be'."

5 Benne' ka' bejlížgake' bi wdápegake' légake' ba la'ne, na' jake' che chégake'. Toe' yjene' žin, na' yetóe' wyeje' chje'w chjete'.

6 Yebale' béxwgake' ni'a ne'e ka', na' ben zí'gake' légake', na' bétgake' légake'.

7 Kate' benne' wnná bian' benle' da' ni, bže'e, na' bsele'e benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, na' bétgake' benne' wet benách ka', na' bzéygake' lážgake'.

8 Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Da' li ba wzí'ni'a che lni na', san benne' ka' bliža' bi gókgake' zi yedjénlengake' neda' tzen lni.

9 Le chej na'a gan nak lo nez ka', na' le wlíž yógo'te benne' ka' chejxáka'le ga na' nich yídgake' lni che xkwide' chia', bin' zchag na'be'."

10 Naž bžojgak ni'a ne'e ka', na' jake' gan nak lo nez ka', na' btóbgake' yógo'te benne' ka' bejxáka'gake' ga na', benne' chawe' ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.

11 'Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', ble'ele' to benne' bi nakwe' laže' zaka' dan' bnezjwe' chegak benne' ka' nníta'gake' lni na'.

12 Naž gože' bennen': "Bicha'a, ¿zo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnezjwa' chegak benne' ka' nníta'gake' lni?" Bennen' wzóa žize'.

13 Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Le wchéj ni'a na' bennen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol, gan kweže', na' wxéj laye'e lo yela' nyache' laže' chie'."

14 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Benne' zan bliža', san babze benne' ka' nbégake'.

Zchalj Jesús che da' žízjwžo lazžo (Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

15 Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' béngake' xtíža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yesbága'gake' Le' zia.

16 Nich góngake' ki bséla'gake' bale benne' ka' žónlengake' légake' tzen gan zoa Jesusen', len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen. Benne' ka' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi zzi'o da' znnázegak benách kan nak chio', dan'

bi ẕchi'a l̲ažo'o benách ka' kan nak da' žel̲nnaze'.
17 Bzenle neto'. ¿Biẕ ẕnno' le'? ¿Žon byenen o bi žon byenen chízjwto' lazto' che benne' Sésar, bennen' yež zi'to', bennen' ẕnna bi'e žo'o?
18 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' kwéjgake' L̲e' diža', nich gak yesbága'gake' L̲e' ẕia, na' gože' l̲égake':
—L̲e'e, benne' ka' ẕl̲oé'ezele chawe' kwinle, ¿biẕ chen' ẕnnale da' wzóan neda' žoa'a ya'a?
19 Le wl̲oé'el neda' to mežw da' žízjwle lazle.
Naž bl̲oé'egekle' L̲e' to mežw che yež Roma.
20 Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Noẕ benne' da' ni l̲awe', na' noẕ benne' nyejw le' l̲e'e mežw ni?
21 Góžgake' L̲e':
—Che benne' Sésar da' ka'.
Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le chizjw benne' Sésar da' zej naken che benne' Sésar, na' Dios da' zej naken che Dios.
22 Kate' béngekle' da' ni, bebángekle' kan nak diža' chawen' da' bchal̲j Jesusen'. Belka'ne' L̲e', na' l̲a' bezá'tegake' ga na'.

Želnnable' Jesús kan žal̲a' yebangak benne' gat ka'
(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

23 L̲a' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' ẕnnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' L̲e',
24 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Cha' gat to benne' zoa ẕo'le, na' bi zoa no x̲kwide' chie', bi' biche' bennen' žal̲a' wchág ná'l̲enbe' ẕo'le', nich soa ẕa'só benne' bíche'ben', bennen' gote'."
25 Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'l̲enbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi wzóa no x̲kwide' chebe', x̲kwide' bežopen' bchag ná'l̲enbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'.
26 L̲ezka' goken che x̲kwide' bežopen', na' l̲ezka' che x̲kwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'.
27 Kate' ze l̲awte l̲ezka' got no'len'.
28 Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', ¿nole bi' gaže ka' gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'l̲engakbe' no'len'?
29 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Nchíx̲ele l̲e'e dan' bi žejní'ilele da' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' dan' bi nónbia'le yel̲a' wak che Dios.
30 Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yel̲a' zzoal̲en no'le, na' bi wchág ná'gake', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.
31 Cha' yebangak benne' gat ka', ¿bi na' gol̲-le dan' gožkze Dios l̲e'e?
32 Ki wnné': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dios bi nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbángake' l̲a'kze gótgake' ža ni'te.
33 Kate' béngekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebángekle' ni'a che dan' žsedle Jesusen' l̲égake'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo
(Mr. 12:28-34)

34 Kate' gókbe'egekle benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnnita' žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'.
35 Zoa to benne' ládjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na' gónele' si' bi'e Jesusen'.
36 Che l̲en wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ¿bizle dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?
37 Jesusen' gože' l̲e':
—Bži'il X̲ano' Dios dot l̲ažo'o, na' l̲o dot yichj l̲aẕdo'o, na' l̲o dot yel̲a' žejní'il chio'.
38 Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen ẕen.
39 Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tl̲ebe, na' ki ẕnnan: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'."
40 Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

¿Noẕ benne' nak Benne' Cristo ẕi'ne'?
(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

41 Katen' zej nnita' tzen benne' yodo' fariseo ka', Jesusen' wnnable' légake',
42 na' wnné':
—¿Biz znnale le'e che Benne' Criston'? ¿Noz benne' nak Benne' Criston' zi'ne'?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Za'só Dabí nake'.
43 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Biz chen' Dabí na'kze bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Xana'?" Ki wnné' katen' bchalje' lo wláz Dios Be' La'y, na' wnné':
44 Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' li ža,
na zejte gona' ga wzóa zibgak benne' ka' xni'o, benne' bi zlé'egekle' Le' chawe'."
45 Cha' Dabín' wnné' nake' Xane', ¿nakxkze naken, znnale le'e nake' za'só Dabín'?
46 Bi gok no benne' yeži'e, na' kate' wzó law ža na', bi bežogle no benne' bi da' nnable' Le'.

23

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' zia (Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

1 Naž Jesusen' bcháljlene' benne' wsedle chie' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na'.
2 Na' gože' légake':
—Benne' yodo' fariseo ka' na' benne' yodo' wsedle ka' zej ži'e latje che Moisés, nich wsédgekle' benách ka'.
3 Che len, le gon yógo'te da' yé'gake' le'e, san bi gonle le'e kan žóngake', dan' to da' znnágake', na' yetó da' žóngake'.
4 Da' zchí'igekle' benách ka' naken ka to ywa' zí'ile'e da' bi gak no benne' we'e, na' zgó'ogaken' ža' yengak benách ka', san légake' bi žénegekle' wchá'gaken', kege len toze xben ná'gake'.
5 Žóngake' yógo'te da' žóngake' nich lé'egekle benách ka' légake'. Žzéngake' da' zchéjgake' yen ná'gake', na' žoa'a xgágake' gan nyejw to da' nyejwn le'e yiche la'y, na' ztónngake' lože laže' da' zej nakwe', da' zloe'elen žápgake' Dios ba la'ne.
6 Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje blo gan zdóbgake' žáwgake' tzen, na' gan nak latje blo lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios.
7 Lezka', žénegekle' gápegak benách ka' légake' ba la'ne kate' žápegake' légake' "Padiox" gan nníta'gak benách ka', na' žénegekle' ye'gak benách ka' légake': "Padiox, benne' wsedle."
8 'San le'e, bi žala' gonle ga no benne' yi'e le'e: "Benne' wsedle" dan' zoa toze Benne' nake' Benne' wsedle chele, neda', Benne' Cristo, na' yógo'tele nakle lježle tole yetole.
9 Bi ye'le nitó benne' yežlyó nga, bi nnale: "Xe" dan' zoa toze Benne' nake' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chien'.
10 Bi gonle ga no benne' yi'e le'e: "Xan" dan' zoa toze Benne' nake' Xanle, neda', Benne' Cristo.
11 No benne' zoe' ládjwle, benne' žone' xchinle yezíka'le, benne' ni gake' blo gan zoale.
12 Cha' no benne' gon kwine' benne' blo, ka'ze ga'ne', san no benne' nake' gaxjw laže', gake' benne' blo.
13 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Žséjwle xnezgak benách ka' žénegekle' žíngake' gan znna bia' Dios ya'abá chien'. Le'ekzle bi žo'ole ga na', na' bi žonnle latje cho'ogak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.
14 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zka'le ližgak no'le wzebdo' ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwinle, scha žližle Dios. Che len, zenle'e gak da' choge' chele da' sáka'le.
15 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' lezka' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zdele dot lo nisdo', na' dot lo yežlyó nga nich gonle ga wká'n zen Dios to benne' ka žonle le'e, na' katen' ba bžél-lele-ne', žonle ga nbága'že' zia ka dan' nbága'le le'e, dan' gonen ga chejchazle lo yi' gabíl.
16 'Da' nyáche'le'e naken chele. Nakle lo chole, na' žénelele wloé'elele benách ka' nez. Ki naken chele dan' znnale: "Kate' bi da' zchebe laže' no benne', cha' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', bi žon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che ya oro da' žen' lo yodo', na' gon byenen."

17 L̲e'e, benne' l̲o chol̲e ka', na' bi žejní'ilele. ¿Biz̲le nakže blo? ¿Oron' o yodon' da' žon la'yen oron'?
18 L̲ezka' z̲nnale: “Cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che bkog la'y, bi gon byenen, san cha' gon choche' x̲tiže'e ni'a che mežw da' z̲oan l̲awle bkogen', na' gon byenen.”
19 L̲e'e, benne' nzide yichj l̲áz̲do'le, na' nakle l̲o chol̲e. ¿Biz̲le nakžen blo? ¿Mežw da' z̲oan l̲awlen, o bkog l̲a'yen' da' žon la'yen mežwn'?
20 Che l̲en, cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' l̲ezka' ni'a che yógo'te da' žen' l̲awlen.
21 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' l̲ezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'.
22 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že' z̲nna bia' Dios, na' l̲ezka' ni'a che Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.
23 ’Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' žíz̲jwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' z̲zi'le che yix̲e' weje, na' che yix̲e' anís, na' che komino yel̲a' waw, san z̲ka'nle da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan' bi žonle da' naken chawe', na' bi žeyache' l̲áže'lele lježle ka', na' bi žejl̲e'le che Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' l̲ezka' bi žal̲a' wka'nle yezika' da' ka' žonle, da' ka' žíz̲jwle che yodo'.
24 L̲e'e, benne' l̲o chol̲e ka', na' žénelele wl̲oé'elele benách ka' nez. Dan' žonle naken ka z̲dele da' že'jle to yeso' da' z̲de ya, nich kwejle bi'a lasdo' ka', san že'jle to bia z̲en dan' želbía benne' ka'.
25 ’Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Nakle ka to z̲íga'do' da' žé'jl̲enle, na' ka to ye'n da' žáwl̲enle. Žible da' sban da' nwa' kwitle, san yichj l̲áz̲do'le nžan' da' z̲banle, na' da' kegle ka' da' žonle.
26 L̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' l̲o chol̲e ka'. Zga'ale le gon chawe' da' yo'on yichj l̲áz̲do'le, na' l̲ezka' gakle chawe' kwitle.
27 ’Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' nakle ka yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' zej naken z̲íla'do'ze kwitle, na' da' li x̲tan z̲nná'gaken, san nžá'gaken žit chegak benne' gat ka', na' yógo'te da' zgot.
28 L̲ezka' nakle l̲e'e. Da' li l̲áwzele z̲l̲oe'el kwinle chawe' l̲awgak benách ka', san yichj l̲áz̲do'le nža'ten da' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, na' da' kegle ka' da' žonle.
29 ’Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Z̲zoale yo'o x̲tando' ka' l̲o ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' l̲ezka' žonle x̲tan gan zej ngache' benne' chawe' ka'.
30 L̲ezka' z̲nnale: “Chela' wzoato' ža ni'te katen' wnníta'gak x̲a x̲to'to' ka', bi gónl̲ento' l̲égake' tz̲en katen' bétgake' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.”
31 Dan' z̲nnale ki, l̲e'ekzle z̲zoa lile nakle z̲a'sógak benne' ka' bétgake' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
32 Ki naken, žesbaga' kwinle z̲ia dan' wbága'gak x̲a x̲to'le ka'.
33 ’L̲e'e nakle ka bele snia ka', na' l̲ezka' ka lježgak bele snia ka'. Da' likze bi yelale l̲o da' wsaka' zin' l̲e'e l̲o yi' gabíl.
34 Che l̲en, neda' sel̲a'a chele benne' ka' wchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na' benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle bal̲e', na' wda'le yebal̲e' l̲e'egak yag kroze ka', na' chinle yebal̲e' gan nak l̲o yo'o gan z̲doble nich yenle x̲tiža' Dios, na' wlagle l̲égake' to yetó yež.
35 Ki gaken, bága'le l̲e'e z̲ia che yógo'te žen chegak benne' chawe' ka', da' wl̲aljen l̲o yo, kate' wzó l̲aw wzóa bennen' bete' Abel, z̲i'n Adán, benne' chawen', na' na' zejte bétgake' Secría, z̲i'n Berekías, bennen' bétgake' gachje l̲áwe'le gan že' yodo', na' gan že' bkog la'y, gan z̲zéygake' bia bežđo' ka' l̲aw Dios.
36 Da' li žapa' l̲e'e, yógo'te da' ki bága'gak benne' ki, benne' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

Jesús z̲beže' ni'a che yež Jerusalén (Lk. 13:34-35)

37 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Benne' Jerusalén ka', l̲e'e na' žotle benne' ka' z̲chálj̲gake' l̲o wláz Dios, na' z̲že'ele yej benne' ka' bse l̲a' Dios gan zoale. Zan chi'i gónela' wtoba' l̲e'e chia', kan žon z̲koko', bia z̲tobba' bríse'do' ka' z̲an x̲ilba', san bi gónelele.
38 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle.
39 Ki gaken, dan' žapa' l̲e'e, na'a so l̲aw biž l̲é'elele neda' kate' nnážele: "La'y nak Bennen' ze'e l̲o wláz X̲anžo Dios."

24

Z̲nna Jesús ka za' wchínnjgake' yodo' (Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Bžoj Jesusen' l̲o z̲chil yodo', na' kate' ne z̲ze'e ga na' wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' bl̲oé'egekle' L̲e' kan nak ze'e na', da' nyechjen yodon'.
2 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—¿Z̲l̲é'elele yógo'te da' ki? Da' li žapa' l̲e'e, bi ga'n to yej da' nbagan' lježen nga, dan' bix̲ doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze l̲awte ža ka' (Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Kate' ne že' Jesusen' gan nak l̲aw Ya'a Yag Olibo, wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na' góžgake' L̲e':
—Bl̲oe'el neto', ¿Batx̲ gakgak da' ki, na' biz̲ gak bia' ža yel̲ó'o, na' za' žin ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga?
4 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le wia kwinle nich bi gon l̲áže'le no benne' l̲e'e,
5 dan' l̲a'gak benne' zan, benne' ka' si' lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' gon l̲áže'gekle' benne' zan.
6 Yénlele žak wedil̲e, na' da' z̲chal̲jgak benne' ka' che wedil̲e, san bi kwe' zédlele, dan' žon byenen gakgak yógo'te da' ki zga'ale kate' žin ža ze l̲awte ža ka'.
7 Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl̲-l̲engake' benne' ka' nníta'gake' yetó yež, na' benne' ka' zoa to benne' z̲nna bi'e l̲égake' tíl̲-l̲engake' benne' ka' zoa yetó benne' z̲nna bi'e l̲égake'. Galj yižwé' z̲en ka', na' gak wbín, na' latje zan x̲o' yežlyó.
8 Yógo'te da' ki zej naken da' so l̲áwgaken, da' ka' sáka'gak benách ka'.
9 'Naž wdegak benách ka' l̲e'e l̲o na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' l̲e'e. Yógo'te benách ka' wzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, dan' žónl̲enle neda' tz̲en, na' gótgake' bál̲ele l̲e'e.
10 Kate' gak da' ki, benne' zan gak chope l̲áže'gake', na' yebéj yíchjgake' neda', na' toe' yetóe' wdíe' lježe', na' toe' yetóe' wzóe' lježe' chel̲a'ale.
11 Naž l̲a' l̲awgak benne' zan, benne' gon l̲áže'gake', na' wl̲oé'el kwíngake' ka benne' ka' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios, na' gon l̲áže'gekle' benne' zan.
12 Gónl̲e'egake' da' kegle, na' che l̲en biž žíi'gekle' ljéžgake' ka'.
13 No benne' gake' Dios toze na' zejte ža ze l̲awte ža ka', yelá bennen'.
14 Se diža' chawen' kan z̲nna bia' Dios dot yežlyó nga nich yéngekle yógo'te benách zi'to' ka', na' naž žin ža ze l̲awte ža ka'.
15-16 'No benne' gol̲e' da' ki žal̲a' wzejní'i l̲aže'e. Wnná Daniel, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, na' wnné': "Da' bi z̲l̲e'el Dios chawe', dan' z̲chinnjen, cho'on latje la'y che Dios." Kate' l̲é'elele gak da' ni, naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žal̲a' wz̲ónnjgake' zaka' l̲aw ya'ado' ka'.
17 No benne' žone' žin yíchjo'ole bi žal̲a' yetje' nich bi da' chejx̲i'e da' nape' l̲o yo'o, san žal̲a' wz̲onnjtie'.
18 No benne' zoe' žin yix̲e', bi žal̲a' yeyeje' liže' nich chejx̲i'e laže' chie'.
19 Da' nyáche'l̲e'e gaken chegak no'le ka', no'le zej noe'e bi'do' ka' chégake', na' l̲ezka' no'le ka' z̲gáz̲e'gake' bi' že'ndo' ka' chégake' kate' žin ža na'.
20 Le wchal̲jl̲en Dios, na' le nnable' nich bi žin ža na' žal̲a' wz̲onnjle kate' žak byo' zag o kate' nak ža la'y,
21 dan' sáka'žegak benne' ka' ža ka', ka wz̲áka'gak benách ka' ža ni'te kate' za' gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, na' kege ža zezá' bi sáka'gake' ki.
22 Kate' žin ža na', cha' Dios bi gone' babze ža ka', bi yelá nitó benne', san ni'a chegak benne' ka' wžekze' L̲e' gone' babze ža ka', nich gákl̲ene' l̲égake'.
23 'Che l̲en bi chejl̲e'le cha' no benne' l̲e'e gan zoale, na' yi'e l̲e'e: "Le wia nga, zoa

Benne' Criston' nga", o nne': "Zoe' ga na'."
24 Ḻa' ḻawgak benne' zan, benne' wen ḻaže' ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', o nnágake' z̲cháljgake' ḻo wláz Dios. Góngake' da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka' góngaken ga yebángekle benách ka', na' gon ḻáže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'.
25 Le wia nga, ba gožkza' ḻe'e yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken.
26 Che ḻen, bi chejḻe'le cha' ḻa'gak benne' ka' gan zoale, benne' yé'gake' ḻe'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' ḻo latje dach." Ḻezka', bi chejḻe'le cha' nnágake': "Le wia nga, zoe' ḻo yo'o."
27 Kan žak kate' žep yes gan z̲ḻa' wbíž, na' z̲za'ní' gan ženen, ḻezka' gaken kate' yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách.
28 Gakte ki, kan z̲nnagak benách ka': "Gáte'teze gan de to da' nat, dóbgakkze lab ka' ga na'."

Da' gak kate' yeḻá' Benne' Golje' Benách (Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Kate' te ža na' katen' sáka'gak benách ka' ki, wchóḻ wbíž, na' byo' bi gonnen baní' chen. Yindjgak belj ka', na' z̲izgak da' ka' zej nḻa' ya'abá, da' ka' zej napen yeḻa' z̲en.
30 Naž ḻa' dan' gak bia' ya'abá yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách, na' kweže nyáche'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, katen' ḻé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, zezá'a ḻo bejw ya'abá, na' nzi' ḻo na'a yeḻa' wnná bia' z̲en, na' yeḻa' baní'.
31 Naž seḻa'a wbás che ya'abá chia' ka'. Wkwéžegake' zižje lozgak bia ka', na' wtóbgake' benne' ka' ba wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te latje z̲an ya'abá.
32 'Le chejní'il da' žsedle da' žak che yag higo. Katen' žeḻa'gak ni'a nen' že'ndo' ka', na' ba žebía x̲lagen že'n ka', nnézlele za' žin byo' wbá.
33 Ḻezka', kate' ḻé'elele žakgak yógo'te da' ki, nnézlele za' žin ža ze ḻawte ža, na' ba z̲ḻa' ḻawn.
34 Da' li žapa' ḻe'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benách ka' nníta'gake' ža na'.
35 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san x̲tiža'a ka' bi tégaken ka'ze.
36 'Kate' žin ža na' bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla' neda', Z̲i'n Dios, san toze X̲ažo Dios nnezlen'.
37 'Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, ḻezka' gaken kate' yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách.
38 Kate' ža ka' zga'ale kate' bžin nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, we'j bdáwgake', na' bchag ná'gake', na' bdégake' z̲í'ngake' ka' ḻo yeḻa' z̲chag na' na' zejte ža wyó'o Noén' ḻe'e barkw z̲en na', dan' bene',
39 na' bi gókbe'egekle' kate' bžinte nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. Ḻezka' gaken katen' yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách, dan' bi gákbe'le nitó benne'.
40 Kate' ža na' kate' yeḻá'a, cha' žongak chope benne' ka' žin yix̲e', toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
41 Cha' chope no'le ka' nníta'gake' wetw, toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
42 'Le soa ban ḻaže' dan' bi nnézlele biz̲ ža yeḻá'a neda', X̲anle.
43 Na'a, le chejní'il da' ni. Chela' nnezle x̲an yo'o bi ža yid benne' wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi we'e latje no benne' chidjwe' ze'e nich kwane' da' de liže'.
44 Che ḻen, le soa ban ḻaže' ḻe'e, dan' yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža bi z̲bezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe' (Lk. 12:41-48)

45 Ḻezka' wnná Jesusen':

—¿Noz̲ benne' wen žin, benne' nake' chawe', na' žejni'ile', wdé x̲ane' ḻo ne'e benne' ka' nníta'gake' liže' nich wnez̲jwe' da' gáwgake' kate' gale'?
46 Ba nez z̲en gaken che benne' wen žin na' nake' chawe', cha' kate' yeḻé'e x̲ane', yedjx̲ake'e ḻe' žone' dot da' bde x̲ane' ḻo ne'e.
47 Da' li žapa' ḻe'e, yógo'te da' nap x̲ane', wdíe' ḻo na' benne' wen žin žone' ki.
48 Cha' to benne' wen žin ki yeyake' benne' wen da' z̲innj, na' sa' ḻaže'e, na' nne': "Wžél x̲ana', na' bi yeḻá' zie'",
49 na' cha' so ḻawe' wsaka' zi'e benne' ka' žónḻengake' ḻe' tz̲en žin, na' so ḻawe' ye'j gáwḻene' benne' ka' želzožle',

50 naž yelá' xan benne' wen žin na' to ža
kate' bi zoe' zbeze', o to yele žekle' bi la'te
xanen'.
51 Naž xanen' wsaka' zi'e benne' wen
žin na', na' gone' ga gak chie' kan žala'
gak chegak benne' ka' zloé'ezele chawe'
kwíngake'. Naž kweže nyache'e, na' wxéj
laye'e.

25

Žsaka' lebe Jesús kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gak chegak benne' ka' chó'ogake'
gan znna bia' Dios ya'abá, naken kan gok
chegak chi xkwide' no'le ka'. Wzí'gakbe'
broke ka' chégakbe', na' bžójgakbe' nich
chejchággakbe' benne' zchag ne'e.
2 Gáyo'be' zej nakbe' ban laže', san
yegáyo'be' zej nakbe' nat laže'.
3 Xkwide' no'le nat laže' ka' wzí'gakbe'
broke chégakbe' ka', san bi biá'gakbe' yelate'
set da' žeyen.
4 Xkwide' no'le ban laže' ka' biá'gakbe' set
da' žeyen lo béga'do' chégakbe' ka' len broke
chégakbe' ka'.
5 Dan' wžél benne' zchag ne'e, wdé yele
láwgakbe', na' wtásgakbe'.
6 Kate' bžin gachje yele, benle chi'i to
benne' wnníe' zižje, na' wnné': "Za' benne'
zchag ne'e. Le žoj chejchagle-ne'."
7 Naž wyasgak yógo'te xkwide' no'le ka',
na' bkwézgakbe' broke chégakbe' ka'.
8 Xkwide' no'le nat laže' ka' gózgakbe'
xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe':
"Le gonn láte'do' set cheto' che set da' žeyen
chele, dan' zgolgak broke cheto' ka'."
9 Bechébegak xkwide' no'le ban laže' ka',
na' wnnágakbe': "Bi gaken dan' bi be ga'n
cheto', na' chele. Le chej gan zdo'w set da'
žeyen na' chjé'wle chele."
10 Kate' ne zjakbe' zejxí'gakben', bžin
benne' zchag ne'e. Xkwide' no'le ban laže'
ka', xkwide' ka' želbezbe' le', wyó'olengakbe'
le' tzen gan žak lni che yela' zchag na', na' la'
bséjwte yo'o.
11 Wdé na' bžingak yezika' xkwide' no'le
ka' ga na'. Blížgakbe'-ne', na' wnnágakbe':
"Xan, Xan, bsaljw cho'oto'."
12 Le' beži'e, na' wnné': "Da' li žapa' le'e, bi
nónbi'a le'e."
13 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Le gak ban laže', dan' bi nnézlele bi ža, o
bi yele yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw zen ka'

14 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gon Bennen' znna bi'e ya'abá che
Dios naken kan ben to benne' za' cheje'
zi'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na'
bdie' lo ná'gake' da' nape'.
15 'To benne' wen žin na', bdie' gayo' kwe'
mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdie' chope
kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdie' to
kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdie' lo
ná'gake' ka da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan
nak zi'to'.
16 Wyéj benne' wen žin na', bennen' wzi'e
gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíljlene' da'
ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'.
17 Lezka', bennen' wzi'e chope kwe' mežw
ka', bejtíljlenen' yechope ka'.
18 Bennen' wzi'e to kwe' mežwn' wyeje',
na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn'
che xane' lo yon'.
19 'Kate' ba gok scha, xangak benne' wen
žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légake' chawe'.
20 Kate' wzó law bžinte bennen' wzi'e
gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe'
mežw ka', na' gože' xane': "Xan, gayo' kwe'
mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe'
mežw ka' dan' bejtíljlenan'."
21 Xanen' gože' le': "Nak chawe'. Nako'
benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno'
katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da'
zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na'
yebélenlo' neda' tzen."
22 Wdé na' bžin benne' wen žin na', ben-
nen' wzi'e chope kwe' mežw zen ka', na'
wnné': "Xan, chope kwe' mežw bdio' lo
na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da'
bejtíljlenan'."
23 Naž xanen' gože' le': "Nak chawe'.
Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do'
beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a,
da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni,
na' yebélenlo' neda' tzen."
24 Naž kate' bžin benne' wen žin na', ben-
nen' wzi'e to kwe' mežw zen na', wnné':
"Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo'
gan bi gozo', na' ztobo' gan bi bchiljo'.

25 Che l̲en bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' l̲o yo. Nga de dan' naken chio'."
26 Naž beží'i x̲ane', na' gože' l̲e': "Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' z̲a'wede. Nnézkzelo' z̲l̲apa' gan bi goza', na' z̲toba' gan bi bchilja'.
27 Che l̲en, gakže chawe' l̲a' bnez̲jo' mežw chian' l̲o na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chíljl̲engaken' yelate', nich kate' yel̲á'a neda', yezi'a dan' naken chia' l̲en yichjen."
28 Naž x̲anen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': "Le yeká'a mežwn' l̲o na' benne' ni, na' le wnez̲jwn l̲o na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'."
29 Nóte'teze benne' z̲konle' chawe' žin da' nzi' l̲o ne'e, wdégake' l̲o ne'e yelate', na' gata' da' z̲enže chie', san bennen' bi z̲konle' chawe' žin da' nzi' l̲o ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n.
30 Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol̲, gan kweže nyache'e, na' wx̲éj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a l̲aže'e benách ka'

31 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Katen' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, tz̲en l̲en yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a l̲o latje chawe' chia', gan wchi'a l̲aža'a benách ka'.
32 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chel̲á'a weje kan žon to benne' wape z̲ila' ka', benne' z̲nnite'e chel̲á'a weje chibo ka', na' z̲ila' ka'.
33 Wnnite'e z̲ila' ka' kwite' l̲i ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle.
34 Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' l̲i ža, na' nnia': "Le da ga zoa' ni, l̲e'e wléj X̲a' l̲e'e cheze'. Gata' latje chele gan z̲nna bi'e, dan' bkweze' chele ža ni'te katen' bdix̲jwe' yežlyó nga.
35 Ki žaken chele dan' wdona', na' bennle da' bdawa'. Wbil̲a', na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to benne' z̲de' zi'to', na' wlo'le neda' ližle.
36 Byažje da' gakwa', na' bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' bedjwíale neda'. Byejwa' liž ya, na' bedjwíale neda'."
37 Naž yechébegak benne' chawe' ka', na' yé'gake' neda': "X̲an, ¿batx̲ bl̲e'elto' Le' wdono', na' bwawto' Le'? ¿Batx̲ wbil̲o', na' bennto' da' we'jo'?
38 ¿Batx̲ bl̲e'elto' Le' bejdío' zi'to', na' wlo'to' Le' ližto'? ¿Batx̲ byažje laže' gako', na' bwákwto' Le' da' ka' žákwto'?
39 ¿Batx̲ bl̲e'elto' Le' bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bedjwíato' Le'?"
40 Yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' l̲égake': "Da' li žapa' l̲e'e, dan' benle ki che to benne' ljéža'do' ki, l̲a'kze nake' benne' ka'ze, l̲ezka' chia' nedkza' benlen'."
41 'Naž yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia': "Le kwas ga zoa' ni, l̲e'e na' nbága'le z̲ia, na' chejchazle l̲o yi', da' bi yeyol̲en, dan' bkwez Dios che da' x̲iwe', na' chegak wbás ka' žónl̲engaken l̲en tz̲en.
42 Ki gaken chele dan' wdona', na' bi bennle da' gawa'. Wbil̲a', na' bi bennle da' ye'ja'.
43 Goka' ka benne' z̲de' zi'to', na' bi wlo'le neda' ližle. Byažje da' gakwa', na' bi bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' l̲ezka' byejwa' liž ya, na' bi bedjwíale neda'."
44 Naž nnagak benne' ka', na' yé'gake' neda': "X̲an, ¿batx̲ bl̲e'elto' Le' wdono', o wbil̲o', o goko' ka to benne' z̲de' zi'to', o byažje da' gako', o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bi gókl̲ento' Le'?"
45 Naž yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' l̲égake': "Da' li žapa' l̲e'e, dan' bi be benle che to benne' zoe' ladjw benne' ka' nníta'gake' nga, l̲a'kze nake' benne' ka'ze, bi be benle chia' neda'."
46 Naž benne' wen da' z̲innj ka' l̲a' chejcháztegake' gan sáka'l̲e'egake', san benne' chawe' ka' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús
(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gože' benne' wsedle chie' ka',
2 na' wnné':
—Nnézkzelele žin Lni Pasko' yechóp ža ka', na' kate' ža na' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak benne' ka' wdá'gake' neda' l̲e'e yag kroze.

3 La' na'ze bxoz wnná bia' ka' na' benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bdóbgake' gan nak li'a liž bxoz blo, bennen' lie' Kaifás.
4 Béngake' toze diža' séngake' Jesusen' lo yela' wen laže' chégake', nich gótgake' Le'.
5 Wnnágake':

—Bi gak gonžon ža lni, nich bi gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zko'e yichj Jesús da' zla' zix (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Katen' wzóa Jesusen' lo yež Betania lo liž Smon, bennen' wdé'e yižwé' leže,
7 wbiga' to no'le xkóže'le Jesusen', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nžan' to da' zla' zix da' záka'le'en. Wloé'en yichj Jesusen' kate' ne ži'e žawe'.
8 Kate' blé'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake', na' wnnágake':

—¿Biz chen' wnitle da' ni?
9 Gok no benne' gote'en, na' si'e mežw zan nich gáklenžo benne' yache' ka'.
10 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—¿Biz chen' znnele che no'le ni? Nak chawe' da' bene' chia'.
11 Benne' yache' ka' nníta'lentezgake' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale le'e.
12 Da' ben no'le ni katen' wloé'e neda' da' zla' zixen', naken to da' zpa'an neda' che ža gacha'a lo ežw ba.
13 Da' li žapa' le'e, gáte'teze lo yežlyó nga gan wchálјgake' diža' chawe' ni, lezka' wzéngekle' benách ka' da' ben no'le ni chia' neda' nich chejsá' láže'gake' chie'.

Zchebe laže' Judas wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka' (Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

14 Naž Judas Iskariote, to benne' žónlene' tzen yechinéj benne' wbás ka' che Jesusen',
wyeje' gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka',
15 na' gože' légake':

—¿Biz gonnle chia' neda' cha' wdía' Jesusen' lo na'le?

Bgá'nlene' le' chawe' chízjwgake' le' chi žoa mežw plat.
16 Naž wzó law Judas na' žilj loj laže'e wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo (Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

17 Kate' nak ža zzo law lni chegak benne' judío ka' katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' góžgake' Le':

—¿Gaz žénelo' chejsí'ni'ato' zíla'do' chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?
18 Jesusen' gože' légake':

—Le chej lo ežen' gan zoa to benne', bennen' nónbia'žo, na' le yi'e: "Benne' žsedle' neto' znne': Za' žin ža chia' gata'. Lo ližo' gáwlena' benne' wsedle chia' ka' tzen zíla'do' že' Lni Pasko'."
19 Naž bengak benne' wsedle chie' ka' kan gože' légake', na' bsí'ni'gake' da' gáwgake' že' Lni Pasko'.
20 Kate' ba gole ža na', Jesusen' wžé'lene' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' wzó láwgake' žáwgake'.
21 Kate' ne žáwgake', Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, to benne' ládjwle le'e wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.
22 Naž gok nyache' láže'gake', na' wnnábgekle' Jesusen' to toze', na' wnnágake':

—Xan, ¿neda' gonan'?
23 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka'.
24 Da' li neda', Benne' Golje' Benách, cha'a gan gak kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' nich gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chela' bi golje'.
25 Naž beží'i Judas, bennen' wdíe' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, ¿neda' gonan'?

Jesusen' gože' le':

—O', le' na'.
26 Kate' ne žáwgake', Jesusen' bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le sin', le gawn. Da' ni naken bela' žen chia'. Kan bena' che yet xtil ni zloe'elen kan gak che bela' žen chian'.

27 Ḻezka' bex̱we' to ẕíga'do', na' gože' Dios: "Žóx̱keno'." Naž bneẕjwen' chégake', na' wnné':

—Le ye'jen yógo'tele.

28 Da' ni naken x̱chena' da' žon chochen diža' kobe da' ẕka'n chawen'. X̱chenan' ḻaljen ni'a chegak benne' zan nich gak yenít ḻaw Dios doḻa' da' zej nbage'e.

29 Ḻezka' žapa' ḻe'e, biž ye'ja' x̱is da' ẕbia lba uba ki kate' žinže ža na' yé'jḻena' ḻe'e to da' kobe gan ẕnna bia' X̱ažo Dios.

Jesús ẕnne' nna Bedw bi nónbi'e Ḻe' (Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Kate' beyóž bélgake' da' ẕka'n ẕenen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo.

31 Naž Jesusen' gože' ḻégake':

—Yógo'tele gak chope ḻáže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw ḻe'e yiche la'y kan gak chia', da' ẕnnan: "Gona' ga gat Benne' Wape Ẕila' Ka', na' gáslasgak ẕila' ka'."

32 Katen' yebana' ḻo yeḻa' got, naž cha'a zga'ala' ka ḻe'e zaka' gan nbab Galilea.

33 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Ḻa'kze yógo'tegake' gak chope ḻáže'gake', na' wká'ngake' Le', neda' bi gak chope ḻaža'a, bi wka'na' Le'.

34 Jesusen' gože' ḻe':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

35 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Ḻa'kze gátḻena' Le' tẕen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.

Ḻezka' wnnagak yógo'te benne' wsedle chie' ka'.

Jesús ẕchálj̱ḻene' Dios ḻo yežlyó Jetsemaní (Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

36 Naž Jesusen' bžínḻene' benne' wsedle chie' ka' tẕen yežlyón' nzin' Jetsemaní. Gože' ḻégake', na' wnné':

—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháljḻena' Dios.

37 Jesusen' bchi'e Bedw ḻen chope ẕi'n Sebedeo, na' wzó ḻawe' žak nyache' ḻaže'e, na' žek ḻáẕda'we'.

38 Naž Jesusen' gože' ḻégake':

—Žak nyache' ḻaža'a, na' žatkza' ḻo yeḻa' žek ḻáẕda'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot yele tẕen ḻen neda'.

39 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw ḻawe' ḻo yo, na' bcháljḻene' Dios, na' wnné':

—X̱e, cha' wak, ben ga bi gon byenen saka'a ki, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le' gono'.

40 Kate' bežín Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejx̱ake'e ḻégake' ẕtásgake', na' gože' Bedon':

—¿Bi gok nná'ḻeno' neda' tẕen yele to chí'ido'ze?

41 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljḻen Dios, na' le nnable-ne' gákḻene' ḻe'e, nich bi gata' latje gon da' x̱iwe' ga gonle doḻa'. Zóateze be' nákkzele ban ḻaže', san ḻo beḻa' žen chele žedó ḻáže'le.

42 Naž wyéj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháljḻene' Dios. Wnné':

—X̱e, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak ḻažo'o Le'.

43 Kate' beyeje', da' yoble bedjx̱ake'e ḻégake' ẕtásgake' dan' ndeḻe'e yele yej ḻáwgake'.

44 Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháljḻene' Dios da' beyonne chi'i, na' tḻebe kan wnné' zga'ale wnné'.

45 Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' ḻégake':

—¿Ẕtasle na'a, na' žezí' ḻáže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' ḻo na'gak benne' doḻa' ka'.

46 Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' ẕdie' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžeje' (Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne ẕchaḻj Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nbábḻene' benne' chežinnoe' ka', ḻa' bžintie' ga na', na' žónḻengak benne' zan ḻe' tẕen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bx̱oz wnná bia' ka' na' benne' gole ka', bséḻa'gake' ḻégake'.

48 Judas na', bennen' ẕdie' Jesusen', ba bḻoe'ele' ḻégake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':

—Bennen' wchág ḻawa'-ne', Ḻen' Jesusen'. Le sene'.

49 Naž wbiga' Judas na' gan zoa Jesusen', na' wnné':

—Padiox̱, Benne' Wsedle.

Naž ḻa' bchag ḻawtie' Ḻe'.

50 Jesusen' gože' le':
—Bicha'a, ¿biz žono' nga?
Naž wbíga'gak benne' ka', na' béxwgake' Jesusen'.
51 To benne' zóalene' Jesusen' wlechje' ya ntoche' chie', na' bene' we', bchoge' yid nag to benne' wen žin che bxoz blo.
52 Jesusen' gože' le':
—Begó'o ya ntoche' chion' ližen. Yógo'te benne' ka' zkóngekle' žin ya ntoche' nich gótgake' benách, lo ya ntoche' gátgake'.
53 ¿Bi nnezlo' gak nnabla' Xa', na' Le' la' séla'tie' chia' da' zánle'eže ka chežinno kwe' wbás che ya'abá ka', da' zej naken da' zan gaywé'e to to kwen'?
54 San cha' gona' ki, ¿nakx gak žin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan žala' gaken chia' ki?
55 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Za'le nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle katen' zzenle benne' wbán ka'. Yógo'te ža wži'a lawle gan nak lo zchil yodo', gan bsedla' benách ka', san bi wzenle neda'.
56 Na'a žaken ki nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bsángake' Le', na' bezónnjgake' ga na'.

Zžin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka' (Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Naž benne' ka', benne' zej nzene' Jesusen', bché'gake' Le', na' bejzégake' Le' law Kaifás, bxoz blo, gan zej ndobe benne' yodo' wsedle ka' len benne' gole ka'.
58 Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to' zi'to', na' wyoé'e gan nak li'a liž bxoz blon', nich le'ele' nakx gak che Jesusen'.
59 Bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wchi'a laže' ka', wdíljgake' no benne' yesbage'e Jesusen' zia la'kze gon laže'e, nich gak chóggake' chie' gate'.
60 No no bžélgekle' la'kze bžingak benne' zan, benne' wnnégake' chie' da' wen laže'. Kate' ze lawte bžingak chope benne', na' lo yela' wen laže' chégake' wnnégake' chie',
61 na' wnnágake':
—Benne' ni wnné': "Gak wchinnja' yodo' che Dios, na' yechonne žaze ka' yechisan'."
62 Naž wzó ža' bxoz blon', na' gože' Jesusen':
—¿Bi be žechebo'? ¿Biz da' ni da' znnegak benne' ki chio' Le'?
63 Jesusen' bi be wnné'. Naž bxoz blon' gože' Le':
—Ni'a che Xanžo Dios ban znnabla' Le' nnio' da' li. Bloe'el neto' cha' nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios.
64 Jesusen' gože' le':
—Kan znno' naka'. Da' li žapa' le'e, lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, ži'a kwit li ža che Dios, gan nzi' lo na'a yela' wnná bia'. Yida' lo bejw ya'abá, na' la'a gan soale.
65 Naž bxoz blon', lo yela' zža'a chie' wcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':
—Benne' ni znnie' da' zka'n ka'ze Dios. ¿Nozže benne' žiážjelžo nich nnie' che benne' ni? Ba bénkzelele kan wnníe' che Dios.
66 ¿Bize znnale le'e?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Nbage'e zia, na' žala' gate'.
67 Naž bžé'egake' zene' law Jesusen', na' ben zí'gake' Le'. Bale' wdápegake' xage'e,
68 na' góžgake' Le':
—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston'? Wnnéya'a na'a. ¿Noz bennen' wdape'e Le'?

Bedw znne': "Bi nónbi'a Jesusen'" (Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw la' lí'ale. Wbiga' to no'le wen žin gan zoe', na' wnnabe':
—Lezka' le' wdáleno' Jesusen', benne' Galilean'.
70 Beží'i Bedon' chebe' gan nníta'gak benne' ka', na' wnné':
—Bi nnezla' no bennen' zchaljo' chien'.
71 Katen' bžoj Bedon' gan žó'ogake' li'a na', yetó no'le ble'ele' le'. Gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Lezka' benne' ni bénlene' Jesusen', benne' Nasaret na' tzen.
72 Da' yoble beží'i Bedon' chen. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
73 Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa Bedon', na' góžgake' le':
—Da' li le' žónleno' légake' tzen dan' yela' znneze chio' nak bian' ga benne' le'.

74 Naž wzó l̲aw Bedon' žesbaga' kwine' z̲ia. Ben choche' x̲tiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
L̲a' na'ze wžéžete leko'.
75 Naž bejsá' l̲aže' Bedon' dan' gož Jesusen' l̲e', katen' wnné': "Zga'ale kate' kweže leko', chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Bžoj Bedon' ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Z̲dégake' Jesús l̲o na' Pilato (Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Kate' za' ža'ní' ža na', yógo'te bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', béngake' toze diža' nich gótgake' Jesusen'.
2 Bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' L̲e' l̲o na' Ponsio Pilato, bennen' z̲nna bi'e.

Žat Judas

3 Kate' wnnezle Judas, bennen' bdie' Jesusen' l̲o na'gak benne' yodo' ka', ba nžog che Jesusen' gate', gok nyache' l̲aže'e, na' bejwé'e chi žoa mežw plat ka' l̲o na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' gole ka'.
4 Judas na' gože' l̲égake':
—Nbaga'a dol̲a' dan' bdia' to benne' chawe' nich gate'.
Naž góžgake' L̲e':
—Bi žonen ga gek zédleto' neto'. Da' benkzo' le' naken.
5 Naž wžó'n Judas na' mežw plat ka' gan nak l̲o z̲chil yodo'. Bezé'e ga na', na' bejsí yene' l̲o yag.
6 Bezi'gak bx̲oz wnná bia' ka' mežw plat ka', na' wnnágake':
—Bi gonn ko'žo mežw ki gan z̲ko'žo mežw che yodo', dan' naken laz̲jw to benne' wet benách ka'.
7 Naž béngake' toze diža', na' l̲en mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n nich gaken gan gáche'gak benne' zi'to' ka'.
8 Che l̲en, l̲o ža na' belzóe' la latjen', Yo Žen.
9 Ki goken, bžin dan' wnná Jeremías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, katen' wnné': "Beká'agake' chi žoa mežw plat ka', kan nak dan' bzoagak benne' Israel ka' da' zaka' L̲e',
10 na' l̲en mežw ka' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n. Da' ni bl̲oe'el X̲ana' Dios neda'."

Z̲žin Jesús gan že' Pilato (Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Kate' bejzégake' Jesusen' gan že' Pilato, bennen' z̲nna bi'e, l̲e' wnnable' Jesusen', na' gože' L̲e':
—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e Benne' Judío Ka'?
Jesusen' gože' l̲e':
—Da' li z̲nno'.
12 Kate' bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' gole ka' besbágа'gake' Jesusen' z̲ia, L̲e' bi be beži'e chégake'.
13 Naž Pilaton' gože' Jesusen':
—¿Bi ženlo' da' zan ka' da' z̲nnégake' chio'?
14 Jesusen' bi be bechebe'. Ka' goken, bebanle benne' wnná bian'.

Z̲chóggake' che Jesús gate' (Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

15 Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' l̲e'.
16 Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' z̲innj, bennen' lie' Barrabás.
17 Kate' bdobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?
18 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bdegak benne' yodo' ka' Jesusen' l̲o ne'e dan' z̲gé'egekle' L̲e'.
19 Kate' ne že' Pilaton' gan z̲chi'a l̲aže'e, z̲o'le' bsel̲e'e to benne' chjape' l̲e', na' wnné':
—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébel̲i'a wdé yele to l̲o bichgale ni'a chie' L̲e'.
20 San bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', belsedle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'.
21 Da' yoble bchal̲j benne' wnná bian', na' gože' l̲égake':
—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana'ne' chele?
Wnnágake':
—Barrabasen'.
22 Naž Pilaton' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ gona' che Jesusen', Benne' Criston'?

Yógo'tegake' wnnágake':
—Bde'e le'e yag kroze.
23 Naž benne' wnná bian' gože' légake':
—¿Biz da' zia nbage'e?
Zížježe belbéžyi'e, na' wnnágake':
—Bde'e le'e yag kroze.
24 Kate' žákbe'ele Pilaton' bi zzoele xtiže'e, san béngakže benách ka' žo'osbé, naž wzi'e nis, na' wdíb ne'e láwgake', na' wnné':
—Bi be zia nbaga'a neda' ni'a che yela' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele le'e da' ni.
25 Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':
—Yela' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak zi'nto' ka'.
26 Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' lo wdile, chíngake' Jesusen', na' wdé na' bdie' Le' lo ná'gake' nich wdá'gake' Le' le'e yag kroze.
27 Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' nníta'gake' lo na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' lo yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.
28 Naž bká'agake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' xna, kan žákwgak benne' wnná bia' ka'.
29 Béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' bxóagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya xtildo' lo ne'e li ža dan' zloe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa zíbgake' xni'e, na' ben dítjgekle' Le', na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Le', benne' znna bi'o benne' judío ka'!
30 Naž belžé'e Le' zene', na' beká'agake' ya xtilen', na' bdíngaken' yichje'.
31 Wdé ben dítjgekle' Jesusen', beká'agake' laže' xna dan' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bché'gake' Le' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze
(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Katen' bžojgak benne' ka' žjake' lo wdile, na' bejxáka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.
33 Kate' bžíngake' latjen' nzin' Gólgota, da' znnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichjžo,
34 byé'jgake' Jesusen' nop zichj da' nchixen da' sla' che bia yixe'. Kate' Jesusen' bnixen', bi gónele' ye'jen'.
35 Kate' ba bdá'gake' Le' le'e yag kroze, wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen nich gak bia' nole' gaken chie'. Ki goken, bžin dan' wnná benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen da' gak bian'."
36 Naž wžé'gake' ga na', na' bwíagake' Jesusen'.
37 Lezka' bdá'gake' le'e yag krozen' gan nak yichjle Jesusen' to diža' da' zloe'elen zia da' nbage'e, da' znnan ki: "Jesús, Bennen' Znna Bi'e Benne' Judío Ka'."
38 Gan da' Jesusen', lezka' bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake' kwite' li ža, na' yetóen' kwite' yegle.
39 Wdegak benne' ka' ga na', na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' ben dítjgekle' Le',
40 na' wnnágake':
—O', Le' wchinnjo' yodon', na' chonne žaze ka' yechison'. Beslá kwino' na'a cha' nako' Le' Zi'n Dios. Betj na'a le'e yag krozen'.
41 Lezka' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' benne' gole ka', ben dítjgekle' Le', na' wnnágake':
42 —Bennen' beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha' nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka', žala' yetje' na'a le'e yag krozen', na' chejle'to' chie'.
43 Le' bxen laže'e Dios. Na'a Dios yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e, dan' wnné': "Zi'n Dios naka'."
44 Lezka' benne' wbán ka', benne' ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan da' Jesusen', bliž xíwe'gake' Le'.

Žat Jesús
(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó, na' zejte žedá chonne.
46 Žedá chonnen', wnné zižje Jesusen', na' wnné':
—Elí, Elí, ¿lama sabaktani?

Da' ni znnan len diža' xiža': “Dios chia', Dios chia', ¿biz chen' bebéj yichjo' neda'?”
47 Kate' béngekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':
—Bennen' žliže' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
48 Naž la' wxíte'te to benne' zoe' ládjwgake', na' bexwe' to da' naken blol da' žzopen nis. Bxopen' nop zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil, na' bchagen' žoa'a Jesusen' nich xopen'.
49 Naž yebale benne' ka' wnnágake':
—Wléz na'a. Wíažo cha' yid Líasen' nich wzetje' Le'.
50 Da' yoble wžéžeya'a zižje Jesusen'. Bžojte be' nakkze', na' la' gottie'.
51 La' na'ze bžéza'te laže' da' nalan' lo yodo'. Bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alen. Naž wzó' yežlyó, na' wla'gak yej ka'.
52 Wyáljwgak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake' che Dios, na' bebángake'.
53 Wdé bebán Jesusen', naž benne' ka', benne' bežójgake' lo yežw ba ka' chégake', wyázgake' lo yež la'y, yež Jerusalén, gan blé'egekle benne' zan légake'.
54 Naž bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zwíagake' Jesusen', kate' ble'ele' wzó' yežlyó, na' da' ka' gókgaken, bžebe', na' wnné':
—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.
55 Wnníta'gak no'le zan zí'to'ze ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' katen' bezé'e gan nbab Galilea, na' béngake' xchine', na' bnézjwgake' da' bdawgak Jesusen' na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga na', zwíagake' Jesusen'.
56 Lia Madlen na' Lia, xna'gak Jakob na' Jwsé, wnníta'gake' ládjwgake'. Lezka' wzóa xna'gak zi'n Sebedeo ka' ga na'.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba da' nadjen le'e ya'a yej
(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Kate' za' žale ža na', bla' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' lezka' bénlene' Jesusen' tzen.
58 Benne' ni bejwíe' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' lo na' Jwsén'.
59 Bzetj Jwsén' Le', na' bchele' Le' laže' da' zaka'.
60 Naž bkáche'gake' Le' to lo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' wbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na', na' beyeje' liže'.
61 Wzóa Lia Madlen len yetó Lia ga na', na' wžé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

62 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan že' Pilato.
63 Naž gózgake' Pilaton':
—Benne', žejsá' láže'to' dan' wnná benne' wen lažen', dan' wnné' katen' wzóe' nbane'. Wnné': “Kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.”
64 Che len bsela' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bénlengake' Le' tzen, na' bi yebéjgake' Le'. Naž bi gak yé'gake' benách ka': “Bebán Jesusen' lo yela' got.” Cha' ki gaken, diža' wen laze' ni gonžen da' zinnj ka ben diža' wen lažen' dan' bcháljgake' zga'ale.
65 Naž Pilaton' gože' légake':
—Zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile nga. Le ché'-gake' len le'e. Le chej, na' le gape chi'i yežw ban' kan sáke'le gonle.
66 Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' zbagan' gan žó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' le'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' lo wdile ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús lo yela' got
(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ní' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwíagake' yežw ba che Jesusen'.
2 La' na'ze wzó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Ble'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag zen na', na' wži'e lo yej na'.
3 Znna' law wbás che ya'abán' ka yes baní', na' zíla'do'ze nak laže' da' nakwe'.

4 Kate' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', bl̲é'egekle' l̲e', bžébegake', na' wz̲ízgake'. Belbíx̲jgake' l̲o yo, na' gókgake' ka benne' gat ka'.
5 Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wnné':
—Bi žébele. Nnezla' žeyiljle Jesús, bennen' bdá'gake' l̲e'e yag kroze.
6 Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wnnakze' L̲e'. Le da, wíale gan gota' X̲anžon'.
7 Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got, na' L̲ekze' cheje' zga'ale' ka l̲e'e zaka' gan nbab Galilea. Yel̲é'elele-ne' ga na'. Ba goža' l̲e'e dan' bde Dios l̲o na'a.
8 Naž l̲a' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Z̲žébegake', na' žebégekle', na' taría taríagake' zjake' nich chejzéngekle' benne' wsedle chie' ka' da' ni.
9 Kate' ne zjake', bejx̲aka' Jesusen' l̲égake', na' gože' l̲égake':
—Padiox̲.
Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byél̲a'gake' ni'e, na' bka'n z̲éngake' L̲e'.
10 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi žébele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yel̲é'egekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e

11 Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežíngake' l̲o yežen', na' bzéngekle' bx̲oz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken.
12 Kate' ba bdobgak benne' gole ka', béngake' chawe' diža'. Naž bnéz̲jwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
13 Gózgake' l̲égake':
—Ki nnale: "Benne' ka' bénlengake' l̲e' tz̲en bžíngake' žele, na' bebéjgake' L̲e' kate' ne z̲tasto'."
14 Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ilto' l̲e', na' gonto' ga bi be gone' chele.
15 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e wzí'gake' mežwn', na' yjéngake' kan ba nsédgekle'. Ki goken, z̲nnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žsel̲e'e benne' wbás chie' ka' chejzégake' x̲tiže'e
(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Naž chinejte benne' ka', benne' bénl̲engake' Jesusen' tz̲en, jake' gan nbab Galilea, na' bžíngake' l̲aw ya'adon', dan' ba bl̲oe'el Jesusen' l̲égake'.
17 Kate' bel̲é'egekle' Jesusen', bka'n z̲éngake' L̲e', san bal̲e' gok chope l̲áže'gake'.
18 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' l̲égake':
—Dios ba bdie' l̲o na'a yógo'te yel̲a' wnná bia' l̲o ya'abá chie', na' l̲o yežlyó nga.
19 Che l̲en le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa l̲égake' nis, wkónlele žin La X̲ažo Dios, na' La Dios Z̲i'n, na' La Dios Be' La'y̲.
20 Le wsedle l̲égake' góngake' yógo'te dan' goža' l̲e'e gonle. Le wia nga, nedkza' zóal̲ena' l̲e'e yógo'te ža na' zejte ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ki wzó law diža' chawen' kan nak che
Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.
2 Goken kan bzoj Isaías, bennen' bchalje'
lo wláz Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich
yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka'
nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki
wnné':
Bwia nga. Žsela'a benne' wbás chia', benne'
nežwe' ka Le'.
Le' wpé'e nez gan tio'.
3 Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach,
na' nne':
"Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan
nníta'le.
Le yebéj li nez las gan tie'."
4 Ki goken dan' bla' Zwa latje dach, na'
bchalje' nich yezoagak benách ka' nis,
benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law
Dios légake' che dola' da' zej nbage'e.
5 Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan
nbab Judea, na' lezka' lo yež Jerusalén, na'
jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake'
nis lo yego Jordán, benne' ka' bexóalapgake'
dola' da' zej nbage'e.
6 Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za
bia yixe', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe'
biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'.
7 Bchalj Zwan', na' wnné':
—Za' to benne' te na'a, bennen' napže'
yela' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi
yechwa', nich kweja' zele'.
8 Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo
na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloé'ezele
yela' žezóa nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be'
La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

9 Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret
gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo
yego Jordán.
10 Kate' bežój Jesusen' lo nisen', la' na'ze
ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y.
Znne'e ka to plomdo', na' bedjsóalene' Le'.
11 Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na'
wnné':
—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a
Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga baga' Jesús dola'
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

12 Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de
chgi' lo latje dach.
13 Wzóa Jesusen' latje dachen' choplalj ža,
na' gónele da' xiwe' gonen ga baga' Jesusen'
dola'. Wzóa Jesusen' gan zej nnita' bia yixe'
ka', bia želdaba' ya'ado'. Wbás che ya'abá
ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgake' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

14 Wdé bséjwgake' Zwa liž ya, wyéj Je-
susen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža'
chawen' dan' zan' lo na' Dios.
15 Ki wnné':
—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le
yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wzén bel
(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

16 Kate' ne zde Jesusen' žoa'a nisdo' che
gan nbab Galilea, ble'ele' Smon, na' Ndres,
benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne'
wzén bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake'
law nisen'.
17 Jesusen' bliže' légake', na' wnné':
—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yed-
jwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle
kate' zzenle bel ka'.
18 La' bká'ntegake' yixjw ka' chégake', na'
jáklene' Jesusen'.
19 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan
ble'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej
nake' zi'n Sebedeo, na' nníta'gake' lo
barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka'
chégake'.
20 Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake'
Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne'
wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene'
Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'
(Lk. 4:31-37)

21 Bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' wzó l̲awe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'.

22 Bebángekle' kan žsedle Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsedle ka'.

23 L̲ezka' wzóa to benne' yoe'e be' x̲iwe' l̲o yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e,

24 na' wnné':

—¿Biz̲ nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nich wžía yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

25 Naž Jesusen' wdil̲en', na' wnné':

—Wzóa žize, na' bežój l̲o bennen'.

26 Naž be' x̲iwen' wžibe sisen bennen', na' wžéžeya'an zižje, na' l̲a' bežojten.

27 Bebán l̲áže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biz̲kze da' ni? ¿Žsedle' to da' kobe? L̲en yel̲a' wnná bia' z̲chi'le' be' x̲iwe' ka', na' žóngaken kan z̲nne'.

28 L̲a' wzete diža' che yel̲a' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús x̲na' z̲o'le Bedw (Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

29 Naž bežój Jesusen' l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲a' wyéjl̲entie' Jakob, na' Z̲wa, na' bžíngake'ližgak Smon, na' Ndres.

30 De x̲na' z̲o'le Bedw, bennen' lie' Smon, l̲o yo'on', na' yoe'e da' l̲a. L̲a' belzéntele' Jesusen' kan žak che no'len'.

31 Naž wbiga' Jesusen', na' bex̲we' ne'e, na' bechise' l̲e'. L̲a' bežojte da' l̲a da' yoe'en, na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan (Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

32 Kate' za' žal̲e, kate' za' wžén wbíž, l̲a' bžíntegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' l̲ezka' benne' ka' zej yoe'e be' x̲iwe' ka'.

33 Yógo'te benne' yež ka' bdóbdi'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'.

34 L̲e' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégake'. L̲ezka' bebeje' be' x̲iwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' x̲iwe' ka' dan' zej nonbian' L̲e' No nake'.

Z̲chal̲j Jesús gan nbab Galilea (Lk. 4:42-44)

35 Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak chol̲. Bežoje' l̲o yežen', na' wyeje' to latje dach, gan bchál̲jl̲ene' Dios.

36 Smon l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' l̲e' bejdíljgake' Jesusen'.

37 Kate' bejx̲áka'gake' L̲e', belyi'e L̲e':

—Yógo'te benách žeyíljgake' Le'.

38 Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Le cho'o yež gawze ka', nich wchal̲ja' x̲tiža' Dios ga na'. Che l̲en bežoja'.

39 Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchal̲je' l̲o yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bebeje' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' bel̲a' žen chie' yižwé' leže (Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

40 To benne' da' bel̲a' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' l̲awe', na' góta'yoele' L̲e', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

41 Jesusen' beyache' l̲áže'le' bennen'. Bl̲i ne'e, na' wdane' l̲e', na' gože' l̲e':

—Žénela'. Ba beyako'.

42 Katen' wnné' da' ni, l̲a' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'.

43 Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' l̲a' besél̲a'tie' l̲e'.

44 Ki gože' l̲e':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejl̲oé'el kwino' l̲aw bx̲oz, na' bejnez̲jw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wl̲oe'elen benách ka' ba beyako'.

45 Bežój bennen', na' wzó l̲awe' z̲zenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo l̲o yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžíngake' gan zoe' L̲e'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e (Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

1 Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o.
2 La' bdóbtegak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnníta'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bchálj̱lene' légake' xtiže'e.
3 Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e.
4 Bi gok žíngake' law Jesusen' dan' zej nnita' benne' zan ka' ga na'. Che len bsáljwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyóž bsáljwgaken', blétjgake' da' dele benne' yižwén' ga na'.
5 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':
—Zi'na', ba benít lawa' le' che dola' da' nbago'o.
6 Že'gak bale benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':
7 "¿Biz chen' zchalj bennen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che dola'. Toze Dios gak gonen'."
8 Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' zza' láže'le ki?
9 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che dola' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'e da' dele', na' se'e.
10 Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che dola' da' zej nbaga' benách ka'.
Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':
11 —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.
12 La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoje' lawgak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na'. Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':
—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí (Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

13 Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nisdon'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'.
14 Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, zi'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež zi'to'. Jesusen' gože' le':
—Benlen neda' tzen.
La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjlene' Jesusen'.
15 Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebale benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'.
16 Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebale benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':
—¿Bižen' žone'? Že'j žáwlene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' dola' ka'.
17 Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':
—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás (Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

18 Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' bla'gak bale benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' zónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?
19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légake'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légake', bi góngake' wbás.
20 Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légake'. Ža na' góngake' wbás.
21 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.
22 Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak bla'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken

yid, na' l̲alje x̲is uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žal̲a' ka'žo x̲is uba kobe l̲o že'e da' naken yid kobe.

Z̲ká'gake' bisto z̲oa' stribe ža la'y (Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

23 To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele z̲oa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' wzó l̲áwgake' z̲ká'gake' bisto gan žia z̲oa' striben', na' žáwgaken'.

24 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónl̲engake' Le' tz̲en žóngake' da' bi žal̲a' gonžo ža la'y.

25 Jesusen' gože' l̲égake':

—¿Bi bel̲-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' l̲e' l̲en benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?

26 Wyoé'e l̲o yo'o che Dios katen' gok Abiatar bx̲oz blo, na' bdawe' yet x̲til da' z̲kó'ogake' l̲aw Dios, dan' bi nzi' l̲o na' no benne' gawen', san toze bx̲oz ka' nzi' l̲o ná'gake' gáwgaken'. L̲ezka' bnez̲jwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'.

27 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Dios bene' ža la'y nich yebél̲engeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' x̲chin ža la'y.

28 Che l̲en, neda', Benne' Golje' Benách, naka' x̲ane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e (Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

1 Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲ezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'.

2 Benne' yodo' ka' bwíagake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yesbága'gake' L̲e' z̲ia.

3 Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža', na' wzé l̲awgak benne' ki.

4 Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':

—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' z̲innj? ¿De latje gape chi'ižo yel̲a' nban chegak benách ka', o wžía yi'žon?

Wnníta'gak žize benne' ka'.

5 Naž Jesusen', l̲o yel̲a' z̲ža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' l̲aže'e dan' nak zide yichj l̲áz̲do'gake'. Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Bl̲i no'o.

Bennen' bl̲i ne'e, na' l̲a' beyakten cháwe'do'.

6 Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' l̲a' béntegake' tz̲en diža' l̲en benne' ka' žónl̲engake' Herodes tz̲en nich gak yesbága'gake' Jesusen' z̲ia, na' gótgake' L̲e'.

Z̲dobgak benne' zan žoa'a nisdo'

7 Bezá' Jesusen' ga na' tz̲en l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' bžine' žoa'a nisdo', na' benne' zan jákl̲ene' L̲e', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea.

8 L̲ezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusalén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yechel̲á'al yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki béngake' dan' béngekle' kan zej nak da' z̲en ka' da' žon Jesusen'.

9 Che l̲en Jesusen' gože' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en wkwéztezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' L̲e'.

10 Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe' nich kángake' L̲e'.

11 Kate' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka' bl̲é'egeklen Jesusen', btínnegaken benne' ka' x̲ni'a Jesusen', na' wžéžeya'agaken, na' wnnágaken:

—Nako' Le' Z̲i'n Dios.

12 Jesusen' bchi'le' be' x̲iwe' ka', nich bi wzéngeklen benách ka' No nake' L̲e'.

Jesús z̲bie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka' (Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Naž wžén Jesusen' to l̲aw ya'ado', gan bl̲iže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'.

14 Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' nich sel̲e'e l̲égake' chejzéngekle' benách ka' x̲tiže'e.

15 Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.
16 Ki lágake':
Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),
17 Jakob,
Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe' yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len diža' xiža': Benne' wale ka' ka wzió'),
18 Ndres,
Lip,
Bartol,
Matío,
Mas,
Jakob, (zi'n Alfeo),
Tadeo,
Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),
19 Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Znnágake' da' xiwe' žónlenen Jesús tzen
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen to yo'o.
20 Da' yoble bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'.
21 Kate' béngekle benne' bíche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžíngake' ga na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': "Žak yal yichje'."
22 Lezka' benne' yodo' wsedle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.
23 Naž Jesusen' bliže' benne' yodo' wsedle ka', na' bsaka' lebe', na' wnné':
—¿Yebéj da' xiwe' la' kwinzen?
24 Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež la'a lázgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'.
25 Lezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o la'a lázgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'.
26 Che len, cha' da' xiwe' tíl-lenen lježen ka', na' cha' la'a lázgaken, bi gak dia' yela' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.
27 'Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wale, nich kweje' yela' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' walen' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.
28 'Da' li žapa' le'e: gak yenít law Dios benách ka' che yógo'te dola' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' xiwe' da' znnágake',
29 san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios bennen'. To chi'ize nbage'e zia.
30 Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' xiwe' žónlenen Le' tzen."

No benne' nake' xna' Jesús, na' benne' biche'e
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

31 Naž benne' biche' Jesusen' ka' len xne'e bžíngake' gan zoe'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' bséla'gake' to benne' chejliže' Jesusen'.
32 To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Le', na' wnné':
—Benne' bicho'o ka' len xno'o, nníta'gake' la' lí'ale, na' žližgake' Le'.
33 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Nnézlele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?
34 Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':
—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka xna'a, na' benne' bicha'a ka'.
35 No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka benne' bicha'a, na' ka no'le zana', na' lezka' ka xna'a.

4

Žsaka' lebe Jesús kan nak che benne' žaz
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Da' yoble wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nisdo'. Bdobgak benne' zan gan zoe', na' wžén Jesusen' to lo barkw da' žen' lo nisen', na' wži'e ga na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' lo yo žoa'a nisen'.
2 Jesusen' bsedle' légake' da' zan, da' bsaka' lebe'. Kate' ne žsedle' légake', wnné':
3 —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínnedo' ka'.
4 Kate' ne zjeze', béxjwgak bale bínnedo' ka' to lo nez las. Bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.

5 Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bla'gak bínnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga na'.
6 Naž kate' bla' wbíž, la' wbížtegaken dan' bi nóngaken lwen gže'.
7 Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak bínnedo' ka', lezka' bela'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' goze', na' da' ka' bi be bnézjwgaken.
8 Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnézjwle'egak da' ka' goze'. To yag da' goze' bnezjwn yechí žoa bínnedo' ka'. Yetón bnezjwn yechonnlalj bínnedo' ka', na' yetón bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
9 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe' (Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

10 Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' bžíngake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgekle' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'.
11 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan znna bi'e, san benne' ka', benne' bi žónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljlengaka'-ne' da' žsaka' leba'.
12 Ki žona' dan' žak kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Wíagake', san bi lé'egekle'.
Wzé nággake', san bi chejní'igekle',
na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa' chégake'
dola' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' žsedle dan' bsaka' lebe' (Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

13 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'?
14 Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'.
15 Zej nak bale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken to lo nez. Želyenle' xtiža' Dios, san kate' želyenlen', la' za'te da' xiwe', na' zka'n dižan' da' béngekle'.
16 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej. Želyenle' dižan', na' len yela' žebél chégake' želzi'en.
17 San bi žazen lo yichj lázdo'gake', na' to chí'ido'ze zzí'gaken'. Kate' bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia laže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan láže'tegaken'.
18 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan žegolgak lba yeche' ka'. Želyenle' dižan',
19 san že' láže'gake' da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len légake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo yichj lázdo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'.
20 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo bebe. Želyenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken', na' žonen žin lo yichj lázdo'gake'. Zej nak bale benne' ki ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechí žoan. Zej nake' yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechónnlaljen, na' zej nak yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yetó gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on baní' (Lk. 8:16-18)

21 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Kate' zwála'žo yi', ¿zdóse'žon to kak, o zgo'ožon zane gan žáta'žo? Bi žonžo ki, san zzoažon ža'le gan ko'on baní'.
22 Yógo'te da' zej ngachen' yelá' láwgaken, na' yógo'te da' žákgaken gan nak chol žójgaken lo baní'.
23 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.
24 Lezka' gože' légake':
—Le we' laže' che da' žénlele. Kan nak da' zžíxele, tlebe wžíx Dios chele, na' wnezjwe' yelate' chele.
25 No benne' nzi'e xtiže'e, we'e yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e, da' láte'do'ze da' benle', yegá'n.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' stribe

26 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa' stribe lo yežlyó chie'.

27 Yele ẕtase', na' žeyase' kate' za' ža'ní'. Zl̲a' yag ẕoa' striben', na' ẕgolen, san l̲e' bi nnezle' nakx̲ žak ẕgolen.
28 L̲a' yežlyón' žẕenen da' nazen l̲o yežlyón'. Zga'ale za' x̲yazen, naž za' bisto chen, na' te na' kwia ẕoa' stribe wal̲e l̲o bisto chen.
29 Kate' ba nal̲e ẕoa' striben', l̲a' chejtie' chejchoge' bizton' dan' ba bžin ža si'e ẕoa' striben'.

Žsaka' l̲ebe Jesús kan žak che bínnedo' mostasa
(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

30 L̲ezka' wnná Jesusen':
—¿Biẕ nnia' kan žak yel̲a' wnná bia' che Dios yežlyó nga? ¿Biẕ wsaka' l̲eba' kan žaken?
31 Žaken kan žak che to bínnedo' mostasa. Kate' žazen l̲o yo naken to bínnedo' da' nakžen kwíde'do' ka yógo'te bínnedo' ka' žé'gaken l̲o yo,
32 san kate' ba nazen, zl̲an', na' žẕéntežen ka yógo'te yix̲e' kwan da' žé'gaken yežlyó. Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byínnedo' ka', na' wžíagakba' x̲ó'ngakba' l̲o ẕol̲ chen.

Ka ẕkonle žin Jesús da' žsaka' l̲ebe'
(Mt. 13:34-35)

33 Ka' goken, Jesusen' bsedle' l̲égake', na' da' zanže da' bsaka' l̲ebe' kan gok chejní'igekle'.
34 Yógo'te da' bchál̲jl̲ene' benne' ka', bzaka' l̲eben', na' yógo'te da' ki bzejni'ile' l̲égakze benne' wsedle chie' ka'.

Jesús ẕzoa žie' to be' wal̲e
(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

35 L̲a' ža na'ze, kate' za' žal̲e, Jesusen' gože' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen, na' wnné':
—Le cho'o, težo yechel̲á'a nisdo' nga.
36 Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne' zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že' Jesusen'. L̲ezka' wnníta'gak yebal̲e barkw ka' ga na', da' ka' zjákl̲enen l̲égake'.
37 Wzó l̲aw žak to be' wal̲e l̲o nisen', na' wdá'a nis l̲o barkwn'. Ka' goken, zej ẕcha' nis l̲o barkwn'.
38 Jesusen' die' ẕtase' l̲o x̲kogwe' gan nak ža'le l̲o barkwn', na' besbángake' L̲e', na' belyi'e L̲e':
—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo' cheto'? Gatkzto' ẕan nis nga.
39 Naž wyase Jesusen', na' bl̲iže' ben' žaken, na' wnné':
—Wzóa ži.
L̲ezka' gože' nisen', na' wnné':
—Žize wzóa.
Wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdon'.
40 Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen, na' wnné':
—¿Biẕ chen' ẕžébele ki? ¿Bi na' chejl̲e'le che Dios?
41 Ne ẕžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':
—¿Biẕkze nak benne' ni? Be' žaken, na' nisdo' žóngaken kan ẕnna x̲tiže'e.

5

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' x̲iwe'
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

1 Naž bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen yechel̲á'a nisdo' gan nbab che yež Gadara.
2 Kate' bežój Jesusen' l̲o barkwn', l̲a' bžinte to benne' l̲awe' L̲e', benne' bžoje' to l̲o bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' x̲iwe'.
3 Benne' ni ẕzoe' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' l̲e', kege l̲en do ya.
4 Zan chi'i bzóagake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' l̲e' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzoẕje' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e l̲e'.
5 Ẕdáteze' ẕbéžeyi'e dot ža dot yele gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak l̲aw ya'ado' ka', na' žon we' kwine' l̲o yej ka' zej žen' ga na'.
6 Kate' bl̲e'ele' za' Jesusen' zí'to'le, taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzoa ẕibe' l̲awe'.
7 Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':
—¿Biẕ nbaga'a chio', Jesús, Ẕi'n Dios, Benne' ẕente? Ni'a che X̲anžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.
8 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' x̲iwen':
—Le', be' x̲iwe', bežój l̲o bennen'.
9 Jesusen' wnnablen', na' wnné':
—¿Bi lio'?
Beží'i be' x̲iwen', na' gožen L̲e':
—Da' Zan lia' dan' nakto' be' zan.

10 Wnné yachen' l̲aw Jesusen' nich bi sel̲e'e be' x̲iwe' ka' zi'to' l̲o yežlyón'.
11 Zej nnita' koch zan l̲aw ya'ado' na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'.
12 Be' x̲iwe' ka' wnné yáche'gaken l̲aw Jesusen', na' wnnágaken:
—Bsel̲a' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.
13 Jesusen' l̲a' be'tie' l̲égaken latje, na' bežojgak be' x̲iwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bx̲íte'gak koch ka', na' bejbíx̲jgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' l̲o nisdo', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gókgakba' ka chop milba'.
14 Naž bz̲onnjgak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejzéngekle' benne' yež ka', na' l̲ezka' benách ka' nníta'gake' yix̲en'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwíagake' biz̲en' goken ga na'.
15 Kate' bžíngake' gan zoa Jesusen', bl̲é'egekle' bennen' zga'ale yoe'e be' x̲iwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'.
16 Ki goken dan' benne' ka', benne' bl̲é'egekle' da' ben Jesusen' bzéngekle' benne' ka' bžójgake' l̲o yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' x̲iwe' ka', na' l̲ezka' kan gok chegak koch ka'.
17 Naž wzó l̲awgak benne' ka' žáta'yoegekle' Jesusen' yežoje' l̲o yežlyó chégake'.
18 Kate' bebén Jesusen' l̲o barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' x̲iwe' ka', góta'yoele' Jesusen' we'e l̲e' latje chéjl̲ene' L̲e' tz̲en.
19 Jesusen' bi bi'e l̲e' latje, san gože' l̲e':
—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' z̲en da' bena' chio' neda', naka' X̲ano', na' ka beyache' l̲áže'la' le'.
20 Beyéj bennen', na' wzíe' diža' l̲o yež Dekápolis ka' kan nak da' z̲en da' ben Jesusen' chie', na' bebán l̲áže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' yež ka'.

X̲kwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' z̲a Jesús
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

21 Kate' bežín Jesusen' yechel̲á'a nisdon', naž bedobgak benne' zan gan zoe' žoa'a nisdon'.
22 L̲ezka' to benne' lie' Jairo, benne' blo che yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, bl̲e'e gan zoa Jesusen'. Katen' bl̲e'ele' L̲e', bzoa z̲ibe' l̲awe'.
23 Góta'yoele' L̲e', na' wnné':
—Za' gat x̲kwide' no'le chia'. Da, x̲oa no'o l̲ebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.
24 Jesusen' wyéjl̲ene' l̲e', na' benne' zan zjákl̲ene' Jesusen', na' z̲chígake' L̲e'.
25 L̲ezka' zoa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíž žen chie' che we' chégakkze no'le ka'.
26 Ba wz̲áka'l̲i'e l̲o na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'. Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be gókl̲enen l̲e', san žyál̲a'žen chie'.
27 Kate' benle' z̲chal̲jgak benách ka' kan nak che Jesusen', wdíe' ládjwle benne' zan ka', na' bžine' zaka' x̲kože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.
28 Ki bene' dan' wnné': "Cha' kanza' z̲e', yeyaka'."
29 L̲a' bebižte žen chie', na' gókbe'ele' ba beyake' che da' goken chie'.
30 L̲a' gókbe'etel Jesusen' ben žin yel̲a' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne' zan ka', na' wnné':
—¿Noz̲ benne' wdane' neda'?
31 Naž benne' ka' zej nake' toze l̲en L̲e' góžgake' L̲e', na' wnnágake':
—Z̲l̲é'ekzelo' benne' zan ki z̲chígake' Le', na' z̲nno': "¿Noz̲ benne' wdane' neda'?"
32 Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich l̲e'ele' bennen' wdane' L̲e'.
33 Naž no'len' wbige'e l̲awe'. Z̲žebe', na' žz̲ize', dan' nnezle' dan' goken chie'. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' gože' L̲e' dot dan' goken.
34 Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejl̲i'o chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize beyako' che dan' goken chio'.
35 Kate' ne z̲chal̲j Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o gan želyenle' x̲tiža' Dios, bžíngake' ga na', na' belyi'e bennen':
—Ba got x̲kwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.
36 Bi be' l̲aže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':
—Bi žebo'. Bejl̲e'ze che Dios.

37 Jesusen' bi bnezjwe' yezika' benne' ka' latje chjáklene' Le', san légakze Bedw, na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben'.
38 Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan želyenle' xtiža' Dios, ble'ele' žak žaxto', na' zej nnita' benne' ka' zbéžegake' ga na', na' lezka' benne' ka' zbeže nyáche'gake'.
39 Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' légake':
—¿Biz chen' žonle žaxto', na' zbéžele ki? Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.
40 Naž ben dítjgekle' Jesusen', san Le' bebeje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e xa xna' xkwide' no'len', na' lezka' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wyoé'e gan debe'.
41 Bexwe' na' xkwide' no'len', na' gože'-be':
—Talita, kumi.
Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Xkwide' no'le, wyase."
42 La' wyaste xkwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na'.
43 Naž Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngekle' nitó benne' dan' goken. Na' gože' légake':
—Le gonn da' gaw xkwide' no'le ni.

6

Žežín Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže'
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

1 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wzá'lengake' Le' tzen.
2 Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Wnníta'gak benne' zan ga na', benne' ka' želyenle' chie'. Bebángekle', na' wnnágake':
—¿Gaz bsedle bennen' da' ki? ¿Biz yela' žejní'il na' da' nape'? ¿Nakx žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios?
3 Benne' ni nake' benne' zkonle' žin blag ka', zi'n Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga.
Che len bzóagake' Le' chela'ale.
4 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios, san benne' wláž chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.
5 Che len Jesusen' bi gok gone' nitó yela' wak zen ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bxoa ne'e légake'.
6 Bebán laže'l Jesusen' dan' bi žejlé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' ežd o' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsedle' benne' ka' ga na'.

Žsela' Jesús benne' chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

7 Naž Jesusen' bliže' benne' chežinno ka', benne' žónlengake' Le' tzen, na' wzó lawe' žsele'e légake' chope chópegake'. Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' kwéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.
8 Bchi'le' légake' bi be wá'gake' lo nez, kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' lo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'.
9 Žala' chjwá'gake' zélgake', san kege yetó laže' da' xoan yéngake'.
10 Lezka' gože' légake':
—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'.
11 Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtíža'le, le yežój ga na', na' le wchínnj bixte yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e zia. Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.
12 Naž bžojgak benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bejzéngekle' benách ka' žala' yeyát láže'gake'.
13 Lezka' bebéjgake' be' xiwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set lawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

14 Benle Herodes, benne' znna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' zze diža' gáte'teze che yela' wak chie'. Bale benne' ka' znnágake':

—Nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nape' yela' wak žone' da' ki.

15 Yebale benne' ka' znnágake':

—Nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' znnágake':

—Nake' to benne' zchalje' lo wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

16 Kate' benle Herodes da' ki, wnné':

—Nake' Zwa, bennen' bžixa' yene'. Ba bebane' lo yela' got.

17 Ki wnná Herodes na' dan' lekze' bsele'e benne' ka' yjéxjwgake' Zwan', na' bchéjgake' le' len do ya lo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Zwan'. Herodías na' nake' no'len' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase' Herodías na', na' bchag ná'lene' le'.

18 Zwan' gože' Herodes na':

—Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o.

19 Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Zwan' nich gote' le', che len gónele' gata' latje chie', san bi be wzáka'le',

20 dan' Herodes na' zžebe' Zwan', dan' nnézkzele' nak Zwan' chawe', na' la'y. Che len wdape chi'e le', na' bze nage' chie' dot laže'e la'kze dan' wnná Zwan' benen ga wžé' zedle Herodes na'.

21 Naž bžin to ža wzáka'le Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wye'ele' yiz. Bsí'ni'e da' ye'j gawgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' lo wlaze' le', na' benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' lezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea.

22 Wyáz xkwide' no'le che Herodías na' gan že'j žáwgake', na' bya'abe' láwgake'. Wyáz laže' Herodes na' kan žonbe', na' lezka' wyáz láže'gak benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen. Naž Herodes na' gože' xkwide' no'len', na' wnné':

—Wnnáb bi da' žénelo' wnezjwa' chio', na' gonan'.

23 Ben choche' xtiže'e, na' gože'-be':

—Ni'a che Xanžo Dios wnezjwa' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan znna bi'a.

24 Naž bežojbe', na' gožbe' xna'be':

—¿Biz nnaba'?

Le' gože'-be':

—Yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.

25 La' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':

—Žénela' wxó' chia' na'a lo ye'n zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

26 Gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngekle benne' ka' žáwlengake' le' tzen dan' wnné', na' bi gónele' yinnj xtiže'e da' bchebe laže'e chebe'.

27 Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chi'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'.

28 Bennen' žeje' lo wdile wyeje' liž ya, na' bejžixe' yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxoe' to lo ye'n zen. Wdíen' lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bnézjwben' che xna'be'.

29 Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze béngekle' dan' goken, bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile' (Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Wdé na' bela'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngekle' Le' yógo'te da' béngake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'.

31 Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnníta'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Che len Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezí' láže'žo to chi'i.

32 Naž jake' légakze' to lo barkw, na' bžíngake' to latje dach.

33 Blé'egekle benne' zan ka' zjake' ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá' ní'agake', na' taríaze jake' ga na'. Bžíngake' ga na' zgá'alegake' ka Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen.

34 Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', ble'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légake' dan' zej nake' ka zíla'do' ka' bi zoa benne' žape chi'e légakba'. Wzó lawe' žsedle' légake' da' zan.

35 Kate' za' žale ža na', benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen bžíngake' gan zoe', na' belyi'e Le':

—Za' žale, na' latje dach naken nga.
36 Beselą' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yežḏo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.
37 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le wnezjw le'ekze da' gáwgake'.
Naž belyi'e Le':
—Chela' napto' lázjwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnézjwto' dan' gáwgake'.
38 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Bal yet xtil de chele? Le chejwía.
Kate' ba nnézgekle', belyi'e Le':
—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.
39 Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.
40 Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'.
41 Naž bexw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'.
42 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'.
43 Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno xkwite ka'.
44 Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús láwe'le nisdo'
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwgake' Le', na' chejtégake' lo nisdon', nich žíngake' lo yež Betsaida, katen' Le' yesele'e benne' zan ka' lížgake'.
46 Kate' beyóž besele'e légake', wyeje' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios.
47 Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nisdon', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'.
48 Jesusen' ble'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdíe'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nisdon', na' gónele' teze' gan nníta'gake'.
49 Kate' blé'egekle' Le' zde' láwe'le nisdon', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžeya'agake',
50 dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':
—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.
51 Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánle'egekle'.
52 Bi žejní'igekle' da' zloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nisdo', na' bžíngake' gan nbab yež Jenesaret. Bžíga'gake' barkwn' lo yo bižen'.
54 Kate' bežójgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' la' beyónbia'tegake' Jesusen'.
55 Taríaze jak benne' ka' yógo'te yežḏo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó láwgake' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžíngake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'.
56 Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yežḏo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegekle' Le' wnezjwe' légake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios
(Mt. 15:1-20)

1 Naž bale benne' yodo' fariseo ka' len bale benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'.
2 Benne' yodo' ki blé'egekle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'.

3 Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žóngake' kan bénteze bengak xa xtó'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'.
4 Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a, na' žežíngake' lížgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake', da' žónteze žóngake', kan želyibe' ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'.
5 Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Bi žongak benne' wsedle chio' ka' kan bénteze bengak xa xto'žo ka', san žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?
6 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le'e, benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Nak da' li dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nak chele. Bzoje' da' znnan:
Benách ki, len žoá'agakze' žápegake' xtiža'a ba la'ne,
kege dot láže'gake'.
7 Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda' dan' žsédgekle' da' znnázegak benách ka', kege da' wnnikza' neda'.
8 Ki naken, dan' zzoale chela'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo na'gak benách ka'.
9 Lezka' gože' légake':
—Da' li zka'nle ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze žonle.
10 Ki wnná Dios lo na' Moisés: "Wdape ba la'ne xa xno'o." Lezka' wnné': "Nóte'teze benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'."
11 San le'e znnale ki: "Cha' no benne' yi'e xe' o xne'e: bi gak bi da' wnezjwa' chele, dan' naken Korbán" (dan' znnan len diža' xiža': dan' ba bchebe laza'a wnezjwan' che Dios),
12 naž znnale: "Bi žon byenen bi da' gon bennen' chegak xa xne'e."
13 Ki naken, zzoale chela'ale xtiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.
14 Naž Jesusen' bliže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':
—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen.
15 Bi be de da' žazen lo benne' da' gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žežojen le', da' ni gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios.
16 Cha' zoa nagle, na' cha' žénlele, le wzé nag.
17 Kate' Jesusen' belá'alene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'o, na' benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kan nak dan' bsaka' lebe'.
18 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Lezka' žiažje yela' žejní'il chele? ¿Bi žejní'ilele? Yógo'te da' žazen lo benne', bi gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios.
19 Ki naken dan' bi žazen lo yichj lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen li'e.
Kate' wnná Jesusen' da' ni, bloe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo.
20 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' žežojen lo benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios.
21 Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' zza' láže'gake'. Che len:
Žóngake' dola' ka' da' zej naken sban.
Zbángake', na' žótgake' benách ka'.
22 Žóngake' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka'.
Žóngake' da' kegle ka', na' žon láže'gake'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' znnégake' chégake'.
Zka'n zen kwíngake', na' žon yálzegake'.
23 Yógo'te da' kegle ki želžojen lo yichj lázdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le zi'to' žejli'e che Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'.
25 To no'le, zoa to xkwide' no'le chie', na' yo'obe' be' xiwe', benle' ba bla' Jesusen' ga na', na' la' wyejtie' gan zoe', na' bzoa zibe' lawe' Le'.
26 No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe' benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' xiwen' yo'o xkwide' no'le chien'.

27 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':
—Benn latje yéljegekle zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka zi'n xan yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon lawgak béko'do' ka'.
28 Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':
—O', Xan, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' zanle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéxjwgaken zanle gan žáwgakbe'.
29 Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':
—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' xiwen' wyó'o xkwide' no'le chion'.
30 Kate' no'len' bežine' liže', ble'ele' xkwide' no'le chien', debe' lo da'a, na' ba bežój be' xiwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

31 Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea.
32 Benne' ka' nníta'gake' ga na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegekle' Le' xoa ne'e le'.
33 Naž Jesusen' bebeje' bennen' chela'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e xben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e zéne'do', na' wdane' lože'e.
34 Naž bwie' ya'abale, na' bka'le'e chi'e, na' wnné':
—Efata.
Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': "Beyaljw."
35 La' beyáljwte nage', na' la' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo.
36 Naž Jesusen' gože' légake' bi wzéngeklen' nitó benne', san kan bchí'ižele' légake', bzéžegake' diža' che dan' žone'.
37 Bebán láže'gake', na' wnnágake':
—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngekle benne' ka' gókgake' kwežw, na' žechaljgak benne' ka' bi gok nnégake'.

8

Jesús zwawe' benne' zanže ka tape mile'
(Mt. 15:32-39)

1 Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' bcháljlene' légake'.
2 Gože' légake':
—Žeyache' láže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'lengake' neda' nga, na' bi be de da' gáwgake'.
3 Cha' yesela'a légake' lížgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak bale' zi'to'.
4 Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' belyi'e Le':
—¿Biz wawžo benne' zanle'e ki ga ni nak latje dach?
5 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Bal yet xtil de chele?
Belyi'e Le':
—Gážeze.
6 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Bexwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: "Žóxkeno'". Naž bzozjen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'.
7 Lezka' gota' chégake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: "Žóxkeno'" na' gože' légake' chísgake'-ba' lawgak benne' zan ka'.
8 Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'.
9 Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka tape mile'. Wdé na' Jesusen' besele'e légake' lížgake',
10 na' bejžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' Le'
(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

11 Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó láwgake' zdil díža'gake' len Le'. Gónegekle' wžíxgake' Jesusen'. Che len wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.
12 Bka'le'e chi'i Jesusen', na' wnné':
—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

13 Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nisdo'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet xtil (Mt. 16:5-12)

14 Gol láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet xtil den lo barkwn'.
15 Naž bchi'le Jesusen' légake', na' wnné':
—Le wia binlo. Le gape chi'i kwinle nich bi si'le da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.
16 Wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zcháljlengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—Znne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.
17 Žákbe'ele Jesusen' dan' znnágake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? ¿Bi žejní'ilele, na' bi žákbe'elele? ¿Nak zide yichj lázdo'le?
18 ¿Žia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? ¿Bi žejsá' láže'le?
19 Katen' bzozja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', ¿bal xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?
Wnnágake':
—Chežinno.
20 Lezka' wnná Jesusen':
—Katen' bzozja' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ¿bal xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?
Wnnágake':
—Gaže.
21 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Bi žejní'ilele na'a, bchalja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' lo chole, benne' yež Betsaida

22 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betsaida, bla'gak bale benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' lo chole ga na', na' góta'yoegekle' Le' kane' bennen'.
23 Jesusen' bexwe' na' benne' lo cholen', na' bchi'e le' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej lawe', na' bxoa ne'e le'. Naž wnnable' le', na' wnné':
—¿Zle'elo' late'?
24 Bennen' goke' lo chole bwie', na' wnné':
—Zle'ela' benách ka', na' znná'gake' ka yag ka', san želdá benne' ka'.
25 Da' yoble Jesusen' bxoa ne'e yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo chole, na' ba beyakte cháwe'do' yej lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te.
26 Naž Jesusen' besele'e le' liže', na' wnné':
—Bi chejo' lawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' lo yežen' dan' bena'.

Bedw znne' Jesús nake' Benne' Cristo (Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Wdé na' bezá' Jesusen' len benne' wsedle chie' ka' ga na', na' wdégake' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan znna bia' Filipo. Kate' ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿No benne' znnagak benách ka' naka' neda'?
28 Bechébegake', na' wnnágake':
—Znnagak bale benne' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Znnágake' yebale' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Znnágake' yebale' nako' yetó benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
29 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Chize le'e, no benne' znnale naka' neda'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Le' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe laže' Dios sele'e nga.
30 Naž Jesusen' bchi'le légake' bi wzéngekle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le' (Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

31 Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka' wzóagake' neda' chela'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.
32 Kwáselo bcháljlene' légake'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' chela'ale, na' wzó lawe' zdile' Le'.
33 Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' bdile' Bedon', na' wnné':

—Bkwas kwita' nga. Nako' ka da' xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che Dios, san kan zza' láže'gak benách ka' naken.

34 Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' žénekzele', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen.

35 No benne' že' laže'e yela' nban chie', wniten', san bennen' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

36 ¿Biz da' chawe' gata' che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnít kwine'?

37 Bi be gak wnezjw to benne' nich yeslá kwine'.

38 Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yíchjgake' Dios, na' žóngake' dola', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

1 Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežegekle' ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

2 Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' légakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan znna' law Jesusen' lawgak yonne' ka'.

3 Wyép yes baní' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Zíla'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' zíla'do'ze kan gok zen'.

4 Bla' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zcháljlengake' Jesusen'.

5 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

6 Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' znne'. Ka' goken dan' zžébegak benne' wsedle ka' che Jesusen'.

7 Naž wžé' to bejw da' wló'on zol légake', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.

8 La' bwíategake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' légake'.

9 Kate' ne yó'ogake' nez, žétjgake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngekle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách, lo yela' got.

10 Che len bzoa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' légakze' belnnable' ljéžgake' biz zejlás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got.

11 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?

12 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li la' Líasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gákgaken. Na'a, ¿biz chen' nyejw le'e yiche la'y da' znna žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' chela'ale?

13 Žapa' le'e: ba bla' Líasen', na' béngake' chie' kan gónegekle', kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'
(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežín Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le' tzen gan zej nnita' yezíka'gak benne' wsedle chie' ka', blé'egekle' zej nnita' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsedle ka' želdíl diže'e len benne' wsedle chie' ka'.

15 Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebángekle', na' taríaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

16 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Biz dan' zdíl-lenle légake'?

17 Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':
—Benne' wsedle, bedjwá'a xkwide' byodo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi znnabe'.
18 Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix zlolen lebe' lo yo, na' zbia bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej zžitbe'. Wnnabla' benne' wsedle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gekle'.
19 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. ¿Gáka'xtekze gon byenen sóalena' le'e? ¿Gáka'xtekze gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.
20 Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa Jesusen'. Kate' be' xiwen' ble'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix blolen lebe', na' wžía bžina' zide' žoa'abe'.
21 Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':
—¿Gáka'xte ba goken žaken ki chebe'?
Wnná xaben':
—Na' náktebe' xkwíde'do' žak ki chebe'.
22 Zan chi'i zžen' lebe' lo yi', na' zan nis nich goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže'l neto', na' goklen neto'.
23 Jesusen' gože' le':
—Cha' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.
24 La' wnnete zižje xa xkwiden', na' wnné':
—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.
25 Kate' ble'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchígake' Le', gože' be' xiwen', na' wnné':
—Le', be' xiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngekle benách ka', na'a zchi'la' le' yežojo' lo xkwiden', na' biž chazo' lebe'.
26 Wžéžeya'a be' xiwen', na' bžix blol-le'en lebe'. Naž la' bežojten, na' bka'nen lebe' ka to xkwide' gat. Ka' goken, bchaljgak benne' zan ka', na' wnnágake':
—Ba natbe'.
27 Naž Jesusen' bexwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.
28 Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' la' légakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?
29 Jesusen' gože' légake':
—Bi gak yebejle ka'ze be' xiwe' ki, san toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús zloe'ele' da' yoble kan za' gótgake' Le' (Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

30 Kate' bezá' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe',
31 dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' légake':
—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.
32 Bi bejní'igekle' da' ni da' gože' légake', na' dan' zžébegake', bi be wnnábgekle' Le'.

Nólgake' gake' benne' blo (Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

33 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz dan' wdíl-lenle lježle kate' ne yo'ole nez?
34 Naž légake' wnníta'gake' žize dan' wdíllengake' ljéžgake' lo nezen' cha' nólgake' gake' benne' blo.
35 Naž wžé' Jesusen', na' bliže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':
—No benne' žénele' gake' benne' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' kwíde'ze, na' lezka' žala' gake' ka ni'a na'le yógo'tele.
36 Naž Jesusen' bexwe' to xkwide', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wdele'e-be', na' gože' légake':
37 —No benne' si' lo ne'e to xkwide' ki dan' nakbe' chia', lezka' si' lo ne'e neda', na' no benne' si' lo ne'e neda', kege nedza' si' lo ne'e, san lezka' si' lo ne'e Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Cha' bi zži'i to benne' chežo žo'o, žáklene' žo'o (Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

38 Naž Zwa gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' žebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' zkonle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonen', dan' bi žónlene' žo'o tzen.
39 Naž Jesusen' gože' le':

—Bi wchí'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yela' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' zkonle' žin la', bi gak nne zi'e chia'.
40 Ki naken, no benne' bi zži'e chežo, žaklen bennen' žo'o.
41 No benne' wnezjwe' chele to zíga'do' nis da' ye'jle dan' žónlenle neda', Benne' Criston', tzen, si'kze' da' žeyala' chie'.

Gak chežo da' zia cha' gonžo ga gon no benne' dola'
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

42 Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžó'n kwine' lo nisdo'.
43 Cha' to no'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl, gan bi yole yi' chen.
44 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.
45 Lezka', cha' to ni'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabilen', gan bi yole yi' chen.
46 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.
47 Lezka' cha' to yej lawo' gonen ga gono' dola', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan znna bia' Dios zoa toze yej lawo', kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabilen'.
48 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.
49 'Nich gape chi'ižo bela' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' zzéygake'-ba' lo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'.
50 Nak chawe' zede', san cha' yenít yela' sna'a chen, ¿nakx gak yeyonžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

10

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

1 Bezá' Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' légake' da' yoble kan žónteze žone'.
2 Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿De latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?
3 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—¿Biz bchi'le Moisés le'e?
4 Wnnágake':

—Moisés bnezjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.
5 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Moisés bchi'le' le'e da' ni dan' nak zide yichj lázdo'le,
6 san kate' wzó law žata' yežlyó nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le.
7 Wnné': "Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le',
8 na' chope' yeyákgake' ka toze benne'." Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'.
9 Lezka', no benne' nake' benachze bi žala' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.
10 Kate' Jesusen' beyoé'e yo'o, benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'.
11 Jesusen' gože' légake':

—Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' dola', no'len' zóalene' na'a.
12 Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

13 Naž bžingak benne' ka' zej noe'e xkwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' xoa ne'e légakbe', san wzó lawgak

benne' wsedle chie' ka' zdílgake' benne' ka' zej noe'e légakbe'.
14 Kate' Jesusen' ble'ele' da' ni, bže'e, na' gože' légake':
—Le we' latje xkwide' ki yídgakbe' chia'. Bi wséjwle xnézgakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki latje gan znna bia' Dios.
15 Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' znna bia' Dios kan žon to xkwide' ki, bi cho'o bennen' gan znna bi'e.
16 Naž Jesusen' wdele'e xkwide' ka', na' bxoa ne'e légakbe', na' bliž chawe'e légakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' nápli'e yela' wnni'a
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

17 Kate' Jesusen' beyoé'e nez, taríaze bžin to benne' ga na'. Bzoa zibe' lawe', na' wnnable' Le', na' wnné':
—Benne' wsedle, dot chawe', ¿biz žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?
18 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':
—¿Biz chen' ži'o neda', znno': dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.
19 Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':
Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.
Bi be kwéjlano'.
Wdape ba la'ne xa xno'o.
20 Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' xkwide'.
21 Jesusen' bwie' le' len yela' nži'il chie', na' wnné':
—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnezjw da' yezi'o chegak benne' yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak ežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e le'e yag krozen', na' ki gónleno' neda' tzen.
22 Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' laže'e dan' dele'e yela' wnni'a chie'.
23 Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsedle chie' ka':
—Zedle'e gaken cho'ogak benne' ka' de yela' wnni'a chégake' gan znna bia' Dios.
24 Bebán láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan nak xtiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' légake':
—Le'e, zí'na'do' ka', zedle'e gaken chegak benne' ka' že' láže'gake' yela' wnni'a chégake' chó'ogake' gan znna bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o no benne' de yela' wnni'a chie' gan znna bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.
26 Kate' béngekle' da' ni, bebánle'egekle', na' wnnágake' la' légakze':
—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?
27 Bwia Jesusen' légake', na' wnné':
—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' zzáka'le Dios yógo'te.
28 Naž Bedw gože' Le':
—Xan, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' žónlento' Le' tzen.
29 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie', dan' žone' xchina', o dan' zzenle' benách ka' diža' chawe' chian',
30 bennen' yezi'e yetó gaywá'teže ka' ža ni zoažo na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' xne'e ka', na' zi'ne' ka', na' yežlyó chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežlyó da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
31 Benne' zan, benne' zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gákgake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

32 Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nítgekle', na' lo yela' žzize zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légake' ka nak da' žala' gaken chie',
33 na' wnné':
—Zlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

34 Gon dítjgekle benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake'
(Mt. 20:20-28)

35 Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

36 Jesusen' gože' légake':

—¿Biz žénelele gona' chele?

37 Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

38 Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi nnézlele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?

39 Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'.

Jesusen' gože' légake':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis,

40 san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

41 Kate' yechí benne' wsedle chie' ka' béngekle' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'.

42 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' znna biá'gake' yež ka', kan zkóngekle' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ládjwgake' znna biá'gake' ljéžgake' ka'.

43 Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezíka'le,

44 na' no benne' ládjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w chele yógo'tele.

45 Ki žala' gonle dan' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

46 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chole, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'.

47 Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó lawe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

48 Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e le':

—Wzóa ži.

Naž zižjže wnníe', na' wnné':

—Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

49 Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':

—Le wliže'.

Blížgake' benne' lo cholen', na' belyi'e le':

—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.

50 Naž bsie' chela'ale laže' nxoa yene'. La' wzó zá'tie', na' wbige'e law Jesusen'.

51 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz žénelo' gona' chio'?

Bechebe benne' lo cholen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej lawa'.

52 Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

La' beyáljwte yej lawe', na' wyéjlene' Jesusen'.

11

Žaz Jesús lo yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka',

2 na' gože' légake':

—Le chej yeždo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo yežen', chejxáka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'.

3 Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: "Xanžon' žénele'-ba', na' la' yesé la'tie'-ba' chio'."
4 Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'.
5 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e légake':
—¿Biz da' žonle? ¿Biz chen' zsežle búrrodon'?
6 Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožkze Jesusen' légake', na' benne' ka' bnézjwgake' légake' latje.
7 Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake' xkóže'ba', na' Jesusen' wžíe'-ba'.
8 Wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' chégake' gan nak lo nez. Yebale benne' ka' bdíchjgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.
9 Wzó lawgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Dios! ¡Dios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bsela' Xanžo Dios Le'!
10 ¡Dios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! ¡Ga'n zen Dios!
11 Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyoé'e la' li'a yodo'. Kate' beyóž bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žale, na' zjaklen benne' wsedle chie' ka' Le'.

Jesús zdile' yag higo (Mt. 21:18-19)

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betania, zdone'.
13 Zí'to'le ble'ele' to yag higo da' žian xlage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejxake'e late' da' zbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xláge'ze žian dan' bi na' žin ža kwian.
14 Naž bdile Jesusen' yagen', na' wnné':
—Biž gaw no benne' da' zbia chio'.
Béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo' (Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén, wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gekle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.
16 Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la' li'a yodo'.
17 Jesusen' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin', yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljlengake' Dios." Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán ka'.
18 Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngekle' da' ni, naž wzó láwgake' žíljgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež ka', bi be béngake' chie', dan' žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' žsedle Jesusen'.
19 Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdile Jesús (Mt. 21:20-22)

20 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan že' yag higo dan' bdile' Le', na' blé'egeklen', ba nbižen dot lwen.
21 Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbižen.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le chejlé' che Dios.
23 Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: "Bkwas nga, na' bejsóa lo nisdo'" na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken.
24 Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele.
25 Katen' zcháljlenle Dios, cha' zoa no benne' zža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenít law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.

26 Cha' bi yenít ḻawle chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenít ḻawe' chele ḻe'e doḻa' da' nbága'le.

Yeḻa' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

27 Naž beyéj Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tzen ḻo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' gan nak ḻo zchil yodo', bxoz wnná bia' ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe'.

28 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz yeḻa' wnná bia' nzi' ḻo no'o žono' da' ki? ¿Noz benne' bdie' ḻo no'o yeḻa' wnná bian'?

29 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—Ḻezka' neda' nnabla' ḻe'e to. Cha' yechébele chia', yapa' ḻe'e bi yeḻa' wnná bia' napa' žona' da' ki.

30 ¿Noz benne' bdie' ḻo na' Zwa bezóe' benách ka' nis? ¿Dios o to benne'? Le nne na'a.

31 Wzó ḻáwgake' žóngake' xtíža'gake' ḻa' ḻégakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo Dios bseḻe'e ḻe', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi bejḻe'le chie'?"

32 ¿Yé'ažo-ne', bséḻa'gak benne' ka' ḻe'?

Ki bezá' ḻáže'gake' dan' zzébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj Zwan' ḻo wláz Dios.

33 Che ḻen belyi'e Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Naž Jesusen' gože' ḻégake':

—Ḻezka' neda' bi yapa' ḻe'e bi yeḻa' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

Žsaka' ḻebe Jesús chegak benne' wen žin ka'
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

1 Naž wzó ḻaw Jesusen' zcháljḻene' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tzen da' žsaka' ḻebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak ḻo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsíe' xis uba ka'. Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.

'Naž bdie' yežlyó chien' ḻo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež zi'to'.

2 Kate' bžin ža wchíbgake' da' zbian, bseḻe'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' ḻo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyaḻa' che xanbe' che da' wbíagak lba uba ka'.

3 Naž benne' wen žin ka' béxwgake' xkwiden', na' béngake'-be' zi'. Beséḻa'gake'-be' ká'zebe'.

4 Naž xan yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' bḻá'gake' yichjbe'. Béngake'-be' zi'.

5 Naž xan yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bétgake'-be'. Ḻezka' bseḻe'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bénḻe'egake' baḻbe' zi', na' bétgake' yebaḻbe'.

6 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'iḻe'ele'-be'. Kate' wzé ḻawte bseḻe'e zi'ne', na' wnné': "Gápegake' zi'na' ba la'ne."

7 Naž benne' wen žin ka', ḻa' ḻégakze' wnnágake': "Xkwide' ni žeyaḻa' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo."

8 Che ḻen béxwgake'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le ḻo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

9 Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—¿Nakx gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' ḻo na'gak benne' yoble.

10 '¿Bi beḻ-le da' nyejw ḻe'e yiche la'y? Ki znnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka'
cheḻa'ale,
na'a naken yej ḻen blo che ze'e.

11 Xanžo Dios bene' ga naken ki,
na' žebán ḻáže'žo kan nak da' zḻe'elžo.

12 Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' ḻebe' ki kan nak chégake', san zzébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che ḻen belka'ne' Ḻe', na' beyéjgake'.

Ka nak da' zchízjwgake' benách ka' ḻo wláz benne' Sésar
(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséḻa'gake' gan zoa Jesusen' baḻe benne' yodo' fariseo ka' ḻen benne' ka' žónḻengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Ḻe' zia.

14 Benne' ka' bžíngake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Ḻe':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwíazo' da' zloé'ezele kwingak benách ka', na' lo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto' da' zchízjwgake' lo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to', bennen' znná bi'e? ¿Wyízjwton' o bi chízjwton'?

15 Žákbe'ele Jesusen' znnábgekle' Le' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légake':

—¿Biz chen' zžixle neda'? Le wloé'el neda' to mežw da' zkónlele žin nich le'elan'.

16 Bloé'egekle' Le' ton, na' Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Noz benne' da' ni lawe', na' le'?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

17 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.

Bebán láže'gekle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yela' žebán lo yela' got (Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Naž bla'gak bale benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki znnágake' bi yebangak benne' gat ka'. Che len belyi'e Jesusen',

19 na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che bíche'ben'.

20 Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'.

21 Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne.

22 Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no xkwide' chégakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'.

23 Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', ¿Nózlgakbe' gak no'len' chebe', dan' gážetebe' bchag ná'lengakbe' le'?

24 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zchíxlele dan' bi nónbia'le da' nyejw le'e yiche la'y, na' bi nnézlele kan nak yela' wak che Dios.

25 Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.

26 Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' gol-le dan' bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le' lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale.

27 Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to chi'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo (Mt. 22:34-40)

28 Lezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bcháljlene' légake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Biz da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka yógo'te da' ka' bchi'le' žo'o gonžo?

29 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka yógo'te naken da' znnan:

Le yenle, benne' Israel ka'.
Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.
30 Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lažo'o,
na' len dot yichj lazdo'o,
na' len dot yela' žejní'il chio',
na' len dot yela' wak chio'.

Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo.

31 Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:

Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.

Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka da' chope ki da' wnnakze' Le'.

32 Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li znno'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no nak Dios.

33 Na' cha' nži'ilžo Dios dot láže'žo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot yichj

lázdo'žo, na' len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježdo kan nži'il kwinžo, da' ki záka'žegaken ka yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka yógo'te biado' ka' zzeyžo-ba' lo bkogen'.

34 Kate' benle Jesusen' ka cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné':

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' znna bia' Dios.

Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Noz benne' nak Benne' Cristo zi'ne'? (Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

35 Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí?

36 Lekze Dabín' bchalje', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' li ža
kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo'
benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'."

37 ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Xane'?

Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia (Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

38 Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légake':

—Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Zdan láže'gake' zdágake' nile na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Lezka' zdan láže'gake' wližgak benách ka' légake' cháwe'do' gan nak lawe' ya'a.

39 Zbé'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tzen.

40 Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios légake'.

Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios (Lk. 21:1-4)

41 Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' zgó'ogake' mežw zan.

42 Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.

43 Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'že' ka dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wló'ogake' mežw lo kak che yodo'.

44 Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwlene'.

13

Znna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo' (Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Kate' bežój Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, bwia nga ka zen gole zej nak yo'o ki, na' ka zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e chégaken.

2 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to yej law lježen nga, dan' wchinnjgak benách ka' légaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó (Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Naž wyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, góžgake' Le',

4 na' wnnágake':

—Wnná neto' batx gak da' ki. ¿Biz gak bian' za' gakgak yógo'te da' ki?

5 Bechebe Jesusen', na' bsedle' légake', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e.

6 La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.

7 'Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žébele. Yógo'te da' ki žala' gákgaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

8 To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak

benách ka' žo'osbé. Da' ki gákgaken da' so ḻaw
sáka'gak benách ka' nníta'gake' ža ka'.

9 'Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdégake'
ḻe'e ḻo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake'
ḻe'e gan ẓdobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' x̱tiža' Dios. Wzégake' ḻe'e ḻawgak
benne' ka' ẓnna biá'gake' lažle, na' ḻawgak
benne' ka' ẓnna biá'gake' yež zi'to' ka'.
Góngake' ki chele dan' žónḻenle neda' tẓen,
san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'.

10 Zga'ale kate' žin ža ze ḻawte ža ka' žon
byenen chejzéngekle' benách ka' dot yežlyó
nga diža' chawe' chian'.

11 Katen' wché'gake' ḻe'e, na' wdégake' ḻe'e
ḻo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédlele
ni'a che da' žaḻa' nnale. Ḻa' ža na'ze Dios
wnezjwe' chele da' wchaḻjle, na' dan' nnale.
Katen' wchaḻjle, kege ḻé'ezele na' nnale, san
Dios Be' La'y nne'.

12 Wdegak benách ka' ḻa' bíche'gakkze' ka'
ḻo na'gak benne' ka' gótgake' ḻégake'. Benne'
ka' zej nnita' x̱kwide' ka' chégake' wdégake'
ḻa' ẓí'ngakkze', na' ẓí'ngake' ka' wdégakbe'
ḻa' x̱a x̱ná'gakkzbe' ka' ḻo na'gak benne' ka'
gótgake' ḻégake'.

13 Yógo'te benách ka' wzóagake' ḻe'e
cheḻa'ale dan' žónḻenle neda' tẓen, san nólele
sóelele da' gaken na' zejte ža ze ḻawte ža,
yelale.

14 'Benne' ka' žólgake' da' ni žaḻa'
chejní'igeklen'. Bzoj Daniel, bennen'
bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te, da' ẓnnan
ki: "Cho'o to da' naken x̱iwe' da' yesniten
gan bi žaḻa' cho'on." Kate' žin ža na',
benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žaḻa'
wẓónnjgake', na' chjake' gan nak ḻaw ya'a
ka'.

15 No benne' zoe' yichjo'o ža na' žaḻa'
wẓónnjtie', na' bi yetje' ẓan yo'o nich
chejx̱i'e bi da' de chie' ḻo yo'on'.

16 No benne' zoe' yix̱e' žaḻa' wẓónnjtie', na'
bi yeyeje' liže' nich chejx̱i'e laže' da' x̱oa
yene'.

17 Da' nyáche'ḻe'e gaken chegak no'le ka'
ža na', no'le ka' zej noe'e x̱kwide' ka', na'
ḻezka' no'le ka' ẓgáẓe'gekle' bi' že'n ka'.

18 Le wḻíž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon
byenen wẓonnjle kate' nak byo' zag.

19 Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka da'
gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga,
da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da'
zá'gaken bi gaken ki.

20 Chela' bi gon Dios ga gakgak babze
ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile'
benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone'
ga gakgak babze ža ka'.

21 'Na'a, cha' no benne' yi'e ḻe'e: "Le wia
nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le
wia nga zoe' ga na'" bi chejḻe'le che ben-
nen'.

22 Ḻa'gak benne' zan, benne' ka' gon
ḻáže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej
nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej
nake' benne' ka' ẓcháḻjgake' ḻo wláz Dios.
Wḻoé'egekle' da' ka' gak biá'gaken, na'
góngake' yeḻa' wak ẓen ka'. Ḻezka' gon
ḻáže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha'
sáke'gekle'.

23 Na'a ḻe'e, le soa ban ḻaže'. Yógo'te da' ki
ba goža' ḻe'e zga'ale ka gákgaken.

Kan gak kate' yeḻá' Benne' Golje' Benách (Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

24 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak
benách ka' ki, choḻ wbíž, na' bi cha'ní' byo'.

25 Yinnjgak belj ya'abá ka', na' x̱izgak da'
ka' zej nḻan', da' ka' zej naken ẓen ya'abán'.

26 Naž ḻé'egekle' neda', Benne' Golje'
Benách, za'a ḻo bejw ya'abá, napa' yeḻa' wak
ẓen, na' yeḻa' baní' chia'.

27 Seḻa'a wbás chia' ka' che ya'abá, na'
wtóbgake' benách ka' wžía' nedkza', benne'
ka' nníta'gake' dap ḻa'ate yežlyó nga, gan so
ḻawte yo biž, na' zejte gan so ḻawte ya'abá.

28 'Le chejní'il da' žsedle yag higo ḻe'e.
Kate' so ḻaw gonen ni'a ne'ndo' ka', na'
žebían x̱lage' že'ndo' ka', nnézlele za' žin byo'
wbá ka'.

29 Ḻezka', kate' ḻé'elele žakgak da' ki,
nnézlele za' žin ža ze ḻawte ža na', na' za' ḻa'
ḻawn.

30 Da' li žapa' ḻe'e, yógo'te da' ki gákgaken
zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne'
sóagake' nbángake' ža na'.

31 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san
x̱tiža'a batkle te chen.

32 'Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó
benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka',
na' bi nnezla' neda', Ẓi'n Dios. Toze Dios X̱a'
nnezlen'.

33 Che l̲en, le soa lez, na' le soa ban l̲aže', na' le wchal̲jl̲en Dios dan' bi nnézlele bi ža gakgak da' ki.
34 Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' l̲o na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e x̲chíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e ža yo'o.
35 Le soa lez dan' bi nnézlele batx̲ yel̲á' x̲an yo'o, cha' kate' za' žal̲e, o gachje yele, o kate' z̲beže leko', o zildo'.
36 Le gon ki, nich bi yedjx̲ake'e l̲e'e z̲tasle cha' kon yel̲a'kze'.
37 Da' ni da' žapa' l̲e'e, l̲ezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban l̲aže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' x̲tíža'gake' séngake' Jesús
(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' l̲áže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' x̲a x̲tó'gake' ka' l̲o yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žáwgake' yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj chen. Bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka', wdíljgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' L̲e'.
2 Wnnágake':
—Bi žal̲a' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le z̲l̲alje' da' z̲l̲a' z̲ix̲ yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Kate' ža na' wzóa Jesusen' l̲o yež Betania, l̲o liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne že'j žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to bégа'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' z̲l̲a' z̲ix̲ che yeje susén las da' naken dot l̲i l̲aže', na' záka'l̲e'en. Bl̲e'e bégа'don', na' wloé'e da' z̲l̲a' z̲ix̲ yichj Jesusen'.
4 Bža'agak bal̲e benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' l̲a' l̲égakze':
—¿Biz̲ chen' gok ditje da' z̲ix̲en'?
5 Chela' no benne' gote'en, si'že' ka láz̲jwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.
Wnnél̲e'egake' che no'len'.
6 Naž bchal̲j Jesusen', na' wnné':
—Le we'e latje. ¿Biz̲ chen' z̲nnele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'.
7 Benách yache' ka' nníta'l̲entezgake' l̲e'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale.
8 Ben no'le ni ka da' wz̲ake'e. Bl̲alje' da' z̲l̲a' z̲ix̲ ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a l̲o yežw ba.
9 Da' li žapa' l̲e'e, gáte'teze gan wchál̲jgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, l̲ezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' l̲áže'gak benách ka' l̲e'.

Judas z̲chebe l̲aže'e wdíe' Jesús l̲o na'gak benne' yodo' ka'
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

10 Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbábl̲ene' benne' chežinno, benne' ka' žónl̲engake' Jesusen' tz̲en, na' wyeje' gan zej nnita' bx̲oz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.
11 Kate' béngekle' x̲tiža' Júdas na', bebégekle', na' bchebe l̲áže'gake' chíz̲jwgake' l̲e' mežw. Naž wzó l̲aw Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' l̲áže'žo kan got X̲anžo
(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

12 Nak ža z̲zo l̲aw žak lni kate' žáwgake' yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' z̲íla'do', bian' žáwgake' Lni Paskon', kate' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' l̲o yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Gaz̲ žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo x̲che' che Lni Pasko'?
13 Naž Jesusen' bsel̲e'e chope benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':
—Le chej l̲o yež, gan chejx̲áka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjl̲ene'.
14 Gan choe'e, le ye' x̲an yo'on': "Z̲nna Benne' wsedle: ¿Gaz̲ zoa yo'o gan gáwl̲ena' benne' wsedle chia' ka' x̲che' che Lni Pasko'?"
15 Naž wl̲oe'ele' l̲e'e to yo'o z̲en gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsí'ni'a da' gawžo ga na'.
16 Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' l̲o yež, na' bejx̲áka'gake' yógo'te kan ba gož Jesusen' l̲égake'. Bsí'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che Lni Paskon'.

17 Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'lengake' Le' tzen.
18 Kate' ne že'j žáwgake', bchalj Jesusen', na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ládjwle le'e, benne' že'j žáwlene' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.
19 Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó láwgake' žé'gake' Le' to toe':
—¿Naken neda'?
Lezka' yetóe' wnné':
—¿Nedan'?
20 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nake' to benne' ladjw chežínnole ki, bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n.
21 Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.
22 Kate' ne že'j žáwgake', Jesusen' bexwe' yet xtil. Gože' Dios: "Žóxkeno'." Bzožjen', na' bi'en chégake', na' wnné':
—Le gawn. Da' ni naken bela' žen chia'.
23 Lezka' bexwe' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'jgaken'.
24 Jesusen' gože' légake':
—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' laljen ni'a chegak benne' zan.
25 Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan znna bia' Dios.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Wdé bélgake' da' belwé láwgake' Dios, bžójgake', na' jake' law Ya'a Yag Olibo.
27 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gáslasgakba'."
28 Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka le'e.
29 Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':
—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebéj yíchjgake' Le', bi gak chope laža'a neda'.
30 Jesusen' gože' le', na' wnné':
—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.
31 Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—La'kze gátlentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.
Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

32 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemaní, na' gože' légake', na' wnné':
—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljlena' Dios.
33 Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' laže'e.
34 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Gatkza' lo yela' žak nyache' laže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.
35 Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'.
36 Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':
—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.
37 Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejxake'e légake' ztásgake'. Gože' Bedon':
—Smon, ¿ztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze?
38 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen ban laže', san lo yela' benách chele žedó láže'le.
39 Naž da' yoble wyéj Jesusen', na' bcháljlene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'.
40 Kate' beyeje' da' yoble gan nníta'gake', bejxake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej láwgake'. Bi wnnézgekle' bi da' yé'gake' Le'.
41 Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nníta'gake', gože' légake':

—¿Ztasle? ¿Žezí' lážе'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'.

42 ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' zá'lengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bsélа'gake' légake'.

44 Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba bloe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

45 Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, Benne' wsedle.

Naž bchag lawe' Jesusen'.

46 Naž béxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

47 Naž to benne' žónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'.

48 Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':

—¿Bžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán?

49 Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsedla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

50 Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bebéj yíchjgake' Le', na' bzónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

51 Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nxoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' béxwgake'-be',

52 san bsanbe' lažen', na' gal yídzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'
(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Bché'gake' Jesusen' law bxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'.

54 Bedw bejnawe' Jesusen' zí'to'le. Wyoé'e la' li'a liž bxoz blon', na' wžé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

55 Bxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' žélgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekle'.

56 Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'.

57 Naž wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laze', na' wnnágake':

58 —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': "Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'."

59 Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.

60 Naž wzó ža' bxoz blon' gachje láwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? ¿Bizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

61 Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bxoz blon' wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?

62 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

63 Naž bxoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiážjelžo no benne' wloe'ele' zia da' nbage'e.

64 Bénkzelele wnníe' che Dios len da' wnné'. ¿Biz znnale le'e?

Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

65 Naž bale' wzó láwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' béngake' Le' zi', na' wnnágake':

—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.

Benne' ka', benne' ni'a na' bxoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús (Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che bxoz blon', wbíga'be' gan zoe'.

67 Kate' ble'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':

—Lezka' le' žónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.

68 Beží'i Bedon', na' wnné':

—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' znno'.

Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'.

69 Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Benne' ni žónlene' légake' tzen.

70 Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' gózgake' Bedon', na' wnnágake':

—Da' li žónleno' légake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchaljle.

71 Wzó law Bedon' žzia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a bennen' zchaljle chie'.

72 La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e diža' ni, wzó lawe' zbéželi'e.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia' (Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Kate' ne nak zildo', bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', béngake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'.

2 Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li znno'.

3 Bxoz wnná bia' ka' besbágа'gake' Jesusen' da' zan da' zia.

4 Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbágа'gake' le'.

5 Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže'l Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate' (Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 De to da' žónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnnáb benne' ka'.

7 Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bale benách ka'.

8 Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó láwgake' znnábgekle' le' gone' chégake' ka žónteze žone'.

9 Beží'i Pilaton', na' wnné':

—¿Žénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?

10 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bxoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'.

11 Bxoz wnná bia' ka' bzejní'igekle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'.

12 Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Biz žénelele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

13 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Bde'e le'e yag kroze!

14 Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz da' zia nbage'e?

Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Bde'e le'e yag kroze!

15 Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdile, chíngake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

16 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, bché'gake' Jesusen' l̲i'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'.
17 Bwákwgake' Jesusen' to laže' x̲na, na' béngake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken l̲en ni'a ne'e yag yeche'.
18 Naž wzó l̲áwgake' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¡Ga'n z̲en le', benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'!
19 Bdíngake' ya x̲til yichje', na' bžé'egake' L̲e' z̲ene'. Bzoa z̲íbgake' l̲awe', na' l̲o yel̲a' žon ditjle bka'n z̲éngake' L̲e'.
20 Kate' beyóž ben dítjgekle' L̲e', beká'agake' laže' x̲nan' da' nakwe', na' begákwgake' L̲e' laže' chekze'. Naž bebéjgake' L̲e' l̲a' l̲í'ale yolawen' nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Béx̲wgake' to benne' yež Sirene, benne' z̲deze' ga na', na' zezé'e yix̲e'. Lie' Smon, na' nake' x̲agak Kantr, na' Rufo. Béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.
22 Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' z̲nnan l̲en diža' x̲iža', Ya'a Žit Yichj Benne'.
23 Bé'gake' da' ye'j Jesusen' x̲is uba da' nžix̲en než sl̲a' che mirra, san L̲e' bi we'jen'.
24 Naž bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' l̲o na' to to benne' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnézgekle' dan' yeyal̲a' to toe'.
25 Ne nak x̲sile katen' bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag krozen'.
26 Dižan' da' bdá'gake' l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' L̲e' z̲ia z̲nnan ki: "Benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'."
27 Bdá'gake' chope benne' wbán ka' l̲e'egak yag kroze ka' tz̲en l̲en Jesusen', na' de'e toe' kwite' l̲i ža, na' yetóe' kwite' yegle.
28 Ka' goken, gok kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Wbábl̲ene' benne' wen da' z̲innj ka'."
29 Benne' ka' želdíe' ga na' bl̲iž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' wnnágake':
—¡O'! ¿Wchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'?
30 Beslá kwino' na'a, na' betj l̲e'e yag krozen'.
31 L̲ezka' bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítjgekle' L̲e'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.
32 L̲ezka' wnnágake':
—¡O'! ¿Nako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a l̲e'e yag krozen' nich l̲e'elton', na' chejl̲e'to' chio'.
L̲ezka' benne' ka' zej de'e l̲e'egak yag kroze ka' tz̲en l̲en L̲e', bl̲iž dítjgekle' L̲e'.

Da' goken kate' got Jesús
(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Kate' bžin wawbíž, bchol̲ dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne.
34 Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':
—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani?
Diža' hebreo ni z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "Dios chia', Dios chia', ¿biz̲ chen' bsan l̲ažo'o neda'?"
35 Benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' diža' ni, na' wnnágake':
—Le wzé nag. Žl̲iže' Lías.
36 Naž bx̲ite' to benne' zoe' ládjwgake', na' besbise' to da' bl̲ole da' že'jen nis l̲o nop zichj. Bde'en to l̲aw ya x̲tildo', na' bi'en nich x̲op Jesusen', na' wnné':
—Kwezžo, na' wíažo cha' yid Líasen' nich yetinne' L̲e'.
37 Wžéžeya'a Jesusen', na' l̲a' gottie'.
38 Wžeza' laže' žeje da' nal̲an' gachje l̲áwe'le l̲o yodo', na' bžojen chople, da' wzó l̲awn yichjlen, na' bžinten x̲ní'alen.
39 Bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' zie' l̲aw Jesusen', bl̲e'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' l̲a' gottie', na' wnné':
—Da' li benne' ni goke' Z̲i'n Dios.
40 L̲ezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' zí'to'le z̲wíagake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, x̲na'gak Jakob kwide', na' Jwsé ládjwgak no'le ka'.
41 No'le ki jákl̲ene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' gókl̲engake' L̲e', na' bnézjwgake' da' bdawe' L̲e' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en. L̲ezka' wnníta'gak yebal̲e no'le zan ga na', no'le ka' bžínl̲engake' L̲e' l̲o yež Jerusalén.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba (Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Za' žale ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'.
43 Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'.
44 Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'.
45 Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'.
46 Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'.
47 Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got (Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'.
2 Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbíž.
3 Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Noz benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?
4 Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egekle' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen.
5 Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egekle' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' zíla'do'ze, na' bžébele'egake'.
6 Naž xkwiden' gožbe' légake', na' wnnabe':
—Biž žébele. Žeyiljle Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'.
7 Le chej na'a, le chejzenle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le légake': "Chej Jesusen' zga'ale' ka le'e gan nbab Galilea. Yelé'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e."
8 Naž bežójgake' ga na', na' bzónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želzize' lo yela' zžebe chégake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' zžébele'egake'.

Zloe'e law Jesús law Lia Madlen (Jn. 20:11-18)

9 Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', bloe'e lawe' zga'ale law Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' ka' wyoé'e.
10 Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdálengake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' laže'e, na' zbéžegake'.
11 Kate' béngekle' kan nak da' bchalje', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' blé'ekzele' Le', bi bejlé'gake' chie'.

Chope benne' wsedle ka' che Jesús želé'egekle' Le' (Lk. 24:13-35)

12 Wdé na', nža'le bloe'e law Jesusen' lawgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yixe'.
13 Naž beyéjgake', na' bejzéngeklen' yezíka'gake', san bi bejlé'gake' xtíža'gake'.

Da' bde Jesús lo na'gak benne' wbás chie' ka' (Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Kate' ze lawte, bloe'e law Jesusen' lawgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žáwgake'. Bdile' légake' dan' bi žejlé'gake' chie', na' dan' nak zide yichj lázdo'gake', na' dan' bi bejlé'gake' xtíža'gak benne' ka' blé'egekle' Le' wdé bebane'.
15 Naž gože' légake', na' wnné':
—Le chej dot yežlyó nga, chejzénlele yógo'te benách diža' chawe' chian'.
16 Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejli'e chia', ga'n dola' da' nbage'e.
17 Benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngekle' žin

la', na' yebéjgake' be' x̱iwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wcháljgake' diža' yoble ka'.
18 Cha' góx̱wgake' bele snia ka' ḻen ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonen chégake'. X̱oa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios (Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

19 Kate' X̱anžon' beyóž bcháljḻene' ḻégake' da' ki, Dios bechise' Ḻe' ya'abá chie', gan wži'e kwit ḻi ža che Dios.
20 Bžójgake' ḻégake', na' bejzéngekle' benách yógo'te yež. X̱anžon' gókḻenkze' ḻégake', na' bi'e ḻégake' latje béngake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' ẕcháljgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas lo na' Teófilo

1 Benne' zan ba ben byéngake' bzójgake' gaze lo den da' naken dot da' li, dan' goken gan zoažo,
2 káteze blé'egeklen' ža ni'te, na' bzéngeklen' žo'o, na' bzégake' diža' kan goken.
3 Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze lo den chio', Teófilo, benne' cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te.
4 Zzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nsedlo'.

Zloe'el wbás che ya'abá kan galj Zwa, benne' yezóe' benách ka' nis

5 Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzóa to bxoz lie' Secría. Nbáblene' to kwe' bxoz, da' naken kwe' dan' znna bia' Abías. Lezka' Xbel, zo'le Secrían', nake' za'só Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw, na' benne' biche' Moisés.
6 Secrían' len Xbelen', zej nake' chawe' law Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan znna xtiža' Dios, na' lezka' da' bchi'le' Le'. Ki goken, bi gok nitó benne' nnie' chégake'.
7 Bi wzóa no xkwide' chégake', dan' nak Xbelen' no'le wbíž, na' žoptie' ba ngólgake'.
8 Bžin byo' beyala' che kwe' bxoz ka' gan nbab Secrían' góngake' žin law Dios, lo yela' bxoz chégake'.
9 Kan žónteze žongak bxoz ka', beyala' lo wláz Secrían' wyoé'e latje la'y che yodo' nich wzeye' yale zix law Xanžo Dios.
10 Kate' Secrían' ne zzeye' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' la' lí'ale, na' zcháljlengake' Dios.
11 La' na'ze bla' law to wbás che Xanžon' gan zoa Secrían', zie' chelá'a li ža che bkog la'y gan žey yalen'.
12 Katen' Secrían' ble'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'.
13 Naž wbasen' gože' Secrían', na' wnné':
—Secría, bi žebo'. Dios ba benle' da' znnablo'-ne', na' Xbel, no'le chion', soa to bi' byodo' chie', na' go'o labe' Zwa.
14 Gak yela' ba nez zen chio', na' yebéle'elo'. Benne' zan yebégekle' ni'a che xkwiden'.
15 Gakbe' zenle'e law Dios. Bi ye'jbe' xis uba, na' kege to da' žsožlen benách ka'. Dios Be' La'y yedjsóalene'-be' kate' ne yo'obe' lo le'e xna'be'.
16 Zwa ni gonbe' ga yeyakgak benne' zan, benne' Israel ka', che Xanžo Dios.
17 Lezka' cheje' zga'ale' ka Xanžon', na' Be' la'yen', na' yela' waken', da' ka' wnníta'lengaken Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, sóalengaken le'. Ki gaken che Zwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' xa len zí'ngake' ka'. Wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che Dios, nich yeyákgake' benne' chawe' ka', na' yesnisle' légake' nich gak ban láže'gake', na' gápegake' Xanžon' ba la'ne.
18 Naž Secrían' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':
—¿Bize gak bian' gakgak da' ki? Ba ngola' neda', na' lezka' ba ngol no'le chian'.
19 Bechebe wbasen', na' wnné':
—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin law Dios. Lekze' bsele'e neda' nich wcháljlena' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni.
20 Na'a, dan' bi bejli'o da' goža' le', wkwežo', na' biž gak nnio' kate' gákžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.
21 Xak gokgak da' ki, wnníta'gak benne' ka' la' lí'ale, želbeze' Secrían', na' žebángekle' dan' zžél-le'ele' lo latje la'yen'.
22 Kate' bežój Secrían', bi gok wcháljlene' légake', na' gókbe'egekle' ble'e dáwe'le' to da' bloe'el Dios le' lo latje la'yen'. Dan' bi gok nne Secrían', bloé'ezele' nich bzejni'ile' légake' dan' goken.
23 Kate' bza'a ža ka' žala' gon Secrían' žin law Dios, naž beyeje' liže'.
24 Wdé ža ka' wyó'o bi'do' lo le'e Xbel, zo'le Secrían', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' laže'e,
25 na' wnné':
—Xanžon' žone' chia' ki. Žonne' to xkwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' lawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' zloe'ele' kan za' galj Jesús

26 Wdé xop byo', bla' law wbasen' che ya'abá, dan' bsela' Dios wbás na'kze',

Gabriel, nich cheje' l̲o yež Nasaret, dan' nbaben Galilea.
27 Dios bsel̲e'e l̲e' ga na', nich chejchálj̲l̲ene' to x̲kwide' no'le lebe' Lia. L̲ebe' ba bchebe l̲áže'be' wcháǵ ná'l̲enbe' to benne' byo lie' Jwsé. L̲e' nbabe' z̲a'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka' ža ni'te.
28 Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':
—Padiox̲. Dios že' l̲aže'e le'. X̲anžo Dios zóal̲ene' le'. L̲ekze' žone' ga gakže chawe' chio' ka gak chegak yógo'te no'le ka'.
29 Kate' Lian' bl̲e'elbe' wbás che ya'abán', wžé' zedlbe' ni'a che dan' bchal̲jen', na' bebanlbe' kan gože'-be'.
30 Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':
—Lia, bi žebo', dan' Dios žon chawe'e le'.
31 Na'a, cho'o to bi'do' l̲i'o, na' galj to x̲kwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús.
32 Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Z̲i'n Dios, Benne' z̲ente. X̲anžo Dios gone' ga nna bi'e kan ben Dabí, x̲a gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e ža ni'te.
33 Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yel̲a' wnná bia' chien' batkle te chen.
34 Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':
—¿Nakx̲kze gak da' ki, dan' bi zóal̲ena' benne' byo?
35 Naž wbasen' gože'-be':
—Dios Be' La'y l̲e'e gan zo', na' gone' ga yel̲a' wak che Dios, Benne' z̲ente, sóal̲enen le', na' gaken gan zo' ka to z̲ol̲ da' z̲go'o bejw. Che l̲en bi' byodo' na', bi'don' žal̲a' galjbe', cho'obe' l̲o na' Dios, na' si' labe' Z̲i'n Dios.
36 L̲ezka' X̲bel, z̲i'n x̲a x̲to'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' l̲i'e l̲a'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': "Nake' no'le wbíž" san ba zej x̲op byo' yo'o bi'don' l̲i'e.
37 Bi be zoa da' bi gak gon Dios.
38 Naž Lian' wnnabe':
—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che X̲anžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.
Naž l̲a' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwíabe' X̲bel

39 L̲a' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak l̲aw ya'ado' ka', na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea.
40 Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' X̲belen': "Padiox̲."
41 Kate' benle X̲belen' dan' wnná Lian', l̲a' btate kwin bi'don' yo'obe' l̲i'e, na' Dios Be' La'y bedjsóal̲ene' l̲e'.
42 Naž X̲belen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' l̲ezka' ben chawe'e bi'don' yo'obe' l̲i'o.
43 ¿Noz̲kze neda', dan' bl̲a' x̲na' X̲ana' ga zoa' ni?
44 Katen' benla' dan' gožo' neda', l̲o yel̲a' žebél chebe' l̲a' btate kwin bi'don' yo'obe' l̲i'a.
45 Ba nez z̲en naken chio' dan' bejl̲i'o x̲tiža' wbás che ya'abán', na' gakkze kan gože' le' l̲o wláz X̲anžon'.
46 Naž Lian' wnnabe':
Dot l̲aža'a z̲ka'n z̲ena' X̲anžon',
47 na' žebél̲enla' Dios, Benne' Weslá chian'.
48 Dios na'kze be' l̲aže'e neda'.
Yoa'a l̲o ne'e L̲e', na' to chi'ize naka' wen žin chie'.
Na'a so l̲aw, nnágake' chia':
"Ba nez z̲en naken che no'len'."
49 Z̲enl̲e'e nak da' ben Dios, Benne' z̲ente, chia' neda'.
¡Ga'n z̲en La la'y chie'!
50 L̲e' žeyache' l̲áže'tezle' benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na'a ža, na' to chi'ize.
51 Da' zan yel̲a' wak z̲en ka' ba bene' L̲e'.
Bzex̲jwe' benne' ka' bka'n z̲éngake' yel̲a' žejní'il chégake'.
52 Beké'e yel̲a' wnná bia' chegak benne' blo ka',
na' bene' ga zej nak blo benne' gax̲jw l̲aže' ka'.
53 Bwawe' benne' ka' beldone',
na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.
54 Gókl̲ene' benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka',
dan' be' l̲aže'e l̲égake', na' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
55 Bene' da' bchebe l̲aže'e chegak x̲a x̲to'žo ka', dan' gone' chežo,
dan' bchebe l̲aže'e che Bran, na' chegak z̲a'sóe' ka'.
56 Lian' bgá'nl̲enbe' X̲belen' chonne byo', na' wdé na' beyejbe' ližbe'.

Da' gok kate' golj Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis

57 Kate' bžin ža žala' soa xkwide' che
Xbelen', golj to bi' byodo'.
58 Benne' zjo'o li'a chie' ka' len lježe' ka',
béngekle' kan Dios beyache' láže'le' le', na'
bebélengekle' le'.
59 Kate' ba gok xono' ža zoa xkwiden',
bla'gak ljéžgake' ka' ga na' nich chóggake' lo
bela' che bi' byodon' da' nak bian' nbabbe'
che Dios, na' gónegekle' wzóagake' labe' Se-
cría kan zoa la xabe'.
60 Naž beží'i Xbel, xna'be', na' wnné':
—O'o. Zwa si' labe'.
61 Wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Biz chen'? Bi zoa nitó lježle, benne' lie'
Zwa.
62 Naž benne' ka' bloé'ezegekle' nich
nnábgekle' xabe' bize žénele' si' labe'.
63 Secrían' wnnabe' to blagdo', na' bzoje'
lawn da' znnan: "Zwa si' labe'." Bebángekle'
yógo'tegake'.
64 Ka' gaze la' beyáljwte žoa'a Secrían', na'
gok bechalje', na' bka'n zene' Dios.
65 Naž bebángekle yógo'te benne' zjo'o li'a
chégake', na' wzé diža' kan gok da' ki yógo'te
ežedo' zej nnitan' lawgak ya'ado' ka' gan
nbab Judea.
66 Bza' láže'gak yógo'te benne' ka' katen'
béngekle' kan goken, na' wnnágake':
—¿Bizkzen' gon bi' byodon'? Da' likze
Xanžon' zóalene'-be'.

Da' bchalj Secría lo wláz Dios

67 Naž Dios Be' La'y bedjsóalene' Secrían',
xa Zwan', na' bchalje' lo wláz Dios, na'
wnné':
68 ¡Ga'n zen Dios, Xangak benne' Israel ka',
dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na'
beya'we' žo'o!
69 Bsele'e Benne' Weslá chežo ga zoažo ni,
len yela' wak zen chie'.
Nake' Xkwiden' za' goljbe' ládjwgak za'só
Dabí,
bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te.
70 Ža ni'te bchebe laže'e gone' da' ki,
dan' wnné' lo na'gak benne' ka' bcháljgake'
lo wlaze' Le'.
71 Bchebe laže'e yeslé' žo'o
lo na'gak benne' ka' zžá'agake' žo'o,
na' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o
chawe'.
72 Bchebe laže'e yeyache' láže'le' Dabín', xa
gole wdé chežon',
na' chejsá' laže'e da' bchebe laže'e, dan'
naken la'y.
73 Ben choche' xtiže'e, dan' bchebe laže'e
gonen',
dan' gože' Bran, xa gole wdé chežon',
dan' naken to da' žala' gone' chežo žo'o.
74 Bchebe laže'e yeslé' žo'o
lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o
chawe'
nich biž žébežo gonžo xchine' Le',
75 na' nich gakžo gaxjw laže', na' dot chawe'
lawe' Le' yógo'teža soažo nbanžo.
76 Le', zí'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo wláz
Dios, Benne' zente,
dan' chejo' le' zga'alo' ka Xanžon', na' gon
chawo'o nez gan tie'.
77 Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak
yelágake'
na' kan yenít law Dios dola' da' zej nbage'e.
78 Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o,
na' gone' ga la' law Bennen' nakkze' baní'
chežo.
79 Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak
chol yichj lázdo'gake', na' za' gátgake',
nich yegoé'e žo'o to nez gan ga'n cháwe'žo.
80 Bgole xkwide' byodon', na' gokbe'
wale. Wzóazebe' gan nak latje dach kate'
bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús (Mt. 1:18-25)

1 La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar,
bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó
nga yéla'gake' le'e yich.
2 Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen',
wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab
Siria.
3 Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che
chégake' gan zej nbabe' nich yéla'gake' le'e
yichen'.
4 Wzá' Jwsé lo yež Nasaret gan nbab
Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na'
bžine' lo yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te.
Ki bene' dan' nbablen Jwsén' benne' ka' zej
nake' za'só Dabín'.
5 Jwsén' wyeje' ga na' nich yéle'e le'e
yichen', tzen len Lia. Lian' nakbe' xkwide'

no'len' ba bchebe l̲áže'be' wchág ná'l̲enbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'.
6 Kate' ne nníta'gake' l̲o yež Belén, bžin ža
žal̲a' galj bi'do' cheben'.
7 Golj to bi' byodo', x̲kwide' nežw chie'.
Bchel̲e'-be' to láže'do', na' bdix̲jwe'-be' to l̲o
yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka'
chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken
dan' bi bžel̲ latje gan gá'ngake' l̲o yo'o gan
želžín benne' ka' yó'ogake' nez.

Zl̲a' l̲aw wbás che ya'abá gan žape chí'igake' z̲ila' ka'

8 Gawze gan že' yež Belén nníta'gak
benne' ka' yix̲e', benne' žape chí'igake' z̲ila'
ka' žel.
9 L̲a' bl̲a' l̲awte to wbás che X̲anžon' gan
nníta'gake'. Wyó'o yel̲a' baní' che X̲anžon'
gan nníta'gake', na' bžébegake'.
10 Naž wbás che ya'abán' gože' l̲égake', na'
wnné':
—Bi žébele. Na'a z̲zenla' l̲e'e to da' go-
nen ga yebélele, na' yebél̲engeklen yógo'te
benách.
11 Na'a ba golj to bi' byodo' l̲o yež gan golj
Dabí, na' gakbe' Benne' Weslá chele. Nake'
benne' bsel̲a' Dios, na' nake' X̲anžon'.
12 Da' ni gak bia'be' nich gónbia'le-be'.
Yežel̲-lele-be', nžel̲be' láže'do', na' debe' to l̲o
yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka'
chegak benne' ka' yó'ogake' nez.
13 Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze
bl̲a' l̲awgak wbás zante che ya'abá che Dios,
na' z̲ka'n z̲éngake' Dios, na' wnnágake':
14 ¡Ga'n z̲en Dios, Bennen' zoe' ža'te!
Gak da' wká'n chawen' benách yežlyó nga,
benne' ka' Dios žaz l̲aže'e l̲égake'.
15 Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka'
ga na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape
chí'igake' z̲ila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na'
wnnágake':
—Le cho'o l̲o yež Belén nich l̲e'elžo cha' ba
goken kan bzejní'il X̲anžon' žo'o.
16 Taría taría l̲a' jaktie' ga na', na'
bejx̲áka'gake' Lian' l̲en Jwsén', na' x̲kwiden',
bi'don' debe' to l̲o yo'odo' gan žape chí'igake'
da' žawgak bia ka' chegak benne' ka'
yó'ogake' nez.
17 Kate' bl̲é'egekle'-be', bzéngekle' l̲égake'
dan' wnná wbás che ya'abán', kan nak che
x̲kwiden'.
18 Bebángekle yógo'te benne' béngekle'
dan' wnnagak benne' ka' žape chí'igake' z̲ila'
ka'.
19 Lian' wlo'oze' da' ki l̲o yichj l̲ázda'we',
na' blab l̲aže'e kan zej naken.
20 Beyejgak benne' ka' žape chí'igake' z̲ila'
ka', z̲ka'n z̲éngake', na' žoe l̲áwgake' Dios ni'a
che yógo'te dan' béngeklen', na' bl̲é'egeklen',
da' ka' gókgaken kan gož wbás che ya'abán'
l̲égake'.

Z̲gó'ogake' x̲kwide' Jesús l̲o na' Dios

21 Kate' ba gok x̲ono' ža wzóa x̲kwide'
Jesusen', belchoge' l̲o bel̲a' chebe' da' nak
bian' nbabbe' che Dios, na' bzóagake' labe'
Jesús kan ba bzoakze wbás che ya'abán'
labe' zga'ale kate' za' cho'obe' l̲e'e x̲na'be'.
22 Kate' bza'a ža che da' z̲pa' kwingak
no'le ka' za' bzóategake' bi'do' chégake' kan
z̲nna da' bchi'le Moisés, belchi'e x̲kwide'
Jesusen' l̲o yež Jerusalén nich kó'ogake'-be'
l̲o na' X̲anžo Dios.
23 Ki béngake', dan' nyejw l̲o da' bchi'le
X̲anžo Dios, dan' z̲nnan: "Yógo'te bi' by-
odo', bi' nežw che x̲na'be', žal̲a' kwéjgake'-be'
cheze che X̲anžo Dios."
24 Che l̲en jake' ga na' nich gótgake'
chope sintr gog, o chope plomdo' ka', na'
kó'ogake'-ba' l̲aw Dios, kan z̲nna x̲tiža' X̲anžo
Dios.
25 Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon l̲o yež
Jerusalén, bennen' nake' chawe', na' žejl̲i'e
che Dios. Z̲beze' Bennen' sel̲a' Dios, Bennen'
gon chawe'e benách Israel ka'. Dios Be' La'y
zóal̲ene' Smon na',
26 na' ba bl̲oe'ele' l̲e' bi gatzie' kate'
l̲é'ežele' Benne' Criston', Bennen' sel̲a'
X̲anžo Dios.
27 Bžin Smon na' l̲o z̲chil yodo' dan' bche'
Dios Be' La'y l̲e' ga na'. Katen' x̲a x̲na'
x̲kwide' Jesusen' belchi'e-be' l̲o z̲chil yodo'
nich góngake' chebe' kan z̲nna x̲tiža' Dios,
28 Smon na' wdele'-be', na' bka'n z̲ene'
Dios, na' wnné':
29 X̲an, na'a wak gonno' neda' latje gata',
na' ga'n ži yichj l̲áz̲da'wa',
dan' ba gok dan' gožo' neda', wen žin chio'.
30 Ba bl̲e'ela' bi'don' bzoakzo' Le',
bi'don' gakbe' Bennen' yeslé' benách ka',
31 Bennen' wl̲oe'elo' l̲aw l̲awgak yógo'te
benách ka'.

32 Nakbe' baní' dan' wza'nín' chegak benne' zi'to' ka',
na' l̲ezka' baní' chegak benách chio', benne' Israel ka'.
33 Bebanle Jwsén' l̲en Lian', x̲na' x̲kwide' Jesusen', kan nak dan' wnná Smon na' kan nak chebe'.
34 Smon na' wnnable' Dios gon chawe'e l̲égake', na' gože' Lian', x̲na' Jesusen', na' wnné':
—Bwia nga. Dios bzoe' X̲kwide' ni nich gakbe' da' gonen ga chix̲ l̲áže'gekle benne' zan, na' gonbe' ga yeyakgak chawe' benne' zan ládjwgak benách Israel. Gakbe' to da' gak bian', na' benách ka' nnégake' chebe'.
35 Gaken ki nich l̲a' l̲aw dan' z̲za' l̲áže'gak benne' zan. Da' ki gaken chio' ka to ya ntoche' da' chazen l̲az̲do'o.
36 L̲ezka' Ana, to no'le z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake' z̲i'n Fanuel, to benne' nbabe' z̲a'só bennen' lie' Aser, z̲i'n Israel. Ana na' wzóal̲ene' benne' byo chie' gaže yiz wdé goke' x̲kwide' no'le, na' ba ngól-l̲i'e.
37 Got benne' byo che Anan', na' bga'ne' wzebe na' zejte ba zeje' tapl̲alj tapiz. Bi žežoje' gan nak z̲chil yodon'. Dot ža dot yele, z̲ka'n z̲ene' Dios, na' žone' wbás, na' z̲cháljl̲ene' Dios.
38 L̲a' na'ze bl̲e'e ga na', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'." Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che x̲kwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' želbeze' ža l̲a' Bennen' sel̲a' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé l̲en Lia zeyéjgake' l̲o yež Nasaret

39 Wdé ben Jwsén' l̲en Lian' yógo'te dan' z̲nna x̲tiža' X̲anžo Dios, beyéjgake' lážgake', yež Nasaret gan nbab Galilea.
40 Bgole x̲kwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yel̲a' žejní'il chebe', na' z̲en nak da' wló'o Dios l̲o yichj l̲áz̲do'be'.

Žežín x̲kwide' Jesús z̲chil yodo'

41 Twiz twiz žjak x̲a x̲na' Jesusen' l̲o yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate' žejsá' l̲áže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' x̲a wdé chégake' l̲o yežlyó Egipto.
42 Kate' x̲kwide' Jesusen' ba zejbe' chežinno yiz, jake' l̲o yež Jerusalén kan žónteze žóngake' kate' žak lni na'.
43 Kate' wdé lnin', zezá'gake', na' x̲kwide' Jesusen' nga'nbe' l̲o yež Jerusalén, san Jwsén' l̲en Lian', x̲na' Jesusen', bi gókbe'egeklen'.
44 Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'kl̲ene' l̲égake', na' che l̲en to ža besa'ke'. Naž beyíljgake'-be' gan zej nnita' ljéžgake', na' gan zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e,
45 na' bi bežél̲gekle'-be'. Che l̲en beyéjgake' l̲o yež Jerusalén, na' beyíljgake'-be' ga na'.
46 Ža chonne ža, bežél̲gekle'-be' gan nak to l̲o z̲chil yodo', že'be' ládjwgak benne' yodo' wsedle ka', na' z̲ze nagbe' dan' žsédgekle', na' z̲nnablbe' l̲égake' da' zan.
47 Bebángekle yógo'te benne' béngekle' dan' bchal̲jbe' l̲en yel̲a' žejní'il chebe', na' kan nak dan' bechebbe'.
48 Kate' x̲a x̲na'be' bl̲é'egekle'-be', bebángekle'. X̲na'be' gože'-be', na' wnné':
—Z̲i'na', ¿biz̲ chen' beno' ki l̲en neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' l̲en x̲on'.
49 Naž Jesusen' gožbe' l̲égake', na' wnnabe':
—¿Biz̲ chen' beyiljle neda'? ¿Bi nnézlele žon byenen we' l̲aža'a da' naken che X̲a'?
50 Bi bejní'igekle x̲a x̲na'be' dan' gožbe' l̲égake'.
51 Jesusen' beyéjl̲enbe' l̲égake', na' bežinbe' l̲o yež Nasaret. Benbe' kan z̲nna x̲tíža'gak x̲a x̲na'be'. Lia, x̲na' Jesusen', wló' cháwe'ze' yógo'te da' ki l̲o yichj l̲áz̲da'we'.
52 Góta'že yel̲a' žejní'il che x̲kwide' Jesusen', na' bgolbe'. Bežojbe' chawe' l̲aw Dios, na' l̲awgak benách ka'.

3

Da' bchal̲j Z̲wa, benne' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ba zej chi yiz z̲nna bia' Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga, z̲nna bia' Ponsio Pilato gan nbab Judea, na' Herodes z̲nna bi'e gan nbab Galilea, na' Lip, biche' Herodes na', z̲nna bi'e gan nbab Iturea, na' gan nbab Trakonite, na' bennen' lie' Lisanias z̲nna bi'e gan nbab Abilinia.
2 Kate' ža ka' Anás l̲en Kaifás, zej nake' bx̲oz blo ka', na' l̲a' na'ze Dios bcháljl̲ene'

Zwa, zi'n Secría, kate' ne zoa Zwan' lo latje dach.
3 Wdá Zwan' do zente žoa'a yego Jordán,
na' bchalje' kan žala' yezoagak benách ka'
nis, benne' ka' žeyát láže'gake' nich yenít law
Dios dola' da' zej nbage'e.
4 Gok da' ki kan nyejw le'e yich la'y, dan'
wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža
ni'te, dan' znnan:
Benle chi'i to benne' wnníe' zižje lo latje
dach, wnné':
"Le wpá' nez nich žin Xanžo Dios gan zoale.
Le yebéj li nez las ka' gan tie'.
5 Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj ka'.
Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka', na'
ya'ado' ka'.
Le yebéj li nez legw ka',
na' le gon chawe' nez yej ka'.
6 Yógo'te benách lé'egekle' bennen' sela'
Dios, bennen' yeslé' légake'."
7 Kate' bžojgak benne' zan lo yež ka' nich
yezóagake' nis lo na' Zwan', le' gože' légake',
na' wnné':
—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Biz chen'
žénelele yezoale nis? ¿Zoa no benne' gože'
le'e bi chog Dios chele gatle cha' yezoale
nis?
8 Na'a, le gon da' gak bian' ba beyát láže'le,
na' bi sa' láže'le, bi nnale: "Dios bi choge'
cheto' gatto' dan' nakto' za'só Bran" dan'
žapa' le'e, gak Dios ke'e yej ki, na' gone' ga
yeyákgaken za'só Bran na'.
9 Nakle ka yag ka'. Ba zbez ya wage nich
chogen yag ka'. Bíte'teze yag da' bi zbian da'
zix chen, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'.
10 Naž benách ka' nníta'gake' ga na'
wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Nakxkze gonto'?
11 Bechebe Zwan', na' gože' légake':
—No benne' de chope ze' žala' wnezjwe'
ton che no benne' bi de chie'. No benne' de
da' žawe', lezka' žala' chisen' chegak benne'
ka' bi de da' gáwgake'.
12 Lezka' bale benne' wechizjw ka',
benne' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež
zi'to', bžíngake' ga na' nich yezóagake' nis.
Wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, ¿biz žala' gonto' neto'?
13 Zwan' gože' légake':
—Bi wchízjwžele kan wnná benne' znna
bi'e le'e.
14 Lezka' bale benne' žjake' lo wdile
wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Cheze neto', biz žala' gonto'?
Zwan' gože' légake':
—Biž wcheble nitó benne' nich ka'le bi
da' de chie'. Biž nnale chegak benách ka'
da' wen laže' nich gonle ga chízjwgake' le'e,
san le chaz laže' ka da' názjwle.
15 Lezka' benne' ka' želbeze' Bennen' sela'
Dios, wnníta'gake' ga na', na' žsa' láže'gake'
cha' nak Zwan' Benne' Criston'.
16 Bechebe Zwan', na' gože' yógo'tegake',
na' wnné':
—Da' li neda' žezóa' le'e nis, da' zloe'elen
nakle ka benne' ka' ba gótgake', na' zej
nzi'e yela' nban da' yoble, san za' Bennen'
wchize' le'e Dios Be' La'y, na' da' naken yi'
chie', na' Dios Be' La'y na' gonne' le'e yela'
nban da' zejlí kanne. Bennen' ze'e napže'
yela' wnná bia' ka neda', na' neda' bi naka'
zi kweja' zele'.
17 Noxe' da' žzen yi' chie', na' wlobe'
zoa' stribe chie', dan' zloe'elen kan gaken
chegak benách ka'. Wtobe' zoa' striben', na'
ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' lo yi'
da' batkle yolen.
18 Kan zej nak diža' ki, na' yebale diža'
zan bzejni'ile' benách ka', na' bzenle' légake'
diža' chawen'.
19 Zwan' bdil dize'e Herodes, benne'
wnná bia', dan' zóalene' Herodías, zo'le Lip,
benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da'
kegle.
20 Naž ben Herodes na' to da' kegle da'
zenže, bsejwe' Zwan' liž ya.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Zwan' liž
ya, na' žezóe' benách ka' nis, lezka' bezóe'
Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne zcháljlene'
Dios, wyaljw ya'abá,
22 na' bla' law Dios Be' La'y. Znne'e ka
to plomdo', bian' betjba', na' bžinba' gan
zoa Jesusen'. Benle' chi'i to Benne' zchalje'
ya'abá che Dios, na' wnné':
—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a
Le'.

Kan zej nak xa xna' wdé ka' che Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Katen' Jesusen' wzó l̲awe' žone' x̲chin
Dios, zeje' L̲e' ka chi žoa yiz. Žékgekle
benách nake' z̲i'n Jwsé. Jesusen' nake' z̲a'só
Elí.
Bennen' nake' x̲a Lia, x̲na' Jesusen'.
24 Elí na' goke' z̲i'n Matat.
Bennen' goke' z̲i'n Lebí.
Bennen' goke' z̲i'n Melki.
Bennen' goke' z̲i'n Jana.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
25 Jwsé ni goke' z̲i'n Matatías.
Bennen' goke' z̲i'n Amós.
Bennen' goke' z̲i'n Nahum.
Bennen' goke' z̲i'n Esli.
Bennen' goke' z̲i'n Nagai.
26 Nagai na' goke' z̲i'n Maat.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Matatías.
Bennen' goke' z̲i'n Semei.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' z̲i'n Judá.
27 Judá na' goke' z̲i'n Joana.
Bennen' goke' z̲i'n Resa.
Bennen' goke' z̲i'n Sorobabel.
Bennen' goke' z̲i'n Salatiel.
Bennen' goke' z̲i'n Neri.
28 Neri na' goke' z̲i'n yetó Melki.
Bennen' goke' z̲i'n Adi.
Bennen' goke' z̲i'n Kosam.
Bennen' goke' z̲i'n Elmodam.
Bennen' goke' z̲i'n Er.
29 Er na' goke' z̲i'n Josué.
Bennen' goke' z̲i'n Elieser.
Bennen' goke' z̲i'n Jorim.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Matat.
30 Matat na' goke' z̲i'n Lebí.
Bennen' goke' z̲i'n Smon.
Bennen' goke' z̲i'n Judá.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' z̲i'n Jonán.
Bennen' goke' z̲i'n Eliakim.
31 Eliakim na' goke' z̲i'n Melea.
Bennen' goke' z̲i'n Mainán.
Bennen' goke' z̲i'n Matata.
Bennen' goke' z̲i'n Natán.
32 Natán na' goke' z̲i'n Dabí.
Bennen' goke' z̲i'n Isaí.
Bennen' goke' z̲i'n Obed.
Bennen' goke' z̲i'n Boos.
Bennen' goke' z̲i'n Salmón.
Bennen' goke' z̲i'n Naasón.
33 Naasón na' goke' z̲i'n Aminadab.
Bennen' goke' z̲i'n Aram.
Bennen' goke' z̲i'n Esrom.
Bennen' goke' z̲i'n Fares.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Judá.
34 Judá na' goke' z̲i'n Jakob.
Bennen' goke' z̲i'n Isaak.
Bennen' goke' z̲i'n Bran.
Bennen' goke' z̲i'n Taré.
Bennen' goke' z̲i'n Nakor.
35 Nakor na' goke' z̲i'n Serug.
Bennen' goke' z̲i'n Ragau.
Bennen' goke' z̲i'n Peleg.
Bennen' goke' z̲i'n Heber.
Bennen' goke' z̲i'n Sala.
36 Sala na' goke' z̲i'n Kainán.
Bennen' goke' z̲i'n Arfaxad.
Bennen' goke' z̲i'n Sem.
Bennen' goke' z̲i'n Noé.
Bennen' goke' z̲i'n Lamek.
37 Lamek na' goke' z̲i'n Matusalén.
Bennen' goke' z̲i'n Enok.
Bennen' goke' z̲i'n Jared.
Bennen' goke' z̲i'n Mahalalel.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Kainán.
38 Kainán na' goke' z̲i'n Enós.
Bennen' goke' z̲i'n Set.
Bennen' goke' z̲i'n Adán.
Bennen' goke' ka z̲i'nkze Dios.

4

Gónele da' x̲iwe' gonen ga baga' Jesús dol̲a'
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Bezá' Jesusen' žoa'a yego Jordán, zoal̲en
Dios Be' La'y L̲e', na' de chgi' bchi'e Jesusen'
l̲o latje dach.
2 Wzóe' ga na' chopl̲alj ža, na' gónele da'
x̲iwe' gonen ga baga' Jesusen' dol̲a'. Bi be
bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'.
3 Naž da' x̲iwen' gožen Jesusen', na'
wnnán:
—Cha' nakkzo' Le' Z̲i'n Dios, wnná yeyák
yej ni yet x̲til.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw l̲e'e yich da' z̲nnan: "Kégeze l̲en
yet x̲til zej nban benách ka', san l̲ezka' zej
nbánl̲ene' yógo'te x̲tiža' Dios."
5 Naž da' x̲iwen' bchen' Jesusen' gan nak
to l̲aw ya'a sibe. To chí'ido'ze bl̲oe'elen L̲e'

yógo'te latje gan znna bia'gak benne' ka' dot yežlyó nga.
6 Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:
—Yógo'te latje chegak benne' wnná bia' ka', na' yela' wnni'a chégake', gonnan' chio', dan' yo'o lo na'a yógo'te da' ki, na' no benne' žénela' wnezjwa' da' ka' chie'.
7 Cha' Le' wzóa zibo' lawa', na' wká'n zeno' neda', yógo'te da' ki gaken chio'.
8 Naž Jesusen' gožen':
—Kwas na'le, da' xiwe', dan' nyejw le'e yich la'y dan' žen' neto', dan' znnan: "Xano' Dios wká'n zeno', na' toze Le' gono' xchine'."
9 Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' lo yež Jerusalén, na' bžian Le' yichjo'o yodo', na' gožen Le':
—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, bexite' ga ni
10 dan' nyejw le'e yich la'y da' znnan:
Dios sele'e wbás che ya'abá ka', na' gáklengake' Le'.
11 Len ná'gake' góxwgake' Le'
nich bi chejchego'o yej, na' bi gak zi' ni'o.
12 Naž Jesusen' gožen':
—Nyejw le'e yich la'y da' žen' neto': "Bi wkonlo' žin Xano' Dios."
13 Kate' da' xiwen' bi bžel-len yetó da' gonen ga baga' Jesusen' dola', na' bebigan' gan zoe' to chi'ido'.

Zzo law Jesús žone' xchine' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Beyéj Jesusen' gan nbab Galilea, na' nzi' lo ne'e yela' wak che Dios Be' La'y. Wzé diža' kan nak chie', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež dot gawze ga na' béngeklen'.
15 Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' Le' ba la'ne.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret, dan' naken laže'
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Naž bežín Jesusen' lo yež Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', na' kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wzíe' nich gole' to da' nyejw le'e yich la'y.
17 Bdégake' yichen' lo na' Jesusen' gan nyejw da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Kate' bsaljwe' yichen', bežel-le' gan nyejw da' znnan:
18 Zoalen Be' La'y che Xanžon' neda'
dan' wleje' neda' cheze'
nich wzenla' benách yache' ka' diža' chawe'.
Bsele'e neda' nich yeyona' benne' ka' žak zi' lázdo'gake',
na' nich wzenla' benne' ka' zej nake' ka benne' zej nžeje' ni'a che dola' da' nbága'gake', kan gak yelágake',
na' nich yeyona' benne' lo chole ka',
na' nich yeslá' benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake',
19 na' nich wzía' diža' che ža gaklen Xanžo Dios benách ka'.
20 Naž Jesusen' betobe' yichen', na' bedíen' lo na' bennen' žape chi'e yiche la'y ka', na' bebi'e. Naž yógo'te benne' zej ndobe' lo yo'on', belwíe' Jesusen'.
21 Wzó law Jesusen' zchalje', na' gože' légake':
—Na'a ža ni zoale le'e, ba bžinkze dan' nyejw le'e yichen'.
22 Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángekle' kan nak diža' chawen' da' zchalje', na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni zi'n Jwsé?
23 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Ye'le neda' da' znnan: "Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino'." Lezka' ye'le neda': "Da' ka' benlto' beno' Le' lo yež Kapernaum, lezka' ben ga ni naken lažo'."
24 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' li žapa' le'e, cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, benne' wláž chie' ka' bi žápegake' le' ba la'ne.
25 Da' li žapa' le'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín lo yežlyón'.
26 Dios bi bsele'e Líasen' gan zej nnita' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bsele'e le' gan zoa to no'le wzebe lo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'.
27 Lezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Israel, benne' ka' wdá'gake'

yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' ḻo yežlyó Siria.

28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' ḻo yo'o gan ẓdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' bžá'agake'.

29 Naž ḻa' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e L̲e' gan nak ḻe'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wžíx̱jgake' L̲e' gan nak ḻe'e ya'a yej na'.

30 Wdé Jesusen' gachje ḻáwe'le gan nníta'gake', na' ḻa' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' x̱iwe' (Mr. 1:21-28)

31 Naž wyéj Jesusen' ḻo yež Kapernaum gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak benne' judío ka'.

32 Bebángekle' kan nak dan' žsedle Jesusen' ḻégake', dan' ẓchaḻje' ka to benne' de ḻo ne'e yeḻa' wnná bia'.

33 L̲ezka' zoa to benne' yoe'e be' x̱iwe' ḻo yo'o gan ẓdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wnníe' zižje,

34 na' wnné':

—Bsan neto'. ¿Biẓ nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nga nich wžía yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.

35 Naž Jesusen' bdiḻe' be' x̱iwen', na' gožen':

—Žize wzóa, na' bežój ḻo bennen'.

Naž be' x̱iwen' wžo'nen bennen' ḻo yo ḻawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' ḻa' bežojten ḻo bennen', san biž bi benen ḻen ḻe'.

36 Bebángekle' yógo'tegake', na' bchaḻjḻen ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Biẓ diža' ni dan' ẓchaḻjen'? L̲en yeḻa' wnná bia', na' yeḻa' wak ẓen ẓdiḻe' be' x̱iwe' ka', na' ḻa' žežójtegaken.

37 Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngekle benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' x̱na' ẓo'le Smon, bennen' ḻezka' lie' Bedw (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Naž Jesusen' ḻa' wzó ža'tie', na' bežoje' ḻo yo'o gan ẓdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wyoé'e liž Smon. Zoa x̱na' ẓo'le Smon ga na', na' yoe'e da' ḻa. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' ḻe'.

39 Wbiga' Jesusen' gan die', na' bḻiže' da' ḻa da' yoe'e. L̲a' bežojten. No'len' ḻa' wyastie', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka' (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Kate' ba ben wbíž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóaḻengak benne' yižwé' ka' ḻégake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che chégake'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' L̲e' bx̱oa ne'e ḻégake', na' beyone' ḻégake'.

41 L̲ezka' bežojgak be' zan, be' x̱iwe' ka' yo'ogak benách yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' x̱iwe' ka', na' wnnágaken:

—Le' nako' Ẓi'n Dios.

Naž Jesusen' bdiḻe' be' x̱iwe' ka', na' bi bi'e latje nnégaken, dan' nnézgeklen nake' L̲e' Benne' Criston'.

Ẓchaḻj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea (Mr. 1:35-39)

42 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžoj Jesusen' ḻo yež Kapernaum, na' wyeje' to latje dach. Benne' zan beyíljgake' L̲e'. Kate' bžíngake' gan zoe', gónegekle' wséjwgake' x̱neze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'.

43 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':

—Žon byenen cha'a gan zej nnita' yezika' yež ka', nich wchaḻja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan ẓnna bia' Dios. Che ḻen bseḻe'e neda' nga.

44 Ki goken, bchaḻje' diža' chawen' ḻo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak ḻo yo'o ka' gan želyenle benne' judío ka' x̱tiža' Dios.

5

Želzene' bel zan (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a nisdo', dan' nzin' Jenesaret, bdobgak benne' zan dot kwite', nich yéngekle' x̱tiža' Dios.

2 Naž Jesusen' bḻe'ele' chope barkw ẓóagaken ḻawe' nisdon' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wzén bel ka' zej nžoje' ḻo barkw ka', na' žeyíbgake' yix̱jw bel chégake'.

3 Wžén Jesusen' to ḻo barkwn', dan' naken che Smon Bedw, na' wnnable' ḻe' kweken'

yeláte'do' zí'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsedle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'.
4 Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':
—Bsa' barkw ni lo nisdo' gan že' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.
5 Beží'i Smon na', na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.
6 Kate' bzála'gake' yixjwn', wzéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'.
7 Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgake', na' gáklengake' légake'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle.
8 Kate' Smon Bedw ble'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':
—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' dola'.
9 Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' žónlengake' le' tzen.
10 Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' zej nake' ljež Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':
—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedjó'o benách ka' nich gákgake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.
11 Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jáklengake' Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' de'e yižwé' leže (Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yižwé' leže gan zoe'. Katen' ble'ele' Jesusen', byechwe' lo yote, na' góta'yoele' Le', na' wnné':
—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.
13 Naž Jesusen' bli ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':
—Žénela'. Yeyako' chawe'.
La' bebižte yižwé' leže da' wdá' bennen'.
14 Naž Jesusen' gože' le' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' le':
—Wyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnezjw che da' žeyón le' chawe' che yodo' kan znna xtiža' Moisés, dan' wloe'elen légake' ba beyako'.
15 Wzéle'e diža' che yela' wak che Jesusen', na' bdobgak benne' zan gan zoe' Le' nich yéngekle' xtiže'e, na' nich yeyone' légake', na' yeké'e yižwé' chégake'.
16 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljlene' Dios.

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e (Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén. Nak bia' de lo na' Jesusen' yela' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne' yižwé' ka'.
18 Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžíngake' ga na', na' wdíljgake' nakze góngake' nich kó'ogake' le' lo yo'o, na' chíxjwgake' le' law Jesusen'.
19 Kate' bi bžélgekle' nakze góngaken' dan' zej nnita' benách zan ga na', naž wžéngake' yichjo'o yo'on', na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yižwén', na' belyíxjwe' le' gachje láwe'lgak benách ka', gan nak law Jesusen'.
20 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':
—Benne', ba benít lawa' dola' da' nbago'o.
21 Naž wzó law zza' láže'gak benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':
—Benne' ni znne' da' zzoan Dios chela'ale. ¿Nozkze benne' gak yenít lawe' dola'? Toze Dios gak yenít lawe' dola'.
22 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' zza' láže'le da' ki?
23 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: "Ba benít lawa' dola' da' nbago'o" san nak zede gone' ga yeyase', na' se'e.
24 Wloe'ela' le'e nzi' lo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yela' wnná bia' yenít lawa' dola' yežlyó nga.
Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':
—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

25 L̲a' wyaste benne' yižwén' l̲áwgake', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeje' liže', z̲ka'n z̲ene' Dios.
26 Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n z̲éngake' Dios. L̲ezka' z̲žébegake', na' wnnágake':
—Na'a bl̲e'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesús žl̲iže' Lebí, bennen' l̲ezka' lie' Matío
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' bl̲e'ele' to benne' lie' Lebí, ži'e gan z̲chiz̲jwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' l̲e':
—Benl̲en neda' tz̲en.
28 L̲a' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjl̲ene' Jesusen'.
29 Wdé na', ben Lebín' to yel̲a' waw che Jesusen' gan nak l̲o liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechiz̲jw ka' l̲en yebal̲e benne' ka' želbé'l̲ene' l̲égake' gan žáwgake'.
30 Naž benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen' že'j žáwl̲enle tz̲en benne' wechiz̲jw ka', na' yezika' benne' dol̲a' ka'?
31 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' l̲aw benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' l̲aw bennen' žeyone' benách ka'.
32 Bl̲a'a neda', kege nich wl̲iža' benne' chawe' ka', san nich wl̲iža' benne' dol̲a' ka' nich yeyát l̲áže'gake'.

Z̲nnábgekle' Jesús kan nak che yel̲a' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' ka' žónl̲engake' Z̲wa tz̲en, na' benne' ka' žónl̲engake' benne' yodo' fariseo ka' tz̲en, žónteze žóngake' wbás, na' z̲chálj̲l̲engake' Dios. ¿Biz̲ chen' benne' ka' žónl̲engake' Le' tz̲en že'j žáwgake'?
34 Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Wak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yel̲a' z̲chag na', kate' benne' z̲chag ne'e ne zóal̲ene' l̲égake'?
35 Žin ža kate' kwas benne' z̲chag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.
36 Naž Jesusen' bsaka' l̲ebe' kan nak da' ki, na' gože' l̲égake':
—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' x̲taka' dan' yedé'e l̲e'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen l̲e'e laže' koben' bi gon l̲eben laže' golen'.
37 L̲ezka', bi z̲ga'a nitó benne' x̲is uba kobe l̲o že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, x̲is uba koben' wl̲á'an že'e golen' da' naken yid, na' l̲alj x̲is uban', na' cwia yi' že'e yid golen'.
38 Che l̲en žal̲a' ka'ažo x̲is uba kobe to l̲o že'e yid kobe, na' žopten gak chí'igaken.
39 Cha' zoa no benne' že'je' x̲is uba gole, bi yénetele' ye'je' x̲is uba kobe, dan' nne': "Nakže dz̲i' x̲is uba golen'."

6

Benne' wsedle ka' che Jesús z̲ká'agake' bisto z̲oa' stribe ža la'y
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel z̲oa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' z̲ká'agake' bisto gan žia z̲oa' striben'. Belz̲oben' l̲o ná'gake', na' bdáwgaken'.
2 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' l̲égake', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen' žonle da' bi žal̲a' gonžo ža la'y?
3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—¿Bi bel̲-le kan ben Dabí katen' wdone', na' l̲ezka' beldón benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?
4 Wyoé'e l̲o yodo' che Dios, na' wz̲i'e yet x̲til dan' z̲gó'ogake' l̲aw Dios, dan' bi žal̲a' gawžon, san de latje chégakze bx̲oz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' l̲ezka' bnez̲jwen' chegak benne' ka' bénl̲engake' l̲e' tz̲en.
5 Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' X̲ane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na'. L̲ezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e l̲i ža.

7 Benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' z̲wíagake' Jesusen', nich l̲é'egekle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich žél̲gekle' nakle gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia.

8 Žákbe'ele Jesusen' dan' z̲za' l̲áže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža'. Wzé gachje l̲áwe'le nga.

L̲a' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'.

9 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Nnabla' l̲e'e to diža'. ¿De latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' z̲innj? ¿De latje yeslažo yel̲a' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?

10 Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:

—Bl̲i no'o.

Naž bennen' bl̲i ne'e, na' l̲a' beyakten.

11 Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' béngake' toze diža' l̲a' l̲égakze' nich žél̲gekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús z̲bie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Kate' ža ka' wyéj Jesusen' gan nak to l̲aw ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bl̲iže' Dios, na' dot yele bchálj̲l̲ene' L̲e'.

13 Kate' za' ža'ní', bl̲iže' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wžíe' chežinnoe' nich gákgake' wbás chie' ka'.

14 Bl̲iže':
Smon, (bennen' l̲ezka' lie' Bedw),
Ndres, (benne' biche' Bedon'),
Jakob,
Z̲wa,
Lip,
Bartol,
15 Matío,
Mas,
Jakob, (z̲i'n Alfeo),
Smon, (benne' že' l̲aže'e yež chie'),
16 Judas, (z̲i'n to benne' lie' Jakob),
Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' L̲e').

Žeyón Jesús benne' zan
(Mt. 4:23-25)

17 Naž Jesusen' bdínnel̲ene' benne' wbás chie' ka' tz̲en l̲aw ya'adon', na' bžíngake' to gan nak lache', gan zej nnita' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. L̲ezka' zej nnita' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' l̲o yež Jerusalén, na' l̲o yežđo' ka' zej nnitan' žoa'a nisdo' gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžíngake' ga na' nich wzé nággake' x̲tiža' Jesusen', na' nich yeyákgake' l̲o yižwé' che chégake'.

18 L̲ezka' beyakgak benne' ka' z̲záka'gake' dan' yó'ogake' be' x̲iwe' ka'.

19 Gónegekle yógo'te benne' zan ka' kángake' Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' l̲en yel̲a' wak chie'.

Yel̲a' ba nez, na' da' nyáche'l̲e'e
(Mt. 5:1-12)

20 Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' l̲égake':

—Ba nez z̲en naken chele l̲e'e, nak nyache' l̲áže'le na'a, dan' gata' latje chele gan z̲nna bia' Dios.

21 'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e z̲donle na'a, dan' weljle da' naken che Dios.

'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e z̲béžele na'a, dan' wz̲íž̲l̲enle neda' tz̲en.

22 'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi l̲é'egekle' l̲e'e chawe', yebéjgake' l̲e'e gan nníta'gake', na' nnégake' chele, na' gon dítjgekle' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' žónl̲enle neda', Benne' Golje' Benách, tz̲en.

23 Le soa l̲o yel̲a' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak z̲en da' gata' chele ya'abá che Dios. L̲ezka' x̲a x̲na' golte chégake' ka' béngake' da' z̲innj chegak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios ža ni'te.

24 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, benne' wnni'a ka', dan' ba de da' yebél̲enlele.

25 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, žéljelele na'a, dan' tonle.

'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, žz̲ížele na'a, dan' gak nyache' l̲áže'le, na' kwež nyáche'le.

26 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, z̲nnagak yógo'te benách ka' chawe' chele. L̲ezka' bengak x̲a x̲na' golte chele ka', dan' wnnágake' chawe' chegak benne' wen l̲aže' ka', benne' wnnázegake' bcháljgake' l̲o wláz Dios.

Žala' žiʼilžo benne' ka' bi zlé'egekle' žoʼo chawe'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zoale nga, na' žénlele chia' neda', znnia':

Le žiʼil benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe'.

Le nnab da' chawe' chegak benne' ka' zžá'agake' le'e.

28 Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žóngake' le'e zia.

Le nnable' Le' gáklene' benne' ka' znnégake' chele.

29 Cha' no benne' kape' chelá'a xago', bze yechelá'a xagon'.

Cha' no benne' ke'e laže' da' zoan xkožoʼo, lezka' be' latje ke'e zon'.

30 Cha' no benne' nnable' le' da' de chio', bnezjwn chie'.

Cha' ke'e da' naken chio', bi yennabon'.

31 Ka žénelele gongak benách ka' chele, lezka' le gon chégake'.

32 'Cha' nží'izelele benne' ka' zej nži'ile' le'e, ¿bize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka', zej nži'ile' benne' ka' zej nži'ile' légake'.

33 Cha' žonle da' naken chawe' chégakze benne' ka' žóngake' chawe' chele, ¿bize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka'.

34 Cha' znézjwzele chegak benne' ka' žéklele yebí'igake' chele, ¿bize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka', zoa bi da' znézjwgake' chegak benne' ka' žóngake' dola', dan' zej nnezle' yebí'igake' dan' bnézjwgake'.

35 Neda' žapa' le'e: le žiʼil benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le gon da' naken chawe' chégake'. Le wnezjw chegak benách ka' la'kze bi žéklele yebí'igake' chele. Cha' ki gonle, zen nak da' yebélenlen, na' gakle zi'nkze Dios, Benne' zente, dan' žone' da' naken chawe' chegak benách ka', benne' bi žaz láže'gake', na' benne' ka' žóngake' da' kegle.

36 Žala' yeyache' láže'lele benách ka', kan žon Xale Dios, žeyache' láže'le' yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che ležžo
(Mt. 7:1-5)

37 Lezka' wnná Jesusen':

Bi nnele che ležle, na' bi nne no benne' chele.

Bi yesbága'le ležle zia, na' bi yesbaga' no benne' le'e zia.

Le yenít law che ležle, na' Dios yenít lawe' chele.

38 Le wnezjw che ležle, na' Dios gonne' chele.

Gónngake' chele da' wžíxgake' len to kak da' zžixen, dan' nak bia' li, dan' nyižen, na' nyiten že'lte, na' zo dí'aten. Kan nak da' zžixle le'e, ka'kze wžíx Dios chele.

39 Bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak to benne' lo cholе chi'e yetó benne' lo cholе? Bi gake', dan' žoptie' bíxgake' to lo bloj.

40 Lezka', bi gakže blo to benne' wsedle, ka benne' žsedle' le', san kate' yeyóž wsedle bennen', na' gake' kan nak bennen' žsedle' le'.

41 '¿Biz chen' zwio' bébedon' dan' yo'on yej law ležo', na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'?

42 ¿Wak yi'o ležon': "Bicha'a, benn latje yebeja' bébedon' dan' yo'on yej lawo'" na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? Le', benne' zloé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale bebéj da' zen dan' yo'on yej lawo' le'. Naž le'elo' binlo nich gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej law ležon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

43 Lezka' wnná Jesusen':

—To yag zaka' bi zbian da' bi nak zix, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak zix.

44 Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi zchibžo da' zbia yag higo lo yag yeche', na' lo yag yeche' bi zchibžo da' zbia lba uba.

45 Benne' chawe' zchalje' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' lo yichj lázda'we', na' benne' bi nake' chawe' zchalje' da' bi nak chawe' dan' yo'o da' bi nak chawe' lo yichj lázda'we'. Žoa'ažo znnen kan nak da' yo'on lo yichj lázdo'žo.

Chope kan gak chíxjwžo len yo'o
(Mt. 7:24-27)

46 Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz chen' žližle neda', znnale: "Xanto', Xanto'" na' bi žonle kan žapa' le'e?

47 Wl̲oe'ela' l̲e'e kan nak bennen' ze'e gan
zoa', na' ženle' x̲tiža'a, na' žone' kan z̲nnan.
48 Benne' ni nake' ka to benne', kate'
bene' liže', gže' bche'ne', na' bdix̲jwe' l̲en
yo'o gan nak l̲o yej x̲e. Kate' wdé nis wbá'a
zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchin-
njen yo'on', dan' žian l̲o yej x̲e.
49 Na'a, no benne' ženle' x̲tiža'a, na' bi
žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to
benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi
bdix̲jwe' l̲enen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit
yo'on', l̲a' wžía yi'ten belate ža.

7

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' yež Roma
(Mt. 8:5-13)

1 Kate' Jesusen' beyóž bchálj̲l̲ene' benne'
ka' ki, wyeje' l̲o yež Kapernaum.
2 L̲o yežen' zoa to benne' yež Roma,
benne' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na'
zoa to bi' wen žin chie' nží'il̲e'ele'-be'. Yo'o
yižwé' x̲kwiden', na' ba žekte gatbe'.
3 Kate' benle bennen' da' z̲chal̲jgak benne'
ka' kan nak che Jesusen', l̲a' bsél̲a'tie' bal̲e
benne' gole, benne' judío ka', gan zoa Je-
susen', nich chjéta'yoegekle' L̲e' yide' yed-
jyene' bi' wen žin chien', x̲kwiden' yo'obe'
yižwé'.
4 Bžingak benne' gole ka' gan zoa Je-
susen', na' dot l̲áže'gake' góta'yoegekle' L̲e',
na' wnnágake':
—Nak zi bennen' gono' da' ni chie',
5 dan' žape' ba la'ne benne' wláž chežo
ka', na' bene' to yo'o chežo gan ženlžo x̲tiža'
Dios.
6 Naž Jesusen' wyéj̲l̲ene' l̲égake'. Kate' za'
žíntegake' liž bennen', l̲e' bsel̲e'e bal̲e lježe'
gan za' Jesusen', na' góžgake' L̲e':
—X̲an, wnná bennen': "Bi gek zedlo',
dan' bi naka' zi cho'o liža'.
7 L̲ezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che
l̲en bi bežogla' l̲a'a gan zo'. To wnnaze, na'
yeyakte bi' wen žin chian'.
8 L̲ezka' neda', zoa benne' z̲nna bi'e neda',
na' l̲ezka' zej nnita' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e,
benne' ka' z̲chi'a neda' l̲égake'. Kate' žapa'
toe': Wyéj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da
ko' ni, ze'e. L̲ezka' kate' žapa' benne' wen žin
chia': Ben žin ni, žonen'."

9 Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán
l̲áže'le' che bennen', na' byechje', na' gože'
benne' ka' zá'gake' x̲kóže'le', na' wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e, bi na' chejx̲aka'a nitó
benne' Israel, benne' žejl̲i'e chia' neda' kan
žejl̲é' benne' ni chia'.
10 Kate' bežingak benne' ka' gan zoa ben-
nen' bsel̲e'e l̲égake', bennen' z̲chi'e benne'
ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' belyoé'e liže', na'
bl̲é'egekle' ba beyák bi' wen žin na'.

Jesús žesbane' x̲kwide' byo che to no'le wzebe

11 Wdé gok da' ni, zej Jesusen' l̲o yež Naín
l̲en benne' wsedle chie' ka', na' benne' zan
zjákl̲ene' L̲e' tz̲en.
12 Kate' bžine' žoa'a yežen', bl̲e'ele' benne'
ka' zej noe'e to x̲kwide' byo, bi' gat, nich
chejkáche'gake'-be'. Bi'do' gaten' nakbe'
x̲kwide' tlicha' che to no'le wzebe. Benne'
zan, benne' wláž che no'len', nníta'l̲engake'
l̲e'.
13 Kate' X̲anžon' bl̲e'ele' no'len', beyache'
l̲áže'le' l̲e', na' gože' l̲e':
—Biž kwežo'.
14 Naž Jesusen' wbige'e ga na', na' wdane'
dan' del bi'do' gaten'. Wlezgak benne' ka'
zej noe'e-be', na' Jesusen' wnné':
—X̲kwide' byo, žapa' le', beyase.
15 Naž bi'do' gaten' bebanbe', na' wže'be',
na' wzó l̲awbe' z̲chal̲jbe'. Jesusen' benez̲jwe'-
be' l̲o na' x̲na'be'.
16 Kate' bl̲é'egekle benne' ka' da' ni,
bžébegake', na' bka'n z̲éngake' Dios, na'
wnnágake':
—Bl̲a' to benne' zaka' ga zoažo ni, benne'
z̲chal̲je' l̲o wláz Dios. Dios na'kze žezá' l̲aže'e
chežo, benne' chie' ka'.
17 Wzé diža' che yel̲a' wak che Jesusen',
na' béngekle benách ka' nníta'gake' yógo'te
yež gan nbab Judea, na' yógo'te yež zej žen'
gawze ga na'.

Da' wnnáb Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 11:2-19)

18 Benne' ka' žónl̲engake' Z̲wa tz̲en
bzéngekle' l̲e' yógo'te da' ki, da' ka' žon
Jesusen'. Z̲wan' bliže' chope benne' ka',
19 na' bsel̲e'e l̲égake' gan zoa Jesusen'
nich nnábgekle' L̲e', na' nnágake': ¿Nako' le'

Benne' Criston', bennen' seḻa' Dios, o žaḻa' kwezto' benne' yoble?
20 Kate' benne' ka' bseḻa' Ẓwan' bžíngake' gan zoa Jesusen', góžgake' Ḻe':
—Ẓwa, bennen' bezóe' benách ka' nis bseḻe'e neto', nich nnablto' Le', na' nnato': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' seḻa' Dios, o žaḻa' kwezto' benne' yoble?
21 Ḻa' na'ze žeyón Jesusen' benne' zan, benne' yižwé' ka', ḻen benne' yó'ogake' be' x̱iwe' ka', na' ḻezka' benne' zan, benne' ḻo choḻe ka', bsaljwe' yej ḻáwgake'.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' chope benne' ka' bseḻa' Ẓwan', na' wnné':
—Le chej, chejzénlele Ẓwan' kan nak da' bḻé'elele, na' da' bénlele. Žeḻé'egekle benne' ka' gókgake' ḻo choḻe. Žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Beyakgak benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngekle benne' ka' bkwéžjwgake'. Bebangak benne' gat ka'. Benne' yache' ka' žéngekle' diža' chawen'.
23 Ba nez ẓen gaken che bennen' bi gak chope ḻaže'e, na' gónḻene' neda' tẓen ḻa'kze bi žona' kan žekle' žaḻa' gona'.
24 Kate' benne' ka' bseḻa' Ẓwan' bezá'gake' ga na', wzó ḻaw Jesusen' ẓzejni'ile' benne' ka' kan nak che Ẓwan', na' wnné':
—¿No benne' bejwíale ḻo latje dachen'? ¿Bejwíale to benne' nake' ka to ya x̱til dan' ẓta be'?
25 ¿Noẓkze benne' bejwíale? ¿Bejwíale to benne' nakwe' laže' da' záka'ḻe'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'ḻe'en, na' de yeḻa' wnni'a chégake' nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'.
26 ¿Noẓkze benne' bejwíale? ¿Bejwíale to benne' ẓchaḻje' ḻo wláz Dios? O', žapa' ḻe'e. Ẓwan' nakže' blo ka to benne' ẓchaḻje' ḻo wláz Dios.
27 Nak Ẓwan' bennen' nyejw ḻe'e yich la'y kan nak chie' da' ẓnnan:
Bwia nga, žseḻa'a benne' wbás chia'.
Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez gan tio'.
28 Neda' žapa' ḻe'e: gan zej nnita' benách ka', cha' zoa no benne' ẓchaḻje' ḻo wláz Dios, bi nakže' blo ka Ẓwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' nex̱jw gan ẓnna bia' Dios, bennen' nakže' blo ka Ẓwan'.
29 Kate' benne' gax̱jw ka' ḻen benne' wechiẓjw ka', béngekle' da' bchaḻj Ẓwan', gókbe'egekle' da' naken chawe' ḻaw Dios, na' bezóagake' nis ḻo na' Ẓwan',
30 san benne' yodo' fariseo ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' da' bchi'le Moisés, bi bezóagake' nis ḻo na' Ẓwan', na' ki goken, belka'ne' ka'ze da' chawe' da' gónele Dios gone' chégake'.
31 Ḻezka' wnná X̱anžon':
—¿Nakx̱ wsaka' ḻeba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? ¿Nakx̱kze zej nake'?
32 Zej nake' ka x̱kwide' ka' želyitjbe'. Želbe'be' ḻawe' ya'a, na' želbéžeya'abe'. Želye'be' ljéžgakbe': "Ẓkwežto' bžejw ḻawle, na' bi žia'le. Žoḻ nyáche'to', na' bi ẓbéžele."
33 Ki nakle dan' bḻa' Ẓwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bi bdawe' yet x̱til, na' bi we'je' x̱is uba, na' wnnele chie', na' wnnale: "Da' x̱iwe' žónḻenen ḻe' tẓen."
34 Kate' bḻa'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', ẓnnele chia': "Bennen' nake' benne' wawḻe'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechiẓjw ka' ḻen yezika' benne' doḻa' ka'."
35 Neda' žapa' ḻe'e: zej nak bia' benne' ka' zej nape' yeḻa' žejní'il che Dios ni'a che da' žóngake'.

Da' ben Jesús ḻo liž to benne' yodo' fariseo

36 To benne' yodo' fariseo bḻiže' Jesusen' nich gáwḻene' ḻe' tẓen. Wyó'o Jesusen' liž bennen', na' wži'e, na' wzó ḻawe' žawe'.
37 Zoa to no'le ḻe'e ḻo yežen', na' katen' benle' že'j žaw Jesusen' liž benne' yodo' fariseon', naž bḻe'e ga na', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' yožen to da' ẓḻa' ẓix̱.
38 Katen' bžine' zaka' x̱kóže'le Jesusen', wži'e x̱ni'e Ḻe', ẓbeže'. Naž wzó ḻawe' žesbise' ni'a Jesusen' ḻen nis ẓbeže', na' bezíe' ni'e ḻen yicha' yichje'. Bnope'e ni'e, na' wloé'e dan' ẓḻa' ẓix̱ ḻo ni'e.
39 Kate' benne' yodo' fariseon', bennen' bḻiže' Jesusen', bḻe'ele' da' ni, wzá' ḻaže'e, na' wnné': "Chela' nak benne' ni benne' ẓchaḻje' ḻo wláz Dios, gákbe'ele' da' nak no'le ni ẓgane' Ḻe', na' da' žone', dan' nake' no'le ḻe'e."
40 Naž Jesusen' gože' benne' fariseon', na' wnné':
—Smon, de to da' žénela' yapa' le'.
Beží'i bennen', na' wnné':

—Wnná, benne' wsedle.
41 Jesusen' gože' le':
—Wzóa to benne' wnni'a, na' wnníta'gak chope benne' zej nbage'e mežw chie'. To bennen' nbage'e chie' lazjwe' che chopiz, na' yetóen' nbage'e chie' lazjwe' che chop byo'.
42 Dan' bi de mežw chégake' nich chízjwgake' dan' zej nbage'e chie', che len benít lawe' che žoptie' dan' zej nbage'e chie'. Wnná na'a. ¿Nozle benne' chope' ki žíižele' bennen' benít lawe' chégake'?
43 Beží'i Smon na', na' wnné':
—Žekla' neda', bennen' wbága'že' mežw chie', dan' benít lawe'.
Jesusen' gože' le':
—Da' likze znno'.
44 Naž beyéchj Jesusen', na' bwie' no'len', na' gože' Smon na':
—¿Zle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo', na' bi benno' nis da' chibla' ni'a, san no'le ni bes-bise' ni'a len nis zbeže', na' bezíe' ni'a len yicha' yichje'.
45 Bi bzechw lawo' neda', san kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži no'le ni, znope'e ni'a.
46 Bi wló'o set yichja', san no'le ni wloé'e dan' zla' zix ni'a.
47 Che len žapa' le', dola' zen dan' wbaga' no'le ni, ba benít lawa' chie', na' nží'ile'ele' neda'. No benne' ženít law Dios chie' láte'do'ze, láte'do'ze nži'ile' Dios.
48 Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':
—Dola' wbago'o ba benít lawa' chio'.
49 Naž benne' ka' želbé'lene' Jesusen' tzen gan žáwgake' wzó láwgake' želyi'e ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Nozkze benne' ni, ženít lawe' dola'?
50 Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':
—Dan' žejli'o chia' neda', ba beló'. Binlo beyéj ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gokgak da' ki, wdé Jesusen' gan zej že' yež zan, yež zen ka', na' yežďo' ka', gan bchalje' diža' chawen' kan znna bia' Dios, na' benne' chežínnote benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le' tzen.
2 Lezka' bale no'le ka' zjáklene' Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake' kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake', na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia, no'len' lezka' lie' Madlen, zoe' ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' wyoé'e.
3 Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne' žape chi'e da' de liž Herodes, benne' znna bi'e, zoe' ládjwgake', na' lezka' zoalen Susana légake'. No'le ki želsí'ni'e da' žaw Jesusen' len benne' wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le ka' tzen len yezika' no'le ka', na' znézjwgake' da' de chégake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Lezka' benne' zan bžójgake' lo yež ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Katen' bdóbgake' gan zoe', Le' bsaka' lebe', na' gože' légake':
5 —Bžoj to benne' žaz ža'ne' zjeze' bínnedo' ka'. Kate' ne zjeze', béxjwgak bale bínnedo' ka' gan nak nez las, na' wdegak benách ka' ga na', na' blájgaken'. Lezka' bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
6 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' lo yo gan že' yej. Kate' bla'gak bínnedo' ka', la' bel-bižten dan' bi ngopa' yon'.
7 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' gan bela'gak lba yeche' ka'. Tzen belgole lba yeche' ka' len yagdo' ka'. Lba yeche' ka' beldóbgaken yagdo' ka' kate' blá'gaken, na' bžia yí'gaken yagdo' ka'.
8 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' gan nak lo yo beb. Katen' ba bgólgaken, bnézjwgaken. To ton bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
Kate' Jesusen' beyóž wnné' ki, zižje wnníe':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Znna Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz žsedle dan' bsaka' lebo'?
10 Jesusen' gože' légake':
—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache' kan znna bi'e Le', san yezika' benách ki, zcháljlena' légake' da' žsaka' leba' nich kate' wíagake', bi lé'egekle', na' kate' yéngekle', bi chejní'igekle'.

Zl̲oe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' l̲ebe' (Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Ki nak da' žsedle dan' bsaka' l̲eba': Bínnedo' ka' zej naken x̲tiža' Dios.

12 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o nez las z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' l̲a' za'te da' x̲iwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on l̲o yichj l̲ázdo'gak benne' ka', nich bi chejl̲é'gaken', na' nich bi yelágake'.

13 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o yo gan že' yej z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' l̲en yel̲a' žebél želzi'en, san zej nake' ka bínnedo' ka' bi béngaken lwen. To chí'ido'ze žejl̲é'gaken', dan' nža' l̲ázdogake' da' žak chégake', na' l̲a' žsántegake' dižan'.

14 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken gan bel̲a'gak lba yeche' ka' z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' kate' ba béngeklen', na' da' ka' žákgaken chégake' yežlyó nga žóngaken l̲égake' l̲o'e, da' ka' zej naken yel̲a' wnni'a chen, na' da' ka' z̲dan l̲áže'gake' da' žákgaken ga ni, na' dižan' bi žonen žin l̲o yichj l̲ázdo'gake'.

15 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken gan nak l̲o yo beb z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot l̲áže'gake' žéngekle' dižan', na' z̲go'o chóchgaken' l̲o yichj l̲ázdo'gake', na' l̲o yel̲a' z̲bez z̲en l̲aže' chégake' žóngake' kan z̲nna dižan'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che da' žsa'ní' ližžo (Mr. 4:21-25)

16 L̲ezka' wnná Jesusen':

—X̲tiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' z̲gale' yi', bi z̲dosen' kak, na' bi z̲go'en z̲anle gan žate'e, san z̲zoen' sibe l̲o yo'o, na' yin' žsa'nín' benne' ka' žó'ogake' ga na'.

17 L̲a' l̲aw yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj l̲awle yógo'te da' žaken ži žize.

18 'Che l̲en, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' z̲zoa choche' da' ženle' l̲o yichj l̲ázda'we', na' si'že' x̲tiža' Dios, san benne' bi z̲zoa choche' da' ženle' l̲o yichj l̲ázda'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben x̲na' Jesús tz̲en l̲en benne' biche'e ka' (Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Naž bžin x̲na' Jesusen' tz̲en l̲en benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žíngake' l̲awe' L̲e' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.

20 To benne' zoe' ga na' bl̲iže' Jesusen', na' wnné':

—X̲no'o l̲en benne' bicho'o ka' nníta'gake' lí'ale, na' žénegekle' wchál̲jl̲engake' Le'.

21 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' ki, benne' želyenle' x̲tiža' Dios, na' žóngake' kan z̲nnan zej nake' ka x̲na'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús z̲bek žie' be' wal̲e (Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 To ža wžén Jesusen' to l̲o barkw tz̲en l̲en benne' wsedle chie' ka', na' L̲e' gože' l̲égake':

—Le cho'o yechel̲á'a nisdo' nga.

Naž l̲a' zjaktie'.

23 Kate' ne želdíe' l̲o nisdon', z̲tas Jesusen'. Naž wzó l̲aw žak to be' wal̲e l̲o nisdon', na' ba žek yetj barkwn' z̲an nisle, na' de z̲už chégake'.

24 Naž wbíga'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' L̲e', na' wnnágake':

—¡Benne' wsedle! ¡Benne' wsedle! Ba žek l̲o'ojžo z̲an nisle.

Kate' bebán Jesusen', bl̲iže' ben' žaken, na' nisen' da' z̲go'nen, na' wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdon'.

25 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Bi na' chejl̲e'le che Dios?

Bžébegake' l̲égake', na' bebángekle'. Gož ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Noz̲kze benne' ni? Z̲dil̲e' be' dan' žaken, na' nisdo', na' žóngaken dan' z̲nne'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' x̲iwe' (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Naž bžin Jesusen' tz̲en l̲en benne' wsedle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da' žen' yechel̲a'ale nisdo' gan nbab Galilea.

27 Kate' Jesusen' bežoje' l̲o barkwn' gan nak l̲o yon', bedjchág to benne' yežen' L̲e'. Ba gok schal̲e'e yoe'e be' x̲iwe', na' biž žakwe' laže', na' biž z̲zoe' l̲o yo'o, san zoaze' l̲o bloj gan z̲kách e'gake' benne' gat ka'.

28 Kate' bennen' yoe'e be' x̲iwe' bl̲e'ele' Jesusen', wnníe' zižje. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' wnné':

—¿Biz nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o neda'.

29 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen' yežojen lo bennen'. Zan chi'i be' xiwen' ba bchix blol-le'en bennen'. Benne' ka' che yežen' bchéjgake' le' do ya, na' bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoge' do ya ka', na' be' xiwen' da' yoe'e bchen' le' lo latje dach.

30 Naž Jesusen' wnnable' be' xiwen', na' wnné':

—¿Bi lio'?

Be' xiwen' gožen Le':

—Be' Zan lia'.

Ki wnnán dan' yoe'e be' xiwe' zan.

31 Naž be' xiwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi sele'e légaken latje chol chegak benne' gat ka'.

32 Lezka' wzóa to kwe' koch zan ga na', želdaba' žáwgakba' law ya'adon', na' be' xiwe' ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e légaken latje chejžó'ogaken lo koch zan ka'. Jesusen' bi'e légaken latje.

33 Bežojgak be' xiwe' ka' lo bennen', na' bejžó'ogaken lo koch zan ka', na' jak koch ka' gan nak to le'e ya'a yej zen. Bejbíxjgakba' lo nisdo', gan belyepba' nis.

34 Kate' benne' ka' žape chí'igake' koch ka', blé'egekle' kan gok chégakba', bžébegake', na' bebángekle'. Bezónnjgake' ga na', zeyéjgake' lážgake', na' bejzéngekle' benne' ka' nníta'gake' yežen', na' lezka' benne' nníta'gake' yixen'.

35 Naž bžojgak benne' ka' nníta'gake' yežen', na' bejwíagake' dan' goken. Katen' bžíngake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' wyoé'e be' xiwe' ka', ži'e xni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezóe' cháwe'do', na' bžébegake'.

36 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belzenle' légake' kan goken, na' blé'egekle' ba beyák bennen' wyoé'e be' xiwe' ka'.

37 Naž yógo'te benne' zan ka', benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež Gadara na', góta'yoegekle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégake'. Ki béngake' dan' zžébegake'. Bebén Jesusen' lo barkwn', na' bezé'e ga na'.

38 Bennen' bežojgak be' xiwe' ka' le' góta'yoele' Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. Jesusen' gože' le' ga'ne' ga na', na' wnné':

39 —Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio' ka' ka nak da' zen da' ben Dios len le'.

Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot lo yež ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' len le'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' laže' che Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Kate' bežín Jesusen' yechelá'a nisdon', benne' zan, benne' nníta'gake' ga na', bebégekle' ni'a chie' Le' dan' želbeze' yógo'tegake' Le'.

41 Naž bžin to benne' lie' Jairo gan zoa Jesusen'. Nake' benne' blo che to yo'o gan žéngekle benne' judío ka' xtiža' Dios. Bzoa zibe' law Jesusen', na' góta'yoele' Le' cheje' liže'.

42 Ki bene' dan' zoa to xkwide' no'le chie', na' ba žek gatbe'. Nakbe' bi' tlícha'kze chie', na' zejbe' ka chežinno yiz. Kate' ne zej Jesusen' tzen len benne' zan ka', zchígake' Le'.

43 Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba gok chežinno yiz zzáka'li'e, dan' bi zbez žen chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba bdie' bika' da' de chie', dan' wdizjwe' benne' ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne' bi gok yeyone' le'.

44 Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe', na' la' wbižte yižwé' žen chien'.

45 Naž Jesusen' wnnable' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—¿Noz benne' wdane' neda'?

Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw len benne' ka' nníta'lengake' le', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, zej nnita' benne' zan ga ni, benne' zchígake' Le', na' zžíga'gake' Le', na' znno': "¿Noz benne' wdane' neda'?"

46 Naž Jesusen' wnné':

—Zoa no benne' wdane' neda', dan' gókbe'ela' bžoj yela' wak neda', dan' žeyonen benách ka'.

47 Kate' gokbe'el no'len' nnezle Jesusen' dan' bene', lo yela' zžebe wzize'. Bzoa zibe' law Jesusen', na' gože' Le' lawgak benne' zan ka' biz chen' wdane' laže' da' nakwe' Le', na' kan goken, la' beyaktie'.

48 Naž Jesusen' gože' le':
—Zí'na'do', dan' žejli'o chia' ba beyako'. Binlo beyéj ližo'.
49 Kate' ne znna Jesusen' da' ni, bžin to benne' wzé'e liž benne' blon', na' gože' bennen':
—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž gon lelo' benne' wsedle.
50 Kate' Jesusen' benle' da' ni, bechebe', na' gože' benne' blon':
—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios, na' yeyák xkwide' no'le chion'.
51 Kate' Jesusen' wyoé'e yo'on', bi bi'e latje no benne' chó'olene' Le' san légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' lezka' xa xna' xkwide' no'len'.
52 Želbeže benne' ka' nníta'gake' ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che xkwide' no'len', na' Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Biž kwéžele. Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.
53 Ben dítjgekle' Le' dan' nnézgekle' ba natbe'.
54 Naž Jesusen' bexwe' na'be', na' wnníe' zižje, na' wnné':
—Xkwide' no'le, beyase.
55 Naž be' nakkzbe' beyó'on lebe', na' bebanbe', na' la' wyástebe'. Jesusen' gože' légake' wnézjwgake' da' gawbe'.
56 Bebángekle xa xna'be', san Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngekle' nitó benne' kan goken.

9

Jesús žsele'e benne' wsedle chie' ka' nich chejségake' xtiže'e
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Naž Jesusen' betobe' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wak, na' yela' wnná bia', nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
2 Bsele'e légake' nich chejzéngekle' benách ka' kan znna bia' Dios, na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
3 Jesusen' gože' légake':
—Bi be wa'le che lo nez, kege bardo', na' kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw, na' bi xoa yenle chope laže'.
4 Bíte'teze yo'o gan cho'ole, le soa ga na' kate' yezá'žele lo ežen'.
5 Gáte'teze gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, le ežój lo ežen', na' le kwib bixte da' dan' lable, dan' wloe'elen légake' zej nbage'e zia.
6 Naž zjak benne' wsedle chie' ka'. Wdégake' yógo'te ežedo' ka', na' bcháljgake' diža' chawen', na' beyóngake' benne' yižwé' ka' nníta'gake' yógo'te ež ka'.

Kan got Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Benle Herodes, bennen' znna bi'e, kan nak yógo'te da' žon Jesusen', na' wžé' zedle', dan' znnagak benách ka':
—Bebán Zwa lo yela' got.
8 Yebale' znnágake':
—Belá' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
Yebale' znnágake':
—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.
9 Herodes na' wnné':
—Zwan' bchoga' yene'. ¿Nozkze bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?
Herodes na' žak láže'li'e le'ele' Jesusen'.

Zwaw Jesús gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bsele'e chejségake' xtiže'e, na' bzéngekle' Le' yógo'te da' béngake'. Naž Jesusen' bchi'e légake' cheze. Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida.
11 Kate' wnnézgekle benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Le' wdape' légake' ba la'ne, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios, na' beyone' benne' yižwé' ka'.
12 Kate' za' žale ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che Jesusen', gan zoe', na' gózgake' Le':
—Besela' benách ki nich chjake' gan zej že' ežedo' ka', na' gan zej že' yo'odo' ka' dot gawze, nich chejtíljgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje dach ga zoažo ni.
13 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le waw-gake' le'e.
Gózgake' Le':
—Gáyo'ze yet xtildo' de, na' chopze bel cheton' de. ¿Chejto' chjé'wto' da' gawgak benne' zan ki?

14 Zej nnita' ka gayo' mil benne' ka' ga na'.
Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka',
na' wnné':
—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.
15 Ki béngake', na' wže'gak yógo'te benne'
ka'.
16 Naž Jesusen' bexwe' gayo' yet xtil ka',
na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale,
na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet
xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle
chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan
ka'.
17 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljgekle'.
Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na'
beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Znna Bedw Jesús nake' Benne' Cristo (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan
zcháljlene' Dios, na' žónlengak benne' wse-
dle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na'
wnné':
—¿Nozen' znnagak benách ka' naka' neda'?
19 Bechébegake', na' wnnágake':
—Bale' znnágake' nako' Zwa, bennen'
bezóe' benách ka' nis. Yebale' znnágake'
nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža
ni'te, na' yebale' znnágake' nako' to benne'
wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios
ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.
20 Naž Jesusen' wnnable' légake', na'
wnné':
—Cheze le'e, ¿nozkze znnale naka'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Nako' Benne' Criston', bennen' bsela'
Dios.

Znna Jesús kan za' gótgake' Le' (Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Naž Jesusen' besnisle' légake', na'
bchi'le' légake' bi wzéngekle' nitó benne' No
nake' Le'.
22 Naž gože' légake':
—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne'
Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'.
Benne' gole ka' len bxoz wnná bia' ka', na'
benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda'
ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne
ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.
23 Lezka' gože' yógo'tegake':
—Cha' no benne' žénele' gónlena' neda'
tzen, žon byenen wzóe' chela'ale da' naken
chie', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze
nich chejté'e le'en. Naž gak gónlene' neda'
tzen.
24 No benne' ži'e wnné yoe che yela' nban
chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban
chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela'
nban da' zejlí kanne chie'.
25 Bi be da' chawe' gata' che to benne'
cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san
wnite' to chi'ize yela' nban chie'.
26 No benne' žedoe'ele' neda', na' žedoe'ele'
xtiža'a, lezka' neda', Benne' Golje' Benách,
yedoe'ela' bennen' kate' yelá'a len yela'
baní' che Xa', na' len yela' baní' chegak
wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a.
27 Da' li žapa' le'e, zej nnita' bale benne'
nga, benne' bi na' gátgake' kate' lé'egekle' ža
yedjnná bia' Dios.

Zcha' kan znna' law Jesús (Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Kate' ba wdegak xono' ža wdé bchalj
Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw len Zwa, na'
Jakob, na' wžene' to law ya'ado', gan
bcháljlene' Dios.
29 Kate' ne zcháljlene' Dios, bža' kan znna'
lawe', na' laže' da' nakwe' beyaken zíla'do'ze,
na' wyepen yes baní'.
30 Naž bla' lawgak chope benne' ka' gan
zoa Jesusen', na' zcháljlengake' Le'. Zej nake'
Moisés len Lías, benne' ka' wnníta'gake' ža
ni'te.
31 Žoptie' belyepe' yes baní', na'
zcháljlengake' Jesusen' kan za' gate' lo yež
Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga.
32 La'kze znnale'en tas Bedon', len benne'
ka' nníta'lengake' le', na' ben byéngake'
lé'egekle' yela' baní' che Jesusen', na'
chegak benne' chope' ka' nníta'lengake' Le'.
33 Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan
zoa Jesusen', naž Bedon' gože' Le':
—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga.
Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó
che Moisés, na' yetó che Lías.
Bi nnezle Bedon' dan' znne'.
34 Kate' ne zchalje' da' ni, la' wže'te to bejw
ga na', dan' bkachen' légake', na' bžébegake'
dan' nníta'gake' lo bejwn'.
35 Naž benle chi'i benne' zchalje' lo be-
jwn', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag da' yi'e le'e.
36 Kate' beyóž benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nlene' légake'. Benne' wsedle chie' ka' wnníta'gake' žize, na' ža na' bi góžgake' nitó benne' kan nak da' blé'egekle'.

Žeyón Jesús to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Kate' za' ža'ní' yetó ža, Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le', bedínnegake' law ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zedjchággake' Jesusen'.
38 To benne' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje. Bliže' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwío' xkwide' byo chia', dan' nakbe' tlícha'tekze bi' chia'.
39 Yo'obe' be' xiwe' da' zkwéžeya'an lebe', na' žzizle'en lebe', na' zbia zene' zide' žoa'abe'. Zchix zlol-le'en lebe', na' batkle žsanen lebe'.
40 Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókgake'.
41 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le'e, benne' bi žejle'le chia', na' nyal yichjle. ¿Gáka'tega žala' sóalena' le'e, na' gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá' xkwide' byo chion' ga ni.
42 Kate' ne za'be' zbíga'be' gan zoa Jesusen', be' xiwen' bchix blol-le'en lebe'. Jesusen' bdile' be' xiwen', na' beyone' xkwide' byon'. Naž benezjwe'-be' lo na' xabe'.
43 Bebángekle yógo'te benne' ka' ni'a che yela' wak zen che Dios.

Jesús znne' da' yoble kan za' gótgake' Le'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kate' ne žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' zen da' žon Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka',
44 na' wnné':
—Le kwek yichjle da' ni, dan' za' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.
45 Bi bejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, dan' bi na' wnezjw Dios légake' latje chejní'igeklen', san bi bežóggekle' nnábgekle' Jesusen' kan nak da' ni.

No benne' nake' blo
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Naž wzó lawgak benne' wsedle ka' che Jesusen' zdil díža'gake'. Želnnable ljéžgake' toe' yetóe' nole' gake' benne' blo.
47 Žákbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', na' wdele' to xkwíde'do', na' bzoe'-be' kwite'.
48 Naž gože' légake':
—No benne' gape' to xkwíde'do' ki ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan' gape' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xa', Bennen' bsele'e neda'. Che len, bennen' zoe' ládjwle, na' nakže' gaxjw laže', benne' ni nake' blo.

No benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o
(Mr. 9:38-40)

49 Naž Zwa bliže' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' zkonle' žin lo' žebeje' be' xiwe' ka', na' bžonto' biž gonen' dan' bi žónlene' žo'o tzen.
50 Jesusen' gože' le':
—Bi wžonle gonen', dan' no benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o.

Jesús zdile' Jakob len Zwa

51 Kate' za' bawze ža žala' gat Jesusen', na' yeyepe' ya'abá che Dios, ben byene' cheje' lo yež Jerusalén.
52 Bsele'e benne' wbás chie' ka' nich chjake' zgá'alegake' ka Le', na' jake' to yežđo' gan nbab Samaria, nich chejtíljgake' gan ga'ne' dot yele.
53 Benne' ka' che yežen' bi wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan' zeje' lo yež Jerusalén.
54 Kate' Jakob len Zwa, benne' wsedle ka' che Jesusen', blé'egekle' da' ni, gózgake' Le':
—Xan, ¿nnablto' dinne yi' da' zan' ya'abá che Dios nich wžía yin' légake', gonto' kan ben Lías?
55 Byechj Jesusen', na' bdile' légake', na' wnné':
—Bi nnézlele biz be' yo'ole.
56 Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich wžía yi'a yela' nban chegak benách ka', san nich yeslá' légake'.
Naž jake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegekle' chjénlengake' Jesús tzen
(Mt. 8:19-22)

57 Kate' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ne yó'ogake' nez, bžin to benne' ga na', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lena' Le' gáte'teze gan chejo'.

58 Jesusen' gože' le':

—Beza' ka', zej že' bloj chégakba', na' byínnedo' ka', žiagak xó'ngakba' ka', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de chia' gan gata'a nich yezí' laža'a.

59 Naž Jesusen' gože' benne' yoble, na' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Bennen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a zga'ale liža', kate' wkáche'ža' xa'.

60 Jesusen' gože' le':

—Be' latje benne' ka' za' gátgake' wkáche'gake' benne' gat ka' chégake', san le', wyéj, bejzenle benách kan znna bia' Dios.

61 Naž bžin yetó benne', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lena' Le', san benn latje cha'a zga'ale nich chejzela' diža' lježa' ka'.

62 Jesusen' gože' le':

—No benne' že' laže'e da' de yežlyó nga, nake' ka to benne' zga'ne' beže, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' znna bia' Dios.

10

Jesús žsele'e chonnlalj chi benne' nich chejségake' xtiže'e

1 Wdé gok da' ki, Xanžon' wžíe' yechonnlalj chi benne' wsedle chie' ka', na' bsele'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka Le' yógo'te yež zen ka', na' yeždo' ka', gan za' tie' Le'.

2 Gože' légake':

—Da' li, dele'e žin chia', da' naken ka to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yoele Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', sele'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'.

3 Le chej na'a. Le wia, neda' žsela'a le'e, na' nakle ka zila' ka' zjakba' ládjwgak beko' yixe' snia ka'.

4 Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele, na' bi žélele lo nez nich wcháljlenle benách ka'.

5 Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: "Da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni."

6 Cha' zoa no benne' ga na', benne' zga'n chawe'e, da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e.

7 Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' žélkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o.

8 Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bíte'teze da' gónngake' le'e.

9 Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo ežen', na' le ye'-gake': "Ba bla' da' znna bia' Dios gan zoale."

10 Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežój ga na', na' le chejzé lo nez che ežen', na' nnale:

11 "Bixte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton', na' naken da' zloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba bla' da' znna bia' Dios ga zoale ni."

12 Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che ežen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, ežen' bchinnj Dios.

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'

(Mt. 11:20-24)

13 Lezka' wnná Jesusen':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela' wak zen ka' ka da' ka' bena' gan zoale le'e, ža ni'te yeyát láže'gak benne' yež ka', na' wakw kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yíchjgake', da' wloe'elen ba beyát láže'gake'.

14 Che len, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele le'e ka sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'.

15 Le'e, benách ka' zoale lo yež Kapernaum. Gok chele kan wyeple gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje chol chegak benne' gat ka'.

16 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—No benne' zze nage' chele le'e, lezka' zze nage' chia' neda', na' bennen' zka'ne' le'e ka'ze, lezka' zka'ne' neda' ka'ze, na' bennen'

zka'ne' neda' ka'ze, lezka' zka'ne' ka'ze Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejségake' xtiža' Jesús

17 Kate' chonnlalj chi benne' ka' bsela' Jesusen' nich chejzéngekle' benách diža' chawen' bežíngake' gan zoe', na' wnnágake':

—Xan, be' xiwe' ka' žóngaken kan znnato' kate' zkonlto' žin lo'.

18 Jesusen' gože' légake':

—Neda' ble'ela' da' xiwe', na' wbixen zan ya'abá kan žon yi' wzió', dan' žazen lo yo.

19 Le wia nga, neda' bdia' lo na'le yela' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjní' ka', len na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnjle yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' bi zle'elen žo'o chawe'.

20 Na'a, le yebél, kégeze dan' žongak be' xiwe' ka' kan znnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 La' na'ze bebél Jesusen', zoalen Dios Be' La'y Le', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki lawgak benne' ka' žákgake' da' zenle'e, na' lawgak benne' sina' ka', san bloe'elo' xkwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, Xe, dan' ki žaz lažo'o Le'.

22 Naž wnné':

—Ba bde Xa' yógo'te lo na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'ne', nnezlan', na' lezka' nnézgekle benne' ka' žénela' neda', Zi'ne', wloe'ela' légake' Xa'.

23 Naž Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chegak benne' ka' zlé'egekle' da' zlé'elele le'e,

24 dan' žapa' le'e: benne' zan, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios len benne' wnná bia' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da' žénlele le'e, san bi béngeklen'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

25 Naž la' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, ¿bize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

26 Jesusen' gože' le':

—¿Žejni'ilo' da' nyejw le'e yich, dan' bchi'le Moisés? ¿Nakx xbab žono' le' dan' žolo'?

27 Beží'i bennen', na' wnné':

—Ki znnan: "Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lazdo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejní'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'."

28 Jesusen' gože' le':

—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.

29 Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':

—¿Noz benne' nake' lježa'?

30 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' béxwgak benne' wbán ka' le'. Btínnegake' ze', na' béngake' le' we'. Naž bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'.

31 Naž wdé to bxoz lo nezen'. Kate' ble'ele' bennen' žie' we', chela'ale wdíe'.

32 Lezka' to benne' nbabe' za'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' ble'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale.

33 Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de bennen' žie' we'. Kate' ble'ele' le', beyache' láže'le' le'.

34 Wbige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wal lo we' chie', na' bchelen' laže'. Naž bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'.

35 Yetó ža kate' ba ža'ní', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on', na' gože' le': "Wdape chi'i benne' ni, na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a."

36 Na'a, ¿nakx xbab žono' le'? ¿Nole benne' chonne ki goke' ljež bennen' bengak benne' wbán ka' le' zia?

37 Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':

—Bennen' beyache' láže'le' le'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta l̲en Lia

38 Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to
yežḍo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len'
bchi'e L̲e' liže'.
39 Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian'
wži'e x̲ni'a Jesusen', na' bze nage' x̲tiže'e.
40 Martan' wžé' zedle' dan' žónl̲i'e žin.
Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' L̲e':
—X̲an, ¿bi žeyache' l̲áže'lo' neda' dan'
bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin?
Gož-be' gákl̲enbe' neda'.
41 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da'
že' l̲ažo'o žonon'.
42 Toze da' žon byenen gonžon, na' Lia ni
wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe'
bi yegá'n.

11

Kan žal̲a' wchál̲jl̲enžo Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 To ža na' Jesusen' z̲chál̲jl̲ene' Dios. Katen'
beyóž bchál̲jl̲ene' L̲e', to benne' wsedle chie'
gože' L̲e', na' wnné':
—X̲an, bsedle neto' wchál̲jl̲ento' Dios, kan
ben Z̲wa, bsedle' benne' ka' žónl̲engake' l̲e'
tz̲en.
2 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Kate' wchál̲jl̲enle Dios, žal̲a' nnale ki:
X̲ato', zo' ya'abá, ga'n z̲en lo'.
Da, nna bi'o nga.
Žénelto' gak yežlyó nga kan žaz l̲ažo'o Le',
kan žaken ya'abá chio'.
3 Benn da' gawto' na'a ža.
4 Benít l̲aw cheto' dol̲an' nbága'to'
kan neto' ženít l̲awto' che no benne' bi da'
žone' cheto'.
Bi go'o latje gon da' x̲iwe' ga bága'to' dol̲a',
san beslá neto' l̲o da' žonen.
5 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake':
—Cha' zoa no benne' ládjwle, benne' zoa
lježe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele,
naž cheje' gan zoa lježen', na' wl̲iže' l̲e', na'
nne': "Bicha'a, benngaž neda' chonne yet
x̲til,
6 dan' to benne' ze'e zi'to' ba bl̲e'e liža', na'
bi be de da' wa'a-ne' gawe'."
7 ¿Yechebe bennen' yoe'e l̲o yo'on', na' yi'e
l̲e' ki? "Bi gon l̲elo' neda'. Ba nyejw yo'o,
na' bi' chia' ka' ba dél̲engakbe' neda'. Bi gak
chasa' nich bi da' gonna' chio'."
8 Neda' žapa' l̲e'e: l̲a'kze bi chase' nich
bi da' wnez̲jwe' chie' dan' nake' lježe', san
chase', na' wnez̲jwe' chie' ka da' žiážjele'
nich bi gon l̲elže' l̲e'.
9 Che l̲en žapa' l̲e'e:
Le nnab, na' Dios gonne' chele.
Le chilj, na' žel̲ chele.
Le wl̲íž ža yo'o, na' yal̲jwn chele.
10 No benne' bi da' z̲nnabe', z̲zi'en, na' ben-
nen' bi da' žilje', z̲žel̲-len', na' bennen' žl̲iže'
ža yo'o, žaljwn chie'.
11 'Cha' zoa no benne' ládjwle, benne'
nake' x̲a x̲kwide', na' cha' nnablbe' l̲e' yet
x̲til, ¿wnez̲jwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' l̲e'
to bel, ¿wnez̲jwe'-be' bele?
12 Cha' nnablbe' l̲e' to x̲chit bežjw,
¿wnez̲jwe'-be' gox̲jní'?
13 Ki naken, cha' l̲e'e bi nakle chawe',
san nnézlele wnézjwle chegak z̲i'nle ka' da'
naken chawe', wak wx̲én l̲áže'žele X̲ale zoe'
ya'abá gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le
nnáblele L̲e'.

Z̲nnágake' Jesús žone' žin l̲en yel̲a' wak che
da' x̲iwe'
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 To ža Jesusen' bebeje' be' x̲iwe' da'
yo'o to benne', dan' žonen ga bi žak nnie'.
Kate' bežój be' x̲iwen', bchal̲j bennen'
bi gok nnie', na' bebángekle benách ka'
wnníta'gake' ga na'.
15 Bal̲e benne' ka' wnnágake':
—Žebeje' be' x̲iwe' ka' l̲en yel̲a' wak che
Belzebú da' x̲iwe', x̲angak be' x̲iwe' ka'.
16 Gónegekle yebal̲e benne' ka' si' biá'gake'
Jesusen', na' belnnable' L̲e' gone' to da' gak
bian' da' zan' ya'abá che Dios.
17 Gókbe'ele Jesusen' da' žénegekle'
góngake', na' gože' l̲égake':
—Gáte'teze gan zej nnita' benne' wnná
bia' ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', kwia
yí'gake'. Cha' žoj chóplegak benách ka'
nníta'gake' to yo'o, yeyóž chégake'.
18 L̲ezka' žak che da' x̲iwe', dan' nzin'
Belzebú. Cha' žoj chóplegak benne' ka'
yó'ogake' l̲o nan', ¿nakx̲ gak dia' yel̲a' wnná
bia' chen? ¿Na'a nnale žebeja' be' x̲iwe' ka'
l̲en yel̲a' wak che Belzebú?
19 Cha' neda' žebeja' be' x̲iwe' ka' l̲en yel̲a'
wak che Belzebú, ¿noz̲kze benne' žonne'
yel̲a' wak chegak benne' ka' žónl̲engake' l̲e'e

tz̲en, nich žebéjgake' be' x̲iwe' ka'? Che l̲en,
da' žongak benne' ka' nak bian' nchíx̲ele l̲e'e.
20 Cha' neda' žebeja' be' x̲iwe' ka' l̲en yel̲a'
wak che Dios, da' li ba bl̲a' da' z̲nna bia' Dios
gan zoale.
21 'Kate' to benne' wal̲e nzi' l̲o ne'e da' z̲díl̲-
l̲ene', na' žape chi'e liže', da' ka' nape' zej
nga'nen chawe'.
22 Na'a, cha' za' yetó benne', bennen'
nakže' wal̲e ka l̲e', wléj wchochje' l̲e',
na' yeké'e yógo'te da' z̲díl̲-l̲ene', dan' žx̲en
l̲aže'en, na' chise' da' gota' che bennen'.
23 'Cha' zoa no benne' bi žónl̲ene' neda'
tz̲en, nake' benne' z̲žii'e chia' neda'. Cha' zoa
no benne' bi z̲tóbl̲ene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' x̲iwe', da' žežinen latje chen
(Mt. 12:43-45)

24 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' žežój to be' x̲iwe' l̲o benne', z̲dan
gan nbiže, žiljen gan yezí' l̲ažen'. Cha' bi žel̲
chen, naž nnan: "Yeyá'a gan bžoja'."
25 Kate' žežinen ga na', žejx̲akan' bennen',
nake' ka to yo'o da' ba nloan, na' ba nba'an
nich no benne' chejsóe' ga na'.
26 Naž chejen, na' chejx̲ín' yegáž be' x̲iwe'
ka', da' ka' zej nakžen x̲iwe', na' chó'ogaken
bennen'. Na'a, da' gaken che bennen'
gakžen zi' ka dan' goken chie' zga'ale.

Yel̲a' ba nez z̲en da' naken dot l̲i l̲aže'
27 Kate' ne z̲chal̲j Jesusen' da' ni, to no'le
zoe' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje, na'
wnné':
—Ba nez z̲en naken che no'len' bi'e Le' l̲o
l̲i'e, na' l̲ezka' naken che lcho' no'len' gan
gožo'o.
28 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Ba nez z̲enže naken chegak benne' ka'
želyenle' x̲tiža' Dios, na' žóngake' kan z̲nnan.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Kate' ne želžingak benne' zan gan zoa
Jesusen', wzó l̲awe' z̲chal̲je', na' wnné':
—Benne' wen da kegle ki želnnable' neda'
gona' to da' gak bian' gan za' yel̲a' wak
chia'. San bi be da' gak bian' l̲é'egekle'. Toze
da' gak bian' kan gok che Jonás l̲é'egeklen'.
30 Dan' goken che Jonasen' gok to da' nak
bian' l̲awgak benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež
Nínibe. L̲ezka' gaken chia' neda', Benne'
Golje' Benách. Gaka' to da' nak bian' l̲awgak
benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.
31 Kate' žin ža chog Dios chegak benách
ka' da' sáka'gake', katen' wchi'a l̲aže'e
benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a,
Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len'
wnná bi'e benách ka' che yežlyón' da' žen'
chel̲á'a gan z̲de wbíž byo' zag ka'. Da' ben
no'len' wl̲oe'elen zej nbaga' benne' ki z̲ia. Ki
gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich
wzé nage' diža' che yel̲a' žejní'il da' bchal̲j
Salomón, benne' wnná bi'e benne' Israel
ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka
gok Salomón na'.
32 L̲ezka', Dios yechise' benne' ka'
wnníta'gake' l̲o yež Nínibe kate' žin ža choge'
chegak benách ka', katen' wchi'a l̲aže'e
benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.
Da' bengak benne' Nínibe ka' wl̲oe'elen
zej nbaga' benne' ki z̲ia. Ki gaken dan'
beyát l̲áže'gak benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež
Nínibe katen' béngekle' da' bchal̲j Jonasen'.
Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok
Jonasen'.

Da' žsa'ní' l̲o yichj l̲áz̲do'žo
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' no benne' z̲zalje' yi', bi z̲go'en gan
ngache', na' bi z̲dosen' z̲an kak, san z̲zoen'
sibe gan l̲a'ten, nich wza'nín' chegak benne'
ka' želyoé'e l̲o yo'on'.
34 Zej nak yej l̲awžo ka to da' z̲go'on baní'
l̲o yichj l̲ázdo'žo. Cha' yej l̲awo' zej naken
chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San
cha' yej l̲awo' bi zej naken chawe', dotio'
nžan' da' naken chol̲.
35 Wdape chi'i kwino' cha', nich dan'
z̲go'on baní' l̲o yichj l̲az̲do'o bi yeyaken chol̲.
36 Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken
baní', bi be da' naken chol̲ zóal̲enen le', na'
l̲e'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' z̲za'ní' yi'
gan zo'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' z̲ia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)

37 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni,
to benne' yodo' fariseo bl̲iže' L̲e' nich
chejtáwl̲ene' l̲e'. Kate' Jesusen' wyoé'e liž
benne' yodon', wži'e, na' wzó l̲awe' že'j
žawe'.

38 Kate' benne' yodo' fariseon' bl̲e'ele' L̲e', bebanle' dan' bi wdíb Jesusen' ne'e kate' za' gawe'.
39 Naž X̲anžon' gože' l̲e':
—L̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwinle kan žible l̲awle da' že'j žáwl̲enle, san l̲o yichj l̲ázdo'le nža'le da' kegle ka', na' z̲za' l̲áže'le da' bi naken chawe'.
40 L̲e'e bi žejní'ilele. ¿Bi nnézlele, Dios, Bennen' z̲l̲e'ele' da' zoa l̲awle l̲ezka' z̲l̲e'ele' da' yo'o l̲o yichj l̲ázdo'le?
41 Na'a, le wnez̲jw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.
42 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žíz̲jwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' z̲zi'le che yix̲e' weje, na' che yix̲e' rod, na' chegak yix̲e' kwando', san to z̲dézele da' naken chawe', na' yel̲a' nži'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da ka' žonle.
43 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo l̲o yo'o gan žol̲-le x̲tiža' Dios. L̲ezka' žénelele gápegak benne' ka' l̲e'e ba la'ne l̲awgak benách ka'.
44 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, dan' nakle kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nl̲a' l̲awn, na' želdá benách ka' l̲áwlegaken, na' bi žákbe'egeklen'.
45 Naž beží'i to benne' yodo' wsedle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, kate' z̲nno' ki, l̲ezka' neto' žon zi'o.
46 Jesusen' gože' l̲e':
—L̲ezka' da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa' zi'i da' bi gak no benne' we'en, san l̲e'e ni láte'ze bi z̲dalen' l̲en ni'a na'le.
47 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, dan' z̲zoale da' x̲tan ka' l̲awgak yežw ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' betgak x̲a wdé chele ka' l̲égake'.
48 Ki naken, z̲zoa lile žónl̲enle tz̲en da' bengak x̲a wdé chele ka', dan' betgak x̲a wdé chele ka' l̲égake', na' l̲e'e z̲zoale da' x̲tan ka' l̲awgak yežw ba ka' gan zej ngache'e.
49 'Che l̲en, l̲o yel̲a' žejní'il chie', Dios wnné' ki: "Sel̲a'a benne' ka' wchál̲jgake' l̲o wlaza' neda', na' benne' wbás chia' ka', gan zoale, na' benne' ki, gotle bal̲e', na' kwia l̲áže'le yebal̲e'."
50 Ki gon Dios dan' choge' chegak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlaze' L̲e'. X̲a wdé chele ka' bétgake' benne' ka' kate' wzó l̲aw žata' yežlyó nga,
51 kate' wzó l̲aw wzóa bennen' bete' Abel, z̲i'n Adán, na' zejte bétgake' Secría. Bétgake' l̲e' gachje l̲áwe'le gan de bkog la'y gan z̲zéygake' bia beždo' ka' l̲aw Dios, na' gan zoa latje la'y. Che l̲en, žapa' l̲e'e, Dios choge' chegak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka', dan' x̲a wdé chele ka' bétgake' l̲égake'.
52 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. L̲a' l̲é'ezele nzi' l̲o na'le z̲i'n ya che latje gan z̲žel̲-lžo yel̲a' žejní'il. L̲e'e bi žo'ole, na' žséjwle x̲nezgak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.
53 Kate' beyóž bchal̲jl̲en Jesusen' l̲égake' da' ni, benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' bžá'al̲e'egake' L̲e', na' wzó l̲áwgake' želnnable' L̲e' kan nak da' zan da' žákgaken,
54 nich kwéjgake' L̲e' diža' nich gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia ni'a che da' yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yel̲a' z̲l̲oé'ezele chawe' kwin

1 L̲a' ža na'ze bdobgak zan gaywá' benách gan zoa Jesusen', na' zejte wléj ljéžgake'. Naž wzó l̲aw Jesusen' z̲chál̲jl̲ene' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', dan' naken yel̲a' z̲l̲oé'ezele chawe' kwin chégake'.
2 Bi be de da' žaken ži žize dan' bi l̲a' l̲awlen, na' bi be de da' ngachen' dan' bi gak bian'.
3 Che l̲en, yógo'te da' ba wnnale gan nak chol̲, yéngekle benách ka' gan nak l̲o baní',

na' da' bchaḻjle ngáche'ze gan wzóa ḻo yo'o nyejwn, gaken da' wchaḻjgak benách ka' ḻawgak yógo'te benách.

No Benne' žaḻa' žébežo (Mt. 10:28-31)

4 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Žapa' ḻe'e, ẓí'na'do' ka': bi žébele benne' ka' žótgake' benách ka', san te na' biž bi gak góngake' chégake'.

5 Wḻoe'ela' ḻe'e no benne' žaḻa' žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e yeḻa' nban chele, na' te na' nape' yeḻa' wnná bia' cho'ne' ḻe'e ḻo yi' gabíl. O', žapa' ḻe'e, le žebe Bennen'.

6 'Žóte'gake' gayo' byínnedo' ka' ḻen chope mežw lasdo', san Dios bi žaḻ ḻaže'e nitoba'.

7 Ḻézka'kzen, yógo'te yicha' yichjle zej nbaben ḻaw Dios. Che ḻen, bi žébele. Záka'žele ḻe'e ka byínnedo' zan.

Benne' ka' ẓnnágake' zej nake' che Jesús (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Žapa' ḻe'e: yógo'te benne' ka' ẓnnágake' zej nake' chia' neda' ḻawgak benách, ḻezka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' ḻawgak wbás che ya'abá ka'.

9 Benne' ka' ẓnnágake' bi zej nake' chia' neda' ḻawgak benách, ḻezka' neda' nnia' bi zej nake' chia' ḻawgak wbás che ya'abá ka'.

10 'Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít ḻaw Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít ḻaw Dios che bennen'.

11 'Kate' wché'gake' ḻe'e gan nak ḻo yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' ḻawgak benne' ka' wchi'a ḻáže'gake' ḻe'e, na' ḻawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žaḻa' nnale.

12 Ḻa' ža na'ze wḻoé'el Dios Be' La'y ḻe'e da' žaḻa' nnale.

Yeḻa' wnni'a chežo wak gonen ga gaḻ láže'žo Dios

13 To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyaḻa' chia' che da' gota' che x̱ato'.

14 Jesusen' gože' ḻe':

—Benne'. ¿Zoa no benne' bzoe' neda' nich wchi'a ḻaža'a ḻe'e, o wzoẓja' da' de chele?

15 Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle nich bi tonle yeḻa' gape. Kégeze da' náple'ele wzóan ḻe'e ḻo yeḻa' žebele.

16 Naž Jesusen' bcháljḻene' ḻégake' da' bsaka' ḻebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápeḻi'e yeḻa' wnni'a, na' bnéẓjwḻe'e yežlyó chie'.

17 Naž wzá' ḻaže'e, na' wnné': "¿Nakx̱kze gona'? Bi nžo'o ga gape chi'a da' žonn yežlyó chia'."

18 Naž wnné': "Ki gona'. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chi'a da' žata' chia', na' gona' yo'o ẓenže ka', gan gape chi'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'.

19 Naž yapa' kwina': ba nápeḻi'a da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezí' ḻaža'a. Ye'j gawa', na' yebela'."

20 Naž Dios gože' ḻe': "Le' bi be nnezlo'. Na'a yele gato'. Na'a, ¿noẓe benne' gak chie' dan' ba btobon'?"

21 Ki žaken che bennen' ẓtobe' chekze' yeḻa' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka yeḻa' wnni'a ḻaw Dios.

Dios žape chi'e benách chie' ka' (Mt. 6:25-34)

22 Wdé na' Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Che ḻen žapa' ḻe'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánḻenle, o ni'a che laže' da' gákwle.

23 Záka'že yeḻa' nban chele ka da' žawlen, na' záka'že beḻa' žen chele ka laže' da' žákwlen.

24 Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žázgakba', na' bi žel-ḻapba', na' bi zej nnita' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios ẓwawe' ḻégakba'. ¿Bi záka'žele ḻe'e ka byínnedo' ka'?

25 ¿Noẓ benne' ládjwle ḻe'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' chen?

26 Che ḻen, cha' bi gak gonle da' naken láte'do'ze, ¿biẓ chen' že' zédlele ni'a che da' naken da' ẓenḻe'e?

27 'Le wia kan ẓgólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do laže', na' bi žábgaken laže', san žapa' ḻe'e, ḻa'kze góta'ḻe'e yeḻa' wnni'a che

Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen' da' gokwe' bi gokžen xtan ka zej nak yéjedo' ki.
28 Cha' Dios žone' xtan yeje yíxe'do' ka' da' žé'gaken na'a le'e yixe', na' wxé wižj chéygaken lo yi', ¿bi gone' da' zenže chele le'e, le'e na' bi žejle'le che Dios dot láže'le?
29 Che len, bi we' láže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen.
30 Yógo'te da' ki žiljgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba nnézkzele Xale Dios da' ka' žiážjele.
31 Le we' laže' gonle kan znna xtiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne' chele.

Yela' wnni'a da' ztobžo ya'abá che Dios (Mt. 6:19-21)

32 Lezka' wnná Jesusen':

—Bi žébele le'e, nakle zíla'do' chia' ka'. Bi nakle benne' zan, san Xale Dios žaz laže'e gonne' le'e latje chejsoale gan znna bi'e Le'.
33 Le gote' da' naple, na' le wnezjw da' si'le chegak benách yache' ka'. Ki gaken, gonle bzod mežw chele da' bi kwia yin', na' wtoble yela' wnni'a da' bi te chen ya'abá che Dios, gan bi gak žin benne' wbán, na' bi galj béledo' chen.
34 Gan že' yela' wnni'a chele, we' láže'le žinle ga na'.

Žala' gakžo ban laže'

35 Lezka' wnná Jesusen':

—Le gak ban laže', na' le wzálj yi' da' wza'nín' chele.
36 Le gak ka benne' wen žin ka', benne' želbeze' ža yelá' xángake', bennen' wyeje' lni che yela' zchag na', nich kate' yežine', wliže', na' la' wsáljwtegake' nich yeyoé'e.
37 Ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka', benne' gak ban láže'gake' kwézgake' kate' yela'že xángake'. Da' li žapa' le'e, xángaken' wpá' kwine', na' kweke' légake' gan ye'j gáwgake', na' wsí'ni'e dan' gáwgake'.
38 La'kze yelé'e kate' ba žak chol o gachje yele, cha' yedjxake'e légake' nníta'gake' želbeze' le', ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka'.
39 Žala' nnézlele da' ni. Chela' nnezle xan yo'o biz ža žin benne' wbán, gak ban laže'e, na' bi we'e latje bennen' wžíe' yežw liže', nich bi kwane' da' de liže'.
40 Che len, le gak ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža katen' bi kwezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe' (Mt. 24:45-51)

41 Naž Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿ži'o néto'ze da' ni da' žsaka' lebo', o ži'o yógo'te benách da' ni?
42 Xanžon' gože' le', na' wnné':

—¿Nozkzen' benne' wen žin chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' lo ne'e lo wláz xane'? Benne' ni, xane' wdíe' lo ne'e liže', nich kate' gala' gawgak benne' ka' nníta'gake' liže', na' wnezjwe' légake' da' gáwgake'.
43 Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' kate' yelá' xane', cha' yedjxake'e le' žone' žin na' da' bdien' lo ne'e.
44 Da' li žapa' le'e, xane' wdíe' lo na' benne' wen žin chawen' yógo'te da' de chie'.
45 Cha' no benne' wen žin gekle' bi yelá' ze xane', na' so lawe' wsaka' zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo ka', na' no'le ka', na' so lawe' ye'j gawe', na' sožle',
46 naž yelá' xan benne' wen žin na' kate' bi kweze' le', o kate' bi gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne' wen žin na', benne' bi nake' chawe', na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios.
47 'Benne' wen žin na', benne' nnezle' da' žénele xane', na' bi zoe' zbeze', na' bi žone' kan wnná xane', benne' ni, wsaka' zi'le'e xane' le'.
48 Cha' to benne' wen žin bi nnezle' da' žénele xane', na' cha' gone' da' gonen ga bage'e da' gonen ga wsaka' zi' xane' le', wsaka' zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze. No benne' nzi' lo ne'e da' zenle'e, da' zenle'e yennáb xane' lo ne'e, na' bennen' xane' bxen laže'e le' da' zenže, lezka' da' zenže yennáb xanen' lo ne'e.

Da' nak Jesús gon choplen benách ka' (Mt. 10:34-36)

49 Lezka' wnná Jesusen':

—Bla'a neda' nich wzena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich zen yin'.
50 Na'a, de to da' žala' saka'a neda' da' naken ka to da' yezóa' nis, na' že' zedla' kate' gakžen chia'.

51 ¿Žéklele le'e bla'a neda' nich wzóa' žize da' žaken yežlyó nga? Žapa' le'e: O'o. Bla'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
52 Na'a so law gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gákgake' chope la'a. Chonne' tíl-lengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíl-lengake' chonne' ka'.
53 No benne' zoa xkwide' byo chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' byon' tíl-lenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' no'len' tíl-lenbe' xna'ben'. No'len' zoa zoa' liže' tíl-lene' zoa' ližen', na' zoa' ližen' tíl-lene' to' zi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian' (Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54-56 Lezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Nnézkzele dan' znnagak benách ka', znnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan znnágake'. Le'e, benne' bi nnezle ka'. Žak znnéya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzele.

Žala' yegá'nlenžo chawe' no benne' zže'e žo'o (Mt. 5:25-26)

57 Lezka' wnná Jesusen':
—¿Biz chen' bi zchi'a láže'kzle le'e kan nak da' naken chawe'?
58 Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' laže' yegá'nleno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yesbage'e le' zia law benne' zchi'a laže'e le'e, na' bennen' zchi'a laže'e wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'.
59 Žapa' le', bi yežojo' ga na' kate' chízjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

1 La' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bzéngekle' Jesusen' kan ben Pilato. Bete' bale benne' Galilea, na' wzi'e žen chégake', na' bchagen' len xchengak bia beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wžíagake' xchéngakba' law Dios.
2 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Žéklele le'e wbágaʼžegak benne' Galilea ka' dola' ka yezika' benne' Galilea ka', dan' belzake'e ki?
3 Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele.
4 Lezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na', da' nzin' Siloé, légake', na' gótgake'. ¿Žéklele le'e belbágaʼže benne' ka' zia ka yezika' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén?
5 Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' lebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

6 Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':
—Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Twiz twiz bejwíe' cha' zbia yagen', san bi be bžel-le'.
7 Naž gože' benne' žone' žin lo yežlyó chien', na' wnné': "Ba gok chonniz žida' žeyilja' da' kwia yag higo ni, san bi be žežel-lan'. Bchogen. ¿Biz chen' kon lanen yežlyó nga?"
8 Naž bechebe benne' wen žin na', na' gože' le': "Xan, bka'nen yetó yízteze, na' wzacha' yo kwe'j kožen, na' wžáʼn bebe.
9 Cha' kwia yag ni, na' yega'nen wen, san cha' bi be kwian, naž chogon'."

Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate' nak ža la'y

10 To ža žsedle Jesusen' benách ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios kate' nak ža la'y chégake'.
11 Zoa to no'le ga na' ba gok chino' chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e be' xiwe' da' žonen ga bi zej nnita' benách ka' chawe', na' nyéchwteze' zde', na' bi žak yelí kwine'.
12 Katen' Jesusen' ble'ele' no'len', bliže' le', na' wnné':
—Nó'ledo', ba beyako'.
13 Naž Jesusen' bxoa ne'e le', na' la' blite kwin no'len', na' bka'n zene' Dios.
14 Naž bža'a benne' blo che yo'o gan želyenle' xtiža' Dios. Zže'e dan' beyón Jesusen' no'len' kate' nak ža la'y. Benne'

blon' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Xop ža de gonžo žin. De latje lo ža ka' yidle nich no benne' yeyone' le'e, na' kege ža la'y.

15 Naž beží'i Xanžon', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zloé'ezele chawe' kwinle, ¿bi žejsežle bia beže ka' che chele gan dá'gakba' kate' nak ža la'y, na' chjwá'leba' we'j nis?

16 No'le ni nake' za'só Bran, na' chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi' da' xiwe' le'. ¿Bi žala' no benne' yeslé' le' lo nan' la'kze nak ža la'y?

17 Kate' wnná Jesusen' da' ni, bedoé'egekle yógo'te benne' yodo' ka' nníta'gake' ga na', na' belžé'e Le', san bebégekle yezika' benách ka' nníta'gake' ga na'. Ki béngake' dan' blé'egekle' da' zen ka' da' žon Jesusen'.

Žsaka' lebe Jesús che bínnedo' mostasa (Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Naž wnná Jesusen':

—¿Nakxkze žak zgole da' znna bia' Dios, o bize wsaka' lebžon?

19 Žaken kan žak che to bínnedo' mostasa, dan' wzí' to benne', na' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Bgole yag mostasan', na' goken to yag zen, na' bžingak byínnedo' ka', na' béngakba' xó'ngakba' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil (Mt. 13:33)

20 Lezka' wnná Jesusen':

—¿Bizkze wsaka' leba' da' znna bia' Dios?

21 Naken ka kwa zichj che yet xtil, dan' wzí' to no'le, na' bchixen' chonne kwe' kwa yet xtil, na' bgole dot kwan'.

To gan žala' težo da' naken to lchido' (Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje' Jerusalén, wdíe' lo yež zen ka', na' yežđo' ka', na' žsedle' benách ka' nníta'gake' latje ka'.

23 To benne' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿babze benne' ka' yelágake'?

Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',

24 na' wnné':

—Le we' laže' cho'ole zaka' gan žo'ogak benách ka', da' naken to lchido', dan' žapa' le'e: yénegekle benne' zan chó'ogake' ga na', san bi sáke'gekle'.

25 Te chas xan yo'o, na' wsejwe' yo'o, le'e na' soale la' lí'ale, so lawle wližle ža yo'on', na' ye'le-ne': "Xan, xan, bsaljw cho'oto'." Naž yeží'i bennen', na' yi'e le'e: "Bi nnezla' noz benne' le'e."

26 Naž so lawle nnale: "We'j bdáwlento' Le', na' bsedlo' gan nak lawe' ya'a cheto'."

27 Naž yi'e le'e: "Žapa' le'e, bi nnezla' ga benne' le'e. Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' kegle."

28 Naž kwež nyáche'le, na' wxéj láye'le kate' lé'elele Bran, len Isaak, na' Jakob, na' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' chejnníta'gake' gan znna bia' Dios, san le'e ga'nle la' lí'ale.

29 Žingak benne' ka' žójgake' zaka' gan zla' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáwgake' gan znna bia' Dios.

30 Naž bale benne' ka' gákgake' benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a, na' bale benne' ka', benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze.

Zbež nyache' Jesús ni'a chegak benách Jerusalén (Mt. 23:37-39)

31 La' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

—¡Bežój! ¡Bezónnj nga, dan' žénele Herodes gote' Le'!

32 Jesusen' gože' légake':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka to beza', da' znnia': Bwia nga, žebeja' be' xiwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na' wxé, na' wižj, na' yeyóž gona' žin chia'.

33 Žon byenen yá'alena' xneza' na'a, na' wxé, na' wižj, na' žina' lo yež Jerusalén, dan' žótgake' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' lo wláz Dios.

34 'Le'e, zoale Jerusalén. Žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' wbás ka' žsela' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia' kan žon zkoko', ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele.

35 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' le'e, biž lé'elele neda' na' zejte nnale: “Ba nez zen gaken che bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios.”

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

1 Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e že'j žawe', na' benne' yodo' fariseo ka' nníta'gake' ga na' zwíagake' Le'.

2 Lezka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' law Jesusen'.

3 Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wsedle ka' tzen len benne' yodo' fariseo ka', benne' ka' žsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

4 Légake' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' bexwe' benne' yižwén', na' beyone' le', na' la' beséla'tie' le'.

5 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ládjwle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bíxeba' toba' to lo yežw, ¿bi chejleje'-ba', la'kze nak ža la'y?

6 Bi be gok yeží'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

7 Kate' Jesusen' ble'ele' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje blo ka' gan že'j žáwgake', naž bsaka' lebe', na' gože' légake':

8 —Kate' no benne' wliže' le' nich chejo' ga žak lni che yela' zchag na', bi kwi'o latje blo. Cha' bliže' to benne' nakže' blo ka le',

9 naž bennen' bliže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': “Bnezjw latje kwe' benne' ni gan ži'o” na' lo yela' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte.

10 Kate' no benne' wliže' le', bejžé' že'lte, nich kate' la' bennen' bliže' le', na' yi'e le': “Bicha'a, wdé yelate' kile.” Naž gakžo' le' blo lawgak benne' ka' želbé'lene' le' tzen.

11 No benne' zka'n zen kwine', góngake' ga yeyexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', góngake' ga gakže' blo.

12 Lezka' Jesusen' gože' bennen' bliže' Le', na' wnné':

—Kate' gono' to yela' waw, o lnido', bi wližo' lježo' ka', na' benne' bicho'o ka', na' biche' lježo' ka', na' benne' zjo'o li'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yela' wnni'a. Ki žala' gono' dan' lezka' wližgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebí'igake' chio'.

13 Kate' gono' to yela' waw, bliž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'.

14 Naž ba nez zen gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio', san yebí'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to lni zen

15 Zoa to benne' že'j žáwlene' Jesusen' tzen ga na', na' katen' benle' da' ni, gože' Le':

—Ba nez zen gaken che no benne' ye'j gawe' gan znna bia' Dios.

16 Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' bene' to lni zen, na' bliže' benne' zan.

17 Kate' ba wzí'ni'a yela' waw, bsele'e benne' wen žin chie' nich chejyeže' benne' ka' ba bliže', na' wnné': “Le da, dan' ba de yógo'te.”

18 Wzó law yógo'tegake' znnábgake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': “Za' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwían'. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'.”

19 Yetóen' wnné': “Za' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwía' cha' žóngakba' žin. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'.”

20 Yetóen' wnné': “Za' bchag na'a, na' bi gak yida'.”

21 Kate' beyéj benne' wen žin na', bejyeže' xane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' xan yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': “Wyéj na'atge gan nak lawe' ya'a, na' gan zej nak lo nez che yež nga, na' bejxí' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'.”

22 Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': “Xan, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje.”

23 Naž xane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': “Wyéj gan nak lo nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak

benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga.
24 Žapa' le'e: nitó benne' bliža' zga'ale bi ye'j gawe' yela' waw chia'.”

Da' sáka'žo cha' gónlenžo Benne' Cristo tzen

25 Lo ža ka' benne' zan žjáklene' Jesusen', na' Le' beyechje', na' gože' légake':
26 —Cha' no benne' yénele' gónlene' neda' tzen, na' cha' bi žíi'žele' neda' ka nži'ile' xa xne'e, na' zo'le', na' zi'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yela' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.
27 No benne' bi gónlene' neda' tzen la'kze gon byenen chejté'e le'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.
28 Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žénele' gone' to yo'o sibe, ¿bi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x mežw žala' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žala' chizjwe' nich yeyóž gone' yo'on'?
29 Cha' bi gone' ki, na' cha' so lawe' kweke' len yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so lawgak yógo'te benne' gon dítjgekle' le', benne' ka' lé'egeklen',
30 na' nnágake': “Bennen' wzó lawe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonen'.”
31 Lezka', cha' zoa no benne' wnná bia', na' cha' žon byenen cheje' lo wdile chejtíllene' yetó benne' wnná bia', ¿bi kwi'e zga'ale, na' gone' xbab cha' wak chejtíllene' bennen' zchi'e galje mil benne' chie', na' le' chi milze benne' zchi'e?
32 Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná bian' ne zoe' zi'to', sele'e to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx žala' gone' nich gá'nlengake' chawe' toe' yetóe'.
33 Ki naken, cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' zniten yela' sna'a chen (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 Lezka' wnná Jesusen':
—Nak chawe' zede', san cha' nit yela' sna'a chen, ¿nakx gak yeyonžon sna'a?
35 Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

15

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to zila', bia wnitlba' (Mt. 18:10-14)

1 Bdobgak yógo'te benne' wechizjw ka' len benne' nexjw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'.
2 Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Bennen' žape' benne' dola' ka' ba la'ne, na' že'j žáwlene' légake'.
3 Naž bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':
4 —Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, zej nnita' to gaywá' zila' chie', na' cha' nitlba' toba', ¿bi wka'ne' bia taplalj to galje ka' gan nak lo latje dachen', na' cheje' chejdilje' zilan', bia nnitlba', kate' yežélžele'-ba'?
5 Katen' ba bežel-le'-ba', lo yela' žebél chie' yexóe'-ba' ža'a yene',
6 na' kate' yežine' liže', wtobe' lježe' ka' len benne' zjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': “Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' zila' chia', bian' wnitlba'.”
7 Žapa' le'e: lezka' gáta'že yela' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' dola', benne' yeyát laže'e, ka gata' ni'a chegak taplalj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát láže'gake'.

Žsaka' lebe Jesús che to mežw da' wnitlen

8 Lezka' wnná Jesusen':
—Wzóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitle to mežw plat na', ¿bi wzalje' yi', na' wlóe' lo yo'o chien', na' yeyiljen' binlo kate' yežélželen'?
9 Katen' yežel-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' len no'le zjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': “Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' mežw plat na' dan' wnitlen.”
10 Neda' žapa' le'e: lezka' yebéle'egekle wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' dola', benne' yeyát laže'e.

Žsaka' lebe Jesús che to xkwide' wnitlbe'

11 Lezka' wnná Jesusen':
—Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'.
12 Xkwide' nyache' gožbe' xabe', na' wnnabe': “Xe, benn da' žeyala' chia' che da'

den chio'.” Naž x̱aben' wdise' chégakbe' da' nape'.
13 Wdé na', x̱kwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wẕi'be', na' wyejbe' to yež zi'to', gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle.
14 Katen' beyóž bdach dot dan' wẕi'be', na' gok wbín ḻo yež gan zoabe', na' byážjelbe'.
15 Naž wyejbe' wen žin che to benne' ḻo yežen', na' bennen' bseḻe'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe' koch chie' ka'.
16 Gok ḻáže'be' gawbe' yix̱e' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bneẕjwen' gawbe'.
17 Naž beyát ḻáže'be', na' wnnabe': “Benne' zan nníta'gake' wen žin liž x̱a', na' deḻe'e da' že'j žáwgake', san neda' žatkza' ḻo yeḻa' ẕdon nga.
18 Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa x̱a', na' yapa'-ne': X̱e, bena' doḻa' ḻaw Dios, zoe' ya'abá chie', na' ḻawo' le'.
19 Biž naka' neda' zi gaka' ẕi'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'.”
20 Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa x̱abe'.

’Kate' ne zeza'be' zi'to', x̱abe' bḻe'ele'-be', na' beyache' ḻáže'le'-be'. Taríaze bejchág x̱abe' ḻebe', na' beyeḻe'e yenbe', na' bnope'e-be'.
21 Naž ẕi'ne' na' gožbe'-ne': “X̱e, bena' doḻa' ḻaw Dios, zoe' ya'abá chie', na' ḻawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' ẕi'no'.”
22 Naž x̱abe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': “Le chejléj to laže' da' záka'ḻe'en, na' le wakw-be'. Le ko'o to da' záka'ḻe'e x̱ben na'be', na' le wléj-be' ẕelbe'.
23 Le chejx̱í' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni.
24 Ki gonžo dan' gok x̱kwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba beḻa'be' na'a.” Naž wzó ḻáwgake' žebégekle'.
25 ’Kate' ne žak da' ki, x̱kwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yix̱e'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawze ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a ḻo yo'on'.
26 Naž bḻižbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' ḻe' biẕen' žaken.
27 Benne' wen žin na' gože'-be': “Bežín bi' bicho'on', na' x̱o' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo ḻo ne'e.”
28 Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' ḻo yo'on'. Naž bežój x̱aben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'.
29 Beží'i bi' waken', na' gožbe' x̱abe', na' wnnabe': “Nnézkzelo' ba bena' x̱chino' zan yiz, na' nitó chi'i bi na' wži'a che x̱tižo'o, na' nitó chi'i bi na' gonno' to ẕíla'do', bia gáwḻena' lježa' ka'.
30 Na'a, kate' beḻá' x̱kwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdáḻenbe' no'le ḻe'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a chebe'.”
31 Naž x̱abe' gože'-be', na' wnné': “Ẕi'na', le' zóaḻentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen.
32 Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba beḻa'be'.”

16

Žsaka' ḻebe Jesús che to benne' wen žin bi nake' chawe'

1 Ḻezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẕen, na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' ḻo ne'e da' nape x̱ane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' ẕia ḻaw x̱ane'. Wnnégake' chie' ẕžia yi'ze' da' nape x̱anen'.
2 Naž x̱an yo'on' bḻiže' benne' wen žin chien', na' gože' ḻe': “¿Biẕe da' ni ženla' kan žono'? Bḻoe'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n ḻo no'o da' naken chia'.”
3 Naž bezá' ḻaže' benne' wen žin na', na'wnné': “¿Nakx̱kze gona'? Žebéj x̱ana' neda' ga ni žona' žin. Bi gak gona' žin yix̱e', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi da' gonnze' chia'.
4 Na'a nnezla' da' gona' nich kate' yebéj x̱ana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' lížgake'.”
5 Naž benne' wen žin na' bḻiže' benne' ka' zoa da' ẕbága'gake' che x̱ane', na' gože' benne' nežw: “¿Gáka'ẕe ẕbago'o che x̱ana'?”
6 Ḻe' wnné': “To gaywá' že'e ži'a set ẕbaga'a.” Benne' wen žin blon' gože' ḻe', na' wnné': “Ni de yich gan nyeḻa' dan' ẕbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó ḻe'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a ẕbago'o.”

7 Wdé na' wnnable' yetóe', na' wnné': “Cheze le', ¿gáka'ze zbago'o?” Le' wnné': “To gaywá' da'a zoa' stribe.” Naž benne' wen žin na' gože' le', na' wnné': “Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Bzoj yetó le'e yich da' nnan taplalj da'a zbago'o.”

8 Gokbe'el xane' bsíne'le benne' wen žin chien', bennen' bi nake' chawe'. Ki naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' lo da' ka' žóngake' la' légakze', ka zej nak benne' ka' želdálene' Dios tzen lo baní' chie'.

9 'Neda' žapa' le'e: le ga'nlen benách ka' chawe', wkónlele žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'nle da' ki, gápegake' le'e ba la'ne lo latjen' da' zejlí kanne.

10 'No benne' zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. No benne' bi zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' bi wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e.

11 Che len, cha' bi zkónlele binlo žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, ¿nozkze benne' wdíe' lo na'le yela' wnni'a da' naken li laže'?

12 Cha' bi zkónlele binlo žin da' nzi' lo na'le da' naken che benne' yoble, ¿nozkze benne' wdíe' lo na'le da' žala' gaken chekzle?

13 'Nitó benne' wen žin bi gak gone' xchingak chope xane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' chela'ale yetóen'. Bi gak gonle xchin Dios, na' lezka' gonle žin nich gata' yela' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.

14 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' zdan láže'gake' yela' gape, che len ben dítjgekle' Jesusen'.

15 Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e zloé'ezele chawe' kwinle lawgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o lo yichj lázdo'le, dan' bi zle'el Dios chawe' da' zdan láže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

16 Lezka' wnná Jesusen':

—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bchálјgake' lo wláz Dios, na' zejte ža wzóa Zwa. Naž katen' bla' Zwan', wzó law zze diža' kan gak cho'ogak benách ka' gan znna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách chó'ogake' ga na'.

17 'La'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to díža'ze da' nyejwn le'e yich da' znna Dios.

Da' zla'a laz benne' ka' nžag ná'gake' (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' cha' wechág ná'lene' no'le yoble, gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' cha' no benne' byo wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

19 Naž bzaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' záka'le'en, na' tža tža žónteze' lni, na' že'j žáwgake' da' dzi'le'e.

20 Lezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', na' do zentie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'.

21 Žak laže' benne' yáche'don' gawe' da' bizjw ka' da' žéxjwgaken zan gan že'j žaw benne' wnni'a na'. Lezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-le'eba' lo we' ka' che benne' yáche'don'.

22 Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e le' nich chejzóalene' Bran gan nak latje xtan che Dios. Lezka' got benne' wnni'a na', na' bkáche'gake' le' lo yežw ba.

23 Kate' ne zzáka'le'e bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', gan zoe' latje chegak benne' gat ka', na' bchis lawe', na' ble'ele' Bran, gan zoe' zí'to'le, na' zoalen Lásaron' le'.

24 Naž wnníe' zižje, na' wnné': “Xe, Bran, beyache' laže'l neda'. Bsela' Lásaro ga zoa' ni nich yesbise' xben ne'e, na' yedjsbise' loža'a, dan' zzáka'li'a lo yi' nga.”

25 Bran na' gože' le', na' wnné': “Zi'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan góta'le'e yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na' na'a, žebél Lásaro nga, na' le' zzako'o ga na'.

26 Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na' ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nníta'gake' nga, cha' yénegekle' tégake' gan

zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nníta'gake' ga na' bi gak yídgake' kile."
27 Naž bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na' wnné': "Xe, Bran, žáta'yoela' le' yeselo'o Lásaron' liž xa',
28 dan' zej nnita' gayo' benne' bicha'a ga na'. Beselee nich chejzenle' légake' ka nak da' žaken nga, nich bi yídgake' latje ga zzáka'li'a ni."
29 Naž Bran na' gože' le', na' wnné': "Zej de da' bzoj Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' nzi' lo ná'gake'. Žala' wzé nággake' diža' ka'."
30 Beží'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', na' wnné': "Xe, Bran, bi gonen ki, san cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje' gan nníta'gake', na' yeyát láže'gake'."
31 Bran na' gože' le', na' wnné': "Cha' bi zze nággake' da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, bi chejlé'gake' la'kze no benne' yebane' lo yela' got."

17

Žala' gon byenžo bi gonžo ga baga' no benne' dola'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' ga no benne' bage'e dola'.
2 Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha' wgala' yene' to yej da' žot, na' chejžó'n kwine' lo nisdo', nich bi gone' ga baga' no benne' chia' dola'.
3 Le wia binlo da' žonle. Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'ile', na' cha' yeyát laže'e, benít law chie'.
4 La'kze gaže chi'i to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan zo', na' yi'e le': "Žeyát laža'a" žala' yenít lawo' chie'.

Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che Benne' Cristo

5 Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake' Le', na' wnnágake':
—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.
6 Xanžon' gože' légake', na' wnné':
—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios, na' nakzen ka to bínnedo' mostasa, gak ye'le yag zen ni: "Kwas ga ni, na' bejsóa lo nisdo'" na' gonen kan že'len.

Kan žala' gon no benne' nake' wen žin

7 Lezka' wnná Jesusen':
—Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' zoa to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže o zlape', na' kate' yeyóž gone' xchin xane', ¿žéklele ye' xane' le', na' nne': "Da, wžé' ye'j gawo'"?
8 O'o. Ki yi'e le': "Bsí'ni'a da' gawa' neda'. Wzóa kwezo' wžío' da' ye'j gawa'. Teže na' gak ye'j gawo' le'."
9 ¿Yi'e benne' ndo'w chie' na': "Žóxkeno'" dan' bene' kan gože' le'? Žekla' neda', bi gone' ki.
10 Lezka' gaken chele le'e. Kate' ba benle yógo'te da' bchi'le Dios le'e gonle, žala' nnale: "Nakto' wen žin bi be záka'to', dan' bénzeto' da' žon byenen gonto'."

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

11 Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' lo yež Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab Galilea.
12 Kate' bžine' to yeždo', bžojgak chi benne' zej de'e yižwé' leže zedjchággake' Le', na' bgá'ngake' zí'to'le.
13 Zižje blížgake' Le', na' wnnágake':
—Jesús, benne' wsedle, beyache' laže'l neto'.
14 Kate' ble'el Jesusen' légake', gože' légake':
—Le chej, chejloé'el kwinle lawgak bxoz ka'.
Kate' ne zjake', beyákgake' chawe'.
15 Naž to benne' ládjwgake', katen' gókbe'ele' ba beyake' chawe', beyeje' gan zoa Jesusen'. Wnníe' zižje, na' bka'n zene' Dios.
16 Byechwe', na' bzechw lawe' lo yo law Jesusen', na' gože' Le': "Žóxkeno'."
Bennen' nbabe' Samaria.
17 Naž Jesusen' gože' le':
—¿Bi nnita' chi benne' beyákgake' chawe'? ¿Gaze zej nnita' yezika' benne' ka'?
18 ¿Bi zoa no benne' yedjká'n zene' Dios, san toze benne' zi'to' ni?
19 Naž Jesusen' gože' bennen', na' wnné':
—Beyase, na' beyéj ližo'. Ba beyako' chawe' dan' žejli'o chia'.

Kan la' dan' znna bia' Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Kate' benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Jesusen' batze la' dan' znna bia' Dios, Le' bechebe', na' gože' légake':

—Kan la' dan' znna bia' Dios, bi naken to da' lé'elelen.

21 Bi gak no benne' nne': “Blan' nga” o nne': “Bžinen ga na'.” Le wia nga. Znna bia' Dios lo yichj lázdo'gak benách ka'.

22 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Žin ža kate' yénelele lé'elele ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, san bi lé'elelen.

23 La'gak benne' yé'gake' le'e: “Zoe' ga ni” o nnágake': “Zoe' ga na'.” Bi chejle ga na', na' bi gónlenle légake' tzen.

24 Kan žak kate' žep yes, na' zza'nín' dot ya'abá, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

25 Zga'ale kate' gak da' ni, žon byenen saka'a neda', na' benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a wzóagake' neda' chela'ale.

26 Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

27 Ža ni'te na' we'j bdáwgake'. Bchag ná'gake', na' bdégake' zí'ngake' ka' lo yela' zchag na', na' zejte wyó'o Noé na' lo barkw zen na' da' nzin' arka, na' la' gokte yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yin' yógo'tegake'.

28 Lezka' goken ža na' katen' wzóa Lot. We'j bdáwgake'. Gó'wgake', na' béte'gake'. Gózgake' yežlyó che chégake', na' béngake' yo'o che chégake'.

29 Kate' bžin ža na' katen' bežój Lot na' lo yež Sodoma, ka to nis yejw bexjw da' zzalj yi', na' bžia yin' yógo'tegake'.

30 Lezka' gaken kate' žin ža la' lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

31 'Kate' žin ža na', cha' zoa to benne' yichjo'o, na' da' de chie' yo'on lo yo'on', bi žala' yetje' nich chejxi'e dan' den chie'. Lezka' no benne' zoe' yixe' bi žala' yeyeje' liže'.

32 Le yesá' laže' kan gok che zo'le Lot na', bwie' xkóže'le', na' beyake' yej zede'.

33 No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wniten', san bennen' wsane' yela' nban chie' ni'a chia' neda', gape chi'en'.

34 'Žapa' le'e: kate' žin yelen', cha' ztasgak chope benne' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

35 Cha' chope no'le yelgote' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

36 Cha' chope benne' góngake' žin yixe', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

37 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, ¿gaz gak da' ki?

Jesusen' gože' légake':

—Gan de to da' gat, dóbgakkze lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a laže'

1 Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake' kan žon byenen wlížtezžo Dios, na' bi gak chope láže'žo.

2 Wnné':

—To yež wzóa to benne' wechi'a laže', na' bi zžebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne.

3 La' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a lažen', na' wnné': “Bchi'a laže' che da' žon to benne', žone' chia' da' zia.”

4 Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdé na' wzá' laže'e, na' wnné': “La'kze bi zžeba' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne,

5 san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon lele' neda', che len wchi'a laža'a da' žaken chie', nich bi yídteze' ga ni, na' nich bi tetle gon lele' neda'.”

6 Naž Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a lažen', bennen' bi nake' chawe'.

7 ¿Bi wchi'a laže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žlížgake' Le' dot ža dot yele? ¿Wžele' gáklene' légake'?

8 Žapa' le'e: la' wchi'a láže'tie' légake'. Kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, ¿wežel-la' benne' ka' žejlé'gake' chia' yežlyó nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechizjw

9 Bzaka' lebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' zloé'ezegekle' chawe' kwíngake', na' zká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'.

10 Ki wnné':
—Bžingak chope benne' gan nak l̲o z̲chil yodo' nich wl̲ížgake' Dios. To bennen' nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' z̲chiz̲jwe' benách ka' l̲o wláz yež zi'to'.
11 Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bl̲iže' Dios, na' wnné': “Dios, žapa' Le': žóx̲keno', dan' bi naka' ka zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' z̲ka'n dítjgake' yel̲a' z̲chag na'. L̲ezka' bi naka' ka benne' wechiz̲jwn'.
12 Neda' žona' wbás chope chi'i žak x̲ono' ža weje, na' z̲nez̲jwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'.”
13 Benne' wechiz̲jwn' wzíe' zí'to'te, na' bi bežogle' wchís l̲awe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': “Dios, beyache' l̲aže'l neda', benne' dol̲a'.”
14 Naž wnná Jesusen':
—Neda' žapa' l̲e'e: beyéj benne' wechiz̲jwn' liže', na' ba beyake' chawe' l̲aw Dios, kege ka benne' fariseon'. No benne' z̲ka'n z̲en kwine', gon Dios ga yex̲jwe', san no benne' zoe' gax̲jw l̲aže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús žl̲iž chawe'e x̲kwíde'do' ka'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Naž bžingak benne' byo ka' l̲en no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e x̲kwíde'do' ka' chégake' nich x̲oa na' Jesusen' l̲égakbe'. Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' bl̲é'egeklen', bdíl̲egake' l̲égake'.
16 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wnné':
—Le we' x̲kwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle x̲nézgakbe', dan' gata' latje chegak benne' ka' zej nake' ka x̲kwíde'do' ki gan z̲nna bia' Dios.
17 Da' li žapa' l̲e'e: no benne' bi si' l̲o ne'e da' z̲nna bia' Dios, kan žon to x̲kwíde'do', bi cho'o bennen' gan z̲nna bi'e.

To benne' del̲e'e yel̲a' wnni'a chie'
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz̲e žal̲a' gona' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chia'?
19 Jesusen' gože' l̲e':
—¿Biz̲ chen' ži'o neda': “Dot chawe'”? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.
20 Nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios l̲e'e:
Bi gono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen l̲aže'.
Wdape x̲a x̲no'o ba la'ne.
21 Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':
—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó l̲aw naka' x̲kwide'.
22 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' l̲e':
—Yetó da' žiažje gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnez̲jwn chegak benách yache' ka', na' gata' yel̲a' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benl̲en neda' tz̲en.
23 Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' l̲aže'e, dan' del̲e'e yel̲a' wnni'a chie'.
24 Kate' bl̲e'el Jesusen' kan gok bennen' nyache' l̲aže', wnné':
—Zédel̲e'e gaken cho'ogak benne' ka' del̲e'e yel̲a' wnni'a chégake' gan z̲nna bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o to benne' del̲e'e yel̲a' wnni'a chie' gan z̲nna bia' Dios, ka te to bia z̲biagak benne' ka' to l̲o nag yeche'.
26 Naž benne' ka' béngekle' da' ni wnnágake':
—¿Noz̲kze benne' gak yelé', cha'?
27 Jesusen' gože' l̲égake':
—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.
28 Naž Bedw gože' Jesusen':
—Bwia nga, neto' bka'nto' yógo'te da' den cheto', na' žónl̲ento' Le' tz̲en.
29 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e, no benne' wka'ne' liže', o x̲a x̲ne'e, o biche' lježe' ka', o z̲o'le', o z̲i'ne' ka', dan' že' l̲aže'e nna bia' Dios gáte'teze,
30 si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.

Jesús z̲nne' da' yoble za' gótgake' L̲e'
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', cheze, na' gože' l̲égake':

—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yógo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnagak benne' ka' bchálj gake' lo wláz Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách.
32 Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon dítjgekle' neda', na' wlíž zí'gake' neda', na' wžé'egake' neda' zene'.
33 Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.
34 Bi wyejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' bi wnnézgekle' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.
36 Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bizen' žaken.
37 Benne' ka' góžgake' le':
—Jesús, benne' Nasaret, zdie' nga.
38 Naž benne' lo cholen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
39 Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnníe' zížježe, na' wnné':
—Za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
40 Naž wzé Jesusen' žize, zbeze', na' bsele'e to benne' chejliže' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le',
41 na' wnné':
—¿Bize žénelo' gona' chio'?
Benne' lo cholen' wnné':
—Žénela' yeyaljw yej lawa'.
42 Jesusen' gože' le':
—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.
43 La' belé'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lezka' yógo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

1 Naž wyoé'e Jesusen' lo yež Jerikó, zdie' lo ežen'.
2 Wzóa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' wechizjw ka', na' dele'e yela' wnni'a chie'.
3 Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wzáke'le' dan' zej nnita' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'.
4 Naž taría taría wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'.
5 Kate' bžin Jesusen' ga na', bchis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon', na' gože' le':
—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenen chejga'na' ližo' na'a.
6 Naž la' bedínnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'.
7 Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, wzó láwgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':
—Wyoé'e nich gá'nlene' benne' dola'.
8 Naž wzé Sakeon', na' gože' Xanžon':
—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnezjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdetle bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.
9 Jesusen' gože' le':
—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran.
10 Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjdilja', na' yeslá' benne' ka' zej nnitle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

11 Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žíngake' lo yež Jerusalén, na' žékgekle' za' la' dan' znna bia' Dios.
12 Ki wnná Jesusen':
—Wzóa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná bia', na' te na' yelé'e laže'.
13 Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': "Le chiljlen mežw ni kate' yela'ža'."
14 Benne' wláž ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe',

bséḻa'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake': “Bi žénelto' nna bia' bennen' neto'.”
15 Naž benne' blon' wzí' ḻo ne'e yeḻa' wnná bia', na' bežine' laže'. Naž bseḻe'e to benne' chejḻiže' benne' wen žin ka', benne' ka' bdie' ḻo ná'gake' mežw ka', nich nnezle' baḻze mežw wdíljḻenen' to toe'.
16 Kate' bžin benne' nežw ga na', wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yechí kwe' ka'.”
17 Xanen' gože' ḻe': “Chawe' beno'. Nako' benne' wen žin chawe'. Dan' binlo bkonlo' žin láte'ze da' gota' ḻo no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yež ka'.”
18 Naž yetó benne' wen žin bžine' ga na', na' wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yegayo' kwe' ka'.”
19 Xanen' gože' ḻe': “Nna bi'o gayo' yež ka'.”
20 Naž yetóe' bžine' ga na', na' wnné': “Xan, ni de to kwe' mežw chion'. Btoban' laže', na' wdape chi'an.
21 Ki bena' dan' bžeba' le', dan' nako' benne' snia. Žono' kan znnagak benách ka': žezi'o da' bi bdixjo', na' zḻapo' gan bi gozo'.”
22 Naž xanen' gože' ḻe': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe'. Ni'a che da' wnnó' wchi'a ḻaža'a le'. Žákbe'elo' naka' benne' snia, na' žezi'a da' bi bdixjwa', na' zḻapa' gan bi goza'.
23 Na'a, ¿biz chen' bi bejló'o mežw chian' gan gon yichjen, nich kate' yeḻá'a, yezi'an ḻen yichjen?”
24 Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' ḻo ne'e, na' le wnezjwn che bennen' bezi'e chi kwe' mežwn'.”
25 Naž góžgake' ḻe': “Xan, ba yo'o ḻo ne'e chi kwe' mežw.”
26 Naž bechebe xángake', na' wnné': “Žapa' ḻe'e: no benne' wkonle' binlo žin da' do' yo'on ḻo ne'e, wxén láže'gake' ḻe' yelate', san no benne' bi zkonle' binlo žin da' do' yo'on ḻo ne'e, yennábgake' dan' wyó'on ḻo ne'e.
27 Kan nak chegak benne' ka' bi zḻé'egekle' neda' chawe', na' bi gónegekle' nna bi'a ḻégake', le chejxí'-gake', na' le got-gake' ḻawa' neda' nga.”

Žo'o Jesús ḻo yež Jerusalén ḻen yeḻa' zen (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyoé'e nez zeje' zaka' yež Jerusalén.
29 Kate' bžíngake' gawze gan že' yež Betfagé, na' yež Betania, gan nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo, bseḻa' Jesusen' chope benne' wsedle chie' ka',
30 na' gože' ḻégake':
—Le chej yežon' da' žen' yeláte'do' wnežw gan zoažo, na' katen' žinle ḻo yežen', chejxáka'le to búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne' bi na' kwie'-ba'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' nga.
31 Cha' no benne' nnable' ḻe'e, na' nne': “¿Biz chen' žsežle-ba'?” ye'le-ne': “Xanžon' žiážjele'-ba'.”
32 Jak benne' wsedle chie' ka', benne' ka' bseḻe'e, na' bejxáka'gake'-ba' kan ba gož Jesusen' ḻégake'.
33 Katen' beséžgake' búrrodon', benne' xanba' ka' góžgake' ḻégake':
—¿Biz chen' žsežle búrrodon'?
34 Beží'igake', na' wnnágake':
—Xanžon' žiážjele'-ba'.
35 Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'. Kate' ba bxóagake' laže' cheḻá'a ka' chégake' xkože' búrrodon', bžíagake' Jesusen' xkóže'ba' ḻaw laže' ka'.
36 Belchiljwe' laže' chégake' ḻo nez gan žaḻa' te Jesusen'.
37 Kate' ba bžíngake' gawze gan zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo, benne' ka' žónḻengake' Jesusen' tzen, ḻo yeḻa' žebél chégake', wzó ḻáwgake' znnégake' zižje, na' bka'n zéngake' Dios ni'a che yeḻa' wak zen ka' da' bḻé'egekle', da' ka' ben Jesusen'.
38 Wnnágake':
—¡Ga'n zen benne' wnná bia' ni, benne' ze'e ḻo wláz Xanžo Dios! ¡Za' ya'abá che Dios da' zbek ži yichj ḻázdo'žo! ¡Ga'n zen Dios!
39 Naž benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách zan ka', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, bdiḻe benne' wsedle chio' ka'.
40 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Žapa' ḻe'e: cha' yelnnita' benne' ka' žize, yej ki nnégaken zižje.
41 Katen' bžin Jesusen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' bḻe'elen', wžeže' chen.

42 Wnné':
—Žak laža'a nnézlele na'a ža da' gak gonen ga ga'n ži yichj lázdo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'elelen.
43 Žingak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', kwékgake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wsejwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdile.
44 Wchínnjgake' ze'e da' žape chi'in yež chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yež nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókbe'elele ža bla' Dios bedjwíe' le'e.

Jesús žwe' lbie' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Naž Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' lí'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'.
46 Gože' légake':
—Nyejw le'e yich la'y da' znnan: "Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios" san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.
47 Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yež gónegekle' gótgake' Le'.
48 Bi bžélgekle' nakle gótgake' Le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe',
2 na' góžgake' Le':
—Wnná neto'. ¿Bize yela' wnná bia' žónleno' da' ki? ¿Nozkze benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?
3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Le yeží'i, na' nnale.
4 ¿Noz benne' bsele'e Zwa nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios, cha' to benne'?
5 Benne' yodo' ka' bchálgake' la' légakze', na' wnnágake':
—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi wyejle'le chie'?"
6 Cha' ye'žo-ne': To benne' bsele'e le', benne' yež ki wžé'egake' žo'o yej, dan' žékgekle' Zwan' bchalje' lo wláz Dios.
7 Naž beží'igake', na' wnnágake':
—Bi nnezlto' no benne' bsele'e Zwan'.
8 Naž Jesusen' gože' légake':
—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' žónlena' da' ki.

Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake' chawe'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Naž la' wzó lawte Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na' wnné':
—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie', na' bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len le' da' sí'gake', na' wyeje' zi'to' gan bga'ne' scha.
10 Kate' bžin ža chíbgake' da' zžía lba uba ka', bsele'e to benne' wbás chie' gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich si'e da' žeyala' chie', san benne' wen žin ka' béngake' le' zi', na' beséla'gake' le' ka'ze.
11 Da' yoble bsele'e yetó wbás chie', na' lezka' béngake' chie' da' zia, na' beséla'gake' le' ka'ze.
12 Da' yoble bsele'e benne' beyonne' wbás chie' gan nníta'gake', na' lezka' bžíagake' le' we', na' bebéjgake' le' na'le lo yežlyón'.
13 'Naž xan yežlyón' wzá' laže'e, na' wnné': "¿Nakxkze gona'? Sela'a zi'nkza', bi' byodon' nži'ila', gan nníta'gake'. Katen' lé'egekle'-be', gápegake'-be' ba la'ne."
14 San katen' benne' wen žin ka' blé'egekle'-be', bchálgake' la' légakze', na' wnnágake': "Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', nich da' yeyala' chebe' gaken chežo."
15 Bebéjgake'-be' na'le lo yežlyón', na' bétgake'-be'.
Naž Jesusen' gože' légake':
—Na'a, ¿nakxkze gon xan yežlyón' chégake'?
16 Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyó chien' lo na'gak benne' yoble ka'.

Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' da' ni, wnnágake':

—Dios bi nne' gaken ki.

17 Naž Jesusen' bwie' légake', na' wnné':

—¿Bize žsedle dan' nyejw le'e yich la'y? Znnan:

Yej da' belká'n benne' wen yo'o ka' ka'ze,
na'a naken yej blo skin ze'e.

18 No benne' bixe' law yej na', chichjw kwine', na' no benne' chejbaga' yej na' le', wzozjen le'.

Kan nak da' zchízjwgake' lo wláz benne' Sésar
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 La' ža na'ze, bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', gónegekle' góxwgake' Jesusen', dan' žákbe'egekle' wnné' dan' bsaka' lebe' kan nak chégake', san bžébegake' benne' zan ka' nníta'gake' ga na'.

20 Bwíatezgake' Jesusen', na' bséla'gake' benne' ka' nich kwéjgake' Le' diža', benne' ka' wloé'el kwíngake' ka benne' chawe' ka', nich góngake' ga bi da' nna Jesusen', nich gak wdégake' Le' lo na' bennen' znna bi'e légake'.

21 Nich góngake' ki, wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, nnezlto' znno' da' li, na' žsedlo' da' li, na' bi zchi'a lažo'o kan nak da' zloé'ezele kwingak benne' ka', san kan žsedlo' dan' wnnakze Dios naken dot li laže'.

22 Bloe'el neto'. ¿Žon byenen chízjwto' lazto' che benne' Sésar, benne' Roma znna bi'e, o bi chízjwton'?

23 Žákbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake' chie', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zbejle neda' diža'?

24 Le wloé'el neda' to mežw da' zdate. ¿Noz benne' da' lawe' le'e da' ni, na' noz benne' žia le' nga?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

25 Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wnezjw benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' Dios da' naken che Dios.

26 Bi gok góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia lawgak benne' zan ka', na' bebángekle' kan nak da' bechebe', na' wnníta'gake' žize.

Kan gak chegak benne' ka' yebángake' lo yela' got
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Naž bla'gak benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' znnágake' bi yebangak benne' gat ka', na' wnnábgekle' Jesusen',

28 na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' chežo da' znnan: "Cha' gat to benne' byo, na' ga'n zo'le', na' cha' bi zoa nitó xkwide' chie', naž bi' biche'e žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich gata' za'só benne' bíche'be', bennen' ba gote'."

29 Wnníta'gak gaže xkwide' byo zej nakbe' bíche'be'. Xkwide' nežwn' bchag ná'lenbe' to xkwide' no'le, na' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'.

30 Naž xkwide' bežope bchag ná'lenbe' no'len', na' lezka' got xkwiden', bi wzóa xkwide' chebe'.

31 Naž xkwide' beyonne bchag ná'lenbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gótgakbe', bi wzóa xkwide' chégakbe'.

32 Kate' ze lawte, lezka' got no'len'.

33 Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ¿nolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' len no'len'?

34 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zchag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' znézjwgake' zí'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'.

35 Na'a, benne' ka' nákgake' zi yebángake' lo yela' got, na' chejnníta'gake' yežlyó da' gatan', bi góngake' yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake'.

36 Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebángake' lo yela' got, san gákgake' kan zej nak wbás che ya'abá ka', na' gákgake' zi'nkze Dios.

37 Cha' yebangak benne' gat ka', bloé'ekzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyeyen, gan bchalj Xanžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob.

38 Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbángake', dan' zej nnita' nbangak yógo'te benách ka' lawe' Le', la'kze gótgake' yežlyó nga.

39 Naž bale benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.
40 Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' Le'.

¿Noz benne' nak Benne' Cristo zi'ne'? (Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Biz chen' znnágake': "Benne' Criston' nake' zi'n Dabí"?
42 Dabí na'kze bchalje' da' nyejw le'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' znnan:
Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' li ža,
43 kate' gonža' ga wzóa zibgak benne' ka' lawo', benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'."
44 Dabí na'kze wnné' nak Benne' Criston' Xane'. ¿Nakxkze naken, znnale le'e nake' zi'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia (Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)

45 Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne zze nággake' che Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka':
46 —Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz láže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wlíž zengak benách ka' légake' gan nak lawe' ya'a, na' lezka' žaz láže'gake' želbi'e latje blo gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan že'j žáwgake' tzen.
47 Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake' žližgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zi'že' légake'.

21

Mežw da' bde to no'le yache' law Dios (Mr. 12:41-44)

1 Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bwie', na' ble'ele' benne' ka' de yela' wnni'a chégake', zgó'ogake' mežw lo kak che yodo'.
2 Lezka' ble'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.
3 Naž wnná Jesusen':
—Da' li žapa' le'e, da' zenže wló'o no'le yache' wzebe ni ka da' wlo'ogak yezika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw lo kaken'.
4 Yógo'tegake', ka da' nga'nze chégake', wló'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, lo yela' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žala' gawlen'.

Znna Jesús wchínnjgake' yodo' (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' kan nak che yodo' na', kan naken xtando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken zenle'e, na' yezika' da' ka' zej naken xtan. Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
6 —Zlé'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki law lježen, dan' wchinnjgak benách ka' yodo' nga.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža ze lawte ža ka' (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, ¿batze gak da' ki? ¿Bize gak bian' katen' za' gaken ki?
8 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle, nich bi gon laže'l no benne' le'e, dan' la'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake': "Ba zoažo ža ze lawte ža ka'." Neda' žapa' le'e: bi gónlenle légake' tzen.
9 Kate' yénlele žak wdile, na' želží'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gakgak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.
10 Lezka' gože' légake':
—Tile to yež len yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' znna bi'e tíl-lengake' benách ka' gan zoa yetó benne' znna bi'e.
11 Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbín, na' gáta'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.
12 'Zga'ale kate' za' gak da' ki, góxwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Ki góngake' nich wžía yí'gake' le'e, na' wsejwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen.
13 Ki gaken chele nich gata' latje wchaljle ka nak chia' neda'.

14 Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichjle
zga'ale nakx nnale chezle,
15 dan' gonna' neda' chele diža' da' wži'ile,
na' lezka' yela' žejní'il, nich bi gak benne' ka',
benne' bi lé'egekle' le'e chawe', wzégake' le'e
žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtíža'le.
16 Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle
ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak
benne' ka', na' gótgake' bálele.
17 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e
chela'ale dan' žónlenle neda' tzen,
18 san bi nitl nitó yicha' yichjle.
19 Cha' soale choch, gata' yela' nban da'
zejlí kanne chele.

20 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile
zej ngo'e le'je yež Jerusalén, nnézlele ba bžin
ža kwia yi' yežen'.
21 Naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' lawgak
ya'a ka'. Benne' ka' nníta'gake' lo yežen' žala'
žójgake' ga na', na' benne' ka' nníta'gake'
wen yixe', bi žala' yeyéjgake' yežen'.
22 Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka'
nníta'gake' yežen', na' gak yógo'te da' nye-
jwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'.
23 Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken
chegak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake',
na' lezka' chegak no'le ka' zgáže'gake'
bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka'
nníta'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že'
benne' ka'.
24 Gatgak benne' zan lo wdilen', na'
wché'gake' bale' zej nžeje' gan žíngake'
dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna
biá'gake' lo yež Jerusalén nga na' zejte za'a
ža chégake'.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbíž, na'
lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga
gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake',
dan' yéngekle' chi'i zižje che nisdo', dan'
tale'e nisen'.
26 Yedó láže'gake' lo yela' zžebe chégake'
dan' sa' láže'gake' chegak da' žala' gákgaken
yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla'
ya'abá.
27 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje'
Benách, la'a lo bejw ya'abá, nzi' lo na'a yela'
wnná bia', na' la' law yela' baní' chia'.
28 Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch
kwinle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda',
nich yechi'a le'e.
29 Jesusen' gože' légake' to da' bzaka' lebe',
na' wnné':
—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che
bíte'teze yag yoble.
30 Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo',
na' nnézkzelele ba zžin byo' wbá ka'.
31 Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki,
nnézlele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó
nga.
32 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka'
nníta'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže
yógo'te da' ki.
33 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san
xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan znnan.
34 'Le gape chi'i kwinle nich bi we'le latje
da' wžía yin' le'e chazen lo yichj lázdo'le,
dan' naken yela' wawle'e, na' yela' zzožle,
na' yela' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi
yedó láže'le,
35 na' nich bi gaken chele ka to da' wžía
yin' benách ka', da' gaken chegak yógo'te
benách nníta'gake' dot yežlyó nga.
36 Che len, le soa ban laže', na' le
wcháljlenteze Dios, nich gak yelale lo da'
žala' gaken, na' nich bi yedoé'elele katen'
la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.
37 Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan
bsedle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje'
ga na', na' wyeje' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag
Olibo.
38 Yógo'te benách ka' bžíngake' zzile gan
zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake'
xtiže'e.

22

Benne' yodo' ka' žon xtíža'gake' nakze gótgake' Jesús (Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Kate' za' gak lni katen' žáwgake' yet
xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, lnin' nzin'
Pasko',
2 naž bdobgak bxoz wnná bia' ka' len
benne' yodo' wsedle ka'. Ben xtíža'gake'

nakẓe gótgake' Jesusen', san bi wẓáke'gekle', dan' ẓžébegake' da' gongak benách yež ka'.
3 Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tẓen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bsela' Jesusen',
4 Wyéj Judas na', na' bejcháljlene' bxoz wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakẓe gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.
5 Bebégekle benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnézjwgake' le' mežw.
6 Bchebe laže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-26)

7 Bžin ža katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' ẓíla'do' ka', bia ka' žáwgake' xche' Lni Pasko'.
8 Jesusen' bsele'e Bedw len Ẓwa, na' wnné':
—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.
9 Góžgake' le':
—¿Gaẓ žénelo' chejkwezton'?
10 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žíntele yo'o gan choe'e.
11 Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': ¿Gaẓe zoa yo'o ẓen na' gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' Lni Pasko'?"
12 Naž wloe'ele' le'e to yo'o ẓen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsí'ni'a dan' gawžon ga na'.
13 Naž jake', na' bejxáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsí'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.
14 Kate' gole ža na', wžé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wžé'lengake' Le' tẓen.
15 Naž Jesusen' gože' légake':
—Gok láže'li'a gáwlena' le'e tẓen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'.
16 Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zloé'ezele xche' ni, da' gaken gan ẓnna bia' Dios.
17 Bexw Jesusen' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž gože' légake':
—Le sin', na' le ye'j late' wejen,
18 dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.
19 Naž bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Wdé na' bzoẓjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':
—Da' ni naken bela' žen chia' da' ẓdian' lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.
20 Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che zíga'don', na' wnné':
—Zíga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.
21 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' že'j žáwlene' neda' tẓen.
22 Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.
23 Naž wzó láwgake' ẓnnábgekle' Le' to weje to weje', na' wnnágake':
—¿Nolton'?

Ẓnnábgake' nólgake' gake' benne' blo

24 Naž wnnábgake' la' légakze' nólgake' gake' benne' blo.
25 Jesusen' gože' légake':
—Benne' ka' ẓnna biá'gake' yežlyó nga ẓnnágake' žon cháwe'gake' benách ka', san ẓkóngekle' žin yela' wnná bia' chégake' nich gak chégakkze' da' chawe',
26 san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' ẓnna bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'.
27 ¿Noẓ benne' nakže' blo, bennen' že'j žawe', o bennen' zžie' yela' waw? ¿Kege bennen' že'j žawe' nakže' blo? Neda' zóalena' le'e ka to benne' zžie' yela' waw.
28 'Le'e wzóalenkzele neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'.
29 Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'.
30 Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwlenle neda' tẓen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' ẓa'só Israel.

Ẓnna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Lezka' wnná Xanžon':

—Smon, Smon. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchíx lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' stribe,
32 san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gáklene' le', nich bi yeyóž yedó yela' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.
33 Bedon' gože' Le':
—Xan, ba zoa' sá'lena' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.
34 Jesusen' gože' le':
—Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

35 Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—Kate' bsela'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod mežw, na' kege chope kwe' zel-le, ¿bize byážjelele?
Légake' wnnágake':
—Bi be byážjelto'.
36 Naž gože' légake':
—Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod mežw chie', na' no benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxoa yene', na' ga'we' to ya ntoche'.
37 Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' znnan: "Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'." Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.
38 Naž légake' wnnágake':
—Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.
Le' gože' légake':
—Ná'teze.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsedle chie' ka' bénlengake' Le' tzen.
40 Katen' bžíngake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
41 Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios.
42 Wnné':
—Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.
43 Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'.
44 Naž Jesusen', lo yela' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.
45 Kate' beyóž bcháljlene' Dios, bezó že'e, na' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bedjxake'e légake' ztásgake' lo yela' nyache' laže' chégake'.
46 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Ztasle? Le chas, na' le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bžíntegak benne' zan ga na', na' Judas žónlene' légake' tzen. Judas na' nbáblene' benne' chežinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne' zan ka'. Wbige'e gan zoa Jesusen' nich wchág lawe' Le'.
48 Naž Jesusen' gože' le':
—Judas, ¿zchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdío' neda'?
49 Kate' benne' ka' nníta'lengake' Jesusen' blé'egekle' kan žak chie', góžgake' Le':
—Xan, ¿wyíngakto'-ne' ya ntoche'?
50 To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen žin che bxoz blo. Bžixe' nage' li ža.
51 Jesusen' wnné':
—Ná'teze.
Wdán Jesusen' nag benne' wen žin na', na' beyonen'.
52 Naž gože' bxoz wnná bia' ka', na' benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe', na' wnné':
—¿Za'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle kate' zzenle benne' wbán ka'?
53 Tža tža wzóalenkza' le'e lo zchil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wzáke'le dan' nak ža nzi' lo na' bennen' zoe' latje chol.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Naž benne' ka' béxwgake' Jesusen', na' belchi'e Le' liž bxoz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zi'to' zí'to'le.
55 Kate' ni'a na' bxoz blon' ba bzéngake' yi' la' lí'ale liž bxoz blon', wžé'gake' kwit yin'. Naž Bedon' wžé'lene' légake' tzen.
56 Kate' to xkwide' no'le wen žin ble'elbe' Bedon', že'ze' žoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':
—Benne' ni žónlene' Jesusen' tzen.
57 Beží'i Bedon', na' wnné':
—No'le, bi nónbi'a bennen'.
58 Yextido' yetó benne' ble'ele' Bedon', na' wnné':
—Le' žónleno' benne' ka' tzen.
Bedon' wnné':
—Benne', kege neda'.
59 Yextido' wnná yetó benne':
—Da' li benne' ni žónlene' Jesusen' tzen, dan' nake' benne' Galilea.
60 Naž Bedon' wnné':
—Benne', bi nnezla' biz chen zchalje'.
Kate' ne zchalje' da' ni, la' wžéžete leko'.
61 Naž byechj Xanžon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' laže' Bedon' da' wnná Xanžon', kan gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'."
62 Naž Bedon' bežoje' na'le, na' wžéžtekze' gže'te.

Žon dítjgekle' Jesús (Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Benne' ka', benne' wzéngake' Jesusen', ben dítjgekle' Le', na' bdíngake' Le'.
64 Naž bséjwgake' law Jesusen', na' belgape'e lawe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Wnnéya'a. ¿Noz bennen' wdape'e Le'?
65 Da' zan da' wnnégake' chie', na' belsaka' zi'e Le'.

Zžin Jesús lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka' (Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Kate' za' ža'ní' ža na', bdobgak benne' gole ka' len bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnnábgekle' Le',
67 na' wnnágake':
—Wnná neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?
Jesusen' gože' légake':
—Cha' yapa' le'e naka' Benne' Criston', bi chejle'le chia',
68 na' cha' bi da' nnabla' le'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'.
69 Na'a so lawa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia'.
70 Wnnábgekle' Le' yógo'tegake', na' wnnágake':
—¿Nakkzo' le' Zi'n Dios?
Le' gože' légake':
—Da' likze znnale.
71 Naž wnnágake':
—¿Nozže žiážjelžo benne' wloe'ele' zia da' nbage'e Le'? La' žo'oze ba benlžo wnníe' che Dios.

23

Zžin Jesús law Pilato (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Naž belzó ža' yógo'te benne' zan ka', na' belchi'e Jesusen' law Pilato.
2 Naž wzó láwgake' žesbága'gake' Le' zia, na' wnnágake':
—Benne' ni, ble'elto' da' zia da' žone'. Žone' ga zži'igak benách wláž cheto' ka' chegak benne' yolawe' ka', na' žsejwe' xnezgak benne' ka' žízjwgake' da' zchizjw benne' Sésar, na' znne' lekze' nake' Benne' Criston', benne' žala' nna bi'e.
3 Naž Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' likze znno'.
4 Naž Pilaton' gože' bxoz wnná bia' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Bi be zžel-la' da' zia da' nbaga' benne' ni.
5 Naž ben chóchgake' xtíža'gake', na' wnnágake':
—Žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, na' žsedle' benách ka' do zente gan nbab Judea. Wzó lawe' bene' ki gan nbab Galilea, na' lezka' žonen' nga.

Zžin Jesús law Herodes

6 Kate' benle Pilato da' ni, zcháljgake' che gan nbab Galilea, wnnable' légake' cha' nbab Jesusen' Galilea.

7 Katen' wnnezle' nbab Jesusen' gan znna bia' Herodes, bsele'e Le' law Herodes na', dan' lezka' zoe' le' lo yež Jerusalén ža ka'.
8 Kate' Herodes na' ble'ele' Jesusen', bebele', dan' ba gok scha žénele' le'ele' Le', dan' ba benle' da' zan kan nak che Jesusen', na' žak laže'e le'ele' to yela' wak da' gone'.
9 Herodes na' wnnable' Jesusen' da' zan, san Le' bi be bechebe'.
10 Lezka' zej nnita' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka' ga na', na' besbága'gake' Jesusen' zia.
11 Naž Herodes na' len benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich gon dítjgekle' Le', bwákwgake' Le' laže' da' zaka', ka dan' žakw to benne' wnná bia', na' da' yoble belchi'e Le' law Pilaton'.
12 Kate' ža na' Pilaton', na' Herodes na' bennítа'gake' chawe', dan' zga'ale bi blé'egekle' ljéžgake' chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

13 Naž Pilato btobe' bxoz wnná bia' ka' len benne' blo ka', na' benne' yež ka',
14 na' gože' légake':
—Bedjwa'le benne' ni lawa' neda', na' znnale žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, san kate' wnnabla'-ne' binlo, na' wnníta'kzele le'e ga ni, bi be bžel-la' da' zia da' nbage'e, da' ka' žesbága'le-ne'.
15 Kate' bsela'a-ne' law Herodes, bi be zia bžel-le' da' nbaga' benne' ni nich chogžo chie' gate'.
16 Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.
17 Zoa to da' žon byenen gon Pilaton' kate' žak lni na', da' žónteze žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya lo na'gak benách ka'.
18 Naž yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Bet bennen', na' bsan Barrabás.
19 Barrabás na' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne'.
20 Pilaton' bcháljlene' légake' da' yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen',
21 san da' yoble wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e le'e yag kroze! ¡Bde'e le'e yag kroze!
22 Naž Pilaton' gože' légake' da' chonne chi'i, na' wnné':
—¿Bizkze da' zinnj ben bennen'? Bi be bžel-la' da' bene' da' žonen ga nbage'e zia gate'. Wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.
23 Zížježe wnnégake', na' wnnábgake' ta' Jesusen' le'e yag kroze. Dan' wžéžeya'agak benne' ka' len bxoz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'.
24 Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan znnábgake'.
25 Bsane' bennen' wnnábgake' lo ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Kate' ne želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze, béxwgake' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yixe', na' belxóe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' xkóže'le Jesusen'.
27 Benne' zan, benne' byo ka' len no'le ka', zejnáwgake' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'.
28 Naž byechj Jesusen', na' bwie' légake', na' gože' légake':
—Le'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak zi'nle ka',
29 dan' žin ža nnágake': "Ba nez zen naken chegak no'le wbíž ka', na' chegak no'le ka' bi zej noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi zgáže'gake' bi' že'n ka'."
30 Naž benách ka' so láwgake' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': "Le yedjbaga' neto'" na' lezka' yé'gake' ya'ado' ka': "Le wkache' neto'."
31 Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, ¿nakxkze góngake' chele le'e, nakle ka yag biž ka'?
32 Lezka' belchi'e chope benne' wen da' zinnj ka', nich wdá'gake' légake' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen'.
33 Kate' bžíngake' law Ya'a Kalabera, da' znnan len diža' xiža': "Ya'a Žit Yichjžo" bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze. Lezka'

bdá'gake' chope benne' ka' le'egak yag kroze ka', benne' wen da' zinnj ka'. Toe' bdá'gake' kwit li ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle.

34 Naž Jesusen' wnné':

—Xe, benít law chégake', dan' bi nnézgekle' da' žóngake'.

Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' nníta'gake' ga na', belé'egekle' laže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' lawlen.

35 Benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwíagakze', ben dítjgekle' Jesusen', na' lezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žala' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

36 Lezka' benne' ka' žjake' lo wdile ben dítjgekle' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' Le' nop zichj,

37 na' wnnágake':

—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka', beslá kwino'.

38 Lezka' zoa to da' dan' le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn len diža' griego, na' len diža' latín, na' len diža' hebreo, dan' znnan: "Benne' znna bi'e benách judío ka'."

39 To benne' wen da' zinnj na', benne' de'e le'e yag kroze, bliž ditje' Jesusen', na' wnné':

—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' lezka' neto'.

40 Beží'i yetó benne' wen da' zinnj na', na' wdile' lježen', na' wnné':

—¿Bi zžebo' Dios? Lezka' le' nžog chio' gato'.

41 Da' li žo'o, da' žála'kze gaken chežo zzáka'žo, kan žala' chog che no benne' wen da' zinnj, san benne' ni, bi be da' zinnj bene'.

42 Naž bennen' gože' Jesusen':

—Bejsá' laže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.

43 Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a ža sóaleno' neda' latje xtan chia'.

Žat Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó nga ga bžinte žedá chonne.

45 Bechól lo wbíž, na' laže' da' zen lo yodo' wžezan' chope chogle.

46 Naž Jesusen' wnníe' zižje, na' wnné':

—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.

Kate' beyóž wnné' ki, la' bežojte be' nakkze', na' gote'.

47 Kate' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile ble'ele' kan goken, bka'n zene' Dios, na' wnné':

—Da' likze bennen' goke' benne' chawe'.

48 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwíagakze', katen' blé'egekle' dan' goken, beyéjgake' lo yež, želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'.

49 Zí'to'le bga'ngak yógo'te benne' ka', benne' zej nónbi'e Jesusen', len no'le ka' bénlengake' Le' tzen katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Lezka' to benne' yež Arimatea, ježen' nbaben Judea, zoe' ga na'. Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot li laže', na' nbáblene' benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ka'.

51 Bi bénlene' tzen benne' ka' belchoge' che Jesusen' gate', dan' zbezkze Jwsén' ža na' nna bia' Dios.

52 Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na' wnnabe' latje yeyoé'e Jesusen'.

53 Kate' ba betinne' Le', bchele' Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo yežw ba, da' ba bché'ngake' le'e ya'a yej, na' lo yežw ba na', nitó benne' gat bi na' wkáche'gake'.

54 Ža na' nak ža zkwézgake' che ža la'y chegak benne' judío ka', dan' za' žin ža la'y na'.

55 Lezka' jak no'le ka' ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' tzen, katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' ježw ba na', na' kan bkáche'gake' Le' ga na'.

56 Kate' beyéjgake' lo yo'o, bkwézgake' nežw da' zla' zix, na' set da' zla' zix. Naž bezí' láže'gake' ža la'y chegak benne' judío ka', kan znna xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Kate' bžin ža nežw, na' ne nak zildo', bžingak no'le ka' žoa'a ježw ba che Jesusen'.

Zej noe'e da' ka' zla' zix, da' ka' bkwézgaken',
na' yebale no'le ka' žónlengake' légake' tzen.
2 Katen' bžíngake' ga na', bejxáka'gake' ba
nga'a yej na' dan' bžíagake' gan žó'ogake' lo
yežw ba chien'.
3 Kate' belyoé'e lo yežw ban', bi blé'egekle'
Xanžo Jesusen' ga na'.
4 Kate' ne zžébegake' ni'a che da' žaken, la'
blá'tegak chope benne' zej nakwe' laže' da'
žepen yes baní', na' wzégake' gan nníta'gak
no'le ka'.
5 Naž bžébžegake', na' bzexjw yíchjgake'
zwíagake' lo yole. Wbás che ya'abá ka'
gózgake' légake', na' wnnágake':
—¿Biz chen' žeyiljle to benne' zoe' nbane'
ga nak latje chegak benne' gat ka'?
6 Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'. Le yesá'
laže' dan' gožkze' le'e katen' wzóe' gan nbab
Galilea.
7 Wnné': "Žon byenen soa no benne'
wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak
benne' dola' ka'. Wdá'gake' neda' le'e yag
kroze, na' yebana' kate' gak chonne ža."
8 Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná Jesusen',
9 na' bezá'gake' žoa'a yežw ban', na' be-
jzéngekle' benne' chinéj wbás ka' che Je-
susen', len yezika' benne' ka', kan nak dan'
goken.
10 No'le ka' bejzéngekle' benne' wbás ka'
da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na'
Lia, xna' Jakob, na' yebale no'le ka', no'le
bénlengake' légake' tzen.
11 Benne' wbás ka' gókgekle' nžix
xtíža'gake', na' bi bejlé'gake' chégake'.
12 Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría
wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo
yežw ban', ble'ele' láže'ze zej nnitan' ga na',
na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan'
goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús (Mr. 16:12-13)

13 La' ža na'ze zjak chope benne' ka'
yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da'
žen' ka chope hora žezá'gake' yež Jerusalén.
14 Lo nezen' zcháljgake' che dan' goken.
15 Kate' ne zcháljgake' la' légakze', bžinkze
Jesusen' ga na', na' zéjlene' légake' tzen.
16 Bi beyónbia'gake' Le' dan' gok to da'
zcholen yej láwgake'.
17 Naž Jesusen' wnnable' légake', na'
wnné':
—¿Biz chen zchaljle la' lé'ezele yo'ole nez?
¿Biz chen' žak nyache' láže'le?
18 Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' Le':
—¿Nako' benne' zi'to' lo yež Jerusalén, na'
tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga
na'?
19 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Bizen' goken?
Gózgake' Le':
—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret
na'. Goke' benne' bchalje' lo wláz Dios, na'
len yela' wak zen bene' žin, na' bchalje' law
Dios, na' lawgak yógo'te benách.
20 Bxoz wnná bia' ka' len benne' wnná
bia' cheto' ka' bdégake' Le', na' bchóggake'
chie' gate', na' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.
21 Neto' gok láže'to' gake' bennen' žala'
yeslé' benách Israel ka' lo na'gak benne'
Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate'
gokgak da' ka'.
22 Lezka', bale no'le ka', no'le wnníta'gake'
ládjwto', béngake' ga wžé' zedlto'. Jake' žoa'a
yežw ba chien' kate' bla' wbíž na'a ža,
23 na' katen' bi blé'egekle' Le', na'
beyéjgake', na' gózgake' neto' blé'egekle'
wbás che ya'abá ka', wbás ka' gózgake'
légake' zoa Jesusen' nbane'.
24 Naž bale benne' lježto' ka' jake' žoa'a
yežw ban', na' bejxáka'gaken' kan wnnagak
no'le ka', san bi blé'egekle' Jesusen'.
25 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le'e, benne' bi žejní'il ka'. Nzižje yichj
lázdo'le nich bi gak chejle'le yógo'te da' wn-
nagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
26 ¿Bi ben byenen saka' Benne' Criston'
da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?
27 Naž wzó law Jesusen' zloe'ele' légake'
yógo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nye-
jwn le'e yich la'y, kate' wzó law da' bchalj
Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yógo'te
benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
28 Katen' bžíngake' lo yežto' gan zjake', na'
ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'.
29 Ben byéngake' gá'nlene' légake', na'
wnnágake':
—Bga'nlen neto', dan' za' gale na'a, na' ba
žale.
Naž wyó'o Jesusen' lo yo'o, na' bgá'nlene'
légake'.

30 Kate' Jesusen' ne že'j žáwl̲ene' l̲égake',
bex̲we' yet x̲til, na' gože' Dios: "Žóx̲keno'."
Naž bzoz̲jen', na' bnez̲jwen' chégake'.
31 L̲a' na'ze bnitle dan' bchol̲en yej
l̲áwgake', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' L̲e'
benitle' l̲áwgake'.
32 Naž góžgake' ljéžgake' toe' yetóe':
—Beyál̲a'tekze l̲áz̲do'žo katen' bchál̲jl̲ene'
žo'o l̲o nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da'
nyejwn l̲e'e yich la'y.
33 L̲a' na'ze belzó že'e, na' beyéjgake' l̲o
yež Jerusalén, na' bejx̲áka'gake' zej ndobe
benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tz̲en l̲en
benne' ka' nníta'l̲engake' l̲égake'.
34 Naž benne' ka' nníta'gake' ga na'
góžgake' chope' ka', na' wnnágake':
—¡Ba bebankze X̲anžon'! ¡Bl̲a' l̲awe', na'
Smon bl̲e'ele' L̲e'!
35 Naž benne' chope' ka' bzéngekle' l̲égake'
dan' goken chégake' l̲o nezen', na' kan
beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzoz̲je' yet
x̲tilen'.

Benne' wsedle ka' che Jesús žel̲é'egekle' L̲e'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Kate' ne z̲chál̲jgake' kan zej nak da' ki,
Jesusen' l̲a' bedjsoatie' gachje l̲áwe'le gan
nníta'gake', na' gože' l̲égake':
—Le ga'n ži yichj l̲áz̲do'le.
37 Naž bžébegake' dan' žékgekle' z̲l̲é'egekle'
to bxin.
38 Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' že' zédlele? ¿Biz̲ chen' z̲za'
l̲áže'le da' ki?
39 Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan
neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan'
bel̲a', na' bi yo'on žit kan z̲l̲é'ekzelele naken
chia' neda'.
40 Kate' ne z̲chal̲je' da' ni, bl̲oe'ele' l̲égake'
ni'a ne'e.
41 L̲o yel̲a' žebél chégake' bi bejl̲é'gake', na'
bebángekle'. Che l̲en Jesusen' gože' l̲égake':
—¿De da' gawa'?
42 Naž bnéz̲jwgake' L̲e' láte'do' bel, bia
weye', na' china' bezdo'.
43 Jesusen' wz̲i'en, na' bdawen' l̲áwgake'.
44 Naž gože' l̲égake':
—Dan' goken chia' goken kan gožkza' l̲e'e
katen' wzóal̲ena' l̲e'e, na' wnnía': "Žon bye-
nen gak yógo'te da' nyejw l̲e'e yich, da'
bsedle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka'
bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' da' nyejw l̲e'e
yich da' nzin' Salmo Ka', da' ka' z̲chál̲jgaken
kan žal̲a' gaken chia' neda'."
45 Naž bzejni'ile' l̲égake' da ka' zej nyejwn
l̲e'e yich la'y,
46 na' gože' l̲égake':
—Ki nyejw l̲e'e yich kan žon byenen
gaken che Benne' Criston', z̲nnan sáka'l̲i'e,
na' yebane' l̲o yel̲a' got kate' gak chonne ža,
47 na' dot yežlyó nga žal̲a' wzégake' diža'
kan nak chia' neda' nich yeyát l̲áže'gak
benách ka', na' yenít l̲aw Dios dol̲a' da' zej
nbage'e. L̲o yež Jerusalén so l̲awle wchal̲jle
chia',
48 dan' l̲e'ekze bl̲é'elele da' ki, na' žal̲a'
wzele diža' dan' goken.
49 Le wia nga, neda' sel̲a'a chele da'
bchebe l̲aže' X̲a' gonne' chele. Che l̲en le
ga'nze l̲o yež Jerusalén kate' sí'žele yel̲a'
wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios
(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

50 Naž Jesusen' bchi'e benne' ka'
žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' jake' l̲o yež Betania,
gan bchis ne'e, na' bl̲iž chawe'e l̲égake'.
51 Kate' ne žl̲iž cháwe'ze' l̲égake', l̲a'
beza'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá
che Dios.
52 Wdé bka'n z̲éngake' L̲e', l̲o yel̲a' žebél
chégake' beyéjgake' Jerusalén.
53 Wnníta'gakze' l̲o z̲chil yodo' z̲ka'n
z̲éngake' Dios, na' žoe l̲áwgake' L̲e'. Ka'kze
naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ẔWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

1 Kate' wzó l̲aw, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóal̲ene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios.
2 Bennen' nake' Diža' wzóal̲ene' Dios katen' wzó l̲aw žata' yežlyó nga.
3 L̲o na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' l̲o na' Bennen'.
4 Napkze Bennen' yel̲a' nban, na' yel̲a' nban na' naken ka to baní' da' ẓza'nín' l̲o yichj l̲áẓdo'gak benách ka'.
5 Baní' na' wza'nín' gan nak chol̲ che yel̲a' got, san bi gok da' chol̲ na' wsol̲en baní' na'.
6 Dios bsel̲e'e to benne' lie' Ẓwa ga ni.
7 Benne' ni bl̲e'e nga nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní', nich chejl̲e'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchal̲je'.
8 Ẓwan' bi nake' banín', san bl̲a'ze' nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní'.
9 Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken l̲i l̲aže' ba ze'e yežlyó nga, na' ẓza'ni'e l̲o yichj l̲áẓdo'gak yógo'te benách ka'.
10 Bennen' nake' baní' bl̲e'e yežlyó nga, na' l̲o ne'e L̲e' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' L̲e'.
11 Bl̲e'e gan nak chie', san benne' ka' nbábl̲ene' bi wẓí' l̲o ná'gake' L̲e'.
12 Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wẓí' l̲o ná'gake' L̲e', na' yógo'te benne' ki, L̲e' bene' ga wẓí' l̲o ná'gake' gákgake' ẓi'nkze Dios.
13 Benne' ki zej nake' ẓi'n Dios, kege dan' zej nake' ẓi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' náljgake' ni'a che da' ẓdan l̲áže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.
14 Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdál̲ene' žo'o, na' yel̲a' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóal̲engaken L̲e'. Bl̲e'elto' yel̲a' ẓen chie', na' yel̲a' ẓen chien' naken da' bnezjw X̲e' chie' dan' nake' bi' byo tlicha' chie'.
15 Ẓwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnníe' zižje, na' wnné':
—Benne' ni nake' Bennen' bchal̲ja' chie' katen' wnnía': "Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' L̲e' zga'ale' ka neda'."
16 Yógo'težo ẓzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' ẓenže chežo.
17 Da' bchi'le Dios bl̲an' chežo l̲o na' Moisés, san yel̲a' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li bl̲á'gaken chežo l̲o na' Jesús, Benne' Criston'.
18 Nitó benne' bi na' l̲e'ele' Dios, san bi' byo tlicha' che Dios, Bennen' nži'il X̲ažo Dios L̲e', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Ẓwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

19 Da' ni naken da' bzoa li Ẓwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, bsél̲a'gake' bx̲oz ka' gan zoa Ẓwan', tẓen l̲en benne' ka' zej nake' ẓa'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bx̲oz ka', nich nnábgekle' Ẓwan', na' wnnágake':
—¿Noẓkze benne' le'?
20 Kwáselo bchal̲j Ẓwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchal̲je' káteze naken, na' wnné':
—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e chežo.
21 Naž wnnábgekle' l̲e' da' yoble, na' wnnágake':
—¿Noẓkze le'? ¿Cha' len' Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te?
Ẓwan' wnné':
—Kege nedan'.
Naž wnnábgekle' l̲e':
—¿Cha' len' bennen' žal̲a' yide' nich wchal̲je' l̲o wláz Dios?
Bechebe Ẓwan', na' wnné':
—Kege nedan'.
22 Naž wnnábgekle' l̲e':
—¿Noẓkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bsél̲a'gake' neto'. ¿Biẓ ẓnno' le' non' nako'?
23 Bechebe Ẓwan', na' gože' l̲égake':
—Neda' naka' bennen', nyejw l̲e'e yiche la'y ka nak chie', dan' ẓnnan: "Ženle chi'i to benne' žl̲iže' l̲o latje dach, ẓnne': Le yeyón

chawe' yichj lázdo'le dan' za' la' Xanžon' gan zoale." Ki wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios.
24 Benne' ka' bsélа'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'.
25 Wnnábgekle' Zwan', na' belyi'e le':
—¿Biz chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žala' yedjchalje' lo wláz Dios?
26 Bechebe Zwan', na' gože' légake':
—Neda' žezóa' benách ka' nis lo nis, san zoa to benne' gachje láwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'.
27 Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' zele'.
28 Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yechelá'a yego Jordán, zaka' gan zla' wbíž, gan bezóa Zwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka zíla'do', bia žótgake'-ba' law Dios

29 Ža chope ža Zwa ble'ele' za' Jesusen', na' wnné':
—Le wia ga na'. Bennen' nake' zíla'do' che Dios, na' žeké'e dola' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
30 Le' nake' Bennen' wnnía' chie': "Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'."
31 Bi bénbi'a-ne' zga'ale, san bla'a, na' žezóa' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Le'.
32 Zwan' bzoa lie' chie', na' wnné':
—Ble'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan znna' to plomdo'. Ble'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nlene' Le'.
33 Bi bénbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsele'e neda' nich yezóa' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' le'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóalene' to Benne', na' gá'nlene' Le', Bennen' gone' da' zloé'ezele yela' žezóa nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y."
34 Na'a, ba ble'elan', na' zzoa lia' che Bennen', znnia' nake' Zi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bénlengake' Jesús tzen

35 Yetó ža na', da' yoble wzóa Zwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónlengake' le' tzen, wnníta'lengake' le'.
36 Kate' Zwan' ble'ele' Jesusen', zde' ga na', gože' benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' wnné':
—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' zíla'do' che Dios.
37 Chope benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, béngekle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'.
38 Naž beyéchj Jesusen', na' ble'ele' chope benne' ki zej nawe' Le', na' gože' légake':
—¿Bizen' žiljle?
Belyi'e Le':
—Benne' wsedle, ¿gaze zo'?
39 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le da, na' lé'elelen.
Naž jáklene' Le', na' blé'egekle' gan zoe', na' bgá'nlene' Le' ža na', dan' ba žale.
40 Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngekle' da' bchalj Zwan', na' bejnáwgake' Jesusen'.
41 Ndrezen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' le':
—Ba bla' Benne' Mesías.
Mesías naken to diža' hebreo da' znnan len diža' griego: "Benne' Criston'" na' len diža' xiža': "Benne' bséla'kze Dios."
42 Naž Ndrezen' la' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' ble'ele' le', gože' le':
—Le' nako' Smon, zi'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.
Sefas naken to diža' hebreo da' znnan: "Pedro" len diža' xtil, na' len diža' xiža': "Bedw" da' znnan: "Yej."

Jesús žliže' Lip, na' Natanael

43 Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejxake'e Lip, na' gože' le':
—Benlen neda' tzen.
44 Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' naken lažgak Ndres, na' Bedon'.
45 Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' le':
—Ba bžel-lto' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le Dios, na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bzójgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, zi'n Jwsé, benne' yež Nasaret.
46 Natanael na' gože' le':

—¿Ḻa' to da' naken chawe' ḻo yež Nasaret?
Lipen' gože' ḻe':
—Da, na' ḻe'elon'.
47 Kate' Jesusen' bḻe'ele' za' Natanael na' gan zoe', wnné':
—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáselo ẕchaḻje'.
48 Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' Ḻe':
—¿Nakẕkzen' nónbi'o neda'?
Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Kate' ne žliž Lipen' le', katen' wzó' ẕan yag higon', bḻe'ela' le'.
49 Naž bechebe Natanael, na' gože' Ḻe':
—¡Benne' wsedle, Le' nako' Ẕi'n Dios! ¡Le' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!
50 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—¿Žejḻi'o chia', dan' goža' le': "Bḻe'ela' le' ẕan yag higon'"? Ḻe'elo' da' ẕénḻe'eže ka' ka da' ni.
51 Ḻezka' Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':
—Da' li žapa' ḻe'e, ḻé'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yeḻa' ẕchag na' da' goken ḻo yež Kaná

1 Wdé chonne ža, gok lni che yeḻa' ẕchag na' ḻo yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa xna' Jesusen' ga na'.
2 Ḻezka' wzóa no benne' bḻiže' Jesusen' ḻen benne' wsedle chie' ka', nich yídgake' lni na'.
3 Kate' bebíž xis uba, dan' yé'jgake', xna' Jesusen' gože' Ḻe', na' wnné':
—Biž de xis uban' da' žé'jgaken'.
4 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Nó'ledo'. ¿Biẕ chen' ẕnnio' neda'? Bi na' žin ža wḻoe'ela' ḻaw yeḻa' wak chia'.
5 Naž xna' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' ẕkwá'gake' da' že'j žáwgake', na' wnné':
—Le gon yógo'te da' yi'e ḻe'e.
6 Wnníta'gak xope yeso' yej ga na', da' ka' ẕkóngekle benne' judío ka' žin kate' žíbgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonne že'e nis to to yeso' ka'.
7 Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':
—Le yescha'te yeso' ki nis.
Naž beschá'gake' yeso' ka' nis.
8 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Le gachen' na'a, na' le chjwan' ḻaw benne' ẕnnabe' bi da' žiažjen.
Yjwá'gaken' ga na'.
9 Bennen' ẕnnabe' bi da' žiažjen bwien' cha' nak dẕi' nisen' da' ba beyaken xis uba, san bi nnezle' gan zan'. Nnézgekle benne' wen žin ka', benne' belgache'e nisen'. Naž bennen' ẕnnabe' bi da' žiažjen bḻiže' bennen' ẕchag ne'e,
10 na' gože' ḻe':
—Yógo'te benne' ẕnézjwgake' zga'ale xis uba dan' nakžen dẕi', na' kate' ba né'jgake', naž ẕnézjwgake' da' bi naken dẕi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o xis uba da' nakžen dẕi'.
11 Ben Jesusen' yeḻa' wak ni, da' gok bian', ḻo yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yeḻa' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bḻoe'ele' ḻaw yeḻa' wak ẕen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejḻé'gake' chie'.
12 Wdé na' Jesusen' wyeje' ḻo yež Kapernaum, tẕen ḻen xne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' ḻo yež Kapernaum na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' ḻi'a yodo' (Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

13 Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' ḻáže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' ḻo yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' ḻo yež Jerusalén.
14 Bejxake'e benách ka' ḻo yežen', benne' ka' nníta'gake' ḻi'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' ẕila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' ḻaw Dios. Ḻezka' že'gak benne' ka' ga na', benne' ẕchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga.
15 Katen' bḻe'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do ḻas ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak ḻi'a yodo', na' ḻezka' blage' na'le ẕila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' xmežw benne' ka' ẕchá'gake' mežwn', na' bžixe' blag ka' chégake'.
16 Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné':
—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž Xa' ka to ḻawe' ya'a.

17 Naž bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: “Dan' žéke'l̲e'ela' che ližo', na' žeye z̲l̲a l̲áz̲da'wa'.”
18 Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':
—¿Biz̲ yel̲a' wak wl̲oe'elo' neto' da' gak bian' nzi' l̲o no'o žono' da' ki?
19 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le wžía yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.
20 Naž benne' judío ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—X̲ope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', ¿chonne žaze yechison'?
21 Yodon', dan' bchal̲j Jesusen' chen, naken l̲a' kwinkze'.
22 Che l̲en, katen' bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got, bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejl̲é'gake' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' l̲ezka' da' bchal̲j Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

23 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejl̲é'gake' chie' L̲e', dan' bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' žone'.
24 Jesusen' bi bx̲en l̲aže'e l̲égake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'.
25 Bi žon byenen no benne' wl̲oe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o l̲o yichj l̲áz̲do'gak benách ka'.

3

Jesús z̲chálj̲l̲ene' Nikodemo

1 Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbábl̲ene' benne' judío wnná bia' ka'.
2 Benne' ni bl̲e'e gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' L̲e':
—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsel̲e'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yel̲a' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoal̲en Dios l̲e'.
3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak l̲e'ele' latjen' gan z̲nna bia' Dios.
4 Nikodemon' wnnable' L̲e', na' wnné':
—¿Nakx̲kze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ¿Wak yeyoé'e l̲e'e x̲ne'e, na' galje' yetó?
5 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak choe'e gan z̲nna bia' Dios.
6 Bennen' nalje' l̲o ni'a l̲o na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánl̲ene'.
7 Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble.
8 Gáte'teze žak be', na' ženlo' z̲nne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. L̲ezka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.
9 Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nakx̲kzen' gak da' ni, cha'?
10 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki?
11 Da' li žapa' le', da' nnezlto' z̲chal̲jto' chen, na' da' bl̲e'elto' z̲l̲oe'elto' l̲e'e, san bi z̲zi' l̲o na'le dan' žsedlto'.
12 Cha' bi žejl̲e'le chia' kate' z̲chálj̲l̲ena' l̲e'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, ¿nakx̲kze gak chejl̲e'le chia' cha' wchálj̲l̲ena' l̲e'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?
13 ’Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios.
14 Kan ben Moisés l̲o latje dach, bchise' ža'le to bele ya, bian' bde'e-ba' l̲e'e yag, l̲ezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchísgake' neda' to l̲e'e yag.
15 Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chia', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'il̲e'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':
16 —Dan' nží'il̲e'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tlícha'tekze Z̲i'ne' l̲o yel̲a' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chie', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.
17 Dios bsel̲e'e Z̲i'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yelágake' ni'a chie' L̲e'.

18 'Nóte'teze benne' žejl̲i'e che Bennen' nake' Ẕi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejl̲i'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejl̲i'e che Bennen' nake' tlícha'tekze Ẕi'n Dios.
19 Che l̲en ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bl̲a' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz l̲áže'gake' da' nak chol̲, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'.
20 Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' ẕinnj, bi žaz l̲áže'gake' baní', na' bi ẕl̲á'gake' l̲o baní', nich bi nna' da' žóngake'.
21 Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, ẕl̲á'gake' l̲o baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Ẕwa, benne' žezóe' benách ka' nis, ẕchalje' che Jesús

22 Wdé na', Jesusen' wyéjl̲ene' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen, na' bžíngake' gan nbab Judea, na' wzóal̲ene' l̲égake' gan žezóagake' benách ka' nis.
23 L̲ezka' Ẕwa žezóe' benách ka' nis l̲o latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yezóagake' nis.
24 Ki goken kate' Ẕwan' bi na' yejwe' liž ya.
25 Naž bal̲e benne' ka', benne' žónl̲engake' Ẕwan' tẕen, wzó l̲áwgake' ẕdíl̲ díža'gake' l̲en benne' judío ka' kan nak che yel̲a' žeyón kwin chawe' chegak benne' yodo' ka'.
26 Bžíngake' gan zoa Ẕwan', na' belyi'e l̲e':
—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóal̲ene' le' yechel̲á'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.
27 Naž bechebe Ẕwan', na' gože' l̲égake':
—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' l̲o ne'e, naken da' ba bde Dios l̲o ne'e.
28 Bénkzelele dan' bchalja' katen' wnnía': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsel̲e'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e L̲e'.
29 Benne' byo, bennen' ẕzi'e x̲kwide' no'le ẕchag na'be', nake' benne' ẕchag ne'e, san ljež bennen' ẕchag ne'e, na' žónl̲ene' l̲e' tẕen, ẕze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' ẕchal̲j bennen' ẕchag ne'e. L̲ezka' žebél̲e'ela' neda' dan' žaken chie' ki.
30 Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san žon byenen yéx̲jwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

31 L̲ezka' wnná Ẕwan':
—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakze', na' ẕchal̲jze' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'.
32 Benne' ni ẕchal̲je' che da' bl̲e'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' ẕzi' l̲o ne'e dan' ẕchal̲je'.
33 Nóte'teze benne' ẕzi' l̲o ne'e dan' ẕchal̲je', ẕl̲oe'ele' l̲aw žejl̲i'e nak dot da' li da' ẕnna Dios.
34 Bennen' bsel̲a' Dios, ẕchal̲je' diža' che Dios, dan' Dios na'kze dot l̲aže'e bsel̲e'e Dios Be' La'y l̲en Bennen'.
35 X̲ažo Dios nži'ile' Ẕi'ne', na' ba bdie' l̲o na' Ẕi'nen' yógo'te da' de.
36 Nóte'teze benne' žejl̲i'e che Ẕi'n Dios, ba de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejl̲i'e che Ẕi'nen', bi gata' yel̲a' nban na' chie', san nbage'e ẕia l̲aw Dios.

4

Jesús ẕchálj̲lene' to no'le nbabe' Samaria

1 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónl̲engake' Jesusen' tẕen zej nyanže' ka benne' ka' žónl̲engake' Ẕwa tẕen, na' l̲ezka' žezóa Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' žezóa Ẕwan' nis.
2 Jesús na'kze bi žezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezóagake' benách ka' nis.
3 Kate' wnnezle Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejdé' da' yoble gan nbab Galilea.
4 Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria.
5 Ka' goken, bl̲a' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnez̲jw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te.
6 L̲o latjen' Jakoben' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bl̲a' Jesusen' ga na', wži'e žoa'a yežw nisen' dan' bejx̲áke'le' yoe'e nez, ne naken wawbíž.
7 Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' l̲e', na' wnné':
—Benn da' ye'ja'.

8 Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' l̲o yežen' nich chejx̲í'gake' bi da' gáwgake'.
9 Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':
—¿Ẕnnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.
Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.
10 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Chela' nónbi'o da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' L̲e', na' L̲e' gonne' chio' nis da' gonnen yel̲a' nban.
11 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne', bi no'o da' kwéjl̲eno' nis, na' že'lte žia nis ni. ¿Gaẕ za' nisen' dan' žonnen yel̲a' nban?
12 ¿Nakžo' Le' ẕen ka Jakob, x̲a wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wẕi'e nis da' we'je', na' da' we'jgak ẕi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?
13 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen',
14 san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnezjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnezjwa' chie' nisen' da' gaken l̲o yichj l̲áẕda'we' ka to gan žal nis, da' gonnen yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
15 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjx̲i'a nis nga.
16 Jesusen' wnné':
—Wyéj, bejl̲íž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.
17 Beží'i no'len', na' gože' L̲e':
—Bi zoa benne' byo chia'.
Naž Jesusen' wnné':
—Da' likze ẕnno': "Bi zoa benne' byo chia'"
18 dan' ba wzól̲eno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zól̲eno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni ẕnno', da' likze ẕnno'.
19 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne', žekla' neda' nako' benne' ẕchal̲je' l̲o wláz Dios.
20 X̲a x̲to'to' ka' bka'n ẕéngake' Dios l̲aw ya'a nga, san ẕnnale l̲e'e yež Jerusalén naken ga žal̲a' wká'n ẕengak benách ka' Dios.
21 Jesusen' wnné':
—No'le, bejl̲é' da' ẕnnia'. Za' ža katen' wká'n ẕenle X̲ažo Dios l̲a'kze bi yedjsoale l̲aw ya'ado' ni, na' l̲ezka' bi chejsoale l̲o yež Jerusalén.
22 L̲e'e ẕka'n ẕenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' ẕka'n ẕento', dan' ben Dios chie' gata' yel̲a' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'.
23 Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n ẕéngake' Dios, wká'n ẕéngake' L̲e', zoal̲en Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, l̲égake', dan' žénele X̲ažo Dios wká'n ẕengak benne' ka' L̲e' ki.
24 Dios nake' Be', na' benne' ka' ẕka'n ẕéngake' L̲e', žon byenen wká'n ẕéngake' L̲e', zoal̲en Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, l̲égake'.
25 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Nnezla' žal̲a' l̲a' Benne' Mesías, (da' ẕnnan: "Benne' Criston'"). Kate' l̲e'e L̲e', wl̲oe'ele' žo'o yógo'te.
26 Jesusen' wnné':
—L̲ekze' ẕchál̲jl̲ene' le'.
27 L̲a' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán l̲áže'gekle' dan' ẕchál̲jl̲ene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' L̲e', bi nne': "¿Biẕ ẕnnablo' l̲e'?" o "¿Biẕ da' ẕchál̲jl̲eno' l̲e'?".
28 Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' l̲o yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
29 na' wnné':
—Le da, l̲é'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' L̲e' Benne' Criston'?
30 Naž bžojgak benne' ka' l̲o yežen', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.
31 Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e L̲e':
—Benne' Wsedle, bdaw.
32 Jesusen' gože' l̲égake':
—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.
33 Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Noẕ benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?
34 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Da' nbánl̲ena' naken gona' da' žénele X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', na' yeyóž gona' x̲chine'.

35 Ki znnale le'e: “Yetáp byo' žin ža lapžo.” Neda' žapa' le'e: le wía na'le, na' wíale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbižen nich chejlapžon.
36 Bennen' zlape' zzi'e lazjwe', na' dan' zlapen', naken nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka', nich gak yebégekle tzen benne' žazen', na' benne' zlapen'.
37 Nak dot da' li da' znnan: “To benne' žaze', na' yetóe' zlape'.”
38 Neda' bsela'a le'e chejlaple gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.
39 Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak chie', na' wnné': “Gože' neda' yógo'te da' ba bena'.”
40 Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta'yoegekle' Le' gá'nlene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'.
41 Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'.
42 Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnnágake':

—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesús xkwide' byo che to benne' wnná bia'

43 Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab Galilea.
44 Ki bene', dan' bchaljkze Jesusen', na' wnné': “Benne' wláž ka' che to benne' zchalje' lo wláz Dios bi žápegake' le' ba la'ne.”
45 Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'egekle' da' ka' ben Jesusen' ga na'.
46 Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa to benne' wnná bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' lo wláz benne' znna bi'e, na' xkwide' byo chie' da'be' yižwé'.
47 Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le' yide' liže', nich yeyone' xkwide' byo chien', dan' ba žek gatbe'.
48 Naž Jesusen' gože' le':

—Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.

49 Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz benne' znna bi'e gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.

50 Naž Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'.
51 Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bale benne' wen žin chie' bedjchággake' le', na' bzéngekle' le', na' wnnágake':

—Nban xkwide' byo chion'.

52 Wnnable' légake' batx wzó law žeyakbe'. Belyi'e le':

—Bache', ka gachje ža bežój-be' da' lan'.

53 Naž wnnezle xa xkwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne zcháljlene' le', na' gože' le': “Nban xkwide' byo chion'.” Che len bejli'e che Jesusen', na' lezka' benách ka' nníta'gake' liže' bejlé'gake' chie'.
54 Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

1 Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'.
2 Lo yežen', gawze gan žo'ogak zila' ka', že' to bej nis zen, da' nzin' Betesda len diža' hebreo, na' zej nnita' gayo' zchil zen chen.
3 Lo zchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'.
4 Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' lo nisen', na' zte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e lo nisen' kate' zdan, yeyaktie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e.

5 Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'.
6 Katen' Jesusen' bl̲e'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnnezle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' l̲e', na' wnné':
—¿Žénelo' yeyako'?
7 Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':
—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' l̲o nisen' kate' ẓdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka neda'.
8 Jesusen' gože' l̲e':
—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.
9 L̲a' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'.
10 Naž benne' judío wnná bia' ka' belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':
—Ža la'y naken na'a. Bi žal̲a' go'o da' žáte'lon'.
11 Bechebe bennen', na' gože' l̲égake':
—Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na' wnné': "Beywá' dan' delon', na' beyéj."
12 Naž wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Noẓ bennen' gože' le': "Beywá' da' delon', na' beyéj"?
13 Bennen' beyake' bi nnezle' nozen', dan' ba bezá' Jesusen' l̲o latjen' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.
14 Wdé gok da' ni, Jesusen' bejx̲ake'e bennen' gan nak l̲o ẓchil yodo', na' gože' l̲e':
—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' dol̲a', nich bi gak chio' to da' nakže zi' ka dan' goken chio'.
15 Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' l̲e'.
16 Che l̲en bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' L̲e', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'.
17 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—X̲a' žónteze' žin, na' l̲ezka' neda' žona' žin.
18 Che l̲en gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san l̲ezka' dan' wnné' nak Dios X̲akze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yel̲a' wnná bia' da' nzi' l̲o na' Ẓi'n Dios

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e. Bi be gak gona' neda', Ẓi'n Dios, žakze chia', san toze dan' zl̲e'ela' žon X̲ažo Dios. Yógo'te da' žon X̲ažo Dios, l̲ezka' žona' neda', Ẓi'ne'.
20 X̲ažo Dios nži'ile' neda', Ẓi'ne', na' zl̲oe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' ẓénl̲e'eže ka' ka da' ni wl̲oe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán l̲áže'le l̲e'e.
21 Kan žon X̲ažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yel̲a' nban chégake', l̲ezka' žona' neda', Ẓi'ne', ẓnezjwa' yel̲a' nban chégake' kan žénekzela'.
22 X̲ažo Dios bi ẓchi'a l̲aže'e nitó benne', san ba bdie' l̲o na'a neda', Ẓi'ne', yógo'te yel̲a' wnná bia' nich wchi'a l̲aža'a benách ka'.
23 Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Ẓi'ne', ba la'ne, kan žápegake' X̲ažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Ẓi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', Ẓi'nen'.
24 'Da' li žapa' l̲e'e. Nóte'teze benne' ženle' da' ẓchal̲ja', na' žejl̲i'e che X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', benne' ni de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' l̲o yel̲a' got dan' ba de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
25 Da' li žapa' l̲e'e, za' ža, na' ba ẓžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngekle' chi'a neda', Ẓi'n Dios, na' benne' ka' yéngekle' x̲tiža'a, na' góngake' kan ẓnnan, gata' yel̲a' nban chégake'.
26 Kan yo'o l̲o na' X̲ažo Dios wnezjwe' yel̲a' nban chegak benách ka', l̲ezka' bdie' l̲o na'a neda', Ẓi'ne', wnezjwa' yel̲a' nban chegak benách ka'.
27 L̲ezka' bdie' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' nich wchi'a l̲aža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách.
28 Bi yebán l̲áže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngekle' chi'a,
29 na' yežójgake' l̲o yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' béngake' da' nak chawe', na' gata' yel̲a' nban chégake', san benne' ka' béngake' da' ẓinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

30 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' ẕchalj Xa', ki ẕchi'a laža'a, na' kan ẕchi'a laža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekzele Xa', Bennen' bseḻe'e neda'.

31 Cha' neda' ẕchalja' chia' kwinza', bi zaka' dan' ẕchalja'.

32 Zoa Benne' yoble, Benne' ẕzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' Xa', na' nnezla' zaka' da' ẕzoa lie' kan nak chia'.

33 Ḻe'e bséḻa'le benne' ka' bejnnábgekle' Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li.

34 Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san ẕnnia' da' ki nich yelale ḻe'e.

35 Da' bchalj Ẕwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín', na' ḻe'e, to chí'ido'ze wyáz ḻáže'le si'le baní' chien'.

36 Na'a, zoa da' ẕzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Ẕwan' kan nak chia'. Da' ka' bde Xažo Dios ḻo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' ẕzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' Xažo Dios bseḻe'e neda'.

37 Ḻezka' Xažo Dios, Bennen' bseḻe'e neda' ẕzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele chi'e, na' batkle bḻé'elele ḻawe',

38 na' bi nzi' ḻo na'le xtiže'e, dan' bi žejḻe'le chia' neda', Bennen' bseḻe'e Ḻekze'.

39 Žsédtezle ḻe'e da' nyejw ḻe'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chele ni'a che dan' nyejwn ḻe'e yiche la'y, na' dan' nyejwn ḻe'e yiche la'y na' ẕzoa lin kan nak chia' neda'.

40 Bi žénelele gónḻenle neda' tẕen nich gata' yeḻa' nban chele.

41 'Bi žilja' yeḻa' ba la'ne da' gape no benne' neda'.

42 Neda' nónbi'a ḻe'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios.

43 Bḻa'a nga ḻo wláz Xažo Dios, na' ḻe'e bi ẕzi' ḻo na'le neda', san cha' ḻa' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' ḻo na'le bennen'.

44 ¿Nakxkze gak chejḻe'le che Dios cha' ẕzi'le yeḻa' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žiljle yeḻa' ba la'ne da' gape Dios tlicha' ḻe'e?

45 Bi wzóa yichjle yesbaga'a ḻe'e ẕia ḻaw Xa'. Bennen' yesbage'e ḻe'e ẕia nake' ḻekze Moisés, bennen' žxen ḻáže'le-ne', ḻa'kze gote' ža ni'te.

46 Chela' žejḻe'le che Moisés na', ḻezka' chejḻe'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'.

47 Na'a, ¿nakxkze gak chejḻe'le da' ẕchalja' neda' cha' bi žejḻe'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús ẕwawe' gayo' mil benne' ka' (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

1 Wdé gok da' ni, wyéj Jesusen' yecheḻá'a nisdo' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdo' Che Tiberias, benne' Sésar.

2 Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' bḻé'egekle' yeḻa' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'.

3 Naž Jesusen' wžene' to ḻaw ya'ado', gan wžé'ḻene' benne' wsedle chie' ka'.

4 Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' ḻáže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' ḻo yežlyó Egipto.

5 Kate' Jesusen' bchis ḻawe', bḻe'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:

—¿Gaẕ žeḻ-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?

6 Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Ḻe' da' gone'.

7 Bechebe Lipen', na' wnné':

—Chela' si'žo yet xtil ḻen laẕjw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.

8 Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Ḻe', na' wnné':

9 —Zoa to xkwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken ẕoa' sebada, na' chope bel ka'. ¿Wak wawžo benne' zan ki ḻen da' láte'do'ze ni?

10 Naž Jesusen' gože' ḻégake':

—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' ḻo yo.

Ḻo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'.

11 Naž Jesusen' bexwe' yet xtil ka'. Kate' beyóž gože' Dios "Žóxkeno'" bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' ḻégake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Ḻezka' béngake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'.

12 Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.

13 Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno
x̱kwit da' biẓjw ka' chegak gayo' yet x̱til
ka' zej naken ẓoa' sebada, dan' bega'nen
chegak benne' ka' bdáwgaken'.
14 Kate' benne' ka' bl̦é'egekle' yel̦a' wak
dan' ben Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li benne' ni nake' Bennen' ẓchal̦je' l̦o
wláz Dios, Bennen' žal̦a' yide' yežlyó nga.
15 Dan' nnezle Jesusen' žénegekle'
ché'gake' L̦e' de chgi' nich góngake' ga nna
bi'e l̦égake', che l̦en bezé'e latjen', na' wyeje'
toze' to l̦aw ya'a.

Jesús ẓze'e l̦o nisdo'
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Kate' ba žal̦e, jak benne' wsedle ka' che
Jesusen', na' bžíngake' žoa'a nisdo'.
17 Belbene' to l̦o barkw, na' zjake' l̦o
nisdon', nich žíngake' l̦o yež Kapernaum.
Kate' ba nak chol̦, Jesusen' bi na' žine' gan
nníta'gake'.
18 Wzó l̦aw žak be' wal̦e l̦o nisdon', na'
nisen' ẓgó'anen.
19 Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán'
ka to ga ẓza'žo to hora, naž bl̦é'egekle' Je-
susen' ẓze'e l̦o nisdon', na' ze'e ẓbige'e gan
zej barkwn', na' bžébegake'.
20 Naž Jesusen' gože' l̦égake':
—Nedkzan'. Bi žébele.
21 Naž l̦en yel̦a' žebél wẓí'gake' L̦e' l̦o
barkwn', na' l̦a' bžinte barkwn' l̦o yo biž gan
zjake'.

Benne' zan žeyíljgake' Jesús

22 Ža chope ža, gókbe'egekle benne' zan
ka', benne' zej nga'ne' yechel̦á'a nisdon',
da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na',
na' Jesusen' bi wžénl̦ene' benne' wsedle
chie' ka' l̦o barkwn', san l̦égakze' jake'.
23 Naž bžojgak yebal̦e barkw ka' l̦o yež
Tiberias, na' bžíngaken to latje da' žen'
gawze gan bdáwgake' yet x̱til, katen' X̱anžo
Jesusen' gože' Dios: "Žóx̱keno'" chen.
24 Dan' bl̦é'egekle' biž zoa Jesusen' ga na',
na' bi zej nnita' benne' wsedle chie' ka'
ga na', che l̦en belbene' l̦aw barkw ka',
na' bžíngake' l̦o yež Kapernaum, gan be-
jdíljgake' Jesusen'.

Jesús nake' yet x̱til da' ẓnezjwn yel̦a' nban l̦i l̦aže'

25 Kate' bžingak benne' zan ka' yechel̦á'a
nisdon', bejx̱áka'gake' Jesusen', na' belyi'e
L̦e':
—Benne' wsedle, ¿batx̱ bel̦ó'o nga?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' l̦égake':
—Da' li žapa' l̦e'e: žeyiljle neda', kege dan'
bl̦é'elele yel̦a' wak ka' da' bena', san dan'
bdawle yet xtilen', na' béljelele.
27 Le gon žin, kege nich si'le yel̦a' waw
da' ẓde chen, san nich si'le yel̦a' waw
da' gáta'tezen, na' gonnen yel̦a' nban da'
zejlí kanne chele. Yel̦a' waw ki naken
da' wnezjwa' neda', Benne' Golje' Benách,
chele, dan' X̱ažo Dios bl̦oe'ele' l̦aw naka'
Ẓi'ne'.
28 Naž wnnábgekle' L̦e', na' wnnágake':
—¿Biẓ da' žon byenen gonto' nich gonto'
da' žaz l̦aže' Dios?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' l̦égake':
—Da' žaz l̦aže' Dios naken chejl̦e'le chia'
neda', naka' Bennen' bsel̦e'e L̦e'.
30 Naž wnnábgekle' L̦e', na' wnnágake':
—¿Biẓ da' nak bia' gono', da' l̦e'elton' nich
chejl̦e'to' chio' Le'? ¿Biẓ yel̦a' wak gono'?
31 X̱a gole chežo ka' bdáwgake' yet
x̱til da' nzin' maná l̦o latje dach, kan
nyejw l̦e'e yiche la'y, da' ẓnnan: "Moisés
benne' chégake' yet x̱til che ya'abá, dan'
bdáwgaken'."
32 Bechebe Jesusen', na' gože' l̦égake':
—Da' li žapa' l̦e'e: kege Moisés na' benne'
chele yet x̱til che ya'abá, san X̱ažo Dios
žonne' chele yet x̱tilen'.
33 Yet x̱til dan' žonn Dios chegak benách
ka' naka' neda', dan' bžojen ya'abá, na'
ẓneẓjwn yel̦a' nban chegak benách ka',
benne' nníta'gake' yežlyó nga.
34 Naž belyi'e L̦e':
—X̱an, bénnteze yet x̱tilen' cheto'.
35 Jesusen' gože' l̦égake':
—Neda' naka' yet x̱til da' zej nbanl̦en
benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne'
gónl̦ene' neda' tẓen, wéljele' to chi'ize da'
naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejl̦i'e
chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken
che Dios.
36 Naken kan ba gožkza' l̦e'e, l̦a'kze zl̦é'elele
neda', bi žejl̦e'le chia'.
37 Yógo'te benne' ka' žonn X̱a' chia',
gónl̦engake' neda' tẓen, na' benne' ka'
gónl̦engake' neda' tẓen, bi yesbí'igaka'-ne'.

38 Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios,
na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela'
nedkza', san nich gona' kan žénele X̱ažo
Dios, Bennen' bseḻe'e neda'.
39 Da' žénele X̱a', Bennen' bseḻe'e neda',
naken bi kwia yi' nitó benne', bennen'
benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze ḻawte
ža.
40 Da' žénele X̱ažo Dios, Bennen' bseḻe'e
neda', naken gata' yeḻa' nban chegak
yógo'te benne' ka' ḻé'egekle' neda', Ẓi'ne',
na' chejḻé'gake' chia' neda', na' neda'
yesbángaka'-ne' ža ze ḻawte ža na'.
41 Naž benne' judío wnná bia' ka'
wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': "Neda'
naka' yet x̱tilen' da' zan' ya'abá."
42 Che ḻen wnnágake':
—¿Kege benne' ni Jesusen', ẓi'n Jwsé?
Nónbia'žo x̱a x̱ne'e. ¿Nakx̱ chen', ẓnna
benne' ni: "Bžoja' ya'abá che Dios?"
43 Naž bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Bi nnele chia' ḻa' ḻe'eze.
44 Bi gak nitó benne' gónḻene' neda' tẓen,
cha' X̱a', Bennen' bseḻe'e neda', bi yedjwé'e
bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne'
ža ze ḻawte ža na'.
45 Nyejw ḻe'e yiche la'y kan wnnagak
benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, da'
ẓnnan ki: "Dios wsedle' yógo'te benách." Che
ḻen, yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chi'i
X̱a', na' nsédgekle' ḻo ne'e Ḻe', gónḻengake'
neda' tẓen.
46 'Bi zoa no benne' bḻe'ele' X̱ažo Dios, san
toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen'
zḻe'ekzle' X̱ažo Dios.
47 Da' li žapa' ḻe'e: nóte'teze benne' žejḻi'e
chia' neda' de yeḻa' nban da' zejlí kanne
chie'.
48 Neda' naka' yet x̱til da' zej nbanḻen
benách ka' to chi'ize.
49 X̱a x̱to'le ka' bdáwgake' yet x̱tilen' dan'
nzin' maná ḻo latje dach, na' kate' bza'a ža
chégake', gótgake'.
50 Neda' naka' yet x̱til da' zžojen ya'abá
che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi
gate' to chi'ize.
51 Nedkza' naka' yet x̱tilen' da' zej
nbanḻen benách ka', dan' bžojen ya'abá
che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe'
yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet
x̱tilen' da' ẓnezjwa' neda' naken x̱peḻa'a,
da' ẓnezjwan' nich gata' yeḻa' nban chegak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
52 Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx̱
ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Nakx̱ gak gonn benne' ni x̱peḻe'e nich
gawžon?
53 Che ḻen Jesusen' gože' ḻégake':
—Da' li žapa' ḻe'e: cha' bi gawle x̱peḻa'a
neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi
ye'jle x̱chena', bi de yeḻa' nban na' chele.
54 Nóte'teze benne' gawe' x̱peḻa'a, na'
ye'je' x̱chena', de yeḻa' nban da' zejlí kanne
chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze ḻawte ža
na'.
55 Ki naken dan' nak x̱peḻa'a yeḻa' waw da'
li, na' x̱chena' naken to da' li da' ye'jen no
benne'.
56 Nóte'teze benne' gawe' x̱peḻa'a, na'
ye'je' x̱chena', sóaḻenteze' neda', na' neda'
sóaḻenteza' ḻe'.
57 Kan zoa nban X̱ažo Dios, Bennen'
bseḻe'e neda', na' neda' nbánḻena' Ḻe', ḻezka'
nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánḻene'
neda'.
58 Da' ni naken yet x̱til da' bžojen ya'abá
che Dios, na' bi naken ka yet x̱tilen' dan'
nzin' maná, dan' bdawgak x̱a x̱to'le ka', na'
kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze
benne' gawe' yet x̱til ni gak bane' to chi'ize.
59 Da' ni bchaḻj Jesusen' gan nak to ḻo yo'o
gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle'
x̱tiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle'
benách ka' nníta'gake' ḻo yež Kapernaum.

Da' žonnen yeḻa' nban da' zejlí kanne chežo

60 Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen'
béngekle' da' ki, benne' zan ládjwgake'
wnnégake' chen, na' wnnágake':
—Zédeḻe'e nak diža' ni. ¿Noẓkze benne'
gak si' ḻo ne'en?
61 Wnnezle Jesusen' ẓnnegak benne' ws-
edle chie' ka' che x̱tiže'e, na' wnnable'
ḻégake', na' wnné':
—¿Žon diža' ni ḻe'e zede?
62 ¿Nakx̱kze gaken cha' ḻé'elele neda',
Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa'
zga'ale?
63 Da' nak che Dios Be' La'y naken da'
žonnen yeḻa' nban chele. Da' nakze beḻa' žen
bi gak gon chawen' ḻe'e. Diža' da' bcháḻjḻena'
ḻe'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yeḻa'
nban chegak benách ka'.

64 Na'a, bálele le'e bi žejle'le chia'.
Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'.
65 Che len wnné':
—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.
66 Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen.
67 Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Lezka' le'e yekwasle?
68 Bechebe Bedw, na' gože' Le':
—Xan, ¿noz benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejlí kanne cheto'.
69 Neto' žejle'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.
70 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Wžekza' neda' le'e chežínnole ki, san to benne' ládjwle le'e žonlen da' xiwe' le' tzen.
71 Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le', na' nbáblene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejle'gak benne' biche' Jesús chie' Le'

1 Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' Le'.
2 Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejsá' láže'gake' ka xa wdé chégake' wnníta'gake' gan besbíngake' zan yo'o lága'do'.
3 Che len benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':
—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich lé'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yela' wak ka' da' žono'.
4 Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' le', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yela' wak zen ki, bloe'el kwino' lawgak yógo'te benách ka' nich lé'egekle' da' žono'.
5 Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejlé'gake' chie' Le'.
6 Naž Jesusen' gože' légake':
—Bi na' žin ža chia' nich wloe'ela' dan' naka' lawgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle le'e.
7 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zzóagake' le'e chela'ale, san zzóagake' neda' chela'ale dan' zloe'ela' law kan zej nake', na' da' znnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'.
8 Le chej le'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.
9 Kate' beyóž gože' légake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

10 Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', lezka' wyeje' Le', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'.
11 Gan žak lni na', wdiljgak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Gaz zoa bennen'?
12 Benne' zan bcháljgake' da' zanle'e kan nak che Jesusen'. Bale' wnnágake':
—Nake' chawe'.
Yebale' wnnágake':
—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.
13 Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.
14 Kate' ba bžin gachje lni na', bla' Jesusen' li'a yodo', na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na'.
15 Bebán láže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':
—¿Nakx chen', žakle'e bennen', na' bi nsedle' che yodo'?
16 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.
17 Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' zchalja'.
18 Nóte'teze benne' zchalje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' le' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak benách ka' ba la'ne bennen' bsele'e le', benne' ni zchalje' da' naken dot da' li, na' bi žon laže'e.

19 'Moisés bdie' l̲o na'le da' bchi'le Dios,
san nitole l̲e'e bi žonle kan ẕnna x̲tiže'e. ¿Biẕ
chen' žénelele gotle neda'?
20 Beži'igak benne' zan ka', na' belyi'e L̲e':
—Da' x̲iwe' žónl̲enen le' tẕen. ¿Noẕkze
benne' žénele' gote' le'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—To yel̲a' wak bena', na' žebán l̲áže'le
yógo'tele.
22 Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen
l̲o bel̲a' chele dan' nak bian' nzi'le x̲tiža'
Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele,
san wẕi'en l̲o na'gak x̲a x̲ta'we' ka'. Na'a,
l̲a'kze nak ža la'y, ẕchogle l̲o bel̲a' chegak
x̲kwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej
nbabbe' che Dios.
23 Cha' želzi'be' l̲o bel̲a' chégakbe' dan' nak
bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle
ca'ze da' ẕnna da' bchi'le Moisés, ¿ẕža'le
neda' dan' beyona' to benne', nich beyake'
cháwe'do' kate' nak ža la'y?
24 Bi žal̲a' kon wchi'a l̲áže'le, san le wchi'a
l̲aže' kan nak da' li.

Jesús zl̲oe'ele' gan bžoje'

25 Naž bchal̲jgak bal̲e benne' ka'
nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne'
judío wnná bia' ka' nich gótgake' L̲e'?
26 Le wia nga. Kwáselo ẕchal̲je', na' bi be
žé'gake' L̲e'. ¿Žákbe'egekle benne' ka', benne'
ẕnna biá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake'
Benne' Criston', Bennen' žal̲a' nna bi'e žo'o?
27 Benne' ni, nnezlžo ga benne' L̲e'. Kate'
yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne'
ga benne' L̲e'.
28 Wzóa Jesusen' ẕsedle' benách ka' l̲o ẕchil
yodo', na' katen' benle' da' ni, wnníe' zižje,
na' wnné':
—¿Nónbia'le neda', na' nnézlele ga benne'
neda'? Bl̲a'a yežlyó nga, kege žakze chia',
san Dios na'kze bsel̲e'e neda', na' L̲e', bi
nónbia'le-ne'.
29 Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a l̲o wlaze' L̲e',
na' L̲ekze' bsel̲e'e neda'.
30 Naž ben byéngake' séngake' L̲e', san nitó
benne' bi bex̲we' L̲e', dan' bi na' žin ža chie'
nich choe'e l̲o ná'gake'.
31 Benne' zan bejl̲é'gake' chie', na'
wnnágake':
—Kate' l̲a' Benne' Criston', ¿gone' da'
zanže yel̲a' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želsel̲e'e benne' ka' nich séngake' Jesús

32 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da'
ẕchal̲jgak benách ka' kan nak che Jesusen',
na' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo'
fariseo ka', bsél̲a'gake' ni'a ná'gake' nich
chejx̲éngake' L̲e'.
33 Naž Jesusen' wnné':
—Yetó chí'ido'ze sóal̲ena' l̲e'e, na' naž
yeyá'a gan zoa X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda'.
34 Yeyiljle neda', san bi yežél̲-lele neda'.
Gan chejsóa' neda' bi gak yidle l̲e'e.
35 Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake'
ka', na' wnnágake':
—¿Gaẕ chej benne' ni, gan bi yežél̲-lžo-
ne'? ¿Cheje' gan zej nnita' benne' judío
ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na'
wsedle' benne' zi'to' ka'?
36 ¿Biẕ zejl̲ás dan' wnné': "Yeyiljle neda',
na' bi yežél̲-lele neda'" na' l̲ezka': "Gan
chejsóa' neda' bi gak yidle l̲e'e"?

Nis yego da' žonnen yel̲a' nban chežo

37 Kate' nak ža ze l̲awte ža che lni na', ža na'
naken blo, wzó ža' Jesusen'. Wnníe' zižje,
na' wnné':
—Cha' zoa no benne' ẕbiž yichj l̲áẕda'we',
žal̲a' yide' gan zoa', na' ye'je'.
38 Nóte'teze benne' žejl̲i'e chia' neda', gak
chie' kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan: "L̲o
yichj l̲áẕdo'w bennen' galj da' gaken ka to
nis yego" dan' gon chawen' benách ka', na'
gata' yel̲a' nban chégake'.
39 Bchal̲j Jesusen' da' ni kan nak che Dios
Be' La'y, Bennen' žal̲a' yedjsóal̲ene' benne'
ka' chejl̲é'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan'
bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na'
yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

40 Kate' benne' zan ka' béngekle' da' ki,
bal̲e' wnnágake':
—Da' li benne' ni nake' bennen' ẕchal̲je' l̲o
wláz Dios, bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e
chežo.
41 Yebal̲e' wnnágake':
—Benne' ni nake' Benne' Criston'.
Wnnagak yebal̲e benách ka':
—¿Galj Benne' Criston' gan nbab Galilea?
42 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' ẕnnan: "Galj
Benne' Criston' ladjw ẕi'n ẕa'só Dabí ka',

na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín'."
43 Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'.
44 Gónegekle' baḷe' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejḷé'gake' che Jesús

45 Naž ni'a na'gak bx̱oz wnná bia' ka' ḷen ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežíngake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':
—¿Biẓ chen' bi žedjwa'le-ne'?
46 Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':
—Bi ẓchaḷj nitó benne' kan ẓchaḷj bennen'.
47 Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':
—¿Be'le latje ben ḷáže'le' ḷe'e?
48 ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejḷi'e chie'?
49 Benne' ki, benne' bi žákgake' x̱tiža' Dios, zej nbage'e ẓia.
50 Ḷezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' bḷe'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' légake':
51 —¿Ẓchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnézležo biẓ bene'?
52 Naž beží'igake' yebaḷe' ka', na' belyi'e ḷe':
—¿Nako' le' benne' Galilea? Beḷ da' nyejw ḷe'e yich la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' ẓchaḷje' ḷo wláz Dios gan nbab Galilea.
53 Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

1 Jesusen' wyeje' gan nak ḷaw Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' doḷa' da' ẓka'n ditjen yeḷa' ẓchag na'

2 Kate' za' ža'ní', bḷa' Jesusen' ḷi'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e ga na', na' bsedle' légake'.
3 Naž benne' yodo' wsedle ka' ḷen benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le gan zoa Jesusen', no'len' bḷé'egekle' žone' doḷa' da' ẓka'n ditjen yeḷa' ẓchag na'. Bzégake' ḷe' gachje ḷáwe'le benách ka' ẓze nággake' che Jesusen',
4 na' belyi'e Ḷe':
—Benne' wsedle, no'le ni wẓento'-ne' žone' doḷa' da' ẓka'n ditjen yeḷa' ẓchag na'.
5 Ḷo da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'. ¿Na'a Le', biẓ ẓnno'?
6 Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Ḷe' ẓia. Naž byechw Jesusen', na' bwie' ḷo yo, na' bzoje' ḷo yon' ḷen x̱ben ne'e.
7 Kate' wnnábḷe'egekle' Ḷe', naž bezé Jesusen', na' gože' légake':
—Nólele ḷe'e bi naple doḷa' wak so ḷawle wže'ele-ne' yej.
8 Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' ḷo yo, na' wzó ḷawe' ẓzoje' da' yoble ḷo yon'.
9 Kate' béngekle' da' ni, na' láẓdo'gake' bcheben légake', na' bežojgak to tógake'. Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na' wdé na' benne' kwide' ka'. Toze Jesusen' bga'ne' ḷen no'len', ga na' zoe' gachje ḷáwe'le benne' ka' ẓze nággake' chie' Ḷe'.
10 Naž Jesusen' bezíe' da' yoble, na' bi bḷe'ele' nitó benne' žesbage'e no'len' ẓia, san toze no'len', na' gože' ḷe':
—No'le, ¿gaẓ zej nnita' benne' ka' besbága'gake' le' ẓia? ¿Bi zoa no benne' ẓchoge' chio' gato'?
11 No'len' wnné':
—Nitóe'.
Naž Jesusen' gože' ḷe':
—Ḷezka' neda', bi ẓchoga' chio' gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' doḷa'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

12 Da' yoble Jesusen' bcháljḷene' légake', na' wnné':
—Neda' naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Nóte'teze benne' sá'ḷene' neda' tẓen, bi te' gan nak choḷ, san soaḷen baní' ḷe', nich ḷe'ele' kan gata' yeḷa' nban da' zejlí kanne chie'.
13 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Ḷe', na' wnnágake':
—Le' ẓzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' ẓzoa lion'. Dáche'ze naken.
14 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Ḷa'kze ẓzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' ẓzoa lian' dan' nnezla' gan bžoja', na'

gan cha'a, san l̲e'e bi nnézlele gan za'a, na' gan yeyá'a.
15 L̲e'e ẕchi'a l̲áže'le kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, san neda', žakze chia' bi ẕchi'a l̲aža'a nitó benne'.
16 L̲a'kze wchi'a l̲aža'a, ka nak da' li wchi'a l̲aža'a, dan' kege nedza' wchi'a l̲aža'a, san X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', gónl̲ene' neda' tẕen.
17 L̲ezka' da' bsedle Moisés nyejw l̲e'e yich la'y, na' ẕnnan: "Da' ẕzoa ligak chope benne', naken dot da' li."
18 Neda' ẕzoa lia' chia' kwinza', na' X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', l̲ezka' ẕzoa lie' chia' neda'.
19 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Gaẕ zoa X̲o'?
Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le X̲a'. Chela' nónbia'le neda', l̲ezka' X̲a' gónbia'lene'.
20 Bchal̲j Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle' benách ka' l̲o ẕchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan ẕgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi bex̲we' L̲e', dan' bi na' žin ža chie' choe'e l̲o ná'gake'.

Ẕnna Jesús: "Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e"

21 Da' yoble Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyiljle no benne' yeslé' l̲e'e, san ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e.
22 Naž bchal̲jgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':
—¿Got kwine'? Wnné': "Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e."
23 Jesusen' gože' l̲égake':
—Nakle l̲e'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle l̲e'e benách che yežlyó nga, san neda' bi naka' benne' che yežlyó nga.
24 Che l̲en goža' l̲e'e: "Ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi chejl̲e'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle.
25 Naž wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Noẕkze benne' nako'?
Jesusen' gože' l̲égake':
—Naka' kan ba goža' l̲e'e ža ni'te.
26 Da' zan da' žal̲a' yapa' l̲e'e, na' wchi'a l̲aža'a da' nak chele. Diža' dot da' li ẕchal̲j X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', na' da' ženla' ẕchal̲je' L̲e', ẕchál̲jl̲enan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
27 Bi bejní'igekle' ẕchál̲jl̲ene' l̲égake' kan nak che Dios, X̲e'.
28 Che l̲en Jesusen' gože' l̲égake':
—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bl̲oe'el X̲a' neda' ẕchal̲jan'.
29 X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', zóal̲ene' neda'. X̲a' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz l̲aže'e L̲e'.
30 Kate' bchal̲j Jesusen' da' ni, benne' zan bejl̲é'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen l̲aže'

31 Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejl̲é'gake' chie', na' wnné':
—Cha' góntezele kan ẕnna x̲tiža'a, da' li gakle benne' wsedle chia' ka'.
32 Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán l̲e'e.
33 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':
—Ẕa'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biẕ chen' ẕnno': "Yeslán l̲e'e"?
34 Jesusen' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e: Yógo'te benne' wen dol̲a' ka', yó'ogake' l̲o na' dol̲a'.
35 To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž x̲an yo'o, san bennen' nake' ẕi'n x̲an yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' x̲an yo'on'.
36 Ki naken, cha' Bennen' nake' Ẕi'n Dios yeslé' l̲e'e, da' li yelale.
37 Nnezla' nakle ẕa'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' l̲o na'le x̲tiža'a.
38 Neda' ẕchal̲ja' che da' bl̲e'ela' gan zoa X̲a', san l̲e'e žonle da' benl-le gan zoa x̲akzle.
39 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':
—Bran nake' x̲a gole wdé cheto'.
Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Chela' da' li nakle ẕa'só Bran, gonle kan ben Bran na'.
40 Na'a, žénelele gotle neda', l̲a'kze ẕchál̲jl̲ena' l̲e'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchal̲j Dios. Bi ben Bran na' ki.
41 L̲e'e žonle kan žon x̲akzle.
Naž belyi'e L̲e':

—Neto' bi nakto' ẓi'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.

42 Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bla'a yežlyó nga. Kege žakze chia' bla'a, san Dios na'kze bsele'e neda'.

43 ¿Bi nnézlele biz chen' bi gak chejní'ilele da' znnia'? Naken dan' bi žénelele wzé nagle xtiža'a.

44 Xakzle naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' žénelele gonle da' žaz laže' xalen'. Ža ni'te da' xiwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da' nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken benne' wen laže', na' naken ka xágakkze benne' wen laže' ka'.

45 Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le chia'.

46 ¿Nózlele le'e gak yesbága'le neda' dola'? Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'?

47 No benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e, dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

48 Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.

49 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale.

50 Bi zka'n zen kwina'. Zoa No Benne' zka'n zene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o.

51 Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.

52 Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' lezka' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, san Le' znno': "Nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'."

53 ¿Nakžo' Le' zen ka xažo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ¿Nozkzen' žon kwino'?

54 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Cha' neda' wká'n zen kwina', yela' zen na' bi be zakan'. Xa' zka'n zene' neda', na' le'e znnale nake' Dios chele.

55 Bi nónbia'le Xažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' kan nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e.

56 Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, ble'elen', na' bebéle'ele'.

57 Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Ble'elo' Bran na'?

58 Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

59 Naž béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen', san Le' bkache' kwine' láwgake', na' bežoje' la' li'a yodon'. Wdíe' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' lo chole

1 Kate' ne zda Jesusen' to latje, ble'ele' to benne' golje' lo chole.

2 Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, ¿noz ben dola', dan' golje' lo chole? ¿Benne' ni, cha' xa xne'e?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi naken dan' ben benne' ni dola', na' kege dan' bengak xa xne'e dola', san naken nich la' law yela' wak zen che Dios ni'a che benne' ni.

4 Žon byenen gonžo xchin Xa', Bennen' bsele'e neda', kate' ne nak ka te ža. Žin ža gak chol che yela' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin.

5 Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

6 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bži'e zene' lo yo, na' bene' góna'do' len zene' na', na' wdeben' yej law benne' lo cholen'.

7 Naž gože' le':

—Wyéj, na' bejtíb lawo' lo bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' znnan: nsela'.)

Naž benne' lo cholen' wyeje' ga na', na' bejtibe' lawe'. Kate' bezé'e ga na', ba zle'ele'.

8 Naž bebán láže'gak benne' zjo'o li'a ka', len benne' ka' blé'egekle' le' zga'ale katen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'?

9 Bale' wnnágake':

—Lekze'.

Yebale' wnnágake':

—Kegen', san kan znna' law bennen', lezka' znna' law benne' ni.

Le' wnné':

—Nedan'.

10 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Nakxkze goken, byaljw yej lawo'?

11 Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej lawa', na' gože' neda': "Wyéj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtíb lawo'." Wyá'a ga na', na' bejtiba' lawa', na' la' byáljwte yej lawa'.

12 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa bennen'?

Le' gože' légake':

—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' znnábgekle' binlo bennen' byaljw yej lawe'

13 Naž bché'gake' bennen' goke' lo chole, na' bejzégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'.

14 Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej law bennen' goke' lo chole,

15 che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakx goken byaljw yej lawe'. Le' gože' légake':

—Bdebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na' zle'ela'.

16 Naž bchaljgak bale benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža la'y.

Yebale' wnnágake':

—¿Wak to benne' dola' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?

Ka' goken, bžoj chóplegake'.

17 Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—¿Biz znno' le' che bennen', znno' bsaljwe' yej lawo'?

Le' wnné':

—Nake' benne' zchalje' lo wláz Dios.

18 Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo chole katen' golje', na' byaljw yej lawe'. Che len blížgake' xa xna' bennen' byaljw yej lawe'.

19 Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Nak benne' ni zi'nle, znnale golje' lo chole? ¿Nakxkze naken zle'ele' na'a?

20 Bechébegak xa xne'e ka', na' belyi'e légake':

—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo chole,

21 san nakx goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' noz bennen' bsaljwe' yej lawe', bi nnezlto'. Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.

22 Ki wnnagak xa xna' bennen' goke' lo chole, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben xtíža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.

23 Che len wnnagak xa xne'e: "Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak."

24 Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble blížgake' bennen' goke' lo chole, na' belyi'e le':

—Ni'a che Xanžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' dola'.

25 Naž bechebe bennen' goke' lo chole, na' wnné':

—Cha' nake' benne' dola' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo chole, na' na'a zle'ela'.

26 Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—¿Biz bene' chio'? ¿Nakx bene' nich bsaljwe' yej lawo'?

27 Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le xtiža'a. ¿Biz chen' žénelele yénlele da' yoble? ¿Žénelele gónlenle Le' tzen?

28 Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':

—Le' žónleno' bennen' tzen, san neto' žónlento' Moisés tzen.

29 Neto' nnezlto' Dios bcháljlene' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' noz benne' bsele'e Le'.

30 Naž bechebe bennen', na' gože' légake':

—Da' ni žonen ga žebán laža'a. Le'e bi nnézlele noz benne' bsele'e bennen', na' Le' bsaljwe' yej lawa'.

31 Nnezlžo Dios bi ženle' chegak benne' dola' ka', san ženle' che no benne' zka'n zene' Le', benne' žone' ka žénele' Le'.
32 Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle cha' no benne' bsaljwe' yej law to benne' golje' lo chole.
33 Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.
34 Naž beži'igak benne' yodo' ka', na' belyi'e le':
—Kan goljo' nak bian' nbago'o dola'. ¿Žénekzlo' le' wsedlo' neto'?
Naž bebéjgake' le' na'le.

No benne' ka' zej nchólgekle'

35 Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebéjgake' bennen' goke' lo chole. Kate' bežage' le', gože' le':
—¿Žejli'o che Zi'n Dios?
36 Bechebe' le', na' gože' Jesusen':
—¿Nozen', nich chejli'a chie'?
37 Jesusen' gože' le':
—Ba ble'elo' le', na' neda' nga zcháljlena' le', naka' Zi'n Dios.
38 Naž bennen' byaljw yej lawe', bka'n zene' Jesusen', na' gože' Le':
—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.
39 Jesusen' wnné':
—Nich wchi'a laža'a benách ka', bla'a yežlyó nga, nich lé'egekle benne' ka' zej nchólgekle', na' gakgak ka benne' lo chole benne' ka' žékgekle' zlé'egekle'.
40 Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' gan zoa Jesusen', béngekle' da' ni, naž belyi'e Le':
—¿Nakto' benne' nchólgekle'?
41 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Chela' ncholze yej lawle, bi nbága'le dola'. Na'a znnale: "Zlé'elto'." Che len nbága'le dola'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak zila' ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak zila' ka' lo le'je chégakba', san žoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' zbankze'.
2 Bennen' žoe'e gan žo'ogak zila' ka' nake' benne' žape chi'ikze' légakba'.
3 Nich cho'o benne' ni, žsaljw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak zila' ka', na' légakba' žéngeklba' chi'e, na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žližgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'.
4 Kate' ba wleje' yógo'te zila' ka', bia zej nakba' chie', znežwe' láwgakba', na' légakba' žejnáwgakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e.
5 Bi chejnáwgakba' benne' yoble, san wzónnjgeklba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.
6 Jesusen' bcháljlene' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejní'igekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e zila' ka'

7 Naž Jesusen' bcháljlene' légake' da' yoble, na' wnné':
—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak zila' ka'.
8 Ba bla'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake' zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžíngake' zgá'alegake' ka neda', zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak zila' ka' chégake'.
9 Neda' naka' ka to gan žo'ogak benách ka'. Nóte'teze benne' chó'olene' neda', yelá bennen', na' gake' ka to zila' žo'oba', na' žežojba', na' žél-lba' da' žawba'.
10 'Za'ze benne' wbán nich kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wžía yi'e-ba'. Neda' bla'a nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka' zej nake' ka zila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da' zejlí kanne chégake'.
11 Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', lo yela' ži'i laže' chie' žape chi'e zila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e zila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yela' nban chie' ni'a chegak zila' chie' ka'.
12 Benne' nazjwe', benne' žape chi'e zila' ka', zle'ele' za' beko' yixe' snia, na' zka'ne' zila' ka', na' žzonnje', na' beko' yixe' snia na' žejtáwya'aba' zila' ka', na' žeslásba' légakba'. Ki žon benne' nazjwen', benne' žape chi'e zila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape zila' ka', na' zila' ka' bi zej nakba' chekze'.
13 Žzonnj benne' nazjwen' dan' žape chi'e zila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' laže'e légakba'.
14-15 'Neda', lo yela' ži'i laže' chia' žape chi'a zila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a Xan', lezka' benách chia' ka',

benne' zej nake' ka ẕila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' ẕdia' yela' nban chia' ni'a chegak ẕila' ka', na' ẕila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'.

16 Lezka' zej nnita' ẕila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žala' chejxí'gaka'-ba'. Bia ka' yéngeklba' chi'a, na' gákgakba' toze len yebale ẕila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a légakba'.

17 'Che len Xan' nži'ile' neda', dan' ẕdia' yela' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' zejlás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' lo yela' got.

18 Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' ẕdia' yela' nban chia', na' gata'. Nzi' lo na'a wdían', na' nzi' lo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' neda' gona'.

19 Kate' béngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-lá'a lázgake' kan žékgekle' che Jesusen'.

20 Benne' zan ládjwgake' wnnágake':

—Yoe'e be' xiwe', na' nyal yichj láẓda'we'. ¿Biẓ chen' ẕze nagle chie' Le'?

21 Yebale' wnnágake':

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi ẕchalje' ki. ¿Wak to be' xiwe' wsaljwn yej lawgak benne' lo chole ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' ẕzóagake' Jesús chela'ale

22 Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni lo yež Jerusalén, kate' žejsá' láže'gake' ka bdégake' yodo' chégake' lo na' Dios.

23 Ẕda Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak lo ẕchil chen, dan' nzin' Ẕchil Che Salomón.

24 Benne' judío wnná bia' ka' belyéchjgake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—¿Batxkze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bloe'el neto'.

25 Jesusen' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi žejle'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde Xa' lo na'a gona', zej nak bian' no naka'.

26 Le'e bi žejle'le chia', dan' bi nbáblenle benne' ka' zej nake' ẕila' chia' ka', kan ba gožkza' le'e.

27 Ẕila' chia' ka' žéngeklba' chi'a, na' žeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'lengakba' neda' tẕen.

28 Neda' ẕnezjwa' yela' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia yí'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' lo na'a neda'.

29 Xažo Dios bénngake'-ba' chia', na' Le' napže' yela' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' lo na' Xan'.

30 Neda', na' Xažo Dios, toze nakto'.

31 Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen'.

32 Jesusen' gože' légake':

—Da' zan da' zej naken chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wže'ele neda' yej?

33 Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':

—Ni'a che žin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi ẕchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.

34 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' ẕnnan: "Neda' ẕnnia': nakle dios ka'."

35 Nnézkzelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'.

36 Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a ẕnnele chia': "Le' bi ẕchaljo' chawe' che Dios" dan' wnnía': "Ẕi'n Dios naka'"?

37 Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'.

38 Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gákbe'le žonlen Xažo Dios neda' tẕen, na' neda' žónlena' Xan' tẕen.

39 Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.

40 Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'.

41 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':

—Da' li bi ben Ẕwa nitó yela' wak ẕen, san yógo'te da' wnná Ẕwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.

42 Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

1 Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'.
2 Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' l̲ezka' nake' no'len' wloé'e da' zl̲a' zix̲ ni'a X̲anžon', na' besbiže' ni'e l̲en yicha' yichje'.
3 Belsel̲a' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':
—X̲an, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.
4 Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nníta'l̲engake' L̲e', na' wnné':
—Yižwé' ni bi naken da' goten l̲e' to chi'ize, san naken nich l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en che Dios, na' ni'a che yižwé' ni l̲ezka' l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chia' neda', Z̲i'n Diosen'.
5 Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'.
6 L̲a'kze Jesusen' nži'ile' l̲égake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'.
7 Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.
8 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?
9 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Zej de chežinno hora te ža. No benne' z̲de' te ža, bi chejchegwe', dan' z̲l̲e'ele', dan' baní' da' zoan yežlyó nga zóal̲enen l̲e'.
10 Cha' bennen' z̲de' žel, na' chejchegwe', dan' bi zoal̲en banín' l̲e'.
11 Kate' Jesusen' beyóž bchal̲je' da' ni, naž gože' l̲égake':
—Z̲tas Lásaro, benne' lježžon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.
12 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—X̲an, cha' z̲tase', yeyake'.
13 Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san l̲égake' žékgekle' wnné': "Z̲tasze Lásaron'."
14 Naž Jesusen' gože' l̲égake' kwáselo, na' wnné':
—Ba got Lásaron'.
15 Žebela' dan' bi wzóa' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' l̲e'e, dan' gonen ga chejl̲e'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.
16 Naž Mas, to benne' žónl̲ene' Jesusen' tz̲en, bennen' l̲ezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o, gátl̲enžo L̲e' tz̲en.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánl̲enžo-ne'

17-19 Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka z̲za'žo to hóraze. Che l̲en ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón z̲éngake' l̲égake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' l̲o yežw ba.
20 Katen' benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' l̲o yo'o, na' bejchage' L̲e', san Lian' bga'nze' l̲o yo'o.
21 Martan' gože' Jesusen':
—X̲an, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
22 L̲ezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, L̲e' gonnen' chio'.
23 Jesusen' wnné':
—Yebán benne' zano'.
24 Martan' gože' L̲e':
—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze l̲awte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.
25 Naž Jesusen' wnné':
—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' l̲ezka' naka' Benne' zej nbanl̲en benách ka'. Nóte'teze benne' chejl̲i'e chia' neda', l̲a'kze gate', yebankze',
26 na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejl̲é'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. ¿Žejl̲i'o da' ni?
27 Martan' gože' L̲e':
—O', X̲an. Žejl̲i'a nako' Le' Benne' Criston', Z̲i'n Dios, Bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e yežlyó nga.

Z̲beže Jesús dan' žeyache' l̲áže'le' no'le zan Lásaro ka'

28 Kate' Marta beyóž bchal̲je' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' l̲e':
—Benne' Wsedle zoe' nga, na' z̲nnie' le'.
29 Kate' benle Lian' da' ni, l̲a' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'.

30 Bi na' cho'o Jesusen' yežḍon', san zoaze' gan bejchág Martan' L̲e'.
31 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yo'on', na' žeyón ẕéngake' no'le ka', bl̲é'egekle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnáwgake' l̲e', na' wnnágake':
—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.
32 Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' bl̲e'ele' L̲e', byechwe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':
—X̲an, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
33 Kate' bl̲e'el Jesusen' ẕbeže', na' l̲ezka' ẕbéžegak benne' judío ka' zej nníta'l̲engake' l̲e', naž gok nyache' l̲aže'e, na' bka' chi'e,
34 na' wnné':
—¿Gaẕ bkáche'le-ne'?
Belyi'e L̲e':
—Da wio'.
35 Wžeže Jesusen'.
36 Naž bchal̲jgak benne' judío ka', na' wnnágake':
—Le wia nga kan nží'il̲e'ele' l̲e'.
37 Bal̲e' wnnágake':
—Ben Benne' ni ga ẕl̲e'el bennen' goke' l̲o chol̲e. ¿Gok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro l̲o yel̲a' got

38 Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj l̲e'e ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan žo'o no benne' l̲o blojen'.
39 Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Le yeká'a yej blagen'.
Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' L̲e':
—X̲an, ba ẕl̲e'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.
40 Jesusen' wnné':
—¿Kege gožkza' le' cha' žejl̲i'o, l̲e'elo' yel̲a' wak ẕen che Dios?
41 Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o no benne' l̲o blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia Jesusen' ya'abale, na' wnné':
—X̲e, žapa' Le': "Žóx̲keno'" dan' ženlo' chia' neda'.
42 Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san ẕchal̲ja' ki nich gak da' chawe' chegak benne' zan ki, na' nich chejl̲é'gake' Le' bsél̲a'kzo' neda'.
43 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, wnníe' zižje, na' wnné':
—Lásaro, bežój kile.
44 Bežój benne' gaten' l̲o yežw ban', zej nžej ni'a ne'e l̲en láže'do' ka', na' ngache' l̲awe' l̲en yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le yeséž laže' ka' l̲o ni'a ne'e, na' le we' latje yezé'e.

Žon x̲tíža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake' Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

45 Benne' zan, benne' judío ka', jákl̲ene' Lia tẕen, na' bl̲é'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž bejl̲é'gake' chie'.
46 Bal̲e' jake' gan zej nnita' benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngekle' l̲égake' kan ben Jesusen'.
47 Naž bdobgak tẕen benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka', na' bx̲oz wnná bia' ka', na' wnnágake':
—¿Nakx̲kze gonžo? Žon bennen' da' zan yel̲a' wak ẕen.
48 Cha' wnéẕjwžo L̲e' latje gonže' kan žone', yógo'te benách chejl̲é'gake' chie', na' yídegak benne' Roma ka' nga, na' wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo nga.
49 Naž bchal̲j Kaifás, bennen' nake' bx̲oz blo yizen', na' žónl̲ene' l̲égake' tẕen, na' gože' l̲égake':
—L̲e'e bi be nnézlele,
50 na' bi žákbe'elele žon byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.
51 Kege žakze chie' bchal̲je' da' ni, san dan' nake' bx̲oz blo yizen', che l̲en bchal̲je' l̲o wláz Dios kan žal̲a' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'.
52 Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san l̲ezka' gate' nich wtobe' ẕi'n Dios ka', benne' zej náslase', nich gákgake' toze.
53 Ka' goken, l̲a' ža na'ze ben x̲tíža'gake' gótgake' Jesusen'.
54 Che l̲en biž wdá Jesusen' kwáselo gan zej nnita' benne' judío ka', san bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak latje dach,

na' bl̲e'e l̲o yež Efraín, gan bga'ne' tẓen l̲en benne' wsedle chie' ka'.
55 Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' l̲o yežlyó Egipto. Bžojgak benne' zan l̲o yež ka', na' jake' l̲o yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpá' kwíngake' kan nak che yodo'.
56 Benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén beyíljgake' Jesusen', na' katen' wnníta'gake' l̲o ẓchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Biẓ ẓnnale l̲e'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?
57 Ba wnnagak bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nnezle' gan zoa Jesusen', žal̲a' yedjzenle' l̲égake' nich gak chejx̲éngake' L̲e'.

12

To no'le lie' Lia ẓgo'e da' ẓl̲a' ẓix̲ ni'a Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Kate' ne zej nga'n yex̲óp ža žin Lni Pasko' kate' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' l̲o yežlyó Egipto, bl̲a' Jesusen' l̲o yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' l̲e' l̲o yel̲a' got.
2 Naž bsí'ni'agake' to yel̲a' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wloé'e yel̲a' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'l̲engake' Jesusen' tẓen, gan že'j žáwgake'.
3 Naž Lian' bex̲we' ka to ya da' ẓl̲a' ẓix̲ che yeje susén l̲as, da' záka'l̲e'en, na' wloé'en l̲o ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e l̲en yicha' yichje'. Dot l̲o yo'on' wžé' be' ẓix̲en'.
4 Naž bchal̲j to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, ẓi'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' l̲o na'gak benne' yodo' ka', na' wnné':
5 —¿Biẓ chen' bi wdó'w da' ẓl̲a' ẓix̲en', da' zakan' láẓjwžo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'?
6 (Wnné' ki, kege dan' že' l̲aže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' l̲ekze' noe'e bzod mežw chégake', na' ẓká'lane' mežwn' da' ẓgó'ogake' l̲o bzoden'.)
7 Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' ẓpe'en che ža gacha'a l̲o yežw ba.
8 Benne' yache' ka' zej nníta'l̲enteze' l̲e'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

9 Kate' béngekle benne' judío ka' zoa Jesusen' l̲o yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san l̲ezka' dan' žénegekle' l̲é'egekle' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' l̲o yel̲a' got.
10 Naž bx̲oz wnná bia' ka' ben x̲tíža'gake' l̲ezka' gótgake' Lásaron'.
11 Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejl̲é'gake' che Jesusen', na' ba wléj yíchjgake' bx̲oz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Ẓka'n ẓéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

12 Bžingak benne' zan l̲o yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža béngekle' za' Jesusen' l̲o yežen'.
13 Naž wdíchjwgake' zin ka', na' bžójgake' nich chejchággake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Ga'n ẓen Dios! ¡Ga'n ẓen Benne' ni ze'e l̲o wláz X̲anžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!
14 Jesusen' bžel̲-le' to búrrodo', na' wžíe'-ba' kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẓnnan:
15 Bi žébele l̲e'e, zoale yež Sión.
Le wia nga, za' Benne' nna bi'e l̲e'e.
Žie' to búrrodo'.
16 Kate' gok da' ni, bi bejní'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' L̲e' l̲o yel̲a' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' l̲áže'gake' da' ni da' nyejw l̲e'e yiche la'y kan žal̲a' gaken chie', na' ki goken chie'.
17 L̲ezka' benne' ka' wnníta'l̲engake' Jesusen' katen' bl̲iže' Lásaro, bennen' bgache'e l̲o yežw ba, na' besbane' l̲e' l̲o yel̲a' got, bzoa lígake' che da' bene'.
18 L̲ezka' che l̲en bžojgak benne' ka', na' bejchággake' Jesusen', dan' béngekle' kan nak yel̲a' wak ẓen na' da' bene' L̲e'.
19 Naž benne' yodo' fariseo ka' bchál̲jgake' l̲a' l̲égakze', na' wnnágake':

—Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan žónlengak yógo'te benách Le' tzen.

Benne' zi'to' ka' žíljgake' Jesús

20 Bale benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka' bžíngake' lo yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n zéngake' Dios.
21 Benne' zi'to' ka' bejchággake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' le', na' wnnágake':
—Benne', žénelto' le'elto' Bennen' lie' Jesús.
22 Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni. Naž Ndrezen' len Lipen' bejzéngeklen' Jesusen'.
23 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios.
24 Da' li žapa' le'e: ga'n toze to bínnedo' cha' bi gachen' lo yo, na' te chen. Cha' te che bínnedon', lan', na' wnezjwn bínnedo' zánle'eže.
25 No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wniten', dan' gat to chi'ize bennen'. No benne' bi že' láže'ze' yela' nban da' nape' yežlyó nga gape chi'en, na' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
26 Cha' žénele no benne' gone' xchina', žala' gónlene' neda' tzen, na' gan chejsóa' neda', chejsóa bennen' žone' xchina'. Cha' žon to benne' xchina', Xažo Dios gape' le' ba la'ne.

Jesús zloe'ele' kan za' gótgake' Le'

27 Lezka' wnná Jesusen':
—Na'a žek zédle'ela'. ¿Bizkze nnia'? ¿Nnia': Xe, beslá neda' lo da' žala' gaken chia' na'a? Che len bla'a, nich soela' da' žala' gaken chia' na'a.
28 Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.
Naž benle chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' lawn.
29 Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnnágake':
—¡Wzió' wnnén!
Yebale benne' ka' wnnágake':
—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.
30 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e.
31 Ba bžin ža wchi'a laže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' znna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
32 Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchísgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.
33 Len da' ni da' bchalj Jesusen' bloe'ele' law kan gate'.
34 Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':
—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bélgake' xtiža' Dios, da' znnan: "Sóateze Benne' Criston'." ¿Biz chen' znno' Le': "Žon byenen wchísgake' Benne' Golje' Benách?" ¿Nozkzen' Benne' Golje' Benách?
35 Naž Jesusen' gože' légake':
—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi gak chol nitle. Nóte'teze benne' zde' gan nak chol bi nnezle' gan zeje'.
36 Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle zi'n Bennen' nake' banín' da' naken li laže'.
Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyeje', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žejle'gak benne' judío ka' che Jesús

37 La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen lawgak benne' judío ka', bi bejlé'gake' chie'.
38 Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljto'?
¿Nozkze benne' bloe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?
39 Ka' goken, bi gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaíasen' katen' wnné':
40 Dios bene' ga gok chol yichj lázdo'gake',
na' gok choch lázdo'gake'
nich bi lé'egekle' len yej láwgake',
na' nich bi chejní'igekle' lo yichj lázdo'gake'.
Na' wnná Dios:
Bi yeyákgake' chia' nich yeyona' légake'.

41 Bchaḻj Isaíasen' da' ni dan' bḻe'ele' yeḻa' ẓen che Benne' Criston', na' bchaḻje' kan gak chie' Ḻe'.
42 Ḻa'kze goken ki, bejḻe'gak benne' zan che Jesusen'. Ḻezka' bejḻe'gak baḻe benne' wnná bia' ka' chie', san dan' ẓžébegake' benne' yodo' fariseo ka', bi bzoa lígake' chie' kwáselo. Ki béngake' nich bi kwéjgake' ḻégake' to chi'ize gan ẓdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios.
43 Ḻezka' béngake' ki dan' že' ḻáže'gakže' gápegak benách ka' ḻégake' ba la'ne, ka že' ḻáže'gake' gape Dios ḻégake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi žejḻé'gake' da' bchaḻj Jesús

44 Jesusen' wnníe' zižje, na' wnné':
—No benne' žejḻi'e chia' neda', kege chia' nedza' žejḻi'e, san ḻezka' žejḻi'e che X̱a', Bennen' bseḻe'e neda'.
45 Ḻezka', no benne' ẓḻe'ele' neda', ḻezka' ẓḻe'ele' X̱an', Bennen' bseḻe'e neda'.
46 Neda' naka' baní', na' bḻa'a yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne' ka' ḻo choḻe, yógo'te benne' ka' chejḻé'gake' chia' neda'.
47 Cha' ženle no benne' x̱tiža'a, na' bi žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yi'e, dan' bḻa'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki.
48 No benne' ẓzoe' neda' cheḻa'ale, na' bi ẓzi' ḻo ne'e x̱tiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yi'e. Dižan' dan' bcháḻjḻena' ḻe'e naken da' chogen che bennen' kwia yi'e ža ze ḻawte ža na'.
49 Ki naken dan' ẓchaḻja', kege žakze chia', san X̱a', Bennen' bseḻe'e neda', gože' neda' da' žaḻa' nnia', na' ḻezka' kan žaḻa' wchaḻja'.
50 Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chegak benách ka'. Ki naken, ẓchaḻja' kan ba gožkze X̱an' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

1 Bžin ža za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' ḻáže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' ḻo yežlyó Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin ža chie' gate', katen' wzé'e yežlyó nga, na' yeyeje' gan zoa X̱e'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'a nži'ile' ḻégake' na' zejte gate' ḻo wláz ḻégake'.
2 Da' x̱iwe' ba ngo'o yeḻan' Judas Iskariote, ẓi'n to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' ḻo na'gak benne' ka' gótgake' Ḻe'.
3 Jesusen' nnézkzele' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, X̱e', ba bdie' ḻo ne'e Ḻe' dot yeḻa' wnná bia' chie'.
4 Che ḻen, kate' ne že'j žáwgake', wzó ža' Jesusen', na' beké'e laženn' žx̱oa x̱kože'e. Bex̱we' to laže' da' žesbížḻenžon na'žo, da' bde'en ḻi'e.
5 Naž wdé'e nis to ḻo ẓiga' ya, na' wzó ḻawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' ḻen laženn' da' dan' ḻi'e.
6 Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Ḻe':
—X̱an, bi žaḻa' chibo' Le' ni'a.
7 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.
8 Naž Bedon' gože' Ḻe':
—Bi chibkzo' Le' ni'a.
Jesusen' gože' ḻe':
—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónḻeno' neda' tẓen.
9 Naž Smon Bedon' gože' Ḻe':
—X̱an, kégeze ni'a chibo', san ḻezka' chibo' na'a, na' yichja'.
10 Jesusen' gože' ḻe':
—No benne' nyaže', ní'aze' žon byenen chažen, dan' ba nakkze' chawe' dotie', na' ḻe'e nakle chawe', san kege yógo'tele.
11 Ki wnná Jesusen': "Kege yógo'tele nakle chawe'" dan' nnézkzele' no benne' ládjwgake' wdíe' Ḻe'.
12 Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' laženn' bx̱oa x̱kože'e. Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože' ḻégake':
—¿Žejní'ilele dan' za' bena' chele?
13 Ḻe'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "X̱an." Da' li nak da' ẓnnale, dan' ki naka'.
14 Na'a, cha' neda' naka' X̱anle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba' ní'ale, ḻezka' žaḻa' gonle ḻe'e, chible ni'a lježle tole yetole.
15 To da' bḻoe'elan' ḻe'e nich gonle ḻe'e kan bena' neda'.
16 Da' li žapa' ḻe'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka X̱ane', na' to benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bseḻe'e ḻe'.

17 Cha' žejní'ilele yógo'te da' ki, ba nez ẕen
gaken chele l̲e'e cha' gonle ki.
18 Da' ni da' ẕnnia' bi žapa' yógo'tele.
Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san
žon byenen gak dan' nyejwn l̲e'e yiche la'y,
dan' ẕnnan: “To benne' že'j žáwl̲ene' neda'
tẕen wži'e chia' neda'.”
19 Na'a ẕl̲oe'ela' l̲e'e zga'ale kan gaken,
nich katen' gaken ki, na' chejl̲e'le zoakza'
neda'.
20 Da' li žapa' l̲e'e: no benne' gape' to
benne' wbás ba la'ne, benne' sel̲a'a neda',
l̲ezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne'
gape' neda' ba la'ne, l̲ezka' gape' X̲a' ba
la'ne, Bennen' bsel̲e'e neda'.

Jesús ẕnne' wdé Judas L̲e' l̲o na'gak benách ka'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

21 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, gok
nyache' l̲aže'e, na' kwáselo wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e: to benne' zoe' ládjwle l̲e'e
nga wdíe' neda'.
22 Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake'
l̲aw ljéžgake' toe' yetóe', na' gok zédgekle',
na' wzá' l̲áže'gake' nólegake' bchal̲j Jesusen'
chie'.
23 To benne' wsedle chie', bennen' Je-
susen' nži'ile' l̲e', zoe' kwite'.
24 Smon Bedw bl̲oé'ezele' bennen' nich
nnable' Jesusen' nól̲egake' bchal̲je' chie'.
25 Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože'
L̲e':
—X̲an, ¿nozen' bchal̲jo' chie'?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Bennen' wa'a-ne' yet x̲til da' nbisen.
Naž besbise' yet x̲tilen', na' bi'en che Ju-
das Iskariote, ẕi'n to benne' lie' Smon.
27 Beyóž bdaw Judas na' yet x̲tilen', wyáz
da' x̲iwe' l̲o yichj l̲áẕda'we'. Naž Jesusen'
gože' l̲e':
—Dan' yo'o l̲ažo'o gono', bentgan na'a.
28 Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen',
benne' žé'gake' ga na', na' že'j žáwgake', bi
žejní'igekle' biẕ chen' gože' l̲e' ki.
29 Dan' nwa' Judas na' bzod mežw
chégake', che l̲en gókgekle' bal̲e' Jesusen'
gože' l̲e': “Bejx̲í' da' gawžo” o wnné': “Bia'
late' chegak benne' yache' ka'.”
30 Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet
x̲tilen', na' l̲a' bžojtie', ne nak žel.

Jesús ẕchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

31 Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':
—Na'a za' l̲a' l̲aw yel̲a' ẕen chia' neda',
Benne' Golje' Benách, na' l̲ezka' l̲a' l̲aw yel̲a'
ẕen che Dios.
32 Cha' l̲a' l̲aw yel̲a' ẕen che Dios ni'a chia'
neda', Ẕi'ne', l̲ezka' gonkze Dios ga l̲a' l̲aw
yel̲a' ẕen chia' neda', Ẕi'ne', na' l̲a' gontie' ki.
33 L̲e'e, ẕí'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóal̲ena'
l̲e'e. Yeyiljle neda', na' kan ba goža' benne'
judío ka', l̲ezka' žapa' l̲e'e na'a: gan cha'a
neda', bi gak yidle žakze chele.
34 To da' kobe ẕchi'la' l̲e'e: le ži'il lježle
tole yetole. Kan neda' nži'ila' l̲e'e, l̲ezka' žal̲a'
ží'ilele lježle tole yetole.
35 Cha' ží'ilele lježle tole yetole,
gékbe'egekle yógo'te benách žónl̲enle neda'
tẕen.

Jesús ẕnne' nna Bedw bi nónbi'e L̲e'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

36 Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na'
wnné':
—X̲an, ¿gaẕkzen' chejo'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Gan cha'a neda', bi gak sá'l̲eno' neda'
na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.
37 Bedon' gože' L̲e':
—X̲an, ¿biẕ chen' bi gak sá'l̲ena' Le' na'a?
Zoakza' wdía' yel̲a' nban chia', na' gata'
dan' nži'ila' Le'.
38 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Wdío' yel̲a' nban chio' dan' nži'ilo'
neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže
leko', wži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi
nónbi'o neda'.

14

Jesús nake' nez da' chéjl̲enžo nich žinžo gan zoa X̲ažo Dios

1 Wnná Jesusen':
—Bi gek zédlele. Le chejl̲é' che Dios, na' le
chejl̲é' chia' neda'.
2 Latje zan zej den liž X̲a'. Chela' bi naken
ki, neda' ba gožkza' l̲e'e. Cha'a neda' na'a,
chejkweza' latje chele gan chejsoale.
3 Cha' chejkweza' latje chele gan chej-
soale, na' yel̲á'a da' yoble, nich yechi'a l̲e'e
latje chian', nich gan chejsóa' neda', l̲ezka'
l̲e'e chejsoale ga na'.

4 Nnézkzelele gan cha'a, na' l̲ezka' nónbia'le nez.
5 Mas gože' L̲e':
—X̲an, bi nnezlto' gan chejo'. ¿Nakx̲kze gak gónbia'to' nezen'?
6 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Neda' nakkza' nez l̲i, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanl̲en benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak l̲a' no benne' gan zoa X̲ažo Dios.
7 Chela' nónbia'le neda', l̲ezka' nónbia'le X̲an'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba bl̲é'elele-ne'.
8 Naž Lip gože' L̲e':
—X̲an, bl̲oe'el neto' X̲on', ná'teze.
9 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Lip, scha ba goken zóal̲ena' l̲e'e. ¿Bi nónbi'o neda'? No benne' zl̲e'ele' neda', l̲ezka' zl̲e'ele' X̲an'. ¿Na'a nno': "Bl̲oe'el neto' X̲on'"?
10 ¿Bi žejl̲i'o zóal̲enkza' X̲a', na' X̲an' zóal̲enkze' neda'? Da' ki da' z̲chál̲jl̲ena' l̲e'e, kege žakze chia' z̲chal̲jan', san X̲a' zóal̲enkze' neda', na' L̲ekze' žone' žin ki.
11 Le chejl̲é' chia', zóal̲enkza' X̲a', na' X̲an' zóal̲enkze' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejl̲é' chia' neda' ni'a che žin da' žona'.
12 Da' li žapa' l̲e'e: da' ka' žona' neda', l̲ezka' gon bennen' žejl̲i'e chia' neda', na' da' z̲enže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios.
13 Yógo'te da' nnáblele X̲ažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wl̲oe'ela' l̲aw neda', Z̲i'n Dios, yel̲a' baní' z̲en che X̲ažo Dios.
14 Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesús sel̲e'e Dios Be' La'y yedjsóal̲ene' benách chie' ka'

15 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Cha' nží'ilele neda', le gon da' žapa' l̲e'e,
16 na' neda' gáta'yoela' X̲ažo Dios, na' L̲e' sel̲e'e Benne' yoble, Benne' gákl̲ene' l̲e'e, Benne' gon choche' l̲e'e, na' sóal̲enteze' l̲e'e. Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne' z̲nnakze' da' li.
17 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' l̲o ná'gake' L̲e', dan' bi gak l̲é'egekle' L̲e', na' bi gak gónbia'gake' L̲e', san zóal̲enkze' l̲e'e, na' soe' l̲o yichj l̲ázdo'le.
18 Bi wka'na' l̲e'e ka x̲kwide' wzéb ka'. Yel̲á'a, na' yedjsóal̲ena' l̲e'e.
19 Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž l̲é'egekle' neda', san l̲e'e yel̲é'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', l̲ezka' l̲e'e, to chi'ize soale nbanle.
20 Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóal̲ene' l̲e'e, nnézkzelele zóal̲enkza' X̲ažo Dios, na' l̲e'e zóal̲enle neda', na' neda' zóal̲enkza' l̲e'e.
21 Nóte'teze benne' z̲zi' l̲o ne'e x̲tiža'a, na' žone' kan z̲nnan, nak bia' nži'ile' neda'. X̲ažo Dios ži'ile' bennen' nži'ile' neda', na' neda' ži'ila' bennen', na' wl̲oé'e l̲awa' l̲awe' l̲e'.
22 Judas gože' L̲e', (kege Judas Iskariote), na' wnné':
—X̲an, ¿nakx̲kze gak wl̲oé'e l̲awo' l̲awto' neto', na' bi wl̲oé'e l̲awo' l̲awgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?
23 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Nóte'teze benne' nži'ile' neda' gone' kan z̲nna x̲tiža'a, na' X̲ažo Dios ži'ile' l̲e', na' yedjsóal̲ento' l̲e' l̲o yichj l̲áz̲da'we'.
24 Nóte'teze benne' bi nži'ile' neda' bi žone' kan z̲nna x̲tiža'a. Da' bénlele, da' bchal̲ja' neda', kege chia' nedzan', san naken che X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
25 'Žapkza' l̲e'e da' ki kate' ne zóal̲ena' l̲e'e,
26 san Dios Be' La'y, Bennen' sel̲a' X̲ažo Dios chele, gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' l̲e'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' l̲e'e yógo'te, na' wsé'e l̲áže'le kan nak yógo'te da' ba goža' l̲e'e.
27 'Wka'na' da' wká'n ži yichj l̲áz̲do'le. Dan' wká'n ži yichj l̲áz̲do'le da' gonna' chele, bi naken ka da' z̲nézjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele.
28 Ba bénlele da' ba goža' l̲e'e, wnnía': yeyá'a, na' yel̲á'a, na' yedjsóal̲ena' l̲e'e. Chela' nží'ilele neda', na' yebélele katen' goža' l̲e'e yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios, dan' nakže blo X̲ažo Dios ka naka' neda'.
29 Na'a, ba goža' l̲e'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejl̲e'le chia' neda'.
30-31 'Biž wchál̲jl̲ena' l̲e'e da' zan, dan' za' da' x̲iwe', dan' z̲nna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. L̲a'kze bi de l̲o nan' bi da' gonen chia' neda', ki žal̲a' gaken nich nnézgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nži'ila' X̲ažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

1 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken l̲i l̲aže', na' X̲a' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chi'e lban'.

2 Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gákgaken chawe', na' kwíagaken yelate'.

3 L̲e'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bchálj̲l̲ena' l̲e'e.

4 Le gónl̲enteze neda' tẓen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e'e tẓen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónl̲entezen lban' tẓen, l̲ezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónl̲entezle neda' tẓen.

5 'Naka' neda' ka lban', na' l̲e'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónl̲enteze' neda' tẓen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e' tẓen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' zbian da' ẓenl̲e'e, dan' cha' yekwasle l̲en neda', bi be gak gonle.

6 No benne' bi gónl̲enteze' neda' tẓen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Ẓchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' l̲o yi', na' chéygaken.

7 'Cha' gónl̲entezle neda' tẓen, na' cha' gonle kan ẓnna x̲tiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'.

8 Gaple l̲e'e X̲ažo Dios ba la'ne katen' gonle x̲chine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónl̲engake' neda' tẓen.

9 Kan X̲ažo Dios nži'ile' neda', l̲ezka' nži'ila' l̲e'e. Le gónteze kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne'.

10 Cha' gonle kan žapa' l̲e'e, gonle kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne', kan neda' žona' kan X̲ažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz l̲aže' Dios, Bennen' nži'ile' neda'.

11 'Da' ki žapa' l̲e'e nich yebélele tẓen l̲en neda', na' gaken dot l̲i l̲aže' kan yebélele.

12 Da' ni naken da' ẓchi'la' l̲e'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ila' l̲e'e.

13 Bi gak no benne' ží'ižele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yel̲a' nban chie', na' gate' nich gákl̲ene' lježe' ka' dan' nži'ile' l̲égake'.

14 L̲e'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' l̲e'e gonle.

15 Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon x̲ane'. Neda' wnnía' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézlele yógo'te da' gož X̲a' neda' gona'.

16 Kege l̲e'e wžele neda', san neda' wžekza' l̲e'e, na' bnnita'a l̲e'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' ẓenl̲e'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, X̲ažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkónlele žin la' neda'.

17 Da' ni naken da' ẓchi'la' l̲e'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

18 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, nnézlele ba bzóagake' neda' chel̲a'ale zga'ale kan ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale na'a.

19 Chela' nakle toze l̲en benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ží'igekle' l̲e'e kan zej nži'ile' ljéžgake' ka', san ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale dan' bi nakle toze l̲en l̲égake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' l̲e'e, na' wleja' l̲e'e ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

20 Le chejsá' l̲aže' dižan' da' goža' l̲e'e, katen' wnnía': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka x̲ane'." Cha' wžía l̲áže'gak benách ka' neda', l̲ezka' kwia l̲áže'gake' l̲e'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan ẓnna x̲tiža'a, l̲ezka' góngake' kan ẓnna x̲tíža'le l̲e'e.

21 Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónl̲enle neda' tẓen, na' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.

22 'Chela' bi bl̲a'a, na' chela' bi bchálj̲l̲ena' l̲égake', bi bága'gake' dol̲a', san na'a dan' bl̲a'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dol̲a' da' zej nbage'e nich yebéj chawe' kwíngake'.

23 No benne' ẓzoe' neda' chel̲a'ale, l̲ezka' ẓzoe' X̲ažo Dios chel̲a'ale.

24 Chela' bi bena' yel̲a' wak ẓen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dol̲a'. Na'a,

bl̲é'egekle' da' ka' bena', na' ẕzóagake' neda' chel̲a'ale, na' l̲ezka' ẕzóagake' X̲a' chel̲a'ale.
25 Ki goken, bžin da' ẕnna x̲tiža' Dios, dan' wẕí' l̲o ná'gake', dan' ẕnnan: “Ẕzóagake' neda' chel̲a'ale na' bi zoa biẕ chen'.”
26 'Kate' yedjsoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e, Ben' ẕchal̲je' da' li, L̲en' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲ázdo'le. Nake' Ben' sel̲a'a chele l̲o wláz X̲ažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'.
27 L̲ezka' l̲e'e wzóa lile chia', dan' wzóal̲enkzle neda' tẕen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

1 'Da' ki goža' l̲e'e, nich bi gak chope l̲áže'le.
2 Žin ža kate' kwéjgake' l̲e'e to chi'ize gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' l̲e'e góngake' x̲chin Dios.
3 Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'.
4 Žapa' l̲e'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' l̲áže'le da' ni da' žapkza' l̲e'e, na' bi gak chope l̲áže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

L̲ezka' wnná Jesusen':
—Da' ki bi goža' l̲e'e ža ni'te, dan' zóal̲enkza' l̲e'e.
5 Na'a yeyá'a, na' chejsóal̲ena' X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', na' bi nnáblele nitole l̲e'e neda', bi nnale: “¿Gaẕ chejo'?”
6 Na'a, dan' žapa' l̲e'e da' ni, žak nyache' l̲áže'le.
7 Neda' žapa' l̲e'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóal̲en Dios Be' La'y l̲e'e. Cha' yeyá'a, na' sel̲a'a-ne', na' yedjsóal̲ene' l̲e'e. L̲e' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲ázdo'le.
8 Kate' yide' L̲e', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dol̲a', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia yí'gake'.
9 Zej nbage'e dol̲a' dan' bi žejl̲é'gake' chia' neda'.
10 Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios, Benne' chawe', na' biž l̲é'egekle' neda'.
11 Dios choge' chégake' kwia yí'gake' dan' ba bchoge' che da' x̲iwe' kwia yin', dan' ẕnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
12 'Da' zanže žénela' wchál̲jl̲ena' l̲e'e, san bi gak chejní'ilelen na'a.
13 Ẕchal̲j Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' l̲e'e L̲e', wsedle' l̲e'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchal̲je' žakze chie', san wchal̲je' yógo'te da' yenle' dan' nna X̲a', na' wzejni'ile' l̲e'e yógo'te da' žal̲a' gaken.
14 L̲e' gape' neda' ba la'ne, dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.
15 Yógo'te da' naken che X̲ažo Dios zej naken chia'. Che l̲en wnnía' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.

Yel̲a' nyache' l̲aže' yeyaken yel̲a' žebele

16 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Yetó chí'ido'ze, biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios.
17 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Biẕ zejl̲ás dan' gože' žo'o? Wnné': “Yetó chí'ido'ze, na' biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios.”
18 Naž wnnágake':
—¿Bizkze zejl̲ás da' ni, dan' wnné': “Yetó chí'ido'ze”? Bi žejni'ilto' dan' wnné'.
19 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' L̲e', na' gože' l̲égake':
—¿Ẕnnáblele l̲ežle kan nak che dan' wnnía': yetó chí'ido'ze, na' biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda'?
20 Da' li žapa' l̲e'e: kwéžele, na' gak nyache' l̲áže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž l̲a'kze gak nyache' l̲áže'le, yel̲a' nyache' l̲aže' chelen' yeyaken yel̲a' žebél katen' yel̲é'elele neda'.
21 To no'le kate' za' galj bi'do' chie', ẕzáka'l̲i'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to x̲kwide' byodo' chie', biž žejsá' l̲aže'e dan' wẕake'e, san žebele' dan' ba golj to x̲kwide' byodo' yežlyó nga.
22 L̲ezka' žaken chele. Nak nyache' l̲áže'le na'a, san yel̲á'a neda', na' yedjwía' l̲e'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yel̲a' žebél chelen'.

23 'Ža na' bi be nnáblele neda'. Da' li žapa' l̲e'e: yógo'te da' nnáblele X̲ažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', L̲e' gonnen' chele.
24 Na' zejte na'a ža bi z̲kónlele žin la' neda' kate' bi da' z̲nnáblele X̲ažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnáblele-ne', nich gak dot l̲i l̲aže' yel̲a' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' l̲o da' gok chie'

25 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' l̲eba' katen' bchálj̲l̲ena' l̲e'e. Žin ža kate' biž wchálj̲l̲ena' l̲e'e da' wsaka' l̲eba', san kwáselo wchálj̲l̲ena' l̲e'e kan nak che X̲ažo Dios.
26-27 Ža na' nnáblele Dios, na' wkónlele žin la' neda', na' žapa' l̲e'e, bi gon byenen gáta'yoela' X̲ažo Dios l̲o wlazle l̲e'e, dan' X̲ažo Dios nži'ile' l̲e'e. Nži'ile' l̲e'e dan' nží'ilele neda', na' žejl̲e'le bžoja' gan zoe' L̲e'.
28 Bžoja' gan zoa X̲ažo Dios, na' bl̲a'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' L̲e'.
29 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo z̲chal̲jo', na' biž žsaka' l̲ebo'.
30 Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' z̲l̲oe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che l̲en žejl̲e'to' bžojo' gan zoa Dios.
31 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—¿Žejl̲e'le chia' neda' na'a?
32 Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' X̲ažo Dios zóal̲enkze' neda'.
33 Da' ki goža' l̲e'e nich ga'n ži yichj l̲áz̲do'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' l̲e'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' l̲o da' žak yežlyó nga.

17

Jesús z̲nnable' Dios gákl̲ene' benách chie' ka'

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ki, bchis l̲awe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':

—Dios, X̲e, ba bžin ža. Ben ga l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chia' neda', Z̲i'no', nich gak gona' ga l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chio' Le'.
2 Ben ki dan' ba bdio' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách ka', na' wa'a yel̲a' nban da' zejlí kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'.
3 Ki gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios tlicha', na' l̲ezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnézgekle' Le' bsel̲o'o neda'.
4 'Neda' ba bena' ga nl̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chio' yežlyó nga, na' ba beyóž bena' žin da' bdio' l̲o na'a gona'.
5 Na'a, X̲e, ben ga l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en da' napa' tz̲en l̲en Le', na' gata' chia' yel̲a' z̲en' da' gota' chia' tz̲en l̲en Le' ža ni'te zga'ale kate' gota' yežlyó nga.
6 'Ba bl̲oe'ela' da' nako' Le' l̲awgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' l̲ádjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan z̲nna x̲tižo'o.
7 Na'a nnézgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken l̲o no'o Le',
8 dan' ba bdia' l̲o ná'gake' dižan' da' bdio' Le' l̲o na'a neda', na' l̲égake' nzi' l̲o ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejl̲é'gake' bsel̲o'o Le' neda'.
9 'Neda' žáta'yoela' Le' gákl̲engako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákl̲eno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákl̲eno' benne' ki benno' chia', dan' zej nake' chio' Le'.
10 Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', l̲ezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' l̲ezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' z̲loe'e l̲awn yel̲a' z̲en chia'.
11 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóal̲ena' Le'. Z̲nnabla' Le', X̲e la'y, l̲en yel̲a' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.
12 Katen' wzóal̲engaka'-ne' l̲o yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yel̲a' wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka z̲i'n da' x̲iwe', bennen' wnitle' to chi'ize. Ki goken, gok da' nyejw l̲e'e yiche la'y.
13 'Na'a yedjsóal̲ena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, z̲chal̲ja' ki nich gata' yel̲a' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yel̲a' žebél.

14 Neda' ba bdia' l̲o ná'gake' x̲tižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ẕzóagake' benne' ki chel̲a'ale dan' bi žónl̲engake' l̲égake' tẕen, kan nak chia' neda', bi žónl̲ena' benách yežlyó ka' tẕen.

15 Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' l̲o na' da' x̲iwe'.

16 Bi žónl̲engake' benách yežlyó ka' tẕen, kan nak chia' neda', bi žónl̲ena' benách ka' tẕen.

17 Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken x̲tižo'o.

18 Kan beno' Le', bsel̲o'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, l̲ezka' žona' neda', žsél̲a'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'.

19 Dan' nží'igekla'-ne' ẕde kwina' l̲o no'o, nich gákgake' cheze chio' dan' nzi' l̲o ná'gake' da' naken dot da' li.

20 'Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san l̲ezka' chegak benne' ka' chejl̲é'gake' chia' neda' ni'a che da' wchal̲jgak benne' ki.

21 Žáta'yoela' Le' gono' ga gákgake' toze yógo'tegake', na' l̲ezka' gákgake' toze l̲en žo'o, kan nako' Le', X̲e, nako' toze l̲en neda', na' neda' naka' toze l̲en Le'. Ki žal̲a' gákgake' nich chejl̲e'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda'.

22 Yel̲a' ži'i l̲ažen' da' benno' chia', neda' bnez̲jwan' chégake', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.

23 Le' nako' toze l̲en neda', na' neda' gaka' toze l̲en l̲égake', nich gak dot l̲i l̲aže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda', na' nži'ilo' benne' ki kan nži'ilo' neda'.

24 'X̲e, žénela' yedjsóal̲engak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsóa', nich l̲é'egekle' yel̲a' ẕen na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga.

25 X̲e chawe', benách yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnézgekle' bsél̲a'kzo' Le' neda'.

26 Bena' ga nnézgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnézgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', l̲ezka' ží'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze l̲en l̲égake'.

18

Želgox̲e' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjl̲engake' L̲e' tẕen. Wdíe' yechel̲á'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'ol̲ene' benne' wsedle chie' ka' latjen'.

2 L̲ezka' Judas, bennen' ẕdie' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chi'i.

3 Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' benne' ni'a na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'.

4 Dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te da' žal̲a' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' l̲égake':

—¿Noz̲ benne' žeyiljle?

5 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljto'-ne'.

Jesusen' gože' l̲égake':

—Nedkzan'.

(L̲ezka' Judas na', bennen' ẕdie' Jesusen' l̲o ná'gake', žónl̲ene' benne' ka' tẕen.)

6 Kate' Jesusen' gože' l̲égake': "Nedkzan'" naž bebíga'gake', na' wbíx̲gake' l̲o yo.

7 Jesusen' wnnable' l̲égake' da' yoble, na' wnné':

—¿Noz̲ benne' žeyiljle?

Belyi'e L̲e':

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljto'-ne'.

8 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba goža' l̲e'e, nedkzan'. Cha' žeyiljle neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

9 Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchal̲je', katen' wnné': "Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'."

10 Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' l̲a' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bx̲oz blo, na' bchoge' yid nage' l̲i ža.

11 Naž Jesusen' gože' Bedon':

—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. ¿Bi žal̲a' saka'a dan' wnná X̲an' gaken chia'?

Žžin Jesús l̲aw bx̲oz blo
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

12 Benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e l̲en bennen' ẕchi'e l̲égake', na' benne' ni'a na'gak benne' judío wnná bia' ka', béx̲wgake' Jesusen', na' bchéjgake' L̲e'.
13 Naž bché'gake' L̲e' l̲aw Anás, dan' nake' x̲to' ẕi'n Kaifás, bennen' nake' bx̲oz blo yizen'.
14 Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judío wnná bia' ka', na' bl̲oe'ele' l̲égake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež chégake'.

Ẕnna Bedw bi nónbi'e Jesús (Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

15 Smon Bedw l̲en yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' x̲kóže'lgak benne' ka' ẕché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' L̲e'. Benne' wsedle ni wyó'ol̲ene' Jesusen' l̲a' l̲i'a liž bx̲oz blo, dan' nonbia' bx̲oz blon' l̲e'.
16 Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' l̲a' l̲i'a na'. Che l̲en bežój benne' wsedlen' nonbia' bx̲oz blon' l̲e', na' bchál̲jl̲ene' no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' l̲a' l̲i'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'.
17 Naž no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' l̲a' l̲i'a na' gože' Bedon', na' wnné':
—¿L̲ezka' le' žónl̲eno' Bennen' tẕen?
Beží'i Bedon', na' wnné':
—Kege neda'.
18 Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bẕéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. L̲ezka' Bedon' zél̲ene' l̲égake' tẕen, na' žeché'l kwine'.

Bx̲oz blo ẕbeje' Jesús diža' (Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

19 Naž bx̲oz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'.
20 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Kwáselo bchál̲jl̲ena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak l̲o yo'o gan ẕdóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲ezka' l̲o ẕchil yodo', gan ẕdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchal̲ja' ngáche'ze.
21 ¿Biẕ chen' ẕbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngekle' da' bchál̲jl̲engaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bchál̲jl̲engaka'-ne'.
22 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a l̲aw Jesusen', na' wnné':
—¿Ki žebi'o l̲aw bx̲oz blon'?
23 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Cha' bi wnnía' chawe', bl̲oe'el biẕ da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', ¿biẕ chen' wdapo'o neda'?
24 Naž Anás na' besel̲e'e Jesusen' nžeje', na' bejzégake' L̲e' l̲aw Kaifás, bennen' nake' bx̲oz blo.

Da' yoble ẕnna Bedw bi nónbi'e Jesús (Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

25 Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e l̲e', na' wnnágake':
—¿L̲ezka' le' žónl̲eno' Jesusen' tẕen?
Beží'i Bedon', na' wnné':
—Kege neda'.
26 Zoa to benne' wen žin che bx̲oz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':
—Bl̲e'ela' le' l̲o yežlyón', žónl̲eno' Jesusen' tẕen.
27 Da' yoble beží'i Bedon', na' l̲a' wžéžete leko'.

Ẕché'gake' Jesús l̲aw Pilato (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

28 Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' ẕia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi gak gáwgake' x̲che' Lni Pasko', lnin' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' l̲o yežlyó Egipto.
29 Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' bl̲e'e gan nníta'gake', na' gože' l̲égake':
—¿Biẕ ẕia žesbága'le benne' ni?
30 Beží'igake', na' belyi'e l̲e':
—Chela' bi nbaga' benne' ni ẕia, bi wdeto'-ne' l̲awo'.
31 Naž Pilaton' gože' l̲égake', na' wnné':

—Ḻe'ekze le chi'e, na' le wchi'a ḻaže'e Ḻe' kan żnna da' žsédlele ḻe'e.

Benne' judío ka' belyi'e ḻe', na' wnnágake':

—Bi nzi' ḻo na'to' gotto' no benne'.

32 Ka' goken, bžin x̱tiža' Jesusen', da' wnníe' kan gate'.

33 Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bḻiže' Jesusen', na' gože' Ḻe':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

34 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—¿Žakze chio' żnno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

35 Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' bx̱oz wnná bia' ka', bdégake' Le' ḻo na'a. ¿Biżkze beno'?

36 Naž bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Żnna bi'a neda', san kege kan żnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' żnna bi'a kan żnna bia'gak benách ka', na' tiḻgak benne' ka' žónḻengake' neda' tżen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' ḻo na'gak benne' judío ka'. Kan żnna bi'a neda' bi naken kan żnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

37 Naž Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Nako' benne' żnna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Naka' kan żnno'. Che ḻen golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' naken dot da' li, żze nággake' da' żnnia'.

38 Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Biżen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóž wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' bḻe'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' ḻégake':

—Bi be da' żia bžeḻ-la' da' nbaga' benne' ni.

39 Ḻe'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, żnnáblele neda' wsana' ḻo na'le to benne' nyejwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' ḻo na'le benne' żnna bi'e benne' judío ka'?

40 Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' ḻo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' żinnj.

19

1 Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe chíngake' Ḻe'.

2 Benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžíagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Ḻe' to laže' tonn x̱na kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'.

3 Naž wbíga'gake' ḻaw Jesusen', na' belyi'e Ḻe':

—¡Ga'n żeno' le', benne' żnna bi'e benne' judío ka'!

Naž wdápa'gake' žoa'a ḻawe'.

4 Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' ḻawle ḻe'e nich nnézlele bi bžeḻ-la' nitó da' żia da' nbage'e.

5 Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn x̱na na'. Pilaton' gože' ḻégake':

—Nga zoa bennen'.

6 Kate' bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' bḻé'egekle' Jesusen', zižje wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnnágake':

—¡Bde'e ḻe'e yag kroze! ¡Bde'e ḻe'e yag kroze!

Pilaton' gože' ḻégake':

—Ḻe'ekze le chi'e, na' le chejdé'e ḻe'e yag kroze. Neda' bi be da' żia bžeḻ-la' da' nbaga' benne' ni.

7 Naž benne' judío ka' belyi'e ḻe':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' żnnan žaḻa' gat benne' ni dan' wnné' nake' Żi'n Dios.

8 Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'.

9 Da' yoble beyoé'e ḻo yolawen', na' gože' Jesusen':

—¿Gażkze benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

10 Naž Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Bi žechebo', na' bi wḻoe'elo' neda' da' žono'? ¿Bi nnezlo' nzi' ḻo na'a wdá'a Le' ḻe'e yag kroze, na' nzi' ḻo na'a wsana' Le'?

11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Bi be nzi' ḻo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios ḻo no'o yeḻa' wnná bia' na'. Che ḻen, bennen' bdie' neda' ḻo no'o nbága'že' żia ka le'.

12 L̲a' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':
—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' z̲nna bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', z̲ži'e che benne' Sésar na'.
13 Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejx̲í'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan z̲chi'a l̲aže'e, latjen' nzin' L̲i'a Ga Z̲oagak Yej Blag Ka', na' ka nak diža' hebreo nzin' Gabata.
14 Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko', na' nak wawbíž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':
—Nga zoa bennen' z̲nna bi'e l̲e'e.
15 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bete'! ¡Bete'! ¡Bde'e l̲e'e yag kroze!
Pilaton' gože' l̲égake':
—¿Z̲nnáblele neda' wdá'a bennen' z̲nna bi'e l̲e'e l̲e'e yag kroze?
Beži'igak b x̲oz wnná bia' ka', na' wnnágake':
—Bi zoa yetó benne' z̲nna bi'e neto'. Toze benne' Sésar z̲nna bi'e neto'.
16 Che l̲en Pilaton' bdie' Jesusen' l̲o ná'gake', nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze. Naž béx̲wgake' Jesusen', na' bché'gake' L̲e' na'le.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze (Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

17 Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota.
18 L̲o latjen' bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' l̲e'e yag kroze ka' ga na'. Chel̲á'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje l̲áwe'le gan da'gak chope benne' ka'.
19 Pilaton' bsel̲e'e to benne' bzoje' to da' bde'e l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen', da' z̲nnan ki: "Jesús, benne' Nasaret, benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'."
20 Benne' zan, benne' judío ka', belgake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' dižan' nyejwn l̲en diža' hebreo, na' l̲en diža' griego, na' l̲en diža' latín.
21 Bx̲oz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnnágake':
—Bi wzojo': "Benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'." Bzoj ki: "L̲e' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."
22 Beží'i Pilaton', na' gože' l̲égake':
—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.
23 Kate' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, beyóž bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' béx̲wgake' laže' da' gokwe'. Wlé jgaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chégake'. L̲ezka' béx̲wgake' lažen' da' bx̲oa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wl̲ize.
24 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.
Ka' goken, bžin dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan:
Wdísgake' laže' nakwa' che chégake',
na' che laže' chia' wlé jgake' da' nak bian'.
Ki bengak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
25 Gawze gan da' Jesusen' l̲e'e yag krozen' wnníta'gak no'le ka'. Zej nake' x̲ne'e, na' no'le bile x̲ne'e, na' Lia, z̲o'le Kleofas, na' Lia Madlen.
26 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' x̲ne'e, na' l̲ezka' bl̲e'ele' benne' wsedle chie', bennen' nži'ile', zoe' ga na', gože' x̲ne'e:
—Nó'ledo', bwia z̲i'no' zoe' kwito' le'.
27 Naž gože' benne' wsedle chie' na':
—Bwia, x̲no'o zoe' kwito' le'.
L̲a' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e l̲e' nich chejsóe' liže'.
28 Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, wnné':
—Z̲bil̲a' nis.
29 De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' l̲o wdil̲e besbise' to da' bl̲ol l̲en nop zichjen', na' bzoen' l̲aw to ya x̲til, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich x̲open'.
30 Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':
—Ba nakten.
Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' l̲o wdil̲e žadwe' yag ntoche' l̲e'el sina' Jesús

31 Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žala' ga'ngak benne' gat ka' le'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y zente, che len benne' judío ka' góta'yoegekle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' lo wdile, chejtíchjwgake' xkachjgak benne' ka' dá'gake' le'e yag kroze ka', na' wetíngake' légake' le'e yag kroze ka'.

32 Che len benne' ka' žjake' lo wdile wbíga'gake' ga na', na' bdíchjwgake' xkachje benne' nežw, na' lezka' béngake' che yetó bennen' dá'lene' Jesusen' le'e yag kroze.

33 Kate' bžíngake' gan da' Jesusen', blé'egekle' ba gote', na' bi bdíchjwgake' xkachje'.

34 Naž to benne' žeje' lo wdile godwe' yag ntoche' chie' le'el sina' Jesusen', na' la' bžojte žen, na' nis.

35 Neda', Zwa, ble'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' znnia' naken dot da' li. Nnézkzela' zchalja' da' naken dot da' li, nich lezka' le'e chejle'le che Jesusen'.

36 Ki goken, bžin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Bi gachjw nitó žit yoe'e.”

37 Yetó da' nyejw le'e yiche znnan ki: “Wíagake' bennen' godwe' Le' yag ntoche'.”

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba (Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

38 Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónlene' Jesusen' tzen, san ngáche'ze dan' zžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e le' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e le' latje. Naž bla' Jwsén' gan da' Jesusen' le'e yag krozen', na' beké'e Le'.

39 Lezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, ble'e ga na', na' noe'e to nežw sla' che yag mirra, da' nchixen to da' zla' zix, da' naken ka to gaywá' ya.

40 Naž Jwsén' len Nikodemon' betínngake' Jesusen', na' bchélgake' Le' láže'do' ka', na' bdébgake' lawn nežw slan' che mirra, da' nchixen da' zla' zix. Béngake' kan žónteze žongak benne' judío ka' kate' zkáche'gake' benne' gat ka'.

41 Gawze gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje láwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' le'e ya'a yej, na' lo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'.

42 Wló'ogake' Jesusen' lo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža zkwezgak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' lo yela' got (Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

1 Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak chol, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' ble'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' lo yežw ban'.

2 Naž taría taría beyéj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoalen yetó benne' wsedle le', bennen' Jesusen' nži'ile' le', na' gože' légake':

—¡Bebéjgake' Xanžon' lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' Le'!

3 Naž bžoj Bedon' len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'.

4 Tzen wzá'le'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' le' bžine' žoa'a yežw ban'.

5 Byechwe', na' bwie' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' da' bchélgaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e lo yežw ban'.

6 Wdé na' bla' Smon Bedon' xkóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e le' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'.

7 Lezka' ble'ele' láže'don' da' bchélgaken' yichj Jesusen', na' bi žé'lenen yezika' láže'do' ka', san chela'ale ndoben.

8 Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' ble'ele' kan naken, na' bejli'e da' wnná Jesusen'.

9 Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw le'e yiche la'y kan žon byenen gaken che Jesusen', da' znnan yebane' lo yela' got.

10 Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' lížgake'.

Zloe'e law Jesús law Lia Madlen (Mr. 16:9-11)

11 Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' zbeže'. Kate' ne zbeže', byechwe', na' bwie' lo yežw ban'.

12 Ble'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nníta'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na'

yetóe' xní'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'.
13 Wbás che ya'abá ka' belyi'e le', na' wnnágake':
—Nó'ledo', ¿biz chen' zbežo'?
Lian' gože' légake':
—Dan' beká'agake' Xana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Le'.
14 Kate' beyóž wnné' ki, bwie' xkóže'le', na' ble'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'.
15 Naž Jesusen' gože' le':
—Nó'ledo', ¿biz chen' zbežo'? ¿Noz benne' žeyiljo'?
Dan' žekle Lian' nake' Le' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Le':
—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bloe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'a-ne'.
16 Naž Jesusen' gože' le':
—Lia.
Naž byechj Lian', na' len diža' hebreo gože' Le':
—Raboní.
Diža' hebreo ni znnan: “Benne' Wsedle chia'.”
17 Jesusen' gože' le':
—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa Xa'. Na'a, wyéj gan zej nnita' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': “Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa Xa', na' lezka' nake' Xale. Nake' Dios chia', na' Dios chele.”
18 Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba bele'ele' Xanžon', na' kan nak dan' wnné'.

Zloe'e law Jesús lawgak benne' wsedle chie' ka'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

19 Kate' ba gole ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nníta'gake' dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'. Naž bloe'e law Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':
—Ga'n ži yichj lázdo'le.
20 Kate' beyóž gože' légake' da' ni, bloe'ele' légake' ne'e, na' le'el sine'e. Naž bebégekle benne' wsedle chie' ka' dan' želé'egekle' Xanžon'.
21 Naž Jesusen' gože' légake' da' yoble, na' wnné':
—Ga'n ži yichj lázdo'le. Kan ben Xa', bsele'e neda', lezka' žsela'a le'e chjenle xchina'.
22 Kate' beyóž wnné' da' ni, blobe' láwgake', na' gože' légake':
—Le si' lo na'le Dios Be' La'y.
23 No benne' yenít lawle, bennen' ben dola', ba yo'o yela' ženít law chie', na' no benne' bi yenít lawle le', ga'n dola' da' nbaga' benne' wen dolan'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

24 Mas bi wzóalene' légake' katen' Jesusen' bedjwíe' légake'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' lezka' lie' Benne' Kwach.
25 Wdé na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':
—Ba ble'elto' Xanžon'.
Masen' gože' légake':
—Cha' bi le'ela' ne'e gan bdin bdidjwn', na' wdía' xben na'a gan bdin bdidjwn', na' wdía' na'a le'el sine'e gan bdin yag ntochen', bi chejli'a.
26 Kate' ba gok yexono' ža, benne' wsedle chie' ka' zej ndobe' da' yoble lo yo'on', na' zoalen Masen' légake'. La'kze nyejw yo'o gan nníta'gake', bloe'e law Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':
—Ga'n ži yichj lázdo'le.
27 Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':
—Bde xben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o le'el sina'a nga, na' biž gak chope lažo'o, san bejlé' chia'.
28 Naž bechebe Masen', na' gože' Le':
—Xána'do', na' Dios chia'.
29 Jesusen' gože' le':
—Mas, dan' ble'elo' neda', žejli'o. Ba nez zen gaken chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' la'kze bi lé'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw le'e yiche ni

30 Ben Jesusen' da' zanže yela' wak zen ka' lawgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn le'e yiche ni.
31 Da' ki bzoja' le'e yiche nich chejle'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nake' Zi'nkze Dios, na' kate' chejle'le chie', gata' yela' nban da' zejlí kanne chele dan' žejle'le chie' Le'.

21

Ẕloe'e la̱w Jesús la̱wgak gaže benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gok da' ki, bḻoe'e la̱w Jesusen' da' yoble la̱wgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nisdo' da' nzin' Nisdo' Che Tiberias, na' ki goken kan bḻoe'e la̱we' la̱wgake'.
2 Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' la̱zka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' la̱zka' ẓi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'.
3 Smon Bedwn' gože' le̱gake':
—Cha'a chejxena' bel ka'.
Yezika' benne' ka' belyi'e la̱e', na' wnnágake':
—Sá'la̱nto' le'.
Naž jake', na' wžéngake' to ḻo barkw, na' yelen' nitó bel bi wẓéngake'.
4 Kate' za' ža'ní', bejsé Jesusen' žoa'a nisdon', na' benne' wsedle chie' ka' bi gókbe'egekle' cha' Jesusen'.
5 Naž Jesusen' gože' le̱gake':
—Ẓí'na'do' ka', ¿bi de bel chele?
Beží'igake', na' belyi'e Ḻe':
—Nitoba'.
6 Naž Jesusen' gože' le̱gake':
—Le wsé yixjw bel chele chela̱'a la̱i ža barkwn', na' senle-ba'.
Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yixjw na' bel ka'.
7 Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':
—¡Xanžon'!
Kate' benle Smon Bedon', "Xanžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' ḻo nis.
8 Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbgake' yixjwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka to gaywá' lka' ní'ažo.
9 Katen' bžíngake' ḻo yo bižen', na' bḻé'egekle' že' to yi' balje ga na', na' ẓoa to bel la̱wen', na' la̱zka' de yet ga na'.
10 Jesusen' gože' le̱gake':
—Le yedjwá' bel ka' ba wẓéngakle-ba' ga zoa' ni.
11 Bebén Bedon' ḻo barkwn', na' wẓobe' yixjwn' zaka' ḻo yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. Ḻa'kze zej nak bel zanḻe'e, bi bžeza' yixjwn'.
12 Naž Jesusen' gože' le̱gake':
—Le da gawle.
Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' Ḻe', bi nne': "¿Noẓ Le'?" Nnézkzegekle' nake' Xanžon'.
13 Naž wbiga' Jesusen', na' bexwe' yet ka', na' la̱zka' bel na', na' bi'en chégake'.
14 Da' ni naken da' chonne chi'i bḻoe'e la̱w Jesusen' la̱wgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' ḻo yela̱' got.

Jesús ẓcháljlene' Smon Bedw

15 Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nží'iželo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?
Bechebe Bedon', na' gože' Ḻe':
—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' la̱e':
—Bwaw zíla'do' chia' ka'.
16 Jesusen' gože' la̱e' da' chope chi'i, na' wnné':
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot la̱žo'o?
Bechebe Bedon', na' gože' Ḻe':
—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' la̱e':
—Bwaw ẓila' chia' ka'.
17 Jesusen' gože' la̱e' da' chonne chi'i:
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?
Gok nyache' la̱že' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' la̱e', na' wnné': "¿Nži'ilo' neda'?" na' bechebe Bedon', na' gože' Ḻe':
—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' la̱e':
—Bwaw ẓila' chia' ka'.
18 Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan ẓnnazen chio' wdó'. Kate' golo', wḻío' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.
19 Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e la̱e'e yag kroze, nich ga'n ẓen Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':
—Benḻen neda' tẓen.

Ẓchal̨j Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

20 Byechj Bedon', na' bl̲e'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' l̲e', zedjnawe' l̲égake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': “X̲an, ¿noz̲ bennen' wdíe' Le'?”
21 Kate' Bedon' bl̲e'ele' l̲e', gože' Jesusen':
—X̲an, ¿biz̲ gon benne' ni?
22 Jesusen' gože' l̲e':
—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yel̲a'ža', bi žal̲a' gek zedlo'. Benl̲en neda' tz̲en le'.
23 Wzé diža' ni gan zej nnita' lješšo ka', benne' ka' žejl̲é'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' l̲e' bi gate', san ki wnné': “Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yel̲a'ža', bi žal̲a' gek zedlo'.”
24 Benne' wsedlen' naka' neda', Z̲wa. Z̲zoa lia' da' ki, na' bzoja' l̲e'e yiche da' ki, na' nnézlele da' z̲nnia' naken dot da' li.
25 Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' l̲égaken l̲e'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žal̲a' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e Dios Be' La'y

1 Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle',
2 na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'.
3 Wdé wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Bloe'ele' légake' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' láwgake' dot choplalj ža, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios.
4 Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légake' bi yekwásgake' lo yež Jerusalén, na' wnné':
—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' sele'e chele, kan ba bzenla' le'e.
5 Lezka' wnné':
—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gak chele da' zloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

6 Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Xan, ¿gono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?
7 Jesusen' gože' légake':
—Bi nak chele nnézlele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'.
8 Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchaljle kan nak chia' neda' lo yež Jerusalén, na' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žíntele dot yežlyó nga.
9 Kate' beyóž bcháljlene' légake' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egekle' Le'.
10 Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze.
11 Zoptie' góžgake' légake', na' wnnágake':
—Benne' Galilea ka', ¿biz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'elele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégake' Matías nich chaze' latje che Judas

12 Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusalén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'.
13 Kate' bežíngake' lo ežen', belbene' gan nak da' chope kwia lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, zi'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'.
14 Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yebale no'le ka', bénlengake' légake' tzen.
15 La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka xoplalj benne' ka' zej ndobe' ga na'.
16 Bedon' gože' légake', na' wnné':
—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen' bchi'e benne' ka' wzéngake' Jesusen'.
17 Judas na' wbáblene' žo'o, na' bénlene' žo'o tzen žin ni.
18 Wzí'gake' to yežlyó len lazjw che da' zia da' ben bennen'. Judas na' wbixe', na' wžeza' li'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' li'e.
19 Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén béngekle' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža': "Yežlyó Che Žen."
20 Ka' goken che Judas na', kan nyejw le'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' znnan:
Bga'n liže' ka'ze,
na' bi bžel no benne' zoe' lo yo'on'.
Lezka' znnan:
Benne' yoble yedíe' lo wlaze'.

21-22 'Na'a žon byenen kwežo to benne' gónlene' žo'o tzen nich wzóa lie' che Jesusen', kan bebane' lo yela' got. Žala' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bénlengake' žo'o tzen ža ni'te katen' Xanžo Jesusen' wdálene' žo'o, benne' ka' wnníta'lengake' žo'o katen' Zwa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.
23 Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' lezka' lie' Sabás, na' zoa yetó le' Justo.
24 Naž bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':
—Xanto' Dios, nónbia'kzo' yichj lázdo'gak yógo'te benách. Bloe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le',
25 nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dola', na' wyeje' latje chekze' lo latje chol.
26 Naž bzójgake' lágake' le'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíxegake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbáblene' yechinéj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' ka' che Benne' Cristo

1 Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tzen yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
2 Cholze benle žak žaxto' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wale, na' benlen dot lo yo'o gan žé'gake'.
3 Bla' lawgak yi'do' ka' lo be'ze láwgake', na' wdísgaken che chégake', na' bejsóalengaken légake'.
4 Dios Be' La'y bedjsóalene' yógo'tegake', na' wzó láwgake' zcháljgake' diža' yoble ka', kan nak da' bnezjw Dios Be' la'y che chégake'.
5 Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' zej nžoje' yógo'te yež dot yežlyó nga.
6 Kate' benne' zan ka' béngekle' žak žaxton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' béngekle' zchaljgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' len diža' che chégake'.
7 Yógo'tegake' béngeklen', na' bebángekle', na' wnnágake':
—Le wia nga. ¿Kege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki zcháljgake'?
8 ¿Nakxkzen' ženlžo zcháljgake' xtíža'žo da' zchaljžo to tožo?
9 Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje':
Gan nbab Partia, na' gan nbab Media.
Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.
Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapadosia.
Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.
10 Gan nbab Frijia, na' gan nbab Panfilia.
Gan nbab lo yežlyó Ejipto.
Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.
Lezka' zej nnita' benne' yež Roma ka' nga.
Bale' zej nake' benne' judío ka', na' yebale' nzi' lo ná'gake' da' žejle'gak benne' judío ka' che Dios.
11 Lezka' zej nnita' benne' ka' nga, benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na' gan nbab Arabia. Ženlžo zcháljgake' diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da' zen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga žebán láže'žo.
12 Ka' goken, bebángekle' yógo'tegake', na' benne' zanle'e ka' gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Bizkzen' da' žaken?
13 Bale' ben dítjgekle' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' wnnágake':
—Želzóžele'.

Da' bchalj Bedw lawgak benách ka'

14 Naž Bedw wzélene' yechinéj benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wzó lawe' znnie' zižje, na' gože' légake':
—Le'e, benne' ka' che gan nbab Judea, na' yógo'tele zoale lo yež Jerusalén nga. Da' ni žala' nnézlele. Le wzé nag da' yapa' le'e.
15 Neto' bi zzóžleto' kan žéklele le'e, dan' ne zoažo xsile, na' bi zzožle nitó benne' ka na'a.
16 Da' ni da' žaken naken dan' wnná Joel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
17 Ki wnná Dios:
Da' ni gaken ža ze lawte ža ka'.
Sela'a Be' La'y chia'.
Chejsóalene' yógo'te benách ka'.
Zi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka', wcháljgake' lo wlaza' neda'.

Le'e dáwe'gekle xkwide' ka' da' wloe'ela' law,
na' benne' gole ka' nnégekle' yele.
18 Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia',
na' chejsóalene' wen žin chia' ka', benne'
byo ka', na' no'le ka',
na' wcháljgake' lo wlaza' neda'.
19 Wloe'ela' law ya'abá ža'le da' ka' góngaken
ga yebángekle benách ka',
na' lo yežlyó že'le wloe'ela' law da' ka' zej nak
bian',
da' ka' zej naken žen che we', na' yi', na' žen
che yin'.
20 Chol wbíž, na' gak byo' xna kan nak žen.
Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba
bloe'elen'.
Gak ža na' ka da' batkle ble'el-len.
21 Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La
Xanžon'
cha' chejlé'gake' chie' Le'.
22 'Le wzé nag da' ni da' žapa' le'e, benne'
Israel ka'. Dios na'kze wdape' Jesús, benne'
Nasaret, ba la'ne, lawle le'e. Dios bi'e Le'
latje bene' da' ka' žóngaken ga žebán láže'žo,
da' zej naken yela' wak ka', na' da' ka' zej
nak bian'. Yógo'te da' ki ben Dios lo na'
Jesusen', kan ba nnézkzelele le'e.
23 Lezka', Dios bi'e to benne' latje bdie'
Jesusen' lo na'le. Ka' goken, kan gónekzele
Dios gaken, na' kan nak da' bkweze' ža
ni'te. Le'ekze wzenle Jesusen', na' bdele-ne'
lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', benne'
ka' bétgake' Le' katen' bdá'gake' Le' le'e yag
kroze.
24 Naž Dios na'kze besbane' Jesusen', na'
beslé' Le' lo yela' got, dan' bi gok ga'ne' to
chi'ize lo yela' goten'.
25 Kan nak da' ni, Dabí bchalje' lo wláz
Dios ža ni'te kan nak che Jesusen', na'
wnné':
Blé'etezela' Xanžon', na' wzóe' lawa'.
Le' zoe' kwita' li ža, na' noxe' neda',
nich bi gak no benne' bi da' gone' chia'.
26 Che len bebéle'ela',
na' lo yela' žebél chia' bela'.
Che len wxén laža'a Le'
na' zejte ža gata'.
27 Xana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda' latje
chol chegak benne' gat ka'.
Bi go'o latje kwia yi' bela' žen chia'.
Naka' benne' nží'ikzelo' Le'.
28 Bzejni'ilo' neda' kan žala' gona'
nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'.
Gono' ga yebela' dan' zóalenkzo' neda'.
29 'Na'a, ljéža'do' ka'. Nak bia' got xa gole
chežo Dabín', na' bgache'e lo yežw ba, na' ba
chien' žen' gan zoažo na' zejte na'a ža.
30 Dabín' bchalje' lo wláz Dios, na' wnne-
zle' ben choch Dios da' bchebe laže'e gone'
chie', gone' ga galj Benne' Criston' ladjw
za'sóe' ka', na' Le' nna bi'e latje che Dabín'.
31 Ble'el Dabín' da' ni zga'ale, na' bchalje'
kan bebán Benne' Criston', na' kan goken,
bi bga'ne' latje chol chegak benne' gat ka',
na' bi wžía yi' bela' žen chie'.
32 Dios besbane' Jesusen' lo yela' got, na'
kan gok da' ni yógo'teto' zzoa lito' chen.
33 Ka' goken, Dios, len yela' wak chie',
bchise' Le' ža'le gan nápeli'e yela' wnná bia'.
Na'a, Jesusen', Benne' Criston', ba bsele'e
Dios Be' La'y ga ni, na' žaken kan bchebe
laže' Dios gone' lo na' Benne' Criston', na'
Dios Be' La'y na' žone' da' ki da' zlé'elele, na'
žénlele.
34 Bi beyepe Dabín' ya'abá che Dios, san
Dabí na'kzen' wnné':
Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' li ža gan nak blo
35 kate' gonža' ga benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe' wzóa zíbgake' lawo' Le'."
36 'Na'a, benne' Israel ka', žala' nnézlele
da' nakkzen. Jesús nikze, Bennen' bda'le-
ne' le'e yag kroze, Dios bene' ga nake'
Xanžo, na' Benne' Weslá chežo.
37 Kate' benne' ka' béngekle' da' ni, gok
zédgekle', na' belyi'e Bedon', na' yezika'
benne' wbás ka' che Jesús, Benne' Criston',
na' wnnágake':
—Ležto' ka', ¿nakxkzen' gonto'?
38 Naž Bedon' gože' légake':
—Le yeyát laže', na' le yezóa nis to tole lo
la Jesús, Benne' Criston', nich yenít law Dios
dola' da' nbága'le, na' Dios Be' La'y, Bennen'
sela' Dios chele, yedjsóalene' le'e.
39 Da' bchebe laže' Dios naken chele
le'e, na' chegak zi'nle ka', na' lezka' chegak
yógo'te benách zi'to' ka', yógo'te benne' ka'
wlíž Xanžo Dios légake'.
40 Da' ki, na' da' zan da' ki bchalj Bedon',
da' bzejni'ile' légake' kwáselo, na' wnné':
—Le gon da' gon ga yelale, na' le kwas gan
zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', benne'
ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

41 Ka' goken, benne' ka', benne' wzí' lo
ná'gake' da' bchalj Bedon', bezóagake' nis.
Kate' ža na' ka chonn mil benne' ka' wzó
láwgake' žónlengake' légake' tzen.
42 Yógo'tegake' béngake' dot da' bsédgekle
benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'.
Gókgake' toze toe' len yetóe', na' we'j
bdáwgake' tzen da' žesá' láže'žo kan got
Jesusen', na' tzen bcháljlengake' Dios.

Kan bengak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

43 Benne' wbás ka' che Benne' Criston'
béngake' da' zan da' žóngaken ga žebán
láže'žo, na' da' zan da' zej nak bian', san
bžébegak yezika' benách ka'.
44 Yógo'te benne' ka', benne' žejlé'gake'
che Benne' Criston', gókgake' toze, na'
beyóngake' toze yógo'te da' zej nape'.
45 Kate' blé'egekle' zej nnita' benne'
ka' zoa bi da' želyážjele', benne' ka'
žónlengake' légake' tzen, naž benne' ka' zoa
bi da' nápegake', béte'gaken', na' belyise'
mežwn' da' wzí'gake' che chegak benne' ka'
želyážjele'.
46 Tža tža bdóbgake' tzen lo zchil yodo', na'
gan nak lo lížgake' ka' gan we'j bdáwgake'
da' žesá' láže'žo kan got Xanžon'. We'j
bdáwgake' tzen, na' bebégekle', na' gókgake'
dot li laže'.
47 Bka'n zéngake' Dios, na' yógo'te benách
ka' wdápegake' légake' ba la'ne. Tža tža
Xanžon' bzane' benne' ka' zdóbgake' chie',
benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

1 Kate' ža na' Bedw len Zwa jake' tzen lo
zchil yodo', katen' zdobgak benách ka' ga
na', nich wcháljlengake' Dios, ne naken žedá
chonne.
2 Gan želdíe' zoa to benne' bi žak se'e kate'
wzó law ža ni'te katen' nake' xkwide'. Tža
tža žjwa'gak benne' ka' le' ga na', na' želbeke'
le' žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo.
Ki béngake' chie' nich nnable' no benne'
bi da' wnezjwe' chie', bennen' zoe' ladjw
benne' ka' želyoé'e lo zchil yodon'.
3 Benne' ni, katen' ble'ele' Bedon' len
Zwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách
ka' lo zchil yodon', na' góta'yoele' légake' bi
da' wnézjwgake' chie'.
4 Naž Bedon' len Zwan' bwíagake' le', na'
Bedon' gože' le':
—Bwia neto'.
5 Naž bennen' bze nage' chégake' dan'
žxen laže'e bi da' wnézjwgake' chie'.
6 Bedon' gože' le':
—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san
da' dezen chia' gonna' chio'. Ni'a che yela'
wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne'
yež Nasaret, wzó ža', na' wzá'.
7 Naž Bedon' bexwe' ne'e li ža, na' bchise'
le', na' la' beyakte ni'e, na' beyitjte bechj
ni'e.
8 Naž wzá' bennen', na' wxite', na' wzíe'.
Wyázlene' Bedon' na' Zwan' tzen lo zchil
yodo', na' zze'e, na' žxite', na' zka'n zene'
Dios.
9 Yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' ga
na', blé'egekle' le' zze'e, na' zka'n zene' Dios.
10 Ka' goken, bžébegake', na' bebángekle'
kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' le',
nake' bennen' zbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da'
Xtan Gan Žo'ožo, na' znnabe' no benne' bi
da' wnezjwe' chie'.

Da' bchalj Bedw lo zchil yodo'

11 Bennen' bi gok se'e, na' beyake',
bexwe' na' Bedw len na' Zwa. Naž bdobgak
yógo'te benách ka' gan nníta'gake' lo zchil
yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón, na'
žebángekle'.
12 Kate' ble'el Bedon' da' ni, gože' benne'
ka':
—Le'e, benne' Israel ka', ¿biz chen'
žebánlele che da' ni? ¿Biz chen' zwíale neto',
na' žéklele len yela' wak chezto', o ni'a
che da' žejle'to' che Dios, néto'ze beyonto'
benne' ni, na' bento' ga zze'e?
13 Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake'
Dios chegak xa wdé chežo ka', Bran, na'
Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápeli'e
Zi'ne', Jesusen', ba la'ne. Jesusen', le'ekze
bdele-ne' lo na'gak benne' ka' znna biá'gake'
le'e. Kate' gónele Pilato wsane' Jesusen',
bžonle-ne'.
14 Bzoale chela'ale Benne' Chawen',
Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane'
chele to benne' wetw benách ka'.
15 Ka' goken, bétkzele Bennen' žonnkze'
yela' nban da' zejlí kanne chežo. Naž Dios

besbane' Le' lo yela' got, na' kan nak da' ni zzoa lito' chen lawle le'e.
16 Dan' bejlé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' zlé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejli'e che Jesusen', Le' kate' gabí beyone' benne' ni, na' zlé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.
17 'Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejní'ilele, na' bi bejní'igekle benne' ka' znna biá'gake' le'e.
18 Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bchálgake' lo wlaze' Le' kan žala' saka' Benne' Criston'.
19 Che len, le yeyát laže', na' le yeyák che Dios, nich yeké'e dola' da' nbága'le, na' gone' ga yeyák láže'le.
20 Naž sele'e Jesusen' da' yoble, Bennen' ža ni'te bzoe' chie' gake' Benne' Criston', Bennen' nna bi'e le'e.
21 Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá che Dios kate' žinže ža yeyone' chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak benne' ka' bchálgake' lo wlaze' Le' ža ni'te.
22 Lezka' Moisés gože' xa xto'žo ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e chele to benne' galje' ládjwgak biche' lježle ka'. Gake' benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Žon byenen wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da' yi'e le'e.
23 Yógo'te benne' ka', benne' bi wzé nággake' che Bennen' wchalje' lo wláz Dios, kwia yí'gake', na' kwáslengake' benách ka' che Dios."
24 'Kan nak ža ni zoažo na'a, bloé'egekle yógo'te benne' ka' bchálgake' lo wláz Dios kate' wzó law zoa Samuel, na' wdé na'.
25 Le'e nakle za'ságak benne' ka' bchálgake' lo wláz Dios, na' diža' zka'n chawe', da' bchebe laže' Dios chegak xa xto'žo ka', naken chele. Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a che da' gon za'só' gon chawa'a yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga."
26 Katen' Dios besbane' Zi'ne' lo yela' got, na' bsele'e Le' nežw chele le'e nich gak gon chawe'e le'e, na' nich gone' ga wsanle da' kegle da' žonle.

4

Želžín Bedw len Zwa lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'

1 Kate' Bedw len Zwa ne zchálglengake' benách ka', bxoz judío ka' len benne' yodo' saduseo ka', na' benne' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', la' bžíntegake' gan nníta'gake'.
2 Bža'agak benne' ki dan' žsédgekle Bedon' len Zwan' benách ka', na' zzéngekle' légake' yebangak benne' gat ka' dan' ba bebán Jesusen'.
3 Naž béxwgake' Bedon' len Zwan', na' bséjwgake' légake' liž ya kate' žinže ža yoble dan' ba za' žale ža na'.
4 Benne' zan bejlé'gake' che Benne' Criston' dan' béngekle' da' bchalgak Bedon' len Zwan'. Na'a, légakze benne' byo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' zej nake' ka gayo' mile'.

5 Ža chope ža benne' wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', bdóbgake' lo yež Jerusalén.
6 Lezka' Anás, bxoz blo, na' Kaifás, na' Zwa, na' Kantr, na' yógo'te ljež bxoz blon', bdóbgake' ga na'.
7 Naž bché'gake' Bedon' len Zwan', na' bzégake' légake' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo na'le žonle da' ki? ¿Noz benne' bdie' lo na'le yela' wnná bian'?

8 Naž Bedon' gože' légake', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' znna bia'le neto', benách Israel ka', na' le'e, benne' gole ka'.
9 ¿Znnáblele neto' na'a kan nak da' chawe' da' bento' che benne' yižwé' ni, na' nakx beyake' chawe'?
10 Zzejni'ilton' le'e nich nnézgeklen yógo'te benách Israel ka'. Beyák benne' ni zoe' lawle dan' ben žin yela' wak che Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret. Le'e bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios besbane' Le' lo yela' got.
11 Dios bchalje' che Jesusen', katen' wnné': "Yej na' da' bzoale le'e chela'ale, le'e, benne' wen ze'e ka', na'a naken yej da' wžekza' neda' nich gaken yej blo che ze'e."
12 Bi zoa no benne' yoble, benne' gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa nitó benne'

yoble yežlyó nga, bennen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.

13 Kate' blé'egekle' zej nak Bedon', na' Zwan', benne' wechóg laže' ka', gókbe'egekle' bi nsédgekle' che yodo', na' zej nake' benne' gazjw ka', na' bebángekle', na' besá' láže'gake' Bedon' len Zwan' wnníta'lengake' Jesusen'.

14 Lezka' blé'egekle' zoa bennen' ga na', bennen' beyake', na' zie' láwgake', na' bi be gok nnégake' chégake'.

15 Naž góžgake' benne' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' len Zwan' lí'ale che yo'o gan zej ndobe', na' ben xtíža'gake' la' légakze'.

16 Wnnágake':

—¿Nakxkzen' gonžo chegak benne' ki? Da' li béngake' to da' žonen ga žebángekle benách ka', na' yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' Jerusalén, nnézgekle' da' ki. Bi gak wži'ižo che da' ki.

17 Na'a, nich bi seže diža' ni, na' nich bi yéngeklen benne' zanže, na'a žala' wchi'lžo benne' ki nich biž wcháljlengake' benách ka' kan nak che Jesusen'.

18 Naž blížgake' Bedon' len Zwan', na' bchí'igekle' légake' nich biž wcháljlengake' benách ka', na' biž wsédgekle' légake' kan nak che Jesusen'.

19 Naž beží'i Bedon' len Zwan', na' belyi'e légake':

—Le wchi'a laže' le'e cha' nak chawe' law Dios wzé nágžeto' xtíža'le le'e ka xtiža' Dios.

20 Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen wzóa lito' che da' ble'elto', na' da' benlto'.

21 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bchí'igekle' légake', na' naž bsane' légake' dan' bi bžélgekle' nakle wsaka' zí'gake' légake'. Ki béngake' dan' bžébegake' benne' wláž ka', dan' yógo'tegake' zka'n zéngake' Dios ni'a che dan' goken.

22 Bennen' beyake', na' gok chie' da' žonen ga žebán láže'žo, ba zeje' ka choplalj yiz.

Znnábgekle' Dios gone' ga gákgake' wechóg laže'

23 Kate' bsángake' Bedon' len Zwan', na' benne' ki bežíngake' gan zej nnita' ljéžgake' ka', na' bzéngekle' légake' yógo'te da' wnnagak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka'.

24 Kate' béngekle' da' ni, tzen bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':

—¡Xanto' Dios, ga'n zen Lo'! Le' nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno' yežlyó nga. Beno' nisdo'. Beno' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.

25 Lo wlazo' Le' bchalj Dabí, benne' wen žin chion', na' wzoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

¿Biz chen' žongak benách ka' žo'osbé,
na' zza' láže'gake' da' bi zej naken chawe'?

26 Bengak benne' wnná bia' ka' žo'osbé lo yežlyó nga,
na' gokgak toze benne' blo ka'.
Bží'igake' chio' Le', Xanto' Dios,
na' lezka' che Benne' Criston', Bennen' wžekzo' Le'.

27 'Da' li Herodes len Ponsio Pilato, na' benne' zi'to' ka', na' benne' Israel ka', gókgake' toze lo yež nga. Bzóagake' Jesús, Zi'no' la'y, chela'ale, Bennen' bzoakzo' cheto'.

28 Béngake' yógo'te da' wnnó' Le' zga'ale kan góngake', na' goken kan ben chocho' xtižo'o kan žala' gaken.

29 Na'a, Xanto', bwia da' zchí'igekle' neto', na' ben ga gakto' wechóg laže', nich wchaljto' xtižo'o, neto' benne' wen žin chio' ka'.

30 Ben ga gak yeyonto' benne' yižwé' ka', na' ben ga soalen yela' wak zen chio' neto', na' ben ga gak gonto' da' ka' góngaken ga yebán láže'to', na' da' ka' gak biá'gaken. Ki gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene' neto'. Ka'kze gaken.

31 Kate' beyóž bcháljlengake' Dios, wzíz latjen' gan wnníta'gake', na' Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake', na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljgake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

32 Benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj lázdo'gake', na' toze kan béngake'. Nitó benne' ládjwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'.

33 Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bsela' Xanžo Jesusen', bzoa lígake' kan bebane' Le', na' yela' ži'i laže' che Dios wzóalenen yógo'tegake'.

34 Nitó benne' bi be byážjele', benne' zoe' ládjwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', béte'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken',
35 na' bdégaken' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažjen chégake'.
36 Jwsé, bennen' bzoagak wbás ka' bsela' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' znnan len diža' xiža', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebí ka', na' golje' lo yežlyó Chipre, da' žen' gachje láwe'le nisdo'.
37 Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'.

5

Dola' da' ben Ananías tzen len Safira, zo'le'

1 Zoa to benne' yoble lie' Ananías, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bénlene' le' tzen.
2 Bkache' Ananíasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bega'nzen yjwen', na' wloé'en lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wnné':
—Kíte'ze wzi'a.
3 Bedw gože' le':
—Ananías, ¿wyó'o da' xiwe' lo yichj lazdo'o, na' benen ga žénelo' gon láže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'?
4 Katen' bga'n yežlyón' lo no'o, ¿bi goken chekzo'? Kate' beyóž beto'on, ¿bi wyó'o mežwn' lo na'kzo'? ¿Biz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon láže'lo', kege bénne'ze.
5-6 Kate' benle Ananíasen' da' ni, la' wbíxtie' lo yo ba nate'. Naž belbíga'te xkwide' ka', na' bchélgakbe' le' laže', na' bebéjgakbe' le', na' bejkáche'gakbe' le'. Bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.
7 Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le Ananíasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'.
8 Naž Bedon' gože' le':
—Wnná neda'. ¿Kíte'ze wzi'le che yežlyó chelen'?
No'len' wnné':
—O', kíte'ze wzi'to'.
9 Naž Bedon' gože' le':
—¿Biz chen' ben toze xtíža'le, na' gónelele gon láže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Ná'tege yela'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' lezka' yebéjgakbe' le'.
10 Naž no'len' la' wbíxtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egeklbe'-ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'-ne', na' bejkáche'gakbe'-ne' kwit benne' byo chien'.
11 Che len yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' lezka' bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' žóngake' yela' wak zan

12 Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' béngake' da' zan da' zej nak bian', na' yela' wak zen ka' lawgak benne' ka'. Bdóbgake' tzen yógo'tegake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón.
13 Ladjw benne' ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bi bežogle nitó benne' gónlene' légake' toze, na' benne' wláž ka' wdápegake' légake' ba la'ne.
14 Naž yebale benne' zan, benne' byo ka', na' no'le ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'.
15 Kate' blé'egekle benách ka' da' ka' žongak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belxóe' benne' yižwé' ka' lo blag ka', na' yebale' lo da'aze ka', na' yjwá'gake' légake' gan nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga na', zolze chie' chelen bale benne' yižwé' ka', nich yeyákgake'.
16 Lezka' bžojgak benách yež gawze ka', na' bžíngake' lo yež Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé' ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej yoe'e be' xiwe' ka', na' beyákgake' yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake' benne' wbás ka'

17 Che len bxoz blo len benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žónlengake' bxoz blon' tzen, béxwgake' Bedw.
18 Naž bxoz blon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen, lezka' béxwgake' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bséjwgake' légake' liž ya.
19 Naž la' yel na'ze bla' to wbás che ya'abá che Xanžon', na' bsaljwe' liž yan', na' bebeje' légake'.

20 Wbasen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Le chej, na' le chejsé l̲o z̲chil yodo', na' le wchal̲jl̲en benách ka' nníta'gake' ga na', na' le wzenle l̲égake' kan nak che yel̲a' nban da' zejlí kanne, na' kan gak sí'gaken'.

21 Kate' béngekle' da' wnná wbasen', na' kate' za' ža'ní' zildo', belyoé'e l̲o z̲chil yodo', na' bsédgekle' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

L̲a' na'ze bx̲oz blon' l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en bdóbgake'. Btóbgake' benne' gole ka' l̲en benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' bsél̲a'gake' ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan', nich chejx̲í'gake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', dan' žékgekle' ne nníta'gake' ga na'.

22 Kate' bžingak ni'a na'gak benne' yodo' ka' ga na', bi bejx̲áka'gake' l̲égake' l̲o liž yan', na' naž beyéjgake', na' bzéngekle' benne' yodo' ka' da' žaken.

23 Belyi'e benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' wnnágake':

—Da' li bejx̲áka'to' nyéjwte liž yan', na' benne' ka' žape chí'igaken' wnníta'gake' ga na', san kate' bsáljwton', bi bejx̲áka'to' nitó benne' l̲o yo'on'.

24 Naž bx̲oz blon' l̲en bx̲oz wnná bia' ka', na' bennen' z̲chi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', kate' béngekle' da' ni, gok zédgekle' dan' bi nnézgekle' gate žin da' žaken.

25 Naž bl̲a' to benne' ga na'. Bzenle' l̲égake', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ka' bséjwle liž ya nníta'gake' l̲o z̲chil yodo', na' žsédgekle' benách ka'.

26 Naž wyéj bennen' z̲chi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka' tz̲en l̲en ni'a ná'gake' ka', na' béx̲wgake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', san bi be da' z̲ia béngake' chégake', dan' bžébegake' benách ka' nníta'gake' ga na' wžé'egake' l̲égake' yej.

27 Kate' ba bedjché'gake' benne' wbás ka', bzégake' l̲égake' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' bx̲oz blon' wnnable' l̲égake',

28 na' wnné':

—¿Bi bchi'leto' l̲e'e biž wsédlele benách ka' kan nak che bennen'? Na'a, ba wdisle da' žsédlele dot l̲o yež Jerusalén, na' žénelele yesbága'le neto' z̲ia ni'a che yel̲a' got che bennen'.

29 Naž Bedon' l̲en yezika' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', bechébegake', na' wnnágake':

—Žon byenen wzé nágžeto' x̲tiža' Dios ka x̲tíža'gak benách ka'.

30 L̲e'e betle Jesusen' katen' bda'le-ne' l̲e'e yag kroze, san Dios chegak x̲a x̲to'žo ka' besbane' L̲e'.

31 Jesusen', Dios bzoakze' L̲e' gan nak blo kwitkze' l̲i ža, nich gake' Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na' nich gone' ga yeyát l̲áže'gak benne' Israel ka', nich gak yenít l̲awe' dol̲a' da' zej nbage'e.

32 Kan nak da' ni, neto' z̲zoa liton', na' l̲ezka' Dios Be' La'y z̲zoa lien'. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' žsel̲a' Dios nich sóal̲ene' benne' ka' žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e.

33 Kate' béngekle benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka' da' ni, bžá'agake', na' gónegekle' gótgake' benne' wbás ka'.

34 Naž Gamaliel, to benne' yodo' fariseo, wzíe' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka'. Benne' ni žákl̲i'e da' bchi'le Moisés, na' yógo'te benách ka' žápegake' l̲e' ba la'ne. Gože' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲í'ale to chi'ido'.

35 Naž gože' benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' wnné':

—L̲e'e, benne' Israel ka', le gape chi'i kwinle kan nak da' žénelele gonle chegak benne' ki.

36 Žal̲a' chejsá' l̲áže'le kan gok zgá'atele kate' bžin ža ni zoažo. Bl̲a' Teudas, na' ben kwine' ka to benne' blo. Benne' ka' bénl̲engake' l̲e' tz̲en wbábgake' ka tape gaywá' benne' byo ka'. Benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e bétgake' l̲e', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bénl̲engake' l̲e' tz̲en, na' wz̲ía yi' yógo'te da' ben bennen'.

37 Wdé gok dan', bl̲a' Judas, benne' Galilea. Ki bene' katen' gok ža byéla'gak yógo'te benách ka' l̲e'e yiche nich chízjwgake' lázgake', na' bénl̲engak benne' zan l̲e' tz̲en. L̲ezka' bétgake' bennen', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bénl̲engake' l̲e' tz̲en.

38 Che l̲en žapa' l̲e'e: le wsán benne' ki, na' bi be gonle chégake'. Cha' dan' z̲nnágake' o dan' žóngake' naken chégakze benách ka', na' kwia yin',

39 san cha' zej naken che Dios, bi gak wchinnjlen. ¡Le gape chi'i kwinle bi tíl-lenle Dios!
40 Naž béngake' toze diža' len le'. Blížgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bdíngake' légake'. Bchí'igekle' légake' nich bi wzénžegekle' benách ka' kan nak che Jesusen'. Naž bsángake' légake'.
41 Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bžójgake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' žebéle'egekle' dan' be' Dios légake' latje wzáka'gake' dan' zej nake' che Jesusen'.
42 Tža tža bsédtezgekle' benách ka', na' bzoa lígake' che Jesús, Benne' Criston', gan nak lo zchil yodo', na' gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbégake' gaže benne' nich gáklengake' benách yache' ka'

1 Kate' ža ka', belyán benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljgake' diža' griego, wnnégake' chegak benne' judío ka' zcháljgake' diža' hebreo. Ka' goken dan' bi be bnezjw no benne' chegak no'le wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža' griego, katen' bdísgake' da' gawgak no'le wzebe ka'.
2 Naž benne' chežinno wbás ka' bsela' Benne' Criston' btóbgake' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie', na' belyi'e légake':

—Bi nak chawe' soato' žize, na' bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich gonto' žin wawto' benách ka'.
3 Che len, lježto' ka', žala' kwele gaže benne' byo ka' ládjwle le'e nich ko'ožo lo ná'gake' žin ni. Benne' byo ka', žon byenen gákgake' benne' ka' žápegak yógo'te benách ka' légake' ba la'ne. Žala' gákgake' benne' žejní'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y zóalene' légake'.
4 Neto' wchálj̱lentezto' Dios, na' wsedlto' benách ka' xtiže'e.
5 Wyáz láže'gak yógo'tegake' da' ni, na' wžégake' Esteban, to benne' dot laže'e žejli'e che Benne' Criston', na' zoalen Dios Be' La'y le'. Lezka' wžégake' Lip, na' Prókoro, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiokía, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n zene' Dios kan žongak benne' judío ka'.
6 Naž bzégake' benne' ka' wžégake' lawgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bxoa ná'gake' légake', na' wnnábgekle' Dios gáklene' légake'.
7 Wzeže xtiža' Xanžon', na' belyanle'e benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Lezka' benne' zan, bxoz judío ka', wzí' lo ná'gake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

8 Naž Esteban, zoalen yela' wak che Dios le', dan' bde Dios lo ne'e, bene' da' ka' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' ka' zej nak bian', da' ka' bene' lawgak benne' wláž ka'.
9 Naž bžojgak bale benne' ka' zej nbabe' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. Lezka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandría, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, béngake' benne' ka' tzen. Benne' ki wdíl díža'gake' len Esteban na'.
10 Bi bzoele xtíža'gake', dan' bchalj Esteban na' len yela' žejní'il dan' bnezjw Dios Be' La'y le'.
11 Naž bdízjwgake' benne' wen laže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' znna Esteban na', znnie' che Moisés, na' che Dios."
12 Ka' goken, benne' ki béngake' ga bža'agak benne' wláž ka'. Lezka' béngake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Béxwgake' le', na' bché'gake' le' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'.
13 Lezka' bnníta'gake' láwgake' bale benne' ka' nich nnágake' da' wen laže', na' wnnágake':

—Bi zoa ži benne' ni znnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o.
14 Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.
15 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' len yógo'te benne' ka' žé'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' blé'egekle' lawe', da' znnan' kan znna' law to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchalj Esteban lawgak benne' yodo' ka'

1 Naž bxoz blo wnnable' Esteban, na' wnné':

—¿Nakkze ki?

2 Bechebe Esteban, na' wnné':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e. Dios, Benne' zente, bloe'e lawe' gan wzóa Bran, xažo wdé na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate' bejsóe' lo yež Harán.

3 Dios gože' le': “Bžoj lažo', na' bkwasle̲n biche' lježo' ka', na' wyéj lo yežlyó da' wloe'elan' le'.”

4 Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežlyó chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' lo yež Harán. Lo yežen' got xa Bran na', na' le' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e le' lo yežlyó nga, gan zoažo na'a.

5 Dios bi bi'e le' latje gak yežlyó nga chie'. Bi bnezjwe' Le' ni láte'ze gan soe' lo yežlyó nga, san Dios bchebe laže'e wnezjwe' Le' yežlyó nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak za'sóe' ka', la'kze bi na' soa nitó xkwide' chie'.

6 Lezka' Dios gože' Bran na': “Chjak za'só' ka' gan nak lo yežlyó chegak benne' zi'to' ka', na' za'só' ka' gákgake' ka benne' zi'to' ka' ga na'. Benne' yežlyón' ka' góngake' za'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka' zí'gake' légake' tape gaywá' yiz.”

7 Lezka' Dios gože' le': “Neda' wsaka' zi'a benne' yežlyón' ka' gan za'só' ka' gákgake' benne' ndo'w ka', na' te na' žójgake' ga na', na' wká'n zéngake' neda' lo yežlyó nga.”

8 Dios bénlene' Bran na' to diža' da' zka'n chawen', na' gože' le' choge' lo bela' chegak benne' byo ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian' nzi' lo ná'gake' dižan' da' zka'n chawen'. Wdé na' gok Bran na' xa Isaak, xkwide' byo chien', na' katen' ba zejbe' xono' ža, bchoge' lo bela' chebe' dan' nak bian'. Isaak na', lezka' bene' che Jakob, xkwide' byo chie', na' lezka' ben Jakob chegak chežínnote xkwide' byo chie', benne' ka' gókgake' xa wdé chegak chežinno kwe' lježgak benne' Israel ka'.

9 ’Xa wdé chežo ka', lo yela' zge'el chégake', béte'gake' xkwide' Jwsé, bi' bíche'gake', lo na'gak benne' ka' bejché'gake'-be' lo yežlyó Ejipto. Dios wzóalene' xkwide' Jwsén',

10 na' beslé'-be' lo da' goken chebe'. Dios bnezjwe' yela' žejní'il chebe', da' benen ga wyáz laže' benne' Faraón lebe'. Benne' Faraón wnná bi'e lo yežlyó Ejipto, na' le' bdie' lo na' xkwide' Jwsén' yela' wnná bia', nich nna bia'be' benách Ejipto ka' len yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ližkze Benne' Faraón na'.

11 ’Naž gokle'e wbín dot lo yežlyó Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga, na' wzáka'gak yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ža na'. Bi bžel da' gawgak xa wdé chežo ka'.

12 Kate' benle Jakob de zoa' stribe lo yežlyó Ejipton', bsele'e zi'ne' byo ka' ga na', benne' ka' zej nake' xa wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw chi'i jake' ga na'.

13 Kate' da' chope chi'i jake' lo yežlyó Ejipton', ben Jwsé na' ga beyónbia'gak benne' biche'e ka' le'. Ka' goken, wnnezle benne' Faraón no benne' ka' zej nake' biche' Jwsén'.

14 Naž Jwsén' bsele'e diža', na' bene' ga bla' Jakob, benne' nake' xe', ga na', tzen len biche' lježe' ka', benne' ka' gókgake' chonnlalj chi benne' ka'.

15 Ka' goken, wzóa Jakob lo yežlyó Ejipto, gan gote' le', na' lezka' gotgak xa wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a ža chégake'.

16 Katen' got to to xa wdé chežo ka', na' za'sógake' ka' yjwá'gake' légake' lo yežlyó che bennen' lie' Sikem, na' bkáche'gake' légake' lo yežw ba ka' lo blojen' da' go'w Bran lo na'gak zi'n Hemor, benne' nake' zi'n Sikem na'.

17 ’Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin ža žala' gak da' bchebe laže' Dios, dan' ben choche' xtiže'e gone' che Bran na'. Belyán benne' ka' zej nbabe' chežinno kwe' za'só Israel, na' gókgake' benne' zanle'e katen' wnníta'gake' lo yežlyó Ejipton'.

18 Naž bla' benne' yoble, benne' wnná bi'e lo yežlyó Ejipton', na' batkle benle' kan nak da' ben Jwsé, bennen' góklene' benne' Ejipto ka'.

19 Benne' wnná bian' ben láže'le' xa xto'žo ka'. Bsaka' zi'e légake', na' bene' ga bsángake' xkwide' byodo' ka' chégake', nich gátgakbe'.

20 L̲a' ža na'ze golj x̲kwide' Moisés, na' wyáz l̲aže' Dios l̲ebe'. Dot chonne byo' x̲a x̲na'be' besgole'-be' lo yo'o lížgake'.
21 Kate' bžin ža ža̲la' wsangak x̲a x̲na' x̲kwide' Moisés na' l̲ebe' nich gatbe', na' bl̲a' bi' no'le che benne' Faraón gan belka'ne'-be', na' bejx̲i'e-be', na' besgole'-be' ka x̲kwide' chekze'.
22 Ka' goken, bsedle x̲kwide' Moisés na' yógo'te da' žakgak benne' Ejipto ka', na' gókl̲e'ebe' z̲en l̲o da' wnnabe', na' l̲o da' benbe'.
23 'Kate' ba zej x̲kwide' Moisés na' chopl̲alj yiz, wnná l̲áže'be' chejwíabe' benne' wláž chebe' ka', benne' Israel ka'.
24 Kate' bžinbe' gan nníta'gake', bl̲e'elbe' to benne' Ejipto, žsaka' zi'e to benne' wláž chebe'. Naž gókl̲enbe' benne' wláž cheben', na' betbe' benne' Ejipton'. Ka' goken, x̲kwide' Moisés na' bezi'be' wzón bennen' l̲o wláz benne' wláž cheben'.
25 Gokle Moisés na' chejní'igekle benne' lježbe' ka' gon Dios ga yeslabe' l̲ekzbe' l̲égake', san l̲égake' bi bejní'igekle'.
26 Ža chope ža na' bejx̲áka'be' yechope benne' Israel ka', na' želdil̲e', na' gónelbe' wzóa žibe' l̲égake', na' gožbe' l̲égake': "L̲e'e nak biche' lježle. ¿Biz̲ chen' žsaka' zi'le biche' lježle?"
27 Naž bennen' žone' lježe' da' z̲ia bžige'e x̲kwide' Moisés na', na' wnné': "¿Noz̲kze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a l̲ažo'o da' žonto'?
28 ¿Žénelo' goto' neda' kan beno' neje, beto' benne' Ejipton'?"
29 Kate' benle x̲kwide' Moisés na' da' ni, naž bz̲onnjbe' ga na', na' bejsoabe' l̲o yežlyó Madián gan wzoabe' ka to benne' zi'to. L̲o yežlyó Madián na' bchag ná'l̲enbe' to x̲kwide' no'le l̲o yežen', na' goljgak chope x̲kwide' byo chie'.
30 'Kate' ba wdé chopl̲alj yiz wzóe' ga na', na' kate' zoe' gan nak l̲o latje dach, da' zoan l̲aw ya'a da' nzin' Sinaí, na' bl̲oe'e l̲aw to wbás che ya'abá l̲o yi' che yag yéche'do' da' žeyen.
31 Kate' Moisés na' bl̲e'ele' yin', bebanle', na' wbige'e gawze nich l̲e'elen' binlo, na' benle' chi'i X̲anžon'.
32 X̲anžon' gože' l̲e': "Neda' naka' Dios chegak x̲a wdé chio' ka'. Naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Naž Moisés na', l̲o yel̲a' z̲žebe chie' wz̲íze̲l̲i'e, na' biž bežogle' wien'.
33 X̲anžon' gože' l̲e': "Wléj z̲elo' ni'o, dan' nak la'y gan zo' dan' zoakza' neda', Dios, nga.
34 Da' li ba bl̲e'ela' da' želzaka' benách chia' ka', benne' Israel ka' nníta'gake' l̲o yežlyó Ejipto, na' ba benla' želbeže nyáche'gake'. Betja', na' zoa' nga nich yeslá' l̲égake'. Da na'a, sel̲a'a le' l̲o yežlyó Ejipton'."
35 'L̲a'kze benne' wláž ka' che Moisés na' bzóagake' l̲e' chel̲a'ale, na' wnnágake': "¿Noz̲kze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a l̲ažo'o da' žonto'?" san Dios bsel̲e'e l̲e' nich gake' benne' wnná bia', na' benne' weslá, kan wbás che ya'abán' gože' Moisés na' gan wzóe', katen' bl̲oe'e l̲awe' l̲o yag yéche'don' da' žeyen.
36 Moisés nikze bebeje' benne' wláž chežo ka' l̲o yežlyó Ejipton'. Ka' goken, bene' da' ka' béngaken ga bebán l̲áže'gekle benách ka', na' l̲ezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka' bene' l̲o yežlyón'. L̲ezka' bene' l̲o nisdo' da' nzin' Nisdo' X̲na, na' l̲ezka' bene' l̲áwgake' chopl̲alj yiz gan nak l̲o latje dach.
37 Moisés na'kze gože' benne' Israel ka', na' wnné': "X̲anžo Dios sel̲e'e to Benne' chele, Benne' galje' ladjw biche' lježle ka', na' gake' Benne' wchal̲je' l̲o wláz Dios. Sel̲e'e L̲e' chele kan bsel̲e'e neda'. L̲ekze' žon byenen wzé nagle-ne'."
38 L̲ezka' Moisés na'kze wzóal̲ene' benne' ka' bdóbgake' che Dios l̲o latje dach, na' benl̲en wbás che ya'abán' l̲e' tz̲en, wbasen' bchál̲jl̲ene' l̲e' l̲aw Ya'a Sinaí na'. Moisés na' wzóal̲ene' x̲a x̲to'žo ka', na' Dios bdie' l̲o ne'e diža' la'y chie', da' z̲loe'elen kan gak gata' yel̲a' nban chegak benách ka', na' bde Moisés na' dižan' l̲o na'gak z̲a'sógake' ka' na' zejte ža zoažo na'a.
39 'Bi gónegekle x̲a x̲to'žo ka' góngake' da' bchi'le Moisés na' l̲égake', san bzóagake' l̲e' chel̲a'ale, na' gónegekle' yeyéjgake' l̲o yežlyó Ejipton'.
40 Katen' wzóa Moisés na' l̲aw Ya'a Sinaí na', l̲égake' belyi'e Aarón, benne' biche' Moisés na', na' wnnágake': "Žénelto' gono' dios ka' cheto', lo'a ka', nich chjaken l̲awto'. Bi nnezlto' bi gok che Moisés, bennen' bebeje' neto' l̲o yežlyó Ejipto."

41 Naž béngake' to beždo' da' naken ya oro,
na' bétgake' to zíla'do', na' bdégake'-ba' law
beže oron', na' béngake' lni law bežen' dan'
béngake'.
42 Che len Dios bsane' légake', na' wléj
yichje' légake'. Naž bka'n zéngake' yi' ka' da'
zej nnitan' ya'abá. Kan nak da' ni nyejw le'e
yiche kan wnnagak benne' ka' bcháljgake'
lo wláz Dios, da' znnan:
Le'e, benne' Israel ka',
¿wlo'ole lawa' neda' bia beže ka',
bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
dan' benle lo latje dach choplalj yiz?
43 Bi wlo'ole-ba' lawa' neda',
san bia'le Molok, lo'a chelen'.
Lezka' bia'le to da' naken ka belj ya'abá da'
nzin' Dios Refán,
dan' bzoale ka dios chele.
Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.
Le'ekze béngaklen nich bka'n zenle légaken.
Che len, yebeja' le'e lo yežlyó chele,
na' wchi'a le'e zí'to'že gan že' yežlyó Babilo-
nia.
44 'Katen' wnníta'gak xa xto'žo ka' lo latje
dach, na' gota' to yo'o laže' chégake' gan
wdape chí'igake' da' bchi'le Dios, dan' gok
bian' Dios wzóalene' légake'. Béngake' yo'o
lažen' kan Dios gože' Moisés gonen', katen'
gože' le' gonen' kan nak dan' ble'ele', da'
bloe'el Dios le' law ya'a na'.
45 Lezka' bdégake' yo'o lažen' lo na'gak
zí'ngake' ka' na' zejte ža na' xa xto'žo ka'
bedjwá'gaken' lo yežlyó nga, katen' wzoalen
Josué légake', na' beká'agake' yežlyón' lo
na'gak benách zi'to' ka', benne' ka' blag
Dios lawgak xa xto'žo ka'. Ki béngake' yiz zan
kate' bžinte ža wzóa Dabí.
46 Dios wyáz laže'e Dabín', na' le'
wnnable' Diosen' we'e le' latje gone' to yo'o
gan soa Dios che Jakob.
47 Diosen' bi bi'e le' latje, san Salomón,
zi'n Dabín', bene' to yo'o che Diosen'.
48 Ki bene', la'kze bi zoa Dios, Benne' wak
zenle'e, to lo yodo' da' bengak benách ka'.
Kan nak da' ni wnná to benne' bchalje' lo
wláz Dios, katen' wnné':
49 Ya'abá chia' naken ga ži'a znna bi'a
na' yežlyó naken ga zzoa' ni'a.
Ki wnná Xanžon': ¿Gonkzle le'e to liža'?
¿Zoakze to latje gan žon byenen yezí' laža'a?
50 ¿Kege len na'kza' bena' yógo'te da' ki?
51 Naž Esteban na' gože' benne' yodo'
wchi'a laže' ka', na' wnné':
—Le'e, benne' choch laže' ka', bi be žazen
lo yichj lázdo'le. Nak zižje yichj lázdo'le kan
žak chegak benách ka' bi zej nónbi'e Dios.
Zží'itezle che Dios Be' La'y. Kan bengak xa
xto'le ka', lezka' žonle le'e.
52 Xa xto'le ka' wžía láže'gake' yógo'te
benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka'
bétgake' benne' ka' wnnágake' zga'ale kan
žala' la' Benne' Criston', Benne' Chawe', na'
na'a, katen' bla' Benne' Chawen', le'ekze
betle-ne' len na'gak benne' ka' bdá'gake' Le'
le'e yag kroze.
53 Le'ekze nzi' lo na'le da' bsedle Dios, dan'
bdegak wbás che ya'abá ka' lo na'gak xa
xto'le ka', san bi žonle kan znnan.

Žótgake' Esteban

54 Kate' benne' yodo' wchi'a laže' ka'
béngekle' da' ki, naž bžá'ale'egake' Esteban,
na' lo yela' zža'a chégake' le' bxej láygake'.
55 Naž Esteban na' bwie' ya'abale, na'
zoalen Dios Be' La'y le', ble'ele' latje baní'
gan zoa Dios, na' lezka' Jesusen', zie' kwit li
ža che Dios gan nak blo.
56 Naž wnné':
—Le wia nga. Zle'ela' nyaljw ya'abá, na'
ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.
57 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka'
bséjwgake' nággake', na' wžéžeya'agake' zižje,
na' tzen belbága'gake' le'.
58 Wléjgake' le' na'le žoa'a yežen', na'
bžé'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake'
Esteban na' zia bségake' laže' želxóa yéngake'
gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen'
bžé'egake' Esteban na' yej.
59 Kate' ne zžé'egake' Esteban na' yej, le'
bliže' Dios, na' wnné':
—Xana' Jesús. Wzí' be' nakkza'.
60 Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnníe'
zižje, na' wnné':
—Xan. Bi yesbago'o légake' dola' ni.
Kate' beyóž bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo zbia laže'e benách ka' che Benne' Cristo

1-3 Saulo bénlene' tzen benne' ka' bétgake'
Esteban.

Ļa' na'ze benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' žejļé'gake' che Jesusen', biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' ļe'. Belbéžeļi'e chie'.

Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi žejļé'gake' che Jesusen', belbía ļáže'ļi'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e ļo yež Jerusalén. Ļezka' Saulo wžía ļaže'e benne' ka' žejļé'gake' chie' Ļe'. Wyoé'e lížgake' ka', na' bexwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' ļégake' liž ya.

Naž yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' žejļé'gake' che Benne' Criston', belgáseļase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ļégakze benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston' bgá'ngake' ļo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

4 Benne' ka' belgáseļase' jake' yógo'te latje, na' bzégake' diža' chawen'.

5 Naž Lip, to benne' žónļene' tzen benne' ka' belgáseļase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'.

6 Bdobgak benách Samaria ka', na' dot ļáže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' béngekle' xtiže'e, na' blé'egekle' da' zej nak bia' ka' da' žone'.

7 Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbéžeya'an zižje, na' beyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'.

8 Ka' goken, bebégekle benne' ka' nníta'gake' ļo yežen'.

9 Wzóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžá' wnné ya'a ļo yežen', na' ben ļáže'le' benne' Samaria ka', na' ļekze' wnné' nake' benne' wak zente.

10 Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo ļaw benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' ļo ne'e yeļa' wak zen che Dios."

11 Ka' goken, wdápegake' ļe' ba la'ne, dan' scha ba ben ļáže'le' ļégake' ļen yeļa' wžá' wnné ya'a chie'.

12 Kate' bejļé'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan znna bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na' no'le ka'.

13 Ļezka' Smon na' bejļi'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen ļen Lipen'. Kate' bļe'ele' yeļa' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.

14 Kate' benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ļo yež Jerusalén, béngekle' kan goken, benne' ka' zej nbabe' Samaria ba nzi' ļo ná'gake' xtiža' Dios, naž bséļa'gake' Bedw ļen Zwa ga na'.

15 Kate' Bedon' ļen Zwan' bžíngake' ga na', naž góta'yoegekle' Dios ļo wláz benne' ka' žejļé'gake' che Benne' Criston', nich yedjsoaļen Dios Be' La'y ļégake'.

16 Kate' bžinte ža na', bi na' yedjsoaļen Dios Be' La'y ļégake'. Bezóazegake' nis nich gákgake' toze ļen Xanžo Jesusen'.

17 Naž Bedon' ļen Zwan' belxóa ná'gake' benne' Samaria ka'. Góta'yoegekle' Dios, na' bedjsoaļen Dios Be' La'y ļégake'.

18 Kate' bļe'el Smon, bennen' goke' wžá', dan' goken katen' benne' wbás ka' bseļa' Benne' Criston' belxóa ná'gake' benách ka', bedjsoaļen Dios Be' La'y ļégake', na' gónele' chizjwe' ļégake' mežw,

19 na' gože' ļégake':

—Benn yeļa' wak ni chia', nich kate' xoa na'a nóte'teze benne', yedjsoaļen Dios Be' La'y ļe'.

20 Naž Bedon' gože' ļe', na' wnné':

—Kwia yi' mežw chion' tzen ļen le', dan' žeklo' ļen mežw si'o yeļa' wak che Dios.

21 Bi nako' zi gónļeno' da' ni tzen, dan' yichj ļazdo'o bi naken chawe' ļaw Dios.

22 Beyát ļaže' che da' kegle da' žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít ļawe' chio' da' ni da' zza' ļažo'o.

23 Zļe'ela' nbago'o zia, na' nžejo' ļo yelj che da' xiwe'.

24 Naž beží'i Smon na', na' gože' ļégake':

—Le wlíž Dios, na' le gáta'yoele Xanžon' ni'a chia' neda' nich bi gak chia' nitó da' ba wnnale.

25 Kate' Bedon' ļen Zwan' beyóž bzoa lígake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' xtiža' Dios ļo yežen', naž ļezka' bcháljgake' che diža' chawen' gan zej nnita' da' zan lažgak benne' Samaria ka', na' wdé na' beyéjgake' ļo yež Jerusalén.

Lip zcháljļene' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía

26 Naž to wbás che ya'abá bcháljļene' Lip, na' gože' ļe':

—Wzó ža', na' wyéj zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka'. Žino' gan z̲la' nez da' zejen Jerusalén, na' zejten yež Gasa, nezen' z̲den latje dach.

27 Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje' l̲o nezen', na' bejchage' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía, benne' wbíž. L̲o yežlyó Etiopía na' nake' benne' blo l̲aw Kandase, no'len' z̲nna bi'e benách Etiopía ka', na' žape chi'i benne' ni yógo'te yel̲a' wnni'a che no'len', dan' žen' liže'. Wyéj benne' ni l̲o yež Jerusalén nich bka'n z̲ene' Dios.

28 Na'a, zeyeje' laže', na' ži'e l̲o karret chie', na' žol̲e' da' nyejw l̲e'e yiche kan wnná Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te.

29 Naž Dios Be' La'y gože' Lipen', na' wnné':

—Wbiga' gan zej karreten', na' wyéjl̲enen.

30 Kate' ba wbiga' Lipen' ga na', benle' che benne' wbižen'. Žol̲e' da' nyejw l̲e'e yiche dan' wnná Isaíasen'. Lipen' gože' l̲e':

—¿Žejni'ilo' dan' žol̲o'?

31 Beží'i benne' Etiopía na', na' wnné':

—¿Nakx̲ gak chejni'ilan' cha' bi zoa no benne' wzejni'ile' neda'?

Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na' kwé'l̲ene' l̲e' tz̲en l̲o karreten'.

32 Dan' nyejw l̲e'e yiche dan' žol̲e', z̲nnan ki:

Ka to z̲íla'do',
bché'gake' L̲e' nich gótgake' L̲e',
na' ka z̲íla'do',
bia bi z̲béžeba' kate' z̲chóggake' yícha'ba',
l̲ezka' ben L̲e', bi bsaljw žoe'e, na' bi be wnné'.

33 Bzóagake' L̲e' chel̲a'ale,
na' bi biá'gake' latje no benne' wchi'a l̲aže'e L̲e'.
¿Noz̲kze benne' gak wl̲oe'ele' z̲ia da' zej nbaga' benne' wláž chie' ka'?
L̲égakkze' bétgake' L̲e'.

34 Naž benne' wbižen' wnnable' Lipen', na' gože' l̲e':

—Žáta'yoela' le' wzejni'ilo' neda'. ¿Noz̲ benne' wnná bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios da' ni kan nak chie'? ¿Bchal̲je' chekze', o che benne' yoble?

35 Naž l̲en l̲a' diža' nize wzó l̲aw Lipen', na' bzejni'ile' l̲e' diža' chawen' kan nak che Jesusen'.

36 Katen' zej yoe'e nez zjake', bžíngake' gan de nis. Naž benne' wbižen' gože' Lipen', na' wnné':

—Bwia nga. Že' nis nga. ¿Wakkze yezóa' nis?

37 Lipen' gože' l̲e':

—Cha' žejl̲i'o dot l̲ažo'o, gak yezó' nis.

L̲e' beži'e, na' wnné':

—Žejl̲i'a che Jesús, Benne' Criston', nake' Z̲i'n Dios.

38 Naž wleke' karret chien' žize, na' žoptie' bétjgake', na' wyázgake' l̲o nisen'. Naž Lipen' bezóe' benne' wbižen' nis.

39 Kate' bežójgake' l̲o nisen', Dios Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž bl̲e'el benne' wbižen' l̲e'. Naž beyoé'e nezen', zeyeje', na' žebele'.

40 Kate' ba žakbe'el Lipen', ba zoe' l̲o yež Asoto. Wdíe' yógo'te yež ka' zej nnitan' ga na', na' bchal̲je' diža' chawen' ga bžintie' l̲o yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

1 X̲akte na' bi bsan Saulo z̲bia l̲aže'e benne' ka' žejl̲é'gake' che X̲anžon', na' gónele' gote' l̲égake'. Nich gone' ki wyeje' l̲aw bx̲oz blo,

2 na' wnnable' l̲e' gone' to yiche wnná bia' da' chjo'e l̲awgak benne' wnná bia' ka' chegak yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Damasko, na' cha' chejx̲ake'e benne' byo ka', o no'le ka' ga na', benne' žejl̲é'gake' che Jesusen', na' gak yechi'e l̲égake' zej nžeje' l̲o yež Jerusalén.

3 Kate' Saulon' l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en, ne zej yoe'e nezen' zjake', na' kate' za' žíngake' l̲o yež Damaskon', ka' gaze wza'ni'l̲e'e to baní' da' zan' ya'abá, dan' wza'nín' gan zjake'.

4 Naž Saulon' bgo'ne' l̲o yo, na' benle' chi'i to benne' ži'e l̲e':

—Saulo, Saulo, ¿biz̲ chen' z̲bia l̲ažo'o neda'?

5 Saulo wnnable' L̲e', na' wnné':

—¿Noz̲ Le', X̲an?

L̲e' wnné':

—Naka' Jesús na'kze, Bennen' z̲bia l̲ažo'o. Žsaka' zi' kwino', dan' z̲ži'o chia'. Žak chio' kan žak che beže, bia žsaka' zi' kwinba' kate' z̲libba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'.

6 Naž Saulon' wzízli'e, na' bžebe'. Wnné':
—Xan, ¿biz žénelo' gona'?
Xanžon' gože' le':
—Wyase, na' wyáz lo yežen', na' sela'a to benne' gan so', benne' wzenle' le' da' žala' gono'.
7 Bžébegak benne' ka' zjáklene' Saulon' tzen, dan' béngekle' chi'in', la'kze bi blé'egekle' nitó benne'.
8 Naž beyás Saulon', na' kate' bxá' yej lawe', bi be zle'ele'. Che len béxwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo yež Damaskon'.
9 Saulon' wzóe' ga na' chonne ža nchol yej lawe', na' bi be we'j bdawe'.
10 Lezka' Ananías, to benne' žejli'e che Benne' Criston', zoe' lo yež Damaskon', na' Xanžon' bloe'e lawe' gan zoe' lo da' ble'e dáwe'le', na' gože' le':
—Ananías.
Le' bechebe', na' wnné':
—Zoa' nga, Xan.
11 Xanžon' gože' le':
—Wzó ža', na' wyéj gan nak nezen' nzin' Nez Li, na' lo liž Judas wnnáb cha' zoa Saulo, benne' Tarso, ga na'. Žáta'yoele' Dios lo yo'on'.
12 Ba ble'e dáwe'le' za' to benne' lie' Ananías, na' choe'e gan zoe', na' xoa ne'e le' nich yeyaljw yej lawe'.
13 Naž beží'i Ananías na', na' gože' Le':
—Xan, benne' zan ba bzéngekle' neda' kan žon bennen', dan' benle'e da' zia chegak benne' ka' žejlé'gake' chio', benne' ka' nníta'gake' Jerusalén.
14 Lezka' ze'e nga, na' lo wláz bxoz wnná bia' ka' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' goxwe' yógo'te benne' ka' zcháljlengake' Dios ni'a che Lo'.
15 Naž Xanžon' gože' Ananíasen', na' wnné':
—Wyéj, dan' wžekza' neda' bennen' nich wzóa lie' chia' neda' lawgak benách zi'to' ka', na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' légake', na' lezka' lawgak benách Israel ka'.
16 Wloe'ela' le' da' zan da' sáka'li'e lo wlaza' neda', katen' gone' xchina'.
17 Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e yo'on'. Bxoa ne'e Saulon', na' gože' le':
—Bicha'a Saulo, Xanžo Jesús, Bennen' bloe'e lawe' lo nez gan zo'o, bsele'e neda' nich yeyaljw yej lawo', na' nich yedjsoalen Dios Be' La'y le'.
18 La' na'ze da' zej naken ka zeza' bel ka' béxjwgaken lo yej lawe', na' la' beyáljwte yej lawe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis.
19 Wdé na' we'j bdawe', na' beyák lažе'e. Ka chope chonne ža wzóalene' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko.

Saulo zzoa lie' che Benne' Cristo lo yež Damasko

20 La' wzó lawte Saulo zzoa lie' che Benne' Criston' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wnné':
—Jesús na'kze nake' Zi'n Dios.
21 Bebán láže'gak yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chie', na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, benne' ka' zcháljlengake' Dios lo la Jesusen'? Nich gone' ki ble'e ga ni, nich wchi'e légake' zej nžeje' lawgak bxoz wnná bia' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
22 Saulon' gok chochže', na' bene' ga wžé' zédgekle benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damasko, dan' bloe'ele' légake' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gake' yedjnná bi'e légake'.

Želá Saulo lo na'gak benne' judío ka'

23 Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' béngake' toze diža' gótgake' Saulon'.
24 Dot ža dot yele benne' judío ka' wžé' náwgake' le' gan zdégake' lo ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' le', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'.
25 Naž benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e le' to lo xkwit zen da' nžejen do, na' btínnegake' le' na'le lo ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežín Saulo lo yež Jerusalén

26 Kate' bežín Saulo lo yež Jerusalén, gónele' gónlene' tzen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' le', dan' bi žejlé'gake' žejlé' Saulon' che Benne' Criston'.
27 Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nnita' benne' wbás ka' bsela' Benne'

Criston'. Bzenle' légake' kan gok che Saulon', na' kan ble'ele' Xanžon' lo nez, na' Xanžo na'kze bcháljlene' le', na' kan ben Saulon' lo yež Damasko, len yela' wechóg laže' bzoa lie' che Jesusen'.

28 Naž Saulon' wzóalene' légake' lo yež Jerusalén, na' bénlene' légake' tzen.

29 Len yela' wechóg laže' Saulon' bzoa lie' che Xanžon', na' bdil diže'e len benne' judío ka', benne' ka' zcháljgake' diža' griego, na' légake' gónegekle' gótgake' le'.

30 Kate' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' gókbe'egekle' da' ni, na' bché'gake' Saulon' lo yež Sesarea, na' bséla'gake' le' lo yež Tarso, da' naken laž Saulon'.

31 Naž gok chawe' chegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Galilea, na' gan nbab Samaria, na' gok chóchgake'. Bžébegake' Xanžon', na' belyane' dan' goklen Dios Be' La'y légake'.

Bedw žeyone' Eneas

32 Yetó da' goken, kate' Bedw ne žejwíe' lježžo ka', ble'e gan zej nnita' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' lo yež Lida.

33 Bejxake'e to benne' lie' Eneas ga na', na' ba gok xono' yiz die' lo da'a dan' de'e yižwé', na' bi žak se'e.

34 Bedon' gože' le':

—Eneas, Jesús, Benne' Criston', žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a chion'.

La' wyaste Enéasen'.

35 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Lida, na' lo yež Sarón, blé'egekle' le', na' bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

36 Yetó da' goken, lo yež Jope wzóa to no'le žejli'e che Benne' Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan nak diža' griego lie' Dorkas. No'len' bene' zan da' zej naken chawe', na' da' žáklengaken benne' yache' ka'.

37 Da' goken ža na', wdá' Dorkasen' yižwé', na' gote'. Wdé bdíbgake' le', bdíxjwgake' le' to lo yo'o gan nak da' chope kwia.

38 Dan' že' yež Jopen' gawze gan že' yež Lida gan zoa Bedon', benne' Jope ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', béngekle' zoa Bedon' ga na'. Che len bséla'gake' chope benne' gan zoe'. Góta'yoegekle' le', na' belyi'e le':

—Bi želo' sá'leno' neto'.

39 Naž la' wzó ža'te Bedon', na' wyéjlene' légake'. Katen' bžine' ga na', la' belche'tie' le' gan nak lo yo'o gan de no'le gat na'. Naž no'le wzebe ka' bdóbgake' dot kwite', na' želbeže'. Bloé'egekle' le' laže' ka' chegak benne' byo ka', na' laže' chegak no'le ka', da' ka' ben Dorkasen' kate' ne wzóalene' légake'.

40 Naž Bedon' bebeje' yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le. Naž bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios. Byechje' gan de Dorkasen', na' wnné':

—Tabita, wyase.

La' bxa'te yej law Dorkasen'. Kate' ble'ele' Bedon', la' wyastie', na' wži'e.

41 Bedon' bexwe' ne'e, na' bchise' le'. Naž bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' lezka' no'le wzebe ka', na' bejzíe' Dorkasen' láwgake', ba bebane'.

42 Kan gok da' ni wzé diža' chen dot lo yež Jope, na' bejle'gak benne' zan che Xanžon'.

43 Zan ža bga'n Bedon' lo yež Jopen' lo liž Smon, to benne' žon chawe'e yid za beže.

10

Da' ben Bedw lo liž Kornelio

1 Wzóa to benne' yež Roma lie' Kornelio lo yež Sesarea, na' zchi'e to gaywá' benne' žjake' lo wdile, benne' ka' légake' Benne' Italia Žjake' Lo Wdile.

2 Kornelion' zka'n zene' Dios, na' zžebe' Le'. Yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže' žónlengake' le' tzen. Kornelion' znezjwe' mežw zan da' žáklenen benne' yache' ka', na' zcháljlenteze' Dios.

3 Žedá chonne Kornelion' ble'e dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá gan zoe'. Wbasen' gože' le':

—Kornelio.

4 Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás che ya'abán', na' gože' le':

—¿Biz yi'o neda' Xan?

Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Dios ženle' da' zcháljleno'-ne', na' nnézkzele' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'.

5 Na'a, žala' selo'o benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejlížgake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw.
6 Bennen' zoe' liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon, na' zoa liže' žoa'a nisdo'. Bedon' wzenle' le' da' žala' gono'.
7 Kate' ba bezá' wbás che ya'abán', wbasen' bcháljlene' le', naž Kornelion' bliže' chope bi' wen žin chie' ka', na' to benne' žeje' lo wdile, benne' zka'n zene' Dios, na' žónlene' tzen benne' ka' nníta'gake' liž Kornelion'.
8 Kate' beyóž bzenle' légake' yógo'te dan' goken, bsele'e légake' lo yež Jopen'.
9 Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez, na' za' žíngake' gan že' yež Jopen', la' na'ze wžén Bedon' yíchjo'ole nich wcháljlene' Dios, ne nak wawbíž.
10 La' na'ze wdón Bedon', na' gónele' gawe'. Xak žsi'ní'agake' da' gawe', ble'e dáwe'le'.
11 Ble'ele' nyaljw ya'abá, na' to da' naken ka to laže' žeje zen žetjen gan zoe', na' nžejen dap kwe'te.
12 Žiagak bia yixe' ka' law lažen', na' zan kan zej nakba', bia ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba'.
13 Naž benle' chi'i to benne' ži'e le':
—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.
14 Beží'i Bedon', na' wnné':
—O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto' o da' bi naken chawe'.
15 Da' bežope chi'i benle' chi'i bennen', na' gože' le':
—Da' ben chawe' Dios, bi nnio' chen: "Bi naken chawe'."
16 Chonne chi'i gok da' ki, na' naž laže' zen na' la' beyepten ya'abá.
17 Kate' ne žek zedle Bedon', na' žezá' laže'e biz zejlás dan' ble'e dáwe'le', benne' ka' bsela' Kornelion' bžíngake' ga na', na' wnnábgake' gan zoa liž Smon na'.
18 Kate' bžíngake' ža yo'on', blížgake' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' légake' cha' zoa to benne' lie' Smon ga na', bennen' lezka' lie' Bedw.
19 Kate' ne žezá' laže' Bedon' kan nak dan' ble'e dáwe'le', Dios Be' La'y gože' le', na' wnné':
—Bwia nga. Ba bžingak chonne benne' ka' nga, na' žíljgake' le'.
20 Wzó ža' na'a. Betj zan yo'o. Bi gak chope lažo'o chéjleno' légake', dan' bsela'a nedkza' légake'.
21 Naž betj Bedon' zan yo'o gan zej nnita' benne' ka' bsela' Kornelion', na' gože' légake':
—Neda' bennen' žiljle. ¿Biz chen' za'le nga?
22 Bechébegake', na' belyi'e le':
—Kornelio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bsele'e neto'. Nake' benne' chawe', na' zžebe' Dios. Yógo'te benne' judío ka' žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej nži'ile' le'. Yetó da' goken, to wbás che ya'abá bcháljlene' le', na' gože' le' sele'e benne' ka' yedjlížgake' le' yido' liže' nich yenle' da' nno'.
23 Naž Bedon' wloé'e légake' lo yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wyase Bedon', na' wyéjlene' légake'. Bale lježžo ka' bénlengake' le' tzen, benne' ka' nníta'gake' lo yež Jopen'.
24 Ža chonne ža, bžíngake' lo yež Sesarea. Ba zoa Kornelion' zbeze' légake', na' ba btobe' biche'e ka', na' lježe' ka', benne' ka' nží'ižele', gan nak liže'.
25 Kate' wyáz Bedon' li'a, bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'. Bzoa zibe' xni'a Bedon', na' bka'n zene' le' kan žonžo che Dios na'kze.
26 Bedon' besó že'e le', na' gože' le':
—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó nga naka' kan nako' le'.
27 Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote Bedon' lo yo'on', na' bejxake'e zej ndobe benne' zan ga na'.
28 Naž Bedon' gože' légake', na' wnné':
—Le'e nnézkzelele da' bchi'le Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen to benne' judío tzen o chó'olene' to benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bloe'ele' neda' bi žala' nnia' che nitó benne' nake' ka'ze o bi nake' chawe'.
29 Che len, kate' bližle neda', la' bidtia', na' bi gok chope laža'a. Na'a znnaba', ¿biz chen' wnnele neda'?
30 Naž bechebe Kornelion', na' wnné':
—Ba gok tape ža ka zoažo na'a, žedá chonne, kate' ne žona' wbás, na' žliža' Dios lo liža' nga, ble'ela' to xkwide' byo. Bloe'e lawbe' lawa' neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten.

31 Gožbe' neda', na' wnnabe': “Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-ne', na' nnezle' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'.
32 Na'a, bsela' benne' ka' lo yež Jope nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Bennen' zoe' gan nak liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon. Zoa liž bennen' žoa'a nisdo'. Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le' diža' chawen'.”
33 Ka' goken, la' bséla'tia' benne' ka' chejtíljgake' le', na' chawe' beno' bido' gan zoato' ni. Che len zoato' yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios nich wzé nagto' yógo'te da' ye' Dios le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

34 Naž wzó law Bedw zchalje', na' wnné':
—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwíe' yela' znneze chegak benách ka', san tlebe kan zle'ele' žo'o.
35 Žaz laže' Dios benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zžébegake' Le', na' žóngake' da' naken chawe'.
36 Dios bdie' xtiže'e lo na'gak benne' Israel ka', na' bsele'e to benne' bzoa lie' che diža' chawen' chie', da' žonen ga zga'n chawe' benách ka', na' bžinen chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake' Xanžo yógo'težo.
37 Le'e nnézkzelele da' goken gan nbab Judea, dan' wzó law goken gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa nich yezóagak benách ka' nis.
38 Nnézkzelele kan ben Dios che Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e Dios Be' La'y len yela' wak zen chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen. Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene' da' naken chawe', na' beyone' yógo'te benne' ka' belzake'e lo na' da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen Dios Le'.
39 Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te da' ben Jesusen' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén, na' kan goken, bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.
40 Naž Dios besbane' Le' kate' gok chonne ža nate', na' bene' ga bloe'e lawe' gan wzoato' neto'.
41 Bi bloe'e lawe' lawgak yógo'te benách ka', san láwzeto' neto' bloe'e lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te nich wzóa lito' che Jesusen', na' we'j bdáwlento' Le' tzen wdé bebane' lo yela' got.
42 Dios gože' neto' wzóa lito' chie' Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito' che Benne' Criston', na' znnato' nake' Bennen' bzoakze Dios nich wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
43 Lezka' yógo'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, bzoa lígake' che Jesusen', na' wnnágake': “Yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le', Dios yenít lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che da' bene' Le'.”

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' zi'to' ka'

44 Kate' ne zchalj Bedw da' ni, la' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóalene' légake', yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchalj Bedon'.
45 Bebán láže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bžíngake' ga na' tzen len Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bsela' Xažo Dios, bedjsóalene' benne' ka' bi zej nake' judío.
46 Ki béngake' dan' béngekle' zchaljgak benne' zi'to' ka' diža' yoble, na' zka'n zéngake' Dios.
47 Naž bchalj Bedon', na' wnné':
—¿Wak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', kan bedjsóalene' žo'o, benne' judío ka'.
48 Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' lo ná'gake' Xanžo Jesús. Naž benne' ka' góta'yoegekle' Bedon' gá'nlene' légake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw lawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús lo yež Jerusalén

1 Béngekle benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wzí' lo ná'gake' xtiža' Dios.
2 Kate' bežín Bedw lo yež Jerusalén, na' lježžo judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdil díža'gake' len le'.
3 Belyi'e Bedon':
—¿Biz chen' wyó'oleno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdáwleno' légake' tzen?
4 Naž wzó law Bedon' zzejni'ile' légake' kan nak dot dan' goken,
5 na' wnné':

—Wzóa' l̲o yež Jope, na' kate' ne z̲chálj̲l̲ena' Dios, bl̲e'e dáwe'la' to da' bl̲oe'el Dios neda'. Bl̲e'ela' to da' naken ka to laže' žeje z̲en, dan' nžejen dap kwe'te. Betjen z̲an ya'abá, na' bžinen gan zoa'.

6 Katen' bwian', nich l̲e'ela' da' žian l̲awlen, bl̲e'ela' bia yix̲e' ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', bia yix̲e' snia ka', na' bia ka' želz̲obe kwíngakba' l̲o yo, na' bia ka' zoa x̲ílgakba'.

7 Benla' chi'i to benne' gože' neda': “Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.”

8 Naž goža'-ne': “O'o, X̲an. Batkle bdawa' da' bi žal̲a' gawto', o da' bi naken chawe'.”

9 Naž da' bežope chi'i bl̲iž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': “Da' ben chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'.”

10 Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' bl̲e'ela' l̲a' beyepten ya'abá.

11 L̲a' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' l̲o yež Sesarea. Bsel̲a' to benne' lie' Kornelio l̲égake', na' bedjdíl̲jgake' neda'.

12 Dios Be' La'y gože' neda': “Wyejl̲en l̲égake', na' bi gak chope l̲ažo'o.” L̲ezka' wzá'l̲engak žopte ljeżžo ki neda' tz̲en, na' wyejto' l̲o yež Sesarea gan wyo'oto' liž to benne' zoe' ga na'.

13 Bennen' bzenle' neto' da' bl̲e'ele' kate' bl̲a' to wbás che ya'abá l̲o liže'. Wzíe' l̲awe', na' gože' l̲e': “Na'a bsel̲a' benne' ka' chjake' l̲o yež Jope, nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' l̲ezka' lie' Bedw.

14 Bennen' wzenle' le' diža' chawen' kan gak yeló' le', na' l̲ezka' yelagak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'.”

15 Katen' wzó l̲awa' z̲chálj̲l̲ena' l̲égake', na' Dios Be' La'y bedjsóal̲ene' l̲égake' kan bedjsóal̲ene' žo'o zga'ale.

16 Naž bejsá' l̲aža'a da' wnná X̲anžon', katen' wnné': “Da' li Z̲wa bezóe' benách ka' nis l̲o nis, san l̲e'e, gak chele da' z̲l̲oé'ezele yel̲a' žezóa nisen', dan' Dios Be' La'y yedjsóal̲ene' l̲e'e.”

17 Che l̲en, cha' Dios bsel̲e'e Dios Be' La'y nich bedjsóal̲ene' l̲égake', tl̲ebe kan bene' chežo žo'o, nolžo žejl̲e'žo che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', ¿noz̲kze neda' wži'a che Dios?

18 Naž, kate' béngekle' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n z̲éngake' Dios. Wnnágake':

—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát l̲áže'gake' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejl̲é'gake' che Benne' Cristo

19 Katen' benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston', bétgake' Esteban, na' belbía l̲áže'gake' yezika' benne' ka' žejl̲é'gake' chie', naž bz̲onnjgak benne' ki, na' góslasgake'. Bejnníta'gake' yež zan gan nbab Fenisia, na' l̲o yežlyó Chipre, na' l̲o yež Antiokía, gan bzoa lígake' che x̲tiža' Dios, san l̲áwgakze benne' judío ka'.

20 L̲ezka' yezika' benne' ka' bénl̲engake' l̲égake' tz̲en, benne' ka' zej nbabe' yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžíngake' l̲o yež Antiokía, l̲ezka' bchálj̲l̲engake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lígake' che diža' chawen' kan nak che X̲anžo Jesús.

21 Yel̲a' wak che X̲anžon' wzóal̲enen l̲égake', na' benne' zan bejl̲é'gake' che X̲anžon', na' beyákgake' chie' L̲e'.

22 Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, béngeklen', na' bsél̲a'gake' Bernabé nich cheje' l̲o yež Antiokía na'.

23 Kate' Bernabén' bl̲e'e l̲o yež Antiokía, bl̲e'ele' da' žonn Dios chégake', na' bebele'. Goze' l̲égake' žal̲a' chejl̲é'tezgake' che X̲anžon' dot l̲áže'gake'.

24 Bernabén' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóal̲ene' l̲e', na' dot l̲aže'e žejl̲i'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabén', benne' zan l̲o yežen' bejl̲é'gake' che X̲anžon'.

25 Wdé na', wyéj Bernabén' l̲o yež Tarso, na' bejdilje' Saulo. Kate' bežel̲-le'-ne', bchi'e l̲e' l̲o yež Antiokían'.

26 Dot to yiz wnníta'gake' ga na', na' bénl̲engake' tz̲en benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' benne' zan ka'. L̲o yež Antiokían', benne' ka' žejl̲é'gake' che Jesusen' wz̲í lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejl̲ás Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.

27 Kate' ža ka' bal̲e benne' ka', benne' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios, bžójgake' l̲o yež Jerusalén, na' bžíngake' l̲o yež Antiokían'.

28 Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláz Dios Be' La'y bzejni'ile' légake', na' wnné':
—Za' gak wbín dot yežlyó nga.
Gok wbín na' katen' znna bia' Klaudio, benne' Roma.
29 Naž bchebe láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Antiokía, sélа'gake' ka da' nápegake', da' gáklenen lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea.
30 Ki béngake', na' dan' bnézjwgake', bdégaken' lo na'gak Bernabén', na' Saulon' nich chjwá'gaken' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' gan nbab Judea.

12

Žótgake' Jakob, na' žséjwgake' Bedw liž ya

1 Kate' ža ka' Herodes, benne' znna bi'e, bene' ga béxwgake' bale benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zí'gake' légake'.
2 Herodes na' bsele'e benne' ka', na' bétgake' Jakob, benne' biche' Zwa. Bé'gake' le' ya ntoche'.
3 Kate' gókbe'ele Herodes na' wyáz láže'gak benne' judío ka' da' ni, na' bene' ga béxwgake' Bedw. Gok da' ni ža ka' kate' žak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj chen.
4 Wdé béxwgake' Bedon', na' bséjwgake' le' liž ya, na' bdégake' le' lo na'gak tape kwe' benne' žjake' lo wdile Wnníta'gake' tape' to to kwe' ka'. Ka' béngake' nich gape chí'igake' le'. Bžia laže' Herodes na' yebeje' Bedon' lawgak benách ka' te Lni Pasko', lni na' žejdínnegekle' kan ben Dios katen' bebeje' benách judío ka' lo yežlyó Ejipto.
5 Ka' goken, wdape chí'igake' Bedon' lo liž ya na', san benne' ka' che Benne' Criston' bchálјlentezegake' Dios, na' wnnábgekle' Le' gáklene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

6 Kate' za' žin ža žia laže' Herodes yebeje' Bedw liž ya na' nich gote' le', la' že' na'ze de Bedon' ztase', na' zej nnita' chope benne' žjake' lo wdile kwit Bedon', na' nžeje' len chope do ya. Wnníta'gak yebale benne' ka' žjake' lo wdile ža yo'o liž ya na', na' žape chí'igaken'.
7 La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo Dios bloe'e lawe' ga na', na' wza'ni'le'e baní' liž ya na'. Wbás che ya'abán' wdane' le'el sina' Bedon', na' besbane' le', na' gože' le':
—Wyase.
Naž beyéž do yan' dan' nžejen na' Bedon'.
8 Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':
—Bchej li'o, na' blej zelo'.
La' bente Bedon' da' ni. Naž wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':
—Bxoa laže' yeno', na' da len neda'.
9 Bežój Bedon', na' wyéjlene' wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele' cha' da' žon wbasen' naken da' li. Gokle' yele znnele'.
10 Katen' ba wdégake' gan zej nnita' benne' nežw ka', na' benne' bežope' ka', benne' žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake', na' bžíngake' gan zoa da' naken ya, da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya na', gan žežójgake' lo nez che yež. Gan žó'ogake', žakze chen wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e gan bžíngake' yetó nez, na' wbás che ya'abán' la' bezá'alentie' Bedon'.
11 Naž gókbe'ele Bedon', na' lo yichj lázdo'ze' wnné':
—Na'a nnezla' da' li bsela' Xanžo Dios to wbás che ya'abá chie', na' beslé' neda' lo na' Herodes, na' lo yógo'te da' gónegekle benne' judío ka' góngake' chia'.
12 Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá' laže'e kan nak da' goken, na' ble'e ža yo'o liž Lia, xna' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos. Lo yo'on' zej ndobe benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljlengake' Dios.
13 Katen' bliž Bedon' gan žó'ogake' li'a, bžoj to xkwide' no'le lebe' Rode nich nnezlbe' nozen'.
14 Katen' beyónbia'be' chi'i Bedon', lo yela' žebél chebe' bi bsáljwben', san taríaze beyejbe' lo yo'on', na' bejzenlbe' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':
—Zoa Bedon' ža yo'o.
15 Naž belyi'e-be':
—Nak yal yichjo'.
Lebe' chochže ben xtíža'be' naken ki. Naž wnnágake':
—Kege le'. Bxin chelgen'.
16 Xak na' bi wzóa ži Bedon', žliže' benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'. Kate' bsáljwgake' yo'o, to belnítzele' katen' blé'egekle' le'.

17 Naž Bedon' bchis ne'e nich nníta'gake' žize, na' bzenle' l̲égake' kan ben X̲anžon', bebeje' l̲e' liž yan'. Gože' l̲égake':

—Le chejzenle Jakob, na' lježžo ka' kan goken.

Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga yoble.

18 Kate' za' ža'ní' ža na', wžé' zédgekle benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e kan goken, dan' biž yo'o Bedon' liž yan'.

19 Naž bsel̲a' Herodes benne' ka' chejx̲í'gake' Bedon'. Katen' bi bžél̲gekle' l̲e', wnnable' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon', dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože' ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e. Naž bezá' Herodes na' gan nbab Judea, na' wyeje' l̲o yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

20 Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka' z̲dil̲ díža'gake' l̲en Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' l̲o yežlyó che Herodes na' belsel̲e'e da' žiažje chegak benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Tiro, na' l̲o yež Sidón, san dan' z̲ža'a Herodes na' l̲égake', biž bi želsel̲e'e chégake'. Naž benne' Tiro ka', l̲en benne' Sidón ka', gókgake' toze, na' béngake' ga bchál̲j Blasto l̲o wláz l̲égake' l̲aw Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo l̲aw Herodes na'. Benne' Tiro ka', l̲en benne' Sidón ka', gónegekle' žíngake' l̲aw Herodes na', nich nnábgekle' l̲e' ga'n chawe' diža' biz̲jw chégake'.

21 Naž Herodes na' bžia bi'e to ža yenle' chégake', na' ža na' wži'e latje chie' gan z̲chi'a l̲aže'e bi da' žaken, nakwe' to laže' da' zakan', na' bchal̲je' l̲áwgake'.

22 Naž wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':

—¡Kege bénne'ze nga! ¡Dios na'kze z̲chal̲je'!

23 L̲a' na'ze to wbás che ya'abá che X̲anžo l̲a' be'tie' l̲e' dan' l̲ekze' wz̲i'e yel̲a' z̲ka'n z̲en da' žal̲a' gaken che Dios. Naž golj bzoga' l̲e'e Herodes na', na' gote' dan' žáwgakba' l̲e'.

24 Naž wzé diža' kan nak che X̲anžon', na' belyán benne' ka' nzi' l̲o ná'gaken'.

Bernabé l̲en Saulo žejcháljgake' diža' chawe' da' nežw chi'i

25 Kate' Bernabé l̲en Saulo ba bdégake' mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne' Criston' l̲o na'gak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' bezá'gake' ga na', na' beyéjgake' l̲o yež Antiokía. L̲ezka' bché'gake' Z̲wa, x̲kwiden' zoa yetó labe' Markos.

13

1 L̲a' ža na'ze wnníta'gak benne' ka' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios, na' benne' wsedle ka', l̲o yež Antiokía, benne' ka' zej nbábl̲ene' benne' ka' che Benne' Criston' l̲o yežen'. Ki lágake':

Bernabé,
Smon, (l̲ezka' lie' Benne' Gasj),
Lusio, (benne' yež Sirene),
Saulo,
Manaén, (benne' bgól-l̲ene' tz̲en Herodes, benne' z̲nna bi'e gan nbab Galilea).

2 Katen' zej ndobe benne' ki l̲aw X̲anžon', na' žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' l̲égake', na' wnné':

—Le kwej Bernabé l̲en Saulo cheze chia' nich chjéngake' žin na' dan' bl̲iža' l̲égake' góngaken'.

3 Katen' beyóž béngake' wbás, na' bchál̲jl̲engake' Dios, naž bx̲oa ná'gake' chope' ki, na' bsél̲a'gake' l̲égake'.

Wbás ka' z̲cháljgake' diža' chawe' l̲o yežlyó Chipre

4 Naž Bernabé l̲en Saulo jake' l̲o yež Seleusia dan' bsel̲a' Dios Be' La'y l̲égake' ga na', na' belbene' to l̲o barkw da' bchen' l̲égake' gan nak to yežlyó l̲o nisdo' da' nzin' Chipre.

5 Kate' bžíngake' l̲o yež Salamina, bchál̲jgake' x̲tiža' Dios ga nak l̲o yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. Zej nchi'e x̲kwide' Z̲wa nich gákl̲enbe' l̲égake'.

6 Kate' beyóž wdégake' yógo'te yeždo' ka' zej nnitan' l̲o yežlyó Chipren', da' zoan l̲o nisdo', naž bžíngake' l̲o yež Pafos gan bejx̲áka'gake' to benne' judío lie' Barjesús. Nake' benne' wžá' wen l̲aže', na' z̲nne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios.

7 Benne' ni zóal̲ene' Serjio Paulo, to benne' wnná bia', benne' žejni'ile'. Benne' wnná bian' bl̲iže' Bernabén' l̲en Saulon', dan' gónele' yenle' x̲tiža' Dios.

8 Naž benne' wžán' beži'e chegak Bernabén', na' Saulon', dan' gónele' gone' ga bi chejlé' benne' wnná bian' che Dios. Benne' wžán' lezka' lie' Elimas len xtíža'gak benne' zi'to' ka'.
9 Naž Saulon', bennen' lezka' lie' Pablo, bzóa choch lawe', na' zoalen Dios Be' La'y le', bwie' Elímasen',
10 na' gože' le':

—Le', benne' wen laže', na' benne' wen da' kegle. Nako' ka zi'nkze da' xiwe', na' bi zle'elo' chawe' yógo'te da' naken chawe'. ¿Bi wsano' da' žono', zži'o che diža' chawen' che Xanžon', na' žsejo' xnez no benne' žénele' chejli'e chie' Le'?
11 Na'a, Xanžo na'kze wsaka' zi'e le', na' chol yej lawo', na' bi le'elo' wbíž bale ža ka'.

La' wcholte yej law Elímasen', na' wdé' nile na'le, žilje' no benne' goxwe' ne'e, nich wchi'e le'.
12 Katen' benne' wnná bian' ble'ele' da' goken, na' bebanle' kan nak xtiža' Xanžon', na' bejli'e che Benne' Criston'.

Da' ben Pablo len Bernabé lo yež Antiokía gan nbab Pisidia

13 Naž Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wžéngake' to lo barkw, na' bezá'gake' lo yež Pafos, na' bžíngake' lo yež Perje gan nbab Panfilia. Lo ežen' xkwide' Zwa blá'alenbe' légake', na' beyejbe' lo yež Jerusalén.
14 Wdé na' bezá'gake' lo yež Perjen', na' jake' lo yež Antiokía gan nbab Pisidia. Lo ežen', katen' nak ža la'y chegak benne' judío ka', belyoé'e lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lo yo'on' wžé'gake'.
15 Naž to benne' zoe' ga na' bele' to da' bsedle Moisés, na' lezka' to da' wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios. Wdé na' benne' wnná bia' che yo'on' bsele'e to benne', na' bcháljlene' Saulon', na' Bernabén', na' wnné':

—Le'e, lježto' ka'. Cha' nche'le to da' nnale da' wzejni'ilen neto', le nnan.
16 Naž wzó ža' Pablon', na' bchis ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, benne' Israel ka', na' le'e, nole zžébele Dios.
17 Xanžo Dios, Bennen' zka'n zengak benne' Israel ka', wžekze' xa xto'žo ka', na' bene' ga belyánli'e katen' gókgake' benne' zi'to' ka' lo yežlyó Ejipto. Wdé na' len yela' wak zen chie' bebeje' légake' lo yežlyón'.
18 Choplalj yiz Dios goke' zen laže' len légake' katen' wdágake' dot lo yo biž lo latje dach.
19 Kate' beyóž bchinnje' gaže kwe' yež ka' wnníta'gaken lo yežlyó Kanaán, na' bnezjwe' xa xto'žo ka' yežlyó chegak benne' ka'.
20 Wdé na', da' goken tape gaywá' chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka' nich wchi'a laže'e légake' na' zejte wzóa Samuel, bennen' bchalje' lo wláz Dios.
21 Naž belnnable' Dios wzóe' to benne' nich nna bi'e légake', na' Dios bzoe' Saúl, zi'n Sis, to benne' nbáblene' za'só Benjamín ka' nich nna bi'e légake', na' ki ben Saúl na' choplalj yiz.
22 Wdé na' Dios beké'e Saúl na', na' bzoe' Dabí nich nna bi'e légake'. Dios bloe'ele' kan nak Dabín', katen' wnné': "Nnezla' Dabí, zi'n Isaí, žone' da' žaz laža'a neda', na' gone' yógo'te da' žénela' gone'."
23 Ladjw za'só Dabín', Dios bene' ga golj Jesusen' nich yeslé' benne' Israel ka', kan zga'ale bchebe laže' Dios gone'.
24 Zga'ale kate' bla' Jesusen', bchalj Zwa lawgak yógo'te benne' Israel ka' nich yeyát láže'gake', na' yezóagake' nis.
25 Katen' za' yeyóž wchálj Zwan', na' wnné': "¿Nozkze žéklele naka' neda'? Bi naka' Benne' Criston', Bennen' žala' yide'. Le wia nga. Za' la' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi naka' zi kweja' zele' da' žleje'."
26 'Le'e, ljéža'do' ka', le'ekzle nakle za'só Bran len nole le'e zoale nga, na' zžébele Dios. Dios na'kze bsele'e diža' ni chele nich yelale.
27 Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Jerusalén len benne' ka' wnná biá'gake' légake', bi gókbe'egekle' Jesusen' nake' Benne' Criston', na' bi bejní'igekle' da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, žsedlen kan nak che Jesusen', la'kze žólgaken' ža la'y ka', san lo yela' bi žejní'il chégake' béngake' da' benen ga bžin dan' znna dižan' katen' belchoge' che Jesusen' gate'.
28 La'kze bi bžélgekle' bi da' nbaga' Jesusen' nich chóggake' chie' gate', san belnnable' Pilato yi'e benne' ka' gótgake' Le'.

29 Kate' beyóž béngake' yógo'te da' nyejw le'e yiche kan žala' gaken chie', belétjgake' Le' le'e yag kroze, na' belkache'e Le' lo yežw ba.
30 Naž Dios besbane' Le' lo yela' got,
31 na' zan ža bloe'e law Jesusen' lawgak benne' ka' wdálengake' Le' tzen katen' wdé' gan nbab Galilea, na' ble'e lo yež Jerusalén. Na'a, zzoa ligak benne' ka' chie' Le' lawgak benách ka'.
32 'Ka' naken, lezka' neto' zcháljlento' le'e diža' chawen' kan nak dan' bchebe laže' Dios gone' chegak xa xto'žo ka'.
33 Dan' bchebe laže' Dios gone' chégake', Lekze' bene' ga goken lawžo žo'o, nakžo za'sógake' ka'. Ki bene' katen' besbane' Jesusen', na' goken kan nyejw le'e yiche gan zoa salmo da' chopen', dan' znnan ki: "Le' nako' Zi'na'. Neda' bzoakza' Le'."
34 Ka naken, Dios besbane' Le' lo yela' got nich bi kwia yi' bela' žen chie', Dios na'kze wnné' ki: "Wnezjwa' chio' da' ba nez zen da' bchebe laža'a che Dabí."
35 Che len lezka' nyejw le'e yiche, gan zoa yetó salmo, da' znnan ki: "Bi go'o latje ga'n benne' la'y chio' gan kwia yi' bela' žen chie'."
36 Da' goken che Dabín' nak bian'. Wdé bene' žin lawgak benne' wláž chie' ka', kan Dios gože' le' gone', naž gote', na' wló'ogake' le' lo yežw ba gan wnníta'gak xa xta'we' ka', na' wzía yi' bela' žen chie'.
37 Na'a, kan nak che Jesusen', Dios besbane' Le', na' bi wzía yi' bela' žen chie' lo yežw ba.
38 Le'e, ljéža'do' ka', žala' nnézlele da' ni da' zzenla' le'e. Ni'a che da' ben Jesusen' Dios ženít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.
39 Na'a, Dios žeyón chawe'e yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' žeké'e dola' ka' da' bi gok yeká'a da' wnná xtiža' Dios, dan' bde Moisés chežo.
40 Le gape chi'i kwinle na'a nich bi gak chele da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan ki:
41 Le wia nga, le'e, benne' ka' bi žaple neda' ba la'ne.
Yebán láže'le, san lo yela' bi žejlé' chele gatle.
Neda' gona' to žin ža ni zoale le'e,
na' la'kze no benne' wloe'ele' le'e da' zejlás žin na', bi chejle'le chie'.
42 Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen bežójgake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, naž góta'yoegekle benne' ka' légake' wzéngekle' légake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'.
43 Kate' benne' ka' zej ndobe' lo yo'on', bežójgake' ga na', benne' zan, benne' judío ka', len benne' ka' beyákgake' judío, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, bénlengake' Pablon' len Bernabén' tzen. Chope' ki bcháljlengake' légake', na' ben chóchgake' légake' nich gá'nteze chóchgake', na' nich wxén láže'gake' da' gonnze Dios chégake'.
44 Yexono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdobgak yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' che yežen' nich yéngekle' xtiža' Dios.
45 Naž bgé'egekle benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', kate' blé'egekle' benne' zan ka', na' che len wnnégake' che da' znna Pablon', na' beží'igake' chen.
46 Naž Pablon' len Bernabén', len yela' wechóg laže' chégake', belyi'e benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ben byenen wzenlto' le'e nézwle xtiža' Dios, san dan' zzoale chela'ale diža' ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yela' nban da' zejlí kanne ni chele, che len, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'.

47 Lezka' gož Xanžo Dios neto' gonto' ki, na' wchaljto' che Benne' Criston' lawgak benne' zi'to' ka'. Ki znna da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston', katen' wnné':
Bzoa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka',
na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.
48 Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' da' ni, na' bebégekle', na' bka'n zéngake' Xanžon' ni'a che xtiže'e. Yógo'te benne' ka' ba ben Dios chégake' gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', bejlé'gake' che Benne' Criston'.
49 Ka' goken, wzé xtiža' Xanžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', béngeklen'.
50 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', belkó'o yele'e

benne' blo ka' che yežen' nich bi l̲é'egekle' Pablon', na' Bernabén' chawe'. L̲ezka' belkó'o yel̲e'e no'le blo ka', no'le z̲ka'n z̲éngake' Dios. Ka' goken, béngake' ga belbía l̲áže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le l̲o yežlyó chégake'.

51 Naž Pablon' l̲en Bernabén', bechínnjgake' bix̲te yo da' dan' lábgake', dan' z̲l̲oe'elen nga'n z̲ia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' l̲o yež Ikonio.

52 Bebégekle benne' ka' che yež Antiokía, benne' žejl̲é'gake' che X̲anžon', na' Dios Be' La'y wzóal̲ene' l̲égake'.

14

Da' ben Pablo tz̲en l̲en Bernabé l̲o yež Ikonio

1 Kate' bžin Pablo l̲en Bernabé l̲o yež Ikonio, belyoé'e tz̲en l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bchál̲jgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' l̲en benne' zi'to' ka', bejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

2 Naž benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' chie', belkó'o yel̲e'e bal̲e benne' zi'to' ka' nich bi chejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' nich bi l̲é'egekle' chawe' lježžo ka', benne' žejl̲é'gake' chie' L̲e'.

3 Dan' bejl̲e'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' l̲en Bernabén' wnníta'gake' ga na' zan ža, na' l̲o yel̲a' wechóg l̲aže' bchál̲jgake' x̲tiža' Dios, dan' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžon'. X̲anžo na'kze bl̲oe'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e l̲égake' latje béngake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebángekle benách ka'.

4 Naž benne' ka' nníta'gake' l̲o yežen' gok chópelegake'. Bal̲e' bénl̲engake' benne' judío ka' tz̲en, benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Jesusen', na' yebal̲e' bénl̲engake' Bernabén' l̲en Pablon', benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', tz̲en.

5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' chie' l̲en benne' zi'to' ka', bénl̲engake' tz̲en benne' ka' z̲nna biá'gake' l̲égake', na' bdóbgake' nich góngake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' z̲ia, na' nich wžé'egake' l̲égake' yej.

6 Kate' Pablon' l̲en Bernabén' gókbe'egekle' da' ni, bz̲ónnjgake' ga na', na' jake' l̲o yež Listra, na' l̲o yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yežđo' ka', da' zej nnitan' gawze.

7 L̲o yež ka' bchál̲jgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Z̲žé'egake' Pablo yej l̲o yež Listra

8 L̲o yež Listra wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi z̲za'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e.

9 Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' l̲e', na' gókbe'ele' žejl̲i'e che Benne' Criston' nich yeyake'.

10 Naž wnné zižje Pablon', na' gože' l̲e':

—Wzé.

L̲a' bx̲íte'te bennen', na' wzé'e ni'e.

11 Kate' benne' Listra ka' bl̲é'egekle' dan' ben Pablon', wzó l̲áwgake' z̲nnégake' zižje l̲en x̲tíža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

—¡Dios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' z̲l̲oe'el kwíngake' kan z̲nna'gak benne' ka'.

12 Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' z̲chal̲j Pablon' kan z̲nnágake' žon Merkurion'.

13 Gan nníta'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' l̲o yežen'. Bx̲oz che Júpiter na' l̲a' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' l̲ezka' noe'e yeje ka', na' žónl̲engak benne' zan l̲e' tz̲en. Gónegekle' gótgake' beže ka' l̲awgak Pablon' l̲en Bernabén' nich wká'n z̲éngake' l̲égake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'.

14 Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e laže' da' zej nakwe'. Gok nyache' l̲áže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žal̲a' góngake', na' belx̲ite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje l̲áwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' zižje,

15 na' gózgake' l̲égake':

—L̲e'e, benne' ka'. ¿Biz̲ chen' žonle da' ki? L̲ezka' bénne'ze nakto' kan nakle l̲e'e, na' z̲zenlto' l̲e'e da' nikze žal̲a' wsanle žonle, dan' bi be zakan', nich gakle che Dios ban. Dios

ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nisdo', na' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.

16 Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' znnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' xnézgake',

17 san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsele'e nis yejw gan zoažo, na' žone' ga želgole da' žazžon. Zwawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.

18 La'kze Bernabén' len Pablon' góžgake' légake' da' ki, kánneze bzóegekle' bséjwgake' xnezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' láwgake'.

19 Naž bale benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bžíngake' ga na', benne' ka' zej nžoje' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' belkó'o yele'e benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bzóbgake' le' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'.

20 Naž kate' benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' lo yežen'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, Pablon' bežójlene' Bernabén', na' jake' lo yež Derbe.

21 Lo yežen' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejlé'gake' chie' Le'. Wdé na' beyéjgake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Antiokía.

22 Kate' Bernabén' len Pablon' wdégake' lo yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' besá'gake' láže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejlé'gake' chie' Le'. Belyi'e légake':

—Cho'ožo žo'o gan znna bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.

23 Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' len Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bcháljlengake' Dios, na' béngake' wbás, naž bdégake' légake' lo na' Xanžo, Bennen' žejlé'gake' chie'.

Pablo len Bernabé žežíngake' lo yež Antiokía gan nbab Siria

24 Naž Pablo len Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžíngake' gan nbab Panfilia.

25 Kate' beyóž bcháljgake' xtiža' Benne' Criston' lo yež Perje, na' jake' lo yež Atalia.

26 Bezá'gake' ga na', na' belbene' to lo barkw, na' bežíngake' lo yež Antiokía, gan zej nnita' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' bséla'gake' légake' nich chejzégake' xtiža' Dios, katen' wló'ogake' légake' lo na' Dios, Bennen' žon chawe'e légake' nich góngake' xchine', žin na' da' ba beyóž béngake'.

27 Katen' bežíngake' lo yež Antiokía, na' bdobgak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' len Bernabén' bzéngekle' légake' kan zej nak da' zen ka' da' ben Dios lo ná'gake', na' lezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejlé'gake' che Benne' Criston'.

28 Zan ža Pablon' len Bernabén' bgá'nlengake' benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' lo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon xtíža'gake' lo yež Jerusalén

1 Naž bale benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžíngake' lo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':

—Le'e, benne' byo ka', cha' bi chog lo bela' chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.

2 Naž Pablo len Bernabé beldíl diže'e len légake', na' goklé'e žo'osbé. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' len Bernabén', na' yebale lježžo ka', nich chjake' lo yež Jerusalén, nich lá'gake' lawgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' lezka' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' légake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yalze da' žsédgekle benne' ka'.

3 Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' légake' nez. Wdégake' gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzéngekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebégekle yógo'te lježžo ka'.

4 Pablon' len Bernabén' bžíngake' lo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' len

benne' wbás ka' bseḻe'e Ḻe', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' ḻégake' ba la'ne. Pablon' ḻen Bernabén' bzéngekle' ḻégake' yógo'te da' ben Dios ḻo ná'gake'.

5 Naž baḻe benne' yodo' fariseo ka', benne' žejḻé'gake' che Benne' Criston', belzó ži'e, na' wnnágake':

—Žon byenen chog ḻo beḻa' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo ḻégake' góngake' kan ẓnna da' bchi'le Moisés žo'o.

6 Naž benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a ḻáže'gake' da' ni da' žaken.

7 Wdé bcháljgake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' ḻégake':

—Ljéža'do' ka'. Nnézkzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wžekze' neda' nich wchaḻja' x̱tiže'e ḻawgak benách zi'to' ka' nich yéngekle' diža' chawen', na' chejḻé'gake' che Benne' Criston'.

8 Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o ḻo yichj ḻáẓdo'gak benách ka', bzoe' da' nak bia' žape' ḻégake' ba la'ne, dan' bseḻe'e Dios Be' La'y chégake', kan bseḻe'e Ḻe' chežo žo'o.

9 Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' ḻezka' beyón chawe'e yichj ḻáẓdo'gake' dan' žejḻé'gake' che Benne' Criston'.

10 Na'a, ¿biẓ chen' ẓži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak ljeżžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken x̱a x̱to'žo ka'.

11 Žejḻe'žo yelažo ni'a cheze da' ben X̱anžo Jesús ḻo wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, ḻezka' yelágake' ḻégake'.

12 Katen' beyóž bchaḻj Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnníta'gake' žize, na' bze nággake' da' bchaḻjgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bzéngekle' ḻégake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángekle benách ka', da' ka' ben Dios ḻo ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.

13 Katen' beyóž wnnagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' ḻe'e.

14 Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, bḻoe'ele' ḻaw yeḻa' wak chie' da' nežw chi'i ḻawgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che Ḻeze', benne' ka' nníta'gake' ládjwgake'.

15 Kan nak da' ni naken tḻebe ḻen x̱tíža'gak benne' ka' bcháljgake' ḻo wláz Dios, kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẓnnan:

16 Kate' ža ka' te ža ki yeḻá'a, na' wchisa' to
Benne' nna bi'e,
Bennen' chaze' latje che Dabí, bennen'
wnná bi'e.
Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o
nyinnj.
Ḻezka' yechisa' benne' ẓa'sóe' ka', benne' ka'
zej nga'ne'.
Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole.
Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',

17 na' nich chiljgak yezika' benách ka'
X̱anžon'.
Benách zi'to' ka' chíljgake' Ḻe',
na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.

18 Ki wnnakze X̱anžo, Bennen'
ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.

19 'Che ḻen žekla' neda' bi žaḻa' wséjwžo x̱nezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyákgake' che Dios.

20 Žaḻa' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žaḻa' gáwgake', da' bdegak benách ka' ḻawgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' beḻa' chegak bia yix̱e' ka' ḻen x̱chéngakba', na' bi gáwgake' x̱chen nóte'teze bia yix̱e'.

21 Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' ẓcháljgake' ḻo yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios yógo'te yež ka', na' ẓcháljgake' che da' bzoj Moisés. Žólgakkzen' ža la'y ka'.

22 Naž benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz ḻáže'gake' wžégake' baḻe benne' ka' ládjwgake' nich séḻa'gake' ḻégake' ḻo yež Antiokía, tẓen ḻen Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas ḻen Silas. Judas na' ḻezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ládjwgak ljeżžo ka'.

23 Bzójgake' to ḻe'e yiche da' bdégake' ḻo ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' ẓnnan ki: “Neto', benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen benne' gole ka', na' ljeżžo ka', žapto' ḻe'e: “Padiox̱” lježto' ka', nakle benách

zi'to' ka', na' zoale lo yež Antiokía, na' lo yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia.

24 Benlto' kan žongak bale benne' ka', benne' bžójgake' ga ni zoato', san bi bséla'to' légake'. Žedjchá'gake' le'e len da' ka' znnágake', na' zchíxgake' yichj lázdo'le, dan' znnágake' žon byenen chog lo bela' chele, benne' byo ka', na' žala' gonle kan znna da' bchi'le Moisés.

25 Che len wyáz láže'to' katen' ba ben toze xtíža'to', wžeto' chope benne', na' séla'to' légake' nich yedjwíagake' le'e. Yídlengake' tzen Bernabé len Pablo, benne' ka' nži'ilžo.

26 Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben zož gátgake' dan' zej nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

27 Ki naken, žséla'to' Judas len Silas gan zoale. Chope' ki wzejní'igekle' le'e da' ni da' zzojto' chele le'e yiche ni.

28 Dios Be' La'y bloe'ele' neto' da' žaz laže'e, na' lezka' žaz láže'to' neto', bi yesbága'žeto' le'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon byenen gonlen.

29 Bi gawle da' wdé lawgak lo'a ka'.

Bi gawle žen.

Bi gawle bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi gonle da' sban ka'.

Cha' gape chi'i kwinle, nich gonle kan znnagak da' ki, na' gonle da' naken chawe'."

30 Ka' goken, benne' ka' bséla'gake' bžíngake' lo yež Antiokía. Katen' blá'gake' ga na', btóbgake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wló'ogake' yichen' lo ná'gake'.

31 Katen' beyóž bélgaken', bebégekle' ni'a che da' nyejw le'e yichen', da' žeyón zenen légake'.

32 Judas na' len Sílasen' lezka' zej nake' benne' zcháljgake' lo wláz Dios. Che len bkóngekle' žin diža' zan, da' ka' bchálj̱lengake' lježžo ka', nich beyón zéngake' légake', na' ben chóchgake' légake'.

33 Wdé bžégekle' chope' ka' ga na' bale ža, naž lježžo ka' bzégake' légake' diža' nich yeyéjgake' lo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bséla'gake' légake'.

34 Wyáz laže' Sílasen' bga'ne' lo yež Antiokían'.

35 Lezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' lo yežen', na' bsédgekle' benách ka', na' bzoa lígake' che xtiža' Xanžon'. Lezka' bengak benách zanže ka'.

Zzo law Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

36 Kate' ba wdé bale ža Pablo gože' Bernabé:

—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíažo lježžo ka' nníta'gake' yógo'te yež ka' gan ba bchaljžo xtiža' Xanžon', nich le'elžo kan žak chégake'.

37 Gónele Bernabén' wché'gake' xkwide' Zwa Markos, nich chéjlenbe' légake',

38 san bi wyáz laže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjlenbe' légake' dan' blá'alenbe' légake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénlenbe' légake' žin che Xanžon'.

39 Bi gok toze xtíža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte bla'a lázgake' toe' yetóe'. Bernabén' bchi'e xkwide' Markos, na' belbene' to lo barkw, na' jake' lo yežlyó Chipre.

40 Pablon' wžíe' Silas nich chéjlene' le' tzen. Naž lježžo ka' wló'ogake' légake' lo na' Xanžon', na' wnnábgekle' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Sílasen' wyó'ogake' nez.

41 Wdégake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake' benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

Xkwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

1 Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Listra. Wzóa to xkwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' zi'n to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san xabe' bi nake' judío.

2 Lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'.

3 Gónele Pablon' chejlen xkwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo bela' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnézgekle' yógo'tegake' bi nak xabe' benne' judío.

4 Kate' Pablon' l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en wdégake' gan zej nnita' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' l̲o na'gak lježžo ka' nníta'gake' ga na' da' bzojgak benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲en benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén. Bdégake' yichen' l̲o ná'gake' nich góngake' kan z̲nnan.

5 Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejl̲e'žo chie' L̲e', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žl̲iže' Pablo l̲o da' bl̲e'e dáwe'le'

6 Pablo l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki béngake' dan' bsejw Dios Be' La'y x̲nézgake', nich bi chejchál̲jgake' x̲tiža' X̲anžon' gan nbab Asia.

7 Kate' bžíngake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žsel̲a' Jesusen' chežo, bi bi'e l̲égake' latje.

8 Naž wdégake' chel̲a'ale gan nbab Misia, na' jake' l̲o yež Troas. Neda', Lukas, z̲zoja' chio' da' ni, wzóa' l̲o yež Troasen', gan wzó l̲awa' žónl̲ena' Pablon' tz̲en.

9 L̲o yežen' Dios bl̲oe'ele' Pablon' to da' bl̲e'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, bl̲oe'e l̲awe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': "Da lažto', gan nbab Masedonia, na' gokl̲en neto'."

10 Kate' Pablon' bl̲e'ele' da' ni, dan' bl̲e'e dáwe'le', l̲a' be' l̲áže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba bl̲iže' neto' nich chejchal̲jto' diža' chawen' chie' l̲awgak benách ka' nníta'gake' l̲o yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas l̲o yež Filipos

11 Naž wžento' to l̲o barkw, na' wza'to' l̲o yež Troas. Wdeto' ga bžínteto' l̲o yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' l̲o yež Neápolis.

12 Beza'to' ga na', na' bžinto' l̲o yež Filipos, yežen' nakžen blo ka yógo'te yež ka' zej nbaben chel̲á'a na' che gan nbab Masedonia. L̲o yežen' zej nnita' benách wláž ka' chegak benne' Roma ka'. Wzoato' l̲o yežen' bal̲e ža.

13 Kate' bžin to ža la'y, bžojto' l̲o yež, na' wyejto' žoa'a yego gan z̲dóbgakkze benne' ka' che yežen' nich wchál̲jl̲engake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bchál̲jl̲ento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak x̲tiža' X̲anžon'.

14 Zoa Lidia ládjwgake', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e laže' x̲na da' záka'l̲e'en. No'le ni z̲ka'n z̲ene' Dios, na' bze nage' da' bchal̲j Pablon', na' X̲anžon' gókl̲ene' no'len' nich wz̲í' l̲o ne'e dan' wnná Pablon'.

15 Naž bezóe' l̲e' nis, na' l̲ezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake' liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejl̲i'a che X̲anžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'.

Ben byene' bga'nto' ga na'.

16 Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan z̲chál̲jl̲ento' Dios, bedjchág to x̲kwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga z̲nnéya'abe'. L̲en yel̲a' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' x̲anbe' ka' belzí'l̲i'e mežw.

17 X̲kwide' no'len' bejnawbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' zižje, na' wnnabe':

—Benne' ki žóngake' x̲chin Dios, Benne' wak z̲ente. Z̲l̲oé'egekle' l̲e'e kan gak yelale.

18 Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz l̲aže' Pablon', byechje', na' bl̲iže' ben' yo'obe', na' wnné':

—Ni'a che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój l̲o yichj l̲áz̲do'w x̲kwide' no'le ni.

L̲a' na'ze bežojte ben'.

19 Kate' x̲anbe' ka' gókbe'egekle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che l̲en béx̲wgake' Pablon' l̲en Silas, na' bché'gake' l̲égake' l̲awgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak l̲awe' ya'a.

20 Bzégake' l̲égake' l̲awgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':

—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' žóngake' ga žongak benne' wláž chežo ka' žo'osb̲é.

21 Z̲sédgekle' da' bi žal̲a' si' l̲o na'žo, na' da' bi žal̲a' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.

22 Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' l̲en Sílasen'. Naž benne' yolawe' ka' gózgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Sílasen', na' chíngake' l̲égake' yid.

23 Wdé belyínl̲i'e l̲égake', na' bséjwgake' l̲égake' liž ya. Gózgake' benne' z̲sejwe' liž yan' gape chi'e l̲égake'.

24 Benne' ni, kate' ba góžgake' le' ki, bsejwe' légake' lo liž yan' ni'te, na' wloé'e ní'agake' lo bloj yag ka'.

25 Gachje yele Pablon' len Sílasen' zcháljlengake' Dios, na' žólgake' da' žoe láwgake' Le'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'.

26 Naž wzó'le'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wzize len ze'e liž yan', na' la' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e lo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'.

27 Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' ble'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bzonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'.

28 Naž wnné zižje Pablon', na' bliže' le', na' wnné':

—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.

29 Naž bennen' wnnabe' yi', na' la' wyo'otie' liž yan'. Wzízli'e lo yela' zžebe chie', na' bzoa zibe' xní'agak Pablon', na' Sílasen'.

30 Kate' ba bebeje' légake' lo liž yan', gože' légake':

—Le'e, benne' ka', ¿biz žala' gona' nich yelá'?

31 Légake' belyi'e le':

—Bejlé' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' lezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.

32 Bcháljlengake' le' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che xtiža' Xanžon'.

33 La' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' la' bche'tie' légake', na' bejtibe' légake' gan zíagake' we'. Wdé na', la' bezoatie' nis, na' lezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'.

34 Naž bchi'e légake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejlé'gake' che Dios.

35 Kate' za' ža'ní' ža na', benne' yolawe' ka' bséla'gake' ni'a ná'gake', na' belyi'e bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':

—Bsan benne' ka'.

36 Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':

—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' le'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj gan zoale.

37 Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':

—Ba wdíngake' neto' lawgak benách ka' la'kze bi bchi'a láže'gake' neto' kan znna benne' Roma, benne' wnná bia'. Bséjwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto' yež Roma na'. ¿Na'a wsángake' neto' ži žize? ¡Bi gaken ki! Žala' yedjsángake' légakkze' neto'.

38 Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngekle' légake' da' ni, na' légake' bžébegake' kate' béngekle' zej nbab Pablon', na' Sílasen' yež Roma.

39 Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegekle' Pablon' len Sílasen' bi yesbága'gake' légake' zia. Naž belbeje' légake' liž yan', na' góta'yoegekle' légake' žójgake' lo yežen'.

40 Naž Pablon' len Sílasen' bžójgake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen' ba blé'egekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón zéngake' légake', na' la' bezá'tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' žóngake' Žo'osbé

1 Wdé Pablo len Silas lo yež Anfípolis, na' lo yež Apolonia, na' bžíngake' lo yež Tesalónika, gan zoa to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.

2 Bga'n Pablon' lo yežen' galj ža, na' ka žónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', na' bcháljlene' légake' xtiža' Dios.

3 Bzejni'ile' légake', na' bloe'ele' légake' žsedle da' nyejw le'e yiche la'y žon byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide', na' gate' nich yeslé' légake', na' te gate', na' yebane' lo yela' got. Naž Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Ka' goken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' zzenla' le'e kan nak chie'. Benne' ni nake' Benne' Criston'.

4 Naž bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' len Sílasen' tzen. Lezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios, bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka' no'le zan, no'le blo ka', bejlé'gake' chie' Le'.

5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', lo yela' zge'el chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze' ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', béngake' žo'osbé dot lo ježen', na' de chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' len Sílasen' lawgak benách ka', benne' ka' žóngake' žo'osbé.

6 Kate' bi bžélgekle' Pablon' len Sílasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' zchíxgake' benách ka' dot ježlyó nga.

7 Jasón ni wloé'e légake' liže'. Zží'igake' che da' znna benne' Sésar, bennen' znna bi'e žo'o, na' znnágake' zoa yetó benne' znna bi'e, bennen' lie' Jesús.

8 Kate' benne' wláž ka', na' benne' yolawe' ka', béngekle' da' ni, wžé' zédgekle'.

9 Naž, benne' yolawe' ka' wzí'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légake'.

Da' bengak Pablo len Silas lo ježˇ Berea

10 Naž lježžo ka', benne' Tesalónika ka', la' belséla'tie' Pablo len Silas kate' ne nak žel, na' jake' lo ježˇ Berea. Katen' bžíngake' ga na', belyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' che ježen' nich yéngekle' xtiža' Dios.

11 Benne' ki gókgakže' chawe' ka zej nak benne' judío ka' nníta'gake' lo ježˇ Tesalónika, dan' wzí' lo ná'gake' xtiža' Xanžon' dot láže'gake'. Tža tža bélgake' da' nyejw le'e yiche la'y, nich nnézgekle' cha' nak dot da' li dan' znna Pablon'.

12 Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejlé'gake' chie' Le'.

13 Naž kate' gókbe'egekle benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' lo ježˇ Tesalónika, lezka' zchalj Pablon' xtiža' Dios lo ježˇ Berea, naž jake' ga na', na' béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'.

14 Naž lježžo ka' la' belséla'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisdo', san Sílasen', na' xkwide' Timoteo, bgá'ngakze' lo ježˇ Berea na'.

15 Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' lo ježˇ Atenas. Naž la' beyéjtegake' lo ježˇ Berea na', na' biá'gake' xtiža' Pablon', nich yé'gake' Sílasen' len xkwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo lo ježˇ Atenas

16 Kate' ne zoa Pablo zbeze' Silas len xkwide' Timoteo, lo ježˇ Atenas, gok nyache' laže'e dan' ble'ele' kan žongak yógo'te benne' ka' che ježen', zka'n zéngake' lo'a ka'.

17 Che len bcháljlene' benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios. Ki bene' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Lezka' tža tža bcháljlene' benne' ka' zdágake' lawe' ya'a kan nak xtiža' Benne' Criston'.

18 Pablon' bcháljlene' bale benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Bale' wnnágake':

—¿Biz chen zchalj benne' wnnele'e ni?

Yebale' wnnágake':

—Žeklto' zchalje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' láwgake' diža' chawen' che Jesusen', na' che yela' yebán.

19 Naž béxwgake' na' Pablon', na' bché'gake' le' law Ya'a Areópago, gan zdóbgake' nich wcháljgake', na' wnnágake':

—¿Wak yenlto' da' kobe ni da' zchaljo' chen?

20 Zzenlo' neto' da' ka' žóngaken ga žebán láže'to'. Na'a, žénelto' nnezlto' bizen' dan' zchaljo' chen.

21 Biž bi žaz láže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san žénzegekle', na' zcháljzegake' che to da' kobe.

22 Naž wzé Pablon' gachje láwe'le li'a Areópagon', na' wnné':

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' zle'ela' zej nak bian' zka'n zénle'ele dios ka' chele.

23 Katen' wdía' lo ježˇ nga ble'ela' da' zan da' zka'n zenle, na' lezka' bejxaka'a to nichw gan nyejw da' znnan ki: “To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' Le'.” Dios na' zka'n zenle-ne' la'kze bi nónbia'le-ne', Dios na' zchalja' lawle kan nak chie'.

24 'Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, na' bi zoe' to lo yodo' da' zej non benách ka'.
25 Bi be žiážjele' da' gak wnézjwgak benne' ka' chie', dan' Lekze' znezjwe' chegak yógo'te benách yela' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.
26 'Le' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na' bloe'ele' ža žala' nníta'gake', na' gan žala' nníta'gake'.
27 Dios bzoakze' chégake' nich chíljgake' Le', cha' nákteze wžélgekle' Le' la'kze kángakze'. Ki žaken la'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo.
28 Lekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bale benne' ka' wnníta'gake' ládjwle le'e, benne' ka' bzójgake' da' ka' žol-le, na' wnnágake': "Ljež Dios nakžo."
29 Na'a, cha' nakžo ljež Dios, bi žala' nnažo nak Dios ka to lo'a da' naken ya oro, o ya plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen lo yichj lázdo'gake'.
30 Dios bzoe' chela'ale da' ka' béngake' lo yela' bi žejní'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
31 Dios ba bloe'ele' to ža kate' wchi'a laže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchi'a laže'e légake' lo na' Jesús, Bennen' bzoakze' Le', na' lawgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' Le' lo yela' got.
32 Katen' béngekle' da' ni dan' wnná Pablo kan goken, wzóa to benne' bebane' lo yela' got, na' bale' ben dítjgekle' Le', na' yebale' wnnágake':
—Wak yenlto' da' zchaljo' chen ža yoble.
33 Naž bežój Pablon' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.
34 Bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' tzen. Zoa Dionisio ládjwgake'. Nake' benne' bénlene' tzen benne' ka' zdóbgake' law ya'a Areópago. Lezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebale benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo lo yež Korinto

1 Wdé gok da' ni, bezá' Pablo lo yež Atenas, na' wyeje' lo yež Korinto.
2 Bejxake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' lo yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tzen len zo'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná bia', žojgak benne' judío ka' lo yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' len Prisilan'.
3 Dan' lébeze nak žin da' žongak Akilan', na' Pablon', che len bgá'nlene' légake', na' tzen béngake' žin, žóngake' yo'o láže'do' ka'.
4 Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, gan bcháljlene' légake' diža' chawen'. Gónele' wloe'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' zzenle' légake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.
5 Silas len xkwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' blá'gake' gan zchaljkze Pablon' xtiža' Dios lawgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':
—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' légake'.
6 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beží'igake' che xtiže'e, na' wnnégake' chie', naž wžíb Pablon' laže' da' nakwe', dan' zloe'elen zbej yichje' légake' dan' zží'igake' che xtiža' Dios, na' gože' légake':
—La' kwínzele nbága'le zia che yela' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
7 Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' zka'n zene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.
8 Crispo nake' benne' blo che yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús, na' bénlengak le' tzen yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan, benne' Korinto ka', bejlé'gake' che Benne' Criston', katen' béngekle' xtiža' Dios, na' bezóagake' nis.
9 Naž Xanžon' na'kze gože' Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na' wnné':
—Bi žebo', na' bi wsano' zchaljo' xtiža'a,

10 dan' zóalenkza' neda' le', na' bi wlapa' na' nitó benne' le' nich bi da' gone' chio', dan' benne' zan lo yež nga zej nake' chia'.
11 To yiz yo'o gachje bga'n Pablon' ga na', na' bsedle' légake' xtiža' Dios.
12 Kate' bžin ža znna bia' Galión gan nbab Akaya, benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', ben toze xtíža'gake', na' béxwgake' Pablon', na' bché'gake' le' gan zchi'a laže' Galión na'.
13 Belyi'e Galión na':
—Benne' ni zko'o yele'e benách ka' nich wká'n zéngake' Dios, kan bi nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.
14 Kate' za' wchálj Pablon', Galión na'kze gože' benne' judío ka', na' wnné':
—Le'e, benne' judío ka', chela' gak to da' bi nak tlebe len da' znna benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene', soela' wzé naga' xtíža'le kan žala' gona',
15 san dan' nak diža' bizjw che díža'ze, na' che lagak benách ka', na' kan nak da' žsédlele lé'ezele, le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi žénela' wchi'a laža'a da' ki.
16 Naž Galión na' bchache' légake' lo yolawe'.
17 Naž yógo'te benne' wláž ka' béxwgake' Sóstenes, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' belyine' le' yid la' li'a yolawe', san Galión na' bzoe' chela'ale da' žóngake'.
18 Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan, na' wdé bzele' diža' lješšo ka', na' wyeje' lo yež Senkrea, gan bene' yidze yichje', dan' de to da' bchebe laže'e law Dios gone'. Naž wžene' to lo barkw, nich cheje' gan nbab Siria, na' wyéjlengak Prisila len Akila le'.
19 Kate' bžíngake' lo yež Éfeso, wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bcháljlene' benne' ka' nníta'gake' ga na'.
20 Benne' ka' góta'yoegekle' Pablon' gá'nlene' légake' yelate' scha, san le' bi gónele'.
21 Bzele' diža' légake', na' wnné':
—Žon byenen soa' lena' lni da' za' gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da' yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios nne'.
Naž wžén Pablon' to lo barkw, na' bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne chi'i

22 Wdé bla' Pablo lo yež Sesarea, na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan bejwíe' benách ka' che Benne' Criston', na' naž bezé'e ga na', na' wyeje' lo yež Antiokía.
23 Wdé wzóe' ga na' bale ža, na' bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež ka' zej nnitan' gan nbab Galasia, na' gan nbab Frijia. Ben choche' lješšo ka' nníta'gake' ga na', lo da' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

24 To ža na' bla' Apolo lo yež Éfeso. Nake' benne' judío, na' golje' lo yež Alejandría lo yežlyó Ejipto. Žáklji'e zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e yiche la'y.
25 Lezka' nsedle' kan nak da' žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e bchalje', na' kwáselo bsedle' benách ka' kan nak che Jesusen', la'kze nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis kan ben Zwa.
26 Wzó law Apolon' zchalje' dot laže'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Kate' béngekle Prisila len Akila da' zchalj Apolon', na' bché'gake' le' cheze, na' bzejní'igekle' le' kwáselo kan nak xtiža' Dios.
27 Kate' Apolon' gónele' cheje' gan nbab Akaya, na' lješšo ka', benne' nníta'gake' lo yež Éfeso, ben chóchgake' le'. Bzójgake' to le'e yiche da' chjwe'e lo na'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' gan nbab Akaya na', nich gápegake' Apolon' ba la'ne. Kate' bla' Apolon' lo yežlyón', da' bchalje' gókle'elenen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', dan' wzoalen Dios légake'.
28 Ki goken dan' Apolon' bzoa žie' benne' judío ka' lawgak yógo'te benách ka', bkonle' žin da' nyejw le'e yiche la'y, na' bloe'ele' légake' Bennen' lie' Jesús nake' Benne' Criston'.

19

Da' ben Pablo lo yež Éfeso

1 Katen' wzóa Apolo lo yež Korinto, wdé Pablo gan zej nnita' yež ka' zej žen' yelate' ža'le, na' ble'e lo yež Éfeso. Lo yežen'

bejxake'e bale benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
2 Pablon' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Bedjsoalen Dios Be' La'y le'e katen' bejle'le che Benne' Criston'?
Belyi'e le':
—Bi na' yenlto' cha' zoa Dios Be' La'y.
3 Naž Pablon' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Nakx gok da' bezoale nis?
Na' wnnágake':
—Kan bezóa Zwa benách ka' nis.
4 Pablon' wnné':
—Zwan' bezóe' benách ka' nis, benne' ka' beyát láže'gake', na' Zwa na'kzen' gože' légake' žala' chejlé'gake' che Bennen' za' ze'e ka le', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Le' Benne' Criston'.
5 Kate' benne' ka' béngekle' da' ni dan' znna Pablon', bezóagake' nis dan' ba žejlé'gake' che Xanžo Jesús.
6 Kate' Pablon' bxoa ne'e légake', na' wnnable' Dios lo wlázgake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', na' bcháljgake' diža' yoble, na' bcháljgake' lo wláz Dios.
7 Gokgak benne' ki chežinnoe'.
8 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo', na' žó'oteze' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lo yela' wechóg laže' bchalje' láwgake'. Bcháljlene' légake', na' gónele' wloe'ele' légake' nak da' li da' znne' kan znna bia' Dios.
9 Bale' ben chóchgake' yichj lázdo'gake', na' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', na' wnnégake' che xtiža' Xanžon' gan zej nnita' benne' zan ka'. Naž Pablon' bekwase' len benne' judío ka', na' bebeje' benne' ka' na'le, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Tža tža bcháljlene' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' gan zdóbgake' lo yo'o gan žsedle Tiranno benách ka'.
10 Ki bénteze Pablon' ka chopiz, na' ka' goken, yógo'te benách ka' nníta'gake' lo yež ka' gan nbab Asia, benne' judío ka', na' benách zi'to' ka', béngekle' kan nak che Xanžo Jesusen'.
11 Dios bene' da' zan yela' wak zen lo na' Pablon'.
12 Ka' goken, bale benne' ka' béxwgake' láže'do' ka' da' bchej Pablon' yichje', na' laže' chelá'a ka' da' bde'e li'e, na' yjwá'gake' légaken gan zej nnita' benne' yižwé' ka'. Beyákgake' kan zej nak yižwé' ka' che chégake', na' bežojgak be' xiwe' ka' zej yo'o benne' ka'.
13 Naž bale benne' judío, benne' wdá žag ka', benne' zbéjgake' be' xiwe' ka', gónegekle' wkóngekle' žin la Xanžo Jesusen' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':
—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.
14 Ki bengak gaže benne' byo zi'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ládjwgak bxoz wnná bia' ka'.
15 Beží'i be' xiwen', na' wnnán:
—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, ¿noz benne' le'e?
16 Naž bxite' bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka légake'. Ka' goken bzonnjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yídzegake', na' wé'zegake'.
17 Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', béngeklen', na' yógo'tegake' bžébegake' Dios. Che len bka'n zéngake' la Xanžo Jesusen'.
18 Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, na' bloé'egekle' da' kegle ka' da' ba béngake'.
19 Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale béngake' yela' wžá'. Bžíngake' zej noe'e yiche wžá' chégake' ka', na' bzéygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábgake' kan záka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat.
20 Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.
21 Wdé gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':
—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.
22 Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' bale ža gan nbab Asia na'.

Benne' Éfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

23 Kate' ža ka' bengak benne' Éfeso ka' žo'osbé, na' beží'igake' che xtiža' Xanžon'.
24 Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga béngake' žo'osbé na'. Demetrion' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chégake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzí'gake' mežw zan.
25 Demetrion' btobe' yezika' benne' ka' žóngake' la' žin nize, na' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo.

26 Zlé'elele, na' žénlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyakgak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan žóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios.
27 Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

29 Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' taríaze la' li'a yolawe'. Bzóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen.
30 Gónele Pablon' choe'e gan zej nnita' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi bé'gake' le' latje.
31 Lezka' bengak bale benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zlé'egekle' Pablon' chawe'. Bséla'gake' benne' ka' góta'yoegekle' le' bi choe'e la' li'a yolawen'.
32 Gan žóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'agake', to da' znnágake' bale', na' yetó da' znnágake' yebale'. Ka' goken dan' zej nchixe benne' zan ka' žóngake' žo'osbé, na' yeláte'ze ka ndachgak benne' ka' bi nnézgekle' biz chen' zej ndobe' ga na'.
33 Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bzégake' le' láwgake'. Bloe'el Kantren' len ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gáklenen benne' judío ka' lawgak yógo'te benne' ka'.
34 Katen' gókbe'egekle' nake' benne' judío, na' tzen wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake' ka chope hora, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

35 Naž benne' wzój che yolawe' bene' ga wže'gak benne' zan ka' žize, na' wnné':

—Benne' Éfeso ka', nnézgekle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'ižo yodon', na' lezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'abá, na' bexjwn ga zoažo ni.
36 Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che len žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele.
37 Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné zí'gake' che dios no'le chele.
38 Che len, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetrion', na' chegak benne' wen da' zej naken ya plat, benne' ka' nníta'lengake' le', len nóte'teze benne', de latje gan wzé nagto' chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a laže'e légake', ga na' gak yesbága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'.
39 Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan znna yolawe' che yež Roma.
40 Wak no benne' yesbage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'ižo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.
41 Kate' beyóž bchalje' da' ni, beselé'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

1 Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken lo yež Éfeso, naž Pablo bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' légake'. Wdé na' bzele' diža' légake', na' la' bkwastie' len légake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia.

2 Wdíe' l̲o yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia.
3 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo'. Kate' za' kwene' to l̲o barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' góx̲wgake' l̲e'. Che l̲en wyoé'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' l̲o yež Filipos.
4 Sópater, z̲i'n Pirro, benne' Berea, l̲en Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' l̲ezka' x̲kwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Trófimo, benne' Asia ka', bénl̲engake' l̲e' tz̲en.
5 Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' bžíngake' l̲o yež Troas, gan belbeze' l̲e'.
6 L̲o yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé lnin' kate' žawgak benne' judío ka' yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to l̲o barkw, na' beza'to' l̲o yež Filipos na'. Wdé gayo' ža bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' z̲bézgake' l̲e' l̲o yež Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo l̲o yež Troas

7 Ža nežw bdobgak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' nich ye'j gáwgake' da' žsa' l̲áže'žo kan got Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle Pablo l̲égake', na' dan' žal̲a' yezé'e ga na' kate' za' ža'ní' ža na', che l̲en scha bchal̲je', ga bžinte wdé gachje yele.
8 Gan zej ndobe' naken l̲o yo'o ža'le, na' zej nnita' da' zan da' z̲gó'ogaken baní' ga na'.
9 Wzóa x̲kwide' Eutiko ga na', na' že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na' z̲nnal̲e'en tasbe' dan' z̲tonn Pablon' da' z̲chal̲je'. Gan že' z̲tas x̲kwiden' naken da' chonne kwia l̲o yo'on', na' z̲tászebe' wbíx̲tebe', na' bžíntebe' l̲o yo že'le. Náttebe' bechísgake'-be'.
10 Betj Pablon' z̲an yo'on', na' bejx̲óe' l̲ebe', na' beyel̲e'e-be'. Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Bi žébele. Nbanbe'.
11 Kate' ba bebén Pablon' ža'le, bex̲we' yet x̲til, na' bdawen'. Naž Pablon' bchál̲jl̲ene' l̲égake' ga bžinte chbal-le. Wdé na' bežoje' ga na'.
12 X̲kwide' byon', bin' wbix̲be', nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák z̲énl̲e'egake'.

Kan gok bžinto' l̲o yež Mileto

13 Bejchento' l̲o barkw, na' wdeto' ga bžinto' l̲o yež Asón nich chejchagto' Pablo ga na', kan ba ben x̲tíža'to', dan' gónele Pablon' cheje' ga na' sa'ze ni'e.
14 Kate' ba bžagto'-ne' l̲o yež Asón na', wžene' l̲o barkwn' gan yo'oto', na' wyejto' gan že' yež Mitilene.
15 Bezá' barkwn' ga na', na' ža chope ža bžinto' to l̲i gan zoa to yežlyó l̲o nisdon' da' nzin' Chio, na' yetó ža wdeto' to l̲i gan de yetó yežlyó da' nzin' Samos, na' bžinto' l̲o yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i. Yetó ža bžinto' l̲o yež Mileto.
16 Ki bento' dan' Pablon' ba ben choche' teze' yež Éfeso, nich bi žele' gan nbab Asia, dan' žak l̲áže'l̲i'e soe' l̲o yež Jerusalén kate' žin ža Pentecostés cha' sáke'le'.

Da' bchal̲j Pablo l̲awgak benne' Éfeso ka' l̲o yež Mileto

17 Kate' ne zoa Pablo l̲o yež Mileto, bsel̲e'e to benne' bejl̲iže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Éfeso.
18 Kate' bžíngake' gan zoa Pablon', l̲e' gože' l̲égake':
—L̲e'e ba nnézkzelele kan bénteza' gan zoale kate' wzó l̲aw bl̲a'a gan nbab Asia.
19 Tža tža bena' x̲chin X̲anžon' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže'. Ki bena' ga bžinte wžeža' ni'a chele, na' da' zan da' goken chia' da' ka' wz̲í' biá'gaken neda' ni'a che da' z̲ia da' bengak benne' judío ka' chia', benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
20 Bchál̲jteza' gan zoale yógo'te da' žóngaken ga žak chawe' chele, na' kwáselo bsedla' l̲e'e gan z̲dóbele che Benne' Criston', na' gan nak l̲o ližle ka'.
21 Bzoa lia' l̲awgak benne' judío ka', na' l̲awgak benne' zi'to' ka', nich yeyát l̲áže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' nich chejl̲é'gake' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
22 Na'a, Dios Be' La'y ba bene' chia' cha'a l̲o yež Jerusalén, na' bi nnezla' biz̲ gaken chia' ga na'.
23 Yógo'te yež gan z̲da', Dios Be' La'y z̲l̲oe'ele' neda', na' ži'e neda' kan gongak benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che

Benne' Criston', znne' wséjwgake' neda' liž ya, na' gon zí'gake' neda'.
24 Bi be žekla' neda' ni'a che da' gaken, la'kze gata' o bi gata', san žénezela' yeyóž gona' da' ne žona', nich gona' žin da' bde Xanžo Jesús lo na'a, da' naken wchalja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' len yela' žebél.
25 'Ba bchalja' lawle le'e kan znna bia' Dios. Na'a, nnezla' biž lé'elele neda'.
26 Che len, žapa' le'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be nbaga'a neda' che nitole le'e.
27 Bi be zoa da' bi bsedla' le'e, san bzenla' le'e yógo'te da' wnnakze Dios.
28 Che len, le gape chi'i kwinle, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' le'e nich gáklenle, na' gape chi'ile benách ka' che Xanžo, Bennen' gote' lo wláz légake', na' blalje' xchene' da' beyá'wle' légake'.
29 Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchíxgake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka' zbia yí'gakba' zila' ka'.
30 Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wcháljgake' da' wen laže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónlengake' le'e tzen.
31 Che len, le gak ban laže', na' le yesá' laže' kan bena' neda' chonniz, dan' dot ža dot yele kwáselo bzejni'ila' le'e to tole na' zejte wžeža' ni'a chele.
32 'Na'a, zí'na'do' ka', zgo'a le'e lo na' Dios. Znnabla' Le' gon chawe'e le'e, na' gone' kan znna xtiže'e. Dios gon choche' le'e, na' gone' ga gak gónlenle tzen benne' ka' ba wleje' cheze'.
33 Batkle wdán laža'a da' naken chegak lježa' ka'. Bi wdán laža'a mežw, o laže' chégake'.
34 Nnézkzelele, len na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' bénlengake' neda' tzen žin.
35 Len yógo'te da' bena', bloe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklenžo benne' ka' želyážjele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná Xanžo Jesús na'kze, katen' wnné': "Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka da' gaken che bennen' bi da' zzi'e."
36 Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzoa zibe', na' bénlene' tzen yógo'tegake', bcháljlengake' Dios.
37 Naž yógo'tegake' belbeže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag láwgake' le'.
38 Ki béngake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': "Biž lé'elele neda'." Jáklene' le' tzen, na' bžíngake' ga bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

1 Wdé beza'to' gan wnníta'gak benne' Éfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara.
2 Lo ežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez.
3 Wdeto' gan zla' yežlyó Chipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' latjen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'.
4 Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nlento' légake' gaže ža. Dan' ba bloe'el Dios Be' La'y légake' da' žala' gak che Pablon', belyi'e le' bi cheje' lo yež Jerusalén.
5 Wdé na' katen' za' yežojto' ga na', yógo'tegake' wzá'lengake' neto' tzen len no'le ka' chégake', na' xkwide' ka' chégake', na' bžinto' na'le žoa'a ežen'. Naž bzoa zibto' žoa'a nisdo', na' bcháljlento' Dios.
6 Beyóž wdéla'to' lježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' légake' beyéjgake' lížgake'.
7 Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo ežen' bežojto' lo barkwn'. Wdapto' "Padiox" benne' lježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'nlento' légake' to ža.
8 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' bénlento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'nlento' le'. Lipen' zchalje' diža' chawen', na' bénlene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža

ni'te nich gáklengake' benách ka' che Benne' Criston'.
9 Zej nnita' tape xkwide' no'le che Lipen', na' zcháljgakbe' lo wláz Dios.
10 Wdé wzoato' ga na' chope chonne ža, naž bla' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios.
11 Benne' ni bedjwíe' neto', na' bexwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':
—Ki znna Dios Be' La'y: "Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Wchéjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wdégake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'."
12 Kate' benlto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalén.
13 Beží'i Pablon', na' wnné':
—¿Biz da' ni žonle, zbéžele, na' žonle ga žak nyache' laža'a? Neda' ba zoakza', kégeze wchéjgake' neda', san lezka' gata' lo yež Jerusalén ni'a che Xanžo Jesús.
14 Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':
—Gak kan nna Xanžon'.
15 Kate' ba wdegak ža ka', bkwezto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalén.
16 Bale benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', wzá'lengake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, bénlene' légake' tzen. Žejli'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

17 Katen' bžinto' lo yež Jerusalén, benne' ležžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél chégake' wdápegake' neto' ba la'ne.
18 Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwíato' Jakob, na' zej ndobe yógo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
19 Kate' Pablon' ba wdape' légake' "Padiox" bzenle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
20 Kate' béngekle' da' ni, bka'n zéngake' Dios. Naž belyi'e Pablon', na' wnnágake':
—Zlé'ekzelo', ležto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yógo'tegake' žápele'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés.
21 Ba béngekle' da' ka' znnagak benách ka' kan naken chio', znnágake' zzejni'ilo' yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o légake' bi chóggake' lo bela' chegak xkwide' byo chégake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'.
22 ¿Nakx gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yéngekle' ba belóo nga.
23 Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'lengak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe láže'gake' law Dios to da' góngake'.
24 Bche' benne' ki len le', na' benlen légake' tzen nich gon chawe' kwinle kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chízjwgake' nich góngake' yidze yíchjgake', nich nnézgekle yógo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' znnégake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés.
25 Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:

Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.

Bi gáwgake' žen.

Bi gáwgake' bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi góngake' da' sban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

26 Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len légake' kan nak che yodo'. Naž wyaze' la' li'a yodo', nich gak bia' biz ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwíngake', ža na' žala' chjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'.
27 Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, blé'egekle' Pablon' la' li'a yodo'.

Béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé, na' béxwgake' Pablon'.
28 Wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yógo'te benách yógo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wloé'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', zka'n ditjle' latje la'y nga.
29 Ki wnnágake' dan' zga'ale blé'egekle' Pablon' lo yež tzen len Trófimo, benne' Éfeso, na' žékgekle' bchi'e bennen' lo yodon'.
30 Ka' goken, bdobgak yógo'te benne' ka' che yežen', na' bžíngake' ga na'. Naž wzéngake' Pablon', na' wzóbgake' le', na' bebéjgake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwtegake' gan žó'ogake' la' li'a yodon'.
31 Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbé.
32 Naž benne' blon' la' btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' taríaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbé. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'.
33 Wbiga' benne' blon' ga na', na' bexwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wchéjgake' le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':
—¿Nozkze benne' ni, na' biz bene'?
34 Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che chégake' kan wnnágake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile', dan' žongak benne' ka' žo'osbé. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdóbgake'.
35 Katen' bžíngake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan' žíadi'igak benne' zan ka' légake'.
36 Za'gak benne' ka' xkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' znnágake':
—¡Le gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

37 Kate' wzó láwgake' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':
—¿Gonno' neda' latje yapa' le' to diža'?
Benne' blon' gože' Pablon':
—¿Žako' diža' griego?
38 ¿Kege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?
39 Naž Pablon' gože' le', na' wnné':
—Da' li naka' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchalja' lawgak benách ki.
40 Benne' blon' bi'e le' latje, na' Pablon' wzíe' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwe'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bcháljlene' légake' len diža' hebreo.

22

1 Ki wnná Pablon':
—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e kan nak da' žona'.
2 Kate' béngekle' zchalje' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' légake', na' wnné':
3 —Nakkza' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso gan nbab Silisia, san bgola' lo yež nga, na' bsedle Gamaliel neda' dot kan nak da' bsédgekle xa xto'žo ka'. Be' láže'teza' bka'n zena' Dios kan žonle le'e na'a.
4 Zga'ale wžía laža'a benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiža' Benne' Criston', na' bchi'a légake' gan gátgake'. Wzéngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo ka' len no'le ka'.
5 Lezka' wak wzóa ligak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' da' béngake'. Bzójgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' lježžo judío ka' lo yež Damasko. Wyá'a ga na' nich chejxena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjchi'a légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén nga, nich gonto' légake' zia.

Zloe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

6 Naž wnná Pablo:
—Katen' zeyá'a lo nez, na' za' žina' lo yež Damaskon', katen' goken wawbíž, ka' gaze wyép yes baní' da' zan' ya'abá, na' bsa'nín' gan zeyá'a.

7 L̲a' bgo'ntia' l̲o yo, na' benla' chi'i to
Benne' gože' neda': "Saulo, Saulo, ¿biz̲
chen' z̲bia l̲ažo'o neda'?"
8 Naž wnnabla' L̲e', na' wnnía': "¿Noz̲ Le',
X̲an?" L̲e' gože' neda': "Neda' Jesús, benne'
Nasaret. Nedkza' z̲bia l̲ažo'o."
9 Benne' ka' wnníta'l̲engake' neda'
bl̲é'egekle' banín', na' bžébegake', san bi
béngekle' chi'i Bennen' bchálj̲lene' neda'.
10 Naž goža'-ne': "¿Biz̲ žal̲a' gona', X̲an?"
X̲anžon' gože' neda': "Beyás, na' wyéj l̲o yež
Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te
da' žal̲a' gono'."
11 Dan' biž bi bl̲e'ela' dan' bdi'i yes baní'
na' yej l̲awa', che l̲en benne' ka' zéj̲l̲engake'
neda' tz̲en béx̲wgake' na'a, na' bché'gake'
neda' gan bžintia' l̲o yež Damaskon'.
12 'L̲o yežen' zoa Ananías, to benne' žone'
dot kan z̲nna da' bchi'le Dios, na' benne'
judío ka' nníta'gake' l̲o yež Damaskon'
žápegake' l̲e' ba la'ne.
13 Ananíasen' bl̲e'e gan wzóa', na' gože'
neda': "Saulo, bicha'a, yeyaljw yej l̲awo'."
L̲a' na'ze beyaljw yej l̲awa', na' bl̲e'ela' l̲e'.
14 L̲e' gože' neda': "Dios chegak x̲a x̲to'žo
ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo' da'
žénekzele' L̲e', na' nich l̲e'elo' Benne' Chawe',
Bennen' nake' Z̲i'nkze', na' nich yenlo' da'
ye'kze' le'.
15 Ki naken dan' žal̲a' wzóa lio' chie'
L̲e' l̲awgak yógo'te benách ka', na' wzenlo'
l̲égake' da' ba bl̲e'elo', na' da' ba benlo'.
16 Na'a, ¿biz̲ chen' želo'? Wzó ža', na' bezóa
nis. Wnnable X̲anžon' yeyone' le' chawe',
na' yeké'e dol̲a' da' nbago'o."

Jesús bsel̲e'e Pablo nich wzóa lie' chie' L̲e'

17 L̲ezka' wnná Pablo:
—Wdé na', katen' bel̲á'a l̲o yež Jerusalén
nga, na' kate' ne z̲chál̲j̲l̲ena' Dios l̲o z̲chil
yodo', na' bl̲e'e dáwe'la'.
18 Bl̲e'ela' X̲anžon', na' gože' neda':
"Taríaze wyéj. Bežojte l̲o yež Jerusalén nga,
dan' benne' ki bi gápegake' ba la'ne da'
wchal̲jo' chia'."
19 Neda' goža'-ne': "X̲an, nnézgekle' kan
bena' neda'. Wyoá'a gan nak l̲o yo'o
gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle'
x̲tiža' Dios. Wdina' benne' ka' žej̲l̲é'gake'
chio' Le', na' bséjwgaka'-ne' liž ya.
20 Katen' bétgake' Esteban, bennen' bzoa
lie' chio', l̲ezka' neda' wzóa' ga na', na'
bénl̲ena' tz̲en benne' ka' bétgake' l̲e', na'
ben chi'a laže' da' bx̲oa yengak benne' ka'
bžé'egake' l̲e' yej."
21 Naž X̲anžon' gože' neda': "Wyéj, dan'
žsel̲a'a le' l̲awgak benách zi'to' ka'."

Pablo z̲chál̲j̲l̲ene' benne' blo, benne' žeje' l̲o wdil̲e

22 Nize ze l̲aw bze naggak benne' judío
ka' che Pablo, na' naž wžéžeya'agake'.
Wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Le got bennen'. Bi žal̲a' soe' nbane'.
23 Naž, dan' belbéžeyi'e, na' l̲o yel̲a' z̲ža'a
chégake', bchézgake' laže' da' zej nakwe', na'
belgo'ne' gox̲o',
24 che l̲en benne' blon', bennen' žeje'
l̲o wdil̲e, gože' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e
wché'gake' Pablon' l̲o yo'o z̲en na'. L̲ezka'
gože' l̲égake' chíngake' Pablon' nich nne' da'
nakkzen, nich nnezle' biz̲ chen' želbéžeya'a
ki benne' judío ka' che Pablon'.
25 Kate' ne z̲chéjgake' ni'a na' Pablon'
l̲en yid ka' nich chíngake' l̲e', Pablon' gože'
to benne' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e,
benne' zoe' ga na', na' wnné':
—¿De latje chinle neda'? Neda' nbaba'
Roma, na' bi bchi'a l̲aže' nitó benne' neda'
cha' nbaga'a z̲ia.
26 Kate' benle bennen' da' ni, wyeje',
na' bejzenle' benne' blon', bennen' žeje' l̲o
wdil̲e. Gože' l̲e':
—¿Biz̲kze žonžo? Benne' ni nbabe' Roma.
27 Naž benne' blon' bl̲e'e gan zoa Pablon',
na' gože' l̲e':
—Wnná cha' nbabkzo' Roma.
Pablon' gože' l̲e':
—O', nbabkza'.
28 Beží'i benne' blon', na' wnné':
—Neda' wdíz̲jwkza' mežw zan nich baba'
Roma.
Naž Pablon' gože' l̲e':
—Neda' wbaba' Roma katen' golja' dan'
zej nbab x̲a x̲na'a Roma.
29 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne'
ka' za' chíngake' Pablon', naž bebíga'gake'
gan zoe'. L̲ezka' bžebe benne' blon' katen'
wnnezle' nbab Pablon' Roma, dan' ba
wnné' wchéjgake' l̲e'.

Zla' Pablo lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'

30 Ža chope ža, gónele benne' blon' nnezle' kwáselo bizen' da' žesbága'gak benne' judío ka' Pablo zia. Wnné' beseže' do yan' da' nžejen Pablon', na' wnné' dobgak bxoz wnná bia', bxoz judío ka' len yógo'te benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'. Naž bebeje' Pablon' gan bséjwgake' le', na' bzie' le' láwgake'.

23

1 Naž Pablon' bwie' lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a žonkza' da' chawe'. Ki naken, bi zoa da' žesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios.

2 Naž Ananías, bxoz blo, gože' benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon' kápa'gake' žoe'e.

3 Pablon' gože' le':

—Lezka' Dios yebi'e chio' le', benne' zloé'ezele chawe' kwino'. ¿Že'kzo' zchi'a lažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san zdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', znno' kápa'gake' neda'?

4 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':

—¿Žliž zi'o bxoz blo che Dios?

5 Pablon' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi wlíž zi'o benne' znna bi'e benách wláž chio' ka'" san neda' bi gókbe'ela' nake' bxoz blo.

6 Naž gókbe'ele Pablon' bale' zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezíka'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnníe' zižje lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' zi'n to benne' fariseo. Na'a zchi'a láže'le neda' dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.

7 Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíl dže'e la' légakze'.

8 Ki béngake' dan' znnagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nnita' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nnita' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejlé'gake' zej nnita' yógo'te da' ki.

9 Che len wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíl diže'e, na' wnnágake':

—Žeklto' neto' bi be da' zia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaljlen to be' nakkze no benne' le', o cha' bchaljlen to wbás che ya'abá le', bi žala' wži'ižo che Dios.

10 Kate' ba beldíl díža'le'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' lo wdile, dan' žekle' wzózj tile' Pablon'. Naž wnné' chjak benne' ka' žjake' lo wdile, nich chejbéjgake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' le' lo yo'o zen gan zdobgak benne' ka' žjake' lo wdile.

11 Kate' ba nak žel ža na'ze, bloe'e law Xanžon' gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, Pablo. Kan ba bchaljo' chia' neda' lo yež Jerusalén nga, lezka' žon byenen wchaljo' chia' lo yež Roma.

Žóngake' toze diža' gótgake' Pablo

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bale benne' judío ka' béngake' toze diža', na' ben choch xtíža'gake', na' wnnágake' Dios wsaka' zi'e légake' cha' bi góngake' dan' bchebe láže'gake'. Wnnágake' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'.

13 Nníta'gakže ka choplalj benne' ka', benne' ben choch xtíža'gake' ki.

14 Jak benne' ki gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch xtíža'to', na' znnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'.

15 Na'a, le'e len benne' yodo' wchi'a laže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' lo wdile, nich yedjwá'gake' Pablon' wxé, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnáblele Pablon' to diža' gaze lo de. Neto' kwe' nawto'-ne' la' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

16 Benle xkwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' náwgake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o zen na', na' bejzenlben' Pablon'.

17 Pablon' bliže' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' gože' le':

—Bche' xkwide' ni law benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

18 Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' le':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bliže' neda', na' góta'yoele' neda' yedjwá'a xkwide' ni lawo', dan' žénelbe' wcháljlenbe' le'.

19 Benne' blon' bexwe' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—¿Bizen' žénelo' yi'o neda'?

20 Lebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze xtíža'gake' gáta'yoegekle' le' chi'o Pablo wxé, nich žine' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Yé'gake' le' žénegekle' nnábgekle' le' to diža' gaze lo de,

21 san le', bi chejli'o dan' nnágake', dan' nníta'gakže ka chóplaljgake' kwe' náwgake' Pablon'. Ba ben choch xtíža'gak benne' ka', na' wnnágake' wsaka' Dios légake' zi' cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' le'. Na'a, ba nníta'gake' ban laže', na' želbeze' wchebe lažo'o gono' dan' nnábgekle' le'.

22 Naž benne' blon', benne' žeje' lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó benne' dan' ba gožbe' le', na' naž beselе'e xkwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

23 Naž benne' blon' bliže' chope benne' zché'gake' to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile to toe', na' gože' légake' wkwézgake' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', na' chonnlalj chi benne' ka' žjake' lo wdile, benne' žíagake' bia ka', na' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej noe'e yag ntoche' ka', nich chjake' lo yež Sesarea te xche'.

24 Lezka' gože' légake' wkwézgake' to bia, da' kwia Pablon', na' ché'gake' le' binlo, nich bi be gaken chie', nich žine' law Féliks, benne' blo wnná bia'.

25 Lezka' bsele'e to yiche da' znnan ki:

26 “Neda', Klaudio Lisias, žapa' le': Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'.

27 Benne' ni žsela'a-ne' lawo', wzengak benne' judío ka' le', na' gónegekle' gótgake' le'. Kate' gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a benne' ka' žjake' lo wdile, na' beslá'-ne' lo na'gak benne' judío ka'.

28 Gónela' nnezla' biz bene', dan' žesbága'gak benne' judío ka' le' zia, na' bchi'a-ne' lawgak benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' chégake' ka'.

29 Kate' bchi'a laža'a dižan' kwáselo, wnnezla' žesbága'gake' le' zia kan nak da' znna da' žsédgekle', na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich no benne' gote' le', o wsejwe' le' liž ya.

30 Naž bla' to benne' bzenle' neda' že' nawgak benne' judío ka' le' nich gótgake' le', na' che len žsela'a le' gan zo', na' goža' benne' ka', benne' žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le', nich wloé'egekle' le' bi diža' zej nape' le'. Dios gon chawe'e le'.”

31 Naž benne' ka' žjake' lo wdile béxwgake' Pablon', na' béngake' kan ba gož benne' blon' légake', na' bché'gake' le' lo yež Antípatris, ne nak žel.

32 Kate' za' ža'ní' yetó ža benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žíagake' bia ka', beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'.

33 Kate' benne' ka' zché'gake' Pablon' bžíngake' lo yež Sesarea, bdégake' yichen' lo na' benne' blo wnná bian', na' bzégake' Pablon' lawe'.

34 Kate' beyóž bel benne' blo wnná bian' yichen', na' wnnable' Pablon' gaz benne' le'. Kate' gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia,

35 gože' le':

—Yenla' da' nno' kate' benne' ka' žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.

Naž gože' benne' ka' gape chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a laže' Herodes, benne' znna bi'e ga na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

1 Wdé gayo' ža, bla' Ananías, bxoz blo, ga na', tzen len bale benne' gole, benne' judío ka', na' lezka' len Tértolo, to benne' žákli'e diža'. Blá'gake' law benne' blo wnná bian', na' besbága'gake' Pablo zia.

2 Katen' ba blížgake' Pablon', na' ble'e ga na', wzó law Tértolon' žesbage'e le' zia, na' wnné':

—Benne' blo wnná bia', Féliks. Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan' lo yela' žejní'il chio' cháwe'do' znna bi'o benách wláž cheto' ka'.

3 Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot ḻáže'to' že'to' le': “Žóx̱keno'.”
4 Na'a, nich bi gon ḻelto' le', žáta'yoela' le' gon ẕen ḻažo'o, na' yenlo' cheto' to chi'ido'.
5 Gókbe'elto' benne' ni ẕko'o yeḻe'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nníta'gake' dot yežlyó ẕzí'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsedle benne' Nasaret na'.
6 Ḻezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che ḻen wẕento'-ne', na' gónelto' wchi'a ḻáže'to' ḻe' kan ẕnna da' žsedlto'.
7 Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje' ḻo wdiḻe, bḻe'e gan zoato', na' ḻen yeḻa' snia ẕen beké'e benne' ni ḻo na'to'.
8 Naž gož Lisias na' benne' ka' žesbága'gake' ḻe' ẕia, yídgake' ḻawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnablo' Pablo ni binlo, gak nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbága'to'-ne' ẕia.
9 Ḻezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'.
10 Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' ḻe' bechebe', na' wnné':
—Dot ḻaža'a ẕchaḻja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan ẕchi'a ḻažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'.
11 Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a ḻo yež Jerusalén nich wká'n ẕena' Dios.
12 Bi bejx̱áka'gake' neda' ẕdiḻ diža'a ḻen no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak ḻo ẕchil yodo', o ḻo yo'o gan ẕdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, o ḻo yež.
13 Ḻezka' bi gak kwej lígake' da' ki da' žesbága'gake' neda' ẕia.
14 Da' nize žex̱óalapa' ḻawo'. Kan žona' x̱chin Dios chegak x̱a x̱to'to' ka' naken tḻebe ḻen da' žsédgekle benne' ki, san ḻégake' ẕnnágake' naken da' ẕzi'in che Dios, dan' žejḻi'a yógo'te da' ẕnna x̱tiža' Dios, na' ḻezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bchálj̱gake' ḻo wlaze' Ḻe'.
15 Kan ḻégake' žx̱en ḻáže'gake' Dios, ḻezka' neda' žx̱en ḻaža'a Ḻe', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'.
16 Che ḻen žon byena' bi baga'a da' gonen ga yesbaga' ḻáẕda'wa' neda' ẕia ḻaw Dios o ḻawgak benách ka'.
17 'Wdé wzóa' ga yoble chope chonne yiz, na' beḻá'a gan zej nnita' benách wláž chia' ka' nich wneẕjwa' mežw da' gákḻenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' ḻaw Dios.
18 Kate' ne žona' da' ki, baḻe benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjx̱áka'gake' neda'. Wzóa' ḻa' ḻi'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé.
19 Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žaḻa' ḻá'gake' ḻawo' le', na' yesbága'gake' neda' ẕia cha' zej nape' diža' biẕjw ḻen neda'.
20 Žaḻa' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' ẕinnj da' bena' katen' bḻa'a ḻawgak benne' yodo' ka', benne' ẕchi'a ḻáže'gake' ḻégake'.
21 Toze katen' wzóa' ḻáwgake', zižje wžežia', wnnía': “Ẕchi'a ḻáže'le neda' na'a dan' žx̱en ḻaža'a yebangak benne' gat ka'.”
22 Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' cheḻa'ale diža' biẕjw ni, na' wnné':
—Kate' ḻa' Lisias, benne' blon', benne' žeje' ḻo wdiḻe, na' yeyóž yenla' kan nak diža' biẕjw chele.
23 Naž Féliks na' gože' benne' ẕchi'e benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e ḻe' latje te' ḻa' ḻí'ale, na' bi wsejwe' x̱nezgak lježe' ka' yedjwíagake' ḻe', nich bi da' góngake' chie'.
24 Chope chonne žaze wdé na', da' yoble bḻa' Féliks na' ga na' tẕen ḻen Drusila, ẕo'le'. No'len' nake' judío. Féliks na' bḻiže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejḻe'žo che Jesús, Benne' Criston'.
25 Kate' bchaḻj Pablon' kan žaḻa' gakžo chawe', na' nna bia' kwinžo, na' ḻa'žo ḻaw Dios gan wchi'a ḻaže'e žo'o ža da' za' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':
—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wḻiža' le' yetó.
26 Ḻezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wneẕjw Pablon' nich wsane' ḻe', na' che ḻen, zan chi'i bḻiže' Pablon', na' bchálj̱ḻene' ḻe'.
27 Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na'

gone' da' žaz l̲áže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nyejwe' liž ya.

25

Zl̲a' Pablo l̲aw Festo

1 Bl̲a' Festo l̲o yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e l̲o yežen', na' wyeje' l̲o yež Jerusalén.
2 Naž bl̲a'gak bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' blo ka' chegak benne' judío ka' l̲aw Feston', nich yesbágа'gake' Pablo z̲ia. Góta'yoegekle' Feston'
3 gone' da' žénegekle', na' sel̲e'e benne' ka' chejx̲í'gake' Pablon', nich yežine' l̲o yež Jerusalén. Gónegekle' kwe' náwgake' l̲e' l̲o nez nich gótgake' l̲e'.
4 Beží'i Feston', na' gože' l̲égake':
—Nžej Pablon' l̲o yež Sesarea, na' žal̲a' cha'a neda' ga na' wx̲é wižj nize.
5 Che l̲en, nóte'tezlele l̲e'e nzi' l̲o na'le, žal̲a' sá'l̲enle neda', na' cha' nbaga' bennen' z̲ia, na' gak yesbágа'le-ne' z̲ia.
6 Bga'n Feston' l̲o yež Jerusalén x̲ono' ža. Naž beyeje' l̲o yež Sesarea. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wži'e gan z̲chi'a l̲aže'e, na' gože' benne' ka' chejx̲í'gake' Pablon'.
7 Kate' bl̲a' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' l̲o yež Jerusalén, wbíga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbágа'gake' l̲e' z̲ia, san bi gok kwej lígake' da' ka' wnnégake' chie'.
8 Naž wnná Pablon' l̲o wlaze', na' wnné':
—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' z̲nna bi'e žo'o.
9 Gónele Feston' gone' da' žaz l̲áže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':
—¿Žénelo' chejo' l̲o yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a l̲aže'e le' kan zej nak da' ki da' z̲nnégake' chio'?
10 Beží'i Pablon', na' gože' l̲e':
—Zoakza' gan že' benne' z̲chi'a l̲aže'e l̲o wláz benne' Sésar, gan žal̲a' wchi'a l̲aže'e neda'. Bi be da' z̲innj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkzelo' da' ni.
11 Chela' bena' to da' z̲innj, o bíte'teze da' gonen ga baga'a z̲ia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan z̲nnegak benne' ki chia', bi nzi' l̲o na' no benne' wdíe' neda' l̲o ná'gake'. Z̲nnaba' cha'a l̲aw benne' Sésar gan wchi'a l̲aže'e neda'.
12 Kate' Feston' ba bchál̲jl̲ene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':
—Ba wnnabo' chejo' l̲aw benne' Sésar. L̲aw Sésar na' chejo'.

Z̲chal̲j Pablo l̲aw Agripa, benne' z̲nna bi'e

13 Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' z̲nna bi'e, bl̲e'e l̲o yež Sesarea, tz̲en l̲en Berenise, z̲o'le'. Bedjwíagake' Festo.
14 Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripan', benne' z̲nna bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' l̲e':
—Zoa to benne' nga, bka'n Féliks l̲e' liž ya.
15 Kate' wzóa' l̲o yež Jerusalén, bl̲a'gak bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka' l̲awa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'.
16 Neda' becheba', na' goža' l̲égake' bi z̲choggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' z̲nnégake' chie' l̲awe', benne' ka' žesbágа'gake' l̲e' z̲ia, nich gak yechebe' chen.
17 Che l̲en, kate' bžíngake' l̲égake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan z̲chi'a l̲aža'a, na' bsel̲a'a benne' ka' bejx̲í'gake' Pablon'.
18 Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbágа'gake' l̲e' z̲ia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'.
19 Wnnégake' chie' bal̲e diža' biz̲jw kan nak da' žejl̲é'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch x̲tiže'e z̲nne' zoe' nbane' da' yoble.
20 Dan' bnitla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' l̲o yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a l̲aže'e l̲e' kan zej nak da' ki.
21 Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' l̲aw Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a l̲aže'e l̲e', na' goža' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e gape chí'igake' l̲e' na' zejte sel̲a'a-ne' l̲aw benne' Sésar.
22 Naž Agripan' gože' Feston':
—L̲ezka' neda' žénela' yenla' da' nna bennen'.
Feston' gože' l̲e':
—Wx̲é yenlo' da' nne'.

23 Kate' za' ža'ní' yetó ža, l̲en yel̲a' z̲en bel̲á' Agripan' l̲en Berenise ga na'. Belyaze' gan žal̲a' wchál̲jgake', tz̲en l̲en benne' wnná bia' ka'. Naž bsél̲a'gake' benne' ka' chejx̲í'gake' Pablon'.

24 Naž Feston' gože' Agripan', bennen' z̲nna bi'e, na' wnné':

—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'tele l̲e'e zoale nga tz̲en l̲en neto'. Na'a zoa bennen' l̲awle l̲e'e, na' z̲l̲é'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' l̲o yež nga, z̲nnégake' chie'. Žé'gake' neda' žal̲a' gate'.

25 Žekla' neda' bi be bene' da' nbage'e z̲ia gate', san dan' wnnable' l̲ekze' cheje' l̲aw Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a l̲aže'e l̲e', che l̲en ba bena' chia' sel̲a'a-ne' l̲aw Augus-ton'.

26 Dan' bi nnezla' bi žal̲a' wzoja' l̲e'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' sel̲a'a l̲o na' X̲ana', benne' Sésar, che l̲en z̲chi'a-ne' l̲awle l̲e'e, na' da' nakže blo, z̲chi'a-ne' l̲awo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž z̲nnablo'-ne', nnezla' bi žal̲a' wzoja' l̲e'e yiche kan nak che benne' ni.

27 Žekl̲a' neda' bi nak chawe' sel̲a'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi gak wl̲oe'ela' z̲ia da' nbage'e.

26

Da' bchal̲j Pablo l̲aw Agripa

1 Naž Agripan' gože' Pablo:

—De latje wchal̲jo'.

Bl̲i na' Pablon' l̲aw Agripan', na' wzó l̲awe' z̲chal̲je', na' wnné':

2 —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz l̲aža'a dan' de latje na'a wchal̲ja' l̲o wlaza' neda' l̲awo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' z̲ia.

3 Žaz l̲áže'ža' dan' nónbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' l̲ezka' da' ki da' z̲dil̲ díža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

4 L̲ezka' wnná Pablon':

—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia' gan zej nnita' benách wláž chia' ka', na' l̲ezka' l̲o yež Jerusalén.

5 L̲ezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne' fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' z̲ka'n z̲éngakže' Dios ka žongak yezika' benne' judío ka'.

6 Na'a, zoa' nga l̲awle l̲e'e nich no benne' wchi'a l̲aže'e neda' dan' žx̲en l̲aža'a Dios, na' dan' žejl̲i'a chie' yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe l̲aže'e l̲awgak x̲a x̲to'to' ka'.

7 Žx̲en l̲áže'gak benne' chežinno kwe' l̲ežto' ka' sí'gake' dan' bchebe l̲aže' Dios chégake'. Che l̲en z̲ka'n z̲éngake' Dios, na' žóngake' x̲chine' te ža, na' žel. Dan' žx̲en l̲aža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' z̲ia. Ki naken, benne' wnná bia', Agripa.

8 Na'a, ¿žéklele l̲e'e bi nak da' chejl̲e'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wží̱a l̲aže'e benách ka' che Benne' Cristo

9 L̲ezka' wnná Pablo:

—L̲ezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žal̲a' gona' nich wži'a che Jesús, benne' Nasaret.

10 Ki bena' l̲o yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejl̲é'gake' che Jesusen', dan' bdegak bx̲oz wnná bia' ka' yel̲a' wnná bia' l̲o na'a. Katen' bétgake' benne' ka', bénl̲engaka'-ne' tz̲en.

11 Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejl̲é'gake' che Benne' Criston'. Ki bena' gan nak l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. Bžá'al̲e'egaka'-ne', na' wží̱a l̲áže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej nnita' yež zi'to' ka' nich bejx̲éngaka'-ne'.

Pablo z̲l̲oe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

12 L̲ezka' wnná Pablo:

—Nich gona' ki wyá'a l̲o yež Damasko, na' bx̲oz wnná bia' ka', benne' ka' bsél̲a'gake' neda', bdégake' yel̲a' wnná bia' l̲o na'a.

13 Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a l̲o nez, ne nak wawbíž, bl̲e'ela' to baní' ya'abá da' wza'ni'žen ka wbíž. Wza'nín' gan zeyá'a, na' gan zjak benne' ka' zá'l̲engake' neda' tz̲en.

14 Naž yógo'teto' bgo'nto' l̲o yo, na' benla' chi'i to benne' bl̲iže' neda'. Bchal̲je' diža' hebreo, na' wnné': “Saulo, Saulo, ¿biz̲ chen' z̲bia l̲ažo'o neda'? Žon zi' kwino', z̲ži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon

zi' kwinba', kate' zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'."

15 Naž goža'-ne': "¿Noz le', Xan?" Xanžon' gože' neda': "Neda' Jesús, Bennen' zbia lažo'o.

16 Na'a, beyás, na' wzé, dan' bloe'e lawa' na'a, nich wzóa' le' gono' xchina', na' wzóa lio' kan nak che da' ni da' ba ble'elo', na' chegak da' ka' wloe'ela' le', katen' wloé'e lawa' gan zo'.

17 Yeslá' le' lo na'gak benne' wláž chio' ka', na' lo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a žsela'a le' lawgak benne' ka'.

18 Žsela'a le' gan nníta'gake' nich gono' ga yeyaljw yej láwgake', na' yeyákgake' che Dios, na' kwásgake' len da' zej nak che da' chol, na' tágake' lo baní'. Yežójgake' lo na' da' xiwe', na' cházgake' lo na' Dios. Cha' chejlé'gake' chia' neda', Dios yenít lawe' chégake', na' yeké'e dola' da' zej nbage'e, na' gata' chégake' latje bábl̲engake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' bloe'el Xanžo le'

19 Lezka' wnná Pablon':

—Che len, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' bloe'el Dios, Bennen' zoe' ya'abá, neda'.

20 Bzejni'ila' benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' góngake' da' gak bia' ba beyát láže'gake'.

21 Dan' bena' ki, wzengak benne' judío ka' neda' katen' wzóa' la' li'a yodo', na' gónegekle' gótgake' neda'.

22 Naž Dios góklene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot laža'a zchalja' lawgak benne' gaxjw ka', na' lawgak benne' blo ka'. Bi zchalja' che da' yoble, san toze kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan wnná Moisés kan žala' gaken.

23 Wnnágake': "Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw yebane' lo yela' got, nich wloe'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake' lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzóa lie' che da' ki lawgak benne' wláž cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

24 Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnníe' zižje, na' wnné':

—Žak yal yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yal yichjo'.

25 Naž Pablon' gože' le':

—Bi nak yal yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken da' zakan'.

26 Agrípakze', benne' ni znna bi'e, nnézkzele' da' ni, na' che len, dot laža'a zchalja' lawe' le'. Nnézkzele' da' ni, dan' bi goken bagáche'ze.

27 Benne' wnná bia', Agripa. ¿Žejli'o da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

28 Naž Agripan' gože' Pablon':

—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.

29 Pablon' gože' le':

—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' želyenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.

30 Kate' beyóž bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znna bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'lengake' légake' tzen.

31 Katen' bžójgake' cheze, na' ben chawe' xtíža'gake', na' wnnágake':

—Bi be ben benne' ni da' gonen ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.

32 Agripan' gože' Feston':

—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a laže'e le'.

27

Želsele'e Pablo lo yež Roma

1 Katen' ba ben toze xtíža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, béxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légake' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin': Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar.

2 Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben

lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lezka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia.

3 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yela' ži'i laže' chie', bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' lježdžo ka' nich wnézjwgake' le' bi da' žiážjele'.

4 Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to' ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki béngake' dan' ben' da' žaken lo nisdo', zan' zaka' lawto'.

5 Naž wdeto' lo nisdon' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.

6 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejxake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandría, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'.

7 Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na' dan' ben' da' žaken bžiga' neto', na' wdeto' chelá'a yežlyó da' nzin' Creta gan že' ži ben' da' žaken, na' wdeto' gan nla' yež Salmón.

8 Len yela' zzáka'le'e wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Cretan', na' bžinto' to latje gan želžín barkw ka', da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen' gawze gan zoa yež Lasea.

9 Dan' ba wžél-le'eto', ba bžin ža žon zož gak ditje bíte'teze barkw cha' zzan' lo nisdo' lo ža ka', dan' ba wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na' za' žin byo' zag ka' kate' žakle'e be'. Che len Pablon' bzejni'ile' légake',

10 na' wnné':

—Le'e, benne' ka', žákbe'ela' gan chej barkw ni, gon zož kwia yin', tzen len da' ka' nwan', na' lezka' gon zož gatžo žo'o.

11 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile bejle'že' da' wnnagak bennen' nzi' lo ne'e barkwn', na' benne' xankzen, ka dan' wnná Pablon'.

12 Dan' latjen' gan želžín barkw ka', dan' nzin' Buenos Puertos, bi naken ga gá'ngake' byo' zag ka', che len yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' ben toze xtíža'gake' yekwásgake' ga na', cha' wak žíngake' gan želžín barkw ka' lo yež Fenise, to yež lezka' žen' lo yežlyón' da' nzin' Creta, na' zoan chela'ale gan žen wbíž, na' gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag ka'.

Žak to be' wale lo nisdo'

13 Dan' žaken to be'do' da' za' zaka' chela'ale gan zde wbíž byo' zag ka', gókgekle' wak góngake' kan žénegekle', na' bechísgake' ya zi'i da' nžejen do ya da' zzoan žize barkwn', na' wdé barkwn' gawze kwit yežlyón' nzin' Creta.

14 Yetó chí'ido'ze, gok to be' wale da' zan' lawto', dan' nzin' Euroklidón.

15 Dan' ben' da' žaken zzejen chela'ale barkwn', na' dan' bi gok chej barkwn' gan za' ben', naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'.

16 Kate' wdé barkwn' ga bžinten chela'ale to yežlyodo' nzin' Kauda, bžinen chela'ale gan bi žakle'e ben', na' len yela' zzáka'le'e bchísgake' bárkwdon', da' žzoben barkw zen na', na' bzóagaken' lawle barkwn' gan yo'oto'.

17 Wdé bžéngaken' lo barkw zen na', naž bchej chóchgake' barkw zen na'. Bdégake' do ka' zanle barkwn', nich bi kwia yin' lo nisdo'. Dan' bžébegake' te barkwn', na' chejche'ten lo yož da' žen' zan nisen', che len btíngake' laže' chen, da' ztoben be' nich wsán' barkwn'. Naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'.

18 Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be' wale da' žaken zche'le'en barkwn', bžó'ngake' bale ywa' da' nwa' barkwn' lo nisdo'.

19 Ža chonne ža, len na' kwinto' bžo'nto' da' zkóngekle' žin lo barkwn' lo nisdon'.

20 Kate' ba gok zan ža bi zle'elto' wbíž o belj ka', na' dan' žakle'e ben' da' zchen' barkwn' gan yo'oto', biž bxen láže'to' yelato'.

21 Kate' ba gok zan ža bi be bdawto', wzé Pablon' gachje láwe'legake', na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka', gokžen chawe' chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo lo yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo da' ni da' zzáka'žo, na' da' žaken che barkw ni.

22 Na'a, žapa' le'e: le gon choch láže'le, dan' bi gatle nitole le'e zoale nga, la'kze kwia yi' barkw ni.

23 Ki gaken dan' wdé yele bla' to wbás che ya'abá che Dios lawa' neda'. Diosen' naka' chie', na' žona' xchine'.

24 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': “Pablo, bi žebo'. Žon byenen žino' law benne' Sésar. Dan' nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách ka' nníta'lengake' le' lo barkw ni.”
25 Che len, le gon choch láže'le, dan' žxen laža'a Dios, gone' kan ba gož wbás che ya'abá chie' neda'.
26 Ki gaken la'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to lo yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.
27 Kate' ba wdé xda' ža, ben' da' žaken zchen' barkwn' lo nisdo' da' nzin' Adriátiko, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó.
28 Belžo'ne' to do lo nisdon', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten zante nisen'. Kate' wdé barkwn' yeláte'do', na' belžo'ne' don' da' yoble lo nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes.
29 Dan' bžébegake' chejžé' barkwn' lo yej ka', che len, zaka' chelá'a xkóže'le che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i lo nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' zzóagaken žize barkw. Len yela' žek zedle chégake' belbeze' cha'ní'.
30 Naž benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' gónegekle' wzónnjgake' lo barkwn'. Blétjgake' bárkwdon' da' žian lo barkw zen na' lo nisdo'. Béngake' ka žénegekle' kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' zzoan žize barkwn', dan' zoan zaka' chelá'a lawle.
31 Naž Pablon' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile tzen len benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':
—Cha' bi ga'ngak benne' ki lo barkw nga, bi gak yelale.
32 Naž benne' ka' žjake' lo wdile belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na' bé'gake' latje wbixen lo nisdo'.
33 Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' légake' gáwgake' late'. Gože' légake':
—Na'a ba gok xda' ža znna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle.
34 Che len, žáta'yoela' le'e gawle late' nich yeyák láže'le, dan' bi gatle nitole le'e.
35 Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, bexwe' yet xtil, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Ki bene' lawgak yógo'tegake'. Naž bzozje' yet xtilen', na' wzó lawe' žawe'.
36 Naž yógo'tegake' gok choch láže'gake', na' bdáwgake'.
37 Ka wyo'oto' lo barkwn', wbabto' chope gaywá' chonnlalj chino' toto'.
38 Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' zoa' stribe da' nwa' barkwn' lo nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Zbia yi' barkw lo nisdo'

39 Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' bi bénbia'gake' yežlyón'. Blé'egekle' to gan zžin nisdon' yelate' gachje láwe'le yežlyón', na' de gan nak lache' žoa'a nisdo' lo latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga na'.
40 Naž beséžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya zi'i ka' da' zzóagaken barkwn' žize, na' bsángake' légaken, na' belbixen lo nisdo'. Lezka' beséžgake' do da' nžejen ne'e yag da' zzechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechísgake' laže' che barkwn', da' ztoben be', dan' zoan chelá'a lawle che barkwn', na' wzó law zde barkwn' zaka' gan zžin nisdo' yelate' gachje láwe'le yežlyodon'.
41 Kate' bžin barkwn' to latje gan zchaggak chope nis, na' bejché' chelá'a lawle che barkwn' lo yož zan nisdon', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na' chelá'a xkóže'le che barkwn', wzó law nisdon' zchinnjen len yela' zza' chen.
42 Naž gónegekle benne' ka' žjake' lo wdile gótgake' benne' ka' zej nžeje', nich bi xóagake' lo nis, na' bi wzónnjgake'.
43 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile gónele' yeslé' Pablon', na' gože' légake' bi góngake' kan žénegekle'. Naž gože' benne' ka' žak xóagake' lo nis, zgá'alegake' cházgake' lo nis nich žíngake' lo yo biž.
44 Lezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' xóagake' lo blag ka', na' yezíka'gake' lawgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžíngake' lo yo bizen'.

28

Da' ben Pablo lo yežlyó da' nzin' Malta

1 Kate' ba bžinto' yógo'teto' lo yo biže, na' wnnezlto' yežlyón' gan zoato' nzin' Malta.
2 Benne' xiža' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', lo yela' ži'i laže' chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bzéngake' yi',

na' blížgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakle'e zag.

3 Naž Pablo bexwe' chelén zis wage bižđo', na' katen' wloé'en lo yin', bžoj to bele snia ladjw zis wagen', bia žzonnjlba' da' la che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'.

4 Kate' benne' xiža' ka' blé'egekle' belen', bia nála'ba' yen na' Pablon', naž belyi'e ljéžgake':

—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. La'kze belé' lo nisdo', diosen' lie' Chawe' bi we'e le' latje soe' nbane'.

5 Pablon' bží besise' ne'e, na' beyexjw bele snia na'. Bejxóateba' lo yin', na' le' bi be gokle'.

6 Benne' xiža' ka' nníta'gake' ga na' bwíagake' Pablon'. Zbézgake' batze kwi'e yi, o bixe' gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' blé'egekle' bi be gokle', gókgekle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.

7 Lo latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' lo yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. Lo yela' ži'i laže' chie' bnnite' neto' liže' chonne ža.

8 Kate' ža ka' xa Publio na' de'e yižwé'. Yoe'e da' la, na' de'e yižwé' žen. Wyáz Pablon', zejwíe' le', na' wdé bchálj lene' Dios, bxoa ne'e benne' yižwén', na' beyake'.

9 Dan' ben Pablon' da' ni, lezka' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', bžíngake' gan zoe', na' beyákgake'.

10 Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' béngake' da' zan da' gókl engaken neto'. Kate' za' yeza'to' lo yežlyón', bénngake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Zžin Pablo lo yež Roma

11 Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wžento' to lo barkw che yež Alejandría, da' bga'nen lo yežlyón' byo' zag ka'. Chelá'a lawle che barkwn' zej da'gak lo'a ka' zej nzin' Kástor len Póluks, dios kwach ka' chegak benne' Alejandría ka'.

12 Bezá' barkwn' ga na', na' bžinen lo yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža.

13 Beza'to' ga na', na' wdeto' chela'ale yežlyón', na' bžinto' lo yež Rejio. Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' žak be' da' zan' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža la' bžínteto' lo yež Puteoli.

14 Lo yežen' bejxáka'to' bale benne' ljeżžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gá'nlento' légake' xono' ža. Kate' wdé ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' lo yež Roma, na' bezá' ní'ato'.

15 Benne' ljeżžo ka' nníta'gake' lo yež Roma ba béngekle' za' žinto' ga na', na' bžójgake' bedjchággake' neto'. Bžíngake' to yeždo' nzin' Ga Zdo'w Apio. Yebale' bžíngake' to latje nzin' Chonne Yo'o Gan Zga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' ble'ele' légake', bdip laže'e, na' gože' Dios: "Žóxkeno'."

16 Kate' bžinto' lo yež Roma, na' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bchi'e benne' ka' zej nžeje', na' bdie' légake' lo na' to benne' blo žeje' lo wdile. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheze', san to benne' žeje' lo wdile wzóalene' le', bennen' žape chi'e le'.

Da' bchalj Pablo lo yež Roma

17 Ža chonne ža, Pablon' bliže' benne' blo ka' chegak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Roma. Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon', le' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', la'kze bi be bena' chegak benne' wláž chežo ka', na' kege chegak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka', benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén bdégake' neda' lo na'gak benne' Roma ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, nich wséjwgake' neda' liž ya.

18 Naž kate' ba wnnábgekle benne' Roma ka' neda', gónegekle' wsángake' neda', dan' gókbe'egekle' bi nbaga'a zia gata'.

19 Benne' judío ka' bséjwgake' xnezgak benne' ka' gónegekle' wsángake' neda', na' ben byenen wnnaba' cha'a law benne' Sésar nich wchi'a laže'e neda', na' kege nich yesbaga'a benne' wláž chežo ka' zia.

20 Che len bliža' le'e nich le'ela' le'e, na' wchálj lena' le'e, dan' nžeja' do ya ni dan' žxen laža'a da' žxen láže'žo žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da' bchebe laže'e gonne' chežo.

21 Naž légake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan' gan nbab Judea kan nak che da' žaken chio', na' bi na' la' nitó benne' ljeżžo nga, benne' judío, nich wloe'ele' neto' cha' zoa no benne' bi da' znnie' chio'.

22 Na'a, žénelto' yenlto' da' nno', da' žejl̲i'o,
dan' nnezlto' yógo'te latje z̲nnegak benách
ka' chegak benne' ka' zej nzi' l̲o ná'gake'
diža' koben'.
23 Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to ža, na' ža
na' benne' zan bdóbgake' gan zoe'. Wzó l̲aw
Pablo zildo', na' gól̲tele', bzejni'ile' l̲égake',
na' bzenle' l̲égake' kwáselo kan z̲nna bia'
Dios. Gónele' wl̲oe'ele' l̲égake' nak dot da'
li da' z̲chal̲je' kan nak che Jesusen'. Nich
gone' ki bkonle' žin da' bchi'le Moisés, na'
da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz
Dios.
24 Bal̲e' wz̲í' l̲o ná'gake' da' bchal̲j Pablon',
san yezíka'gake' bi bejl̲é'gaken'.
25 Dan' gok chóplegake', wzó l̲áwgake'
žezá'gake' ga na', na' Pablon' gože' l̲égake',
na' wnné':
—Nakkze da' li da' wnná Dios Be' La'y
l̲o na' Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios,
dan' bzejni'ile' x̲a x̲to'žo ka', katen' wnné':
26 Wyéj l̲awgak benne' ka', na' yé'gako'-ne':
Wzé nagle, san bi chejní'ilele.
Wíale, san bi l̲é'elele.
27 Benne' ki nak zide yichj l̲áz̲do'gake'
na' bi be žazen l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.
Žóngake' kan žongak benne' l̲o chol̲e ka'.
Bi z̲l̲é'egekle' l̲en yej l̲áwgake'
na' bi žéngekle nággake',
na' bi žejní'il yichj l̲áz̲do'gake'
na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios
nich gak yeyóngaka'-ne'.
28 Na'a, žal̲a' nnézlele da' ni. Dios žsel̲e'e
neto' l̲awgak benách zi'to' ka' nich yelágake',
katen' yéngekle' x̲tiže'e.
29 Kate' beyóž bchal̲j Pablon' da' ki,
naž bežojgak benne' judío ka', na' želdíl̲
díža'gake' l̲a' l̲égakze'.
30 Pablon' bga'ne' ga na' chopiz, na' wzóe'
to l̲o yo'o gan žiz̲jwe', na' wdape' ba la'ne
yógo'te benne' ka' bedjwíagake' l̲e'.
31 L̲en yel̲a' wechóg l̲aže' bchal̲je' kan z̲nna
bia' Dios. Bsedle' benách ka' kan nak che
X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' bi wzóa no
benne' wsejwe' x̲neze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷo YEŽ ROMA

Pablo žape' "Padioχ" benách ka' che Jesús ḷo yež Roma

1 Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bḷiž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchaḽja' diža' chawe' chien'.
2 Bchebe ḷaže' Dios ža ni'te sele'e diža' chawen' chežo. Bene' ki ḷo na'gak benne' ka' bcháḽjgake' ḷo wlaze' Ḷe', na' ḷégake' bzójgake' χtiže'e ḷe'e yiche la'y che Dios.
3 Bzójgake' yógo'te da' žaḽa' gon ẕí'nkze Dios, Bennen' nake' Χanžo Jesús, Benne' Criston'. Ḷo yeḽa' benách chie' nake' ẕa'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka',
4 san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Ẕi'n Dios, na' nape' dot yeḽa' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' ḷo yeḽa' got.
5 Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ẕzi'žo da' žonn Dios chežo ḷo yeḽa' ži'i ḷaže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich ḷo wlaze' Ḷe' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejḷé'gake' chie' Ḷe', na' góngake' kan ẕnna χtiže'e.
6 Benle ḷe'e da' ẕinnj tẕen ḷen benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bḷiž Dios ḷe'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.
7 Dios nži'ile' ḷe'e, na' bḷiže' ḷe'e nich gakle che Ḷeze'. Ẕnnabla' Χažo Dios ḷen Χanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáẕdo'le.

Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che Jesús ḷo yež Roma

8 Ẕzo ḷawa' ẕzoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóχkeno'" kan nak chele yógo'tele, dan' ẕchaḽjgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejḷe'le chie' Ḷe'.
9 Dot ḷaža'a žona' χchin Dios, na' ẕchaḽja' diža' chawen' kan nak che Ẕi'ne'. Nnézkzele Dios ẕcháḽjḷenteza'-ne', na' ẕnnabla'-ne' gon chawe'e ḷe'e.
10 Ẕnnábtezla' Dios, cha' naken da' žénele' Ḷe', gonne' neda' latje yedjwía' ḷe'e.
11 Ki ẕnnabla'-ne' dan' žak ḷaža'a ḷe'ela' ḷe'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wneẕjw Dios Be' La'y chele, da' gonen ga gólele ḷo da' nak che Χanžon'.
12 Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejḷe'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.
13 Ẕí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni. Gok ḷaža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnen chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebéḷenlele da' ẕchaḽja', kan žebéḷengeklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
14 Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka' nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'.
15 Che ḷen, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchaḽja' diža' chawen' gan zoale ḷe'e ḷo yež Roma.

Yeḽa' wak ẕen che diža' chawen'

16 Bi žedoe'ela' ẕchaḽja' diža' chawen', dan' napen yeḽa' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejḷé'gaken'. Gan ẕzo ḷaw, žénele Dios yéngeklen benne' judío ka', na' te na' yéngeklen benách zi'to' ka'.
17 Diža' chawen' ẕḷoe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' ḷawe' Ḷe', cha' chejḷe'žo chie' Ḷe', na' bi gak chope ḷáže'žo. Kan nak da' ni nyejw ḷe'e yiche la'y, da' ẕnnan: "No benne' nake' chawe' dan' žejḷi'e che Dios, gata' yeḽa' nban chie'."

Ẕia da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga

18 Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bḷoe'ele' ḷaw bi ẕḷe'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e ḷégake', benne' ka', ḷo yeḽa' bi nak chawe' chégake' ẕzóagake' cheḽa'ale da' naken dot da' li.
19 Ki naken chégake' dan' bḷa' da' nak bian' zoakze Dios ḷawgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze bḷoe'elen' ḷaw gan nníta'gake'.
20 Ža ni'te katen' wzó ḷaw gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak bian' da' bi gak ḷe'elžo che Dios, kan zej nak yeḽa' wak ẕen chie', na' da' nakkze' Ḷe'. Che ḷen, bi gak nnágake' bi zej nbage'e ẕia.

21 Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n
zéngake' le' kan žala' wká'n zenžo-ne',
na' bi belyi'e Le': "Žóxkeno'." Che len
dáche'ze beyák da' zza' láže'gake', na' bchol
yichj lázdo'gake' dan' béngake' zide yichj
lázdo'gake'.
22 La'kze gókgekle' žejní'ile'egekle',
beyákgake' benne' bi nnezle ka',
23 dan' bká'ngake' yela' zen che Dios,
Benne' zóateze', na' bka'n zéngake' lo'a ka',
da' ka' zej naken ka benne' ka' žátgakkze',
na' ka bia ka' zoa xílgakba', na' ka bia
yixe' ka' želdaba' lo yo, na' ka bele ka' žzob
kwíngakba' lo yo.
24 Che len Dios bebéj yichje' légake' nich
góngake' da' kegle ka' da' zze láže'gake', na' ki
goken, bka'n sto' kwíngake' toe' len yetóe'.
25 Goken ki dan' bká'ngake' xtiža' Dios,
da' naken dot da' li, na' wzí' lo ná'gake'
to da' wen laže'. Wdápegake' ba la'ne, na'
bka'n zéngake' da' ka' ben Dios, na' kege
Dios na'kze, Bennen' žala' wká'n zéntezžo.
Ka'kze gaken.
26 Che len Dios bebéj yichje' légake' nich
góngake' da' ka' zze láže'gake' da' žóngaken ga
žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yela' zzoalen
benne' byo, nich góngake' da' zej naken
sban.
27 Lezka' bengak benne' byo ka',
bká'ngake' yela' zzoalen no'le, na' wzé
láže'gake' da' zej nak sban da' žóngake'
toe' len yetóe', na' béngake' da' žóngaken
ga žedoe'elžo, dan' wnníta'lengake' la' ljež
benne' byógakze'. Benne' ka' béngake' ki
zzáka'gake' lo bela' žen chégake' dan' bebí'i
Dios chégake' da' naken tlebe len dolan' da'
béngake' dan' bká'ngake' Dios.
28 Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba
la'ne, che len bebéj yichje' légake' nich sa'
láže'gake' da' wen laže', na' góngake' da' bi
zakan'.
29 Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'.
Žóngake' yela' sto' ka'.
Žóngake' da' kegle.
Zdan láže'gake' yela' gape.
Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka'.
Žótgake' ljéžgake' ka'.
Zdíl-lengake' ljéžgake' ka'.
Žon láže'gekle' benách ka'.
Žónle'egake' da' zinnj.
Znnégake' che ljéžgake' ka'.
30 Znnágake' da' wen laže' che ljéžgake' ka'.
Bi zlé'egekle' Dios chawe'.
Zej nake' benne' bizjw ka'.
Žon kwíngake' benne' blo ka'.
Zka'n zen kwíngake'.
Žíljgake' da' zinnj da' góngake'.
Žeží'igake' che xa xná'gake'.
31 Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.
Bi žóngake' da' bchebe láže'gake' góngake'.
Bi zej nake' ži'i laže' kan žala' gákgake'.
Bi ženít láwgake' che ljéžgake' ka'.
Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka'.
32 Nnézkzegekle' da' bzoa Dios to chi'ize
kan žala' gak chegak benne' ka' žóngake' da'
ki, gátgake' to chi'ize. La'kze nnézgeklen',
kégeze žóngake' ki, san žaz láže'gake' benne'
ka' žóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

1 Che len, bi gak gon kwino' chawe', no
benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen'
znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan'
znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'.
2 Nnézkzelžo kan zchi'a laže' Dios. Lo da'
naken dot da' li zchi'a laže'e benne' wen da'
zinnj ka'.
3 Le' znnio' chegak benne' ka' žóngake' da'
kegle, na' lezka' žono' le'. ¿Žeklo' wdé gónzele
Dios kate' wchi'a laže'e le'?
4 ¿Zka'no' ka'ze yela' ži'i laže' che Dios, na'
yela' zbez zen laže' chie', na' kan žone', zžele'
nich že'e le'? ¿Bi nnézkzelo' Dios žónlene' le'
lo yela' ži'i laže' chie' nich gata' chio' latje
yeyát lažo'o?
5 Lo yela' lazdo' zižje chio' bi beyát lažo'o.
Che len ztobo' yela' zzaka' da' yebí'i Dios
chio' kate' wchi'a laže'e benne' ka', na' gak
bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge'
chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'.
6 La' ža na'ze yebi'ikze Dios che to to
benne' kan zej nak da' béngake' to toe'.
7 Wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne
chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken
chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe'
da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežójgake'

chawe' ḻawe' Ḻe', nich sóagake' nbángake' to chi'ize.
8 Dios, ḻo yeḻa' zża'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zzí'igake' che x̱tiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan ẕnna da' naken dot da' li, san žóngake' da' bi naken chawe'.
9 Sáka'gak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gak nyache' ḻáže'gake'. Ga ẕzo ḻaw gaken ki chegak benne' judío ka', na' ḻezka' gaken chegak benách zi'to' ka'.
10 Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe', na' gape' ḻégake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj ḻázdo'gake'. Ga ẕzo ḻaw gone' ki chegak benne' judío ka', na' ḻezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.
11 Ki wchi'a ḻaže' Dios benách ka', na' Ḻe' ẕḻe'ele' yógo'te benách ka' ka zej nakkze'.
12 Gatgak yógo'te benách ka' žóngake' doḻa', ḻa'kze bi žákbe'egekle' zzí'igake' che x̱tiža' Dios dan' bi na' yéngekle' x̱tiže'e. Ḻezka', ka nak da' ẕnna x̱tiža' Dios, Ḻe' wchi'a ḻaže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e x̱tiže'e, san žóngakkze' doḻa'.
13 Ki gaken dan' benne' ka' žénzegekle' x̱tiža' Dios bi zej nake' chawe' ḻawe' Ḻe', san yeyakgak chawe' benne' ka' žóngake' kan ẕnna x̱tiže'e na'.
14 Ka nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san žóngakkze' kan ẕnna x̱tiža' Dios ḻa'kze bi na' yéngeklen', zoa to da' bzoa Dios ḻo yichj ḻáẕdo'gake' da' žsedlen ḻégake'.
15 Benne' ki ẕḻoé'egekle' ḻaw žon žin x̱tiže'e da' yo'on ḻo yichj ḻáẕdo'gake'. Da' žon da' yo'on ḻo yichj ḻáẕdo'gake' nak bian' naken ki. Kan zza' ḻáže'gake', žesbága'gake' ljéžgake' ka' ẕia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'.
16 Ki yebí'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a ḻaže'e yógo'tegake' ḻo na' Jesús, Benne' Criston', kan zej nak da' béngake', na' kan nak da' wzá' ḻáže'gake'. Ki žsedle diža' chawen' da' ẕchaḻjan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnnakze Dios

17 Ḻe'e ẕnnale nakle benne' judío ka', na' žx̱en ḻáže'le yelale dan' žonle kan ẕnna x̱tiža' Dios, na' ẕka'n ẕen kwinle dan' žéklele nónbia'le Ḻe',
18 na' nnézkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' Ḻe', da' žsédlele ḻe'e, na' žákbe'elele da' naken dot chawe'.
19 Zej nnita' benne' ka' ẕdágake' ga yoble, kan žongak benne' ḻo choḻe ka'. Žéklele wak wzejní'ilele benne' ka' zej nchoḻ yichj ḻáẕdo'gake'.
20 Žéklele wak wsédlele benne' ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka' žejní'igekle' láte'do'ze, dan' nzi' ḻo na'le x̱tiža' Dios da' žsedlen benách ka' kan nak yeḻa' žejní'il da' naken dot ḻi ḻaže', na' da' naken dot da' li.
21 Na'a, ḻe'e žsédlele yezika' benách ka'. ¿Bi žaḻa' wsédl kwinle? Ḻe'e ẕnnale: "Bi kwano'". ¿Ẕbanle ḻe'e?
22 Ḻezka' ẕnnale: "Bi gono' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'". ¿Žonle ḻe'e doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'? Ḻe'e bi zḻé'elele chawe' lo'a ka'. ¿Ẕbanle ḻe'e da' zej že' ḻo yodo' chégaken?
23 Ẕka'n ẕen kwinle dan' nzi' ḻo na'le x̱tiža' Dios. ¿Ẕka'nle ḻe'e Dios ka'ze, dan' ẕzoale da' wnnakze' Ḻe' cheḻa'ale?
24 Nyejw ḻe'e yiche la'y kan žonle, dan' ẕnnan: "Ni'a che da' žonle ḻe'e, benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' ẕnne zí'gake' che Dios."
25 Wak yebéḻenlele da' nžogen ḻo beḻa' chele, benne' byo ka', dan' nak bian' nzi' ḻo na'le x̱tiža' Dios, cha' žonle kan ẕnna x̱tiže'e, san cha' ẕzoale da' wnnakze' Ḻe' cheḻa'ale, ba beyakle ka zej nak benne' ka' bi zej nake' che Dios.
26 Che ḻen, benne' byon', benne' bi nžog ḻo x̱peḻe'e dan' nak bian' no benne' byo nzi' ḻo ne'e x̱tiža' Dios, san žone' dot kan ẕnna x̱tiže'e, benne' ni nake' ḻaw Dios ka to benne' byo nžog ḻo x̱peḻe'e dan' nak bian', ḻa'kze bi nžogen ḻo beḻa' chekze'.
27 Benne' byon' bi nžog ḻo x̱peḻe'e da' nak bian' no benne' nzi' ḻo ne'e x̱tiža' Dios, san žone' dot da' ẕnna x̱tiže'e, ka žon benne' ni ẕḻoe'elen nbága'le ḻe'e ẕia, ḻa'kze nzi' ḻo na'le x̱tiža' Dios, na' nžog ḻo beḻa' chele dan' nak bian' naken ki, san bi žonle kan ẕnna x̱tiže'e na'.
28 Cha' to benne' judío nakzen' ḻo beḻa' žen chie', bi nakkze' benne' judío, na' da' nak bian' da' nžogzen ḻo beḻa' chie' bi naken ḻi ḻaže'.
29 Bennen' nake' ki ḻo yichj ḻáẕda'we' nake' da' li benne' judío, benne' nake' che Dios,

na' da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken li laže' naken to da' yo'on lo yichj lázda'we'. Da' nak bian' da' naken li laže' naken che be' nakkzžo, na' kege che yela' benachze chežo. Bennen' nake' che Dios ki, bi žápegak benách ka' le' ba la'ne, san Dios na'kze žape' le' ba la'ne.

3

1 Cha' ki naken, ¿biz da' chawe' žaken che to benne' dan' nake' benne' judío? ¿Biz da' chawe' žaken che benne' byo, benne' judío, dan' nžog da' nak bian' lo xpele'e?
2 Da' cháwe'le'e naken chie', na' da' zan kan zej naken. Da' naken blo, Dios bdie' diža' la'y chie' lo na'gak benne' judío ka'.
3 Bale' bi žejlé'gake' che Dios. ¿Žeklo' bi gon Dios kan znna xtiže'e dan' bi žejlé'gake' chie' Le'?
4 Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo žónteze Dios kan znna xtiže'e, la'kze žon láže'gak yógo'te benách ka'. Kan nak chie' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Gak bia' nako' chawe' dan' žono' kan znno',
na' yežojo' chawe' cha' no benne' wchi'a laže'e Le'.
5 Kate' žonžo da' kegle, Dios znne' bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak bian' Dios nake' chawe'. Zej nnita' benne' ka' znnágake': "Da' kegle da' žonžo nak bian' Dios nake' chawe', na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o."
6 Bi naken ki. Chela' ga'n zen Dios ni'a che da' kegle da' žonžo, ¿nakxkze gak wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?
7 Kate' no benne' žon laže'e, Dios znne' bi zchalj bennen' da' naken dot da' li kan žone' Le'. Da' ni nak bian' nak dot da' li da' znnakze Dios. Zej nnita' benne' ka' znnágake' da' žon láže'gake' légake' žonen ga ga'n zen Dios, na' bi žala' choge' chégake', bi nne' zej nbage'e dola'. Ki znnágake'.
8 ¿Nnažo: "Gonžo da' kegle nich gak da' nak chawe'?" Benne' ka' znne zí'gake' chežo znnágake' žsedlžo da' ki, na' naken chawe' chog Dios chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo dola'

9 ¿Bizkze nnažo na'a? Kan nak cheto' neto', benne' judío ka', ¿nákžeto' chawe' ka yezika' benách ka'? Bi nakto', dan' ba bloe'elto' nga, zej nbaga' benách judío ka' dola', na' lezka' zej nbaga' benách zi'to' ka' dola'. Yógo'težo nbága'žo dola'.
10 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Bi zoa nitó benne' nake' chawe', nitóe'.
11 Nitó benne' žejni'ile'.
Nitó benne' žilje' Dios.
12 Yógo'tegake' zdágake' ga yoble; yógo'tie' zej nnitle'.
Nitó benne' žone' da' nak chawe', nitóe'.
13 Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka' da' zej nyaljwn.
Len da' znnágake' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'.
Diža' da' žežojen žoá'agake' naken ka da' yožen laye' bele snia ka'.
14 Len da' znnágake', znne zí'gake' chegak benne' ka'.
15 Nníta'gake' zbézgake' nich gótgake' benách ka'.
16 Zbía yí'tezgake', na' žsaka' zí'tezgake' ljéžgake' ka'.
17 Bi gak gá'nlengake' ljéžgake' ka' cháwe'do'.
18 Bi zžébegake' Dios.
19 Nnezlžo bchalj Dios yógo'te da' ki, da' ži'e benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Che len bi gak nitó benne' nne' bi nbage'e dola', na' yógo'te benách, benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, Dios wchi'a laže'e légake'.
20 Že' láže'gak benne' judío ka' góngake' da' znna xtiža' Dios nich yeyákgake' chawe', san bi gak nitó benne' yeyake' chawe' ki, dan' bzoa Dios da' wnnakze' nich gákbe'elžo nbága'žo dola', dan' bi žonžo dot da' wnnakze' Le'.

Yelažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Cristo

21 Na'a, ba bla' law kan gak yeyakžo chawe' law Dios. Bi gak yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' žónzežo kan znna xtiže'e, la'kze nyejw le'e yiche la'y da' wnnagak benne' ka' bchálgake' lo wláz Dios, dan' zloe'elen kan gak yeyakžo chawe' lawe' Le'.
22 Dios žonkze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le' dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' gone' ga yeyakgak chawe' yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'. Tlebe zej nak yógo'te benách,
23 dan' yógo'tie' béngake' dola', na' bi zej nake' chawe' kan nak Dios dot chawe'.
24 Dios, lo yela' ži'i laže' chie', žonze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le', na' beyone'

žo'o chawe' dan' Jesús, Benne' Criston', beya'we' žo'o.
25 Ki goken dan' Dios bdie' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got lo wlazžo žo'o. Le' blalje' xchene', da' žeká'n dola', dan' žaken chežo cha' žejle'žo chie' Le'. Ki ben Dios nich gak bia' Le' nake' chawe', la'kze lo yela' zbez zen laže' chie' bzoe' chela'ale dola' ka' da' benžo ža ni'te.
26 Ki ben Dios, na' bloe'el kwine' chawe' ža ni zoažo na'a, na' zga'ne' chawe' la'kze žeké'e dola' da' zej nbaga' benách ka', na' žone' ga žeyákgake' chawe' cha' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston'.
27 ¿Wak wká'n zen kwinžo dan' nakžo chawe' law Dios? Bi gakžo. ¿Biz chen'? Naken dan' belažo, kege dan' žonžo kan znna xtiža' Dios, san dan' žejlé'zežo che Jesús, Benne' Criston'.
28 Na'a, nnezlžo žeyák chawe' to benne' law Dios dan' žejli'e che Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone' kan znna xtiža' Dios.
29 ¿Nak Dios Dios chégakze benne' judío ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách zi'to' ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách zi'to' ka',
30 dan' zoa toze Benne' nake' Dios. Dios na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka' lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone' Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston', na' lezka' gone' ga yeyakgak chawe' benne' zi'to' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo bela' chégake' dan' nak bian'.
31 Na'a, cha' belažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', ¿wak nnažo biž zaka' da' bchi'le Dios žo'o? Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo zloe'elen nak choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

1 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran, xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law Dios?
2 Chela' beyák Bran chawe' law Dios dan' wzóa da' benkze' le', wak wká'n zen kwine', san kege law Dios.
3 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' che len Dios ble'ele' le' ka benne' chawe' lawe' Le'."
4 Cha' zoa no benne' žone' xchinžo, da' žízjwžo-ne' bi naken to da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo chie'.
5 Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios, la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne' ka' bi zej nake' chawe', znne' nake' chawe' lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'.
6 Lezka' bchalj Dabí kan žaken da' chawe' che no benne', Dios znne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be žin bene'.
7 Ki wnná Dabín':
Ba nez zen naken che bennen' Dios ženít lawe' chie' ka nak da' kegle da' bene'.
Na' žeké'e dola' da' nbage'e.
8 Ba nez zen naken che bennen', Dios bi žesbage'e le' zia ni'a che dola' da' bene'.
9 ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, o lezka' žaken chegak benne' byo ka' bi nžog ki lo bela' chégake'? Ba wnnákzežo beyák chawe' Bran na' law Dios dan' bejli'e chie' Le'.
10 ¿Batx beyák chawe' Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog lo xpele'e dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken kate' ba nžogen lo xpele'e, san zga'ale goken.
11 Bran na' bejli'e che Dios katen' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog lo xpele'e dan' nak bian', dan' zloe'elen ba beyake' chawe' law Dios. Goken ki nich gak Bran na' ka xagak benne' ka' chejlé'gake' che Dios, la'kze bi nžog lo xpéla'gake' dan' nak bian'. Dan' žejlé'gake' che Dios, gak nna Dios zej nake' chawe' lawe' Le'.
12 Nak Bran na' xa wdé chegak benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Dios. Kégeze nake' xagak benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian', san lezka' nake' xagak benne' ka' žóngake' kan ben Bran na', dan' žejlé'gake' che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'.

Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejle'žo chie' Le'

13 Bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na', na' chegak za'sóe' ka', gata' chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege dan' žóngake' kan znna xtiža' Dios, san dan'

beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'.
14 Chela' yežlyó nga gata' chégakze benne' ka' žóngake' kan znna xtiža' Dios, bi gon byenen chejle'žo chie', na' gak da' bchebe laže' Dios to da' bi zaka'.
15 Xtiža' Dios zloe'elen žo'o nbága'žo zia, da' žonen ga chog Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin da' wnnakze Dios, bi gak bága'gak benách ka' zia dan' bi béngake' kan wnnakze' Le'.
16 Che len žebelžo dan' žala' si'žo dan' bchebe laže' Dios dan' žejle'žo chie' Le', dan' nak bian' naken to da' žonnze' chežo. Ki naken nich gak bia' gata' dan' bchebe laže' Dios gonne' chegak yógo'te za'só Bran na', kégeze chegak benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' wnnakze Dios, san lezka' chegak benne' ka' žejlé'gake' che Dios kan bejlé' Bran na' che Dios. Bran na' nake' ka xažo yógo'težo žo'o, nolžo žejle'žo che Dios.
17 Ki naken kan nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Bran na', dan' znnan: "Bzoa' le' ka xagak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó."

Ki naken, law Dios, Bennen' bejlé' Bran na' chie', nak Bran na' ka xažo yógo'težo. Dios na' žesbane' benne' gat ka', na' zchalje' che to benne' bi na' soe' kan ba zoakze bennen' bi na' soe'.
18 Ki naken dan' Dios gože' Bran na': "Benne' zante gakgak za'só' ka'." Bran na' bejli'e che Dios, na' bxen laže'e Dios gone' dan' bchebe laže'e wnezjwe' chie', la'kze bi gok le'ele' dan' žxen laže'e si'e, na' ka' goken, wyó'o lo ne'e gake' xagak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
19 Bran na' bi gok chop laže'e kan žejli'e che Dios, la'kze ba zeje' ka to gaywá' yiz, na' bejsá' laže'e kan nak che bela' žen chie', da' ba natkzen dan' ba ngóleli'e, na' lezka' kan nak che Sara, zo'le', nake' no'le wbíž.
20 Bi gok chop laže'e, na' bi goke' benne' bi žejlé' kan nak da' bchebe laže' Dios gone' chie', san gokže' choch dan' bejli'e che Dios, na' bka'n zene' Dios.
21 Dot laže'e bxen laže'e Dios, nape' yela' wak gone' dot dan' bchebe laže'e gone'.
22 Che len, Dios bzoe' che Bran na' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie' Le'.
23 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe' Le'." Ki nyejwn le'e yichen', kégeze nich yebélenlen Bran na',
24 san nich yebélenlžon lezka' žo'o. Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane' Xanžo Jesusen' lo yela' got.
25 Jesusen', Dios bdie' Le' nich gote' ni'a che dola' da' nbága'žo žo'o, na' besbane' Le' lo yela' got, nich gak gone' ga yeyakžo žo'o chawe' lawe' Le'.

5

Da' žata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

1 Na'a, znna Dios ba beyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha' žejle'žo chie' Le', na' che len ba begá'nlenžo Le' cháwe'do'.
2 Dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', žebélenlžo da' žonn Dios chežo, dan' žon chochen lázdo'žo. Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo yela' baní' che Dios.
3 Kégeze ki žebelžo, san lezka' žebelžo kate' zzáka'žo, dan' nnezlžo da' zzáka'žo žsedlen žo'o kwezžo zen laže'.
4 Kate' zbezžo zen laže' žežojžo chawe' law Dios, na' kate' ba bežojžo chawe' lawe' Le' žxen láže'žo Lekze' gáklene' žo'o.
5 Kate' žxen láže'žo Le', bi žak chope láže'žo. Ki naken dan' yela' nži'il che Dios len žo'o yo'on yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen' bsela' Dios chežo, žone' ga žaken chežo ki.
6 Katen' bi gok yelažo žakze chežo, kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo wlazžo žo'o, kate' ne gokžo benne' dola' ka'.
7 Bi yénele no benne' gate' lo wláz to benne' chawe'. Wak no benne' wechóg laže'e gate' lo wláz to benne' nake' dot chawe'.
8 Dios zloe'ele' žo'o kan nží'ile'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o kate' ne gokžo benne' dola' ka'.
9 Ba beyakžo chawe' law Dios dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, katen' blalje' xchene'. Che len žxen láže'žežo Le' yeslé' žo'o lo ža chog Dios chegak benne' dola' ka' gátgake' to chi'ize.
10 Katen' bi ble'elžo Dios chawe', Zi'nkze Dios gote' lo wlazžo žo'o nich gak yeyakžo toze len Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen'

bene' ga ba beyakžo toze l̲en Diosen', žx̲en l̲áže'žežo yelažo to chi'ize.

11 L̲ezka' žebelžo l̲aw Dios ni'a che da' ben X̲anžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze l̲en Diosen' ni'a che da' bene' L̲e'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

12 Bl̲a' dol̲a' l̲o yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' dol̲a', l̲ezka' wyó'o yel̲a' got. Che l̲en gatgak yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' zej nbage'e dol̲a'.

13 Zga'ale kate' bl̲a' da' bchi'le Dios l̲o yežlyó nga, bengak benách ka' dol̲a', benne' ka' wnníta'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' z̲ia dan' bi béngake' ka z̲nna x̲tiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le' L̲e' gan wnníta'gake'.

14 Kate' wzó l̲aw zoa Adán, na' zejte ža wzóa Moisés gotgak yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' dol̲a', l̲a'kze bi bzóagake' chel̲a'ale to da' wnnakze Dios kan ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze l̲en Adán na' dan' zej nake' z̲a'sóe' ka'. Da' ni z̲l̲oe'elen žo'o kan gakgak yógo'te benách ka' toze l̲en Benne' Criston', benne' ka' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.

15 Da' žonnze Dios chežo bi naken ka da' goken chežo ni'a che dol̲an' da' ben Adán na'. Ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen', gatgak yógo'te benách ka'. Da' z̲énl̲e'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yel̲a' nban da' zejlí kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'.

16 Da' žonnze Dios chežo bi naken tl̲ebe ka da' goken chežo ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che dol̲an' da' bene', l̲ezka' bchog Dios chegak yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gak yeyakžo chawe' l̲awe' L̲e' l̲a'kze nbága'žo dol̲a' zan.

17 Wyó'o yel̲a' got yežlyó nga ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' yeyákgake' chawe' l̲aw Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.

18 Dios bchoge' chegak yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. L̲ezka' yógo'te benách ka' gak yeyákgake' chawe' l̲awe' L̲e' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

19 Beyakgak benne' zan wen dol̲a' ka' dan' bi ben toze bennen' kan z̲nna x̲tiža' Dios. L̲ezka' benne' zan yeyákgake' chawe' l̲aw Dios dan' ben yetoze Bennen' kan z̲nna x̲tiža' Dios.

20 Wyó'o da' wnnakze Dios l̲o yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' dol̲a'. Dan' gok bia' zej nbage'e dol̲a', l̲ezka' gok bia' z̲énl̲e'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'.

21 Gota' yel̲a' wak che dol̲a' goten žo'o. L̲ezka' da' žonn Dios chežo napen yel̲a' wak gonen ga yeyakžo chawe' l̲awe' L̲e' ni'a che da' ben X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne' Cristo

1 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žal̲a' gonžo dol̲a' nich l̲o yel̲a' nži'il che Dios L̲e' yenít l̲awe'e chežo da' zanže?

2 ¡Bi gónkzežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dol̲a'. ¿Nakx̲kze gak gónžežo dol̲a'?

3 ¿Bi nnézlele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze l̲en Benne' Criston', dan' bezoažo nis z̲l̲oe'elen žo'o ba wdežo l̲o yel̲a' got tz̲en l̲en L̲e'.

4 Kan goken, gótl̲enžo-ne' tz̲en, l̲ezka' bgáche'l̲enžo-ne' tz̲en l̲o yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, l̲en yel̲a' wak z̲en chie' besbane' Benne' Criston' l̲o yel̲a' got, l̲ezka' bene' ga bebánl̲enžo tz̲en Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.

5 Cha' bénl̲enžo tz̲en Benne' Criston', na' gotžo kan gote' L̲e', l̲ezka' gónl̲enžo-ne' tz̲en, yebanžo l̲o yel̲a' got kan bebane' L̲e'.

6 Ba nnézkzelžo da' ni: yel̲a' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdál̲enen L̲e' tz̲en l̲e'e yag kroze nich kwia yi' yel̲a' benách chežo da' bénl̲enžon dol̲a', nich biž nna bia' da' nak dol̲a' žo'o.

7 Cha' nakžo toze l̲en Bennen' gote' ni'a che dol̲a', na' ba beyakžo chawe' l̲aw Dios, biž nbága'žo dol̲an', na' biž yo'ožo l̲o na' dol̲a'.

8 Na'a, cha' nátl̲enžo tz̲en Benne' Criston',
žejl̲e'žo yebánl̲enžo-ne' tz̲en,
9 dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston'
l̲o yel̲a' got, na' biž gate'. Che l̲en biž bi gak
gon yel̲a' got na' chie' L̲e'.
10 Kan goken, gote' L̲e', toze chi'i gote' ni'a
che dol̲a' da' wbága'žo žo'o, san kan naken,
zoe' nbane', nbánl̲ene' Dios.
11 L̲ezka' žal̲a' géklele l̲e'e naken chele ka
ba nátkzele nich biž gonle dol̲a', san zoale
nbanle nich gonle kan z̲nna x̲tiža' Dios, dan'
nakle toze l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
12 Che l̲en, bi we'le latje da' naken dol̲a',
nich bi gonen ga gonle dol̲a' l̲o bel̲a' žen
chele da' gatkzen. Biž gonle kan nak da' z̲ze
láže'le da' kegle l̲o bel̲a' žen chele.
13 Bi wdé kwinle l̲o na' da' naken dol̲a',
na' bi gonle da' kegle, san le wdé kwinle l̲o
na' Dios dan' ba bebanle l̲o yel̲a' got, na' le
wdé bel̲a' žen chele l̲o ne'e nich gónl̲enen' da'
naken chawe'.
14 Bi we'le latje da' naken dol̲a', nich bi
gonen ga gonle dol̲a', dan' bzoa Dios l̲e'e
nich gonle kan z̲nna da' chawe' chie' L̲e', na'
kege gónžele kan z̲nna da' bchi'le' benách
dol̲a' ka'.

Da' žsaka' l̲ebe kan nak che benne' ndo'w

15 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žal̲a' gonžo dol̲a'
dan' biž yo'ožo l̲o na' da' bchi'le Dios benách
dol̲a' ka', san žonžo kan z̲nna da' chawe' che
Dios? ¡Bi gonžon!
16 Ba nnézkzelele cha' wdé kwinle l̲o na'
to benne' nich gakle benne' ndo'w chie'
ka', na' nich gonle kan z̲nna x̲tiže'e, to
chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che bennen'
žonle kan z̲nna x̲tiže'e. L̲ezka' gaken cha'
wdé kwinle nich gonle dol̲a' da' gonen ga
gatle, o cha' wdé kwinle nich gonle kan
z̲nna x̲tiža' Dios, Bennen' gone' ga yeyakle
chawe' l̲awe' L̲e'.
17 Na'a, žox̲ken Dios. L̲a'kze zga'ale gokle
benne' ndo'w ka' l̲o na' dol̲a', na'a dot l̲áže'le
žonle kan z̲nna x̲tiža' Dios, dan' bde kwinle
l̲o nan'.
18 Dan' ba belale l̲o na' dol̲a', ba beyakle
ka benne' ndo'w ka' l̲o na' da' naken
chawe'.
19 Z̲chál̲jl̲ena' l̲e'e kan žak chegak benách
ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo l̲o yel̲a'
benachze chele. Zga'ale bde kwinle tz̲en l̲en
bel̲a' žen chele l̲o na' da' kegle, na' l̲o na' da'
bi naken chawe', na' gokle ka benne' ndo'w
ka' chen, na' benle x̲chin da' bi naken
chawe'. Na'a, le wdé bel̲a' žen chele l̲o
na' da' naken chawe', nich gakle ka benne'
ndo'w ka' chen, na' gonle x̲chin da' naken
chawe' nich gakle benne' ka' zej nake' che
Dios.
20 Katen' gokle ka benne' ndo'w ka' l̲o na'
dol̲a', bi benle x̲chin da' naken chawe'.
21 Na'a, ¿gok chawe' chele ni'a che da'
benle zga'ale? Na'a dan' benle žonen ga
žedoé'elele, na' žonen ga gat to chi'ize no
benne' žonen'.
22 Na'a ba belale l̲o na' dol̲a', na' nakle ka
benne' ndo'w ka' che Dios, dan' žonen ga žak
da' chawe' chele dan' žonen ga nakle che
Dios, na' žonen ga naple yel̲a' nban da' zejlí
kanne.
23 Laz̲jw no benne' žone' dol̲a' naken yel̲a'
got, san da' žonnze Dios chežo naken yel̲a'
nban da' zejlí kanne, dan' napžo dan' nakžo
toze l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' l̲ebe yel̲a' z̲chag na'

1 Z̲í'na'do' ka', nólele l̲e'e nzi' l̲o na'le da'
bchi'le Dios benách judío ka'. Nnézkzelele
yo'o l̲o na' x̲tiže'e na' no benne' kate' ne zoe'
nbane'.
2 L̲ezka' to no'le nžag ná'l̲ene' to benne'
byo yoe'e l̲o na' benne' byo chien' kate' ne
zoa nban benne' byo chien', dan' ki z̲nna
da' bsedle Dios kan nak che yel̲a' z̲chag
na', san cha' ba got benne' byo chien', na'
nžoj no'len' l̲o na' x̲tiža' Dios dan' bchagen
l̲égake'.
3 Ki naken, kate' ne zoa nban benne'
byo chien', cha' no'len' wchág ná'l̲ene' no
benne' byo yoble, gone' dol̲a' da' wká'n
ditjen yel̲a' z̲chag na', san cha' ba got benne'
byo chien', na' nžoj no'len' l̲o na' x̲tiža' Dios
na', na' na'a, cha' wchág ná'l̲ene' to benne'
byo yoble, bi gone' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen
yel̲a' z̲chag na'.
4 L̲ezka' žaken chele, z̲í'na'do' ka'. Dan'
nžagle Benne' Criston', naken ka ba nátkzele
l̲e'e, na' biž yo'ole l̲o na' da' bchi'le Moisés
žo'o, nich gak gakle che Benne' yoblen'.
Na'a nakle che Benne' Criston', Bennen'
bebane' l̲o yel̲a' got. Ki naken nich gak
gonžo da' žaz l̲aže' Dios.

5 Katen' wyo'ožo lo na' yela' benachze
chežo, da' znna xtiža' Dios benen ga gok
bia'gak da' ka' wzé láže'žo da' bi zej naken
chawe', da' ka' béngaken žin lo bela' žen
chežo nich góngaken ga gatžo.
6 Na'a ba belažo lo na' da' bchi'le Moisés
žo'o dan' nátkzežo kan nak da' znna xtiže'e,
dan' bchi'len žo'o zga'ale. Ki naken nich
gak gonžo xchin Dios lo yela' nban kobe da'
žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege gonžon
lo da' ba wdé chen, dan' naken dan' bchi'le
Moisés žo'o.

Zoalen neda' da' naken dola'

7 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Žon da' wnnakze
Dios ga žona' dola'? Bi žonen ki, san chela' bi
bzejní'il neda' da' znna xtiže'e, bi wnnezla'
nak dola' da' žona'. Chela' bi zoa lo da'
wnnakze' Le' da' znnan: "Bi se lažo'o da' de
che lježo'" bi nnezla' nak dola' yela' zze laže'
da' de che lježa'.
8 Kate' benla' xtiže'e, na' gókbe'ela' da' nak
dola' žonen žin lo bela' žen chia', na' benen
ga gókbe'ela' zze laža'a yógo'te da' kegle. Gan
bi na' la' xtiže'e, bi nak bia' da' naken dola'.
9 Ža ni'te, kate' bi na' yenla' xtiža' Dios,
gokla' zoa' nbana', san kate' benla' xtiže'e,
gókbe'ela' nbaga'a dola', na' goka' ka to
benne' gat law Dios.
10 Dios bdixjwe' da' znna xtiže'e nich go-
nen ga gata' yela' nban chežo, san benen ga
gókbe'ela' ba natkza'.
11 Gok bia' nchíxela' kan nak dola', dan'
ben xtiže'e ga gókbe'ela' nbaga'a dola', na'
žala' gata'.
12 Che len, la'y nak xtiža' Dios, na' la'y, na'
chawe', na' xtan nak da' bchi'le' žo'o.
13 ¿Ben da' naken chawe' ga goka' ka to
benne' gat? Bi naken ki, san da' nak dola'
gok bian' ni'a che da' naken chawe', na'
benen ga gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia'
nak dola' da' žona'. Ki goken nich gak bia'
ni'a che xtiža' Dios yógo'te da' zej naken
dola' zej nakle'en da' zinnj.
14 Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo
xtiža' Dios, san neda' naka' benachze, na'
yoa'a lo na' dola' ka to benne' ndo'w chen.
15 Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona'
kan znna xtiža' Dios, san bi žona' dan' žénela'
gona'. Da' žona' naken dola' da' bi zle'ela'
chawe'.
16 Žona' dola' la'kze bi žénela' gona' dolan'.
Ki naken dan' xtiža' Dios žsedlen neda' bi
naken chawe' da' žona'. Che len nak bia'
nak chawe' da' znna xtiže'e.
17 Ki naken, kege nedza' žona' dolan', san
dola' da' zoalen neda' žonen ga žona' dolan'.
18 Nnezla' da' nak chawe' bi zóalenen
neda', o žala' nnia', dan' naken chawe'
bi zóalenen da' nak yela' benachze chia'.
Žénela' gona' dan' naken chawe', san la'
nedza' bi gak gonan'.
19 Bi žona' da' naken chawe' da' žénela'
gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela'
gona'.
20 Che len, cha' žona' dola' da' bi žénela'
gona', kege nedkza' žonan', san dola' da'
zóalenen neda' žonen ga žona' dolan'.
21 Ki nak da' žaken chežo yógo'težo. Kate'
žénelžo gonžo da' naken chawe', zoalen žo'o
da' žonen ga žonžo da' kegle.
22 Lo yichj lázda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios,
23 san žákbe'ela' zoa da' znna bia' neda'
da' zoalen bela' žen chia', na' to da' zži'i
che xtiža' Dios yo'on lo yichj lázda'wa'. Dan'
zóalenen bela' žen chia' žonen ga žona' dola'.
24 ¡Da' nyáche'le'e naken chia' neda'!
¿Nozkze benne' gak yeslé' neda' lo yela'
benachze chia' da' žonen ga žona' dola'?
25 ¡Žoxken Dios, ba belažo na'a ni'a che
da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che
len, kan nak da' yo'on lo yichj lázda'wa' žona'
kan znna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze
chia' žonen ga žénela' gona' dola'.

8

Da' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o

1 Che len, benne' ka' zej nake' toze len
Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e,
benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' be-
nachze chégake', san žóngake' kan žénele
Dios Be' La'y.
2 Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be'
La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'.
Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' dola',
na' lezka' lo yela' got.
3 Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le'
žo'o. Bi be gok gonen da' gáklenen žo'o
dan' nakžo benachze. Che len Dios bsele'e
Zi'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo
žo'o, nakžo benách dola' ka', san Le' bi

be dola' bene'. Besbaga' kwine' dola' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che dola' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dolan'.
4 Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.
5 Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y.
6 Cha' že' láže'zežo da' naken che yela' benachze chežo, gatžo to chi'ize, san cha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejlí kanne, na' zga'n ži yichj lázdo'žo.
7 No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze chie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan znna xtiža' Dios, na' bi gak gonen'.
8 Che len, benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', bi gak góngake' da' žaz laže' Dios.
9 Na'a, le'e biž žonle kan žénele yela' benachze chele, san žonle kan žénele Dios Be' La'y dan' zóalenkze' Le' le'e. Benne' Criston' bsele'e Dios Be' La'y chežo. No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi nake' toze len Benne' Criston'.
10 Cha' Benne' Criston' zóalene' le'e, la'kze gat yela' benachze chele ni'a che dola', soale nbanle ni'a che Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle chawe' lawe' Le'.
11 Be' La'y che Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, zóalene' le'e. Dios, Bennen' besbankze' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got, gone' ga yebanle le'e lo bela' žen chele da' žatkzen. Ki gone' dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.
12 Che len, zí'na'do' ka', zoa to da' nbága'žo, san kege che yela' benachze chežo, nich bi gonžo kan žénele yela' benachze chežo na'.
13 Cha' žonle kan žénele yela' benachze chele, gatle to chi'ize, san cha', len yela' wak che Dios Be' La'y, žonle ga kwia yi' da' žonle lo yela' benachze chele, na' gaple yela' nban da' zejlí kanne.
14 Zej nak zi'nkze Dios yógo'te benne' ka' žóngake' ka žénele Dios Be' La'y.
15 Dios Be' La'y na', Bennen' zóalene' le'e, bi bnnite'e le'e da' yoble ka benne' ndo'w ka' nich žébele, san ba bene' le'e zi'nkze Dios, na' Lekze' žone' ga žližžo Dios, na' znnažo: "Xe."
16 Dios Be' La'y na' zzejní'ikzele' be' nakkzžo, na' žone' ga nnezlžo nakžo zi'n Dios.
17 Cha' ba nakžo zi'n Dios, lezka' da' zej naken che Xažo Dios gata' chežo tzen len Benne' Criston'. Ki gaken chežo cha' sáka'lenžo tzen Benne' Criston' nich tzen len Le' soažo lo yela' baní' chie'.
18 Žekla' neda', da' zzáka'žo na'a bi be naken kan nak yela' baní' da' gata' chežo ža da' ba za'.
19 Zbezgak yógo'te da' ben Dios, na' žak láže'gaken žinte ža na' katen' Dios wloe'ele' law zej nak zi'nkze' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
20 Yógo'te da' ben Dios wdégaken lo na' da' žonen ga kwia yí'gaken, kege dan' gónegeklen gaken ki, san ki goken dan' ben Dios ga naken ki. Lezka' bene' ga gak wxén láže'gak Le' da' ka' bene',
21 na' yelagak yógo'te da' ka' ben Dios lo da' žonen ga zbia yí'gaken. Ki naken, lezka' yebégeklen lo yela' žeslá da' záka'le'en da' yebélengekle benne' ka' zej nake' zi'n Dios.
22 Nnezlžo yógo'te da' ben Dios zzáka'gaken na' zejte na'a ža, kan zzaka' to no'le za' galj bi'do' chie'.
23 Kégeze yežlyó nga zzakan', san lezka' zzáka'žo žo'o, la'kze Dios Be' La'y zóalene' žo'o. Le' nake' chežo da' zloe'elen žo'o kan gákkzežo. Zzáka'žo kate' ne zbezžo ža na' katen' Dios wloe'ele' law nakžo zi'nkze' ka', ža na' lezka' yeskobe' bela' žen chežo.
24 Dan' žxen láže'žo gone' da' ni, belažo žo'o, san cha' gak le'elžo dan' žxen láže'žo, bi naken to da' zbez láže'žon. Bi zbezžo da' ba zle'elžon.
25 Na'a, cha' žxen láže'žo to da' bi zle'elžo, na' lo yela' zbez zen laže' zbezžon.
26 Lezka' Dios Be' La'y žáklene' žo'o kate' žedó láže'žo, dan' bi nnezlžo bi žala' nnablžo Dios, san Dios Be' La'y zdekze' xtíža'žo law Dios, na' lo yela' znnab chie' zbeže láže'li'e, kan bi gak no benne' nne'.
27 Dios zwie' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', na' nnezle' da' žénele nna Dios Be' La'y na', na' Le', kan žénekzele Dios, zdie'

xtíža'gak benne' ka' law Dios, benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.

Ba belažo dan' yo'ožo Benne' Cristo

28 Nnezlžo yógo'te da' žak chegak benne' ka' zej nži'ile' Dios žon cháwe'gaken légake', benne' ka' bliž Dios légake' kan wnnakze' gone'.
29 Benne' ka' wžekze Dios zga'ale, lezka' bzoe' chégake' zga'ale gákgake' tlebe kan nak Zi'nkze', nich gak blo Zi'nen' ladjw benne' zan, benne' lježe ka'.
30 Benne' ka' bzoa Dios chégake' zga'ale kan žala' gákgake', lezka' bliže' légake', na' benne' ka' bliže', bene' légake' chawe' lawe' Le', na' benne' ka' bene' légake' chawe', lezka' ba bzoe' chégake' sí'gake' yela' baní' chie'.
31 ¿Bizkze nnažo na'a kan zej nak da' ki? Cha' Dios žáklene' žo'o, bi žala' žébežo la'kze soa da' gongak benách ka' chežo.
32 Dios, dot laže'e benne' chežo Zi'nkzen'. Bdie' Le' nich gote' lo wlazžo žo'o. Cha' ki ben Dios, ¿bi gónnli'e chežo tzen len Zi'nen' yógo'te da' žiážjelžo?
33 ¿Nozkze benne' gak yesbage'e benne' ka' zia, benne' ka' wžekze Dios? Bi gak nitó benne' dan' benkze Dios ga ba beyakžo chawe' lawe' Le'.
34 ¿Nozkze benne' gak choge' chežo gatžo to chi'ize? Bi gak nitó benne' dan' gotkze Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, na' da' nakže zen, bebane' lo yela' got, na' na'a zoe' kwit li ža che Dios gan nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' znne chawe'e lo wlazžo žo'o law Dios.
35 La'kze zoa bi da' žaken chežo, nnézkzelžo Benne' Criston' nži'ile' žo'o. Nnezlžo nži'ile' žo'o
la'kze zzáka'žo, o la'kze nak nyache' láže'žo,
la'kze zbia láže'gak benách ka' žo'o, o la'kze zdonžo,
o la'kze žiažje da' gákwžo, o la'kze žon zož chežo,
o la'kze gotgak benách ka' žo'o.
36 Kan zej nak da' ki nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Dan' nakžo chio' Le',
žóntezgak benách ka' ga gatžo.
Nakžo ka zila' ka',
bia ka' ndégakba' lo na' benne' gote' légakba'.
37 Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o zóalene' žo'o, žxen láže'žo soelžo lo da' žaken chežo.
38-39 Che len žekla' neda':
Bi be sáke'le gonen ga biž ži'il Dios žo'o.
Nži'ile' žo'o dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
Bi sáke'le gon yela' got o yela' nban ga biž ži'ile' žo'o,
na' kege wbás che ya'abá ka',
o benne' wnná bia' ka', o yela' wak che da' xiwe',
o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da' zan',
o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,
o bíte'teze da' ben Dios.

9

Dios wžekze' benne' Israel ka' nich gákgake' chie'

1 Zchalja' da' naken dot da' li dan' naka' che Benne' Criston', na' da' znnia' naken tlebe len da' znnakze Dios Be' La'y lo yichj lázda'wa'. Bi žon laža'a.
2 Žakle'e nyache' laža'a, na' žéktezela',
3 dan' žak laža'a gona' ga yelagak lježa' ka', benne' wláž chia' ka'. Chela' gaklen légake', yénekzela' yebéj yichj Dios neda', na' kwáslena' Benne' Criston'.
4 Benne' wláž chia' ka' zej nake' za'só Israel, na' Dios bi'e légake' latje gákgake' zi'nkze' ka'. Yela' baní' che Dios wzóalenen légake', na' Dios bdie' lo ná'gake' diža' chie' da' zka'n chawen', na' lezka' da' bchi'le' žo'o. Bliže' légake' nich wká'n zéngake' Le', na' bchebe laže'e gon chawe'e yógo'te benách zi'to' ka' ni'a chégake'.
5 Zej nake' za'sógak xa wdé cheto', Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw ljéžgake' ka', kan nak yela' benách chie', golj Benne' Criston', Bennen' nakkze' Dios, na' znna bi'e yógo'te. ¡Ga'n zénteze' Le'! Ka'kze gaken.
6 La'kze yógo'te benne' wláž chia' ka' bi nzi' lo ná'gake' Benne' Criston', bi žala' nnažo: "Beyák xtiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te za'só Israel zej nake' da' li benne' Israel ka', benne' ka' zej nake' che Dios.
7 La'kze goljgak benne' zan za'só Bran, kege yógo'tegake' gókgake' da' li za'só Bran na', san naken kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Za'só Isaak ka' gákgakze' da' li za'só' ka'."
8 Ki naken, benne' ka' zej nake' zi'n to benne', bennen' nake' che Dios, kege yógo'tegake' zej nake' zi'nkze Dios. Na'a,

benne' ka' náljgake' ni'a che da' bchebe laže' Dios zej nakze' da' li za'só Bran na'.
9 Dan' bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na' znnan ki: "Yetó yiz na'a ža yelá'a, na' Sara, zo'lo', galje to bi' byodo' chie'."
10 Kégeze da' ni goken ki, san lezka' katen' Rebeka ne noe'e bi' byodo' ka' che Isaak, xa wdé cheto', lo li'e,
11-13 katen' bi na' gáljgakbe', na' bi na' góngakbe' da' nak chawe' o da' kegle, Dios gože' Rebeka na', na' wnné': "Xkwide' nežw chio' gonbe' xchin xkwide' bežopen'." Da' ni naken tlebe len da' nyejw le'e yiche kan wnná Dios, dan' znnan: "Bži'ila' Jakob, na' kege Esaú." Ka' goken, bga'n choch da' bzoa Dios to chi'ize kan nak chegak benne' ka' ba wžekze' Le'. Che len bi žaken ki ni'a che to da' gak gongak benách ka', san naken ki dan' zbekze Dios no benne' žliže'.
14 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Žon Dios da' kegle? Bi žonen'.
15 Dios gože' Moisés, na' wnné': "Yeyache' láže'la' no benne' žénela' yeyache' láže'la'-ne', na' we' laža'a no benne' žénela' we' laža'a-ne'."
16 Che len, bi žaken ki ni'a che da' žénegekle benách ka', o dan' žon byene to benne', san naken dan' žénekzele Dios, Bennen' žeyache' láže'le' benách ka'.
17 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Benne' Faraón, katen' wnné': "Che len bzoa' le' gan znna bi'o nich wloe'ela' law yela' wak zen chie', san lo yela' zbez zen laže' chie' bzoele' benne' ka' žala' choge' chégake' gátgake', benne' ka' zej nbage'e zia, da' žon byenen wžía yi'e légake'.
23 Ki ben Dios nich gak bia' záka'le'e yela' baní' chie', dan' zloe'ele' law lawgak benne' ka' žeyache' láže'le', benne' ka' bzoe' chégake' zga'ale sóagake' lo yela' baní' chien'.
24 Dios bliže' benách ki. Kégeze bliže' neto', benne' judío ka', san lezka' bliže' benách zi'to' ka'.
25 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' bchalj Oseas lo wláz Dios, katen' wnné':
Benne' ka' bi zej nake' benách chia' ka',
go'a lágake': "Benách chia' ka'."
Na' benne' ka' bi bži'ila',
go'a lágake': "Benne' ka' nži'ila'."
26 La' na'ze gan wnnía' kan nak chégake':
"Bi nakle benách chia' ka'"
go'a lágake': "Zi'nkze Dios ban."
27 Na'a, kan nak chegak za'só Israel ka', Isaías wnné':
La'kze yangak za'só Israel ka',
na' nníta'gake' kan že' yox žoa'a to yego zen,
nbábzegake' yelágake'.
28 Xanžo Dios la' gontie' ga la' lawte
da' bchoge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
29 Lezka' Isaías na' bchalje' zga'ale, na' wnné':
Xanžo Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia',
chela' bi bka'ne' chežo za'sóžo ka',
ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na' yež Gomorra,
yež ka' bchinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

30 ¿Bizkze nnažo na'a? Benne' ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi be' láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios, ba beyákgake' chawe' lawe' Le', san beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'.
31 Na'a, la'kze be' láže'gak benne' Israel ka' góngake' kan znna xtiža' Dios, da' žala' gonen ga gákgake' chawe' lawe' Le', bi gota' chégake' da' žala' gata' chégake' dan' žóngake' kan znna xtiže'e.

32 ¿Biz chen' goken ki? Ki goken dan' bi béngaken' lo yela' žejlé' chégake' che Dios,
san žakze chégake' gónegekle' góngake' kan
znna xtiže'e, na' che len bchíxgekle', o wak
nnažo: bejchégwgake' lo da' nzin': Yej Gan
Žejchégo'gak Benách Ka'.
33 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Le wia nga, wdixjwa' lo yež Sión to benne'
byo,
bennen' gake' ka to yej gan chejchégo'gak
benách ka',
yej na' gonen ga wchíxgekle'.
No benne' chejli'e chie' Le', bi yedoe'ele'.

10

1 Zí'na'do' ka', da' žak laža'a, na' da' znnabla'
Dios gone' chegak benách Israel ka', naken
gone' ga yelágake'.
2 Zzoa lia' chégake', dot láže'gake' že'
láže'gake' Dios, san kege len yela' žejní'il li
laže'.
3 Bi nnézgekle' kan žon Dios, žonze' ga
nakžo chawe' lawe' Le', san žénegekle' gon
kwíngake' chawe' law Dios žakze chégake',
na' bi nníta'gake' gaxjw laže' law Dios nich
gak gone' Le' légake' chawe' lawe' Le'.
4 Beyóž ben Benne' Criston' da' žénele
gon da' bchi'le Moisés gonžo. Ben benne'
Criston' ga gak yeyakgak yógo'te benách
ka' chawe' law Dios, benne' ka' chejlé'gake'
chie' Le'.
5 Kan nak che no benne' cha' yeyake'
chawe' law Dios dan' žone' kan znna xtiža'
Dios, bzoj Moisés da' znnan ki: "Bennen'
gone' dot kan znna xtiže'e, soe' nbane' dan'
žone' ki."
6 Na'a, kan nak che no benne' yeyake'
chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le', znnan
ki: "Bi nno' lo yichj lazdo'o, bi nno': ¿Nozkze
benne' kwene' ya'abá che Dios? (dan'
naken: nich gone' ga yetj Benne' Criston'),
7 na' bi nno': ¿Nozkze benne' yetje' gan de
latje che benne' gat ka'? (dan' naken, nich
gone' ga kwen Benne' Criston', na' yežoje' lo
yela' got)."
8 Na'a, ¿bizkze znnan? Ki znnan: "Gawze
gan zo' zoakze xtiža' Dios. Lo žo'o, na' lo
yichj lazdo'o zoa xtiže'e na'." Da' ni naken
diža' che da' žejle'žo che Dios dan' zchaljton',
na' znnato':
9 "Cha' da' znno' nak bian' Jesusen' nake'
Xano', na' cha' žejli'o dot lažo'o Dios bes-
bane' Le' lo yela' got, yeló' le'."
10 Lo yichj lázdo'žo žejle'žo che Jesusen'
nich yeyakžo chawe', na' ni'a che da'
zchaljžo, zloe'elžo dan' nak Jesusen', Benne'
Criston', chežo nich yelažo.
11 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi
yedoé'egekle yógo'te benne' ka' žejlé'gake'
chie' Le'."
12 Dios, tlebe kan že' laže'e benne'
judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga, dan' Xanžo
na'kze nake' Xangak yógo'tegake', na'
náplie bi da' wnezjwe' chegak yógo'te
benne' ka' znnábgekle' Le'.
13 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da'
znnan: "Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake'
La Xanžon'."
14 ¿Nakx gak wlížgake' Le' cha' bi žejlé'gake'
chie' Le'? ¿Nakx gak chejlé'gake' chie' Le'
cha' batkle béngekle' kan nak chie'? ¿Nakx
gak yéngekle' chie' cha' bi zoa no benne'
wzenle' légake' xtiže'e?
15 ¿Nakxkze gak wzéngekle' xtiže'e cha' bi
sela' no benne' légake'? Kan nak da' ni
nyejw le'e yiche da' znnan: "Ba nez zen
gaken chegak benne' ka' žingak benne' ka'
gan nníta'gake', benne' ka' zchálgake' da'
zka'n ži yichj lázdo'žo." Ki znna diža' chawe'
che Benne' Criston'.
16 Na'a, kege yógo'tegake' wzí' lo ná'gake'
diža' chawen'. Kan nak da' ni, Isaías wnné':
"Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljton'?"
17 Ki naken, benne' ka' yéngekle'
chejlé'gake' chie' Le', na' dan' žala'
yéngeklen' naken xtiža' Benne' Criston'.
18 Na'a znnia': "¿Bi béngeklen'?" Da' li
béngeklen', kan nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Benle chí'igake' dot yežlyó nga.
Yógo'te latje bžingak xtíža'gake'.
19 Lezka' znnaba': "¿Bi gókbe'egekle benne'
Israel ka' da' ni?" Da' li gókbe'egeklen'. Gan
wzó law, bchalj Moisés lo wláz Dios, na'
wnné':
Gonkza' ga gé'elele le'e,
dan' ži'ila' benách ka' bi zej nbáblene' le'e.
Ni'a chegak benách ka' bi žejní'igekle' gona'
ga ža'ale.

20 Wdé na' Isaías na' gókl̲i'e benne' wechóg
l̲aže', na' bchal̲je' l̲o wláz Dios, na' wnné':
Benne' ka', benne' bi bdíljgake' neda',
bžél̲gekle' neda'.
Bl̲oe'e l̲awa' l̲awgak benne' ka' bi be
wnnábgekle' neda'.
21 Na'a, kan nak chegak benne' Israel ka',
bchal̲j Isaías na' l̲o wláz Dios, na' wnné':
"Tža tža bl̲i na'a, na' bl̲iža' benách ka' bi
žóngake' kan z̲nna x̲tiža'a, na' z̲zóagake' neda'
chel̲a'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

1 Na'a z̲nnaba': ¿Bebéj yichj Dios benách
Israel ka' to chi'ize? Bi naken ki. Nedkza'
naka' benne' Israel. Naka' z̲a'só Bran, na'
nbaba' ljež Benjamín ka', z̲i'nkze Israel na'.
2 Dios bi bebéj yichje' benách chie' ka',
benne' ka' wžekze' L̲e' ža ni'te nich gákgake'
che L̲eze'. ¿Bi nnézlele dan' nyejw l̲e'e yiche
la'y kan ben Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz
Dios? Bl̲iže' Dios, na' besbage'e benách
Israel ka' z̲ia, na' wnné':
3 "X̲an, ba bétgake' benne' ka' bchál̲jgake'
l̲o wlazo' Le', na' bchínnjgake' bkog la'y chio'
ka' gan bzeyto' bia beždo' ka' l̲awo' Le'. Toza'
neda' nga'na' chio', na' žénegekle' gótgake'
neda'."
4 Na'a, ¿biz̲ bechebe Dios? Ki wnné':
"Žape chi'a chonnl̲alj chi gaywá' benne'
chia' ka', benne' ka' bi z̲zoa z̲íbgake' l̲awgak
lo'a ka' zej nzin' Baal."
5 L̲ezka' naken ža ni zoažo na'a, zej nga'n
bal̲e benne' Israel ka', benne' ka' wžekze
Dios nich gákgake' chie' L̲e'. L̲e' žape
chi'ikze' l̲égake'.
6 Cha' naken da' žonze' L̲e' ni'a chégake', bi
naken ni'a che to da' gak góngake'. Chela'
goken ni'a che to da' gak gonžo, dan' žonze
Dios ni'a chežo biž gaken to da' žonze' ni'a
chežo.
7 ¿Biz̲kze nnažo na'a? Bi wz̲i'gak benne'
Israel ka' dan' bdíljgake', san ba wz̲ígaken
benne' ka' wžekze Dios nich gákgake' chie'
L̲e', na' yezíka'že' ka', Dios bene' zižje yichj
l̲áz̲do'gake'.
8 Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y da'
z̲nnan: "Dios bene' ga zej nake' chol̲ l̲aže'."
Ki bene', na' l̲a'kze gak l̲é'egekle' da' žone' L̲e',
na' yéngekle' x̲tiže'e, bi žejní'igekle'. Ki naken
chégake' na' zejte ža ni zoažo na'a.
9 Kan nak da' ni l̲ezka' bchal̲j Dabí, katen'
wnné':
Lni ka' chégake' yeyákgaken da' séngaken
l̲égake',
na' ka to do yel̲j gan chéjgake'.
L̲ezka' góngaken ga chíx̲gekle',
na' Dios wsaka' zi'e l̲égake'.
10 Chol̲gak yej l̲áwgake', nich bi l̲é'egekle',
na' to chi'ize yéchwgake' nich wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

11 Na'a z̲nnia': ¿Bchíx̲gekle benne' judío
ka' ga bžinte wnítgekle' to chi'ize? Bi go-
ken ki, san bzóagake' x̲tiža' Dios chel̲a'ale,
na' na'a Dios žoe'e latje yelagak benne' ka'
bi zej nake' benne' judío nich gone' ga
gé'egekle benne' judío ka' l̲égake'.
12 Dan' bengak benne' judío ka',
bchíx̲gekle', benen ga bžin da' naken ka
to yel̲a' wnni'a z̲en chegak benách ka'
nníta'gake' yežlyó nga. Cha' ki goken, gota'
to yel̲a' wnni'a z̲en chegak benne' ka' bi zej
nake' benne' judío dan' wnítgekle benne'
judío ka', na' da' z̲enl̲e'eže gata' chegak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kate'
yeyakgak benne' judío ka' che Dios.
13 Na'a žapa' l̲e'e, benne' ka' bi nakle
benne' judío, z̲nnia': dan' naka' wbás bsel̲a'
Dios nich wzenla' benne' ka' bi zej nake'
benne' judío ka' x̲tiže'e, z̲kónl̲e'ela' žin dan'
nzi' l̲o na'a,
14 nich gak gona' ga gé'egekle benne' wláž
chia' ka' l̲e'e, na' nich gona' ga yelágake'
bal̲e'.
15 Cha' gota' latje chegak benách ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga yeyákgake' che
Dios dan' wnítgekle benne' judío ka' latje
chégake', na' da' z̲énl̲e'eže gata' chegak
benách ka', kate' benne' judío ka' yeyázgake'
l̲o latje chégakkze' na'. Gaken kan žak kate'
žebangak benne' gat ka'.
16 Cha' z̲nézjwžo che Dios kwa nildo' da'
žebejžon néžwle, l̲ezka' kwa dan' nga'nen
naken che L̲eze', na' cha' nnažo nak che
Dios lwe yag, l̲ezka' ni'a nen zej naken che
L̲eze'.
17 Zej nak bal̲e benne' judío ka' ka ni'a
na' to yag olibo chawe' da' ka' zej nžogen,

na' le'e, ka ni'a na' to yag olibo yixe', bejda'le yag olibo chawen', na' beyazle lo latje chegak benne' ka' wžóggake', na' zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo chawen'.
18 Che len, bi wká'n zen kwinle, bi wzoale chela'ale benne' ka' zej nake' ka ni'a nen ka', da' zej nžogen. Cha' zka'n zen kwinle, žala' nnézlele kege le'e zwawle lwe yagen', san lwe yagen' zwawn le'e.
19 Wak nno': "Wžoggak ni'a na' yagen' nich gak chaza' neda' lo latje chégaken."
20 Da' znno' naken dot da' li, san wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che Dios, na' bejdó'o le' yagen' dan' žejli'o che Dios. Che len, bi žala' wká'n zen kwino', san žala' žebo' Dios.
21 Cha' bsaka' zi'i Dios benne' ka', benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag chawen', lezka' wsaka' zi'e le'.
22 Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i laže', na' lezka' kan žsaka' zí'li'e no benne'. Da' li žsaka' zí'li'e benne' ka' bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len le'. Che len, žala' góntezo' da' naken tlebe len yela' ži'i laže' chie' na', nich bi choge' lezka' le' lo yag chien'.
23 Lezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' lo yela' bi žejlé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble lo yagen', dan' nap Dios yela' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble.
24 Nako' le' ka ni'a na' yag olibo yixe' da' bchogen', na' bejtó'o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yixe'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble lo yag chégakkzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

25 Zí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n zen kwinle ni'a che yela' žejní'il chele. Bale benne' Israel ka' beyákgake' zižje laže', na' ki gákgake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žala' yelágake', ba zej nbabe' gan znna bia' Dios.
26 Te na' gata' latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Žoj Benne' Weslá lo yež Sión,
na' yeké'e da' kegle da' bengak za'só Jakob ka'.
27 Da' ni naken diža' žag da' gónlena' légake' katen' yeká'a dola' da' zej nbage'e.
28 Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios chela'ale, na' Dios wléj yichje' légake' nich gak yelale le'e, san lezka' nži'il Dios légake', dan' wžekze' Le' xa xtó'gake' ka'.
29 To chi'ize znezjw Dios da' znezjwe', na' to chi'ize zbie' benách ka'.
30 Kan nak chele, zga'ale bi benle kan znna xtiža' Dios, na' na'a Dios žeyache' láže'le' le'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Le'.
31 Lezka' žaken chégake' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' láže'le' légake', kan žeyache' láže'le' le'e na'a.
32 Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtiže'e chela'ale, nich gak yeyache' láže'le' yógo'tegake'.
33 Zenle'e nak yela' wnni'a che Dios, dan' naken yela' wak zen chie', na' yela' žejní'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzoa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios.
34 ¿Nozkze benne' žejni'ile' da' zza' laže' Xanžon'? ¿Nozkze benne' gak wzejni'ile' Le'?
35 ¿Nozkze benne' zoa da' bnezjwe' che Dios nich gon byenen bi da' yebí'i Dios chie'?
36 Yógo'te da' zej den zej nžojen lo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Le', na' zej nnitan' nich yebélenle' Le' légaken. ¡Ga'n zen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žala' wdé kwinžo lo na' Dios

1 Zí'na'do' ka'. Dios žeyache' láže'le' žo'o. Che len žáta'yoela' le'e wdé kwinle lo na' Dios, na' gakle ka to da' nak ban da' zdežo law Dios, nich gakle che Leze', dan' naken to da' žaz laže' Dios. Da' ni žala' gonle, da' naken tlebe len da' zka'n zenžo Dios.
2 Biž gonle tlebe kan žongak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj lázdo'le. Le gon ki nich gak nnézlele da' chawe' da' zénele Dios gonle, dan' žaz laže'e Le', na' da' naken dot li laže'.
3 Na'a, dan' zoa da' bde Dios lo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n zen kwinle, da' bi žala' gonle, san žala' gakle gaxjw laže' kan zza'

lážle, na' kan nak yela' žejlé' chele da' benn Dios che chele.
4 Kan nak toze bela' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege toze žin žon to to da' ka',
5 lezka' naken chežo. La'kze benne' zan nakžo, nakžo ka toze bela' žen dan' nžagžo žo'o Benne' Criston', na' che len yógo'težo nakžo toze tožo len yetožo.
6 To tožo nzi' lo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wchalje' lo wlaze' Le', len yela' žejlé' chie', žala' wchalje'.
7 No benne' Dios bnezjwe' chie' gone' xchine', cháwe'do' žala' gonen'.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žala' wsedle' légake'.
8 No benne' Dios bnezjwe' chie' wzejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žala' wzejni'ile' légake'.
No benne' bi da' wnezjwe' che no benne' yoble, dot laže'e žala' wnezjwen'.
No benne' znna bi'e benách ka', lo yela' gaxjw laže' žala' gonen'.
No benne' žáklene' ližle' ka', len yela' žebél žala' gonen'.

Kan žala' gon no benne' nake' toze len Jesús

9 Žala' zí'ilele ližle ka' dot láže'le.
Le wzóa da' kegle chela'ale.
Le we' laže' gonle da' naken chawe'.
10 Le ži'il ližle ka' kan nži'il kwinkzle.
Kan žaple ba la'ne ližle žala' gonle ga gakže' benne' blo.
11 Le gon chóchteze láže'le, na' bi wedle.
Le gon xchin Xanžon' dot láže'le.
12 Le yebél dan' zoa da' žxen láže'le.
Le kwez zen laže' kate' bi zzáka'le.
Le wchálj1enteze Dios.
13 Le wnezjw benách ka' che Jesusen' da' žiážjegekle'.
Le we' gan chejnníta'gak benne' ka' zlá'gake' ližle.
14 Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbia láže'gake' le'e.
Le nnab gak chawe' chégake', na' bi wžiale légake' zia.
15 Le yebél tzen len benne' ka' žebégekle'.
Le kwéželen benne' ka' zbéžegake'.
16 Le gak toze len ližle ka'.
Bi wká'n zen kwinle, san le gonlen tzen benne' gaxjw laže' ka'.
Bi gekle ba naple dot yela' žejní'il.
17 Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chele da' zia.
Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.
18 Cha' sáke'le, le kwez chawe' len yógo'te benách.
19 Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' la' le'eze, san le we' latje yebí'i Dios chegak benne' ka', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios.
20 Lezka' znnan: "Cha' zoa no benne' bi zle'ele' le' chawe', na' cha' zdone', bnezjw da' gawe'. Cha' zbile' nis, bnezjw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'.
21 Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

1 Yógo'tele žala' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' lo ná'gake' yela' wnná bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnníta'kze' Le' benne' ka' lo latje chégake'.
2 Che len, no benne' zzoe' no benne' yolawe' chela'ale, zzoe' chela'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' žóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'.
3 Zej nnita' benne' yolawe' ka', kege nich wchébegake' no benne' žone' da' naken chawe', san nich wchébegake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébegake' le', ben da' naken chawe', na' yežojo' chawe' gan zchi'a láže'gake'.
4 Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios nich gáklene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žala' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a na' Dios nich yebi'e da' žeyala' no benne' žone' da' zinnj.
5 Che len žon byenen gonle kan znna bennen' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kégeze dan' bde Dios lo ne'e wsaka' zi'e le'e, san lezka' nich kwe' ži yichj lázdo'le law Dios.
6 Che len žízjwle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' žóngake' da' bdie' Le' lo ná'gake'.

7 Le chizjw yógo'te benne' ka' da' nbágа'le
chégake'. Le chizjw lazle lo na' no benne'
žala' wchizjwe' lazle. Le chizjw mežw no
benne' žala' chízjwlen. Le žebe no benne'
žala' žébele, na' le gape ba la'ne no benne'
žala' gaple le' ba la'ne.
8 Bi be žala' bágа'le che nitó benne',
san toze žala' žĭ'ilele ležle ka', da' nbágа'le
chegak yógo'te benách ka', dan' no benne'
nži'ile' leže' ba bene' dot da' znna xtiža'
Dios.
9 Ki znna xtiže'e:
Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che ležo' da' wen laže'.
Bi dan lažo'o da' de che ležo'.
Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da'
wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan znna
da' znnan ki: "Bži'il ležo' kan nži'il kwino'."
10 Bennen' nži'ile' leže' bi be žone' che leže'
da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' leže'
žone' dot da' znna xtiža' Dios.
11 Le gon ki dan' nnézlele kan žak ža ni
zoažo na'a, na' lezka' nnézlele ba bžin ža
žala' gakle ban laže' kan žebán no benne'
ztase', dan' ba zoaže gawze ža yelažo lo da'
kegle ka goken katen' wzó lawžo žejle'žo che
Benne' Criston'.
12 Gan zoažo na'a naken ka yele, na' za'
te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken
ka te ža, na' za' chejsoažo ga na'. Che len
žala' kwáslenžo da' žongak benách ka' gan
nak chol. Kan žon to benne' žeje' lo wdile,
zwakw kwine' da' žape chi'in le' lo wdile,
lezka' žala' tažo lo baní' che Dios, dan' gape
chi'in žo'o nich bi cho'ožo lo na' da' xiwe'.
13 Nich gonžo ki žala' gonžo da' chawe'
kan žala' gon no benne' zde' te ža.
Bi žala' sožlžo, na' bi gáwle'ežo.
Bi žala' gonžo da' kegle, na' kege da' gon
ditjen žo'o.
Bi žala' tíl-lenžo ležžo ka', na' bi gé'elžo
légake'.
14 Na'a, žala' yeyón kwinle lo yichj lázdo'le
kan nak Xanžo Jesús, Benne' Criston', na'
bi we' láže'le gonle da' zdan láže'le lo yela'
benachze chele.

14

Bi žala' nnežo chegak ležžo ka'

1 Le we' latje no benne' gónlene' le'e tzen,
benne' žejli'e che Benne' Criston', la'kze bi
nak dot li laže' kan žejli'e chie' Le'. Bi tíl-
lenle-ne' kan nak da' žéklele le'e žala' gone'.
2 Kan nak da' ni, zej nnita' benne' ka'
žékgekle' wak gáwgake' bíte'teze da' žawgak
benách ka', san yebale benne', benne' ka'
bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne'
Criston', žáwgake' toze da' žazžo.
3 Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi žala'
wzóe' chela'ale no benne' bi žawe' yógo'te,
na' lezka', bennen' bi žawe' yógo'te bi žala'
nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi'
lo na' Dios bežope benne' ka' žejlé'gake' che
Benne' Criston'.
4 ¿Nozkze le', znnio' che benne' wen žin
che benne' yoble? Law Xankze ežój
chawe' o bi ežój chawe' no bennen' nake'
wen žin che Dios. Ežoje' chawe' law Dios,
dan' gonkze Xanžo Dios ga ežoje' chawe'.
5 Zoalja to benne' zka'n zenže' to ža ka
zka'n zene' yezika' ža ka', na' benne' yoble,
toze kan zka'n zene' yógo'te ža. To tožo žala'
wíažo cha' nak chawe' da' žonžo.
6 Bennen' zka'n zene' to ža, zka'n zenen'
nich wká'n zene' Xanžon', na' bennen' bi
zka'n zene' ža na', nich wká'n zene' Xanžon'
bi zka'n zenen'. Lezka', bennen' žawe' yógo'te,
žawe' ki nich wká'n zene' Xanžon', dan'
ži'e Dios: "Žóxkeno'" na' bennen' bi žawe'
yógo'te, bi žawen' nich wká'n zene' Xanžon',
na' lezka' ži'e Dios: "Žóxkeno'."
7 Nitó benne' ládjwžo žo'o bi nak bane'
cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'.
8 Cha' zoažo nbanžo, nich ga'n zen
Xanžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, nich
ga'n zen Xanžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo
nbanžo o cha' gatžo, nakžo che Xanžon'.
9 Lezka' che len got Benne' Criston', na'
bebane', nich gake' Xangak benne' gat ka',
na' Xangak benne' ban ka'.
10 Na'a le', ¿biz chen' znnio' che ležo'? ¿Biz
chen' zzo' ležon' chela'ale? Žon byenen la'žo
yógo'težo law Benne' Criston' gan wchi'a
laže'e žo'o.
11 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Znna Xanžo: "Ni'a chia' nedkza',
wzóa zibgak yógo'te benách ka' lawa' neda'.
Nnágake' kwáselo naka' Dios."
12 Ki naken, Dios wchi'a laže'e yógo'težo.

Bi žala' gonžo da' gonen ga chíxgekle ležžžo ka'

13 Che len, biž žala' nnežo che ležžžo ka', san žala' we' láže'žo bi gonžo bi da' gonen ga chíxgekle', o bi da' gonen ga góngake' dola'.
14 Nnézkzela' bi be zoa da' žawžon da' gak gonen ga biž nakžo chawe' law Dios, na' da' bchalj Xanžo Jesusen' naken tlebe len da' ni. Cha' žekle no benne' zoa bi da' gak gonen ga biž nake' chawe' law Dios, che bennen', naken ki.
15 Cha' žono' le' ga gak ležo' nyache' laže'e, dan' žawo' le' da' žekle' le' bi žala' gawžon, bi žono' kan žala' gon no benne' nži'ile' leže'. Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope laže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'.
16 Che len, bi be gonle da' gonen ga nne zi'gak benách ka' che da' žéklele le'e nzi'le latje gonlen.
17 Kate' znna bia' Dios žo'o, bi že' láže'žo da' ye'j gawžo, san že' láže'žo gakžo chawe' lawe' Le', na' ga'n ži yichj lázdo'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o.
18 No benne' žone' xchin Benne' Criston' kan zej nak da' ki, žone' da' žaz laže' Dios, na' yežoje' chawe' lawgak benách ka'.

19 Che len žala' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži yichj lázdo'žo, na' da' gon chochen lázdo'žo kan žejle'žo che Benne' Criston'.
20 Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope laže' bennen' bzoa Dios le'. Nak dot da' li dan' znnagak benách ka': "Yógo'te de latje gawžon" san gonžo da' kegle cha' gonžo ga chixle ležžžo ni'a che da' žawžo.
21 Gakže chawe' cha' bi gawo' bela', na' bi ye'jo' xis uba, na' bi be gono' da' wchixen ležo', o da' gonen ga gak chope laže'e, o da' gonen ga biž žejli'e che Benne' Criston' dot laže'e.
22 Cha' žejli'o de latje bi da' gono', žala' gonon' law Dios gan zo' tozo'. Ba nez zen gaken che bennen' bi zchebe lázda'we' le' ni'a che da' žekle' de latje gone',
23 san bennen' žak chope laže'e ni'a che da' žawe', nbage'e zia, dan' žone' da' bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žeklžo bi žala' gonžon, zbága'žo dola'.

15

Žala' gonžo da' žaz láže'gak ležžžo ka'

1 Che len, cha' nakžo choch kan žejle'žo che Benne' Criston', žala' soelžo benne' ka' bi žejlé'gake' chie' Le' dot láže'gake'. Bi žala' gonžo da' žaz láže'zežo žo'o.
2 Yógo'težo žala' gonžo da' žaz láže'gak ležžžo ka' nich gak chawe' chégake', na' gak choch láže'gake' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'.
3 Ki žala' gonžo, dan' bi ben Benne' Criston' da' wyáz láže'ze', san gok chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Bedjbága'gak neda' diža' zi' ka' da' wnnegak benne' ka', da' wnné zí'gake' chio' Le', Dios."
4 Yógo'te da' bzójgake' le'e yiche la'y ža ni'te, bzójgaken' nich wsedlen žo'o. Dan' nyejw le'e yiche la'y žonen ga zbezžo zen laže', na' žeyón zenen žo'o. Che len zoa da' žxen láže'žo.
5 Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga zbezžo zen laže', na' žeyón zene' žo'o, gone' ga gakle toze kan žonle le'e, na' gakle kan Jesús, Benne' Criston', žénele' gakle.
6 Ki žala' gonle nich gakle toze, na' tzen wká'n zenle Dios, Xa Xanžo Jesusen'.
7 Che len, nich ga'n zen Dios, le si' lo na'le tole yetole kan Benne' Criston' wzí' lo ne'e žo'o.
8 Ki žala' gonle, dan' žapa' le'e: bla' Jesús, Benne' Criston', na' góklene' benne' judío ka' nich bloe'ele' law nak dot da' li da' zchalj Dios, na' bene' ga bžin da' bchebe laže'e wnezjwe' chegak xa wdé che'to' ka'.

Benách zi'to' ka' yéngekle' diža' chawe'

9 Lezka' bla' Benne' Criston' nich bene' ga benne' ka' bi zej nake' benne' judío yéngekle' xtiža' Dios dan' žeyache' láže'le' légake'. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Che len, wká'n zena' da' nako' Le',
lawgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga,
na' gola' da' we lawa' Le'.
10 Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Le'e, benách ka' zoale dot yežlyó nga,
le yebél tzen len benách ka' che Dios.
11 Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
¡Le wká'n zen Xanžon',
yógo'tele bi nakle benne' judío ka'!
¡Le gole da' we lawn Le',

yógo'tele zoale dot yežlyó nga!
12 Lezka' bzoj Isaías da' znnan:
La' law Benne' nbáblene' benne' ka' zej nake'
za'só Isaí, xa Dabí.
Gak blo Bennen' nich nna bi'e benne' ka' bi
zej nake' benne' judío ka'.
Benne' ki wxén láže'gake' Le'.
13 Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga žxen
láže'žo Le', gone' ga yebéle'elele, na' ga'n ži
yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le', na' gone'
ga gak dot li laže' kan žxen láže'le Le', dan'
zoalen yela' wak che Dios Be' La'y le'e.
14 Zí'na'do' ka', ba nnézkzela' žóntezle da'
ka' naken chawe', na' náple'ele yela' žejní'il
nich gak wzejní'ilele ležle ka'.
15 Na'a naka' wechóg laže', na' zzoja' chele
le'e le'e yiche ni, zí'na'do' ka', na' žsa'a láže'le
dan' zoa da' besbaga' Dios neda' gona' dan'
nži'ile' le'e.
16 Che len žona' xchin Jesús, Benne'
Criston', lawgak benách ka' bi zej nake'
benne' judío ka', na' zchalja' diža' chawe'
che Dios, nich gak wdía' benách ka' bi zej
nake' benne' judío ka' lo na' Dios, benne'
ka' wžekze Dios Be' La'y nich gákgake' che
Leze'. Gákgake' ka to da' wdekza' lo na' Dios,
da' chaz laže'e Le'.
17 Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús, Benne'
Criston', žin, nzi' lo na'a chaz laža'a kan nak
da' bena' lo xchin Dios.
18 Lezka' naka' wechóg laže' wchalja' kan
nak da' ben Benne' Criston' lo na'a neda',
na' kege da' bena' nedza'. Bene' ga žongak
benách ka' bi zej nake' benne' judío ka' kan
znna xtiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na'
bkonle' žin da' bchalja' neda', na' žin da'
bena' neda'.
19 Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian'
da' bloe'ele' law Le' lo na'a neda', na' yela'
wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios
Be' La'y da' wzóalenen neda'. Ka' goken,
wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot
gawze na' zejte gan nbab Ilíriko, ba bchalja'
diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.
20 Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi
na' yéngekle benách ka' kan nak che Benne'
Criston'. Chela' wchalja' ga ba béngekle
benách ka', na' gona' neda' ka žon to benne'
žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdixjw
benne' yoble.
21 Ka bena' neda' naken kan nyejw le'e
yiche la'y, da' znnan:
Lé'egekle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle
nitó benne' kan nak chie' Le',
na' chejní'igekle benne' ka' batkle béngekle'
kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

22 Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan
zoale, bi na' gak yida'.
23 Na'a, dan' ba beyóž bena' žin che Dios
latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida' gan
zoale,
24 che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia'
gan zoale le'e, dan' žxen laža'a yedjwía' le'e,
na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda'
nez.
25 Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich
chjwa'a to da' gáklenen benne' ka' che
Benne' Criston' nníta'gake' ga na'.
26 Ki gona' dan' wyáz láže'gak benne'
ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na'
gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da'
znézjwgake' chegak benách yache' ka' zej
nbabe' benách ka' che Benne' Criston',
benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
27 Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake'
benne' judío ka', béngake' da' ni. Da' li
naken to da' zej nbage'e chegak benne'
judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi zej nake'
benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a
che da' bengak benne' judío ka', na' žala'
gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'.
28 Che len, kate' yeyóž wdía' dan'
bnézjwgak benne' ki lo na'gak benne' judío
ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo
yežlyó España.
29 Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žínlena'
yógo'te da' žebélenlžo ni'a che diža' chawe'
che Benne' Criston'.
30 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston',
na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios Be'
La'y lo yichj lázdo'žo, neda' žáta'yoela' le'e,
zí'na'do' ka', nich wcháljlenle Dios tzen len
neda', na' nnáblele-ne' gáklene' neda'.
31 Le nnable' gone' ga yelá' neda' lo
na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne'
Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Judea, na' gone' ga chaz láže'gak benne'
ka' zej nake' che Benne' Criston', benne'

ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'.

32 L̲ezka' le nnable', cha' nak da' z̲nna Dios, wnez̲jwe' neda' latje l̲a'a gan zoale l̲o yel̲a' žebél chia', nich yezí' l̲áže'l̲ena' l̲e'e tz̲en.

33 Na'a z̲nnabla' Dios, Bennen' z̲ka'n žie' yichj l̲ázdo'žo, sóal̲ene' yógo'tele l̲e'e. Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús žápegake' "Padiox̲" ljéžgake' ka'

1 Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze l̲en X̲anžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbábl̲ene' benne' ka' che Benne' Criston' l̲o yež Sencrea.

2 L̲o wláz X̲anžon' le si' l̲o na'le no'len', kan žal̲a' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gákl̲ene', na' le gonn chie' bíte'teze da' žiážjelen'. L̲ekze' gókl̲ene' benne' zan, na' l̲ezka' gókl̲ene' neda'.

3 Le gape "Padiox̲" Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bénl̲engake' neda' tz̲en žin che Jesús, Benne' Criston'.

4 Žopte benne' ki wdégake' gan ben z̲ož gátgake' nich béngake' ga bi gata' neda', na' žápegaka'-ne': "Žóx̲kenle" na' kege nedza', san l̲ezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nnita' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' l̲égake': "Žóx̲kenle."

5 Le gape "Padiox̲" benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' l̲o ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape "Padiox̲" Epeneto, bennen' nži'ila'. L̲e' bejl̲i'e che Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya.

6 Le gape "Padiox̲" Lia, no'len' bene' žin z̲en che Benne' Criston' gan z̲doble l̲e'e.

7 Le gape "Padiox̲" Andróniko l̲en Junias, benne' wláž chia' ka'. Benne' ki byéjwl̲engake' neda' tz̲en liž ya, na' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' žápegake' l̲égake' ba la'ne. L̲ezka' bejl̲é'gake' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka neda'.

8 Le gape "Padiox̲" Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che X̲anžon'.

9 Le gape "Padiox̲" Urbano, bennen' bénl̲ene' neto' tz̲en žin che Jesús, Benne' Criston'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" Estakis, bennen' nži'ila'.

10 Le gape "Padiox̲" Apeles, bennen' nak bia' žejl̲i'e che Benne' Criston'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulo.

11 Le gape "Padiox̲" Herodión, benne' wláž chia'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejl̲é'gake' che X̲anžon'.

12 Le gape "Padiox̲" Trifena l̲en Trifosa, no'le ka' žóngake' žin che X̲anžon'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" Pérsida, no'len' bene' žin z̲en che X̲anžon', na' nži'ilžo-ne'.

13 Le gape "Padiox̲" Rufo, benne' wžekze X̲anžon'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" x̲na' Rufo na', no'len' nake' ka x̲na'kza' neda'.

14 L̲ezka' le gape "Padiox̲" Asíncrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' l̲ezka' lježžo ka' zej nake' toze l̲en X̲anžon', na' nníta'l̲engake' benne' ka'.

15 L̲ezka' le gape "Padiox̲" Filólogo l̲en Julia, na' Nereo l̲en no'le zane', na' l̲ezka' Olimpas, na' yógo'te lježžo ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' nníta'l̲engake' benne' ka'.

16 Le gape "Padiox̲" lježle ka', na' le chel̲a' lježle ka' l̲o yel̲a' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbábl̲ene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' l̲e'e "Padiox̲".

17 Na'a, žáta'yoela' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' z̲chíx̲gake' l̲e'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tl̲ebe l̲en da' nsedle l̲e'e. Le kwas gan zej nnita' benách ki,

18 dan' bi žóngake' x̲chin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yel̲a' wnni'a chégake', na' žon l̲áže'gekle' benne' gax̲jw l̲aže' ka', z̲kóngekle' žin diža' gax̲jw l̲aže' ka', na' diža' chejl̲e'žo da' wen l̲aže'.

19 Z̲ze diža' žonle kan z̲nna x̲tiža' X̲anžon', na' žéngekle yógo'te benách ka' da' ni. Che l̲en žebela' ni'a che da' žonle l̲e'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle.

20 Dios, Bennen' z̲ka'n žie' yichj l̲ázdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' x̲iwe'. Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e.

21 Xkwide' Timoteo, xkwiden' žónlenbe' neda' tzen žin, žápebe' le'e "Padiox." Lezka' Lusio len Jasón, na' Sosípater, benne' wláž chia' ka', žápegake' le'e "Padiox."
22 Neda', Tersio, zzoja' da' znna Pablo le'e yiche ni, lezka' žapa' le'e "Padiox" na' zoalen Xanžon' neda'.
23 Lezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' le'e "Padiox." Lezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' zdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o lo ne'e mežw che yež nga žape' le'e "Padiox." Lezka' Kuarto, benne' lježžo, žape' le'e "Padiox."
24 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

¡Ga'n zen Dios!

25 Na'a, ¡zka'n zento' Dios, Bennen' gak gone' le'e choch ni'a che diža' chawe' da' zchaljan', na' ni'a che da' zchalja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bloe'e law Dios che da' bgache' chie', dan' bkache'e Le' ža ni'te ga bžinte na'a ža!
26 Na'a ba bla' da' ni le'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' Le'. Na'a zej nnita' benne' ka' zcháljgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan znna xtiže'e.
27 ¡Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n zen to chi'ize Dios tlícha'kze, Bennen' napkze' dot yela' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Dios bl̲iže' neda', Pablo, kan žénekzele' L̲e', nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lježžo Sóstenes žónl̲ene' neda' tz̲en.
2 Žapa' l̲e'e "Padiox̲" źí'na'do' ka', z̲doble che Dios l̲o yež Corinto, na' nakle che L̲eze' dan' nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bl̲iže' l̲e'e nich gakle che L̲eze' tz̲en l̲en yógo'te benne' ka' nníta'gake' gáte'teze, na' z̲chálj̲l̲engake' Dios, z̲kóngekle' žin la X̲anžo Jesús, Benne' Criston', X̲ángake', na' l̲ezka' X̲anžo.
3 Žáta'yoela' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' napžo dan' nakžo toze l̲en Jesús

4 Žápeteza' Dios: "Žóx̲keno'" kan nak chele l̲e'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'.
5 Dan' nakle toze l̲en Benne' Criston', Dios ba bénnl̲i'e chele da' zej naken chie'. Žákl̲ene' l̲e'e l̲o yógo'te da' z̲nnale, na' žone' ga žejní'il̲e'elele.
6 Ki naken dan' dot l̲áže'le wz̲í' l̲o na'le da' z̲chal̲jto' kan nak che Benne' Criston'.
7 Che l̲en, bi be žiážjelele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne z̲bezle ža na' yel̲á' l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
8 L̲ekze' gon choche' l̲e'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze l̲awte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nnie' chele ža na' yel̲á' l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
9 Dios žone' kan z̲nne', na' L̲ekze' bl̲iže' l̲e'e nich gakle toze l̲en Z̲i'ne', X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

Zej nžoj chople benách Corinto ka'

10 Ni'a che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' l̲e'e, źí'na'do' ka', nich gonle toze x̲tíža'le yógo'tele. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan z̲za' l̲áže'le, na' kan žonle l̲e'e.
11 Ki žapa' l̲e'e, źí'na'do' ka', dan' benne' ka' nníta'gake' liž Kloé bzéngekle' neda' kan žonle, na' wnnágake' z̲dil̲ díža'le.
12 Z̲nnia' da' ni: zej nža' da' z̲nnale to tole. Bál̲ele z̲nnale žónl̲enle Pablo tz̲en. Yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Apolo tz̲en. Yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Sefas tz̲en, na' yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Benne' Criston' tz̲en.
13 ¿Bžoj chople Benne' Criston'? ¿Wdá' neda', Pablo, l̲e'e yag kroze l̲o wlazle l̲e'e? ¿Bezoale l̲e'e nis nich gakle toze l̲en neda'?
14 Žapa' Dios: "Žóx̲keno'" dan' bi bezóa' nis nitóžele l̲e'e, san chopze Crispo l̲en Gayo.
15 Che l̲en bi gak nnale bezoale nis nich gakle toze l̲en neda'.
16 L̲ezka' bezóa' nis Estéfanas l̲en benne' ka' nníta'gake' liže'. Bi žejsá' l̲aža'a cha' bezóa' nis no benne' yoble ga na'.
17 Benne' Criston' bsel̲e'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Z̲chal̲jan', san kege l̲en yel̲a' žejní'il chekza', nich bi wka'na' ka'ze yel̲a' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' l̲e'e yag kroze.

Jesús napkze' yel̲a' wak, na' yel̲a' žejní'il che Dios

18 Žékgekle benne' ka', benne' zej nchol̲ yichj l̲áz̲do'gake', da' z̲chal̲jžo kan nak che Jesús, kan gote' l̲e'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' z̲chal̲jžon napen yel̲a' wak che Dios nich yeslán benách ka'.
19 Ki naken dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Wl̲oe'ela' l̲aw nak dáche'ze yel̲a' žejní'il
chegak benne' ka' zej nnezle' da' z̲enl̲e'e.
Wzóa' chel̲a'ale yel̲a' žejní'il
chegak benne' ka' žejní'igekle' da' z̲enl̲e'e.
20 ¿Biz̲kze yebél̲enle no benne' žejni'ile' da' z̲enl̲e'e?
¿Biz̲kze yebél̲enle no benne' nsédl̲i'e?
¿Biz̲kze yebél̲enle no benne' žákl̲i'e z̲chal̲je'?
Dios ba bl̲oe'ele' l̲aw nak yel̲a' žejní'il chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze.
21 Dios, l̲o yel̲a' žejní'il chie', bi bi'e latje benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' L̲e' ni'a che yel̲a' žejní'il chégakkze'. Dios wyáz l̲aže'e beslé' benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e' ni'a che dan' z̲chal̲jžon, l̲a'kze žékgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.
22 Žénegekle benne' judío ka' l̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' zej nak bian', na' benne'

zi'to' ka' žénegekle' yéngekle' da' wzejni'ilen
légake'.
23 Žo'o zchaljžo che Benne' Criston', kan
gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchaljžon
kan got Benne' Criston', žonen ga zchíxgekle
benne' judío ka', na' yezika' benách ka'
žékgekle' naken to da' dáche'ze.
24 Benne' ka' bliž Dios légake', la'kze zej
nake' benne' judío ka', o benne' zi'to'
ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne'
Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che
Dios, na' dot yela' žejní'il chie'.
25 Žékgekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó
nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi
nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejní'il
ka da' zej nape benách ka'. Žékgekle' da' ben
Dios nak bian' bi nake' wale, san dan' bene'
nápežen yela' wak ka da' zej nape benách
ka'.
26 Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan
gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle
benne' ka' žejní'igekle' lo yela' benachze
chégake', na' bi gokle zanle benne' wnná
bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga
žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake'
benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone'
ga yedoé'egekle benne' yežlyó ka', benne'
žejní'igekle'. Lezka' wžé Dios benne' ka' bi
zej nake' wale yežlyó nga nich gone' ga
yedoé'egekle benne' wale ka'.
28 Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó
nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej
nake' ka'ze, na' bi be záka'gake', na' bi zej
nake' wale. Ki ben Dios nich gone' ga
ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka'
nníta'gake' yežlyó nga.
29 Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen
kwine' law Dios.
30 Dios na'kze bene' ga nakžo toze len
Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo
yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston'
toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo
che Dios na'kze, na' belažo.
31 Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan: "Cha' zoa no benne' žénele' bi da'
wká'n zene', žala' wká'n zene' Xanžo Dios."

2

Zchaljžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

1 Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan
zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len
yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela'
wak chekza'.
2 Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi
wchalja' da' yoble, san toze kan nak che
Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag
kroze.
3 Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale chia',
na' lo yela' zžebe wzízeli'a.
4 Bcháljlena' le'e xtiža' Dios, kege
kan zchaljgak benách ka' lo yela' žejní'il
chégakkze', san goklen Dios Be' La'y neda',
na' yela' wak che Dios wzóalenen neda', da'
gok bian' nak dot da' li da' wnnía'.
5 Ki bena' nich gak chejle'le che Dios, kege
dan' bénlele yela' žejní'il chegak benách ka',
san dan' blé'elele yela' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

6 Zcháljlento' benne' ka' ba nakže dot li
laže' kan žejlé'gake' che Dios len yela' žejní'il
cheto'. Yela' žejní'il ni bi naken ka da' zej
nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'
bi naken ka da' zej nape benne' ka' znna
biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia
yí'gake'.
7 Zchaljto' len yela' žejní'il da' bi gak
no benne' žel-len', dan' znezjw Dios, dan'
bgache' yela' žejní'il ni da' bzoa Dios ža ni'te
nich yebélenlžon.
8 Benne' ka' znna biá'gake' ža ni zoažo
na'a bi bénbia'gake' yela' žejní'il ni. Chela'
bénbia'gaken', bi bdá'gake' Xanžon', Benne'
ze'e ya'abá, le'e yag kroze.
9 Naken kan nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan:
Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej
nži'ile' Le',
da' ka' bi ble'el nitó benne', na' bi benle'
chégaken,
na' bi wzá' láže'gak benách ka' kan zej
naken.
10 Na'a, Dios ba bzejni'ile' žo'o da' ki lo na'
Dios Be' La'y, dan' zwíakze Dios Be' La'y
yógo'te, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'w
Dios na'kze.
11 ¿Nnezle no benne' da' yo'o lo yichj
lázdo'w yetó benne'? Toze be' nakkze ben-
nen' nnezlen. Lezka', bi nnezle nitó benne'
da' yo'o lo yichj lázdo'w Dios. Toze Dios Be'
La'y nnezlen'.

12 Bi yo'ožo to be' da' zdazen yežlyó nga,
san zoalen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' zchiz
Dios yichj lázdo'žo nich gak gónbia'žo da' ka'
bennkze' Le' chežo.
13 Zchaljžo ka zej nak da' ka' benn Dios
chežo, kege len diža' da' žsédgekle benne' ka'
žo'o len yela' žejní'il chégakkze', san len diža'
ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken,
zzejni'ilžo benne' ka' zoalen Dios Be' La'y
légake' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.
14 No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi
zzi' lo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan'
žekle' naken to da' yalze. Bi gak chejní'il
bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoalen
Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zaka' da'
ni.
15 No benne' zoalen Dios Be' La'y le' gak
gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak
nitó benne' yoble gákbe'ele' da' záka'kze
bennen'.
16 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
¿Nozkze benne' nnezle' da' zza' laže' Xanžo?
¿Nozkze benne' gak wzejni'ile' Le'?
San da' zza' laže' Benne' Criston' yo'on lo
yichj lázdo'žo žo'o.

3

Nakžo wen žin tzen len Dios

1 Che len, zí'na'do' ka', bi gok wcháljlena'
le'e kan zcháljlena' to benne' zoalen Dios Be'
La'y le', san bcháljlena' le'e kan zcháljlena'
no benne' nake' benachze, na' bi zoalen
Dios Be' La'y le'. Nakle ka bi' že'n ka',
dan' bi nakle choch kan žejle'le che Benne'
Criston'.
2 Bsedla' le'e da' bi naken zede, da' naken
ka niže' da' we'jle. Bi bsedla' le'e da' naken
zede ka bela' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele
da' naken ka bela' da' gawlen, na' bi na'
gakle na'a.
3 Ki naken dan' nakle ka no benne' nake'
benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne zgé'elele
ležle ka', na' zdile díža'le, na' žežój chóplele,
nakle ka no benne' nake' benachze, na'
žonle tlebe kan žongak benne' ka' nníta'gake'
yežlyó nga.
4 Kate' ne zoalen to benne' le'e, benne'
znne' žónlene' Pablo tzen, na' yetó benne'
znne' žónlene' Apolo tzen, ne nakle ka no
benne' nake' benachze.
5 ¿Bizkze naka' neda', Pablo? ¿Bizkzen'
Apolo? Nakto' wen žin che Dios, na' ni'a che
da' bento' neto' bejle'le che Benne' Criston'.
To toto' žonto' žin da' benn Xanžon' che
cheto'.
6 Žin da' bento' lo yichj lázdo'le naken
ka žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda'
goza' bínnedo' ka', na' Apolo bxoen' nis, san
Dios bene' ga bla', na' ga bgole bínnedon' da'
wyazen lo yichj lázdo'le.
7 Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na'
láte'ze zaka' benne' žxoen' nis, san záka'le'e
Dios, Bennen' žone' ga zla', na' ga zgole
bínnedon'.
8 Tlebe kan zej nak bennen' žazen', na'
bennen' žxoen' nis. Dios yebi'e che chégake'
kan nak žin da' žóngake'.
9 Nakto' neto' wen žin tzen len Dios, na'
le'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto'
žin.
Lezka' nakle le'e ka to yo'o da' žon Dios.
10 Lo da' benn Dios chia', naka' ka to
benne' blo wen ze'e. Neda' bdixjwa' len
ze'e, na' benne' yoble zchise' ze'en'. To tožo
žala' wíažo kan zchisžo ze'e law len ze'en'.
11 Dios ba bdixjwe' to len ze'e da' naken
Jesús, Benne' Cristo na'kze, na' bi gak no
benne' wdixjwe' yetó len ze'e.
12 Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken
ka zchisžo ze'e law len ze'en'. Law len ze'en'
wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise'
ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da'
naken yej zaka' ka', o wak no benne' gone'
žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken yag,
o da' naken yix, o da' naken yixe' ka'ze.
13 Gak bia' kan nak žin da' žon to to
benne'. Kate' žin ža wchi'a laže' Dios benách
ka', na' la' law kan nak žin da' benžo to tožo,
dan' te žin na' lo yi', na' yin' si' bian' žin da'
ben to to benne'.
14 Cha' žin da' ben no benne', da' naken
ka to ze'e da' bchise', ežojen chawe' lo yin',
na' Dios yebi'e chie' kan nak tlebe len žin da'
bene'.
15 Cha' chey žin da' ben no benne' da'
naken ka to ze'e da' bchise', na' wnite' da'
gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' le', da'
gaken chie' kan žak che to benne' želé' to lo
yi' zen.
16 ¿Bi nnézlele nákkzele le'e yodo' che Dios,
na' zoa Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le?
17 Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che
Dios, na' Dios wží a yi'e le', dan' nak la'y
yodo' che Dios, na' le'ekze nakle yodon'.

18 Bi gon laže'l kwinle. Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' žejní'ile'ele' kan žejní'igekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, žala' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yela' žejní'il chie' da' naken dot li laže'.
19 No benne' napze' yela' žejní'il che yežlyó nga nake' law Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios žone' ga zchíxgekle benne' sina' ka', zkonle' žin yela' žejní'il chégake'."
20 Lezka' znnan: "Xanžo nnezle' da' zza' láže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze."
21 Che len, bi žala' wká'n zenle no benne' ni'a che da' wsedle' le'e. Yógo'te yo'on lo na'le.
22 Yo'ogak lo na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yela' nban, na' yela' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken lo na'le,
23 na' le'e yo'ole lo na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e lo na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsela' Benne' Cristo

1 Che len, žala' géklele le'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' lo na'to' da' naken dot da' li, da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.
2 Benne' ka', Dios bdie' lo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' žóngake'.
3 Bi že' zedla' cha' wchi'a láže'le neda', o cha' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga wchi'a láže'gake' neda'. Bi zchi'a laža'a kwina'.
4 Bi zchebe lázda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a zia. Xanžon' nake' Benne' zchi'a laže'e neda'.
5 Che len, bi žala' wchi'a láže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yelá' Xanžon', na' Le' wloe'ele' law dan' ngache' gan nak chol, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'. Naž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen le' ba la'ne kan žala' gone' chie'.
6 Na'a, zí'na'do' ka', kan nak da' ni, bchalja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wíale le'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze le'e yiche la'y, na' bi wká'n zenle to benne', na' bi wzoale chela'ale yetóe'.
7 ¿Ben no benne' ga nako' le' benne' blo? ¿Nzi' lo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Le' bennze' chio' dan' nzi' lo no'o, ¿biz chen' zka'n zen kwino', na' žeklo' žakze chio' wzí' lo no'on?
8 ¿Žéklele le'e nákžele benne' blo ka'? ¿Žéklele naple yela' wnni'a chezle? ¿Žéklele znna bia'le, la'kze bi znna bia'to' neto'? Ni'a che Xanžo Dios žak laža'a nna bia'le le'e nich gak nna biá'lento' le'e tzen.
9 Žekla' neda' nak cheto', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' zante kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake' lawgak benách ka'. Nakto' ka to da' zwiagak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lezka' ka to da' zwiagak wbás che ya'abá ka'.
10 Dan' žénelto' gonto' xchin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekle' nakto' benne' bi nnezle ka', san le'e žéklele žakle da' zenle'e dan' nakle che Benne' Criston'. Le'e žéklele ba nakle benne' wale ka', san žékgekle benách neto' bi nakto' benne' wale ka'. Zzoagak benách ka' neto' chela'ale, san žápegake' le'e ba la'ne.
11 Na' zejte na'a ža, zdonto', na' zbilto'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon zi'gak benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'.
12 Žsaka' zi' kwinto', la' néto'ze žonto' žin. Žliž zi'gak benách ka' neto', san neto' znnablto' Dios gon chawe'e légake'. Zbia láže'gak benách ka' neto', san zzoelton'.
13 Znnégake' cheto', san lo yela' gaxjw laže' zcháljlento' légake'. Na' zejte na'a ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' zžo'ngak yógo'te benách ka' na'le.

14 Zzoja' chele da' ki, kege dan' žénela' gona' ga yedoé'elele, san žénela' wzejni'ila' le'e, žona' kan žon to benne' zzejni'ile' zi'nkze' ka', xkwide' ka' nži'ile'.
15 La'kze gak nníta'gak zan gaywá' benne' ka' wsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka xakzle, bennen' bene' ga nakle che Benne' Criston'. Lo yela' nban kobe da' naple dan' nakle toze len Benne' Criston', nedkza' naka' ka xale dan' zga'ala' neda' bzenla' le'e diža' chawe' da' wzí' lo na'le.

16 Che len, žáta'yoela' le'e we' láže'le gonle kan žona' neda'.
17 Che len žsela'a xkwide' Timoteo gan zoale. Dan' scha bénlenbe' neda' tzen žin che Xanžon' nakbe' ka zi'nkza', na' nakbe' dot li laže', na' nži'ila'-be'. Gon xkwide' Timoteon' ga chejsá' láže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne' Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan ža'a.
18 Bálele le'e zka'n zen kwinle dan' žéklele biž yelá'a gan zoale.
19 Na'a, la' yelá'tia' gan zoale cha' gonn Xanžon' neda' latje. Naž gákbe'ela', kege da' znnágakze benne' ka' zka'n zen kwíngake', san gákbe'ela' cha' zoalen yela' wak che Dios légake'.
20 Cha' nzi' lo na'le nna bia' Dios le'e, bi nak bia' naken ki dan' znnázelen. Nak bia' naken ki cha' zoalen yela' wak che Dios le'e.
21 ¿Bizle žénelele? ¿Žénelele yelá'a gan zoale len to bar nich sela' snia le'e, o len yela' nži'il, na' lo yela' gaxjw laže'?

5

Pablo zchi'a laže'e to benne' žone' da' kegle

1 Zze diža' zoalen to benne' le'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóalene' zo'le xe'. Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios.
2 Le'e zka'n zen kwinle, san žala' gak nyache' láže'le, na' yekwasle bennen' žone' dolan' gan zoale.
3 La'kze bi zóalena' le'e lo bela' žen chia', da' li zóalena' le'e lo be' nakkza'. Kan zóalenkza' le'e ba bchi'a laža'a bennen' žone' dolan'.
4 Kate' doble che Xanžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' le'e tzen lo be' nakkza'. Naž, len yela' wak che Xanžo Jesusen',
5 le wdé bennen' lo na' da' xiwe' nich kwia yi' da' žénele bela' žen chie', san yelá be' nakkze' ža na' yelá' Xanžon'.
6 Bi žala' wká'n zen kwinle kan nak da' žonle. ¿Bi nnézlele da' znnan: "Láte'do'ze kwa zichj che yet xtil gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'?"
7 Na'a, le yekwás dolan' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle. Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, na' ba bétgake' lo wlazžo žo'o zila' che Lni Paskon', zilan' nakkze Benne' Criston'.
8 Che len žala' gonžo lni na', kege zoalen kwa gole žo'o, da' zloe'elen da' kegle da' bi zakan', san žala' wkonlžo žin yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, yet xtilen' da' zloe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.
9 Katen' bzoja' chele le'e yiche nežwn', gožkza' le'e bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' kegle.
10 Goža' le'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga.
11 Da' znna da' bzoja' chele, le'e yichen', naken nich bi gónlenle tzen no benne' znne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o zze laže'e da' de che lježe', o zka'n zene' lo'a ka', o znne zi'e, o zzožle', o zbane'. Bi gáwlenle tzen benne' ki.
12-13 Bi nak chia' neda' wchi'a laža'a benne' ka' bi zej nake' toze len žo'o. Dios wchi'a laže'e légake'. Le'ekze žala' wchi'a láže'le benne' ka' zej nake' toze len le'e. Che len, le yekwás bennen' žone' da' keglen' gan zoale.

6

Bi žala' che'žo no lježžo law benne' zchi'a laže'e

1 Kate' zdile díža'le tole len yetole, ¿nakxkze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' le'e? Gakže chawe' chejle lawgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a láže'gake' le'e.
2 ¿Bi nnézlele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a láže'gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' le'ekze wchi'a láže'le benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, ¿bi naple yela' žejní'il nich wchi'a láže'le diža' bizjw ki?
3 ¿Bi nnézlele wchi'a láže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a láže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo na'a.
4 Na'a, cha' žak to da' žon byenen no benne' wchi'a laže'en, dan' žaken yežlyó nga,

¿biz chen' žejle lawgak benne' ka' wchi'a láže'gaken', benne' ka' bi be nzi' lo ná'gake' ládjwgak benne' ka' che Benne' Criston'?

5 Zchalja' ki nich gona' ga yedoé'elele. ¿Bi zoalen no benne' le'e, benne' žake' late' nich gak wchi'a laže'e da' žak chegak lježle ka'?

6 ¿Nakxkze gak to benne' nake' che Benne' Criston' chi'e lježe' yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' légake'?

7 Da' li zchíxlele le'e kate' zdile díža'le. ¿Biz chen' bi sóelele kate' no benne' žone' chele da' kegle? ¿Biz chen' bi sóelele kate' no benne' zbéjlane' da' den chele?

8 Le'e žonle da' kegle, na' zbéjlanle, na' žonle ki chegak lježle ka', benne' zej nake' toze len Benne' Criston'.

9-10 ¿Bi nnézlele bi chazgak benách ka' bi zej nake' chawe' gan znna bia' Dios? Bi gon laže'l kwinle.

Bi chaz nitó benne' wen da' zinnj gan znna bia' Dios,
na' nitó benne' zka'n zene' lo'a ka',
na' nitó benne' zka'n ditje' yela' zchag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon kwine' ka to no'le,
na' nitó benne' byo zóalene' la' ljež benne' byoze',
na' nitó benne' wbán,
na' nitó benne' zdan laže'e yela' gape,
na' nitó benne' že'je',
na' nitó benne' wnné le'e,
na' nitó benne' zbéjlane'.
Nitó benne' žone' da' ki bi chaze' gan znna bia' Dios.

11 Ki benle bálele le'e, san na'a ba bekwasle kan zej nak dola' da' wbága'le, na' ba nakle che Dios na'kze, na' ba beyakle chawe' law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesusen'. Be' la'y che Dios žone' ga žaken ki chele.

Bela' žen chežo naken che Dios

12 Znnagak benách ka': "Yo'o lo na'žo gonžo yógo'te." La'kze da' ni naken dot da' li, bi žala' gonžo yógo'ten. La'kze de latje gona' yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian' neda'.

13 Lezka' znnagak benách ka': "Yela' waw nakzen da' chazen le'žo, na' le'žo nakzen da' zzin' yela' waw." Da' ni naken dot da' li, san žin ža wžía yi' Dios yela' waw, na' lezka' le'žo. Dios bene' bela' žen chežo, kege nich wkonlžon žin nich gonžo da' kegle. Naken nich yebélenlen Xanžon', na' Xanžon' nake' nich yebélenle bela' žen chežo Le'.

14 Dios besbane' Xanžon' lo yela' got. Lezka', len yela' wak zen chie' yesbane' žo'o.

15 ¿Bi nnézlele, lo bela' žen chele nakle toze len da' nakkze Benne' Criston'? ¿Nakxkze gak yekwasle to da' naken toze len Benne' Criston' nich gonle ga gaken toze len to no'le le'e? Bi žala' gonle ki.

16 ¿Bi nnézlele cha' to benne' byo zóalene' to no'le le'e, nake' toze len le'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Chope' gákgake' ka toze benne'."

17 Na'a, no benne' nake' toze len Xanžon', nake' toze len Le' lo be' nakkze'.

18 Che len, bi gonle dola' da' naken da' sban. Bíte'teze dola' yoble da' žon no benne', na'le lo da' nakkze' žone' dolan'. San no benne' žone' dola' da' naken da' sban, žone' dola' da' nžagen lekze'.

19 ¿Bi nnézlele bela' žen chele naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios na'kze bchize' le'e Dios Be' La'y na', na' Le' zoe' lo yichj lázdo'le. Che len bela' žen chele bi naken chezle. Na'a, naken che Dios.

20 Dios beya'we' le'e, na' to da' zen wdizjwe'. Le wkonle žin bela' žen chele, na' lezka' be' nákkzele nich wká'n zenle Dios, dan' zej nak bela' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

7

Pablo žsedle' kan nak che yela' zchag na'

1 Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' le'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sóalene' no'le.

2 Dan' žónle'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbáblene' le'e žala' nníta'lengake' no'le che chégake', na' yógo'te no'le ka' žala' nníta'lengake' benne' byo che chégake'.

3 No benne' byo, benne' zoa zo'le', žala' gone' che zo'le' kan nak yela' žon che yela' zchag na', na' tlebe kan žala' gon no'len' len benne' byo chien'.

4 Bela' žen che no no'le bi yo'on lo na'ze', san benne' byo chien' nzi' lo ne'en. Lezka', bi yo'o lo na'ze no benne' byo bela' žen chie', san zo'le' nzi' lo ne'en.

5 No benne' byo l̲en no no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žal̲a' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chággake' to chí'ido'ze nich gak wchál̲jl̲engake' Dios dot l̲áže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žal̲a' sóal̲ene' z̲o'le', nich bi sáke'le da' x̲iwe' gonen ga chó'ogake' nez dol̲a' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

6 Da' ni da' žapa' l̲e'e naken to da' žonn X̲anžon' l̲e'e latje. Bi naken to da' z̲chi'le' l̲e'e.

7 Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' l̲o ne'e ka da' bnez̲jw Dios chie' gone'. Toe' nzi'e to da' bnez̲jwen', na' yetóe' nzi'e yetó da' bnez̲jwen'.

8 Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' l̲ezka' no'le wzebe ka', z̲nnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'.

9 Cha' bi gak nna bia' kwíngake', wak wchág ná'gake', dan' gakže chawe' wchág ná'gake', na' bi se l̲áže'gake' da' kegle.

10 Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege nedza' z̲nnia' da' ni, san X̲anžon' z̲nnakzen', na' x̲tiže'e z̲nnan: "To no'le bi žal̲a' kwásl̲ene' benne' byo chie'."

11 Cha' no no'le kwásl̲ene' benne' byo chie', žal̲a' ga'ne' toze', o yeyake' toze l̲en benne' byo chien'. L̲ezka' benne' byo bi žal̲a' wka'ne' z̲o'le'.

12 Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege X̲anžon' wnné' ki, na' z̲nnia': cha' zoa no lježžo, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' z̲o'le' bi žejl̲i'e che X̲anžon', na' cha' z̲o'le' žénele' gá'nl̲ene' l̲e', bi žal̲a' kwásl̲ene' z̲o'len'.

13 L̲ezka' z̲nnia': cha' zoa no no'le zanžo, no'len' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejl̲i'e che X̲anžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nl̲ene' l̲e', na' no'len' bi žal̲a' kwásl̲ene' l̲e'.

14 Ki žal̲a' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejl̲i'e che Benne' Criston', Dios z̲l̲e'ele' l̲e' ka to benne' nake' che L̲eze' dan' nake' toze l̲en z̲o'le', no'len' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' no no'le bi žejl̲i'e che Benne' Criston', Dios z̲l̲e'ele' l̲e' ka to no'le nake' che L̲eze' dan' nake' toze l̲en benne' byo chie', bennen' nake' lježžo, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gakgak z̲i'nle ka' ka z̲i'n zi' ka' l̲aw Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios.

15 No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejl̲i'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwásl̲ene' bennen' nžag ná'l̲ene', waken. Benne' lježžo na', o no'le zanžo na', bennen' žejl̲i'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nl̲ene' bennen' bi žejl̲i'e chien', dan' bl̲iž Dios žo'o nich gá'nl̲enžo lježžo cháwe'do'.

16 Ki žal̲a' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chion', na' le', benne' byo, wak gono' ga yelá no'le chion'.

17 Žal̲a' gonžo to tožo kan nak da' bnez̲jw X̲anžon' che chežo, na' l̲ezka' ga'nžo kan gokžo katen' bl̲iž Dios žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' da' ni.

18 Cha' Dios bl̲iže' no benne' byo, bennen' nžog l̲o x̲pel̲e'e da' nak bia' nzi' l̲o ne'e x̲tiža' Dios, žal̲a' ga'ne' ki, zoa l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian'. L̲ezka', cha' Dios bl̲iže' no benne' byo, bennen' bi nžog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian', bi žal̲a' chogen' l̲o x̲pel̲e'e.

19 Bi be zaka' dan' nžog l̲o x̲pel̲a' no benne' byo, na' cha' bi nžog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian', bi be zakan'. Da' záka'l̲e'en naken gonžo kan z̲nna x̲tiža' Dios.

20 To benne' žal̲a' ga'ne' kan goke' katen' bl̲iž Dios l̲e'.

21 Cha' bl̲iže' le' katen' nako' benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan' nako' ki, san cha' gata' chio' latje žojo' l̲o na' x̲ano', žal̲a' si'o latjen' da' gatan' chio' žojo'.

22 Cha' bl̲iž X̲anžon' no benne' kate' ndo'e, l̲aw X̲anžon' nake' ka to benne' bžoje' l̲o na' x̲ane' na', nich gone' x̲chin X̲anžon'. L̲ezka', cha' bl̲iž X̲anžon' no benne' kate' ba nžoje' l̲o na' x̲ane' na', benne' ni nake' ka to benne' ndo'w che Benne' Criston'.

23 Da' z̲enl̲e'e naken da' wdiz̲jw Dios, nich beya'we' l̲e'e. Che l̲en bi žal̲a' gote' kwinle l̲o na'gak benách ka'.

24 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', žal̲a' soale l̲aw Dios kan gokle to tole katen' bl̲iže' l̲e'e.

25 Kan nak chegak benne' ka' bi nžag ná'gake', bi be bchi'le X̲anžon' neda'. Ki žekla' neda', na' gak wx̲én l̲áže'le neda' dan' beyache' l̲aže'l X̲anžon' neda'.

26 Dan' žakgak da' zan da' žaken chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda' gak chawe' cha'

yógo'te benne' ka' gá'ngake' kan zej nake' na'a.
27 Le', benne' byo, cha' nžag ná'leno' to no'le, bi žala' kwásleno'-ne'. Lezka', cha' zo' tozo', bi žala' wchág ná'leno' to no'le.
28 Na'a, cha' wchág ná'leno' to no'le, bi gono' dola', na' cha' to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' to benne' byo, bi gonbe' dola', san benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' lo yežlyó nga, na' žénela' yelale lo yela' zzaka' na'.
29 Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e da' ni: za' žin ža ze lawte ža na'. Che len, benne' byo ka', benne' ka' nžag ná'lengake' no'le ka', žala' we' láže'gake' Dios kan žon no benne' byo bi nžag ná'lene' to no'le.
30 Lezka', benne' ka' zbeže nyáche'gake' žala' yebégekle' len Dios kan žon to benne' bi zbeže', na' benne' ka' žebégekle' žala' nníta'gake' gaxjw laže' law Dios kan žon no benne' bi žebele', na' benne' wete' ka' žala' gákgake' ka to benne' bi be de chie'.
31 Benne' ka' zkóngekle' žin da' de yežlyó nga žala' gákgake' ka to benne' bi že' laže'e da' ka', dan' te chegak da' ka' zle'elžo yežlyó nga.

32 Žénela' bi kwe' zédlele. To benne' bi zoa zo'le', že' laže'e da' nak che Xanžon', ka gak gone' da' žaz laže' Xanžon'.
33 Benne' byon', benne' nžag ná'lene' to no'le, že' laže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz laže' zo'le'.
34 Lezka' žaken che to no'le nžag ná'lene' to benne' byo, na' che to no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze' že' laže'e da' nak che Xanžon', ka gak soe' che Dios lo bela' žen chie', na' lo be' nakkze'. No'len' nžag ná'lene' to benne' byo že' laže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz laže' benne' byo chien'.

35 Žapa' le'e da' ki nich yebélenlelen, na' kege nich wsejwa' xnezle. Žénela' gonle da' žala' gonle, nich gonle xchin Xanžon' dot láže'le.
36 Cha' zoa no benne' žekle' bi nak chawe' ga'n toze xkwide' no'le chie', na' ba zoa yiz chebe', na' žénele'elbe' wchág ná'lenbe' to benne' byo, wak wchág ná'lenbe'-ne'. Bi gonbe' dola'.
37 Cha' bennen' ba ben choche' xtiže'e, na' bi žon byenen gone' ki, na' yo'o lo ne'e ka gone', na' ba ben choche' xtiže'e ga'nbe' tozbe', gone' da' naken chawe'.
38 Ki naken, no benne' žoe'e latje xkwide' no'le chie' wchág ná'lenbe' to benne' byo, žone' da' naken chawe', san no benne' žone' ga ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže chawe'.
39 To no'le nžag ná'lene' to benne' byo, yoe'e lo na' da' nak che yela' zchag na' kate' ne zoa nban benne' byo chien'. Cha' gat benne' byo chien', na' gata' lo na' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo žénele', cha' benne' byon' žejli'e che Xanžon'.
40 Žekla' neda' gakže chawe' che no'len' cha' ga'ne' toze', na' žekla' žon Be' La'y che Dios neda' tzen.

8

Da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka'

1 Na'a, wchalja' kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. Znnagak benách ka': "Yógo'težo napžo yela' žejní'il." Da' ni naken dot da' li. Yela' žejní'il ki žonen ga zka'n zen kwinžo, san yela' nži'il chežo len lješšo žonen ga žáklenžo lješšon'.
2 Cha' zoa no benne' žekle' ba žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile' kan žala' chejni'ile',
3 san no benne' nži'ile' Dios, Dios na'kze zóalene' bennen'.
4 Na'a, kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', nnezlžo bi be záka'gak lo'a ka' da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa yetó benne' nake' Dios.
5 La'kze zej nnita' da' ka' žékgekle benách ka' zej naken dios ka', da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan da' žližgak benách ka', na' znnágake' zej naken dios chégake', na' lezka' xángake',
6 san chežo žo'o:

Toze Benne' nake' Dios, Bennen' nake' Xažo.
Le' bene' yógo'te da' zle'elžo,
na' zoažo nbanžo nich wká'n zenžo Le'.
Toze Benne' nake' Xanžo, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston'.
Lo ne'e Le', Dios bene' yógo'te da' ka' zej nnitan',
na' nbánlenžo Le'.

7 Kege yógo'te lješšo ka' žejní'igekle' da' ni. Bale', benne' ka' zga'ale bka'n zéngake' lo'a ka', na' zejte na'a ža že'j žáwgake' da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' žékgekle' da'

že'j žáwgake' napen yela' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', che len nbága'gake' zia dan' že'j žáwgaken'.

8 Da' že'j žawžo bi gonen ga gape Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon, bi gákžežo chawe', na' cha' bi gawžon, bi gá'nžežo ka'ze.

9 Yo'o lo na'le ye'j gawle bíte'teze. Le gape chi'i kwinle nich bi gonle ga chíxgekle benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'.

10 Le' žeklo' napo' yela' žejní'il kan nak da' ni, na' gak gawo' bíte'teze. Cha' kwi'o latje chegak lo'a ka', na' ye'j gawo' da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' cha' lježo', benne' bi nak dot li laže'e kan žejli'e che Benne' Criston', le'ele' le', kate' ne že'j žawo' ga na', na' wak gono' ga ye'j gawe' dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'.

11 Cha' gono' ki, gono' ga chixle lježo', bennen' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston'. Ki gaken dan' žeklo' le' napo' yela' žejní'il. ¿Gono' ki che lježo', na' got Benne' Criston' ni'a che bennen'?

12 Cha' ki gono', gono' dola' da' yesbagan' lježo' zia, na' gono' ga chixle' dan' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston', na' lezka' gono' dola' da' zzoan Benne' Criston' chela'ale.

13 Che len, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chixle to lježa', biž gawa' bela' na', nich bi gona' ga gon lježan' dola'.

9

Da' yo'o lo na' to benne' wbás bsela' Jesús

1 Neda' naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston'. Le' beslakze' neda'. Neda' ble'ekzla' Xanžo Jesusen'. Nakkzle le'e toze len Benne' Criston' ni'a che žin da' bena' neda' lo wláz Xanžon'.

2 Yezika' benách ka' gak gékgekle' bi naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston', san le'e žon byenen géklele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bsela' Xanžon'.

3-4 Zej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni.

5 Lezka' de lo na'a wchág ná'lena' to xkwide' zanžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston', nich gónlenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'.

6 ¿Žéklele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da' gawto'?

7 Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chizjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'.

8 Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' znna da' nyejw le'e yiche lo da' bsedle Moisés.

9 Lo dan' bsedle Moisés na' nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi ko'o do yixjw žoa'a beže kate' zlejba' zoa' stribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e beže ka',

10 san nich yebélenlžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' beže, na' lezka' benne' žone' ga zlej beže zoa' striben', žoptie' žala' wxén láže'gake' sí'gake' che da' zla' lo yežlyón'.

11 Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, ¿žéklele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' zlape'?

12 Yezika' benne' ka', benne' zzejní'igekle' le'e, žebélengekle' da' den chele. ¿Bi žála'že neto' yebélenlton'?

Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzoelto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.

13 Nnézkzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengekle' da' ka' znézjwgak benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia beže ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' bela' chegak bia beže ka'.

14 Lezka' bdixjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengekle' da' zcháljgake' žala' wáwgake' légake'.

15 Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wnezjwe' chia'. Zka'n zen kwina' dan' bi be

zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.

16 Bi yo'o lo na'a wká'n zen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja' diža' chawen'.

17 Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénekzela', gak nnaba' lazjwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'.

18 ¿Bizkze yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.

19 Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bale benách ka'.

20 Kate' zcháljlena' benne' judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan znna da' bsedle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan znna xtiže'e na', la'kze bi yoa'a lo na' xtiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e na'.

21 Kate' zcháljlena' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' lo na' da' bsedle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelágake'. Bi zka'na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan znna xtiža' Benne' Criston'.

22 Žon kwina' ka to benne' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' chie' Le'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bale benne' ka'.

23 Lo yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngekle benách ka' diža' chawen', nich gak yebélenla' légake' tzen diža' chawen'.

24 Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje. Žxíte'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebélenle' latje blo. Lezka' žala' gonle le'e xchin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje, nich gak yebélenlele da' yebí'i Dios chele.

25 Yógo'te benne' ka', kate' zpa' kwíngake' nich gak chítjgake' lo witje, znna bia' kwíngake' lo yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich sí'gake' to da' naken zin da' nitlen, san si'žo žo'o to da' yebélentezelžon.

26 Che len, naka' neda' ka to benne' dot laže'e žxíti'e. Lezka' naka' ka to benne', dot laže'e zdile', na' bi zdi'a da' nitze.

27 Kan žon to benne' žliže' benne' ka' nich chejtítjgake' lo witje, lezka' žona' neda', na' zchalja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' lo witje žone' ga gak bela' žen chie' wale, na' znna bi'en. Lezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' lo žin che Dios.

10

Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka'

1 Žénela' wzejni'ila' le'e, zí'na'do' ka', kan gok chegak xa wdé cheto' ka'. Dios bzoe' to bejw da' wló'on zol yógo'tie' katen' Moisés bchi'e légake' nich žójgake' lo yežlyó Ejipto. Lezka', yógo'tie' wdégake' gachje láwe'le nisdo' tzen len Moisés na'.

2 Lo bejw na', na' lo nisdon', gok chégake' kan žak che to benne' žezóe' nis. Dan' goken chégake' gok bian' gókgake' toze len Moisés na'.

3 Lezka' yógo'tie' bdáwgake' yet xtildon', dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake' lo latje dach.

4 Yógo'tie' wé'jgake' nisen' dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake', dan' wé'jgake' nisen' dan' bžojen le'e yej na' da' bloe'e law Dios Be' La'y, yej na' wbánlengake' légake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbánlenžo Le'.

5 La'kze goken ki, bi wyáz laže' Dios yógo'tie'. Che len gótgake' lo latje dach na'.

6 Yógo'te da' ki naken to da' žsedlen žo'o, nich bi se láže'žo da' kegle, kan wzé láže'gaken' légake'.

7 Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka', kan bengak bale benne' ka'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Wže'gak benne' ka' nich we'j bdáwgake', na' bezó žá'gake', na' béngake' lni che lo'a na'.”

8 Bi žala' gonžo da' kegle, kan bengak bale benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žoa mile'.

9 Bi žala' si' bia'žo Xanžon', kan wzí' bia'gak bale benne' ka' Le', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' légake'.

10 Lezka', bi žala' nnežo che Dios kan wnnegak bale benne' ka' chie' Le', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e légake'.

11 Yógo'te da' ki da' gókgaken chegak xa wdé cheto' ka', žsédgeklen žo'o, na' zej nyejwn le'e yiche la'y nich wchébegaken žo'o, dan' ba zoažo ža kate' za' yesyóž Dios che yežlyó nga.

12 Che len, no benne' žekle' nake' benne' wale, žala' gape chi'i kwine', nich bi chixle'.

13 Kan nak da' zzi' bia' le'e, lezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan znne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' le'e da' bi gak sóelelen, san kate' bi da' si' bian' le'e, na' wloe'ele' le'e kan žojle lo na' da' xiwe', nich gak sóelelen.

14 Che len, zí'na'do' ka', bi wká'n zenle lo'a ka'.

15 Zcháljlena' le'e kan zcháljlena' benne' ka' žejní'igekle'. Le wchi'a laže' da' nnia' na'a.

16 Kate' znnablžo Dios gon la'ye' da' že'jžo kate' žezá' láže'žo kan got Benne' Criston', dan' že'jžon zloe'elen nakžo toze len Benne' Criston', na' žebélenlžo da' bene' katen' blalje' xchene', na' gote' le'e yag kroze. Lezka', yet xtilen' da' zzozjžon, na' žawžon, zloe'elen žónlenžo Benne' Criston' tzen, dan' žebélenlžo da' bene' katen' bdie' bela' žen chie' lo wlazžo žo'o.

17 La'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet xtilen', da' zloe'elen nakžo toze len toze Bennen', na' che len nakžo ka toze benne'.

18 Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' law Dios da' zdégake' lo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' zloe'elen zej nake' toze len Dios.

19 ¿Bizkze zejlás da' znnia' nga? Bi znnia' zej nape lo'a ka' yela' wak, na' da' zdegak benách ka' lo bkog chegak lo'a ka' bi napen yela' wak.

20 Ki znnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' zdégake' lawgak lo'a ka', zdégaken' lawgak be' xiwe' ka', na' kege law Dios. Žénela' bi gakle toze len be' xiwe' ka'.

21 Bi gak ye'jle dan' zloe'elen nakžo toze len Xanžon', na' lezka' dan' wloe'elen nakle toze len be' xiwe' ka'. Bi gak gawle dan' zloe'elen žónlenžo Xanžon' tzen, na' lezka' dan' wloe'elen žónlenle be' xiwe' ka' tzen.

22 ¿Gonžo ga ge'ele Xanžon' žo'o? ¿Žéklele nápžele yela' wak ka da' nape' Le'?

Da' žala' gonžo dan' nži'ilžo lježdžo ka'

23 Nak dot da' li da' znnan: "Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon." Na'a, neda' znnia': kege yógo'ten žala' gonžon. Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonen ga gakže dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'.

24 Žala' we' láže'žo gonžo da' gonen ga gak chawe' chegak lježdžo ka', na' kégeze da' gonen ga gak chawe' che la' kwínzežo.

25 Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' lawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žala' nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le.

26 Nyejw le'e yiche da' znnan: "Che Xanžon' nak ježlyó nga, na' lezka' yógo'te da' zej nnita' ježlyó nga."

27 Cha' to benne' wliže' le'e, benne' bi žejli'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'e lawle, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le.

28 Cha' no benne' yi'e le'e: "Da' ni bdégake' lawgak lo'a ka'" bi gawlen nich gak chawe' che bennen' bloe'elen' le'e, na' nich bi kwe' zede lázda'we'.

29 Znnia': "Nich bi kwe' zede lázdo'w bennen' bloe'elen' le'e" na' kege nich bi kwe' zede lázdo'le le'ekze.

Wak no benne' nnable' neda', na' nne': "¿Biz chen' žala' wzóa' chela'ale da' nzi' lo na'a gona' dan' zbe' zeden lázdo'w benne' yoble?"

30 Lezka' gak nna bennen': "Cha' yapa' Dios: žóxkeno', ni'a che da' žawa', ¿biz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?"

31 Ka nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n zen Dios.

32 Bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' zej nake' che Dios.

33 Le gon kan žona' neda', kan že' laža'a gona' da' chaz láže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' laža'a gona' da' yebélenla' nedza', san da' yebélengekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

1 Le gon kan žona' neda', kan neda' l̲ezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žal̲a' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

2 Žapa' l̲e'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' l̲áže'tezle neda', na' nzi' l̲o na'le x̲tiža' Dios da' bdia' l̲o na'le.

3 Na'a, žénela' chejní'ilele nak Benne' Criston' X̲angak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' x̲an z̲o'le', na' X̲ažo Dios nake' X̲an Benne' Criston'.

4 Cha' no benne' byo z̲chálj̲l̲ene' Dios, o z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, na' nx̲oe' z̲l̲ape'e, z̲ka'ne' Benne' Criston' ka'ze.

5 Na'a, cha' to no'le z̲chálj̲l̲ene' Dios, o z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, na' bi be nx̲oe' yichje', z̲ka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le l̲e'e, no'len' nžog yicha' yichje'.

6 Cha' bi be nx̲oa no'len' yichje', žal̲a' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge' yicha' yichje', na' žal̲a' bi x̲oe' yichje'.

7 To benne' byo bi be žal̲a' x̲oe' yichje' kate' z̲l̲e'e l̲aw Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' z̲l̲oe'e l̲awn yel̲a' z̲en che Dios, san da' nak no'len' z̲l̲oe'e l̲awn yel̲a' z̲en che benne' byo chien'.

8 Katen' Dios bene' benne' ka', bi wleje' benne' byon' l̲o no'le. No'len', l̲o benne' byon' wleje' l̲e'.

9 L̲ezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebél̲enle no'len' l̲e', san bene' no'len' nich yebél̲enle benne' byo chie' l̲e'.

10 Che l̲en, no'len' žal̲a' x̲oe' yichje' da' z̲l̲oe'elen zoa no benne' byo nake' x̲ane' dan' z̲wíagak wbás che ya'abá ka' žo'o.

11 Na'a, l̲aw X̲anžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' l̲ezka' soa to benne' byo che no'le.

12 Kan ben Dios, wleje' no'len' l̲o benne' byon', l̲ezka' na'a, benne' byo náljl̲ene' no'le, na' yógo'te z̲žójgaken l̲o na' Dios.

13 Le wchi'a l̲aže' l̲a' l̲e'eze. ¿Žal̲a' wchal̲jl̲en to no'le Dios, na' bi be x̲oe' yichje'?

14 ¿Bi žsedle yel̲a' nakze che benách, žal̲a' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'?

15 Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yel̲a' x̲tan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'.

16 Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' l̲o na'to' žonto', na' tl̲ebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' l̲áže'žo kan got X̲anžo

17 Bi žapa' l̲e'e ba la'ne kan nak da' wzejni'ila' l̲e'e na'a. Da' žonle katen' z̲doble che Benne' Criston', bi žonen ga žak chawe' chele, san žonen ga žak chele da' z̲innj.

18 Z̲zo l̲awa' z̲zejni'ila' l̲e'e da' ni da' z̲zéngekle benách ka' neda', na' z̲nnágake' kate' z̲doble che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' žejl̲i'a ki naken.

19 Žon byenen nníta'l̲engak benne' ka' l̲e'e, benne' ka' žsédgekle' da' wen l̲aže', nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'.

20 Che l̲en, kate' z̲doble, dan' že'j žawle tz̲en bi naken da' že'j žawžo nich yesá' l̲áže'žo kan got X̲anžon'.

21 Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j žawle tz̲en, na' che l̲en z̲donle bál̲ele, na' yebál̲ele že'j žawle na' zejte z̲zóžlele.

22 ¿Bi zoa ližle gan gak ye'j gawle? Kan žonle, z̲ka'nle benách ka' che Dios ka'ze, na' žonle ga žedoé'egekle benne' ka' bi be de chégake'. ¿Biz̲kze yapa' l̲e'e? ¿Gapa' l̲e'e ba la'ne? Bi žapa' l̲e'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.

23 X̲anžo na'kze bdie' l̲o na'a dan' bsedla' l̲e'e, kan ben X̲anžo Jesusen' yelen' katen' to benne' bdie' L̲e' l̲o na'gak benne' ka' bétgake' L̲e'. Bex̲we' yet x̲til,

24 na' wdé gože' Dios: "Žóx̲keno'" na' bzoz̲jen', na' wnné': "Le gawn. Da' ni naken x̲pel̲a'a da' nzoz̲jen l̲o wlazle l̲e'e. Le gon ki nich chejsá' l̲áže'le kan gak chia' neda'."

25 L̲ezka', wdé bdáwgaken', bex̲we' to z̲íga'do', na' wnné': "Da' yožen z̲íga'do' ni naken x̲chena', da' žon chochen diža' kobe da' z̲ka'n chawen'. Le gon ki yógo'te chi'i ye'jlen nich chejsá' l̲áže'le kan gak chia' neda'."

26 Ki žal̲a' gonle na' zejte ža yel̲á' X̲anžon'. Yógo'te chi'i gawle yet x̲til ki, na' ye'jle che z̲íga'do' ki, wl̲oé'elele l̲aw kan got X̲anžon'.

27 Che l̲en, kate' no benne' gawe' yet x̲til ni, o ye'je' che z̲íga'do' ni che X̲anžon', cha' bi žapen' ba la'ne, nbage'e z̲ia dan' žone' dol̲a', z̲ka'ne' x̲pel̲a', na' x̲chen X̲anžon' ka'ze.
28 Che l̲en, žal̲a' wchi'a l̲áže'žo l̲a' kwínzežo to tožo, na' naž gak gawžo yet x̲til ni, na' ye'jžo che z̲íga'do' ni.
29 No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' z̲l̲oe'elen da' gok che bel̲a' žen che X̲anžon', na' žesbaga' kwine' dol̲a' ni'a che da' že'j žawe'.
30 Che l̲en da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónl̲engake' l̲e'e tz̲en, na' z̲kwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'.
31 Chela' wchi'a l̲áže'žo l̲a' kwínzežo, bi gon byenen wchi'a l̲aže' X̲anžon' žo'o.
32 Cha' gon byenen wchi'a l̲aže' X̲anžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon byenen choge' chežo gatžo katen' choge' chegak benne' ka' gátgake', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
33 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' l̲áže'le kan got X̲anžon', le kwez tole yetole.
34 Cha' zoa no benne' z̲done', žal̲a' gawe' gan nak l̲o yo'o liže', nich bi gon byenen wchi'a l̲aže' Dios l̲e'e kate' doble. Zej nnita' yebal̲e da' ka' žonle, san wká'n chawa'a da' ka' katen' yedjwía' l̲e'e.

12

Yel̲a' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo

1 Na'a, z̲í'na'do' ka', žénela' chejní'ilele kan zej nak yel̲a' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo.
2 Nnézkzelele kan goken katen' bi na' chejl̲e'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' l̲e'e ga yoble. Bka'n z̲enle lo'a ka', da' ka' bi z̲nnégaken.
3 Che l̲en, z̲zejni'ila' l̲e'e ki, na' z̲nnia': ladjw yógo'te benne' ka' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios Be' La'y, bi gak nitó benne' nne zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': "Jesús nake' X̲anžo" cha' bi zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'.
4 Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, san toze nak Be' La'y na'.
5 L̲ezka', nža'gak to to žin ka' da' z̲de X̲anžon' l̲o na'žo, san toze nak X̲anžon'.
6 L̲ezka' nža'gak to to yel̲a' wak ka' da' napžo da' žónl̲enžo x̲chin Dios, san toze nak X̲ažo Dios, Bennen' žonne' chežo yel̲a' wak ka' nich gonžo x̲chine'.
7 Dios žonne' che chežo to da' nak bian' napžo yel̲a' wak che Dios Be' La'y, da' žebélenlžon yógo'težo.
8 Dios Be' La'y z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che to benne' nich wchal̲je' l̲en yel̲a' žejní'il, na' Be' La'y na'kze z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich wchal̲je' l̲o yel̲a' sina'.
9 L̲ezka', Dios Be' La'y na'kze z̲nez̲jwe' yel̲a' žejlé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich yeyone' benne' yižwé' ka'.
10 Z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich gone' yel̲a' wak ka' che ya'abá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchal̲je' l̲o wláz Dios, na' z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' x̲iwe'. Z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich wchal̲je' diža' yoble da' bi nsedle', na' z̲nez̲jwe' yel̲a' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'.
11 Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' z̲nez̲jwe' yel̲a' wak ka' che to to benne' kan žénekzele' L̲e'.

Yógo'težo nakžo ka toze benne'

12 Kan nak toze bel̲a' žen chežo, l̲a'kze da' zan da' ka' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, san da' zan ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo zej naken toze l̲en bel̲a' žen chežo, l̲ezka' naken che Benne' Criston'.
13 Dan' zoal̲en Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežo ka to da' bezoažo nis, da' nak bian' nakžo ka toze benne', l̲a'kze nakžo benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', na' l̲ezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težo, Dios bi'e žo'o latje si'žo da' z̲nez̲jw Dios Be' la'y na'kze chežo.
14 Na'a, ka nak bel̲a' žen chežo, da' zan da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, na' kege tozen.
15 Chela' gak wchál̲j ní'ažo, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.
16 Chela' gak wchál̲j nagžo, wak nnan: "Dan' bi naka' yej l̲awe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.
17 Chela' nak dot bel̲a' žen chežo yej l̲awžo, ¿nakx̲kze gak yenlžo? Chela' nak doten nagžo, ¿nakx̲kze gak l̲e'el z̲ína'žo?

18 Na'a, Dios bzoe' yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo kan gónekzele' L̲e'.
19 Chela' nak toze da' žian l̲o bel̲a' žen chežo, na' biž soa bel̲a' žen chežo.
20 Na'a, kan nakžo, da' zan da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, san toze bel̲a' žen nakžo.
21 Che l̲en, yej l̲awžo bi gak yen' na'žo, na' nnan: “Bi žon byenen sóal̲eno' neda'.” L̲ezka', yichjžo bi gak yen' ní'ažo, na' nnan: “Bi žon byenen sóal̲enle neda'.”
22 Na'a, da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nkwíde'žen, da' ki žon byénežen kwiágaken l̲o bel̲a' žen chežo.
23 L̲ezka', da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nakžen ka'ze, da' ki z̲wákwžežon chawe', na' da' ka' žeklžo bi žal̲a' l̲a' l̲áwgaken, z̲wákwžežon x̲tan.
24 Bi žon byenen gonžo ki che da' ka' zej nakže x̲tan che da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo. Dios bene' bel̲a' žen chežo, na' bene' ga záka'že da' žeklžo žo'o nakžen ka'ze.
25 Ki bene', na' bi nžoj chóplegak da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, dan' žape chí'igaken ljéžgaken ton yetón.
26 Cha' gak zi' to da' žian l̲o bel̲a' žen chežo, gakgak zi' t̲zen l̲en dan' yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, na' cha' to da' žian l̲o bel̲a' žen chežo, zoa bi da' žebél̲enlen, na' yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo žebél̲engeklen t̲zen l̲en dan'.
27 Na'a, l̲e'ekze nakle toze l̲en bel̲a' žen che Benne' Criston', na' to tole nakle ka to da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chien'.
28 L̲ezka', ladjw benách ka' che Benne' Criston', Dios bnnite' benne' ka' žóngake' x̲chine'.
Ga nežw bnnite' benne' wbás ka' che Benne' Criston'.
Ga bežope bnnite' benne' ka' z̲chál̲jgake' l̲o wlaze' L̲e'.
Ga beyonne bnnite' benne' ka' žsédgekle' benne' chie' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žóngake' yel̲a' wak che ya'abá ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake' benne' yižwé' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žákl̲engake' lježžo ka'.
Naž bnnite' benne' ka' z̲l̲oé'egekle' žo'o žin da' gonžon.
Naž bnnite' benne' ka' z̲chál̲jgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.
29 Kege yógo'tie' zej nake' benne' wbás ka' che Benne' Criston'. Kege yógo'tie' z̲chál̲jgake' l̲o wláz Dios. Kege yógo'tie' žsédgekle' benne' chie' ka'. Kege yógo'tie' žóngake' yel̲a' wak che ya'abá ka'.
30 Kege yógo'tie' nzi' l̲o ná'gake' yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege yógo'tie' z̲chál̲jgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'. Kege yógo'tie' z̲dégake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.
31 Le we' l̲aže' si' l̲o na'le yel̲a' wak ka' da' záka'gakžen. Na'a, wl̲oe'ela' l̲e'e to da' záka'žen ka yógo'te da' ki.

13

Žal̲a' ži'ilžo lježžo kan Jesús nži'ile' žo'o

1 L̲a'kze z̲chal̲ja' x̲tíža'gak benách ka' da' bi nsedla', na' l̲ezka' x̲tíža'gak wbás che ya'abá ka', san cha' bi nži'ila' lježa', dan' z̲chal̲jan' bi záka'žen ka žax̲to' da' žon to bžejw da' z̲kweżžon o da' žon to ya da' z̲til̲žon l̲en lježen.
2 L̲a'kze nzi' l̲o na'a wchal̲ja' l̲o wláz Dios, na' nich chejni'ila' yógo'te da' zej ngachen', na' yógo'te diža' che yel̲a' žejní'il, na' l̲a'kze nak dot l̲i l̲aže' kan žejl̲i'a che Dios, na' zejte gak yeká'a ya'a z̲en ka', san cha' bi nži'ila' lježa', bi be zaka'a neda'.
3 L̲a'kze chisa' dot da' de chia' nich wawa' benách yache' ka', na' l̲a'kze wdía' bel̲a' žen chia' ga wzeygak benách ka' l̲en dan' naka' toze l̲en Benne' Criston', san cha' bi nži'ila' lježa', bi yebél̲enla' dan' žona'.
4 No benne' nži'ile' lježe':
Z̲beze' z̲en l̲aže', na' nake' ži'i l̲aže'.
Bi z̲ge'ele' lježe'.
Bi z̲ka'n z̲en kwine', na' bi žon kwine' benne' blo.
5 Bi žone' da' kegle, na' bi z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape.
Bi z̲ża'atie', na' bi žejsá' l̲aže'e da' z̲innj da' ben no benne' chie'.
6 Bi žebele' kate' no benne' žone' da' kegle.
Žebele' kate' no benne' z̲nne' da' nak dot da' li.
7 Z̲zoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.
Žejl̲é'teze' che lježe', na' žx̲en l̲áže'teze' gon lježe' da' nak chawe'.
Z̲bézteze' z̲en l̲aže'.
8 Yel̲a' nži'il batkle te chen. Te che da' nzi' l̲o na'gak benách ka' wchál̲jgake' l̲o wláz Dios. Žin ža katen' biž gata' l̲o na'gak benách

ka' wcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', na' te che yela' žejní'il chegak benách ka'.

9 Láte'ze žejni'ilžo na'a, na' láte'ze zchaljžo lo wláz Dios.

10 Kate' žin da' naken dot li laže', naž yeyóž che da' naken láte'ze.

11 Katen' goka' xkwide', bchalja' ka to xkwide', na' wlék yichja' ka to xkwide', na' wzá' laža'a ka to xkwide'. Kate' bgola', na' bka'na' da' zej naken che bi' kwide' chia'.

12 Na'a da' zle'elžo nakzen ka da' zle'elžo kate' zwia kwinžo to lo yej wan. Bi zle'elžo dot kan naken. Ža da' za' le'elžo yógo'te dot kan zej naken. Na'a nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'.

13 Na'a, nníta'tezgak yela' žejlé' che Dios, na' yela' žxen laže' Dios, na' yela' nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da' záka'že naken yela' nži'il.

14

Yela' wak da' žonn Dios Be' La'y chežo da' záka'žen

1 Le gon byene ží'ilele ležle ka', na' le we' laže' si'le yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' da' naken blo, yela' wak wchalje lo wláz Dios.

2 No benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', kege benách ka' zcháljlene'. Dios zcháljlenze', dan' bi zoa nitó benne' žejni'ile' da' znne'. Dios Be' La'y žoe'e bennen' latje zchalje' kan zej nak da' ka' zej ngache' che Dios.

3 Bennen' zchalje' lo wláz Dios, zcháljlene' benách ka' nich gakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žon choche' légake', na' žeyón zene' légake'.

4 Bennen' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žon choche' la' kwinze', san no benne' zchalje' lo wláz Dios žon choche' yógo'te benách ka' che Benne' Criston'.

5 Žak laža'a wchalje yógo'tele diža' yoble da' bi nsédlele, san da' žénežela' naken wchalje lo wláz Dios. Žebélenželžo da' znna to benne' zchalje' lo wláz Dios ka žebélenlžo da' znna to benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'.

6 Che len, zí'na'do' ka', kate' la'a gan zoale, cha' wcháljlena' le'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebélenlelen. Yebélenlele toze dižan' da' wcháljlena' le'e da' bloe'el Dios neda', o diža' da' wzejni'ilen žo'o, o diža' da' wchalja' lo wláz Dios, o diža' da' wsedlen žo'o.

7 Lezka' žaken che da' ka' žóngaken žaxto', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' zkweššon, o kan nak gitarra. Cha' bi žólgaken kan žala' gólgaken, ¿nakxkze gónbia'žo biz da' žólgaken, dan' žol bžejw na', o gitarra na'?

8 Cha' bi kwež kan žala' kwež lozban' da' žližen benne' ka' lo wdile, ¿nozkze benne' wpá' kwine' nich cheje' lo wdilen'?

9 Lezka' žaken chele. Cha' len lóže'le zchaljle diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejní'igekle' da' wchaljle. Ki gaken, dáche'ze wchaljle.

10 Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' zchaljgak da' zan kwe' benách zi'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejní'igekle' to to diža' yoble ka'.

11 Na'a, cha' bi žejni'ila' diža' da' zchalj to benne', gaka' ka to benne' zi'to' law bennen' zchalje', na' le' gake' lawa' neda' ka to benne' zi'to'.

12 Lezka' naken chele. Že' láže'le'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Che len, le we' laže' si'le da' ka' góngaken ga gákgakže choch benách ka' che Benne' Criston'.

13 Che len, no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žala' nnable' Dios wnezjwe' le' yela' wak wdíe' diža' yoble dan' zchalje'.

14 Kate' žliža' Dios, cha' zchalja' diža' yoble da' bi nsedla', lo be' nakkza' cháwe'do' žliža' Dios, san dan' bi žejni'ila' da' znnia', lo yela' žejní'il chia' bi žebélenla' dan' zchalja'.

15 ¿Nakxkze žala' gona' cha'? Wliža' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' wliža'-ne'. Gola' da' we lawa' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' gola' da' we lawa'-ne'.

16 Cha' toze lo be' nakkzo' žliž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejni'ile' dan' zchaljo', ¿nakxkze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'?"

17 Wákelja cháwe'do' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'." Cha' bi žejní'il bennen'

ženle' da' zchaljo', bi be yebélenlen'.

18 Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' zchaljža' diža' yoble da' bi nsedla' ka yógo'tele.

19 Lawgak benách ka' che Dios yénežela' wchalja' gáyo'ze diža' da' gak chejní'igekle benách ka' ka da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejní'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejní'igekle' dan' wchalja'.

20 Zí'na'do' ka', bi gakle ka xkwide' ka' kan nak da' zza' láže'le. Le gak ka xkwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zej ngole' kan nak da' zza' láže'le.

21 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Len diža' yoble, na' len žoá'agak benách zi'to' ka' wcháljlena' benách ki. La'kze gona' ki, bi wzé nággake' xtiža'a." Ki znna Xanžon'.

22 Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje zchaljžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' lawgak benách ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege lawgak benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Žoe'e žo'o latje zchaljžo lo wlaze' Le' da' žala' si'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejlé'gake' chie'.

23 Che len, kate' doble tzen, yógo'tele le'e, nole nakle che Benne' Criston', cha' wchaljle diža' yoble da' bi nsédlele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejlé'gake' che Benne' Criston', ¿bi nnágake': "Nyal yichjle"?

24 San cha' yógo'tele wchaljle lo wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejli'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele' nbage'e zia, na' Dios wchi'a laže'e le'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wchaljle yógo'tele.

25 Gákbe'ele' kan nak da' zza' laže'e, dan' bgachen', na' wzóa zibe', na' wká'n zene' Dios, na' nne': "Da' li Dios zóalene' le'e."

Kan žala' gonžo gan zdobžo che Jesús

26 Che len, zí'na'do' ka', kate' zdoble che Benne' Criston', to benne' zóalene' le'e žole' to salmo, na' yetóe' žsedle' le'e to da' nsedle', na' yetóe' zloe'ele' le'e to da' bloe'el Dios le', na' yetóe' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' zdie' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žala' gaken da' yebélengekle benne' ka' zdóbgake' che Benne' Criston'.

27 Kate' nníta'gak benne' ka' ga na', benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žala' wchaljgak ki benne' zanže ka chope chónnzele. Gak wcháljtoze bennen', na' te na' gak wchalje' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele.

28 Cha' bi gak no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele, na' bennen' zchalje' diža' yoblen' da' bi nsédlele, žala' soe' žize gan ndoble, na' gak wcháljlene' Dios len dižan' lo yichj lázda'we'.

29 Lezka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wcháljgake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchi'a láže'gake' da' zchalj bennen'.

30 Cha' Dios wloe'ele' to benne' ži'e ga na' da' znna xtiže'e dan' zchalj bennen', na' žala' soa žize bennen' zchalje'.

31 Yógo'tele gak wchaljle lo wláz Dios to tole nich wsédlele yógo'tele, na' gakle choch yógo'tele.

32 Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios gak nna biá'gake' kwíngake', na' kwé'gake' žize.

33 Kege Dios žone' ga žonžo žo'osbé, dan' žénele' Le' gá'nlenžo lježdžo ka' cháwe'do', kan žone' gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

34 No'le chele ka' žala' kwé'gake' žize gan zdoble. Bi nzi' lo ná'gake' wcháljgake' ga na'. Žala' kwé'gake' gaxjw laže' kan znna xtiža' Dios.

35 Cha' žénegekle' chejní'igekle' yelate', žala' nnábgekle' benne' byo che chégake' kate' ne nníta'gake' lížgake'. Bi žala' wchaljgak no'le ka' gan zdóbgake' che Dios.

36 ¿Žéklele le'e Dios bnezjwe' xtiže'e lo na'le le'eze? ¿Žéklele le'e bžin xtiža' Dios chezle le'e?

37 Cha' zoa to benne' ládjwle, benne' žekle' zchalje' lo wláz Dios, o žekle' zoalen Dios Be' La'y le', benne' ni žala' si' lo ne'e nak da' zzoja' chele le'e yiche ni da' bsedle Xanžon'.

38 San cha' bi wzé nage' diža' ni, bi žala' wzé nagle le'e che bennen'.

39 Che len, zí'na'do' ka', le we' laže' wchaljle lo wláz Dios, na' bi wsejwle xnez no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle'.

40 Žala' gonžo yógo'te kan nak chawe', na' kan žala' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo l̲o ye l̲a' got

1 Na'a, z̲í'na'do' ka', wzenla' l̲e'e kan nak diža' chawen' da' bchal̲ja' gan zoale, dan' wz̲í' l̲o na'le, na' žonen ga nakže l̲i l̲aže' kan žejl̲e'le che Benne' Criston'.
2 Ni'a che dižan' yelale, cha' gonle kan z̲nna diža' chawen' dan' bchal̲jan' gan zoale, cha' da' li bejl̲e'le che Benne' Criston'.
3 Kate' bžina' gan zoale da' nežw chi'i bdia' l̲o na'le da' bde Dios l̲o na'a neda'. Ki z̲nnan: "Got Benne' Criston' l̲o wlazžo žo'o dan' wbága'žo dol̲a'." Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y, na' z̲nnan ben byenen benen'.
4 L̲ezka' z̲nnan: "Bgache'e l̲o yežw ba, na' kate' bza'a chonne ža, na' bebane' l̲o ye l̲a' got" kan l̲ezka' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' z̲nnan ben byenen goken chie'.
5 Wdé bebane' bl̲oe'e l̲aw Benne' Criston', na' Bedon' bl̲e'ele' L̲e', na' wdé na', benne' chežinno wbás chie' ka' bl̲é'egekle' L̲e'.
6 Naž Benne' Criston' bl̲oe'e l̲awe' l̲awgak benne' zanže ka gayo' gaywá' lježžo ka', benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e', kate' ne zej ndobe' tz̲en. Yógo'te lježžo ki nníta'gake' nbángake' na'a, l̲a'kze bal̲e' ba gótgake'.
7 Naž Jakob bl̲e'ele' L̲e', na' wdé na' bl̲oe'e l̲awe' l̲awgak yógo'te benne' wbás chie' ka'.
8 Kate' ze l̲awte l̲ezka' bl̲oe'e l̲awe' l̲awa' neda'. Kan gok da' ni, naka' ka to x̲kwide' goljbe' kate' ba wdé ža žal̲a' galjbe'.
9 Ki naken dan' nex̲jwa' neda' ka yógo'te benne' wbás chie' ka', na' bi naka' neda' zi gaka' wbás chie', dan' wžía l̲aža'a benách ka' che Dios.
10 Na'a, ni'a che da' besbaga' Dios neda', naka' da' naka' na'a, na' kege da' nitze bene' chia' ki. Benža' neda' x̲chine' ka yezika' wbás chie' ka', l̲a'kze kege žakze chia' bena' žin na'. Dios na'kze, l̲o ye l̲a' ži'i l̲aže' chie', bkonle' neda' žin.
11 Na'a, cha' bchal̲ja' neda' o cha' bchal̲jgak yebal̲e benne' ka', da' ni naken da' z̲chal̲jton', na' da' bejl̲e'le l̲e'e.

Yebanžo l̲o ye l̲a' got

12 Z̲zoa lito' che Benne' Criston' kan bebane' l̲o ye l̲a' got. Cha' ki naken, ¿nakx̲kze z̲nnale bál̲ele l̲e'e: "Bi yebangak benne' gat ka'?"
13 Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston',
14 na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak da' z̲zoa lito', na' dáche'ze nak ye l̲a' žejl̲é' chele chie' L̲e'.
15 L̲ezka', chela' bi bebán Benne' Criston', žon l̲áže'to' kate' z̲zoa lito' kan nak che Dios, na' z̲nnato' besbane' Benne' Criston'. Chela' bi yesbane' benne' gat ka', Dios bi besbane' Benne' Criston'.
16 Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston',
17 na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak ye l̲a' žejl̲é' chele chie' L̲e', na' zej nga'n dol̲a' da' nbága'le.
18 L̲ezka', benne' ka' ba gótgake', na' bejl̲é'gake' che Benne' Criston', to chi'ize gótgake' cha' bi bebane' L̲e'.
19 Cha' toze kate' ne zoažo nbanžo gak yebél̲enlžo Benne' Criston', nakže da' ny-ache' chežo ka da' nak chegak yógo'te benách ka'.
20 Na'a, da' li bebán Benne' Criston' l̲o ye l̲a' got, na' nake' Benne' nežw, bennen' bebane' to chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka' yebángake' to chi'ize l̲o ye l̲a' got.
21 Kan bl̲a' ye l̲a' got ni'a che da' ben to benne', l̲ezka', ni'a che da' ben yetó benne' bl̲a' ye l̲a' yebán chegak benne' gat ka'.
22 Kan žatgak yógo'te benách ka' dan' zej nake' z̲a'só Adán, l̲ezka' yebangak yógo'te benne' ka' zej nake' toze l̲en Benne' Criston'.
23 To toe' yebane' kan žal̲a' gaken. Zga'ale bebán Benne' Criston', na' te na'a yebangak benne' ka' zej nake' chie' L̲e' katen' yel̲é'e.
24 Naž žin ža ze l̲awte ža kate' yeká' Benne' Criston' dot da' yo'o l̲o na' da' x̲iwe', na' dot ye l̲a' wnná bia' chen, na' dot ye l̲a' wak chen, na' wdíe' da' z̲nna bi'e L̲e' l̲o na' X̲ažo Dios.
25 Žon byenen nna bia' Benne' Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios kate' yógo'te benne' ka', benne' z̲zí'igake' chie' L̲e', wzóa z̲íbgake' l̲awe' L̲e'.
26 Da' z̲dá'baga' L̲e', da' wchinnje' kate' ze l̲awte, naken ye l̲a' got.
27 Dios ba bdie' yógo'te l̲o na' Z̲i'nen' nich nna bi'en. Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Bdie' yógo'te l̲o ne'e nich nna bi'en." Na'a, nak bia' bi bde kwine' l̲o na' Z̲i'nen', dan' nakkze' L̲e' Bennen' z̲die' yógo'ten l̲o na' Z̲i'nen'.

28 Kate' žin ža na' kate' wdé Dios yógo'ten
l̲o na' Benne' Criston' nich nna bi'en, naž
Z̲i'nen' wdé kwine' l̲o na' X̲ažo Dios, Bennen'
bdie' l̲o na' Z̲i'nen' yógo'ten, na' kate' ze l̲awte,
Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.
29 Bál̲ele l̲e'e žezoale nis l̲o wlazgak benne'
gat ka'. Cha' žéklele bi yebangak benne' gat
ka', ¿biz̲ chen' žezoale nis l̲o wlazgak benne'
gat ka'?
30 Žon z̲ož cheto' gatto' yógo'te ža. ¿Biz̲
chen' žwe'to' latje gaken ki cha' bi yebanžo
l̲o yel̲a' got?
31 Yógo'te ža žon z̲ož gata'. Z̲zenla' l̲e'e da'
ni, ljéža'do' ka', dan' žaz l̲aža'a da' bena'.
Bena' ga žejl̲e'le che X̲anžo Jesús, Benne'
Criston'.
32 Cha' bdíl̲-l̲ena' bia snia ka' l̲o yež Éfeso
dan' wnnazen chia', ¿biz̲kze yebél̲enla'?
Cha' bi yebangak benne' gat ka', žal̲a' gonžo
kan z̲nnagak benách ka': "Ye'j gawžo dan'
gatžo wx̲é wižj."
33 Bi we'le latje no benne' gon l̲áže'le' l̲e'e.
Cha' si' l̲o na'le láte'ze da' wen l̲aže', na' dotle
yechól̲ele.
34 Le yeyát l̲aže', na' biž gonle dol̲a' dan'
bál̲ele l̲e'e bi nónbia'le Dios. Z̲chal̲ja' ki nich
gona' ga yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo l̲o yel̲a' got

35 Wákelja no benne' nne': "¿Nakx̲kze
yebangak benne' gat ka'? ¿Nakx̲kze gak
bel̲a' žen chégake' kate' yel̲á'gake'?"
36 Le', benne' bi nnezle. Da' žazo' l̲o yo bi
l̲an' cha' bi nitlen.
37 Da'žazo' l̲o yo naken to bínnedo'ze, cha'
che z̲oa' stribe, o che yetó yix̲e' kwando'.
Dan' žazo' bi naken yix̲e' kwando' da' žal̲a'
l̲an'.
38 Dios žone' ga gak to to yix̲e' kwando'
kan nonkze' chen. Kan nak to to bínnedo'
ka' žone' ga gak yix̲e' kwando' chen.
39 L̲ezka', bi nak toze kan nak bel̲a' che
chegak yógo'te bia yix̲e' ka'. Zoa to bel̲a'
chegak benne' ka', na' yetó kan nak bel̲a'
chegak bia yix̲e' ka'. Yetó kan nak bel̲a'
chegak byinne ka', na' yetó kan nak bel̲a'
chegak bel ka'.
40 L̲ezka' nža' bel̲a' žen chegak benne' ka'
nníta'gake' ya'abá che Dios ka nak bel̲a'
žen chegak benne' ka' zej nnite'e yežlyó
nga. Zoa to yel̲a' x̲tan chegak benne' ka'
zej nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó kan
nak yel̲a' x̲tan chegak benne' ka' nníta'gake'
yežlyó nga.
41 Zoa to yel̲a' x̲tan che wbíž, na' yetó che
byo', na' yetó chegak belj ya'abá ka'. Yel̲a'
x̲tan che to belj ya'abá nžan' kan nak yel̲a'
x̲tan che yetó belj ya'abá.
42 L̲ezka' gaken kate' yebangak benne' gat
ka'. Kate' z̲gache' to benne' l̲o yežw ba nake'
to bel̲a' žen da' kwia yin'. Kate' yebane', naž
gake' to da' soan to chi'ize.
43 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake' to bel̲a'
žen ka'ze, na' da' z̲kwíde'len. Kate' yebane',
naž gake' to da' x̲tan, na' da' wal̲e.
44 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake' to bel̲a'
žen che yežlyó nga. Kate' yebane', naž gake'
to da' soan to chi'ize ya'abá che Dios. Zoa
to bel̲a' žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak
da' cho'o be' nakkzžo.
45 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Benne'
nežw, benne' wzóe' yežlyó nga, bennen'
lie' Adán, Dios bene' l̲e' benne' ban" san
Bennen' wyaze' latje che Adán na', Benne'
Criston', Dios bene' ga nake' Be' nbánl̲enžo.
46 Bi bl̲a' zga'ale Benne' nake' Be'. Bl̲a'
zga'ale bennen' wdape' yel̲a' benachze
chežo, na' naž bl̲a' Benne' nake' Be'.
47 Bennen' wzóe' zga'ale', goke' yo. Ben-
nen' bežope', Bennen' nake' X̲anžon', bžoje'
ya'abá che Dios.
48 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga zej
nake' kan gok bennen' goke' yo, na' benne'
ka' žal̲a' chejnníta'gake' ya'abá che Dios
gákgake' kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na'
che Dios.
49 Kan de chežo na'a to bel̲a' žen da' naken
kan gok bel̲a' žen che bennen' goke' yo,
l̲ezka' žal̲a' yeyakžo kan nak Bennen' bžoje'
ya'abá na' che Dios.
50 Ki z̲nna da' ni da' žapa' l̲e'e, zí'na'do' ka',
z̲nnia': da' naken bel̲a' žen bi chazen gan
z̲nna bia' Dios, na' l̲ezka', da' kwia yin' bi sin'
da' zoan to chi'ize.
51 Le wia nga, žapa' l̲e'e to da' bgachen': bi
gatžo yógo'težo, san Dios wché'e kan nakžo
yógo'težo.
52 To chí'ido'ze gaken, kan nak to da' z̲daze
yej l̲awžo, kate' kwež lozban' da' z̲ze l̲awten.
Kwež lozban', na' yebangak benne' gat ka',
na' gákgake' to da' soan to chi'ize, na' Dios
wché'e da' nakžo yógo'težo žo'o.

53 Da' nakžo da' kwia yin' žala' yeyaken to
da' soan to chi'ize, na' da' nakžo, dan' žala'
gaten, yeyaken to da' batkle gaten.
54 Katen' dan' kwia yin' ba beyaken to da'
soan to chi'ize, na' lezka' dan' žala' gaten ba
beyaken to da' batkle gaten, naž gak dan'
nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Begá'a to chi'ize yela' got.
Ben Benne' Criston' da' ni.
55 Biž bi gak gon yela' got chežo.
Biž gak gon ga gatžo.
56 Wak bi gon yela' got chežo dan' nbága'žo
dola', na' nbága'žo dola' dan' zži'ižo che
xtiža' Dios.
57 Žoxken Dios. Le' benkze' ga belažo lo yela'
got ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne'
Criston'.
58 Che len, zí'na'do' ka', le soa choch. Le
gak dot li laže' nich góntezle xchin Xanžon'
dan' nnézkzelele žin da' žonle che Xanžon' bi
naken dáche'ze.

16

Wnézjwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac ljéžgake' ka'

1 Na'a, kan nak che mežwn' da'
wnézjwle dan' gáklenen lješšo ka', benne'
ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na'
nníta'gake' lo yež Jerusalén, le gon na'a kan
goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne'
Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Galasia.
2 Tža tža nežw, to tole žala' ko'o cháwe'le
late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le
gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen
katen' la'a gan zoale.
3 Katen' la'a gan zoale, sela'a benne' ka'
kwele le'e nich chjake' lo yež Jerusalén.
Wzoja' le'e yiche da' gonen ga gak biá'gake',
na' chjwá'gake' mežwn' da' wnézjwlen.
4 Cha' žala' cha'a neda' ga na', na' wak
sá'klene' neda'.

Da' žénele Pablo gone'

5 La'a gan zoale kate' yeyóž tia' lo yež ka'
gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia'
lo yež ka'.
6 Žekla' gá'nlena' le'e to chi'i, o ga'nlja' ga
na' byo' zag ka'. Naž gak gáklenle neda', na'
yego'ole neda' nez gáte'teze gan žala' cha'a.
7 Kate' la'a yedjwía' le'e bi žénela' teza'
ga na'. Žxen laža'a sóalena' le'e scha, cha'
Xanžon' we'e neda' latje.
8 Ga'na' nga lo yež Éfeso kate' žinže ža
Pentecostés,
9 dan' de latje gona' to žin zen che
Xanžon' nga, la'kze benne' zan žon byéngake'
wséjwgake' xneza'.
10 Cha' xkwide' Timoteo la'be' gan zoale,
le we' laže'-be', nich bi gak nyache' láže'be'
katen' sóalenbe' le'e. Ki žala' gonle dan'
žonbe' xchin Xanžon' kan žona' neda'
xchine'.
11 Che len, bi žala' no benne' wzóe'-be'
chela'ale. Le gaklen-be', na' binlo le yegó'o-
be' nez, nich yela'be' ga zoa' neda' ni, dan'
zbeza'-be', na' lezka' lješšo ka' žónlengake'-be'
tzen žin.
12 Kan nak che lješšo Apolo, góta'yoele'ela'-
ne' cheje' chejwíe' le'e tzen len lješšo ka'. Bi
žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

13 Le gak ban laže', na' le gak choch kan
žejle'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg
laže', na' le gon choch lázdo'le.
14 Len yela' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.
15 Na'a, zí'na'do' ka', ba nnézkzelele kan
nak Estéfanas, na' lezka' kan nakgak lježe'
ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejlé'gake'
che Benne' Criston' ladjw benách ka'
nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde
kwíngake' nich góngake' xchingak benách
ka' che Dios.
16 Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gaple
ba la'ne benne' ka' zej nake' ka nakgak
lješšo ki, na' lezka' kan zej nak benne' ka'
žónlengake' légake' tzen žin, na' žáklengake'
lješšo ka'.
17 Žebela' dan' bžingak Estéfanas, na' Fortu-
nato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' góklengake'
neda' lo wlazle le'e.
18 Beyón zéngake' neda' kan lezka' beyón
zéngake' le'e. Le gape ba la'ne benne' ki.
19 Yógo'te kwe' benách ka' che Dios,
benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga
žápegake' le'e "Padiox." Akila len zo'le',
Prisila, na' lezka' benne' ka' zdóbgake' che
Dios gan nak lo lížgake', žápegake' le'e "Pa-
diox."

20 Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox." Le gape "Padiox" tole yetole, na' le chela' lježle ka'.
21 Neda', Pablo, len na' kwinkza' zzoja' da' ni, na' znnia': žapa' le'e "Padiox."
22 No benne' bi nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e zia.
Da, Xan.
23 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.
24 Nži'ila' yógo'tele le'e dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", l̲e'e z̲doble che Dios l̲o yež Corinto, na' l̲ezka' yógo'tele nakle che Dios gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónl̲enbe' neda' tz̲en.

2 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', we' l̲aže'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' ka' wz̲aka' Pablo

3 ¡Ga'n z̲en Dios, X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston', dan' nake' X̲ažo, Bennen' žeyache' l̲áže'le' žo'o, na' žeyón z̲énteze' žo'o!

4 Dios žeyón z̲ene' žo'o kate' bi da' žaken chežo, nich gak yeyón z̲enžo benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'. Žeyón z̲enžo l̲égake' kan Dios žeyón z̲ene' žo'o.

5 Kan žan da' z̲záka'žo kan wz̲aka' Benne' Criston', l̲ezka' žan da' žeyón z̲enen žo'o, dan' nakžo toze l̲en Benne' Criston'.

6 Che l̲en, cha' zoa bi da' z̲záka'to', žaken ki cheto' nich gak yeyón z̲ento' lježto' ka', na' gonto' ga yelale l̲e'e. Cha' Dios žeyón z̲ene' neto', žaken ki nich gak yeyón z̲ento' l̲e'e, na' l̲o yel̲a' z̲bez z̲en l̲aže' chele, gak sóelele da' ka' z̲záka'le, kan l̲ezka' žaken cheto'.

7 Žx̲en l̲áže'to' ga'nle choch kan žejl̲e'le che Dios, dan' nnezlto' cha' sáka'le l̲e'e tz̲en l̲en neto', l̲ezka' yebélele tz̲en l̲en neto' dan' Dios žeyón z̲ene' žo'o.

8 Žénelto' nnézlele, zí'na'do' ka', kan nak da' zan da' goken cheto' gan nbab Asia. Wdetlen dan' goken cheto', na' gokžen zi' ka da' gok soelto'. Ki goken, biž bx̲en l̲áže'to' soato' nbanto'.

9 Goklto' goken cheto' kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake'. Goken ki cheto' nich bi wx̲én l̲áže'to' l̲a' kwínzeto', san wx̲én l̲áže'to' Dios, Bennen' žesbane' benne' gat ka'.

10 Dios beslé' neto' l̲o da' benen ga ben z̲ož gatto', na' žeslé' neto' tža tža. Žx̲en l̲áže'to' L̲e' yeslé' neto' ki da' yoble,

11 cha' gákl̲enle neto', na' wchál̲jl̲enle Dios, na' nnáblele-ne' gákl̲ene' neto'. Dios gone' kan nnáblele-ne' tz̲en l̲en benne' zan, na' gon chawe'e neto', na' l̲égake' yé'gake' Dios: "Žóx̲keno'" ni'a cheto'.

Biz̲ chen' z̲žele Pablo nich cheje' yež Corinto

12 Da' ni žonen ga žebelto'. Be' nakkzto' z̲l̲oe'elen neto', l̲en yel̲a' l̲i l̲aže' cheto', na' dot l̲áže'to' žonto' da' žonto' yežlyó nga, na' l̲ezka' bento' gan zoale l̲e'e. Ki bento', dan' benn Dios cheto' da' gókl̲enen neto', na' kege l̲en yel̲a' žejní'il chezto' bento' ki.

13 Z̲zojto' chele l̲e'e toze da' gak gol̲-le, na' da' gak chejní'ilele. Žak l̲aža'a chejní'ilele dot z̲en

14 dan' žejní'ilele late'. Naž kate' žin ža yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne kan neto' žapto' l̲e'e ba la'ne na'a.

15-16 Dan' bx̲en l̲aža'a da' ni, wzá' l̲aža'a yedjwía' l̲e'e zga'ale katen' wdía' gan nbab Masedonia, na' yedjwía' l̲e'e da' yoble kate' yezá'a nga, nich yebél̲enlele neda' chope chi'i. Te na' gak gákl̲enle neda', na' yego'ole neda' nez nich cha'a gan nbab Judea. Ki gónela' gona'.

17 ¿Žéklele ben l̲aža'a dan' bcha'a kan bena'? ¿Žéklele l̲o yel̲a' benachze chia' žona' da' z̲nnaze chia', na' bchal̲jza' katen' wnnía': ki gona'?

18 Ni'a che X̲anžo Dios, Bennen' žone' dot z̲en kan z̲nna x̲tiže'e, bi bchal̲jza' katen' bzenla' l̲e'e x̲tiža' Dios.

19 Bi z̲chal̲jze Jesús, Benne' Criston', Z̲i'n Dios, Bennen' bzenlto' l̲e'e kan nak chie', neda' l̲en Silbano, na' Timoteo. Jesusen' z̲chal̲je' da' naken dot da' li.

20 Benne' Criston' žonkze' ga nakkzen yógo'te da' bchebe l̲aže' Dios, na' ni'a chie' L̲e' gak nnažo: "Ka'kze gaken" nich ga'n z̲en Dios.

21 Dios na'kze žone' ga žx̲en l̲áže'to' tz̲en l̲en l̲e'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' l̲o na'to' žin chie' da' žonto'.

22 L̲e' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y l̲o yichj l̲áz̲do'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnezlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.

23 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zza' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e.
24 Bi žénelto' wchi'ilto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

1 Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le.
2 Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, ¿nozkze benne' gone' ga yebela' neda'? ¿Žala' gona' ga gak nyache' laže' bennen' žala' gone' ga yebela' neda'?
3 Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žala' gonle ga yebela' neda'. Dan' žxen laža'a le'e, nnezla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'.
4 Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wžé' zedla', na' goklе'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnézlele kan nží'ile'ela' le'e.

Žala' yenít lawžo che no benne' žone' da' kegle

5 Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedza', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Znnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' zia.
6 Ka'ze da' ba bsáka'le bennen' yeláte'ze ka bdachle le'e.
7 Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' laže'e, na' nich bi yeyale' to chi'ize.
8 Che len žáta'yoela' le'e gonle da' gak bia' nží'ilele-ne' dot láže'le.
9 Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žóntezle kan znna xtiža'a.
10 Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne' Criston' nich gak chawe' chele le'e.
11 Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonen chežo, dan' ba nnezlžo da' žénelen gonen chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

12 Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bénnli'e neda' latje wchalja' ga na'.
13 La'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejxaka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che len bkwáslena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' lo na'žo dan' nakžo toze len Jesús

14 Žoxken Dios, Bennen' zché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios zkonle' žo'o žin nich zloe'ele' law kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' zla' zix, da' žisen gáte'teze.
15 Nakžo ka to da' zla' zix, da' zzey Benne' Criston' law Dios, na' zchisen' lawgak benne' ka' ba belágake', na' lawgak benne' ka' zej nnitle'.
16 Lawgak benne' ka' zej nnitle' nakžo ka to da' zla' zgot da' nak bian' gátgake', san lawgak benne' ka' ba belágake' nakžo ka to da' zla' zix da' nak bian' sóatezžo nbanžo. ¿Nozkze benne' nake' zi gone' ki?
17 Bi žonto' kan žongak benne' zan, benne' zkóngekle' xtiža' Dios žin ka to da' žóte'gaken', na' žá'wgaken', san dan' bsela' Dios neto', dot láže'to' zchaljto' lawe' Le', dan' nakto' toze len Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze len Dios

1 ¿Žéklele le'e zka'n zen kwinto' katen' zchaljto' ki? ¿Žon byenen wloe'elto' le'e to yiche da' nak bian' da' nakto'? ¿Žon byenen nnablto' le'e gonnle to yiche ki cheto' kan žongak bale benách ka'?
2 Le'ekze nakle ka to yiche da' nak bian' da' nakto', dan' nyejwn lo yichj lázdo'žo, na' yógo'te benách gak gólgaken', na' chejní'igeklen'.
3 Da' nakle nla' law ka to yiche da' bzoj Benne' Criston', dan' bsele'e lo na'to' neto'. Bi nyejw to le'e yiche, san Be' La'y che Dios ban bzojen', kege to lo yej blag, san lo yichj lázdo'le bzojen'.

4 Ki zchaljto' dan' žxen láže'to' Dios dan' nakto' toze len Benne' Criston'.
5 Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto' néto'ze, san Dios žonne' yela' wak cheto' nich bi da' gonto'.
6 Dios bennkze' yela' wak cheto' nich gonto' xchine' lo diža' koben', da' žeyonen žo'o toze len Dios. Diža' ni bi naken to da' zchi'le žo'o da' nyejwn to le'e yiche, san naken to da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Xtiže'e da' nyejwn le'e yichen' zchogen chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone' ga zoažo nbanžo.
7 Da' ka' bchi'le Dios neto' da' zej nyejwn le'e yiche, Dios na'kze bzojen' lo yej blag ka', na' bla' law yela' zen chie' katen' bdien' lo na' Moisés. La'kze wdé chen, wyeple'e yes banín' law Moisés na'. Ka' goken, bi gok wíagak benách Israel ka' law Moisés na'. Cha' yela' baní' ki wzóalenen xtiža' Dios, na' xtiže'e na' zchogen chegak benách ka' gátgake',
8 da' zénle'eže nak yela' baní' da' zóalenen da' ka' žon Dios Be' La'y.
9 Wzóa to yela' baní' da' wzóalenen dan' benen ga nžog chegak benách ka' gátgake'. Da' zénle'eže nak yela' baní' che da' žonen ga znna Dios zej nak benách ka' chawe' lawe' Le'.
10 Dan' záka'le'e yela' baní' da' nla' lawn na'a, láte'do'ze nga'n yela' baní' da' bla' lawn katen' Dios bnezjwe' da' bchi'le' benách ka'.
11 Cha' wzóa yela' baní' che da' wzóan to chí'ido'ze, da' zénle'eže nak yela' baní' che da' zoan to chi'ize.
12 Dan' napto' da' ni da' žxen láže'to', zchaljto' lo yela' wechóg laže' cheto'.
13 Bi žonto' kan ben Moisés, bkache'e lawe' len to láže'do', nich bi lé'egekle benách Israel ka' yela' baní' da' zej znitlen.
14 Bcholgak yichj lázdo'gak benne' ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake' yiche che diža' golen' da' žeyonen benách ka' toze len Dios, naken chégake' kan zkache' láže'don' yej láwgake', da' gak yeká' toze Benne' Criston'.
15 Na' zejte na'a ža, katen' žólgake' yichen' gan nyejw diža' che Moisés, zoa ka to láže'do' yej láwgake' dan' žonen ga nchol yichj lázdo'gake'.
16 Kate' no benne' žeyake' che Xanžon', žegá'a dan' žonen ga nchol yichj lázdo'w bennen'.
17 Katen' znnato' "Xanžo" zchaljto' che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y che Xanžon', zoakze yela' weslá ga na'.
18 Yógo'težo žo'o bi be zoa yej lawžo, san nakžo ka to yej wan gan zla' law yela' baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y, zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žáta'že yela' baní' chie' len žo'o.

4

1 Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak chope láže'to'.
2 Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga žedoe'elžo. Bi žon láže'lto' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto' che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gekle yógo'te benách ka' zej naken chawe' law Dios.
3 Cha' zej nnita' benne' ka' bi žejní'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze benne' ka' zej nchol yichj lázdo'gake' bi žejní'igeklen'.
4 Bi žejle'gak benne' ka', dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen ka dios, na' znna bian' benách ka' zej nnite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej nchol yichj lázdo'gake' nich bi lé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' znne'e dot kan znna' Dios na'kze.
5 Bi zchaljto' che la' kwínzeto', san zchaljto' che Jesús, Benne' Criston', na' zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' nakto' wen žin chele dan' nži'ilto' Jesusen'.
6 Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ni'e lo yichj lázdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín' žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

7 Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso' da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chézežo.
8 Žsaka' zí'gake' neto', san bi zkwide' láže'to'. Že' zedlto', san bi žak chope láže'to'.

9 Ẕbia l̲áže'gake' neto', san bi žebéj yichj Dios
neto'.
Ẕžó'ngake' neto' l̲o yo, san bi ẕbía yí'gake'
neto'.
10 L̲o bel̲a' žen cheto' žáttezto' tẕen l̲en Jesús,
san nak bia' l̲o bel̲a' žen cheto' zoato'
nbánl̲ento' L̲e' tẕen.
11 Kate' ne zoato' nbanto', žónteze ẕož gatto'
dan' nakto' che Jesusen' nich gak bia' zoato'
nbánl̲ento' L̲e' tẕen l̲o bel̲a' žen cheto', da'
ẕnitlen.
12 Ki naken, žon ẕož gatto' neto', san ni'a che
da' ni žata' yel̲a' nban chele l̲e'e.
13 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' ẕnnan: “Bejl̲i'a
che Dios, na' che l̲en bchal̲ja'.” L̲ezka' žaken
cheto', žejl̲e'to' che Dios, na' che l̲en ẕchal̲jto'.
14 Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' bes-
bane' X̲anžo Jesús, l̲ezka' yesbane' neto' tẕen
l̲en Jesusen', na' chejzíe' neto' tẕen l̲en l̲e'e
l̲awe' L̲e'.
15 Yógo'te da' ki žákgaken ki nich gak
chawe' chele l̲e'e, na' cha' da' žonn Dios
chežo gatan' chegak benách zanže ka', na'
yé'gake' Dios: “Žóx̲keno'” na' ga'n ẕen Dios.
16 Che l̲en, bi žak chope l̲áže'to'. L̲a'kze ẕbia
yi' bel̲a' žen cheto', yógo'te ža ẕkobe Dios da'
nakto' l̲o yichj l̲áẕdo'to'.
17 Da' l̲áte'do'ze da' ẕzáka'žo na'a to
chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da'
yebél̲e'el̲enlžo da' soan to chi'ize, dan'
záka'l̲e'ežen kan gak gónbia'žo.
18 Bi že' l̲áže'žo da' ẕl̲e'elžo yežlyó nga, san
da' bi gak l̲e'elžo že' l̲áže'žon. Dan' ẕl̲e'elžo, to
chí'ido'ze zoan, san dan' bi gak l̲e'elžo soan
to chi'ize.

5

1 Nnezlžo kate' kwia yi' bel̲a' žen chežo,
da' naken ka to yo'o láže'do' yežlyó nga, Dios
ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka
to yo'o, dan' zoan to chi'ize ya'abá che Dios,
na' naken dan' benkze' L̲e'.
2 Che l̲en ẕbeže l̲áže'žo dan' žénelžo
cho'ožo da' koben', dan' naken ka to ližžo
ya'abá che Dios.
3 Cho'ožo da' koben' kan žákwžo to laže',
nich bi soažo gan bi yo'ožo l̲o bel̲a' žen
chežo.
4 Kate' ne zoažo l̲o bel̲a' žen chežo, da'
naken ka to yo'o láže'do', ẕbeže l̲áže'žo l̲o
yel̲a' nyache' l̲aže' chežo. Bi žonžo ki dan'
žénelžo wka'nžo bel̲a' žen chežo, san žénelžo
cho'ožo to chi'ize da' koben'. Ki gaken,
wka'nžo bel̲a' žen chežo da' ẕbia yin', na'
chazžo l̲o yel̲a' nban da' zejlí kanne.
5 Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo,
na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake'
chežo da' nak bian' sí'kzežo dan' bkweze'
chežo.
6 Che l̲en zoažo choch. Kate' ne yo'ožo l̲o
bel̲a' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa
liž X̲anžon'.
7 Žonžo kan žonžo dan' žejl̲e'žo che Dios,
na' kege dan' zoa bi da' ẕl̲e'elžon.
8 Dan' žx̲en l̲áže'žo da' ni, žénelžo wka'nžo
bel̲a' žen chežo nga nich chejsóal̲enžo
X̲anžon'.
9 Che l̲en že' l̲áže'žo gonžo da' žaz l̲aže'
X̲anžon', cha' ga'nžo l̲o bel̲a' žen chežo nga,
o cha' chejsóal̲enžo X̲anžon' ga na'.
10 Ki žonžo dan' žon byenen l̲a'žo yógo'težo
l̲aw Benne' Criston' gan ži'e ẕchi'a l̲aže'e. Naž
yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate'
ne yo'ožo l̲o bel̲a' žen chežo nga, cha' benžo
da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze l̲en Dios

11 Che l̲en, dan' ẕžébeto' Dios, že' l̲áže'to'
wzejni'ilto' benách ka'. Dios nnézkzele' kan
zej nak da' ka' yo'o l̲o yichj l̲áẕdo'to', na' žx̲en
l̲ažа'a l̲ezka' l̲e'e nnézlele binlo dan' yo'on l̲o
yichj l̲áẕdo'to'.
12 Bi žebéj kwinto' chawe' l̲awle l̲e'e, san
žénelto' gata' latje chele gaple neto' ba
la'ne, nich gak yecheble, bi da' ye'le benne'
ka' ẕka'n ẕen kwíngake' kan ẕl̲oé'eze l̲aw
kwíngake', na' kege kan zej nake' l̲o yichj
l̲áẕdo'gake'.
13 Cha' nyal̲ yichjto', naken nich ga'n ẕen
Dios, na' cha' bi nyal̲ yichjto', naken nich
gak da' chawe' chele l̲e'e.
14 Žon byenen bi da' gonto' dan' nži'il
Benne' Criston' žo'o, dan' nnezlžo toze'
L̲e' gote' l̲o wlazgak yógo'te benách, na'
che l̲en nak chegak yógo'te benách ka' kan
nátl̲engake' L̲e' tẕen.
15 L̲e' gote' l̲o wlazgak yógo'te benách ka'
nich biž bi gongak benne' ka' zej nnita'
nbane' da' naken chégakze', san da' naken
che Bennen' gote' l̲o wlázgake', na' bebane'
l̲o yel̲a' got.
16 Che l̲en, biž gónbia'to' benách ka' kan zej
nakze' l̲o bel̲a' žen chégake', na' l̲a'kze kíte'ze

bénbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a.
17 Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze len Benne' Criston', ba nake' benne' kobe.
Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.
18 Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze len Lekze' lo na' Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' wchaljto' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze len Le'.
19 Da' zchaljto' znnan ki: "Dios wzóalene' Benne' Criston' tzen, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga toze len Lekze', na' bi žejsá' laže'e dola' da' wbága'gake'." Bdie' lo na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze len Le'.
20 Na'a, nakto' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žáta'yoele' le'e lo na'to' neto'. Che len žáta'yoelto' le'e lo wláz Benne' Criston', le yeyák toze len Dios.
21 Benne' Criston' bi be dola' bene', san Dios bdie' Le' ka to benne' dola' lo wlazžo žo'o nich gata' latje chežo gakžo chawe' kan nak Dios na'kze, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6

1 Dan' žónlento' Dios tzen žin, žáta'yoelto' le'e, na' znnato' bi wdele ka'ze da' chawe' da' žénele Dios gone' chele.
2 Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan:
To ža wžé' laža'a le', benla' chio',
na' ža bena' ga gak yeló', góklena' le'.
Le wia nga. Na'a naken ža že' laže'e žo'o.
Na'a naken ža gak yelažo.
3 Bi žénelto' bi da' gonto' da' gonen ga wchixle no benne', nich bi soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da' žonto'.
4 Ni'a che yógo'te da' žonto', že' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Che len, len yela' zbeze zen laže' zzoelto' da' ka' zzáka'to', na' da' ka' žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že' zedlto'.
5 Ki bento' la'kze bdingak benne' ka' neto' lo yo, na' bséjwgake' neto' liž ya, na' wžía láže'gake' neto'. Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto' latje tasto' o bi da' gawto'.
6 Be' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Gok bia' da' ni
dan' nakto' lazdo' yaž,
na' dan' napto' yela' žejní'il,
na' dan' zbezto' zen laže',
na' dan' nakto' ži'i laže',
na' dan' zoalen Dios Be' La'y neto',
na' dan' nak li laže' kan nži'ilto' lježto' ka'.
7 Zchaljto' da' naken dot da' li,
na' zoalen yela' wak che Dios neto'.
Da' nak chawe' naken ka to da' zdíl-lento' lo wdile,
na' lezka' da' žape chi'in neto' lo wdilen'.
8 Zej nnita' benne' ka' žápegake' neto' ba la'ne,
na' lezka' benne' ka' zzóagake' neto' chela'ale.
Zej nnita' benne' ka' žliž zí'gake' neto',
na' lezka' benne' ka' žliž cháwe'gake' neto'.
La'kze benách ka' znnágake' žon láže'to', zchaljto' da' naken dot da' li.
9 La'kze zej nnita' benách ka' bi zej nónbi'e neto',
lezka' zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neto'.
Zdato' gan žon zož gatto', san ne zoato' nbanto'.
Žóngake' neto' da' zia, san bi žótgake' neto'.
10 Žóngake' neto' nyache' laže', san žebétezelto'.
Nakto' benne' yache' ka', san žonnto' yela' wnni'a li laže' chegak benne' zan ka'.
La'kze bi be de cheto', yógo'te da' de naken cheto'.
11 Dot láže'to' zcháljlento' le'e, zí'na'do' ka', le'e zoale lo yež Corinto. Bloe'elto' le'e kan da' li že' láže'to' le'e.
12 Cha' bi nakžo toze bi naken dan' bi že' láže'to' le'e, san le'ekze bi že' láže'le neto'.
13 Na'a, zcháljlena' le'e kan žon to benne' zcháljlene' zi'nkze' ka', na' znnia': le yebí'i cheto' kan žónlento' le'e. Le we' laže' neto'.

Nakžo ka to yodo' gan yo'o Dios ban

14 Bi gónlenle tzen benách ka' bi žejlé'gake' che Dios.
Bi gak gak toze da' nak chawe' len da' kegle.
Bi gak gak toze da' nak chol len da' nak baní'.
15 Bi gak gak toze Benne' Criston' len da' xiwe'.
Bi gak gak toze to benne' žejli'e che Benne' Criston' len to benne' bi žejli'e chie'.
16 Bi gak gak toze yodo' che Dios len lo'a ka'.
Le'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o Dios ban.
Kan nak da' ni, Dios na'kze wnné':
Sóalena' légake', na' tálena' légake'.
Gaka' Dios chégake',

na' l̲égake' gákgake' benách chia' ka'.
17 Che l̲en, l̲ezka' wnné' ki:
Le yežój ládjwgake', na' le kwas gan nníta'gake'.
Wnná X̲anžo: “Bi gónl̲enle l̲égake' tz̲en da' kegle,
na' si' l̲o na'a l̲e'e.
18 Neda' gaka' X̲akzle,
na' l̲e'e gakle z̲i'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'.”
Ki z̲nna X̲anžo, Bennen' napkze' dot yel̲a' wak.

7

1 Da' ki da' bchebe l̲aže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che l̲en žal̲a' yeyón kwinžo chawe', na' yekwaszo bíte'teze da' z̲ka'n ditjen bel̲a' žen chežo, na' be' nakkzžo. L̲o yel̲a' z̲žebe Dios chežo žal̲a' gakžo che L̲eze'.

Beyát l̲áže'gak benne' Corinto ka'

2 Le si' l̲o na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle l̲e'e z̲ia. Bi bento' ga chix̲le no benne'. Bi ben l̲áže'lto' no benne'.
3 Z̲chal̲ja' ki, kege nich yesbaga'a l̲e'e z̲ia, san naken ka wnnía' zga'ale, na' da' yoble z̲nnia': zoa' ban l̲aže' soa' nbánl̲ena' l̲e'e o gátl̲ena' l̲e'e dan' že' l̲aža'a l̲e'e.
4 Žx̲enl̲e'e l̲aža'a l̲e'e, z̲í'na'do' ka', na' žapa' l̲e'e ba la'ne. L̲a'kze da' zan da' z̲záka'to', zóal̲i'a choch, na' žebél̲e'ela'.
5 Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezí' l̲áže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' z̲díl̲-l̲engake' neto', na' l̲o yichj l̲áz̲do'to' zej yo'o da' ka' z̲chébegaken neto'.
6 Naž Dios, Bennen' žon choche' no benne' za' gak chope l̲aže'e, ben choche' neto' dan' bežín x̲kwide' Tito ga zoato' ni.
7 Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' l̲ezka' bzenlbe' neto' kan l̲e'e ben chochle l̲áz̲do'be'. Bzenlbe' neto' kan žénel̲e'elele yel̲é'elele neda', na' kan nak nyache' l̲áže'le ni'a che da' goken ga na', na' l̲ezka' kan že' l̲áže'le neda'. Yógo'te da' ki žóngaken ga žebél̲e'ela'.
8 L̲a'kze da' bzoja' chele l̲e'e l̲e'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' l̲áže'le l̲e'e, bi nak nyache' l̲aža'a na'a. Zga'ale gok nyache' l̲aža'a kate' gókbe'ela' benen ga gok nyache' l̲áže'le l̲e'e to chi'ido',
9 san na'a žebela', kege dan' gok nyache' l̲áže'le, san dan' ben yel̲a' nyache' l̲aže' chele na' ga beyát l̲áže'le. Dios bkonle' žin yel̲a' nyache' l̲aže' chele na', nich bi wchíx̲elele l̲e'e ni'a che da' bento' neto'.
10 Yel̲a' nyache' l̲aže' da' z̲konle Dios žin žonen ga yeyát l̲aže' no benne' nich yelé', na' che l̲en bi žal̲a' gak nyache' l̲áže'žo ni'a chen, san yel̲a' nyache' l̲aže' da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'.
11 Le wia nga kan bkonle Dios žin yel̲a' nyache' l̲aže' chele na':
Benen ga že' l̲áže'le Dios.
Benen ga gónelele yežojle chawe'.
Benen ga bža'ale bennen' bene' dol̲an'.
Benen ga z̲žébele Dios.
Benen ga be' l̲áže'le gonle kan z̲nna x̲tiža' Dios.
Benen ga nží'ilele Dios dot l̲áže'le.
Benen ga gónelele gonle z̲ia bennen' bene' dol̲an'.
Benle da' nak bia' bi be dol̲a' nbága'le ni'a che dan' goken.
12 Che l̲en, l̲a'kze bzoja' ki l̲e'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dol̲an', na' kégeze ni'a che bennen' wz̲ake'e, san l̲ezka' nich gak bia' l̲aw Dios da' li že' l̲áže'le neto'.
13 Da' ni ben chochen l̲áz̲do'to'. Kégeze beyák choch l̲áz̲do'to' san žebél̲e'elto' dan' žebél x̲kwide' Tito ni'a che da' benle l̲e'e, na' ben chochle l̲áz̲do'be'.
14 Bka'n z̲ena' l̲e'e l̲aw x̲kwide' Titon', na' bi benle ga bedoe'ela'. Bchál̲jl̲entezto' l̲e'e da' nak dot da' li, na' l̲ezka' nak dot da' li da' bchál̲jl̲ento' x̲kwide' Titon' katen' wdapto' l̲e'e ba la'ne.
15 Zej žakže dot l̲i l̲aže' kan nži'il x̲kwide' Titon' l̲e'e kate' žejsá' l̲áže'be' kan benle kan z̲nna x̲tíža'to', na' kan wdaple-be' ba la'ne l̲o yel̲a' z̲žebe Dios chele, na' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele.
16 Žebél̲e'ela' dan' gak wx̲én l̲aža'a l̲e'e dot l̲aža'a.

8

Kan žal̲a' wnézjwžo da' napžo

1 Na'a, z̲í'na'do' ka', žénelto' wzenlto' l̲e'e kan nak da' benn Dios chegak kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia.

2 Ḻa'kze da' ẕenḻe'e wẕáka'gake' ḻo da' ka' gókgaken chégake', da' ẕenḻe'e bebégekle', na' dot ḻáže'gake' bnéẕjwgake' da' ẕenḻe'e ḻa'kze zej nake' benách yache' ka'.
3 Neda' ẕzoa lia' kan nak chégake', dot ḻáže'gake' bnéẕjwgake' yógo'te da' gok wnéẕjwgake', na' bnéẕjwgakže' ka da' gókgake'.
4 De chgi' wnnábgekle' neto', na' góta'yoeḻe'egekle' neto' we'to' ḻégake' latje tẕen ḻen neto' gákḻengake' lježžo ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
5 Béngakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' ḻo na' X̱anžon', na' ḻezka' ḻo na'to' neto', na' naken da' žaz ḻaže' Dios.
6 Che ḻen wnnablto' x̱kwide' Titon' yeyóž gonbe' x̱chinbe' gan zoale ḻe'e, nich wtobbe' mežw da' ẕnéẕjwle ḻe'e ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chele, kan wzó ḻawbe' benbe' zga'ale.
7 Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle,
kan žejḻe'le che Benne' Criston', na'
kan žejní'ilele, na'
kan ẕzejní'ilele benách ka', na'
kan že' ḻáže'le gonle da' naken chawe', na'
kan nží'ilele neto'.
Ḻezka' žaḻa' gakle benne' blo ka' kan gákḻenle lježle ka', na' ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chele soa bi da' wnéẕjwle chégake'.
8 Bi žon byena' gonle ḻe'e ki. Ẕchaḻja' kan žongak yebaḻe benách ka', kan dot ḻáže'gake' bi da' ẕnéẕjwgake'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot ḻi ḻaže' kan nží'ilele lježle ka'.
9 Nnézkzelele da' benn X̱anžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yeḻa' wnni'a ẕen chie', san nich gákḻene' ḻe'e beyake' benne' yache' nich gata' yeḻa' wnni'a chele, dan' goke' Ḻe' yache'.
10 Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyóž gonle da' wzó ḻawle žonle ba gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnéẕjwle, san ḻezka' kan gónelele wnéẕjwle.
11 Na'a, dot ḻáže'le le yesyóž gonle dan' wzó ḻawle žonle, na' dot ḻáže'le bnéẕjwle. Le wneẕjw na'a kan sáke'le.
12 Cha' žénelele bi da' wnéẕjwle, Dios žape' ba la'ne da' ẕnéẕjwle kan nak da' deze chele. Bi ẕnnabe' wnéẕjwžele ka da' deze chele.
13 Bi žénela' gona' ga wnéẕjwle ḻe'e da' gákḻenen yezika' benách ka' na' zejte yážjelele ḻe'e.
14 Žénela' gak tḻebe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' ẕenḻe'e de chele da' gak wnéẕjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegekle'. Naž kate' yážjelele ḻe'e, ḻégake' gak bi da' wnéẕjwgake' chele nich ki gak tḻebe kan de chele, na' chégake'.
15 Ḻezka' nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan: “Bennen' btobe' da' ẕenḻe'e, bi be bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážjele'.”

Kan žongak x̱kwide' Tito, na' lježbe' ka'

16 Žox̱ken Dios, Ḻe' bene' ga že' ḻaže' x̱kwide' Tito ḻe'e kan že' ḻaža'a neda' ḻe'e.
17 Kégeze žonbe' kan ẕnna x̱tiža'a da' wnnabla'-be', san dan' že' ḻáže'kzbe' ḻe'e, žakze chebe' gónelbe' chejwíabe' ḻe'e.
18 Žséḻa'to' to lježžo tẕen ḻen ḻebe', lježžon' žápegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' ḻe' ba la'ne, dan' žone' binlo žin che diža' chawen'.
19 Ḻezka' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' wžegak benne' ni nich sá'ḻene' neto' tẕen chjwa'to' dan' ẕnéẕjwle ḻe'e nich ga'n ẕen X̱anžon', na' ḻezka' gak bia' že' ḻáže'žo lježžo ka', benne' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
20 Ki gaken, gónḻene' neto' tẕen nich bi gak no benne' bi da' nnie' cheto' kan žónḻento' mežwn' da' ẕenḻe'e da' ẕnéẕjwle ḻe'e, da' gákḻenen benách yache' ka'.
21 Že' ḻáže'to' gonto' da' naken chawe', kégeze ḻaw X̱anžon', san ḻezka' ḻawgak benách.
22 Ḻezka' žséḻa'to' yetó lježžo tẕen ḻen ḻégake', bennen' bḻe'elto' zan chi'i kan žone' ḻe', na' nak bia' dot ḻaže'e žénele' gónḻene' neto' tẕen žin. Ḻezka', dan' žx̱en ḻaže'e ḻe'e, žéneže'le' gákḻene' neto' ḻo žin ni.
23 Cha' no benne' nnable' kan nak x̱kwide' Titon', nakbe' lježa', na' žónḻenbe' neda' tẕen žin nich gákḻento' ḻe'e. Cha' no benne' nnable' kan zej nak yezika' lježžo ki, bséḻa'gak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' ḻégake', na' ẕka'n ẕéngake' Benne' Criston'.
24 Le gon ga gak bia' nží'ilele ḻégake' nich gákbe'egekle yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' žonle ki, na' nich nnézgekle'

nak dot da' li da' chawe' da' znnato' kan nak chele.

9

Mežw da' ztobžo da' gáklenen lježžo ka'

1 Kan nak da' znézjwle da' gáklenen lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bi žon byenen wzoja' chele le'e, le'e yiche ni.
2 Ba nnezla' kan žénelele gonle da' ni, na' zchalja' lawgak benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia nga, kan nak da' chawe' da' žonle. Zzenla' légake' kan nak chele le'e, zoale gan nbab Acaya, kan ba gok to yiz ba zoale gonle da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da' ni, ben chochen lázdo'gak yeláte'ze bdachgak benách ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
3 Na'a, žsela'a lježžo ki gan zoale nich gak bia' nak dot da' li da' znnato' kan nak chele, na' nak kan ba wnnía' chele, ba zoale gonle dan' gáklenen lježžo ka'.
4 Cha' bale benách Masedonia ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', yídlengake' neda' tzen, na' cha' gak bia' bi zoale gonlen, naž yedoe'elto' dan' bxen láže'to' le'e, na' lezka' le'ekze žala' yedoé'elele.
5 Che len gokla' žala' sela'a lježžo ki nich žíngake' gan zoale zgá'alegake' kate' la'a neda', na' gáklengake' le'e nich yeyóž wtoble dan' bchebe láže'le wnézjwlen. Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn' zga'ale kate' la'a, na' gak bia' znézjwlen dan' žénekzelele, na' kege dan' žon byéneto' bi da' wnézjwle.
6 Le chejsá' laže' da' znnan:
No benne' žaze' láte'ze, láte'ze yelape'.
No benne' žaze' da' zenle'e, da' zenle'e yelape'.
7 To tole žala' wnézjwle kan ba wnnale lo yichj lázdo'le, na' kege lo yela' nyache' laže' chele o dan' zoa no benne' žon byene', dan' nži'il Dios no benne' dot laže'e znezjwe'.
8 Dios gak yebi'e chele da' zenle'e kan žiážjelele nich gata' chele yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele nich gak gáklenle no benne' zoa da' žiážjele'.
9 Lezka' nyejw le'e yiche la'y kan nak che to benne' wzóa bi da' bnezjwe', da' znnan:
Dot laže'e bnezjwe' chegak benách yache' ka'.
Nak biá'teze yela' ži'i laže' chie'.
10 Dios, Bennen' žonne' chežo bi da' gazžo, na' lezka' bi da' ye'j gawžo, wnezjwe' chele da' gak wnézjwle le'e, dan' naken ka da' žaz to benne', na' lezka' gone' ga chan da' yelaple, da' naken da' chawe' da' žonlen.
11 Dios gone' ga gáta'le'eže yela' wnni'a chele nich gak wnézjwle da' zenle'e. Ki gaken, dan' wnézjwle, dan' chiston' lo wlazle le'e, gonen ga ye'gak benne' zan Dios: "Žóxkeno'."
12 Da' znézjwle dan' gáklenen lježžo ka', kégeze gonnen chégake' da' žiážjegekle', san gonen ga yé'gake' Dios: "Žóxkeno'."
13 Kate' gonle ki, na' wká'n zéngake' Dios dan' gak bia' žonle kan znna diža' chawen' che Benne' Criston' kan znnale žonle. Lezka' we láwgake' Le', dan' nakle le'e ži'i laže', na' znézjwle chégake', na' lezka' chegak yezika' benách ka'.
14 Wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' gon chawe'e le'e dan' zej nži'ile' le'e dan' Dios že' láže'li'e le'e.
15 ¡Žoxken Dios, Bennen' benne' chežo to da' záka'le'en!

10

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Pablo

1 Znnagak bálele le'e naka' gaxjw laže' kate' ne zóalena' le'e, san kate' zoa' zi'to' gan zoale žsela' le'e snia kan zzoja' chele le'e yiche. Dan' nak Benne' Criston' gaxjw laže', na' ži'i laže', neda', Pablo, žáta'yoela' le'e
2 nich bi gonle ga gon byenen sela' le'e snia katen' la'a gan zoale. Ba zoa' sela' snia benne' ka' znnágake' žonto' žin ni lo yela' benachze cheto'.
3 Da' li nakto' benách, san kege žakze cheto' žonto' xchin Dios.
4 Da' ka' zdíl-lento' lo wdile, bi zej naken ka da' ka' zdíl-lengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, san da' ka' zdíl-lenton' zej napen yela' wak che Dios, dan' zkonlto' žin nich wžía yi'to' da' wale ka' che da' xiwe'. Zžia yi'to' da' wen laže' ka' da' znna da' xiwe' kan nak cheto',
5 na' yógo'te da' ka' zkonlen žin nich gonen ga wká'n zen kwinžo, nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios. Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza' láže'gak benách ka', da ka' žóngaken

ga zžíigake' che Dios, nich gak gonto' kan znna Benne' Criston'.
6 Te gonle da' gak bia' dot láže'le žonle kan znna xtiža' Benne' Criston', soato' selto' snia yógo'te benne' ka' zžíigake' che xtiže'e.
7 Zwíale da' nla' lawze. Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žekle' nake' che Benne' Criston', lezka' žala' gákbe'le' da' ni: kan le' nake' che Benne' Criston', lezka' neto' nakto' chie'.
8 Bi žedoe'ela' la'kze wdetlen bka'n zen kwina' kan nak yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'to'. Da' nzi' lo na'to' naken nich gak gónžeto' li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kege nich wžía yi'to' le'e.
9 Bi žénela' géklele žénela' wcheba' le'e len da' zzoja' chele le'e yiche ni.
10 Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' ka' nnágake': "Kan zej nak da' ka' zzoj Pablo chežo, žsele' žo'o snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate' zóalene' žo'o žon kwine' gaxjw laže', na' diža' zen laže' zchalje'."
11 Bennen' znnie' cheto' ki žala' gákbe'ele' da' ni: kan nakto' kate' zzojto' chele le'e yiche kate' zoato' zi'to' gan zoale, lezka' gakto' lo da' gonto' katen' sóalento' le'e.
12 Da' li bi žežoglto' nnato' nakto' tlebe kan zej nak benne' ka' zka'n zen kwíngake'. Benne' bi nnezle ka' zej nak benne' ka'. Lo da' zza' láže'gake' znnágake' kan žala' gakgak benách ka', na' zchi'a láže'gake' la' légakze' kan nak dan' zza' láže'gake'.
13 Neto' bi wka'nže zen kwinto' kan žala' gonto', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to', na' lo žin na', žala' gonton' gan zoale le'e.
14 Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wdetle benton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bcháljlento' le'e diža' chawen'.
15 Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' záka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'.
16 Naž gak wchaljto' diža' chawen' gan zej nnita' yež ka' žé'gaken zí'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.
17 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
No benne' žénele' bi da' wká'n zene',
da' benkze Xanžon' žala' wká'n zenen'.
18 Ba bežój chawe' to benne' kate' znna Xanžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' znne' ki che la' kwinze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

1 Žénela' gakle zen laže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'.
2 Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' laže'e le'e, dan' nakle kan nak to xkwide' no'le nakbe' dot li laže', no'len' bezía'-be' kwit Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'.
3 Zžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan dot láže'le nží'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'.
4 Ki znnia' dan' dot láže'le žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che xtiža' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsedlto' le'e, na' zzi' lo na'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchaljto' neto'.
5 Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žéklele le'e zej nákli'e zen, na' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.
6 La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yela' žejní'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bloe'elto' le'e kan nak yela' žejní'il da' napton'.
7 ¿Bi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalja' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e.
8 Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzi'a mežw da' bnézjwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e.
9 Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnézjwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'.
10 Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa'

žize, san wká'n z̲en kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya.
11 ¿Žéklele bi nži'ila' l̲e'e dan' z̲nnia' ki? Nnézkzele Dios nži'ila' l̲e'e.
12 Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake', benne' ka' z̲nnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston', na' z̲nnágake' žóngake' x̲chine' L̲e' kan žonton' neto'.
13 Bi zej nake' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston'. Žon l̲áže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'.
14 Bi žal̲a' yebánležo kan žongak benne' ka'. L̲ezka' da' x̲iwe' na'kze z̲l̲oe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' z̲de' l̲o baní'.
15 Che l̲en bi žal̲a' yebánležo cha' wen žin ka' che da' x̲iwen' z̲l̲oe'el kwíngake' ka benne' ka' žóngake' x̲chin Bennen' nake' chawe'. Kwia yí'gake' kan nak tl̲ebe l̲en da' žóngake'.

Da' ka' wz̲aka' Pablo

16 Da' yoble žapa' l̲e'e: bi žal̲a' no benne' gekle' nyal̲ yichja'. San cha' žéklele nyal̲ yichja', le gonn neda' latje wchal̲ja' ka to benne' nyal̲ yichje', nich wká'n z̲en kwina' to chi'ido'.
17 Da' ni da' z̲nnia' bi naken to da' gož X̲anžon' neda' gona', san z̲chal̲ja' ka to benne' nyal̲ yichje', na' wká'n z̲en kwina'.
18 Zej nnita' benne' zan z̲ka'n z̲en kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žakze chégake'. Che l̲en, l̲ezka' neda' wká'n z̲en kwina'.
19 Dan' žéklele žakle da' z̲enl̲e'e, dot l̲áže'le žwe'le latje wchal̲jgak benne' ka' nyal̲ yíchjgake'.
20 L̲ezka' žwe'le no benne' latje gone' l̲e'e benne' ndo'w ka', o no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e l̲e'e, o no benne' wka'ne' l̲e'e ka'ze, o no benne' kape'e žoa'ale.
21 Žedoe'ela' z̲nnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gax̲jw l̲aže'.
Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n z̲en kwine', l̲ezka' neda' yežoglan', na' wchal̲ja' ka to benne' nyal̲ yichje'.
22 ¿Zej nake' benne' hebreo ka'? L̲ezka' naka' neda'.
¿Zej nake' benne' Israel ka'? L̲ezka' naka' neda'.
¿Zej nake' z̲a'só Bran? L̲ezka' naka' neda'.
23 ¿Zej nake' wen žin ka' che Benne' Criston'? L̲ezka' nakža' neda'.
(Z̲chal̲ja' ka to benne' nyal̲ yichje' kate' z̲chal̲ja' ki.)
Benža' neda' žin ka béngake' l̲égake'.
Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byéjwgake' l̲égake'.
Bdingak benách ka' neda' l̲o yo da' zanže chi'i kan gok chégake'.
Ben z̲ož gata' da' zanže chi'i ka goken chégake'.
24 Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.
(To to chi'i ka' bdíngake' neda' to galje žoa chi'i.)
25 Chonne chi'i bdíngake' neda' yag.
To chi'i bžé'egake' neda' yej.
Chonne chi'i wyoá'a to l̲o barkw da' wz̲ía yin' l̲o nisdo'.
To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža l̲o nis l̲o nisdon'.
26 Zan chi'i katen' wyoá'a nez,
wdía' gan ben z̲ož chia' che l̲o yego ka',
na' gan ben z̲ož chia' l̲o na'gak benne' wbán ka',
na' gan ben z̲ož chia' l̲o na'gak benne' wláž chia' ka',
na' gan ben z̲ož chia' l̲o na'gak benne' zi'to' ka',
na' gan ben z̲ož chia' l̲o yež,
na' gan ben z̲ož chia' l̲o latje dach,
na' gan ben z̲ož chia' l̲o nisdo',
na' gan ben z̲ož chia' l̲o na'gak benne' wen l̲aže' ka', benne' ka' z̲nnázegake' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
27 Žin z̲en bena', na' bedó l̲aža'a.
Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.
Wdona', na' wbil̲a'.
Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o gan wché'l kwina', o laže' da' gakwa'.
28 Yógo'te ža gok zedla' dan' že'l̲e'e l̲aža'a yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.
29 Kate' no benne' z̲kwide' l̲aže'e, l̲ezka' neda' z̲kwide' l̲ažạ'a.
Kate' no benne' žone' ga wchix̲le to ljeżžo, zža'a bennen' žone' ki.
30 Cha' žon byenen wká'n z̲en kwina', wká'n z̲en kwina' kan zej nak da' ka' zej nak bian' z̲kwíde'la'.

31 ¡Ga'n z̲en Dios, X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston'! L̲e' nnézkzele' z̲chal̲ja' da' nak dot da' li.
32 Katen' wzóa' l̲o yež Damasko, benne' lie' Aretas, bennen' gota' l̲o ne'e l̲o wláz benne' z̲nna bi'e gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka' wžé' náwgake' nich séngake' neda',
33 san lježžo ka' bdégake' neda' to ga žo'o baní' che yo'o, ne yoa'a to x̲kwite z̲en, na' btínnegake' neda' na'le l̲o ze'e da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá' l̲o na'gak benne' ka' wžé' náwgake' neda'.

12

Da' bl̲e'e dáwe'le Pablo, na' da' bl̲oe'el Dios l̲e'

1 Da' li bi žal̲a' wká'n z̲en kwina'. L̲a'kze ki naken, na'a wchal̲ja' kan zej nak da' ka' bl̲e'e dáwe'la', na' da' ka' bl̲oe'el X̲anžon' neda'.
2 Nónbia'kza' to benne' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' ba gok x̲da' yiz wzóa no benne' bchi'e l̲e' ya'abá che Dios. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' l̲o bel̲a' žen chie', o l̲o be' nakkze'. Toze Dios nnezle'.
3 Nnézkzela' wyaze' latje x̲tan che Dios, da' nzin' paraíso. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' l̲o bel̲a' žen chie', o bi. Toze Dios nnezle'.
4 Katen' wzóe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bi de latje no benne' wchal̲je' chégaken.
5 Gak wká'n z̲ena' bennen', san bi wká'n z̲en kwina'. Toze wká'n z̲en kwina' kan nak da' nak bia' z̲kwíde'la'.
6 L̲a'kze yénela' wká'n z̲en kwina', bi gaka' benne' bi nnezle, dan' nnia' da' nak dot da' li. Na'a, bi wká'n z̲en kwina' dan' bi žénela' gapže no benne' neda' ba la'ne kan zej nak da' ka' bl̲e'ela' neda', o kan nak da' benla' neda'.
7 Naž, nich bi tetle wká'n z̲en kwina' dan' bl̲e'ela' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, Dios bzoe' to yižwé' da' žlal̲e'en l̲o x̲pel̲a'a kan žla gan z̲ga'a to yeche'. Yižwén' goken ka to da' bkonle žin da' x̲iwe', nich bsaka' zin' neda'. Ki goken chia' nich bi tetle wká'n z̲en kwina'.
8 Chonne chi'i góta'yoela' X̲anžon', na' wnnabla' L̲e' yeké'e x̲wi'a na'.
9 X̲anžon' gože' neda': "Nakte chio' da' že' l̲aža'a le'. Yebél̲enželo' da' že' l̲aža'a le' kate' z̲kwíde'lo'." Che l̲en, žebél̲e'ela' dan' z̲kwíde'la'. Dan' žaken ki chia', na' žákl̲enže yel̲a' wak che Benne' Criston' neda'.
10 Che l̲en, dan' nži'ila' Benne' Criston', žebela' kate' z̲kwíde'la', na' kate' no benne' žl̲iž zi'e neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na' kate' no benne' z̲bia l̲aže'e neda', na' kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate' z̲kwíde'la', napža' yel̲a' wak chie' L̲e'.

Pablo že' l̲aže'e benách Corinto ka' zej nake' che Jesús

11 Naka' benne' bi nnezle dan' bchal̲ja' kan zej nak da' chawe' ka' da' bena' neda'. L̲e'ekze ben byenle bena' ki. L̲e'e žal̲a' wká'n z̲enle neda', na' l̲a'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žéklele l̲e'e zej nákl̲i'e z̲en, benne' ka' z̲nnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.
12 Da' ka' bena' l̲o yel̲a' z̲bez z̲en l̲aže' chia' gan zoale l̲e'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bl̲é'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yel̲a' wak z̲en che ya'abá che Dios.
13 Toze da' bi bena' gan zoale l̲e'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a l̲e'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' z̲en chia' dan' bi bena' ki chele.
14 Za' l̲a'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'. Žénela' gonnle l̲e'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' že'n ka', bi žon byenen wáwgakbe' x̲a x̲ná'gakbe'. X̲a x̲ná'gakbe' ka' žal̲a' wáwgake' zí'ngake' ka'.
15 Dot l̲aža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich gak da' chawe' chele, l̲a'kze žekla' neda' kate' nží'ižela' l̲e'e, zej žeyache' yel̲a' nži'il chele l̲en neda'.
16 Nnézkzelele bi bsaka' zi'a l̲e'e. Na'a, bál̲ele nnale goka' sina', na' l̲en da' wen l̲aže' bebél̲enla' da de chele.
17 ¿Žéklele ben l̲áže'la' l̲e'e katen' bsel̲a'a benne' wbás chia' ka' gan zoale?
18 Góta'yoela' x̲kwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bsel̲a'a lježžon' tz̲en l̲en l̲ebe'. ¿Žéklele ben l̲áže'le x̲kwide' Titon' l̲e'e? ¿Bi bento' tl̲ebe kan žonto' x̲kwide' Titon', na' neda', na' l̲ezka' tl̲ebe kan nak dan' bchal̲jton'?

19 ¿Žéklele le'e, zí'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto' lo wláz Benne' Criston', na' yógo'te da' žonto' zej naken nich gakže dot li laže' yela' žejlé' chele che Benne' Criston'.
20 Zžeba' bi gakle le'e kan žénela' gakle kate' la'a gan zoale, na' neda' bi gaka' kan žénelele le'e gaka'. Zžeba' zdílele, na' zgé'elele ležle ka', na' zža'le ležle ka', na' žliž dítjele ležle ka', na' znnele che ležle ka', na' zka'n zen kwinle, na' žonle žo'osbé.
21 Kate' la'a gan zoale, cha' ki žaken chele, zžeba' gon Dios ga yedoe'ela' kan nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' béngake' dola', na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' béngake', na' da' ka' wzé láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

1 Da' beyonne chi'i ni la'a neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Žon byenen nníta'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no benne' žesbage'e ležе' zia."
2 Ba bchi'la' benne' ka' béngake' dola' katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na' na'a zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógo'te benne' ka' žóngake' dola', la'kze zoa' zi'to' nga, znnia': cha' la'a gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw laže' katen' tílegaka'-ne'.
3 Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak biá'gaken zchalja' ki. Bi zkwíde'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo yela' wak zen chie' žone' bi da' žone' chele.
4 Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwíde'le', san zoe' nbane' dan' zoalen yela' wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwíde'lto' tzen len Le', san dan' nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yela' wak che Dios neto' nich bi da' gonto' gan zoale.
5 Le wia kwinle cha' žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' bia' la' kwínzele. ¿Bi nnézlele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'?
6 Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'.
7 Žližto' Dios, na' znnablto'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', la'kze géklele zchíxelto' neto'.
8 Bi gak wži'ito' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da' naken dot da' li.
9 Che len žebelto' kate' zkwíde'lto', na' le'e žak chochle. Žlížtezto' Dios, na' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'.
10 Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' la'a gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'a, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžía yi'a le'e.
11 Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch. Le we' laže' gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' laže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len ležle ka', na' le ga'nlen ležle ka' cháwe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nži'ile' žo'o, na' zka'n žie' yichj lázdo'žo.
12 Le gape "Padiox" ležle ka', tole yetole, na' le chela' ležle ka'.
13 Yógo'te ležžo ka' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox."
14 Znnabla' Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' ži'ile' le'e, na' gone' ga gakle toze len Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO GAN NBAB GALASIA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús gan nbab Galasia

1-2 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lješšo ka' nníta'gake' nga, žónlengake' neda' tzen. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belsela' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bséla'kze' neda', na' Xažo Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, bénlene' Le' tzen.

3 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

4 Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' lo yela' got ni'a che dola' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o lo da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele Xažo Dios.

5 ¡Ga'n zénteze Dios! Ka'kze gaken.

Toze nak diža' chawe' kan nak che Jesús, Benne' Cristo

6 Žebánle'ela' kan žonle le'e, dan' la' zká'ntele Dios. Le' bliže' le'e nich gakle che Leze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' laže'e žo'o, san na'a žénelele si' lo na'le to diža' chawe' yoble.

7 Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san zchalja' ki dan' zej nnita' benne' ka' zchíxgake' lješšo ka', na' žénegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

8 Cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' bchaljto' neto' lawle le'e, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žala' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e le'.

9 Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a znnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' ba wzí' lo na'len, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

10 ¿Žéklele žénela' gaple neda' ba la'ne kate' zchalja' ki? O'o. Žénela' yežoja' chawe' law Dios. ¿Žéklele žénela' chaz láže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz láže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

Ka beyák Pablo benne' wbás che Benne' Cristo

11 Na'a, žala' nnézlele da' ni, zí'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' zchalja' bi zan' lo yichj lázdo'gak benách ka'.

12 Kege no benne' bdie' diža' chawen' lo na'a, na' kege no benne' bsedlen' neda'. Jesús, Benne' Criston', bzejní'ikzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'.

13 Ba bénkzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' lo na'a kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios. Nnézkzelele kan bena', katen' wžía láže'li'a benách ka' che Dios, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžía yi'a légake'.

14 Kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka zeyá'a neda', dan' wzí'že lo na'a neda' ka légake' da' bdegak xa wdé cheto' ka' lo na'to' kan bénteze béngake'.

15 Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i laže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bliže' neda' nich gona' xchine'.

16 Naž, katen' gónekzele Dios, bene' ga bénbi'a Zi'ne', Bennen' bsele'e neda' nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' Le'. Katen' bene' da' ni, bi bejtilja' no benne' nake' benachze nich wsedle' neda',

17 na' bi wyá'a lo yež Jerusalén nich chejwía' benne' ka' gókgake' wbás ka' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a lo yež Damasko.

18 Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a lo yež Jerusalén, na' bejwía' Bedw, na' bgá'nlena' le' xda' ža.

19 Katen' wzóa' ga na' bi ble'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' Xanžon' ble'ela'-ne'.

20 Da' ni da' zzoja' chele naken dot da' li. Nnézkzele Dios bi žon laža'a.

21 Wdé na' wyá'a, na' wdía' lo yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej nbaben Silisia.

22 Kate' ža ka' lješšo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bénbia'gake' neda'.

23 Belyenle' toze dan' bchaḻjgak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': "Bennen' wžía ḻaže'e žo'o zga'ale, ẓze diže'e na'a che da' žejḻe'žo, dan' gónele' wžía yi'e."
24 Ka' goken, bka'n ẓéngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús ẓzi' ḻo ná'gake' Pablo

1 Kate' ba gok x̱da' yiz, wyá'aḻena' Bernabé, na' beḻá'a ḻo yež Jerusalén, na' bchi'a x̱kwide' Tito, bin' bénḻenbe' neda' tẓen žin.
2 Wyá'a ga na' dan' bḻoe'el Dios neda' žaḻa' cha'a ga na'. Katen' bḻa'a ga na', na' cheḻa'ale bcháḻjḻena' benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' ḻégake' kan nak diža' chawen' da' ẓzenla' benách zi'to' ka'. Ki bena' dan' gónela' bi ga'n dáche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a.
3 Ḻa'kze x̱kwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byéngake' chog ḻo x̱péḻa'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' ḻo ne'e x̱tiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'.
4 Da' li, baḻe benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj ḻaže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byéngake' chog ḻo beḻa' che x̱kwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki ẓbíga'gake' gan zoažo žo'o, na' ẓwíagake' kan žonžo nich nnézgekle' kan belažo ḻo na' da' bchi'le Moisés. Belažo dan' nakžo toze ḻen Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byéngake' yeyakžo da' yoble ka benne' ka' zej ndo'e ḻo na' x̱tiža' Moisés na'.
5 Nitó chí'ido'ze, bi be'to' ḻégake' latje. Ki bento' nich gape chi'ito' da' nak dot da' li che diža' chawen' nich gak yebéḻenlžon.
6 Benne' ka' žeklžo nzi' ḻo ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' ḻaža'a kan zej nake', dan' bi ẓchi'a ḻaže' Dios žo'o kan ẓchi'a ḻáže'gak benách ka' žo'o.
7 Bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe, dan' gókbe'egekle' Dios bdie' ḻo na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tḻebe kan bde Dios ḻo na' Bedon' žin chie', na' ẓzenle' benne' judío ka' diža' chawen'.
8 Dios, ḻen yeḻa' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka', tḻebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsedle' ḻe' benne' judío ka'.
9 Jakob ḻen Bedon', na' Ẓwa, benne' ka' žeklžo nzi' ḻo ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios ḻo na'a žin ni. Che ḻen wẓí' ḻo ná'gake' neda' ḻen Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' x̱chin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' ḻen Bernabé, na' ḻégake' góngake' x̱chin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'.
10 Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' ḻáže'to' gákḻento' benách yache' ka', na' da' ni že' ḻáže'teza' žona'.

Pablo bdiḻe' Bedw ḻo yež Antokía

11 Naž kate' bḻa' Bedon' ḻo yež Antokía, bdiḻa'-ne', dan' bchix̱le' kan bene'.
12 Ka' goken dan' zga'ale bdáwḻene' benách zi'to' ka' tẓen, na' bene' ki na' zejte bžingak baḻe benne' ka' zej nake' toze ḻen Jakob. Naž wzó ḻawe' žebige'e, na' biž bdáwḻene' benách zi'to' ka' tẓen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' žóngake' ga chog ḻo beḻa' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan ẓnna da' bchi'le Moisés.
13 Naž yebaḻe benne' judío ka', benne' žejḻé'gake' che Benne' Criston', bénḻengake' Bedon' tẓen kan žone' ḻo yeḻa' ẓžebe chie', na' ka' goken ga bžinte ḻezka' bžebe Bernabé, na' ḻe' bénḻene' ḻégake' tẓen.
14 Naž kate' bḻe'ela' bi žóngake' kan ẓnna da' naken dot da' ḻi da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' ḻawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnía': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. ¿Biẓ chen' žénelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejḻé'gake' che Jesús kan želagak benách zi'to' ka'

15 Ḻezka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' x̱a x̱na'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.
16 Nnézkzelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' ḻaw Dios dan' žone' kan ẓnna da' bchi'le Moisés. Toze yeyák chawe' ḻawe'

Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan znna da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan znna da' bchi'le Moisés na'.

17 Na'a, žeklžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' dola' kan zej nak benách zi'to' ka', ¿žala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo dola'? O'o.

18 Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdé chen, da' ni nak bian' zka'n ditja' da' znnakze Dios."

19 Dan' bi gok gona' kan znna da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan znnakze Dios.

20 Nak chia' ka ba gótlena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa nban Benne' Criston' lo yichj lázda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Zi'n Dios, Bennen' bží'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'.

21 Bi žénela' wzóa' chela'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gak to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' znna da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3

Da' znna da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo

1 ¡Le'e, benne' bi nnezle ka'! ¡Le'e, benne' Galasia ka'! ¿Wzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan znna da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze.

2 Le wchebe neda' da' ni. ¿Bedjsoalen Dios Be' La'y le'e dan' benle kan znna da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bénlele?

3 ¿Nakxkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. ¿Žéklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios?

4 ¿Dáche'ze gok chele yógo'te dan' wzáka'le? ¡Bi goken ki!

5 Kate' Dios žsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' le'e, na' žonne' le'e latje gonle yela' wak che ya'abá ka', ¿žone' ki dan' žonle kan znna da' bchi'le Moisés na' o dan' žejlé'zele diža' chawen' da' bénlele?

6 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie'."

7 Che len žala' nnézlele, benne' ka' žejlé'gake' che Dios, légakze' zej nake' da' li za'só Bran na'.

8 Nyejw le'e yiche la'y, da' bla' lawn zga'ale kan gon Dios, dan' znnan, benne' zi'to' ka', benne' chejlé'gake' chie' Le', gákgake' chawe' lawe' Le'. Che len Dios bloe'ele' Bran na' zga'ale kan nak diža' chawen', na' wnné': "Lo na' Za'só' gon chawa'a benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga."

9 Ki naken, Bran na' bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'. Lezka' na'a, Dios žone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

10 Zej nbaga' zia benne' ka' žxen láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios dan' žóngake' kan znna da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' dot da' znna xtiže'e."

11 Na'a, nak bia' bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' da' znna xtiže'e, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban bennen' beyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le'."

12 Kan žeyák chawe' law Dios no benne' žejli'e che Benne' Criston' nžan' kan nak che benne' žxen laže'e yeyake' chawe' lawe' Le' dan' žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban no benne' žone' dot da' znna xtiže'e."

13 Benne' Criston' beslé' žo'o lo na' da' zchogen chežo gatžo da' nyejwn le'e xtiža' Moisés na', dan' bi'e latje wžóg chie' gate' lo wlazžo žo'o. Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' zej de'e to le'e yag."

14 Ka' goken che Benne' Criston' nich gak gon Dios kan bchebe laže'e gone' che Bran, katen' wnné' gon chawe'e benách zi'to' ka' lo na' Jesús, Benne' Criston', nich gak gone' ga yedjsoalen Dios Be' La'y žo'o

cha' chejl̲e'žo chie' L̲e', kan bchebe l̲aže' Dios gone'.

Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' bchebe l̲aže' Dios gone'

15 Na'a, z̲í'na'do' ka', žapa' l̲e'e to da' žsaka' l̲eba', to da' žaken chežo, na' z̲nnia': Kate' chope benne' ka' ba béngake' toze x̲tíža'gake', na' ba ben chóchgake' dižan', naž bi gak nitó benne' wché'en, na' bi gak no benne' wzanen'.
16 Dios bchebe l̲aže'e to da' gone' che Bran, na' che Z̲a'sóe'. Gan nyejw l̲e'e yiche da' ni, bi z̲nnan: "z̲a'sóe' ka'", da' z̲chal̲jen chegak benne' zan, san z̲nnan: "che Z̲a'sóe'." Da' ni z̲chal̲jen che toze Benne', Benne' Criston'.
17 Da' ni žénela' nnia': Dios bene' toze diža' l̲en Bran na', na' bchebe l̲aže'e gone' kan z̲nna da' wnné'. Na'a, da' nyejw l̲e'e x̲tiža' Dios, da' bchi'le Dios benne' judío ka' tape gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože' Bran na' dan', bi gak yeká'an dan' bchebe l̲aže' Dios gonen', na' bi gak wsol̲en.
18 Na'a, cha' žal̲a' gonžo kan z̲nna x̲tiža' Moisés na' nich si'žo da' bchebe l̲aže' Dios gonze', biž naken to da' bchebe l̲aže'e gonze'. Dios žonze' ki dan' bchebe l̲aže'e gone' ki che Bran na'.
19 Cha' ki naken, ¿biz̲ chen' bchi'le Dios benách ka' da' nyejwn l̲o da' bzoj Moisés na'? Dios bchi'le' benách ka' ki nich gak bia' z̲ia da' zej nbage'e, san goken ki toze kate' bžinte ža na' bl̲a' l̲aw Z̲a'só Bran na', Bennen' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe' chie'. Da' nyejwn l̲o x̲tiža' Dios bsel̲e'en yežlyó nga l̲o na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' l̲awgak benách ka'.
20 Kate' toze benne' zoa da' z̲chebe l̲aže'e gonen', bi žon byenen soa no benne' wdíe' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biz̲ chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw l̲o da' bzoj Moisés

21 Na'a, kan nak da' nyejwn l̲o x̲tiža' Dios, ¿naken tl̲ebe l̲en dan' bchebe l̲aže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonen ga soažo nbanžo to chi'ize, naž gak yeyakžo chawe' l̲aw Dios cha' gonžo kan z̲nna x̲tiže'e.
22 San da' nyejwn l̲e'e yiche la'y z̲nnan yógo'težo nbága'žo dol̲a'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe l̲aže' Dios gata' chežo cha' chejl̲e'žo che Jesús, Benne' Criston'.
23 Kate' bi na' žin ža gak chejl̲e'žo che Benne' Criston', da' z̲nna x̲tiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' z̲chi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' l̲aw Dios cha' chejl̲e'žo chie' L̲e'.
24 Ki naken, da' z̲nna x̲tiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsedle' žo'o na' zejte ža bl̲oe'e l̲aw Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' l̲aw Dios cha' chejl̲e'žo chie' L̲e'.
25 Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' l̲aw Dios cha' chejl̲e'žo che Benne' Criston', dan' bsedlen žo'o biž z̲chi'len žo'o.
26 Yógo'tele l̲e'e nakle z̲i'nkze Dios dan' žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze l̲en L̲e'.
27 Yógo'te benne' ka', benne' bezóagake' nis nich yeákgake' toze l̲en Jesús, Benne' Criston', ba beyákgake' kan nakkze' L̲e'.
28 Biž zej nžoj chople benne' judío ka' l̲en benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chople benne' ndo'w ka' l̲en benne' ka' bi zej ndo'e, na' biž zej nžoj chople benne' byo ka' l̲en no'le ka'. Kate' beyakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston', yógo'tele l̲ezka' beyakle toze l̲en lježle tole yetole.
29 Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', l̲ezka' nakle z̲a'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe' che Bran na'.

4

1 Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne z̲bez to x̲kwide' byo ža wl̲oé'e l̲aw x̲abe' ba žeyál̲a'be' si'be' da' žal̲a' wka'ne' chebe', ne nakbe' ka to bi' ndo'w, l̲a'kze da' li yógo'te gaken chebe'.
2 Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' z̲chí'igekle' l̲ebe', na' z̲kóngekle' žin da' žal̲a' gaken chebe' na' zejte ža ba bdix̲jw x̲abe' chebe'.
3 L̲ezka' žaken chežo. Katen' gokžo ka x̲kwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchí'igeklen žo'o.
4 Naž kate' bza'a ža, Dios bsel̲e'e Z̲i'nkze' nga. Goke' z̲i'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekle benne' judío ka' bchí'igeklen L̲e'.

5 Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' zchi'le xtiža' Moisés na' légake', nich gak yeyakžo žo'o zi'nkze Dios.

6 Nich gak bia' ba nakle zi'nkze Dios, Le' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le, na' Lekze' zcháljlene' Dios lo wlazle le'e, na' znne': "Xe."

7 Ki naken, ba nakle zi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a, dan' nakle zi'nkze' Le', Dios na'kze ba bchebe laže'e gonne' chele da' naken chie', dan' nakle toze len Benne' Criston'.

Pablo že' laže'e benne' Galasia ka' žejlé'gake' che Jesús

8 Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n zenle lo'a ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'.

9 Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios le'e, ¿biz chen' žénelele yeyo'ole lo na' xtiža' Moisés na', da' bi žáklenen nitó benne'? ¿Žénelele gakle da' yoble benne' ndo'w ka', nich gonle kan znna xtiže'e?

10 Zka'n zenle to yetó ža, na' to yetó byo', na' to yetó da' žaken, na' to yetó yiz.

11 Zžeba' da' gak chele. Bena' žin gan zoale le'e nich gónbia'le da' naken dot da' li. ¿Beyák dáche'ze žin da' bena'?

12 Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gakle kan naka' neda', dan' ba belá' lo na' dan' wnná Moisés na'. Ki žala' gonle dan' beyaka' neda' kan gokle le'e. Bi be da' zia benle chia' neda'.

13 Ba nnézkzelele biz chen' wzó lawa' zchalja' diža' chawen' gan zoale le'e. Bchaljan' ga na' dan' gókli'a yižwé'.

14 Bi bka'nle neda' ka'ze, na' bi bzoale neda' chela'ale la'kze bgótelele ni'a che yižwé' chian'. Wdaple neda' ba la'ne, toze kan gaple ba la'ne to wbás che ya'abá, o kan gaple ba la'ne Jesús na'kze, Benne' Criston'.

15 Bebéle'elele ža na'. ¿Bizkze goken chele dan' biž žaken ki chele? Da' ni gak nnia' kan goken chele: Chela' gok to da' sáke'le gonle, na' kwejle yej lawkzle, na' gonnlen chia' neda'.

16 Na'a, ¿žéklele beyaka' to benne' bi zle'ele' le'e chawe' dan' goža' le'e káteze naken?

17 Benne' ka' zchíxgake' le'e že' láže'gake' le'e, san kege nich gaken chawe' chele. Žénegekle' góngake' ga kwej yichjle neto', na' we' láže'le légake'.

18 Na'a, chawe' naken soa no benne' že' laže'e le'e, san toze cha' naken nich gak chawe' chele. Ki že' láže'teza' le'e, na' kégeze kate' ne zóalena' le'e.

19 Le'e, zí'na'do' ka', kan žak che to no'le za' galj bi' že'n chie', zzáka'li'e, lezka' zzáka'li'a neda' da' yoble ni'a chele le'e kate' žinže ža gakle dot kan nak Benne' Criston'.

20 Žak láže'li'a sóalena' le'e na'a nich gak wcháljlena' le'e to diža' nža', dan' že' zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, zo'le Bran

21 Na'a, nólele le'e žénelele wdé kwinle lo na' da' bchi'le Moisés na', le wia da' ni da' nnia'. ¿Batkle bze nagle da' znna xtiža' Moisés na'?

22 Lo xtiže'e znnan ki: "Wnníta'gak chope xkwide' byo ka' che Bran. Tobe' gokbe' zi'n to no'le ndo'w, na' yetobe' gokbe' zi'n to no'le bi ndo'e.

23 Zi'n no'le ndo'w na' goljbe' lo ni'a lo na' to benne' kan žaljgak yógo'te xkwide' ka', san zi'n no'le bi ndo'e na' goljbe' dan' bchebe laže' Dios gone' ga galjbe'."

24 Da' ni naken to da' žsaka' leben. Kan gok chegak chope no'le ki žsedlen kan zej nak chope diža' nžag, da' ka' Dios bénlene' benách ka'. To diža' nžag na' naken da' ben Dios law ya'a Sinaí, na' da' goken che Agar, no'le ndo'w che Sara zloe'elen kan naken.

Benne' ka' zej nzi' diža' nžag ni zej nake' ka zi'n Agar na', na' zej nake' ka benne' ndo'w ka' lo na' diža' nžag na'.

25 Da' gok Agar na' lezka' zloe'elen kan nak ya'a Sinaí, dan' žen' gan nbab Arabia, na' lezka' zloe'elen kan nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža, dan' naken ka to benne' ndo'w tzen len benne' ka' zej nnite'e lo ježen'.

26 San bi ndo'gak benách ka' che Jerusalén na' da' žen' ya'abá che Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž ka' che ježen'.

27 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Bebél, no'le wbíž, bi zoa zi'no'.
Lo yela' žebél chio' wžéžeya'a,
la'kze batkle gok chio' da' zzáka'kze to no'le za' galj bi' že'n chie'.
Bebél la'kze nbej yichjgak benách ka' le',
dan' Dios gone' ga yánle'eže zi'no' ka'

ka xkwide' ka' che no'len' zóalene' benne' byo chie'.

28 Zí'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan gok Isaak, zi'n Bran. Nakžo ka za'só Bran na', xkwide' ka' bchebe laže' Dios gáljgakbe' chie'.

29 Kate' ža ka', xkwiden' goljbe' kan žaljgak yógo'te xkwide' ka', wžía láže'be' xkwiden', bin' goljbe' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. Lezka' žaken chežo na'a, želbía láže'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga žo'o.

30 Na'a, ¿bizkze znna da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan: "Bebéj no'le ndo'w na' na'le tzen len zi'ne', dan' bi gak si' zi'n no'len' tzen len zi'n no'le bi ndo'e da' bchebe laže' Dios gatan' che zi'n no'le bi ndo'e na'."

31 Ki naken, zí'na'do' ka', bi nakžo kan gok zi'n no'le ndo'w na'. Žo'o nakžo ka zi'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwinle, nich ga'nle lo yela' želá

1 Ba belažo dan' beslá Benne' Criston' žo'o. Le soa choch cha', na' le ga'n lo yela' želá na'. Bi wzóa kwinle da' yoble lo na' da' bchi'le Moisés na', nich bi gakle ka benne' ndo'w ka' chen.

2 Le wzé nag da' znnia'. Neda', Pablo, žapa' le'e cha' gonnle no benne' latje choge' lo bela' chele kan znna da' bchi'le Moisés na', bi yebélenlele da' ben Benne' Criston'.

3 Da' yoble žénela' yapa' no benne' byo žwe'e latje no benne' choge' lo xpele'e da' ni, žon byenen gone' dot da' znna da' bchi'le Moisés na'.

4 Nólele le'e žéklele yeyakle chawe' law Dios dan' žonle kan znna xtiža' Moisés na', ba bkwáslenle Benne' Criston'. Ba bsanle da' žonn Dios chežo.

5 Žo'o ni žxen láže'žo yeyakžo chawe' law Dios ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y dan' žejle'žo che Benne' Criston'.

6 Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo bela' chežo kan znna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo. Da' záka'že naken chejle'žo che Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo lježžo ka'.

7 Cháwe'do' gok kan wzó lawle žonle ža na'. ¿Nakxkze goken bka'nle da' naken dot da' li?

8 Dios, Bennen' bliže' le'e, bi ben byene' benle ki.

9 Bi gal láže'le da' znnan: "Láte'ze kwa zichj che yet xtil žonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'."

10 Dan' nakžo toze len Xanžon', žxen laža'a kan nak chele, sa' láže'le tlebe kan zza' laža'a neda', na' Dios wsaka' zi'e bennen' zchixe' le'e, nóte'teze benne' nake'.

11 Na'a, kan nak chia' neda', zí'na'do' ka', zej nnita' benne' ka' znnágake' žsedla' benách ka' žala' chog lo bela' chegak benne' byo ka' kan znna da' bchi'le Moisés na'. Cha' žona' ki, ¿biz chen' želbía láže'gak benne' judío ka' neda'? Chela' žsedla' ki, bi ža'a nitó benne' neda' dan' zchalja' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze.

12 Kan nak chegak benne' ka' zchíxgake' le'e, benne' ka' žénegekle' chog lo bela' chele, žak laža'a chóggake' to chi'ize kwíngake'.

13 Kan nak chele, zí'na'do' ka', Dios bliže' le'e nich gakle benách nla ka'. Bi wkónlele žin yela' želá na' nich gonle kan zdan láže'zele, san nich gonle žin che lježle tole yetole, dan' nží'ilele lježle ka'.

14 Yógo'te da' znna xtiža' Dios žon bennen' žone' kan znna xtiža' Dios da' znnan: "Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'."

15 Na'a, cha' znnele che lježle tole yetole, da' žonle naken kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka' žáwya'agakba', na' žáwgakba' ljéžgakba' ka'. Cha' ki žonle, le gape chi'i kwinle nich bi wžía yi'le lježle tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo

16 Da' ni žapa' le'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle kan žénelele lo yela' benachze chele.

17 Da' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo bi naken tlebe len da' žénele Dios Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken tlebe len da' ka' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken tlebe, na' che len bi gak gonle kan žénekzelele.

18 Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés na'.

19 Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake':
Zka'n dítjgake' yela' zchag na'.
Žóngake' da' zinnj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.
20 Zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' yela' wžá'.
Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe', na' želdíllene' légake'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' želžé'e.
Zze láže'gake' da' kegle.
Želžój chóplegake', na' zbéjgake' chela'ale benách ka'.
21 Zdan láže'gake' yela' gape, na' žótgake' benách ka'.
Želzožle', na' žáwle'egake'.
Zdetlen žóngake' da' ka' žóngake'.
Da' zan da' ki žóngake'. Neda' zchi'la' le'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' le'e zga'ale, znnia': benne' ka' žóngake' ki bi gak cházgake' gan znna bia' Dios.
22 Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin lo yichj lázdo'žo dan' žonžo ki:
Nži'ilžo lježdžo ka', na' žebéle'elžo.
Zga'n ži yichj lázdo'žo, na' zbezžo zen laže'.
Že' láže'žo lježdžo ka', na' nakžo ži'i laže'.
Žonžo kan znnažo.
23 Nakžo gaxjw laže', na' znna bia'žo kwinžo.
Da' bchi'le Moisés žo'o bi zži'il che da' ki.
24 Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekzegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.
25 Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žala' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.
26 Bi žala' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo lježdžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo lježdžo tožo yetožo.

6

Žala' gáklenžo lježdžo ka'

1 Na'a, zí'na'do' ka', cha' lé'elele žon to lježle dola', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žala' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwinle nich bi gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
2 Le gaklen lježle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan znna da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.
3 Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'.
4 To to benne' žala' wie' binlo da' žonkze'. Naž cha' yežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki.
5 To to benne' žala' we'e da' besbaga' Dios le'.
6 Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnézjwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.
7 Bi gon laže'l kwinle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yelaple kan nak da' gozle.
8 Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yelaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yelaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejlí kanne.
9 Ki naken, bi žala' wsanžo gonžo da' naken chawe', na' cha' bi yekwasžo, žin ža yelapžon.
10 Che len, bátteze gata' latje chežo, žala' gonžo da' nak chawe' chegak yógo'te benách ka', na' da' naken blo, žala' gonžo ki chegak lježdžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze lawte

11 Le wia kato da' zen diža' ni da' zzoja' nga chele len na' kwina'.
12 Benne' ka' žénegekle' góngake' ga chog lo bela' chele kan znna da' bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich yežójgake' chawe' lawgak benne' judío ka', nich bi kwia láže'gake' légake' dan' zcháljgake' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze.
13 Na'a, benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' kan znna da' bchi'le Moisés na', bi žóngake' dot kan znna da' bchi'le'. Žénegekle' góngake' ga chog lo bela' chele nich gak wká'n zen kwíngake' dan' gata' latje chégake' nna biá'gake' le'e.
14 Kan nak chia' neda', wká'n zena' toze da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' gote' le'e yag kroze. Ni'a che da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze, da' žen' yežlyó nga

naken chia' neda' ka to da' ba naten, na' bi že' laža'an, na' neda' naka' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ka to benne' gat, na' bi gak yekwásgake' neda'.

15 Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo bela' chežo kan znna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo. Da' záka'kze naken gakžo benách kobe lo yichj lázdo'žo.

16 Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' kan znna da' žsedla' nga, na' yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios, znnabla' Dios wká'n žie' yichj lázdo'gake', na' yeyache' laže'e légake'.

17 Na'a so law, biž gak no benne' gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej že' lo xpela'a yiž ka' da' zej nak bian' naka' wen žin che Xanžo Jesusen'.

18 Na'a, zí'na'do' ka', znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷ O YEŽ ÉFESO

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox̲", nakle che Dios, na' žejḷe'le che Jesús, Benne' Criston', na' zoale ḷo yež Éfeso. Naka' neda' wbás bseḷa' Jesús, Benne' Criston', dan' Dios na'kze gónele' gaka' ki.

2 Z̲nnabla' X̲ažo Dios ḷen X̲anžo Jesús, Benne' Criston', we' ḷaže'e ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáz̲do'le.

Da' žonn Dios chežo dan' nakžo toze ḷen Jesús

3 ¡Ga'n z̲en Dios, X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston'! Dan' nakžo toze ḷen Benne' Criston', Dios ba benne' chežo yógo'te da' naken chawe' che ya'abá chie', dan' bseḷe'e Dios Be' La'y nich yedjsóaḷene' žo'o.

4 Zga'ale kate' ben Dios yežlyó nga, wžekze' žo'o nich gakžo che Ḷeze' ni'a che Benne' Criston', na' nich gakžo benách la'y chie' ka', na' nich gakžo chawe' ḷawe' Ḷe'.

5 Dios bkweze' zga'ale si' ḷo ne'e žo'o ka z̲i'nkze' ka' ni'a che da' gon Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz ḷaže'e Ḷe' gone' ki, na' dan' naken da' gónekzele' gone'.

6 Žaḷa' wká'n z̲éntezžo Dios ni'a che da' benne' chežo, dan' bennze' chežo dan' nakžo toze ḷen Z̲i'ne', Bennen' nži'ile'.

7 Benne' Criston' beya'we' žo'o katen' gote' ḷo wlazžo žo'o nich gak yenít ḷaw Dios žo'o che doḷa' da' nbága'žo. Ki ben Dios dan' nží'iḷe'ele' žo'o.

8 Bḷoe'ele' ḷaw kan nži'ile' žo'o dan' benne' chežo yeḷa' sina' chie', na' yeḷa' žejní'il chie'

9 nich gak gónbia'žo da' bkweze' chežo, na' bḷoe'ele' žo'o da' bgache', dan' bzoakzen' zga'ale gonen' ḷo na' Benne' Criston'.

10 Dan' bzoakze Dios gonen' kate' žinte ža, naken gone' ga gakgak toze, na' chazgak ḷo na' Benne' Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

11 Dan' nakžo toze ḷen Benne' Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale nich gak chežo da' naken che X̲ažo Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak da' gónekzele' Ḷe'. Nake' Ḷe' Bennen' žone' yógo'te kan žénekzele' Ḷe'.

12 Ki ben Dios nich wká'n z̲enžo-ne' kan nak yeḷa' z̲en chie', žo'o ni žx̲en ḷáže'žo Benne' Criston' zgá'aležo ka yezika' benách ka'.

13 Ḷezka' goken chele ḷe'e. Katen' bénlele diža' da' naken dot da' li, diža' chawen' kan gak yelažo, na' bejḷe'le che Benne' Criston', na' Dios bzoe' chele da' nak bian' nakle chie', katen' bchize' Dios Be' La'y ḷo yichj ḷáz̲do'le. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' bchebe ḷaže' Dios seḷe'e chežo.

14 Dan' zoaḷen Dios Be' La'y žo'o, nak bia' gak chežo da' naken che X̲ažo Dios kate' yeyóž yeya'we' žo'o, žo'o na' ba nakžo chie' Ḷe'. Ki naken nich ga'n z̲en yeḷa' baní' chie'.

Pablo z̲nnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

15 Che ḷen, katen' benla' kan žejḷe'le che X̲anžo Jesusen', na' kan nží'ilele yógo'te benách ka' che Dios, na' zejte na'a ža

16 bi žsana' žapa' Dios: "Žóx̲keno'" ni'a chele. Žejsá' ḷaža'a ḷe'e kate' z̲cháljḷena' Dios,

17 Bennen' nake' Dios che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' nake' X̲ažo, na' nape' dot yeḷa' wak. Z̲nnabla'-ne' seḷe'e Dios Be' La'y chele, nich gone' ga gónbia'le Dios dot kan nake'. Dios Be' La'y na' žonne' chežo yeḷa' žejní'il, na' z̲ḷoe'ele' žo'o da' nakkze Dios.

18 Z̲nnabla' Dios wzejni'ile' ḷe'e ḷo yichj ḷáz̲do'le nich gak nnézlele kan nak da' žx̲en ḷáže'žo, dan' bliže' ḷe'e nich yebélenlelen, na' nich nnézlele kan nak yeḷa' wnni'a che ya'abá che Dios da' gaken chegak benne' ka' zej nake' chie' Ḷe',

19 na' nich nnézlele kato da' z̲en nak yeḷa' wak chie', dan' žákḷenen žo'o, nolžo žejḷe'žo chie' Ḷe'. Yeḷa' wak z̲en ni naken da' bḷoe'el ḷaw Dios

20 katen' besbane' Benne' Criston' ḷo yeḷa' got, na' bene' ga wži'e kwit ḷi ža chie' Ḷe' gan nake' blo ya'abá che Dios,

21 ga na' z̲nna bi'e benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' nzi' ḷo ná'gake' yeḷa' wnná bia', na' benne' blo ka', na' benne' ka' zej nake' x̲angak benách ka'. Benne' Criston' nakže' blo ka yógo'te benne' ka' nzi' ḷo ná'gake' yeḷa' wnná bia' yežlyó nga, na' ḷo yežlyó da' zan'.

22 Dios bdie' l̲o na' Benne' Criston' yógo'te da' den nich nna bi'en, na' bzoe' L̲e' chegak benách chie' ka' nich gake' X̲anžo l̲o yógo'te da' zej naken chežo.
23 Benách ka' che Benne' Criston' zej nake' ka bel̲a' žen chekze', na' žake' L̲e' dot z̲en l̲o bel̲a' žen chie' na'. Žonkze' L̲e' ga z̲gólegak dot chawe' yógo'te da' den.

2

Belažo dan' nži'il Dios žo'o

1 Dios ba benne' yel̲a' nban da' zejlí kanne chele, l̲a'kze zga'ale gokle ka benne' gat ka' ni'a che dol̲a' da' wbága'le, na' ni'a che da' z̲innj da' benle.
2 Ža na' benle tl̲ebe kan žongak benách ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' benle kan gónele da' x̲iwe', dan' z̲nna bian' l̲o be'ze, na' z̲konlen žin benne' ka' bi žóngake' kan z̲nna x̲tiža' Dios.
3 L̲ezka' gokžo yógo'težo žo'o, dan' benžo kan wzeze l̲áže'žo, na' kan wyáz l̲áže'žo l̲o yel̲a' benachze chežo. Che l̲en wbága'žo dol̲a' l̲aw Dios, dan' žonen ga choge' chežo gatžo kan gone' chegak yezika' benách ka'.
4-5 Naž katen' gokžo ka benne' gat ka' ni'a che dol̲an' da' wbága'žo, Dios besbane' žo'o l̲o yel̲a' got tz̲en l̲en Benne' Criston' dan' beyache' l̲áže'le' žo'o, na' bží'il̲e'ele' žo'o. Belale l̲e'e dan' že' l̲aže' Dios l̲e'e.
6 Dios besbane' žo'o tz̲en l̲en Benne' Criston' nich gone' ga kwe'žo tz̲en l̲en L̲e' gan z̲nna bi'e ya'abá chie' L̲e'.
7 Katen' ben Dios ki, bl̲oe'ele' benách ka' zá'gake' kan nak yel̲a' wnni'a che da' bennze' chežo, katen' bsel̲e'e Jesús, Benne' Criston', nich gákl̲ene' žo'o, da' nak bian' kan nží'il̲e'ele' žo'o.
8 Belale l̲e'e dan' že' l̲aže' Dios l̲e'e dan' žejl̲e'le che Benne' Criston'. Beslé' l̲e'e, kege dan' zoa da' chawe' da' benle l̲e'e, san dan' naken da' žonze Dios.
9 Bi gak nitó benne' wká'n z̲en kwine' dan' belé', dan' bi belé' ni'a che da' chawe' da' benkze' l̲e'.
10 Da' nakžo naken da' benkze Dios. Dan' nakžo toze l̲en Jesús, Benne' Criston', bzoe' žo'o nich gonžo da' naken chawe', da' bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' ži yichj l̲áz̲do'žo l̲aw Dios ni'a che da' ben Jesús

11 Le chejsá' l̲aže' kan gokle zga'ale. Gokle benách zi'to' ka', na' che l̲en benne' judío ka', benne' želchoge' l̲o bel̲a' chegak benne' byo ka' da' nak bian' nzi' l̲o ná'gake' x̲tiža' Dios, na' z̲nnágake' zej nake' benne' nžog l̲o bel̲a' chégake', z̲nnágake' nakle l̲e'e benne' bi nžog l̲o bel̲a' chégake'.
12 Ža na' wzoale zi'to' gan zoa Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to' ka' l̲awgak benách Israel ka', na' bi wz̲i'le da' chawe' che diža' da' ben choch Dios, dan' bchebe l̲aže'e gata' chegak benách chie' ka'. Wzoale yežlyó nga, na' bi wzóa da' žx̲en l̲áže'le, na' bi bénbia'le Dios.
13 Na'a, nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Zga'ale wzoale zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba bnnite' l̲e'e gawze dan' got Benne' Criston' l̲o wlazžo žo'o.
14 Benne' Cristo na'kze z̲ka'n žie' yichj l̲áz̲do'žo l̲aw Dios. L̲e' bene' ga beyakgak benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsol̲e' yel̲a' z̲ža'a dan' bebejen l̲égake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe.
15 Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' l̲o wlazžo žo'o, na' bsol̲e' da' ka' z̲chí'igeklen benne' judío ka', da' ka' zej nyejwn l̲o da' bzoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' l̲égake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze l̲en L̲ekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yel̲a' z̲ža'a na'.
16 Dan' got Benne' Criston' l̲e'e yag kroze, bsol̲e' yel̲a' z̲ža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' l̲égake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj l̲áz̲do'gake' l̲aw Dios.
17 Ka' goken, z̲í'na'do' ka', bl̲a' l̲aw Benne' Criston', na' bchal̲je' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', l̲e'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' l̲ezka' benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' gawze.
18 Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo l̲aw X̲ažo Dios, dan' zóal̲enkze Dios Be' La'y žo'o, l̲a'kze nakžo benne' judío ka' o benách zi'to' ka'.
19 Che l̲en, l̲e'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbábl̲enle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze.
20 L̲e'e nakle ka to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka yej ka' da' zej z̲oan l̲aw l̲en ze'e,

da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' len benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka yej blo che len ze'e na'.
21 Dot yo'on' da' nakle le'ekze žasen law len ze'e na', dan' nakkze Benne' Criston', na' yej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che Xanžon' gan zoakze' Le'.
22 Le'ekze nakle toze len Benne' Criston', Bennen' bnnite' le'e nich gakle ka to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoalen Dios Be' la'y le'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchalje' diža' chawe'

1 Che len, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le le'e da' chawe' chie', le'e, benách zi'to' ka'.
2 Žekla' ba nnézkzelele kan ben Dios, bdie' lo na'a žin da' žona' nich yebélenlele da' žonne' chežo.
3 Dios bloe'ele' da' bgache' che da' žone' Le', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bzoja' chele le'e láte'do'ze.
4 Kate' gol-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'.
5 Ža ni'te bi bzejní'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bloe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.
6 Ki znna da' bgachen': "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judío ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka toze benách, na' lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judío ka', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'."
7 Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'.
8 Néxjwža' neda' ka yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nníta'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en.
9 Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan nak da' bzoakze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' zle'elžo.
10 Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' znna biá'gake' len benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yela' žejní'il che Dios, kate' lé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'.
11 Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bzoakze' Le' ža ni'te, dan' bene' lo na' Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
12 Dan' nakžo toze len Benne' Criston', ba nzi'žo latje bíga'žo dot láže'žo law Dios, dan' žejle'žo chie' Le'.
13 Che len žáta'yoela' le'e bi gak chope láže'le ni'a che da' zzaka'a neda' nich gáklena' le'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nak yela' nži'il che Jesús

14 Che len zzoa ziba' law Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
15 Kan lie' Le' lezka' nzi' lagak yógo'te benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
16 Znnabla' Xažo Dios, lo yela' wnni'a da' zenle'e chie', wnezjwe' chele yela' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele lo yichj lázdo'le.
17 Znnabla' Benne' Criston' sóateze' lo yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le'. Znnabla' Le' gone' ga soale to chi'ize lo yela' nži'il chie', na' bi yechá' yichj lázdo'le kan nží'ilele-ne',
18 nich gak chejní'ilele tzen len yógo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nží'ile'ele' žo'o gáte'teze na' to chi'ize.
19 Znnabla' Dios gone' ga gónbia'le yela' nži'il na', da' bi gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios len le'e.
20 Na'a, ¡ga'n zen Dios, Bennen' gak gónle'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' láže'žo, na' wkonle' žin yela' wak chie' lo yichj lázdo'žo!
21 ¡Ga'n zénteze Dios lawgak benách ka' che Benne' Criston', na' law Jesús na'kze, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze len lježdžo ka'

1 Na'a, neda' žáta'yoela' le'e, ne nyejwa' liž
ya nga dan' zzoa lia' che Benne' Criston'.
Znnabla' le'e gonle dot kan žala' gongak
benne' ka' bliž Dios nich gákgake' che Leze',
kan lezka' bliže' le'e.
2 Le gak gaxjw laže', na' ži'i laže'. Le kwez
zen laže', na' le we' laže' lježle tole yetole lo
yela' nži'il chele.
3 Le we' laže' gáktezle toze kan ba ben
Dios Be' La'y le'e, na' gonle ki lo yela' zga'n
cháwe'do' chele da' zóalenen le'e.
4 Toze nak bela' žen che Benne' Criston' da'
nžagžo žo'o.
Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóalene'
žo'o.
Toze nak da' žxen láže'žo, dan' bliž Dios žo'o
nich yebélenlžon.
5 Toze nak Xanžon', na' toze da' žejle'žo, na'
toze da' bezoažo nis.
6 Toze nak Dios, Bennen' nake' Xažo
yógo'težo.
Le' znna bi'e yógo'težo, na' zkonle' žin
yógo'težo,
na' zoakze' Le' lo yichj lázdo'žo yógo'težo.
7 To tožo nzi'žo to yela' wak che Dios kan
nak da' benn Benne' Criston' che chežo.
8 Naken ki kan nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan:
Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne'
zan, benne' ka' beslé' lo na' da' xiwe'.
Bdise' chegak benách ka' da' žonnze'
chégake'.
9 ¿Bizkze zejlás dan' znnan: “beyepe'?”
Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' ble'e že'le lo
yežlyó nga.
10 Bennen' betje' nake' Bennen' beyepe'
žá'teže ya'abale nich besché'e yógo'te len
da' nakkze' Le'.
11 Benne' Criston' bennkze' che chežo
yela' wak chie' ka':
Bi'e bale benne' ka' latje gákgake' wbás chie'
ka'.
Bene' ga zchaljgak yebale benne' ka' lo wláz
Dios.
Bsele'e yebale benne' ka' chejcháljgake'
diža' chawen'.
Bnnite' yebale benne' ka' nich gape
chí'igake' benách chie' ka'.
Wžíe' yebale' nich wsédgekle' benách chie'
ka'.
12 Benne' Criston' bpa'kze' benách chie' ka'
nich gak góngake' xchine', nich góngake' ga
gakgak dot li laže' benne' ka' zej nake' ka
bela' žen chekze' Le'.
13 Ki gaken na' zejte yeyakžo toze yógo'težo
kan žejle'žo che Benne' Criston', Zi'n Dios,
na' kan nónbia'žo-ne'. Gakžo wale, na'
yeyakžo dot kan nakkze Benne' Criston'.
14 Biž gakžo ka xkwide' ka', kan zej nak
benne' ka' la' zchá'tegake' kan žóngake', na'
zej nake' ka to da' zejen law nis yego, o
ka to da' zche' bíte'teze be' žaken, na' zzi' lo
ná'gake' bíte'teze diža' da' žsedle no benne'
légake', bennen' žon láže'le' légake' len yela'
sina' chie', na' žone' ga zchíxgekle benách
ka'.
15 Na'a, dan' nži'ilžo žo'o lježžo ka', žala'
wchaljžo da' naken dot da' li nich gak
yeyakžo dot kan nak Benne' Criston', na'
gakžo toze len Le', Bennen' nake' Xane dot
bela' žen chie', da' nakžo žo'o.
16 Benne' Criston' žonkze' ga nžag chawe'
bela' žen chie', da' nakžo žo'o, na' dot bela'
žen chien' nžagen tzen ni'a che da' žon toze
bela' žen chien'. Kate' žonžo xchinžo to tožo
žo'o, žo'o na' nžagžo bela' žen chien', na'
doten zgolen, na' žaken dot li laže', kan zej
žakže dot li laže' kan nži'ilžo lježžo ka'.

Yela' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

17 Lo wláz Xanžon' žapa' le'e da' ni, na'
zdian' lo na'le, znnia': biž gonle kan žongak
benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, benne' ka'
žóngake' kan želzá' láže'gakze',
18 na' zej nchol yichj lázdo'gake'. Dan' zej
nake' benne' bi nnezle ka', na' zej non zižje
lázdo'gake', che len bi zej nzi'e yela' nban da'
žonn Dios chežo.
19 Bi ždoé'egekle'.
Bde kwíngake' nich góngake' da' zinnj.
Dot láže'gake' žóngake' yógo'te da' kegle.
20 Benne' ka' bsédgekle' le'e kan nak che
Benne' Criston', bi bsédgekle' le'e gonle kan
žongak benách ki.
21 Da' naken dot da' li da' bénlele kan nak
che Benne' Criston', na' da' nakle chie'
Le', žsédgeklen le'e da' naken dot da' li da'
zóalenen Jesusen'.
22 Le nna bia' yela' benachze chele da' gokle
zga'ale, dan' znitlen ni'a che yela' zze laže'
chele da' kegle dan' ben láže'len le'e.
23 Le yeyák kobe lo yichj lázdo'le, na' lo be'
nákkzele.

24 Le si' yela' benách kobe da' žon Dios kan nakkze' Le', dan' zla' lawn dan' žonen ga žonle da' naken chawe', na' da' naken li laže'.
25 Che len, biž gon láže'le. Yógo'težo žala' wcháljlenžo ležžo ka' da' naken dot da' li, dan' nžagžo yógo'težo bela' žen che Benne' Criston'.
26 Cha' ža'le, bi žala' gonle dola'. Bi ža'le scha.
27 Bi be gonle da' wnné xjon latje da' xiwe' nna bian' le'e.
28 No benne' zbane' žala' wsane' yela' wbán chie', na' cheje' wen žin nich gata' chie' bi da' wnezjwe' chegak benách yache' ka'.
29 Bi nne zi'le, san le nna da' naken chawe', da' gáklenen no benne' yenlen', na' gonen ga gak chawe' che bennen'.
30 Bi gonle nyache' laže' Dios Be' La'y, dan' nak bia' nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y na' le'e, na' žin ža yeyóž yeslé' le'e lo na' dola'.
31 Le kwas ládjwle le'e:
Yela' zge'el, na' yela' zža'a,
na' yela' zze laže',
na' yela' zdile diža', na' yela' wnné zi',
na' yógo'te da' kegle.
32 Žala' gakle ži'i laže', na' yeyache' láže'lele ležle tole yetole, na' yenít lawle che ležle tole yetole, kan ben Dios, benít lawe' chele le'e dan' nakle toze len Benne' Criston'.

5

Kan žala' gakgak benne' ka' zej nake' zi'n Dios

1 Dan' nakle zi'nkze Dios, na' Le' nži'ile' le'e, le we' laže' gakle kan nake' Le'.
2 Kan nak yógo'te da' žonle, žala' ží'ilele ležle ka', kan Benne' Criston' bží'ile'ele' žo'o, na' bde kwine' lo yela' got lo wlazžo žo'o. Ben kwine' ka to biado' žotžo-ba' law Dios ni'a che dola' da' nbága'žo. Lezka' goke' ka to da' zla' zix, da' žaz laže' Dios, dan' zko'žo lo bkog la'y chie'.
3 Dan' nakle che Dios, bi gonle da' sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi dan láže'le yela' gape. Naž bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele.
4 Bi nnale da' sban o da' wen laže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žala' gonle, san gakže chawe' ye'le Dios: "Žóxkeno'."
5 Ba nnézkzelele bi chaz nitó benne' gan znna bia' Benne' Criston' tzen len Dios, bennen' žone' da' sban, o bennen' žone' da' kegle, o bennen' zdan laže'e yela' gape. Bennen' zdan laže'e yela' gape nake' ka to benne' zka'n zene' lo'a ka'.
6 Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e len da' bi naken dot da' li. Ni'a che dola' ki Dios gone' zia benne' ka' bi žóngake' kan znna xtiže'e.
7 Bi gónlenle tzen benách ki.
8 Zga'ale wyo'ole le'e da' nak chol, san na'a yo'ole baní' che Dios, dan' nakle toze len Xanžon'. Le gon da' naken che banín',
9 dan' žon banín' ga gakžo ži'i laže', na' ga wchaljžo da' naken dot da' li, na' ga gakžo chawe'.
10 Le we' laže' nnézlele da' žaz laže' Xanžon'.
11 Bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan nak chol, san le yebéj lawe' law dan' žóngake'.
12 Yedoé'elžo wchaljžo kan nak da' žongak benne' ka' ngáche'ze.
13 Kate' bi da' yebejžo lawe' law, gak bia' yógo'te kan zej naken, dan' gon da' nak baní' ga gak bia' yógo'ten.
14 Che len nyejw le'e yiche da' znnan:
Bebán, le' na' ztaso'.
Wyase ladjw benne' gat ka'.
Benne' Criston' wza'ni'e chio'.
15 Le wia kwinle kan žonle. Bi gakle benne' bi žejní'igekle', san le gak benne' žejní'igekle'.
16 Le wkonle žin latje da' den chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe' chežo.
17 Bi gakle benne' bi nnezle ka'. Le we' laže' chejní'ilele da' žénele Xanžon' gonlen.
18 Bi sóžlele, dan' gon yela' zzožle ga nítlele to chi'ize. Le we' latje nna bia' Dios Be' La'y le'e.
19 Le wchaljlen ležle tole yetole, wkónlele žin salmo ka', na' da' ka' žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala' golžo che Dios da' wká'n zenen Le'.
20 Le wkonle žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak ležžo ka'

21 Le gon kan znna xtiža' ležle tole yetole nich ki wká'n zenle Dios.
22 Le'e, no'le ka', le gon kan znna xtíža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle kan znna xtiža' Xanžon'.
23 Ki žala' gonle dan' znna bia' to benne' byo zo'le' kan žon Benne' Criston', znna bi'e benách chie' ka'. Benne' Criston' nake' Benne' žeslé' benách chie' ka', benne' ka' zej nžage' bela' žen chie' Le'.
24 Kan žongak benách ka' che Benne' Criston' kan znna xtiže'e, lezka' žala' gongak no'le ka' kan znna xtíža'gak benne' byo che chégake' lo yógo'te da' žaken.
25 Le'e, benne' byo ka', le ži'il no'le che chele kan Benne' Criston' nži'ile' benách chie' ka', na' bde kwine' nich gote' lo wlázgake'.
26 Ki got Benne' Criston' nich wnnite'e benách chie' ka' lo na' Dios, na' zej nyaže' to lo nis da' naken xtiže'e.
27 Got Benne' Criston' lo wlázgake' nich gak wzíe' légake' law Dios, zej nake' ka to laže' xtan, da' bi naken sban, na' bi xonjen, na' bi zoa nitó da' zchinnjen, dan' žone' ga gákgake' dot chawe', na' ga bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
28 Le ži'il no'le che chele kan nži'il kwinle. No benne' byo nži'ile' zo'le, nži'il kwine'.
29 Bi zoa no benne' žon zi' kwine', san zwaw kwine', na' žape chi'i kwine', kan žon Benne' Criston' len benách chie' ka',
30 benne' ka' zej nžage' bela' žen chie', na' žo'o nžagžo bela' žen chien'. Nakžo žo'o ka xpele'e, na' žit chie' ka'.
31 Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Che len benne' byo žala' wka'ne' xa xne'e nich chejsóalene' no'le chie', na' da' chope' yeyákgake' ka toze benne'."
32 Da' ni da' nyejwn le'e yiche zloe'elen law to da' naken dot da' li, na' neda' žekla' lezka' zchaljen kan nak che Benne' Criston', na' chegak benách chie' ka'.
33 Lezka' zchaljen kan nak chele. Yógo'tele le'e, benne' byo ka', žala' ží'ilele no'le che chele kan nži'il kwinle, na' le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byon' che chele.

6

1 Le'e, xkwide' ka', žala' gonle kan znna xtíža'gak xa xna'le nich ki gonle kan znna xtiža' Xanžon'. Žala' gonle da' naken chawe'.
2 Da' bchi'le Dios da' naken blo, dan' zchen' to da' bchebe laže'e gone', naken da' znnan: "Wdape ba la'ne xa xno'o,
3 na' gak chawe' chio', na' scha so' nbano' yežlyó nga."
4 Le'e, benne' ka' nakle xagak xkwide' ka', bi gonle ga ža'agak zi'nle ka', san le yesgól légakbe', na' le sel-gakbe' snia, na' le wsedle-gakbe' kan žaz laže' Xanžon'.
5 Le'e, nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le gon dot láže'le kan znna xtíža'gak xanle ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' le gape-gake' ba la'ne lo yela' zžebe chele, na' le gon xchíngake' kan žala' gonle xchin Benne' Criston'.
6 Le gon xchíngake', kégeze kate' ne zwíagake' le'e, nich yežójzele chawe' láwgake', san dot láže'le le gon xchíngake' kan žaz laže' Dios, kan žala' gonle xchin Benne' Criston'.
7 Dot láže'le le gon xchíngake', na' ki gaken, gonle xchin Xanžon', na' kégeze xchingak benách ka'.
8 Nnézkzelele kan gon Xanžon'. Yebi'e che chežo kan zej nak da' chawe' da' žonžo cha' nakžo benne' ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.
9 Le'e, benne' ka' zej yo'o benne' ndo'w ka' lo na'le, le gon chawe' chegak wen žin chele ka', na' bi wchébele légake'. Le chejsá' laže' kan nak chele, yo'ole lo na' Xanžo, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, tlebe kan nak chégake', na' Le' bi zche'e kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

10 Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch dan' nakle toze len Xanžon', na' zoalen yela' wak zen chie' le'e.
11 Le gape chi'i kwinle, wkónlele žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich gak soale choch katen' yénele da' xiwe' gonen ga bága'le dola'.
12 Bi zdíl-lenzežo benách ka', benne' zej nake' bela', na' žit, san zdíl-lenžo yela' wnná bia' chegak be' xiwe' ka', be' ka' želdán lo be'ze, na' žónlengaken tzen benne' ka' znna biá'gake', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', be' ka' zej nnitan' yežlyó nga gan nak chol.

13 Che l̲en:
Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich kate' žin ža katen' gak da' bi naken chawe' chežo, na' gak sóelelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na' ga'nle choch.
14 Le soa choch.
Le si' da' naken dot da' li, da' gaken chele ka to yid da' nžejen l̲e'le.
Le gak chawe', na' da' naken chawe' gape chi'in l̲e'e kan žon to laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to benne' žeje' l̲o wdil̲e.
15 Le soa ban l̲aže' nich gak wchal̲jle diža' chawen' da' z̲ka'n žin yichj l̲áz̲do'žo l̲aw Dios, kan zoa ban l̲aže' to benne' žeje' l̲o wdil̲e, na' z̲leje' z̲ele' ni'e.
16 Da' naken blo, yel̲a' žejl̲é' chele che Benne' Criston' gaken chele ka to da' naken choch da' wzele l̲awle, nich bi gal̲a' da' ka' wsé da' x̲iwe' l̲e'e, da' ka' zej naken ka yag ntóche'do' ka' da' žia yi' l̲áwe'gaken.
17 Yel̲a' žeslá gaken chele ka to lo'o ya da' gape chi'in yichjle.
X̲tiža' Dios gaken chele ka to ya ntoche' da' žonn Dios Be' la'y chežo, nich wtíl̲-l̲enžon da' bi naken chawe'.
18 Le gon yógo'te da' ki, na' le wchal̲jl̲en Dios, na' le nnable-ne' gákl̲ene' l̲e'e.
Le wchál̲jl̲enteze Dios, zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e.
Nich gonle da' ki, žal̲a' soale ban l̲aže', na' bi yedó l̲áže'le, na' nnáblele Dios gákl̲ene' benne' ka' zej nake' chie' L̲e'.
19 Lewchal̲jl̲en Dios, na' le nnable-ne' gákl̲ene' neda', na' wzejni'ile' neda' da' nnia' katen' žal̲a' wchal̲ja', na' gone' ga gaka' wechóg l̲aže' katen' wchal̲ja', nich gak wzejni'ila' benách ka' kan nak da' ngache' che diža' chawen'.
20 Dios bdie' l̲o na'a diža' chawen' nich wchal̲jan', na' dan' bena' ki nyejwa' liž ya nga. Le wchal̲jl̲en Dios cha', na' le nnable-ne' gone' ga gaka' wechóg l̲aže' nich wchal̲ja' diža' chawen', kan žal̲a' gona'.

Da' bchalj Pablo kate' ze l̲awte

21 Tíkiko, lježžo na' nži'ilžo-ne', na' žone' x̲chin X̲anžon' dot l̲aže'e, wl̲oe'ele' l̲e'e dot kan žak chia' nga, na' kan žona'.
22 Che l̲en, sel̲a'a-ne' gan zoale, na' wl̲oe'ele' l̲e'e kan žaken cheto', na' gon choche' l̲e'e.
23 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le, na' gone' ga gata' chele yel̲a' nži'il da' nžagen yel̲a' žejl̲é' chele che Benne' Criston', yógo'tele na' nakle chie' L̲e'.
24 Dios gon chawe'e l̲e'e, yógo'tele na' nží'ilele X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' nak l̲i l̲aže' yel̲a' nži'il chele L̲e'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", l̲e'e na' žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston', na' nólele žákl̲enle benách chie' ka', na' nólele l̲e'e žape chi'ile l̲égake'. Zoale yež Filipos, na' nakle che Dios, na' nakle toze l̲en Jesusen'. X̲kwide' Timoteo žónl̲enbe' neda' tz̲en, na' nakto' wen žin che Jesusen'.

2 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le.

Pablo z̲nnable' Dios gákl̲ene' benách ka' che Jesús

3 Žapa' Dios: "Žóx̲keno'" kate' z̲za' l̲aža'a chele l̲e'e.

4 Žebela' kate' z̲chálj̲lena' Dios, na' z̲nnabla'-ne' gákl̲ene' l̲e'e

5 dan' žejsá' l̲aža'a kan bénl̲enle neda' tz̲en žin che diža' chawen'. Wzó l̲awle žonle žin na' ža na' bénlelen, na' žonlen na' zejte na'a ža.

6 Dios wzó l̲awe' žone' to da' naken chawe' l̲o yichj l̲ázdo'le. Žx̲en l̲aža'a L̲e' gónteze' ki na' zejte ža yel̲á' Jesús, Benne' Criston'.

7 Kan z̲za' l̲aža'a chele naken kan žal̲a' gona' dan' nží'il̲e'ela' l̲e'e. Yógo'tele žebél̲enlele da' žonn Dios chežo, na' l̲o be' nakkzle žónl̲enle neda' tz̲en kate' ne nyejwa' liž ya nga, na' ki gonle kate' žina' l̲awgak benne' yolawe' ka' nich wl̲oe'ela' l̲aw, na' gon chi'a diža' chawen' che Benne' Criston'.

8 Nnézkzele Dios kan nží'il̲e'ela' l̲e'e. Naken kan Jesús, Benne' Criston', nží'il̲e'ekzele' žo'o.

9 Z̲nnabla' Dios gone' ga ží'iželele lježle ka', na' gónnl̲i'e yel̲a' sina', na' yel̲a' žejní'il chele,

10 nich gak kwele da' nákl̲e'eže chawe'. Cha' gaken ki chele, na' gakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yel̲á' Benne' Criston'.

11 Da' nakle nak bian' da' naken chawe' da' žon Benne' Criston' l̲o yichj l̲ázdo'le nich l̲a' l̲aw yel̲a' baní' che Dios, na' nich ga'n z̲ene' L̲e'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

12 Z̲í'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni: yógo'te da' goken chia' gókl̲enen neda' nich gota' latje chia' bchal̲ja' diža' chawen'.

13 Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak benne' yolawe' ka' l̲en yezika' benne' ka', nnézgekle' nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin Benne' Criston'.

14 Dan' nyejwa' neda' liž ya nga, yeláte'ze ndachgak lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej nakže' benne' wechóg l̲aže' ka', na' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžon', na' biž zžébegake' z̲chál̲jgake' x̲tiža' Dios.

15 Da' li bal̲e' z̲chál̲jgake' che Benne' Criston' dan' z̲gé'egekle' neda', na' želdíl̲ diže'e, san yebal̲e' z̲chál̲jgake' chie' dot l̲i l̲áže'gake'.

16 Benne' ka' z̲gé'egekle' neda' z̲chál̲jgake' che Benne' Criston' l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake', na' kege dot l̲i l̲áže'gake'. Žénegekle' wsaka' zí'gake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya nga.

17 Benne' dot l̲aže' ka', l̲o yel̲a' nži'il chégake' z̲chál̲jgake' chie' L̲e', dan' nnézgekle' Dios na'kze bdie' l̲o na'a žin da' žona', z̲chal̲ja' diža' chawen'.

18 Bi žonen ga že' zedla'. Žebela' dan' z̲chál̲jgake' che Benne' Criston' nákteze, cha' z̲chál̲jgake' dot l̲áže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela'

19 dan' nnezla' yelá' neda' l̲o da' žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan' z̲nnáblele l̲e'e Dios gaken ki, na' dan' žakl̲en Dios Be' La'y neda'. Nake' L̲e' Bennen' žsel̲a' Jesús, Benne' Criston', chežo.

20 Ki žénela', na' žx̲en l̲aža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchal̲ja' l̲o yel̲a' wechóg l̲aže', na' l̲o na'a neda' gá'nteze z̲en Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen l̲a' gattia' o cha' soa' nbana'.

21 Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'.

22 Cha' gak gona' žin da' gákl̲enen diža' chawen' che Benne' Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žal̲a' kwian'.

23 Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóal̲ena' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia',

24 san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gáklena' le'e.
25 Dan' nnezla' naken ki, lezka' nnezla' gá'nlena' le'e nich gáklena' le'e nich gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' yebéželele dan' žejle'le chie' Le'.
26 Ki naken, yedjsóalena' le'e da' yoble, da' gonen ga chaz láže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gáklene' neda'.
27 Le we' láže'ze gakle kan naken tlebe len diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' le'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle choch, na' nakle toze kan žonle tzen žin che da' žejle'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'.
28 Bi we'le latje benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe' nich bi wchébegake' le'e. Da' ni wloe'elen légake' kwia yí'gake', san yelale le'e, dan' gak bia' Dios žáklenkze' le'e.
29 Dios žonne' le'e latje gonle xchin Benne' Criston', kégeze kan žejle'le chie', san lezka' kan zzáka'le katen' žonle xchinen'.
30 Na'a, gak gónlenle neda' tzen we' láže'žo wchaljžo diža' chawen'. Blé'ekzelele kan wzaka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan lezka' zzaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw laže', na' wzi'e yela' zen

1 Dan' Benne' Criston' žon choche' le'e, na' lo yela' nži'il chie' žeyache' láže'le' le'e, na' nakle toze len Dios Be' La'y, na' nží'ilele lježle ka', na' žeyache' láže'lele lježle tole yetole,
2 le gon ga yebéle'ežela'. Nich gonle ki, žala' gakle toze len lježle ka', na' gak toze kan nží'ilele lježle tole yetole. Lezka' žala' gakle toze lo be' nákkzele, na' kan zza' láže'le.
3 Kan nak da' žonle, bi be žala' gonle lo yela' zdan yela' gape chele o nich wká'n zen kwinle, san cháwe'do' žala' gonle yógo'te, na' bi géklele nákžele le'e blo ka lježle ka'.
4 Lezka' le we' laže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele le'eze.

5 Žala' gakle gaxjw laže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gaxjw laže'.
6 Le' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žala' gon byene' ga'ne' tlebe kan nak Dios.
7 Bzoakze' chela'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljgak benách ka', na' goke' benách.
8 Katen' goke' benne', goke' gaxjw laže', na' bene' kan znna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj.
9 Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzoe' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'.
10 Ki ben Dios nich wzóa zibgak yógo'te benne' ka', benne' nníta'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje chol, katen' yéngekle' la Jesusen'.
11 Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xángake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žala' gakžo ka da' ka' zgó'ogaken baní' yežlyó nga

12 Che len, zí'na'do' ka', kan bénlele da' wnnía' katen' wzóalena' le'e, na'a žon byenžen gonle kan znnía' kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé' le'e. Le gon ki lo yela' zžebe chele Le', na' lo yela' žzize.
13 Dios žonkze' žin lo yichj lázdo'le, na' žone' ga žénelele gonle da' žaz laže'e Le', na' lezka' žonne' yela' wak chele nich gak gonlen.
14 Le gon yógo'te da' žala' gonle, na' bi be nnele chen, na' bi til díža'le.
15 Ki žala' gonle, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, san nich gakle li laže' zi'n Dios, na' gakle dot chawe' yežlyó nga, gan zoale ladjw benách ka' bi zej nake' chawe', na' zzóagake' Dios chela'ale. Le'e zgo'le baní' ládwjgake' kan zgo'ogak belj ya'abá ka' baní' katen' nak chol nga.
16 Žonle ki kate' zchaljle diža' da' zbánlenžo láwgake'. Cha' ki gonle, na' gak yebéle'ela' ni'a che da' nákkzele le'e ža na' yelá' Benne' Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze wdía' gan ben zož gata', na' bénli'a žin.
17 Yela' žejlé' chele che Benne' Criston' naken to da' žaz laže' Dios. Chela' gon byenen gata' neda' nich gak li laže' yela' žejlé' chele chie' Le', yebela', na' gak da' chawe' chia' neda' tzen len yógo'tele le'e.
18 Lezka' žala' yebélele le'e, lježto' ka', dan' gak da' chawe' chele le'e tzen len neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

19 Cha' ki žénele Xanžo Jesusen', žxen laža'a la' séla'tia' xkwide' Timoteo gan zoale,
nich gak yebela' katen' yela'be' nga, na'
yedjloé'elbe' neda' kan žaken chele.
20 Tozbe' lebe' zza' láže'be' kan zza' laža'a
neda', na' že' láže'le'ebe' le'e.
21 Yógo'te benne' yezika' že' láže'gake' da'
naken chégakze'. Bi že' láže'gake' xchin
Benne' Criston'.
22 Nnézkzelele kan ben xkwide' Timo-
teon', bežojbe' chawe'. Bénlenbe' neda' tzen
žin che diža' chawen', na' nakbe' chia' ka to
xkwide' byo, žónlenbe' xabe' tzen žin.
23 Sela'a xkwide' Timoteon' gan zoale
katen' nnezla' bi da' gaken chia' nga,
24 la'kze žxen laža'a Xanžon' gone' ga la'
yedjwíatia' le'e.
25 Lezka' žekla' žon byenen sela'a bi' lježžo
Epafrodito gan zoale. Xkwide' ni bénlenbe'
neda' tzen žin che Benne' Criston', na' wdíl-
lento' da' xiwe'. Le'e bséla'kzele-be' ga zoa' ni
nich gáklenbe' neda'.
26 Lebe' žénekzelbe' yedjwíabe' le'e, lježto'
ka', dan' že' láže'le'ebe' le'e dan' nnézlele
wda'be' yižwé'.
27 Da' li wda'be' yižwé', na' gok gatbe', san
Dios beyache' láže'le'-be', na' kégeze lebe',
san lezka' beyache' láže'le' neda', nich bi
gakže nyache' laža'a ka naka' na'a.
28 Che len, gónežela' sela'a-be' gan zoale
nich gak yebélele da' yoble katen' yelé'elele-
be', na' biž gak nyache' laža'a neda'.
29 Le si' lo na'le-be' lo yela' žebél chele,
dan' nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne'
Criston'. Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'
zej nake' kan nakbe' lebe',
30 dan' ben zož chebe' gatbe' dan' benbe'
xchin Benne' Criston', na' dan' góklenbe'
neda' lo wlazle le'e.

3

Da' naken dot chawe'

1 Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan' nakle
toze len Xanžon'. Bi že' zedla' wzoja' chele
da' yoble kan nak dan' bzoja' chele zga'ale,
dan' gáklenen le'e.
2 Le gape chi'i kwinle chegak benne' ka'
žóngake' da' zinnj. Zej nake' ka bia yixe' snia
ka', benne' ka' žon byéngake' chog lo bela'
chegak benne' byo ka' da' nak bia' nzí'gake'
xtiža' Dios.
3 Da' nak bian' nzi'žo xtiža' Dios, dan'
naken dot li laže', zóalenen žo'o. Dan' žejle'žo
che Dios, yo'o Dios Be' La'y yichj lázdo'žo,
na' žebelžo dan' nakžo toze len Jesús, Benne'
Criston'. Bi žxen láže'žo to da' žiazen lo bela'
žen chežo.
4 La'kze žxen láže'žo naken ki, lezka' neda'
de chia' to da' gak wxén laža'a. Cha' zoa no
benne' žekle' yelé' dan' zoa da' chawe' da'
bene', neda' ba benža' ka da' ben bennen':
5 Wžóg lo xpela'a dan' nak bian' katen' goka'
xono' ža.
Golja' ladjw biche' ljež benne' Israel ka'.
Nbáblena' za'só Benjamín, zi'nkze Israel na'.
Xa xna'a zej nake' benne' hebreo ka'.
Goka' benne' yodo' fariseo kan bka'n zena'
Dios.
6 Be' láže'li'a xtiže'e ga bžinte wžía laža'a
benách ka' che Benne' Criston'.
Cha' wak to benne' gake' chawe' law Dios
dan' žone' kan znna xtiža' Dios, bi gok
no benne' bi da' nnie' chia'.
7 Na'a, da ka' bxen laža'a zga'ale, ba bzoan'
chela'ale dan' naka' che Benne' Criston'.
8 Kégeze da' ki, san lezka' bnnita' chela'ale
yógo'te da' zej den, nich gak gónbi'a Xanžo
Jesús, Benne' Criston', dan' záka'težen ka
yógo'te da' ka'. Nich gónbi'a Le' bnnita'
chela'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej naken
ka bebe, nich gata' chia' da' žonn Benne'
Criston' chežo,
9 na' nich gaka' toze len Le'. Beyaka' chawe',
kege dan' žona' kan znna xtiže'e, san Dios
na'kze beyone' neda' chawe' dan' žejli'a che
Benne' Criston', kan žeyone' chawe' yógo'te
benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
10 Žénezela' gónbi'a Benne' Criston', na'
soalen yela' wak che Dios neda', dan'
bkonle' žin katen' besbane' Benne' Criston'
lo yela' got, na' nich gónlena' Le' tzen, saka'a
neda' kan wzake'e Le', na' nich soa' gata'
kan gote' Le',
11 dan' žxen laža'a Dios, yesbane' neda' lo
yela' got.

Da' žonžo nich la'žo latje chežo

12 Bi znnia' ba napa' yógo'te da' ki da' gonn
Dios chia', na' bi žekla' ba naka' dot chawe'
lawe' Le'. Na'a, žon byena' gata' chia' yógo'te

da' ka' dan' ba wzí' lo na' Jesús, Benne' Criston', neda'.
13 Le'e, zí'na'do' ka', bi na' gapa' da' ki, san toze da' žon byena'. Zzal laža'a da' ba napa', na' žon byena' gata' chia' da' za'.
14 Žona' kan žon to benne' taría taría žitje' lo witje nich gata' chie' to da' yebélenle'. Ki žona' nich gata' chia' da' bliž Dios žo'o nich gatan' chežo ya'abá chie' dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.
15 Ki žala' gonžo yógo'težo žo'o, nak dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'. Cha' žéklele bálele žala' gonle to da' yoble, znnabla' Dios wzejni'ile' le'e.
16 Na'a, kan nak da' ba nzi' lo na'žo, žala' góntezežon.
17 Le'e, zí'na'do' ka', le gon kan žona' neda'. Ba bsedlto' le'e kan žala' gonle. Le wia kan žongak benne' ka' žóngake' kan bento' neto'.
18 Ba gožkza' le'e zan chi'i, na' žapa' le'e da' yoble len yela' zbeže chia', znnia': da' žongak benne' zan žonen ga zej nake' ka benne' ka' bi zlé'egekle' Benne' Criston' chawe', dan' zzóagake' chela'ale da' benkze' Le' le'e yag kroze.
19 Chjak benne' ka' žóngake' ki lo yi' gabíl dan' dios chégake' naken da' zzeze láže'gake', na' zka'n zen kwíngake' ni'a che da' žóngake', da' ka' žala' gonen ga yedoé'egekle'. Že' láže'zegake' da' de yežlyó nga,
20 san žo'o že' láže'žo da' de ya'abá che Dios gan nbabžo, na' zbezžo ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, katen' yežoje' ya'abá che Dios.
21 Le' wché'e bela' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak bela' žen chekze' Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' len yela' wak zen chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Žala' yebétezelenlžo Xanžo

1 Che len, zí'na'do' ka', le gak choch kan žejle'le che Xanžon'. Nží'ile'ela' le'e, na' žénela' yedjwía' le'e. Žonle le'e ga žebela', na' nakle chia' ka to da' chawe' da' benn Dios chia'.
2 Le'e, Ebodia len Síntike, žáta'yoela' le'e gakle toze kan žala' gakgak benne' ka' zej nake' che Xanžon'.
3 Na'a, lježa' li laže', žénela' gákleno' chope' ka', dan' bénlengake' neda' tzen žin, bchaljto' diža' chawen', na' bénlengak Klemente len yezika' lježa' ka', neto' tzen. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de yela' nban da' zejlí kanne chégake'.
4 Le yebétezelenle Xanžon'. Da' yoble, znnia': Le yebél.
5 Le gak ži'i laže' len yógo'te benách ka'. Za' yelá' Xanžon'.
6 Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te dan' znnable.
7 Dios wká'n žie' yichj lázdo'le, kan zdetlen ka da' gak chejní'igekle benách ka'. Dan' zzoa žin yichj lázdo'žo gape chi'in yichj lázdo'le, na' da' zza' láže'le, dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

Žala' sa' láže'žo da' naken chawe'

8 Da' žapa' le'e kate' ze lawte, zí'na'do' ka', le sa' láže'le che:
Da' ka' zej naken chawe'.
Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.
Da' naken dot da' li.
Da' naken li laže'.
Da' žebélenlžo.
Da' naken dot laže'.
Da' naken xtan.
Da' žala' gapžon ba la'ne.
9 Le gon kan bsedla' le'e, dan' wzí' lo na'le, kan bcháljlena' le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' zka'n žin yichj lázdo'žo sóalene' le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

10 Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi znnia' gol láže'le neda', san bi na' gata' latje chele gáklenle neda'.
11 Lezka', bi znnia' ki dan' zoa bi da' žiážjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da' dezen chia'.
12 Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla' o zbil zdona', na' cha' de chia' da' zenle'e o zoa bi da' žiážjela'.
13 Yógo'te zzáke'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'.
14 Benle le'e da' chawe' katen' góklenle neda', na' beyón zenle neda' katen' wzaka'a.

15 L̲e'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele
kan gok chia' ža na' katen' bezá'a gan nbab
Masedonia, nich bejchal̲ja' diža' chawen'.
Ládwjgak benách ka' che Benne' Criston', bi
wzóa no benne' gókl̲ene' neda', san l̲é'ezele
gókl̲enle neda'. Bsél̲a'le chia' dan' bnézjwlen,
dan' wz̲í' l̲o na'le da' bzenla' l̲e'e.
16 Katen' wzóa' l̲o yež Tesalónika, to chope
chi'i bsél̲a'le dan' bnézjwlen chia' katen'
byážjelan'.
17 Bi že' l̲ažaa bi da' si'an, san žénela'
gáta'že chele da' yebél̲enlelen ya'abá che
Dios.
18 Žapa' l̲e'e: ba wz̲i'a yógo'te dan' bsél̲a'le
chia', na' wdetle ka da' byážjela'. Dan'
bsél̲a'le l̲o na' x̲kwide' Epafroditon' benen
ga goken ki. Dan' bnézjwlen naken ka to
da' z̲l̲a' z̲ix̲ da' z̲l̲a'ten l̲aw Dios, na' ka to da'
z̲go'ožon l̲aw Dios da' žaz l̲aže'e L̲e'.
19 Dios wnez̲jwe' chele yógo'te da'
žiážjelele, kan nak yel̲a' wnni'a da' žen'
ya'abá chie', dan' nakle toze l̲en Jesús,
Benne' Criston'.
20 ¡Ga'n z̲énteze X̲ažo Dios! Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox̲" jéžgake' ka'

21 L̲o wlaza' neda', le gape "Padiox̲"
benne' ka' zej nake' che Dios ga na', dan' zej
nake' toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Ljeżžo
ka' nníta'gake' nga, benne' ka' žónl̲engake'
neda' tz̲en, žápegake' l̲e'e "Padiox̲."
22 L̲ezka' yógo'te benne' ka' nníta'gake'
nga, benne' ka' zej nake' che Dios, žápegake'
l̲e'e "Padiox̲." L̲ezka' benne' wen žin ka'
nníta'gake' liž benne' z̲nna bi'e dot gan nbab
Roma žápegake' l̲e'e "Padiox̲."
23 Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston',
gon chawe'e yógo'tele l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĻA' PABLO ĻO YEŽ COLOSAS

Pablo žape' "Padiox̱" benách ka' che Jesús

1-2 Neda', Pablo, žapa' ļe'e "Padiox̱", nakle che Dios, na' nakle lježto' ka' žejļe'le che Benne' Criston', na' zoale ļo yež Colosas. Ẕnnabla' X̱ažo Dios gon chawe'e ļe'e, na' wká'n žie' yichj ļáẕdo'le. Naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónļenbe' neda' tẕen.

Pablo ẕcháljļene' Dios, na' žii'e Ļe': "Žóx̱keno'"

3 Kate' ẕcháļjļento' Dios, X̱a X̱anžo Jesús, Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóx̱keno'" ka nak chele, na' ẕnnablto'-ne' gon chawe'e ļe'e

4 dan' benlto' kan žejļe'le che Jesús, Benne' Criston', na' kan nží'ilele yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios.

5 Ki žonle dan' žx̱en ļáže'le da' bchebe ļaže' X̱anžon' gonne' chele, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen katen' bžin chele ļe'e da' naken dot da' li che diža' chawen'.

6 Diža' chawen' bžinen chele kan ẕžinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' ẕze diža' chen dot yežlyó nga, tļebe kan žaken gan zoale ļe'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen, na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon chawe' Dios žo'o.

7 Epafras bsedle' ļe'e da' ni. Nake' benne' nži'ilžo-ne', na' žónļene' neto' tẕen žin, na' ļezka' nake' wen žin ļi ļaže' che Benne' Criston', na' žáklene' ļe'e.

8 Benne' ni bzenle' neto' kan nží'ilele lježle ka', da' gak gonlen dan' zoaļen Dios Be' La'y ļe'e.

9 Che ļen ļezka' neto', ža ni'te katen' gókbe'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento' ẕcháļjļento' Dios, na' ẕnnablto'-ne' gáklene' ļe'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekzele' Ļe', na' wneẕjwe' chele dot yeļa' žejní'il, na' yeļa' sina' da' ẕgo'o Dios Be' La'y ļo yichj ļáẕdo'žo.

10 Ki ẕnnablto'-ne' nich gak gonle kan žaļa' gongak benne' ka' zej nake' che X̱anžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz ļaže'e Ļe', na' nich gak gonle yógo'te da' naken chawe', na' gakže ļi ļaže' kan nónbia'le Dios.

11 Ẕnnablto'-ne' gon choche' ļe'e, na' wneẕjwe' chele yeļa' wak chawe' chie', nich gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle ẕen ļaže', na' yebéļe'elele.

12 Ļo yeļa' žebél chele le ye' X̱ažo Dios: "Žóx̱keno'" dan' bdie' ļo na'žo gata' chežo latje ļo baní' chie', nich gónļenžo tẕen benne' ka' zej nake' che Ļeze'.

13 X̱ažo Dios na'kze beslé' žo'o ļo na' da' x̱iwe', dan' ẕnna bian' latje choļ, na' bdie' žo'o gan ẕnna bia' Ẕi'nkze', Bennen' nži'ile'.

14 Ẕi'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' ļo wlazžo žo'o, na' benít ļawe' chežo doļa' da' wbága'žo.

Beyakžo toze ļen Dios dan' got Jesús ļo wlazžo žo'o

15 Benne' Criston' nake' tļebe kan nak Dios na'kze, Bennen' bi gak ļe'elžo. Wzoakze Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te da' ben Dios.

16 Ļo na' Benne' Criston' ben Dios yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka' ẕļe'elžon, na' da' ka' bi gak ļe'elžon, da ka' zej naken latje blo ka', na' yeļa' wnná bia', na' da' ka' nzi' ļo ná'gaken yeļa' ẕen, na' yeļa' wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga. Ben Dios yógo'te da' ka' ļo na' Benne' Criston' nich yebélenle' Ļe' légaken.

17 Benne' Criston' wzoakze' zga'ale' ka yógo'te da' zej den, na' yógo'ten nníta'gaken ni'a che yeļa' wak chie' Ļe'.

18 Benne' Criston' nake' X̱angak benách chie' ka', na' ẕneẕjwe' yeļa' nban chégake'. Ļezka' nake' Bennen' nežw bebane' to chi'ize ļo yeļa' got. Zga'ale' Ļe' bebane' to chi'ize ļo yeļa' got nich gake' blo ļawgak yógo'te da' zej den.

19 Ka' goken dan' wyáz ļaže' X̱ažo Dios soa dot da' nakkze' Ļe' ļen Benne' Criston'.

20 Ni'a che da' ben Benne' Criston', Dios bene' ga gak gá'nļengak Ļe' chawe' yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' zej nnitan' ya'abá. Beyone' légaken toze ļen Ļekze' dan' blalj Benne' Criston' x̱chene' katen' gote' ļe'e yag kroze.

21 Ļe'e, zga'ale bkwáslenle Dios, na' gokle ka benne' ka' bi zļé'egekle' Dios chawe' ļo

yichj lázdo'le ni'a che zia da' wbága'le, san na'a ba beyone' le'e toze len Lekze'.
22 Ka' goken dan' Benne' Criston' bde kwine', na' gote' lo wlazle le'e nich gak wzíe' le'e law Dios, nakle che Leze', na' nakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele.
23 Ki gaken cha' ga'nle choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' gakle ka to yo'o da' že' lenen gže', na' cha' bi cha' lázdo'le kan žxen láže'le diža' chawen' dan' bénlele, dan' zze diža' chen dot yežlyó nga dan' ben Dios zan ya'abá. Dios bzoe' neda', Pablo, nich gaka' wen žin che diža' chawen'.

Žin da' bde Dios lo na' Pablo

24 Žebela' na'a ni'a che da' zzaka'a nich gáklena' le'e, na' lo bela' žen chia' zzáka'lena' Benne' Criston' tzen lo wláz bela' žen chie' Le', da' naken benách chie' ka'.
25 Dios bene' ga naka' neda' wen žin chegak benách ka' che Benne' Criston', na' žona' xchin Dios, dan' bdie' lo na'a gona' nich gáklena' le'e, na' wzenla' le'e dot kan nak xtiža' Dios.
26 Zzejni'ila' benách ka' da' ngache', dan' bgachen' ža ni'te, na' nitó benne' bi gok gónbi'en, san na'a Dios ba bzejni'ile' benách ka' zej nake' che Leze' kan nak chen.
27 Dios gónekzele' gone' ga gónbia'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che dan' bgachen'. Ki znna dan' bgachen': "Benne' Criston' nake' toze len le'e, na' nake' da' nak bian' gak chazle le'e lo baní' chie'."
28 Zchaljto' che Benne' Criston', na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách ka', na' žsedlto' légake' len yela' žejní'il che Dios, nich gak wzeto' yógo'te benách ka' law Dios, zej nake' dot chawe' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'.
29 Nich gaken ki žona' žin, na' že' laža'a yeyóž gona' da' ni, zkonla' žin dot yela' wak, na' yela' wnná bia', da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

1 Ljéža'do' ka', žénela' nnézlele že' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e len benách ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' yógo'te benne' ka' bi na' lé'egekle' neda'.
2 Žona' ki nich gon chocha' yógo'tele le'e nich gakle toze lo yela' nži'il, na' gata' yela' žebél chele, na' gaple dot yela' wnni'a che yela' žxen laže' da' naken li laže', da' žonn yela' žejní'il chežo. Ki žaken nich gónbia'le da' bgache' che Xažo Dios, dan' nakkzen Benne' Criston'.
3 Lo na' Benne' Criston' žebélenlžo dot yela' wnni'a che yela' žejní'il, na' yela' sina' che Dios.
4 Da' ni žapa' le'e nich bi gak no benne' gon láže'le' le'e, bennen' yénele' chejle'žo da' wen laže'.
5 La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e lo bela' žen chia', lo be' nakkza' žónlena' le'e toze, na' žebela' dan' ženla' že' cháwe'le, na' nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.
6 Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', lezka' žala' gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le' le'e.
7 Kan žon to yag, zzoan lwen gže', na' lezka' kan nyas to ze'e lo lenen, le soalen Benne' Criston'. Le soa choch kan žejle'le chie' Le', kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios: "Žóxkeno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze len Jesús

8 Le gape chi'i kwinle nich bi we'le no benne' latje gon láže'le' le'e, bennen' wkonle' žin yela' žejní'il chegak benách ka', na' diža' ka' znnázegake' zej naken dot da' li, kan nak da' žónteze žongak benách ka', na' kan nak da' žsédgekle benách ka', da' naken che yežlyó nga, na' kege da' naken xtiža' Benne' Criston'.
9 Dot da' nakkze Dios zóalenen Benne' Criston' la'kze beyake' benách,
10 na' le'e naple dot da' nak Dios dan' nakle toze len Benne' Criston', Bennen' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da' nzi' lo ná'gake'.
11 Nžog lo bela' chegak benne' judío, benne' byo ka', da' zloe'elen nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, san le'e, dan' nakle toze len Benne' Criston', zoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, da' bi naken to da' nonen lo ni'a lo na'gak benách ka'. Benne' judío ka' zchóggake' to yiddo' chegak bi' byodo' ka', san le'e, ba nde che dot yela' benách chele da' bénlenlen dola'. Ki naken chele dan' bénlenle Benne' Criston' tzen katen' gote' le'e yag kroze.
12 Katen' bezoale le'e nis bgáche'lenle Benne' Criston' tzen lo yežw ba, na'

bebánlenle-ne' tzen dan' bejle'le che Dios, len yela' wak chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got.
13 Zga'ale gokle le'e ka benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' bi wzoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, san na'a Dios ba bene' ga zoale nbanle tzen len Benne' Criston', na' benít lawe' chele le'e yógo'te dola' ka' da' wbága'le.
14 Dios bsole' da' ka' wbága'žo, da' ka' zej nyejwn le'e yiche lo da' bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken žo'o zia. Beké'e da' ka' wbága'žo, na' bde'en le'e yag kroze ka to da' wbaga' Benne' Criston'.
15 Katen' got Benne' Criston' le'e yag krozen', beké'e yela' wnná bia' chegak be' xiwe' wnná bia' ka', na' chegak be' ka' nzi' lo ná'gaken yela' wak che da' xiwe', dan' bloe'ele' dan' zej nakkze be' xiwe' ka', na' beké'e yela' wnná bia' chégaken, katen' gote' le'e yag kroze na'.

Žala' we' láže'žo da' naken che ya'abá che Dios

16 Che len, bi we'le no benne' latje yesbage'e le'e zia ni'a che da' že'j žawle, o dan' bi žápele ža lni da' žápegak benne' Israel ka', da' žápegake' kate' zoa byo' že'n ka', na' ža la'y ka' chégake'.
17 Yógo'te da' ki zej naken ka to bxin che da' žala' gaken, na' zloé'ezegeklen da' napžo ni'a che Benne' Criston'.
18 Bi we'le no benne' latje gone' ga wnitle le'e da' žeyala' chele, bennen' žon byénli'e gakgak benne' ka' gaxjw laže', na' wka'n zéngake' wbás che ya'abá ka'. Znnágake' bloe'el Dios légake' da' ka' bi blé'egeklen', na' zka'n zen kwíngake' kan nak da' že'ze yíchjgake' lo yela' benachze chégake'.
19 No benne' žone' ki bi nake' toze len Benne' Criston', Bennen' nake' Xanžon', na' Le' zzoa choche' bela' žen chie', da' nakžo žo'o. Zwawen', na' žone' ga naken toze ni'a che da' zej lo žit lo bin, na' zgole bela' žen chie' na' kan žénele Dios wzenen'.
20 Le'e ba nátlenle Benne' Criston' tzen nich biž wchí'igekle da' wsedle ka' che yežlyó nga le'e. ¿Biz chen' žonle kan ne nakle che yežlyó nga, na' žo'le latje zchí'igekle da' wsedle ka' chen le'e?
21 Ki znnagak da' wsedle ka' che yežlyó nga:
Bi wkonle žin da' ni.
Bi gawo' dan'.
Bi kano' yetó da' den.
22 Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen' ba bkonlžo légaken žin. Ki zej nak da' ka' zchí'igekle benách ka', da' wsedle ka' nzi' lo ná'gake'.
23 Da' li, da' wsedle ki, žékgekle benách ka' zej napen yela' žejní'il. Žóngaken ga zloe'el kwíngake' ka benne' yodo' ka', na' ka benne' gaxjw laže' ka', na' žsaka' zí'gake' bela' žen chégake', san da' wsedle ki bi žáklengaken légake' nich gak nna biá'gake' da' ka' zze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.

3

1 Na'a, cha' le'e bebánlenle Benne' Criston' tzen, le we' laže' da' naken che ya'abá che Dios gan že' Benne' Criston' kwit li ža che Dios, gan nake' blo.
2 Le sa' laže' da' žaken ža'le, na' kege da' žaken yežlyó ngaze.
3 Naken chele ka ba natle, na' yela' nban chele žape chi'i Benne' Criston' gan zoakze Dios.
4 Le'e nbánlenle Benne' Criston' tzen. Kate' la' lawe' Le', naž la' lawle le'e tzen len Le' lo baní' chie'.

Yela' nban gole, na' yela' nban kobe

5 Che len, le gon ga kwia yi'gak da' zej zoalen le'e, da ka' zej naken che yežlyó nga, da ka' zej naken:
Da' kegle, na' da' zinnj,
na' da' zze láže'le da' kegle,
na' da' zze láže'le da' naken sban,
na' yela' zdan yela' gape.
Ki žala' gonle dan' no benne' zdan laže'e yela' gape nake' tlebe ka to benne' zka'n zene' lo'a ka', dan' bennen' zdan laže'en bi zdan laže'e Dios, na' bi gak wká'n zene' Le' dot laže'e.
6 Dan' žongak benách ka' da' ki, Dios gone' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' kan znna xtiže'e.
7 Lezka' benle le'e dola' ki katen' wyo'ole lo ná'gaken.
8 Na'a, biž gonle da' ki:
Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.
Biž gonle da' zia che no benne'.
Biž nne xíwe'le, na' biž wchaljle da' kegle.

9 Bi gon l̲áže'le l̲ježle tole yetole dan' ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da' ka' benle zga'ale.
10 Ba nakle l̲e'e benách kobe ka', na' Dios žekobe' yichj l̲áz̲do'le nich yeyákžele kan nak Bennen' beyone' l̲e'e. Ki žal̲a' gonle nich gónbia'le L̲e' dot kan nake' L̲e'.
11 Dan' ba nakžo toze l̲en Benne' Criston':
Biž nakžo benne' zi'to' ka', na' benne' judío ka'.
Biž nakžo benne' ka' nžog l̲o bel̲a' chégake' da' nak bian' zej nzi'e x̲tiža' Dios, na' benne' ka' bi nžog l̲o bel̲a' chégake' dan' nak bian'.
Biž nakžo benne' ka' žejní'igekle', na' benne' ka' bi žejní'igekle'.
Biž nakžo benne' ndo'w ka', na' benne' bi zej ndo'e.
Na'a, Benne' Criston' nake' dot da' zakan', na' nake' toze l̲en yógo'težo.
12 Dios nži'ile' l̲e'e, na' wžekze' l̲e'e nich gakle che L̲eze'. Che l̲en, žal̲a':
We' l̲áže'le l̲ježle ka', na' gakle ži'i l̲aže',
na' gax̲jw l̲aže', na' kwide' l̲aže', na' z̲en l̲aže'.
13 Cha' žak diža' biz̲jw tole l̲en yetole, le soele l̲en l̲ježle tole yetole, na' le yenít l̲aw che l̲ježle tole yetole kan ben Benne' Criston', benít l̲awe' chele l̲e'e.
14 Da' nakže blo ka yógo'te da' ki, žal̲a' ží'ilele yógo'te benách ka', dan' nak yel̲a' nži'il da' žonen žo'o toze, na' l̲i l̲aže'.
15 Le we' latje da' z̲ka'n ži yichj l̲áz̲do'žo nna bian' yichj l̲áz̲do'le. Dan' z̲ka'n žin yichj l̲áz̲do'žo žonn Dios chežo. Che l̲en bl̲iže' l̲e'e, nich gakle toze l̲o bel̲a' žen che Benne' Criston'. Le ye' Dios: “Žóx̲keno'.”
16 Le si' l̲o na'le x̲tiža' Benne' Criston' da' gaken chele ka to yel̲a' wnni'a z̲en. Dan' zoal̲en yel̲a' žejní'il che Dios l̲e'e, le wsedle, na' le wzejni'ile l̲ježle tole yetole. Dot l̲áže'le le gol̲ che Dios salmo ka', na' da' ka' žol̲-le nich we l̲awle L̲e', na' da' la'y ka' da' žol̲-le, na' le ye' Dios: “Žóx̲keno'.”
17 Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken da' z̲chal̲jlen o žin da' žonlen, le gon yógo'ten l̲o la X̲anžo Jesusen', na' le ye' X̲ažo Dios: “Žóx̲keno'” dan' nak Benne' Criston' toze l̲en l̲e'e.

Da' žal̲a' gonžo che l̲ježžo ka' dan' nakžo che Jesús

18 L̲e'e, no'le ka' nžag ná'l̲enle benne' byo ka', le gon kan z̲nna x̲tíža'gak benne' byo che chele, kan žal̲a' gonle, dan' nakle che X̲anžon'.
19 L̲e'e, benne' byo ka' nžag ná'l̲enle no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi wchébelene'.
20 L̲e'e, x̲kwide' ka', le gon kan z̲nna yógo'te x̲tíža'gak x̲a x̲na'le. Da' ni žaz l̲aže' X̲anžon'.
21 L̲e'e, nólele nakle x̲agak x̲kwide' ka', bi tetle sel̲-le z̲i'nle ka' snia, nich bi yex̲jw l̲áže'gakbe'.
22 L̲e'e, nólele nakle benne' ndo'w ka', le gon kan z̲nna yógo'te x̲tíža'gak benne' x̲anle yežlyó nga. Kégeze gonle ki katen' z̲wíagake' l̲e'e kan žongak benne' ka' žénezegekle' góngake' ga chaz l̲áže'gak benách ka', san dot l̲áže'le le gon x̲chíngake' kan žal̲a' gongak benne' ka' z̲žébegake' Dios.
23 Kan nak yógo'te da' žonle, le gonen dot l̲áže'le, dan' gaken kan žonle x̲chin X̲anžon', na' kege kan žónzele x̲chingak benách ka'.
24 Ba nnézkzelele yebí'i X̲anžon' chele, na' wnez̲jwe' chele da' ba bkwez Dios chegak benne' ka' zej nake' ka z̲i'nkze' ka'. Ki gaken dan' žonle x̲chin X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
25 No benne' žone' da' kegle, yebí'i X̲anžon' che bennen' kan nak da' kegle da' bene', dan' bi wchá' Dios kan žal̲a' yebi'e che chegak benách ka'.

4

1 L̲e'e, nólele nakle x̲angak benách ka', le gon da' naken chawe', na' da' naken l̲i l̲aže', kan z̲kónlele žin benne' wen žin chele ka'. Le chejsá' l̲aže' l̲ezka' zoa X̲anle ya'abá che Dios.
2 L̲e'e, yógo'tele, le wchál̲jl̲enteze Dios. Le sóateze wchál̲jl̲enle-ne', na' le yi'e: “Žóx̲keno'.”
3 Kate' ne z̲chál̲jl̲enle Dios, l̲ezka' le nnable' gákl̲ene' neto', nich wnez̲jwe' neto' latje wchal̲jto' x̲tiža' X̲anžon', nich gak wzejni'ilto' benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga.
4 L̲ezka' le nnable Dios wnez̲jwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žal̲a' gona'.

5 L̲o yel̲a' žejní'il chele, le gon da' žonle l̲awgak benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle x̲chine'.

6 Žal̲a' wchal̲jle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan z̲ži'ižo bel̲a' zede' nich gaken dz̲i', na' ki nnézlele kan žal̲a' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox̲" ljéžgake' ka'

7 Tíkiko wzenle' l̲e'e da' žaken chia' nga. Nake' lješšo nži'ilžo-ne'. L̲ezka' nake' wen žin l̲i l̲aže' che X̲anžon', na' žónl̲ene' neda' tz̲en žin chie' L̲e'.

8 Che l̲en žsel̲a'a-ne' gan zoale, nich wzenle' l̲e'e da' žaken chia', na' gon choche' l̲e'e.

9 Onésimo, lješšon' nbábl̲ene' l̲e'e chéjl̲ene' l̲e' tz̲en. L̲ezka' nake' lješšo nži'ilžo-ne', na' žejl̲i'e che X̲anžon'. Chope' ki wzéngekle' l̲e'e yógo'te da' žaken nga.

10 Aristarko, benne' nyéjwl̲ene' neda' tz̲en liž ya nga žape' l̲e'e "Padiox̲." L̲ezka' x̲kwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' l̲e'e "Padiox̲." Ba goža' l̲e'e da' žal̲a' gonle nich gákl̲enle x̲kwide' Markos na'. Cha' l̲a'be' gan zoale, le gape-be' ba la'ne.

11 L̲ezka' bennen' zoe' nga, bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó le' Justo, žape' l̲e'e "Padiox̲." Zej nnita' benne' zan, benne' judío ka', žejl̲é'gake' che Benne' Criston', san chonnze' ki ladjw benne' judío ka' žónl̲engake' neda' tz̲en žin che x̲tiža' Dios, na' žeyón z̲énl̲e'egake' neda'.

12 Epafras, bennen' nbabe' l̲e'e, na' nake' wen žin che Benne' Criston', žape' l̲e'e "Padiox̲." Dot l̲aže'e z̲chál̲jl̲ene' Dios, na' žáta'yoetezle' L̲e' gon chawe'e l̲e'e nich gakle l̲i l̲aže', na' sóatezle gonle yógo'te da' žénekzele Dios.

13 Z̲zoa lia' kan nak che Epafras na', že' l̲aže'e l̲e'e, na' l̲ezka' benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Laodisea, na' l̲o yež Hierápolis.

14 Demas žape' l̲e'e "Padiox̲" na' l̲ezka' Lukas, bennen' žeyone' benách ka', žape' l̲e'e "Padiox̲" na' nži'ilžo-ne'.

15 Le gape "Padiox̲" lješšo ka' nníta'gake' l̲o yež Laodisea, na' l̲ezka' Ninfas l̲en benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' liže'.

16 Kate' yeyóž gol̲-le yiche ni gan zoale, le gon ga gólgaken benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež Laodisea. Le gol̲ l̲e'e yichen' sél̲a'gak benách Laodisea ka' chele.

17 Le ye' Arkipo: "Be' l̲aže' gono' žin da' bde X̲anžon' l̲o no'o."

18 Neda', Pablo, z̲zojkza' díža'do' ni l̲e'e yiche, z̲nnia': žapa' l̲e'e "Padiox̲." Le chejsá' l̲aže' kan žak chia' ga nyejwa' liž ya ni. Z̲nnabla' Dios gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", nakle che Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Tesalónika. Nakle toze l̲en Dios, na' l̲ezka' l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano l̲en x̲kwide' Timoteo žónl̲engake' neda' tz̲en.
Z̲nnabla' X̲ažo Dios, na' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' nak bia' žejl̲e'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

2 Žé'tezto' Dios: "Žóx̲keno'" kate' žejsá' l̲áže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejsá' l̲áže'tezto' l̲e'e, na' zoa da' z̲nnablto' Dios ni'a chele katen' z̲chál̲jl̲ento'-ne'.

3 Žejsá' l̲áže'tezto' l̲aw X̲ažo Dios kan nak da' žonle dan' žejl̲e'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žx̲en l̲áže'le X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

4 L̲e'e, lježto' ka', Dios nži'ile' l̲e'e, na' nnezlto' wžekze' L̲e' l̲e'e.

5 Ki naken dan' wzí' l̲o na'le diža' chawen', da' z̲chal̲jton'. Kege l̲en díža'ze, san l̲ezka' l̲en yel̲a' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot l̲áže'le bx̲en l̲áže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale l̲e'e dan' nži'ilto' l̲e'e.

6 L̲e'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' l̲ezka' kan ben X̲anžon', dan' wzí' l̲o na'le x̲tiže'e, na' l̲a'kze wz̲áka'l̲e'ele, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y.

7 Ki naken, ba nakle to da' nak bian' l̲awgak yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya.

8 Ki naken dan' wzé x̲tiža' X̲anžon' l̲o na'le l̲e'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san l̲ezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejl̲e'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato',

9 dan' l̲a' l̲égakze benne' ka' z̲zéngekle' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle lo'a ka', na' beyakle che Dios nich gonle x̲chin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios.

10 Na'a, z̲bezle ža yel̲á' Z̲i'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o l̲o dol̲a', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o z̲ia ža da' zan'.

2

X̲chin Dios da' ben Pablo l̲o yež Tesalónika

1 L̲e'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóal̲ento' l̲e'e bi goken dáche'ze.

2 Nnézlele kan gok cheto' l̲o yež Filipos, kan wz̲áka'to', na' bengak benne' ka' neto' z̲ia. Naž katen' bl̲a'to' gan zoale l̲e'e gokto' wechóg l̲aže' dan' wzoal̲en Dios chežo neto', na' bzenlto' l̲e'e diža' chawen' da' bde Dios l̲o na'to'. Ki bento' l̲a'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che x̲tíža'to'.

3 Katen' bzenlto' l̲e'e x̲tiža' Dios, bchal̲jto', kege dan' nchíx̲elto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben l̲áže'lto' l̲e'e.

4 Dan' žx̲en l̲aže' Dios neto', bdie' l̲o na'to' wchal̲jto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze z̲chal̲jton'. Bi benton' nich chaz l̲áže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz l̲ažen' Dios, Bennen' z̲chi'a l̲aže'e da' yo'on yichj l̲áz̲do'žo.

5 Nnézkzelele batkle bchál̲jl̲ento' l̲e'e da' wká'n z̲enen l̲e'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzele Dios naken ki.

6 Bi wdiljto' yel̲a' z̲en da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle l̲e'e neto', na' kege da' wka'ngak benách ka' neto'. L̲a'kze nzi' l̲o na'to' ye'to' l̲e'e bi da' gonle dan' nakto' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston',

7 wzóal̲ento' l̲e'e l̲o yel̲a' ži'i l̲aže', na' bento' kan žongak x̲na'gak bi' že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake' l̲égakbe' l̲o yel̲a' ži'i l̲aže'.

8 Ka' goken, bží'il̲e'elto' l̲e'e, na' zejte gónelto' wdeto' l̲o na'le, kégeze diža' chawen' che Dios, san yeláte'ze bi goken wdekzto' l̲o na'le yel̲a' nban cheto', dan' nží'il̲e'elto' l̲e'e.

9 Žejsá' l̲áže'le, lježto' ka', kan goken katen' bzenlto' l̲e'e diža' chawen' che Dios, kan béntezto' žin zede, na' l̲awe' ža, na' yele bento' žin nich bi wsaka' zi'to' nitole l̲e'e.

10 Le'e, lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', gak wzóa lile le'e kan bento', na' nnézkzele Dios kan wdálento' le'e dot kan žaz laže' Dios, na' dot cháwe'do', na' kan bi gak nitó benne' nnie' chen.
11 Lezka' nnézlele kan bento' kan žon to xa xkwide' ka' chegak zi'ne' ka', bcháljlento' le'e, na' ben chochto' le'e to tole.
12 Bsa'to' láže'le gonle kan žala' gon no benne' nake' che Dios. Lekze' bliže' le'e nich gak chazle gan znna bi'e Le' lo baní' chie'.
13 Che len lezka' žé'tezto' Dios: "Žóxkeno'." Ki žonto' dan' wzí' lo na'le xtiža' Dios da' bénlele, dan' bzenlto' le'e. Wzí' lo na'len, kege ka xtiža' benachze, san kan da' li naken, xtiža' Dios naken. Xtiže'e na' žonen žin lo yichj lázdo'le le'e, le'e na' žejle'le che Benne' Criston'.
14 Le'e, lježto' ka', žaken chele kan žaken chegak benách ka' che Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', na' nníta'gake' gan nbab Judea. Ki naken dan' ba wzáka'le'ele lo na'gak benách wláž chele ka', tlebe kan wzáka'gake' légake' lo na'gak benách wláž chégake' ka', benne' ka' zej nake' benne' judío ka'.
15 Benne' judío ka' bétgake' Xanžo Jesusen', na' lezka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' belbía láže'gake', na' blággake' neto'. Bi žóngake' da' žaz laže' Dios, dan' bi zlé'egekle' chawe' yógo'te benách zi'to' ka'.
16 Lezka' žséjwgake' xnezto' neto', nich bi wcháljlento' benách zi'to' ka', benne' ka' bi zej nbáblene' légake'. Ki žóngake' dan' zcháljlento' légake' nich yelágake'. Ki žaken, zzántezgake' dola' ka' da' zej nbage'e, na' ba zej nbage'e zia da' gonen ga chog Dios chégake' kwia yí'gake'.

Pablo žénele' chejwíe' lježžo ka' lo yež Tesalónika

17 Na'a, lježto' ka', žak nyache' láže'to' kan žaken che to benne' wzebe dan' ben byene soato' zi'to' gan zoale le'e to chi'ido', san la'kze bi zle'elto' le'e, bi na' gal láže'to' le'e. Che len, žéneželto' yele'elto' le'e, dan' žak láže'le'eto' gonton'.
18 Che len lezka' gónelto' yidto' gan zoale, na' neda', Pablo, da' li be' laža'a yida' ga na' chope chonne chi'i, san bsejw da' xiwe' xnezto'.
19 ¿Bizkze da' žonen ga žxen láže'to', o da' žon ga žebelto', o da' chawe' da' žala' gapto', da' yebélenlto' law Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' yelé'e? ¿Kege le'ekze na'?
20 Le'ekze nakle da' žonen ga žak cheto' yela' ba nez zen, na' da' žonen ga žebelto'.

3

1 Che len, kate' biž gok soelton', na' ben xtíža'to' ga'nto' chopto' lo yež Atenas,
2 na' bséla'to' bi' lježžo, Timoteo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin che Dios, na' žónlenbe' neda' tzen zchaljto' diža' chawen' che Benne' Criston'. Bséla'to'-be' gan zoale nich gon chochbe' le'e, na' wzejni'ilbe' le'e kan žala' chejle'le che Benne' Criston',
3 nich bi gak chope laže' no benne' ládjwle le'e ni'a che da' žsaka' zi'gak benách ki neto', dan' nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich soelžo da' ki.
4 Lezka' katen' wzóalento' le'e, bzenlto' le'e kan za' gak chežo da' wsaka' zí'gake' žo'o kan ba goken cheto', na' nnézkzelelen.
5 Che len, katen' biž gok soelan', na' bsela'a xkwide' Timoteon' gan zoale nich yedjzenlbe' neda' kan nak chele, kan žejle'le che Benne' Criston', na' cha' da' xiwe', ben' žonen ga bága'gak benách ka' dola', bi bden le'e nez dola', na' cha' žin da' bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.
6 Kate' bezá' xkwide' Timoteon' gan zoale, na' bežinbe' ga zoato' neto' ni, bzenlbe' neto' da' chawe', dan' gožbe' neto' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kan nží'ilele lježžo ka', na' kan lo yela' ži'i laže' chele žejsá' láže'tezle neto', na' lezka' kan žak láže'le yelé'elele neto', kan neto' lezka' žak láže'to' yele'elto' le'e.
7 Che len, lježto' ka', katen' wzáka'to' yógo'te da' ka', na' da' zan da' goken cheto', naž gok da' beyón zenen neto' katen' benlto' kan žejle'le le'e che Benne' Criston'.
8 Na'a, beyák láže'to' dan' ženlto' zoale choch lo da' žejle'le che Xanžon'.
9 ¿Nakxkze gak ye'to' Dios: "Žóxkeno'" kan žala' gonto' ni'a che yógo'te da' ka' žóngaken ga žebéle'elto' law Dios chežo ni'a che da' nakle le'e?
10 De chgi' žližto' Dios, znnablto'-ne' lawe' ža, na' yele, nich gak yele'elto' le'e, nich gak

wsa'to' da' žiážjelele kan nak da' žejḷe'le che Benne' Criston'.
11 Na'a znnablto' Xažo Dios ḷen Xanžo Jesús, Benne' Criston', ko'e neto' nez nich yidto' gan zoale.
12 Ḷezka' znnablto' Xanžon' gone' ga gole, na' gak ḷi ḷaže' kan nží'ilele lježle tole yetole, na' kan nží'ilele yógo'te benách ka', kan neto' ḷezka' nži'ilto' ḷe'e.
13 Ḷezka' znnablto'-ne' gone' ga gak choch, na' dot chawe' yichj ḷázdo'le ḷaw Xažo Dios kan naken tḷebe ḷen da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža yeḷá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', tzen ḷen benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz ḷaže' Dios

1 Yetó da' žon byenen, lježto' ka', ni'a che Xanžo Jesusen' žáta'yoelto' ḷe'e, na' zchí'leto' ḷe'e nich gonle kan nak da' ba bsedlto' ḷe'e kan žaḷa' gonle da' žaz ḷaže' Dios. Kan ba žonle, ka'kze žaḷa' góntezle.
2 Ba nnézkzelele da' ka' gožto' ḷe'e gonle, dan' wnnato' ḷo wláz Xanžo Jesusen'.
3 Da' žénele Dios naken gakle che Ḷeze', na' biž gonle da' kegle.
4 Nnézlele to tole kan žaḷa' sóaḷenle no'le che chele kan naken tḷebe ḷen da' nak la'y, na' gaple ḷégake' ba la'ne.
5 Bi žaḷa' sóaḷenle no'le chele ḷo yeḷa' zze ḷaže' da' sban, kan žongak benách ka' bi zej nake' che Dios, na' bi zej nónbi'e Dios.
6 Kan zej nak da' ki, bi žaḷa' nitó benne' tetle gone', na' bi gon ḷáže'le' lježe' ngáche'ze, dan' chog Xanžo na'kze chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan' gone' kan ba gožto' lježto' ka', na' bzenlton' ḷe'e.
7 Dios bliže' žo'o, nich biž gonžo da' kegle, na' nich gakžo dot chawe' ḷawe' Ḷe'.
8 Ki naken, no benne' zzoe' cheḷa'ale da' ni, kege benachze zzoe' cheḷa'ale, san Dios na'kze zzoe' cheḷa'ale, dan' bseḷa' Dios Dios Be' La'y nich sóaḷene' žo'o, na' Ḷekze' znne' da' ni.
9 Bi žon byenen wzoja' chele ḷe'e ḷe'e yiche kan žaḷa' ží'ilele lježle ka', dan' Dios na'kze ba bsedle' ḷe'e kan žaḷa' ží'ilele lježle tole yetole.
10 Da' li nží'ilele yógo'te lježdžo ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. Na'a, žáta'yoelto' ḷe'e, lježto' ka', nich ží'iželele yógo'te lježle ka'.
11 Ḷezka' žáta'yoelto' ḷe'e we' ḷáže'le kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka' bde Dios ḷo na'kzle, na' gonkzle žin kan ba gožto' ḷe'e žaḷa' gonle.
12 Gožto' ḷe'e ki nich gak gonle da' naken cháwe'do' ḷawgak benne' ka' bi zej nbábḷene' ḷe'e, na' ki gaken, bi be yážjelele ḷe'e.

Kan gak katen' yeḷá' Xanžo Jesús

13 Ḷezka', lježto' ka', žénelto' nnézlele kan nak chegak benne' gat ka', nich bi gak nyache' ḷáže'le kan žaken chegak yezika' benách ka', benne' ka' bi žxen ḷáže'gake' yebangak benne' gat ka'.
14 Cha' žejḷe'žo got Jesusen', na' bebane', ḷezka' žaḷa' wxén ḷáže'žo Dios, gone' ga benne' gat ka' yeḷá'gake' tzen ḷen Jesusen', benne' ka' bejḷé'gake' chie' Ḷe'.
15 Che ḷen zzenlto' ḷe'e xtiža' Xanžon' da' znnan ki: “Žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo kate' žinže ža yeḷá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', bi chejchagžo Benne' Criston' zgá'aležo kate' góngaken benne' ka' ba gótgake'.”
16 Ki gaken dan' Xanžo na'kze žoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga, na' yenle chi'e dan' ḷen yeḷa' wnná bia' wliže', na' ḷezka' yenle chi'i wbás blo che ya'abá, na' ḷezka' yenle lozba' na' che Dios, na' yebangak benne' ka' ba gótgake', benne' ka' bejḷé'gake' che Benne' Criston'.
17 Naž žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga, wchise' žo'o tzen ḷen ḷégake' ḷo bejw ya'abá nich chejchagžo Xanžon' ḷo be'ze. Ki gaken, sóaḷentezžo Xanžon'.
18 Che ḷen, le yeyón zen lježle tole yetole kan zej nak da' ki.

5

1 Na'a, kan nak ža na' o yelen' katen' gakgak da' ki, bi žon byenen wzoja' chele ḷe'e ḷe'e yiche, lježto' ka'.
2 Ḷe'e ba nnézkzelele kan gak ža kate' yeḷá' Xanžon'. Katen' yežine', kon yeḷa'kze' kan zḷa' to benne' wbán žel.
3 Kate' nnagak benách ka': “Zga'n cháwe'žo, na' bi be gaken chežo” naž ḷa' žinte da' wžía yin' ḷégake', dan' gaken chégake'

kan zl̲a' da' z̲zaka' to no'le za' galj bi' že'n chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga katen' gak dan' žal̲a' gaken.
4 Na'a, lježto' ka', bi nchol̲-le, na' che l̲en bi žin ža na' chele ngáche'ze kan zl̲a' benne' wbán.
5 Yógo'tele nakle benách ka' che baní', na' che te ža. Bi nakžo benách ka' che žel, na' kege che da' naken chol̲.
6 Che l̲en, bi žal̲a' te yele l̲awžo kan žak chegak benne' ka' bi zej nbábl̲ene' žo'o, san žal̲a' soato' ban l̲aže', na' kwezžo cháwe'do'.
7 Benne' ka' z̲tásgake', z̲tásgake' žel, na' benne' ka' z̲zóžgekle', l̲ezka' z̲zóžgekle' žel.
8 Na'a, žo'o nakžo che te ža, na' žal̲a' kwezžo cháwe'do', dan' ba nákwžo z̲ažo da' žape chi'in žo'o, da' naken yel̲a' žejl̲é' che Dios, na' yel̲a' nži'il, na' da' žx̲en l̲áže'žo yelažo naken ka to l̲apa' ya da' žape chi'in yichjžo.
9 Ki naken dan' bzoa Dios žo'o nga, kege nich l̲a'žo gan choge' chežo gatžo, san nich yelažo dan' žx̲en l̲áže'žo X̲anžo Jesús, Benne' Criston',
10 dan' got Jesusen' l̲o wlazžo žo'o nich soažo nbanžo tz̲en l̲en L̲e' katen' yel̲é'e, l̲a'kze ba natžo o soažo nbanžo ža na'.
11 Che l̲en žal̲a' wsá' l̲áže'le lježle tole yetole, na' gon chochle lježle tole yetole kan ba žonle.

Pablo z̲zejni'ile' lježe' ka' žejl̲é'gake' che Jesús

12 Žáta'yoelto' l̲e'e, lježto' ka', si' l̲o na'le benne' ka' žóngake' x̲chin X̲anžon' gan zoale l̲e'e, benne' ka' z̲nna biá'gake' l̲e'e l̲o wláz X̲anžon', na' z̲zejní'igekle' l̲e'e.
13 L̲ezka' žáta'yoelto' l̲e'e, gaple l̲égake' ba la'ne l̲o yel̲a' nži'il chele, dan' žóngake' žin na'. Le ga'nl̲en lježle ka' cháwe'do' tole yetole.
14 L̲ezka' z̲zejni'ilto' l̲e'e, lježto' ka', nich wsa'le l̲áže'gak benne' ka' bi žóngake' žin, na' gon chochle benne' ka' žedó l̲áže'gake', na' gákl̲enle benne' ka' bi nak choch kan žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' žal̲a' gakle gax̲jw l̲aže' l̲awgak yógo'te benách ka'.
15 Le gape chi'i kwinle nich bi yebéj l̲áže'le lježle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' chel̲e, san le we' l̲aže' góntezle da' naken chawe' che lježle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.
16 Le yebétezle,
17 na' le wchál̲jl̲enteze Dios,
18 na' le yi'e L̲e': "Žóx̲keno'." Ki žal̲a' gonle ni'a che yógo'te da' žaken chele, dan' zej nak da' ki da' žénele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.
19 Bi wzóa žile da' z̲chi'le Dios Be' La'y l̲e'e,
20 na' bi wzoale chel̲a'ale x̲tiža' no benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios,
21 san le si' bia' yógo'ten. Le si' l̲o na'le da' naken chawe',
22 na' bi be gonle da' kegle.
23 Dios na'kze, Bennen' z̲ka'n žie' yichj l̲áz̲do'žo, gone' ga gakle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj l̲áz̲do'le, na' bel̲a' žen chele, na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
24 Dios žone' kan z̲nne', na' nake' Bennen' bl̲iže' l̲e'e. L̲ekze' gone' da' ki.

Pablo z̲go'e lježe' ka' l̲o na' Dios

25 L̲e'e, lježto' ka', le wchal̲jl̲en Dios, na' le nnable' gákl̲ene' neto'.
26 Le gape "Padiox̲" yógo'te lježžo ka', na' le chel̲a' l̲égake' l̲o yel̲a' nži'il chele.
27 Ni'a che X̲anžo Dios z̲chi'la' l̲e'e gol̲-le yiche ni l̲awgak yógo'te lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.
28 Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲." Nakle che X̲ažo Dios, na' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Tesalónika. Žónl̲engak Silbano, na' x̲kwide' Timoteo neda' tz̲en.

2 Z̲nnablto' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Dios choge' chegak benách dol̲a' ka' gátgake'

3 Žal̲a' yé'tezto' Dios: "Žóx̲keno'" kan nak chele l̲e'e, lježto' ka', na' nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže dot l̲i l̲aže' kan žejl̲e'le che Dios, na' kan nží'ilele lježle tole yetole.

4 Che l̲en, l̲en yel̲a' žebél z̲zenlto' benách ka' che Diosen' kan nak chele, dan' nakle z̲en l̲aže', na' žejl̲e'le che Dios l̲a'kze želbía l̲áže'gak benne' ka' l̲e'e, na' z̲záka'l̲e'ele, san z̲zóelelen.

5 Da' ki zej nak bian' nak chawe' kan z̲chi'a l̲aže' Dios benách ka'. Žwi'e latje z̲záka'le l̲e'e na'a, nich gak chazle gan z̲nna bi'e L̲e'.

6 Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e chegak benne' ka' žsaka' zí'gake' l̲e'e, na' gone' ga sáka'gak benne' ka'.

7 Yetó da' gaken, l̲e'e z̲záka'le na'a, na' yebí'i Dios chele, gone' ga yezí' l̲áže'le tz̲en l̲en neto', ža na' yel̲oé'e l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios, na' gónl̲engak wbás che ya'abá ka' L̲e' tz̲en. Zej nake' ni'a ne'e ka', na' wl̲oé'egekle' l̲aw yel̲a' wak z̲en chie'.

8 L̲a' l̲aw Benne' Criston' ža na' ka to yi' z̲en katen' yebi'e chegak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, na' bi žóngake' kan z̲nna diža' chawen' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

9 Benách ki, yebi'e chégake', na' to chi'ize chejchó'ogake' l̲o yi' gabíl. To chi'ize kwásgake' l̲aw X̲anžon', na' gan nl̲a' l̲aw yel̲a' baní' chie', na' yel̲a' wak z̲en chie'.

10 Ki gaken ža na' katen' yel̲é'e, na' wká'n z̲engak benách la'y chie' ka' L̲e', na' yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e' yebán l̲áže'gekle chie'. L̲ezka' gonle l̲e'e dan' bejl̲e'le da' bzenlto' l̲e'e kan nak che Jesusen'.

11 Che l̲en z̲cháljl̲entezto' Dios chežo, na' z̲nnablto'-ne' gon chawe'e l̲e'e, na' gákl̲ene' l̲e'e nich sáke'lele si'le dan' bl̲iže' l̲e'e nich yebél̲enlelen. L̲ezka' z̲nnablto'-ne' gone' ga gak dot l̲i l̲aže' yógo'te da' že' l̲áže'le gonle da' naken chawe', na' yógo'te žin žonle l̲o yel̲a' žejl̲é' chele chie' L̲e'. Gak gonle da' ki l̲en yel̲a' wak che Dios.

12 Ki gaken, ga'n z̲en la X̲anžo Jesús, Benne' Criston' ni'a che da' žonle l̲e'e, na' gak chele yel̲a' ba nez z̲en ni'a che da' gone' L̲e'. Gaken ki dan' nži'il Dios l̲e'e tz̲en l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

2

L̲a' l̲aw benne' yoe'e da' x̲iwe'

1 Na'a, kan nak che ža na' katen' yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' L̲e', žáta'yoelto' l̲e'e, lježto' ka',

2 nich bi we'le latje no benne' wchix̲e' l̲e'e kan nak da' wzí' l̲o na'le. Bi kwek zede yichj l̲áz̲do'le ni'a che bi da' nnagak benne' wen l̲aže' ka', cha' nnázegake' zoal̲en Dios Be' La'y l̲égake', o ni'a che bi da' gon chochgak benách ka', o ni'a che bi da' nyejw to l̲e'e yiche da' nnágake' neto' bsél̲a'ton', cha' nnágake': "Ba wdé ža na' kate' yel̲á' X̲anžon'."

3 Bi we'le latje no benne' gon l̲áže'le' l̲e'e, dan' bi žin ža na' kate' yel̲á' Jesusen' cha' bi l̲a' l̲awgak benne' zan zga'ale, benne' ka' wží'igake' che Dios, na' l̲a' l̲aw bennen' yoe'e da' x̲iwe', bennen' wsé Dios l̲o yi' gabíl.

4 Bennen', l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwine', wsejwe' x̲nezgak, na' wži'e chegak yógo'te da' zej naken che Dios o da' z̲ka'n z̲engak benách ka' l̲o yel̲a' žape Dios ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka Dios na'kze l̲o yodo' gan zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka Dios.

5 ¿Bi žejsá' l̲áže'le bzenla' l̲e'e da' ki katen' wzóal̲ena' l̲e'e?

6 Na'a, nnézlele no Benne' žsejwe' x̲nez bennen' yoe'e da' x̲iwe', nich bi l̲a' l̲awe' zga'ale kate' žinže ža chien'.

7 Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' xiwe', san ne zoa Bennen' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe' ga žinže ža yekwás kwin Bennen' žsejwe' xneze'.
8 Naž la' law benne' yoe'e da' xiwe', na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', wléj wchochje' le' len be' da' zžojen žoe'e, na' wžía yi'e le' len yela' baní' che ža yelé'e.
9 Katen' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', len yela' wak che da' xiwe' la' lawe'. Len yela' wak che da' wen laže' gone' da' zan yela' wak zen, na' da' zan da' gak biá'gaken, na' da' zan da' góngaken ga yebángekle benách ka'.
10 Len yela' wak che da' wen laže' gone' ki lawgak benne' ka' kwia yí'gake' dan' bi wzí' lo ná'gake' dot láže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'.
11 Che len Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yela' wak da' gon láže'len légake' nich chejlé'gake' da' wen lažen'.
12 Ki gaken nich bága'gak zia yógo'te benne' ka' bi bejlé'gake' da' naken dot da' li, san wyáz láže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

13 Le'e, lježto' ka', na' nži'il Xanžon' le'e, žala' yé'tezto' Dios: “Žóxkeno'” ni'a che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios le'e ža ni'te nich yelale ni'a che da' žon Dios Be' La'y, nich gakle dot chawe' law Dios, dan' žejle'le da' naken dot da' li.
14 Nich gaken ki chele, Dios na'kze bliže' le'e, nich gak gónlenle Xanžo Jesús, Benne' Criston' tzen lo baní' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da' zchaljton'.
15 Che len, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan' bcháljlento' le'e, na' bzojton' chele le'e yiche.
16-17 Znnablto' Xanžo Jesús, Benne' Criston' len Xažo Dios, gon chawe'e le'e, na' gone' ga gakle choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle, na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' zchaljle. Lekze' nži'ile' žo'o, na' benne' chežo da' žeyón zénteze žo'o, na' da' zej naken chawe' da' žxen láže'žo si'žo, da' ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žala' nnablžo Dios

1 Yetoze, lježto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', nich gak wchaljto' che Benne' Criston' nga, nich se xtiža' Xanžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale le'e.
2 Lezka' le nnable' yeslé' neto' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', dan' bi žejle'gak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Na'a, dan' žon Xanžon' kan znne', gon choche' le'e, na' gape chi'e le'e, nich bi cho'le le'e lo na' da' xiwe'.
4 Žxen láže'to' Xanžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnablto' le'e, kan ba žonlen.
5 Znnablto' Xanžon' wsé'e láže'le nich žíiželele Dios, na' gakle zen laže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

6 Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' le'e, lježto' ka', nich kwasle gan zej nnita' lježžo ka' kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le gon kan nak da' bsedlto' le'e.
7 Nnézkzelele žala' gonle kan žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be žin žonto' neto' gan zoale.
8 Bi bdawto' da' bénnzele cheto', san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó laže', bento' žin lawe' ža, na' yele, nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.
9 Ki bento' nich gakto' lawle le'e ka to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnablto' le'e bi da' gonle cheto'.
10 Lezka' katen' wzóalento' le'e, bchi'leto' le'e ki, da' znnan: “Cha' bi žénele no benne' gone' žin, bi gonnle da' gawe'.”
11 Kíte'ze znnato' dan' ženlto' nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'.
12 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' benne' ka' žóngake' ki, na' zzejni'ilto' légake' góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do', nich gak gáwgake' da' naken chégakkze'.
13 Na'a, lježto' ka', bi soa žile, góntezle da' nak chawe'.
14 Cha' no benne' bi gone' kan znna xtíža'to', da' zzojto' le'e yiche ni, le gon ga gak bia' bennen', na' bi gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'.

15 Bi žala' géklele nake' benne' bi zle'ele' le'e chawe', san le wsá' laže'e le' ka lježkzle.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe' ka'

16 Znnablto' Xanžon' wká'n žíteze' yichj lázdo'le lo yógo'te da' žonle, na' sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie' yichj lázdo'žo.
17 Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni le'e yiche: žapa' le'e "Padiox" na' naken to da' nak bian' yógo'te yiche ka' žsela'a. Kíte'ze zzoja' le'e yiche.
18 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo ži'e "Padiox" xkwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wnnakze Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'žo. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i laže' chie' gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen laže' ka'

3 Žáta'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež Éfeso, na' wchi'lo' bale benne' ka' ga na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen,

4 na' nich bi gápegake' ba la'ne diža' ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga že' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlé'gake' chie' Le'.

5 Da' žénela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich ží'igekle ležžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios.

6 Kan zej nak da' ki, bale benne' ka' bi bežójgake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li.

7 Žénegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejní'igekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

8 Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo.

9 Lezka' nnezlžo Dios bdixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe' ka', san nich nna bian' benne' ki:
Benne' ka' zží'igake' che xtiža' Dios,
benne' ka' bi žóngake' da' bsedle' Le',
benne' ka' zzóagake' Dios chela'ale,
benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios,
benne' ka' zká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,
benne' ka' žótgake' xa xná'gake',
benne' ka' žótgake' benách ka',
10 benne' ka' žóngake' da' kegle,
benne' byo ka' nníta'lengake' la' ljež benne' byoze' ka',
benne' ka' zbángake' xkwide' ka' nich góte'gake' légakbe',
benne' ka' žon láže'gake',
benne' ka' žon chóchgake' xtíža'gake' kate' žon láže'gake',
benne' ka' zží'igake' che da' chawe' da' žsedlžo.

11 Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i laže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo ži'e Benne' Criston': "Žóxkeno'"

12 Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno'" dan' bxen laže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'.

13 Ki bene' la'kze neda' wnné zi'a chie' zga'ale, na' wží́a laža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejní'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'.

14 Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i laže' chie', dan' žonen ga žejle'žo chie' Le', na' lezka' žonen ga nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.

15 Diža' dot da' li da' ni, da' zakan' si' lo na'gak yógo'te benách, na' znnan: "Jesús na'kze, Benne' Criston', ble'e yežlyó nga nich beslé' benách dola' ka'" na' beslé' neda' la'kze nakža' neda' benne' dola' ka yógo'te benách yezika' ka'.

16 Che len beyache' laže'l Jesús, Benne' Criston', neda', benne' dola', na' bloe'ele' law kan nak yela' zen laže' zen chie', nich gaka' to da' zloe'elen benách ka' kan gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', cha' chejlé'gake' chie' Le'.

17 Na'a znnia': ¡Ga'n zen Dios! ¡Le' znna biá'teze', na' batkle te chie'! Bi gak le'elžo-ne'. Nake' tlícha'tekze Dios, Bennen' nnézkzele' yógo'te. ¡Chie' Le' gákteze yela'

žape ba la'ne, na' yela' zen, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

18 Zí'na'do' Timoteo, zdia' lo no'o le' da' ni da' žsedla' nich gono' xchin Dios ka to benne' dot laže'e žeje' lo wdile, ka zej nak da' ka' wnnagak benne' ka' zga'ale kan gak chio', benne' ka' bcháljgake' da' bloe'el Dios légake'.

19 Lo yela' žejlé' chio' che Benne' Criston' žala' gono' ki, nak dot chawe' yichj lazdo'o, dan' ba bchíxgekle bale benách ka', benne' ka' bzóagake' da' žejle'žo che Benne' Criston' chela'ale.

20 Ki bengak Himeneo len Kantr, benne' ka' bdia' lo na' da' xiwe' nich wsédgekle' kan žala' góngake', nich biž nne zí'gake' che da' naken che Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žala' wcháljlenžo Dios

1 Che len da' naken blo da' zzejni'ila' benách ka' naken kan žala' wcháljlenžo Dios, na' kan žala' gáta'yoelžo Le', na' kan žala' nnablžo-ne' bi da' žiážjelžo, na' kan žala' ye'žo-ne': "Žóxkeno'." Da' ki žala' gonžo lo wlazgak yógo'te benách ka'.

2 Lezka' žala' gonžo lo wlazgak benne' wnná bia' ka', na' lo wlazgak yógo'te benne' blo ka'. Ki žala' gonžo nich gak chawe' chežo, na' nich gak kwezžo cháwe'do'. Žala' gonžo ki lo yela' žejlé' chežo che Dios, na' lo yela' li laže' chežo.

3 Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o.

4 Dios na'kze žénele' yelagak yógo'te benne' ka', na' žénele' gónbia'gake' da' naken dot da' li.

5 Toze Benne' nake' Dios, na' toze Benne' žeyone' benách ka' toze len Dios, Jesús, Benne' Criston', Bennen' golje' benách.

6 Lekze' bde kwine' lo yela' got, katen' besbaga' kwine' da' zia da' wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a che dola' da' wbága'gake'. Dios bloe'ele' law kan gok da' ni che Jesusen' katen' bžin ža chie' gote'.

7 Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda' nich wchaljan', na' nich gaka' wbás bsela' Benne' Criston', nich wsedla' benách zi'to' ka' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' naken dot da' li. Zchalja' da' li, na' bi žon laža'a.

8 Na'a, žénela' wcháljlengak benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle' Le' gáte'teze, zej nake' dot chawe', na' bi zžá'agake' ljéžgake' ka', na' bi zdil díža'gake'.

9 Lezka', žénela' gákwgak no'le ka' da' naken binlo. Da' zej nak xtan da' žala' wloé'egekle' law zej naken yela' gaxjw laže', na' yela' nak li laže', na' kege da' zpá'gake' yichj láwgake', na' da' ka' zej naken oro, na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en.

10 Da' chawe' da' žóngake' wloé'elen da' zej nake', kan žon da' žákwgake' da' naken binlo. Ki žala' gongak no'le ka' zej nónbi'e Dios.

11 Žala' ga'ngak no'le ka' žize kate' no benne' byo ne žsedle' légake', na' gákgake' gaxjw laže'.

12 Bi žonna' no'le ka' latje wsédgekle', na' bi nna biá'gake' benne' byo ka'. Žala' gá'ngake' žize gan zej ndobe benách ka' che Benne' Criston'.

13 Ki žala' gaken dan' bzoa Dios zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba.

14 Adán na', bi ben láže'le da' xiwe' le', san zo'len', ben láže'len le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da' bchi'lekze Dios légake',

15 san yelá no no'le cha' znnite'e xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan nak tlebe len da' žejle'žo che Dios, na' gonen' len yela' nži'il, na' cha' gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gakgak benne' ka' žape chí'igake' žo'o

1 Nak dot da' li dižan' dan' znnan: "Cha' že' laže' to benne' gake' benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', zdan laže'e to žin chawe'."

2 No benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston':

Žon byenen bi soa no benne' gak bi da' nnie' chie'.
Žala' soa toze zo'le.
Žala' gake' ban laže'.
Žala' gake' dot li laže'.
Žala' gake' gaxjw laže'.
Žala' wi'e latje gan ga'ngak ljeżžo ka' žíngake' liže'.

Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.
3 Bi žala' gake' benne' že'je'.
Bi žala' gake' benne' snia.
Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.
Žala' gake' ži'i laže'.
Žala' gake' zen laže'.
Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela' gape.
4 Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'.
Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan znna xtiže'e.
Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.
5 (¿Nakxkze gak to benne' gape chi'e benách ka' che Dios cha' bi žak nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'?)
6 Bi žala' gake' benne' la' wzó lawtie' nake' tzen len Benne' Criston', nich bi tetle wká'n zen kwine', na' bi gak chie' kan gok che da' xiwe', dan' bka'n zen kwinen, na' Dios bchoge' chen kwia yin'.
7 Benne' ka' bi zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žala' nne cháwe'gake' chie' nich bi soa no benne' wzóe' le' chela'ale, nich bi chejžeje' lo yelj che da' xiwe'.

Kan gakgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' žo'o

8 Lezka' benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston':
Žala' gákgake' dot li laže'.
Žala' góngake' kan znnágake'.
Žala' gákgake' benne' bi že'j ka'.
Žala' gákgake' benne' ka' bi zdángake' yela' gape.
9 Žala' gape chí'igake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.
Žala' gak dot chawe' yichj lázdo'gake'.
10 Žala' si' bia'le légake' zga'ale, na' naž si' lo ná'gake' gákgake' benne' ka' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zoa no benne' gak bi da' nnie' chégake'.
11 Lezka', no'le che chégake' žala' gákgake' dot li láže'gake', na' bi gákgake' benne' wenné che lježe'. Žala' gákgake' zen laže', na' gákgake' dot chawe' lo yógo'te da' žóngake'.
12 Benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' benách ka' che Benne' Criston':
Žala' soa toze no'le che chégake'.
Žala' nna biá'gake' binlo zí'ngake' ka', na' benne' ka' nníta'gake' lížgake' ka'.
13 Žon byenen gaken ki, dan' nzi' lo ná'gake' latje gan gápegak benách ka' xtíža'gake' ba la'ne, cha' žóngake' binlo žin da' žóngake' žáklengake' benách ka' che Benne' Criston', na' gákgakže' benne' wechóg laže' kate' zcháljgake' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

Da' bgache' che da' zka'n zenžo Dios

14 Zzoja' diža' ki chio' le', la'kze žxen laža'a yedjwía' le' bayente.
15 Cha' wžela', zzoja' da' ki chio' nich nnezlo' kan žala' gono' lawgak benách ka' nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej nake' che Dios ban, na' zej nake' choch, na' zcháljgake' da' naken dot da' li. Zej nake' ka yag ka' da' žóxgaken yo'o, na' ka da' ka' žon chóchgaken ze'e.
16 Da' li, zenle'e nak da' bgache' che da' zka'n zenžo Dios, kan nyejw le'e yiche da' znnan:
Dios bloe'e lawe', na' goke' benách.
Gok bia' nake' chawe' dan' wyoé'e Dios Be' La'y.
Blé'egekle wbás ka' che ya'abá che Dios Le'.
Wzé diža' kan nak chie' lawgak benách zi'to' ka'.
Bejle'gak benách ka' chie' Le' lo yežlyó nga.
Dios bchise' Le' ža'le gan nake' blo.

4

Benne' ka' kwej yíchjgake' da' žejle'žo che Jesús

1 Kwáselo zchalj Dios Be' La'y, znne': "Ža ze lawte ža ka' bale benách ka' wží'igake' che Benne' Criston'." Kwej yíchjgake' da' žejle'žo chie' Le'. Wzé nággake' xtíža'gak benne' ka' yó'ogake' be' wen laže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' xiwe' ka'.
2 Wzé nággake' xtíža'gak benách ka' zloé'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' zcháljgake' da' wen laže'. Ba nzid lázdo'gake' nich bi yesbagan' légake' zia.
3 Ki naken, wséjwgake' xnezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi gáwgake' da' bnezjw Dios nich yebélenlžon, da' gak gawgak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' naken dot da' li, na' žé'gake' Dios: "Žóxkeno'" kate' žáwgaken'.

4 Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi be žala' wzoažo chela'ale cha' že'žo Dios: "Žóxkeno'" kate' žawžon.
5 Žsedle xtiža' Dios žo'o, Le' yeyone' chawe' yógo'te da' žala' gawžo cha' wcháljlenžo-ne', na' nnablžo-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žežój chawe' benne' wen žin che Jesús

6 Cha' wsedlo' lješšo ka' da' ki, na' yežojo' chawe', na' gako' benne' wen žin li laže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' nsedlo' binlo kan nak che da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chi'on.
7 Bzoa chela'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' zchaljgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonen ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios.
8 Láte'ze yebélenlo' da' gono' da' gonen ga gakže wale ni'a no'o, san da' zen da' yebélenlo' da' gono' nich gako' wale lo da' naken che Dios. Da' ni naken da' yebélenlžo yežlyó nga, na' lezka' da' yebélenlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga.
9 Diža' ni naken dot da' li, na' zakan' si' lo ná'gaken yógo'te benách ka'.
10 Che len, da' zenle'e žsaka' zi' kwinžo žonžo žin, dan' žxen láže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
11 Bchi'le, na' bsedle benách ka' nich góngake' da' ki.
12 Bi žala' no benne' wzóe' le' chela'ale dan' nako' xkwide', san žala' gono' da' wloe'elen benne' ka' žejlé'gake' che Dios žala' góngake' kan žono' le'. Ki wloe'elo' légake':

Len da' zchaljo', na' len da' žono',
kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be' La'y,
kan žono' kan znno', na' kan nako' dot chawe'.

13 Kate' ne zbezo' na' zejte la'a neda' gan zo', be' láže'teze golo' yiche la'y lawgak benách ka' nníta'gake' gan zo'. Bzejní'i-gekle' da' ni, na' bsedlen légake'.
14 Bi wdío' ka'ze da' benn Dios chio', dan' benne' chio' kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios kan gaken chio', katen' bxoa ná'gake' le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wnnábgekle' Dios gon chawe'e le'.
15 Bénteze da' ki. Be' láže'teze gono' ki, nich lé'egekle yógo'te benách ka' kan zej žata' chio' da' ka' zej naken che Benne' Criston'.
16 Wdape chi'i kwino', na' wdape chi'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na' cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yelagak benne' ka' yéngekle' le'.

5

Kan žala' gon xkwide' Timoteo

1 Bi tilo' benne' byo gole ka', san bzejní'i-gekle' ka xakzo' ka'. Bzejní'il xkwide' byo ka' ka bi' bíche'kzo' ka'.
2 Bzejní'il no'le gole ka' ka xna'kzo' ka'. Bzejní'il xkwide' no'le ka' ka bi' zankzo' ka', nak dot chawe' da' zza' lažo'o.
3 Wdape ba la'ne no'le wzebe ka', no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.
4 Cha' zoa to no'le wzebe zej nnita' xkwide' chie' ka', o za'sóe' ka', žala' wsédgeklbe' góngakbe' kan žénele Dios, na' gáklengakbe' zga'ale benách ka' nníta'gake' lížgakbe' ka', na' yebí'igakbe' chegak xa xná'gakbe'. Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios.
5 Na'a, no'len' da' li nake' no'le wzebe, na' nga'ne' toze', žxen laže'e Dios, na' dot ža dot yel zcháljlene' Le', na' znnábtezle' Le' ni'a chegak benách chie' ka',
6 san no'le wzebe na', no'len' žone' kan nak da' zdan laže'e, nake' ka to no'le gat kate' ne zoe' nbane'.
7 Lezka', bchi'le benách ka' nníta'gake' gan zo', nich góngake' kan nak tlebe len da' ki, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
8 Cha' zoa no benne' bi zwawe' lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi zwawe' benách ka' nníta'gake' liže', na' zži'e che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' nbága'že' zia ka to benne' bi žejli'e che Dios.
9 Toze no'le wzebe na', no'len' ba zejže' ka chonnlalj yiz, gak bábl ene' benne' ka' žáklengakle-ne', cha' bi bka'ne' benne' byo chie' nich sóalene' yetó benne' byo.
10 Žon byenen soa no benne' wzóa lie' kan nak che no'le wzebe na' kan nak da' chawe' da' žone'. Gáklenle-ne' cha' besgole' xkwide' ka', na' cha' zwi'e gan ga'ngak lješšo ka' zá'gake' yež zi'to', na' zzíngake' liže', na' cha'

znezjwe' da' ye'j gawgak benách ka' che Dios, na' cha' žáklene' benne' ka' zzáka'gake', na' cha' žónteze' da' naken chawe'.

11 No'le wzebe ka' bi na' zéjgake' chonnlalj yiz, bi žala' bábl̲engake' no'le ka' žákl̲engakle-ne', dan' góngake' kan zdan l̲áže'zegake', na' wží'igake' che Benne' Criston', na' yénegekle' wchág ná'gake' da' yoble.

12 Cha' góngake' ki, na' bága'gake' dola' dan' wzóagake' chela'ale da' bejlé'gake' che Benne' Criston' zga'ale.

13 L̲ezka' gákgake' no'le za'wed ka', na' no'le kon želdaze' bi be žin žóngake', na' kégeze gákgake' za'wed, san l̲ezka' gákgake' no'le wenné che ljéžgake' ka', na' gákgake' benne' wedil̲e ka', na' nnágake' da' kegle.

14 Che l̲en, žénela' wchág na'gak no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka' bi nápegake' zan yiz, na' yesgólgake' x̲kwide' ka', na' wsédgekle' binlo x̲kwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che chégake', nich bi wé'gake' latje no benne' nnie' chežo, bennen' zži'e chežo žo'o, nolžo žejl̲e'žo che Benne' Criston'.

15 Ki žala' gaken, dan' ba beyálgake' bal̲e', na' žóngake' kan žénele da' x̲iwe'.

16 Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no no'le, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' žala' gákl̲ene' l̲égake', nich bi wsaka' zí'gake' benách ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benách ka' che Benne' Criston' gak gákl̲engake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.

17 Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', na' znna biá'gake' binlo, na' wdápel̲e'eže ba la'ne benne' gole ka' žóngake' žin, benne' zzégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benách ka'.

18 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' znnan: “Bi ko'o do žoa' bežen' zl̲ejba' zoa' stribe.” L̲ezka' znnan: “Benne' wen žin nake' zi si'e lazjwe'.”

19 Bi si' l̲o no'o da' znna no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zzoa lígake' dan' bene'.

20 Benne' ka' žóntezgake' dola', bdil̲-gake' l̲awgak yógo'te benách ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios.

21 Ni'a che x̲ažo Dios, na' ni'a che x̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan znnagak diža' ki. Tl̲ebe kan žala' wchi'a l̲ažo'o benách ka', na' bi gapo' ba la'ne toze benne'.

22 Bi wx̲oate no'o nitó benne', bi gono' l̲e' wen žin che Benne' Criston', nich bi bago'o tzen l̲en l̲e' dol̲a' ni'a che da' žone' cha' gone' dol̲a'.

23 Biž ye'jo' nisze. Dan' zdia' l̲i'o žala' ye'jo' láte'do' x̲is uba wal̲ nich ga'nen chawe'.

24 Dol̲a' ka' da' zej nbaga' bal̲e benách ka' l̲a' l̲áwgaken zga'ale kate' žíngake' gan wchi'a l̲aže' Dios l̲égake', na' te na' l̲a' l̲aw dol̲a' da' zej nbaga' yezika' benách ka'.

25 L̲ezka', l̲a' l̲aw žin chawe' da' bengak benách ka', na' cha' bi nl̲a' l̲awn, bi gak nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

1 Yógo'te benne' ndo'w ka' žala' gápel̲e'egake' ba la'ne benne' x̲ángake' ka' nich bi gak no benne' nne x̲iwe'e che La Dios, na' che da' bsedle' L̲e'.

2 Benne' ndo'w ka' cha' žejl̲e'gak x̲ángake' ka' che Benne' Criston', bi žala' wká'ngake' l̲égake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žala' góngakže' binlo x̲chíngake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebél̲engekle' žin chawen', na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' l̲égake'. Bsedle benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak da' ni, na' bzejní'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebél̲enlžon

3 Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che x̲anžo Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žala' gonžo kan žénele Dios,

4 zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan l̲aže'e diža' ka'ze ka' kan zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egekle benách ka' ljéžgake' ka', na' zdíl̲-l̲engake' l̲égake'. L̲ezka' diža' ki žóngaken ga znne zí'gake' chegak ljéžgake' ka', na' zza' l̲áže'gake' chégake' da' kegle.

5 L̲ezka' žóngaken ga zdil̲ díža'gak benách ka', benne' ka' bi žejní'igekle', na' bi nzi' l̲o ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha' gónl̲engake' tzen

benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne' ki.

6 Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen laže' zka'n zenžo Dios.

7 Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen' yeza'žo yežlyó nga.

8 Che len, cha' de da' gawžon, na' da' gákwžon, žala' chaz láže'žon.

9 Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake' dola', na' chéjgake' lo yelj che da' xiwe', na' lo yela' bi nnezle chégake' dan láže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítjgaken légake'. Da' ki wžía yí'gaken légake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize.

10 Dan' zdan láže'gake' yela' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle. Bale benne' ka', dan' zdan láže'gaken', ba bsángake' da' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zí'gaken légake'.

Benne' žone' xchin Jesús nake' ka benne' žeje' lo wdile

11 Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' láže'teze gono' da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejlé'teze che Benne' Criston', na' bži'il lježo' ka'. Be' laže' gako' zen laže', na' gaxjw laže'.

12 Kan žon bennen' dot laže'e žeje' lo wdile, ben žin che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' be' laže' bi wnito' yela' nban da' zejlí kanne. Bliž Dios le' nich si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejli'o che Benne' Criston', dan' wnnón' lawgak benne' zan, benne' zzoa lígake' dan' wnnón'.

13-14 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' zej nbanlen yógo'te da' zej nnitan', na' lezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo law Ponsio Pilato, zchi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žala' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nnie' chio'. Ki žala' gono' na' zejte ža la' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

15 Kate' žin ža yelá' Jesusen', Dios wloe'ele' law Le'.

Dios nake' la'y. Toze' Le' yo'o lo ne'e dot yela' wnná bia', na' znna bi'e yógo'te benne' ka' znna biá'gake', na' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka'.

16 Toze' Le' zóateze', na' zoe' lo baní' gan bi gak žin no benne' žakze chie'. Batkle ble'el no benne' Le', na' bi gak no benne' le'ele' Le'. Chie' Le' gáta'teze da' žape Le' ba la'ne, na' yela' wnná bia'. Ka'kze gaken.

17 Bchi'le benne' ka' zej nape' yela' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n zen kwíngake', na' nich bi wxén láže'gake' yela' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žala' wxén láže'gake' Dios ban, Bennen' žónnli'e yógo'te da' žebélenlžon.

18 Bchí'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yela' wnni'a li laže'. Žala' wnézjwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' láže'gake' légake'.

19 Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yela' wnni'a da' naken li laže', da' yebélengekle' ža ka' da' zá'gaken, na' gata' yela' nban li laže' chégake'.

Da' bchi'le Pablo xkwide' Timoteo

20 Ljéža'do' Timoteo, wdape chi'i da' nzi' lo no'o, na' bkwas gan zej nnita' benne' ka' zchaljgake' da' ka'ze, na' diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža' bizjw ka', da' ka' zchaljgak benne' ka' znnázegake' žákgake' da' zenle'e, na' žon láže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'.

21 Bale benách ka', benne' wzí' lo ná'gake' diža' ki, bchíxgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Znnabla' Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bsela' Benne' Criston' dan' žénele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe laže'e, wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' zoalen Jesús, Benne' Criston'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Timoteo žala' wzóa libe' che Jesús

3 Kate' zcháljlena' Dios žapa' Le' "žóxkeno'" kan nak chio' le'. Bi žsana' znnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, law Dios, Bennen' žona' xchine' dot laža'a kan bengak xa wdé chia' ka'.

4 Kate' žejsá' laža'a kan wžežo', na' žak laža'a yele'ela' le', nich gak yebela' dot laža'a.

5 Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žejsá' laža'a kan žejli'o che Benne' Criston' dot lažo'o. Xna' golo' Loida, na' xno'o Eunise, bejlé'gake' chie' Le' zgá'alegake' ka le', na' nnézkzela' lezka' le' žejli'o chie' Le' na'a.

6 Dan' naken ki, žsa'a lažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wzi'o katen' neda' bxoa na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'.

7 Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žébežo, san bennkze' Le' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yela' wak, na' ga nži'ilžo ležžžo ka', na' ga znna bia' kwinžo.

8 Che len, bi yedoe'elo' wchaljo' che Xanžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Xanžon', san benlen tzen benne' ka' zzáka'gake' dan' zzéngekle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnezjwe' yela' wak chio' nich gak gono' ki.

9 Dios na'kze beslé' žo'o, na' bliže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bliže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bliže' žo'o dan' gónekzele' Le', na' dan' be' laže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'.

10 Na'a, ba bla' dan' žonn Dios chežo, dan' bla' law ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yela' wak che yela' got, na' bloe'ele' law gak gápežo yela' nban da' zejlí kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

11 Benne' Criston' wžíe' neda' nich wchalja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'.

12 Che len zzaka'a da' ka' da' žákgaken chia' nga, san bi žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejli'a chie'. Nnézkzela' Le' nape' yela' wak nich gape chi'e da' bdia' lo ne'e na' zejte ža yelé'e.

13 Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchaljan', žala' gaken chio' to da' zloe'elen kan žala' wloe'elo' benách ka' kan žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžone'.

14 Wdape chi'i da' nak chawe', dan' nzi' lo no'o. Gak gono' ki len yela' wak che Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

15 Ba nnézkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, wléj yíchjgake' neda'. Fijelo, na' Hermójenes zej nbáblene' benne' ka'.

16-17 Znnabla' Xanžo Dios yeyache' láže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesíforo, dan' ben chochе' neda' zan chi'i. Katen' bla'a neda' lo yež Roma, dot laže'e beyilje' neda', na' bežel-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž ya nga, nžeja' do ya.

18 Znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' le' ža na' žine' law Dios. Ba nnézkzelo' kan gókene' žo'o, katen' wzoažo lo yež Éfeso.

2

Timoteo žala' gakbe' ka to benne' žeje' lo wdile

1 Na'a, zí'na'do', ben choch lazdo'o lo da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'.

2 Da' benlo' da' bchalja' neda' lawgak benne' zan, benne' ka' zzoa lígaken', bden lo na'gak benne' ka' žóngake' kan znnágake',

benne' ka' gak wsédgekle' yezika' benách ka'.
3 Žala' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan zzoelen to benne' nake' che Jesús, Benne' Criston', na' dot laže'e žeje' lo wdile.
4 No benne' žeje' lo wdile, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, nich chaz laže' bennen' wžíe' le' nich gake' benne' chie' žeje' lo wdile.
5 Lezka', no benne' chaze' lo witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žala' gone'.
6 Benne' žaz ža'ne', zga'ale' le' si'e che da' yelape'.
7 Bsa' laže' da' ni da' žapa' le', na' Xanžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.
8 Bejsá' laže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' za'só Dabí, na' wdé gote', bebane' lo yela' got. Ki znna diža' chawen' da' zchaljan'.
9 Dan' zchalja' diža' chawen', zzaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya nga ka to benne' wen da' zinnj, san bi nyejw xtiža' Dios.
10 Che len zzoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich sí'gake' baní' li laže' chie'.
11 Naken káteze znna da' ni:
Cha' nátlenžo Le', sóalenžo-ne' nbanžo.
12 Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'lenžo Le' tzen.
Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', Le' nne' bi nónbi'e žo'o.
13 La'kze bi žonžo kan znnažo, Le' žónteze' kan znne'.
Le' bi gak wché'e da' nakkze' Le'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

14 Bsa' láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che Xanžo Dios bchí'i-gekle' nich bi til díža'gake' kan zej nak diža' ka'ze ka'. Diža' ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' zzi' lo ná'gake' légaken.
15 Be' láže'teze yežojo' chawe' law Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'ele' ni'a che žin da' bene'. Žala' wkonlo' binlo žin diža' da' naken dot da' li.
16 Na'a, bkwas gan zej nnita' benne' ka' zcháljgake' da' bi zaka', na' diža' ka'ze ka', dan' žongak diža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios.
17 Segak diža' ka' da' zcháljgake' kan žzen yižwé' nozo' da' žlan. Himeneo len Fileto zej nbáblene' benne' ka' zcháljgake' ki.
18 Benne' ki bchíxgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' bale benách ka' na' zejte biž žejlé'gake' che Benne' Criston'.
19 Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle, yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."
20 To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plat, san lezka' da' zej naken yag, na' yo. Zkonlžo balen žin kwáselo, na' yebalen ga bi nak kwáselo.
21 Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwáselo, na' nich gak gonžo da' naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala' kwaszo gan žak da' kegle. Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.
22 Bzoa chela'ale da' ka' žóngaken ga se laže' no benne' da' kegle kan nak da' žaken chegak xkwide' ka'. Be' laže' gako' chawe'. Ben da' žonen ga žejli'o che Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' lježo' ka', na' da' žonen ga zgá'nlenžo' lježžo ka' cháwe'do'. Kan zej nak da' ki, benlen tzen benne' ka' zcháljlengake' Xanžon', ne nak dot chawe' yichj lázdo'gake'.
23 Na'a, lezka' bzoa chela'ale diža' ka'ze ka', na' diža' da' bi zej zakan', dan' nnézkzelo' žóngaken ga zdil díža'gak benách ka'.
24 Benne' wen žin che Xanžon' bi žala' til díža'lene' benách ka', san žala' gake' gaxjw laže' lawgak yógo'te benách. Žala' gak wsedle' benách ka', na' gake' zen laže'.
25 Lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che da' zchalje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezjwe' légake' latje yeyát láže'gake' nich gónbia'gake' da' naken dot da' li.
26 Ki yelágake' lo yelj che da' xiwe' gan zej nžeje', na' yeyákgake' chawe' nich góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gakgak benách ka' ža se l̲awte ža ka'

1 L̲ezka' žal̲a' nnezlo' da' ni: ža se l̲awte ža
ka' sáka'l̲e'egak benách ka'.
2 Kate' ža ka' nníta'gak benne' ka' góngake' ki:
Žíʼigekle' l̲a' kwíngakze', na' dan l̲áže'gake' yel̲a' gape.
Wká'n z̲en kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.
Nne zí'gake' che da' ka' zej naken la'y.
Wží'igake' che x̲a x̲ná'gake'.
Gákgake' benne' bi chaz l̲aže' ka'.
Bi góngake' kan žénele Dios.
3 Bi žíʼigekle' kan žal̲a' góngake'.
Gákgake' benne' zižje l̲aže' ka'.
Nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi nna bia' kwíngake', na' gákgake' benne' ža'a ka'.
Bi l̲é'egekle' chawe' da' naken chawe'.
4 Gákgake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.
Wl̲oé'el kwíngake' ka benne' z̲en ka'.
Žíʼigekle' da' dan l̲áže'gakze', na' kege Dios.
5 Wl̲oé'el kwíngake' ka benne' ka' zej nónbi'e Dios,
san bi soal̲en yel̲a' wak che Dios l̲égake'.
Bkwas gan zej nnita' benách ka'.
6 L̲ezka', l̲o yel̲a' wen l̲aže' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon l̲áže'gekle' no'le bi nnezle ka' nich si' l̲o na'gak no'le ka' da' žsédgekle'. No'le ka' bága'gake' dol̲a' zan, na' we' l̲áže'gake' da' ka' dan l̲áže'gakze', da' ka' bi zej zakan'.
7 Yéntezgekle no'le ka' diža' ka' da' wchal̲jgak benne' ka', san bi chejní'igekle' da' naken dot da' li.
8 Kan gokgak Janes l̲en Jambres, benne' ka' bží'igake' che Moisés, l̲ezka' gakgak benne' ki, wží'igake' che da' naken dot da' li. Gákgake' benne' chol̲ l̲aže' ka', na' chíx̲gekle' kan nak da' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.
9 Bi be sí'gakže', san gak bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' l̲awgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak Janes l̲en Jambres, benne' ka' bžia yi' Dios.

Da' bsa' l̲aže' Pablo Timoteo

10 Nnézkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' l̲aža'a gona', na' kan žejl̲i'a che Benne' Criston', na' kan naka' gax̲jw l̲aže', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan z̲zoela' da' žak chia'.
11 L̲ezka' nnezlo' kan wžía l̲áže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wz̲aka'a, da' ka' gókgaken chia' l̲o yež Antiokía, na' l̲o yež Ikonio, na' l̲o yež Listra. Da' ka' wžía l̲áže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' X̲anžo Jesusen' beslé' neda' l̲o yógo'te da' ka'.
12 Yógo'te benne' ka', benne' žénegekle' gákgake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', l̲ezka' sáka'gake' da' ka' kwia l̲áže'gak benách ka' l̲égake'.
13 Na'a, benne' wen da' z̲innj ka', na' benne' wen l̲aže' ka', góngakže' ki. Gon l̲áže'gekle' benách ka', na' benách ka' gon l̲áže'gekle' l̲égake'.
14 Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wz̲í' l̲o no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekle' le'.
15 Katen' goko' x̲kwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn l̲e'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'igeklen le' nich yeló' dan' žejl̲i'o che Jesús, Benne' Criston'.
16 Yógo'te da' ka' zej nyejwn l̲e'e yiche la'y Dios bzejni'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzójgake' da' bchal̲j Dios. Da' ka' zej nyejwn l̲e'e yiche zej zakan' nich wsédgeklen žo'o, na' wl̲oé'egeklen da' gonžo, na' yegó'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'igeklen žo'o nich gakžo chawe'.
17 Ki žóngaken, nich gak ban l̲aže' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

1-2 Ni'a che X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', z̲chi'la' le' wzenlo' benách ka' x̲tiža' X̲anžon'. L̲ekze' wchi'a l̲aže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' yel̲é'e nich nna bi'e. Be' l̲aže' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio' o bi žak chawe'. L̲o yel̲a' z̲en l̲aže' chio', bl̲oe'el dan' žongak benách ka', na' bsa' l̲áže'gake', na' bzejní'igekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o.
3 Ki žal̲a' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yéngekle' da' žaz l̲áže'zegake'. Wtóbgake' chégake' benne' ka' wsédgekle' l̲égake' da' z̲dan l̲áže'zegake'.
4 Wzóagake' chel̲a'ale da' naken dot da' li, na' si' l̲o ná'gake' diža' ka'ze ka'.
5 Na'a, žal̲a' gako' z̲en l̲aže' l̲o yógo'te da' žono'. Bzóel da' wsaka' zí'gake' le'. Bzenle

benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.

6 Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen.

7 Kan žon no benne' dot laže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'.

8 Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a laže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnen', san lezka' gonnen' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yelé'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

9 Be' laže' yidtio' ga zoa' ni,

10 dan' bsan laže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia.

11 Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yídlenbe' le' tzen, dan' nakbe' gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'.

12 Bsela'a xkwide' Tíkiko lo yež Éfeso.

13 Katen' yido', bedjwá' laže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichen' da' naken yid.

14 Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'.

15 Wdape chi'i kwino' che bennen', dan' zží'ili'e che da' zchaljžo.

16 Kate' da' nežw chi'i bla'a neda' lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen nitó benne' neda', san bsan láže'gak yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela' yebéj yichj Dios légake'.

17 Xanžon' wzóalene' neda', na' ben choche' neda' nich yeyóž wchalja' xtiže'e nich yéngeklen yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken, Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken chia' ka belá' lo na'gak beže yixe' ka'.

18 Xanžo na'kze yeslé' neda' lo yógo'te da' kegle ka', na' gape chi'e neda' kate' žintia' gan znna bi'e Le' ya'abá che Dios. ¡Ga'n zen Le' to chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

19 Wdape "Padiox" Prisila len Akila, na' lezka' benách ka' nníta'gake' liž Onesíforo.

20 Bga'n Erasto lo yež Korinto, na' bka'na' Trófimo gan nbab Mileto dan' žake' yižwé'.

21 Be' laže' yido' ga zoa' ni zga'ale kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na' Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na' yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga, žápegake' le' "Padiox."

22 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', sóalene' le'. Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Tito

1 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Tito. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston'. Bsele'e neda' nich gona' ga chejle'gak benách ka' chie' Le', benne' ka' wžekze Dios, nich gónbia'gake' da' naken dot da' li kan žala' gon no benne' nónbi'e Dios.

2 Ki naka' neda' dan' žxen laža'a ba nzi'a yela' nban da' zejlí kanne da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' Le' žonkze' da' bchebe laže'e gonen'.

3 Kate' bžin ža chen, Dios bloe'ele' law xtiže'e, da' bdien' lo na'a neda' wchaljan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' Le' Benne' Weslá chežo.

4 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Žin che Jesús da' žon Tito lo yežlyó Creta

5 Bka'na' le' lo yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', nich gákgake' dot li laže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'.

6 To benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston':
Žala' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen.
Žala' soa toze zo'le'.
Žala' chejle'gak zi'ne' ka' che Benne' Criston'.
(Bi žala' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o zží'igakbe' che xa xná'gakbe'.)

7 Bi žala' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' xchin Dios.
Bi žala' gake' benne' zide, o benne' ža'a,
o benne' že'je', o benne' wedile diža',
o benne' zdan laže'e yela' gape.

8 Žala' wnezjwe' gan ga'ngak lješšo ka' želžine' liže'.
Žala' dan laže'e gone' da' naken chawe'.
Žala' gake' benne' žejni'ile'.
Žala' gake' benne' chawe'.
Žala' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

9 Žala' gape chi'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' zží'igake' chen.

10 Ki žala' gak gone' dan' zži'igak benne' zan che xtíža'žo, benne' ka' zcháljgake' da' bi zakan', na' žon láže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' znnágake' žon byenen chog lo xpéla'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios.

11 Benne' ki, žon byenen wzóa žio' légake', dan' zchíxgake' yógo'te benách ka' nníta'gake' bíte'teze yo'o gan želyoé'e, na' žsédgekle' da' bi žala' wsédgekle'. Ki žóngake' nich sí'gakze' mežw.

12 To benne' wbáblene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchalje' lo wláz yodo' chégake', wnné':
Žon láže'tezgak benne' Creta ka'.
Zej nake' ka beko' yixe' snia ka'.
Zej nake' benne' za'wed, benne' wawle'e ka'.

13 Da' ni da' bchalje' kan zej nake' naken dot da' li. Che len bdíl-gake' nich gak li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston',
14 na' nich bi wzé nággake' diža' ka'ze ka' da' zchaljgak benne' judío ka', na' bi góngake' kan znna benách ka' žala' góngake', benne' ka' bzóagake' chela'ale da' naken dot da' li.

15 Yógo'te da' non Dios naken chawe' chegak benne' chawe' ka', san chegak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios, bi be zoalen légake' da' naken chawe', san dot da' zej nake' naken sban, na' zejte da' zbek yíchjgake', na' da' zza' láže'gake'.

16 Znnágake' zej nónbi'e Dios, san da' žóngake' bi naken tlebe len dan' znnágake', dan' zej nake' benne' bi žaz laže' ka'. Bi žóngake' kan znnágake', na' bi gak góngake' nitó da' naken chawe'.

2

Žala' wsedlžo da' naken chawe'

1 Na'a, da' zchaljo' žala' gaken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo.
2 Bsedle benne' byo, benne' gole ka':
Žala' wcháljgake' diža' chawe' ka'.
Žala' gákgake' benne' chawe' ka'.
Žala' gákgake' benne' žejní'igekle'.
Žala' chejlé'gake' che Benne' Criston' dot láže'gake'.
Žala' ží'igekle' ljéžgake' ka'.
Žala' sóegekle' da' gak chégake'.
3 Bsedle no'le gole ka':
Žala' góngake' da' žaz laže' Dios.
Bi žala' nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi žala' yé'jgake'.
Da' žóngake' žala' wsedlen da' nak chawe'.
4 Bsedle xkwide' no'le ka'.
Žala' ží'igeklbe' benne' byo che chégakbe', na' zí'ngakbe' ka'.
5 Žala' gákgakbe' no'le žejni'ile.
Žala' gákgakbe' no'le chawe' ka'.
Žala' gape chí'igakbe' da' de lížgakbe'.
Žala' gákgakbe' ži'i laže'.
Žala' gápegakbe' ba la'ne benne' byo che chégakbe'.
Žala' bi góngakbe' da' gonen ga no benne' nnie' che xtiža' Dios.
6 Bsedle xkwide' byo ka':
Žala' gákgakbe' xkwide' žejni'ile.
7 Žala' góntezo' da' naken chawe', na' ki wloe'elo' légakbe' kan žala' góngakbe'. Kan žsedlo' žala' wloe'elen nako' li laže', na' gaxjw laže'.
8 Žala' wchaljo' diža' chawe' ka' nich bi soa da' gak no benne' nnie' chen, nich yedoe'ele no benne' wži'e chen, na' bi gak nnie' chele le'e.
9 Bsedle lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zej nake' benne' ndo'w ka':
Žala' gákgake' gaxjw laže' len xángake' ka'.
Žala' góngake' yógo'te da' žaz láže'gak xángake' ka'.
Bi žala' wží'igake' che xángake' ka'.
10 Bi žala' wkache' lángake' da' naken che xángake' ka'.
Žala' wloé'el kwíngake' chawe' lo yógo'te da' žóngake'.
Yógo'te da' žóngake' žala' wloe'elen nak chawe' xtiža' Dios, Bennen' beslé' žo'o.
11 Yela' ži'i laže' che Dios ba bla' lawn lawgak yógo'te benách ka' nich yelágake'.
12 Len žsedlen žo'o biž žala' gonžo da' bi žaz laže' Dios, na' bi dan láže'žo da' naken che yežlyó nga, san žala' gakžo zen laže', na' gakžo chawe' ža ni zoažo na'a, na' gonžo kan žénekzele Dios.
13 Žala' kwezžo da' žxen láže'žo gonen ga gak yela' ba nez zen chežo, dan' gaken ža na' katen' la' law Jesús, Benne' Criston', lo baní' zen chie'. Nake' Dios zen, na' Bennen' žeslé' žo'o. Lekze' bchebe laže'e gone' da' ni.
14 Lekze' bde kwine' lo wlazžo žo'o, nich beya'we' žo'o lo yógo'te da' bi naken chawe', na' žeyone' žo'o chawe' nich gakžo benách chie' ka', na' nich yénelžo gonžo da' naken chawe'.
15 Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' len yela' wnná bia' bdil-gake'. Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' xtižo'o ka'ze.

3

Da' žala' gongak benách ka' žejlé'gake' che Jesús

1 Bsa' láže'gak lježžo ka' nich góngake' kan znnagak benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan znna xtíža'gake'. Žala' sóatezgake' góngake' da' naken chawe'.
2 Bi žala' nnégake' chegak ljéžgake' ka', na' bi žala' til díža'gake' len légake', san žala' gákgake' gaxjw laže', na' dot li laže' lawgak yógo'te benách ka'.
3 Lezka' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'ižo che Dios. Wdažo wnitlžo, na' gokžo ka benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan láže'žo, da' bi naken chawe', na' yezika' da' wyáz láže'žo. Lezka' benžo žo'o da' kegle, na' bge'elžo lježžo ka'. Bi blé'egekle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi ble'elžo lježžo ka' chawe' tožo yetožo.
4 Naž bla' law Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na' nži'ile' yógo'te benách ka'.
5 Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan' beyache' láže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene'

ga nakžo benne' kobe ka'. Napžo yela' nban kobe dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o.
6 Dios bsele'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.
7 Be' laže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' žxen láže'žo gonne' chežo.
8 Da' ni da' zzoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka' žejlé'gake' che Dios, da' ki, nich we' láže'gake' góntezgake' da' naken chawe'. Da' ni naken chawe', na' záka'le'en nich si' lo na'gak yógo'te benách.
9 Na'a, bi go'o no benne' latje wchalje' da' bi zakan', o we' laže'e kan zej nak lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', o wchalje' diža' bizjw ka', o til diže'e kan nak che da' bchi'le Moisés. Da' ki bi zej zakan', na' bi gáklengaken nitó benne'.
10 Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope la'a benách ka' che Benne' Criston', te wsó'o laže'e to yetó chi'i, cha' bi yenle' chio', na' žala' yebejle-ne' gan zdoble.
11 Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone' dola'. Ba nbage'e zia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žala' gon Tito

12 Kate' sela'a Artemas o Tíkiko gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni lo yež Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'.
13 Senas, bennen' zdie' diža' da' znna benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan zoale le'e. Begó'o légake' nez len yela' žaklen, nich bi be yážjegekle'.
14 Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da' wnézjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake' che Benne' Criston'.

Pablo len lježe' ka' zzélgake' diža' benách ka'

15 Yógo'te benne' ka' nníta'lengake' neda' žápegake' le' “Padiox.” Wdape “Padiox” benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejlé'gake' che Dios. Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox̲" Filemón

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox̲" Filemón. Lježžo, Timoteo žonl̲enbe' neda' tz̲en, na' nži'ilto' le'. Žono' le' x̲chin Benne' Criston' kan žonton' neto'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" z̲o'lo', Apia. Nake' no'le zanžo žejl̲i'e che Benne' Criston'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" z̲i'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žeje' l̲o wdil̲e, na' žonbe' x̲chine' L̲e' kan neto' žonton'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' l̲o ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.

3 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le.

Kan žon Filemón dan' žejl̲i'e che Jesús

4 Žejsá' l̲áže'teza' le' kate' z̲chál̲jl̲ena' Dios chežo, na' žápeteza' L̲e': "Žóx̲keno'."

5 Ki žona' dan' z̲žin diža' ga zoa' ni kan nži'ilo' X̲anžo Jesusen', na' kan žejl̲i'o chie' L̲e', na' kan nži'ilo' yógo'te benách ka' ba wžíe' L̲e'.

6 Z̲nnabla' Dios gone' ga gonl̲e'e žin da' z̲chal̲jo' kan nak da' žejl̲i'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie'.

7 Žebela', na' z̲zi' z̲ena' dan' nži'ilo' lježžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák l̲áže'gak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žal̲a' yenít l̲awe' Onésimo, x̲kwide' ndo'w chie'

8 Che l̲en, l̲a'kze nzi' l̲o na'a, dan' naka' wbás bsel̲a' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žal̲a' gono',

9 žáta'yoela' le' l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.

10 Žáta'yoela' le' l̲o wláz x̲kwide' Onésimo, x̲kwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che l̲en nakbe' ka z̲i'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

11 X̲kwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' l̲ezka' chia' neda'.

12 X̲kwide' ni žesel̲a'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'.

13 Gónela' gá'nl̲enbe' neda' nga, nich l̲o wlazo' le' gonbe' x̲china' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' z̲chal̲ja' diža' chawen',

14 san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak l̲ažo'o le', nich bi gon byena' gákl̲eno' neda', san gak gákl̲eno' neda' dan' žénekzelon'.

15 Bkwasljga x̲kwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'.

16 Na'a, biž gakbe' chio' ka to x̲kwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan' nakbe' bi' lježžo žejl̲e'be' che Benne' Criston', na' nži'ilžo-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žal̲a' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježzo', san ka bi' bicho'o žejl̲e'be' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

17 Che l̲en, cha' nako' toze l̲en neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne.

18 Cha' bi da' z̲ia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an.

19 Neda', Pablo, l̲en na'kza' z̲zoja' da' ni chio', z̲nnia': nedkza' chiz̲jwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': l̲ezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yel̲a' nban da' zejlí kanne.

20 Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebél̲enlo' dan' nakžo che X̲anžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejl̲i'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák l̲aža'a.

21 Z̲zoja' da' ni chio', dan' žx̲en l̲aža'a le', gono' kan z̲nna x̲tiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'.

22 L̲ezka' z̲nnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žx̲en l̲aža'a yežoja' liž ya nga, na' l̲a'a gan zoale l̲e'e dan' z̲chál̲jl̲enle Dios, na' z̲nnáblele-ne' l̲o wlaza' neda'.

Pablo z̲zoje' da' žápegake' "Padiox̲" Filemón

23 Epafras žape' le' "Padiox̲." Nyéjwl̲ene' neda' tz̲en liž ya nga dan' žone' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.

24 L̲ezka' Markos, na' Aristarko, na' Demas, na' Lukas, žápegake' le' "Padiox̲." Benne' ki žónl̲engake' neda' tz̲en žin che Benne' Criston'.
25 Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' ẔZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bcháljl̲ene' žo'o l̲o na' Ẕi'nkze'

1 Zan chi'i, na' da' zan kan ben Dios,
bcháljl̲ene' x̲a x̲to'žo ka' ža ni'te l̲o na'gak
benne' ka' bcháljgake' l̲o wlaze' L̲e'.
2 Ža ni zoažo na'a, kate' ze l̲awte, Dios
bcháljl̲ene' žo'o l̲o na' Ẕi'nkze'. Dios wn-
nakze' gape Ẕi'ne' na' yógo'te da' zej naken
chie' L̲e', na' l̲o na' Ẕi'ne' na', Dios bene'
yežlyó nga.
3 Ẕi'ne' na' nake' ka to da' žsa'ní' l̲en
yel̲a' baní' che Dios, na' kan nak Ẕi'ne' na'
zl̲oe'elen l̲aw dot da' nakkze Dios. Ẕi'ne' na'
žonkze' ga nníta'tezgak yógo'te da' zej den,
z̲konle' žin da' z̲nne' l̲en yel̲a' wak z̲en chie'.
Katen' beyóž bene' da' žeyón žo'o chawe'
l̲aw Dios dan' beké'e dol̲a' da' nbága'žo, na'
bejži'e kwit l̲i ža che Dios, Bennen' ži'e z̲nna
bi'e ža'le.

Ẕi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

4 Ẕi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá
ka' che Dios, dan' nakže blo da' lie' ka zej
nak lagak wbás la'y chie' ka', kan bzoa Dios
le' dan' nake' Ẕi'nkze'.
5 Dios batkle gože' to wbás che ya'abá
chie' kan gože' Ẕi'ne', katen' wnné':
Nako' Le' Ẕi'na'.
Bl̲oe'ela' l̲aw na'a naka' X̲o'.
Batkle bchal̲je' che to wbás che ya'abá kan
bchal̲je' che Ẕi'ne', katen' wnné':
Neda' naka' X̲e',
na' L̲e' nake' Ẕi'na'.
6 L̲ezka', katen' Dios bzoe' Ẕi'nkzen' l̲o yežlyó
nga, na' wnné':
Yógo'te wbás che ya'abá yéngekle' x̲tiža' L̲e'.
7 Kan zej nak wbás che ya'abá chie' ka',
wnné':
Zej nak wbás che ya'abá ka' ka be' da' žaken.
Zej nak wbás wen žin chia' ka' ka yi'.
8 Na'a, kan nakkze Ẕi'ne', wnné':
Gan ži'o z̲nna bi'o, nna biá'tezo', Dios.
Nak chawe' kan z̲nna bi'o.
9 Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege da' bi nak
chawe'.
Che l̲en neda', Dios chio', bdia' l̲o no'o yel̲a'
wnná bia',
na' bena' ga napžo' Le' yel̲a' žebél
ka da' napgak lježo' ka'.
10 L̲ezka' wnné':
Le', X̲an, katen' wzó l̲aw, beno' yežlyó nga,
na' l̲en na'kzo' beno' ya'abá.
11 Te chégaken, san Le', zoakzo' to chi'ize.
Yógo'te da' ka' tébgaken kan z̲teb to laže',
12 na' ka to laže' wtobo' l̲égaken,
na' chó'ngakon' ka to laže' teb,
san Le', batkle wchá' kwino'
na' batkle te chio'.
13 Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie'
kan gože' Ẕi'ne', katen' wnné':
Wžé' kwita' l̲i ža
kate' gonža' ga wzóa z̲ibgak l̲awo'
benne' ka' bi z̲lé'egekle' Le' chawe'.
14 Yógo'te wbás che ya'abá ka' che Dios zej
nake' be' wen žin ka' che Dios, na' bsel̲e'e
l̲égake' nich gákl̲engake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žal̲a' wzoažo chel̲a'ale yel̲a' žeslá

1 Che l̲en, žal̲a' we' l̲áže'l̲e'ežo da' ba
benlžo, nich bi wzoažo x̲tiža' Dios chel̲a'ale.
2 Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te l̲o na'gak
wbás ka' che ya'abá che Dios, naken dot da'
li, na' yógo'te benne' ka', benne' bi béngake'
kan z̲nna dižan', Dios bsaka' zi'e l̲égake' kan
nak tl̲ebe l̲en da' béngake'.
3 L̲ezka' bi yelažo žo'o l̲o da' wsaka' zi'
Dios žo'o cha' wzoažo chel̲a'ale yel̲a' žeslá ni.
X̲anžo na'kze bchal̲jen' zga'ale, na' benne'
ka' béngekle' chie' L̲e' bl̲oé'egekle' žo'o naken
dot da' li.
4 L̲ezka' Dios na'kze bl̲oe'ele' žo'o naken
dot da' li, dan' bene' da' ka' zej nak bian',
na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' da' zan
yel̲a' wak z̲en ka', na' benne' chežo da' ka'
zej naken che Dios Be' La'y kan gónekzele'
L̲e'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

5 Dios bi bdie' l̲o na'gak wbás ka' che
ya'abá chie' yežlyó da' zan', dan' z̲chal̲jto'
chen.
6 Na'a, kan nak da' ni, nyejw l̲e'e yiche
la'y da' wnná to benne' bzoa lien', katen'
wnné':
Dios, žebanla' dan' že' l̲ažo'o benách ka'.
Žebánl̲e'ela' dan' žákl̲eno' l̲égake'.
7 Beno' l̲égake' to chí'ido'ze yelate' gax̲jw
ka zej nak wbás ka' che ya'abá chio'.

Bzo' chegak benách ka' yela' zen, na' yela' ba
la'ne.
8 Bdio' lo ná'gake' yógo'te nich nna
biá'gaken'.
Ka' naken, katen' bdie' lo ná'gake' yógo'te,
bi be bka'ne' da' bi bdien' lo ná'gake', san
na' zejte na'a ža, bi zle'elžo yo'o yógo'ten lo
ná'gake'.
9 Nnezlžo da' goken che Jesusen'. Dios
bene' ga goke' to chí'ido'ze yelate' gaxjw ka
zej nak wbás ka' che ya'abá chien', dan'
goke' benachze nich gote', na' wzake'e lo
yela' got lo wlazgak yógo'te benách ka', dan'
be' laže' Dios žo'o nich goken ki. Dan' ben
Jesusen' da' ni, Dios bene' ga nape' yela' zen,
na' yela' ba la'ne.
10 Dios bene' yógo'te da' zle'elžo, na' žone'
ga zej nnitan'. Dios bene' kan žala' gone'
katen' bene' ga nak bia' nak Benne' Criston'
Benne' Weslá li laže' ni'a che da' wzake'e.
Ki ben Dios che Benne' Criston', Bennen'
bene' yela' žeslá nich gak yechi'e benne' zan
ya'abá che Dios.
11 Le' žeyón chawe'e benách ka' nich
gákgake' che Dios. Benne' ka' žeyón chawe'
Benne' Criston', toze nak Xágake', na'
Xakze'. Che len, Zi'n Dios bi žedoe'ele' katen'
znne' zej nake' biche'e ka'.
12 Ka nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan:
Wcháljlena' bicha'a ka' kan nako' Le', Dios.
Ga zej ndobe benách chio' ka' gola' da' we
lawa' Le'.
13 Lezka' wnné':
Wxén laža'a Dios.
Ga yoble wnné':
Le wia neda' len zi'na' ka',
Benne' ka' benn Dios chia'.
14 Che len, dan' zej nak zi'ne' ka' bela' žen,
lezka' Benne' Criston' ben kwine' kan zej
nake', na' golje' bela' žen. Ki bene' nich gok
gote', na' ka' goken beké'e yela' wnná bia'
che da' xiwe', dan' wzí' lo nan' goten benách
ka'.
15 Ki ben Benne' Criston' nich gok beslé'
yógo'te benne' ka' gókgake' ka benne' ndo'w
ka' kate' ne zej nnite'e nbángake', dan'
bžébegake' yela' got.
16 Nak bia' bi bene' ki nich gáklene' wbás
che ya'abá ka' che Dios, san nich góklene'
benne' ka' zej nake' za'só Bran.
17 Che len, ben byenen gok Benne'
Criston' kan zej nak lježe' ka', nich gake' law
Dios to bxoz blo, benne' žone' kan znne', na'
žeyache' láže'le' benách ka', na' lezka' nich
gone' da' gon ga gata' lo ne'e yeké'e dola'
da' zej nbaga' benách ka'.
18 Na'a, dan' wzáka'kze Benne' Criston',
na' dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga
bage'e Le' dola', che len nape' yela' wak
gáklene' benne' ka', žon da' xiwe' da' žénelen
gonen ga bága'gake' dola'.

3

Jesús nakže' blo ka Moisés

1 Che len, zí'na'do' ka', le'e na' nakle che
Dios dan' bliže' le'e, le wia binlo kan nak
Jesús, Benne' Criston'. Nake' wbás bsela'
Dios, na' lezka' bxoz blo che da' nzi' lo na'žo.
2 Jesusen' žone' kan znna xtiža' Dios, Ben-
nen' bzoe' Le' latje chie', na' žone' kan ben
Moisés, benne' bene' kan znna xtiža' Dios,
da' bene' lawgak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Jesusen' nakže' blo ka Moisés na', nich
ga'n zene' Le', kan nakže blo to benne' nak
chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' lo
yo'on'.
4 Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san
Dios bene' yógo'te da' zle'elžo.
5 Da' li Moisés na' bene' kan znna xtiža'
Dios lawgak benách ka' che Dios, san goke'
ka to benne' wen žin, nich bdie' da' ka'
wnnakze Dios lawgak benách ka'.
6 San Benne' Criston' nake' Zi'nkze Dios,
na' žone' kan znna xtiža' Dios. Na'a benách
ka' che Dios zej yoe'e lo ne'e Le'. Žo'o nakžo
benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na'
zejte ža ze lawte ža ka', kan žon chochžo
lázdo'žo, na' kan žebélenlžo da' žxen láže'žo.

De latje gan yezí' láže'gak benách ka' che Dios

7 Che len, nyejw le'e yiche kan wnná Dios
Be' La'y, da' znnan:
Na'a, cha' žénlele da' zchalj Dios,
8 bi gonle zide lázdo'le
kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios
katen' gónegekle' si' biá'gake' Le' lo latje
dach.
9 Gónegekle xa xto'le ka' si' biá'gake' neda'
la'kze blé'egekle' da' ka' bena' choplalj yiz.
10 Che len bža'a benách ka' wnníta'gake' ža
na',

na' wnnía': “Zchíxtezgekle' kan zza'
láže'gake'.
Bi žénegekle' yéngekle' da' žénela' góngake'.”
11 Che len bža'a légake', na' ben chocha'
xtiža'a, na' wnnía':
Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len
neda'.
12 Le gape chi'i kwinle, zí'na'do' ka', nich
bi gonle zide yichj lázdo'le nitole le'e, na'
bi kwáslenle Dios ban, na' bi wsanle žejle'le
che Dios.
13 Na'a, le wzejní'il tole yetole yógo'te ža,
kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon
laže'l da' nak dola' le'e, na' bi gonle zide
yichj lázdo'le nitole le'e.
14 Yógo'težo gónlenžo Benne' Criston' tzen
cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka',
kan wzó law žon chochžo kwinžo.
15 Ki žala' gonžo kate' ne znna xtiža' Dios:
Na'a, cha' žénlele chi'i Dios,
Bi gonle zide yichj lázdo'le,
Kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios.
16 ¿Noz benne' ka' béngekle' xtiža' Dios, na'
bží'igake' chie' Le'? Yógo'te benne' ka' bebéj
Moisés lo yežlyó Egipto béngake' ki.
17 ¿Noz benne' ka' bža'a Dios légake' choplalj
yiz? Gokgak benne' ka' béngake' dola', na'
gótgake' lo latje dach.
18 ¿Noz benne' ka' Dios ben choche' xtiže'e,
na' wnné' bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake'
tzen len Le'? Gokgak benne' ka' bi béngake'
kan znna xtiža' Dios.
19 Na'a, žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na'
dan' bi bejlé'gake' che Dios.

4

1 Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe laže'
Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie'
gan yezí' láže'žo, žala' žébežo wnitžo latje
cho'ožo ga na'.
2 Benlžo žo'o diža' chawen' kan béngekle'
légake', san dižan' da' béngekle' bi góklenen
légake', dan' bi bejlé'gake' che Dios katen'
béngeklen'.
3 Žo'o žejle'žo che Dios, na' cho'ožo latje
chie' gan yezí' láže'žo. Naken kan wnná
Dios:
Che len bža'a légake'
na' ben chocha' xtiža'a, wnnía':
“Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len
neda'.”
De latje cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Dios
tzen, la'kze beyóž ben Dios xchine' ža ni'te
katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezí' laže'e.
4 Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak
che ža gaže ža, da' znnan: “Bezí' laže' Dios ža
gaže ža lo žin da' bene'.”
5 Ga yoble znnan: “Bi chó'ogake' gan yezí'
láže'gake' tzen len neda'.”
6 Benne' ka' béngekle' diža' chawen' zga'ale,
bi wyó'ogake' ga na' dan' bi béngake' kan
znna xtiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak
benách yoble ka' ga na'.
7 Che len, lezka' bloe'el Dios to ža yoble, na'
wnné': “na'a ža.” Ka' goken, kate' ba wdé
yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan
nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Na'a ža, cha' žénlele da' zchalj Dios,
bi gonle zide lázdo'le.
8 Chela' ben Josué ga bezí' láže'gake', bi
bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen' yezí'
láže'gak benách ka' tzen len Le'.
9 Che len, nga'n latje chegak benách ka' che
Dios nich yezí' láže'lengake' Le' tzen.
10 Benne' ka' chó'ogake' gan yezí' láže'gake'
tzen len Dios, yezí' láže'gake' lo žin da'
žóngake', kan bezí' laže' Diosen' lo žin da'
bene' Le'.
11 Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezí'
láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala' wží'ižo che
xtiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake'
che Dios, na' bi wyó'ogake' ga na'.
12 Xtiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen
yela' wak. Zchogžen ka žon to ya ntoche' da'
ntochen' bežope la'al. Zchogen gan zej nžag
be' nakkzžo, na' da' zoa lo yichj lázdo'žo,
ka nak to da' chazen ga žinten lo žit lo bin.
Žonen ga nak bia' da' zbek yichjžo, na' da'
zza' láže'žo.
13 Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios
le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios nla' lawn,
na' nžojen lawe' law law Dios. Lawe' Le' žon
byenen wloe'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

14 Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente,
Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen'
nake' Jesús, Zi'n Dios. Che len žala' ga'nžo
choch lo da' nzi' lo na'žo.
15 Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak
yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken
chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga

baga' Ḻekze' doḻa' dot kan žonen da' žénelen gonen ga bágaʼžo žoʼo doḻa', san Jesusen', bi be doḻa' bene'.

16 Che ḻen, dot ḻáže'žo žaḻa' bígaʼžo gawze gan že' z̄nna bia' Dios, Bennen' žákḻene' žoʼo, na' nnablžo-ne' yeyache' ḻáže'le' žoʼo, na' ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chie', gákḻene' žoʼo kate' bi da' gaken chežo.

5

1 Dios z̄bekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bx̄oz blo, na' z̄zoe' ḻe' nich gone' da' ka' žone' ḻaw Dios ḻo wlazgak benách ka', na' nich wdíe' ḻaw Dios da' ka' z̄nézjwgake', na' bia yix̄e' ka' žótgake' ḻo bkog la'y ni'a che doḻa' da' zej nbage'e.

2 Bx̄oz blon', dan' žak chie' tḻebe kan žaken chegak yógoʼte benách ka', gak gake' z̄en ḻaže' ḻen benne' bi nnezle ka', benne' ka' z̄chíx̄gekle'.

3 Dan' nak bx̄oz blon' benachze, che ḻen žaḻa' wdíe' ḻaw Dios to bia yix̄e', bian' gote' ḻo bkog la'y, ni'a che doḻa' da' nbágaʼkze' ḻe', kan žone' ni'a che doḻa' da' zej nbaga' benách ka'.

4 Bi gak nitó benne' gon kwine' bx̄oz blo, san Dios z̄bie' no benne' žaḻa' gake' bx̄oz blo, kan wžíe' Aarón, bennen' goke' bx̄oz blo nežw.

5 Ḻezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bx̄oz Blo, san Dios bzoe' Ḻe' Bx̄oz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Ḻe':

Le' nako' Z̄i'na'.
Bzoa' Le' naʼa.

6 Ḻezka' gože' Ḻe' kan nyejw ga yoble, katen' wnné':

Le' náktezo' Bx̄oz,
kan gok Melkisedek bx̄oz.

7 Benne' Criston', katen' wzoakze' yežlyó nga, bchálj̄ḻene' Dios, na' góta'yoele' Ḻe'. Wžéžeyi'e, na' wžeže' ḻaw Dios, Bennen' gok yeslé' Ḻe' ḻo yeḻa' got, na' Dios benle' chie' dan' bžebe' Dios dot ḻaže'e.

8 Ḻa'kze goke' Z̄i'n Dios, bsedle' gone' kan z̄nna x̄tiža' Dios ni'a che da' ka' gókgaken chie', da' ka' wz̄ake'e.

9 Katen' ba gok Benne' Criston' dot kan žaḻa' gak Bx̄oz Blo, na' Dios bene' Ḻe' Benne' žeslé' to chi'ize yógoʼte benne' ka' žóngake' kan z̄nna x̄tiže'e.

10 Naž Dios bzoe' Ḻe' Bx̄oz Blo kan gok Melkisedek na' bx̄oz blo.

Žon z̄ož chežo wži'ižo che Benne' Cristo

11 Kan nak da' ni, žaḻa' wcháljḻento' ḻe'e da' zan, dan' naken zede wzejni'ilto' ḻe'e, dan' bi na' chejní'ilele.

12 Ba wdé ža žaḻa' gak wsédlele ḻe'e benách ka' x̄tiža' Dios, dan' ba bénlele scha, san žon byenen no benne' wsedle' ḻe'e da' yoble da' bi naken zede dan' ba nzi' ḻo na' no benne' z̄zo ḻawe' žejḻi'e che Benne' Criston'. Nga'nle ka to x̄kwide' že'ndo', bi'don' ne žáz̄e'be' niže', na' bi gak gawbe' yeḻa' waw choch.

13 No benne' žon byenen soa no benne' wsedle' ḻe' da' bi naken zede, nake' ka to x̄kwide' ne žáz̄e'be' niže'. Bi nsedle' kan nak tḻebe ḻen da' naken chawe'.

14 Yeḻa' waw choch naken da' žawgak benne' ka' ba zej nake' benne' waḻe ka', benne' ka' žónbia'gekle' da' naken chawe', na' da' bi naken chawe', dan' ba bkóngekle' žin yeḻa' žejní'il chégake'.

6

1 Che ḻen, bi žaḻa' wsédtezlžo da' ka' ba bsedlžo katen' wzó ḻawžo ženlžo kan nak che Benne' Criston'. Žaḻa' gólžežo ḻo yichj ḻázdoʼžo nich gakžo dot ḻi ḻaže' benách chie' ka'. Bi žon byenen wsedlžo da' yoble da' ka' bi zej naken zede:

kan žaḻa' yeyát ḻáže'žo, na'
kan biž žaḻa' gonžo da' kegle ka', na'
kan žaḻa' chejḻe'žo che Dios, na'

2 da' ka' žsedlžo kan žaḻa' yezoažo nis, na'
kan žaḻa' x̄oa naʼžo benách ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston', na'
kan yebangak benne' gat ka', na'
kan chog Dios chegak benne' wen da' z̄innj ka' gátgake' to chi'ize.

Cha' ba nsedlžo yógoʼte da' ki bi žon byenen wsédželžon.

3 Ki gonžo cha' Dios gonne' žoʼo latje.

4-6 ¿Wak gonžo ga yeyát ḻáže'gak da' yoble benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios, na' z̄ží'igake' chie' Ḻe'? Cha' bžin baní' che Dios ḻo yichj ḻázdo'gake', na' cha' wz̄í'gake' da' z̄nez̄jw Dios, na' gókgake' toze ḻen Dios Be' La'y, na' cha' wz̄í'gake' diža' chawen' che Dios, na' yeḻa' wak che da' za', na' cha' naž yebéj yíchjgake' Dios, na' wží'igake' chie' Ḻe', bi gak gonžo ga yeyát ḻáže'gake' da' yoble, dan' gaken kan wdá'gake' Z̄i'n Dios ḻe'e yag kroze

da' yoble, na' gon dítjgekle' Le' lawgak yógo'te benách ka'.
7 Benne' ka' žóngake' ki zej nake' ka yežlyón' da' zzin' nis yejw da' zbixen lawlen zan chi'i. Cha' yežlyón' znezjwn da' yebélengekle benne' ka' žá'ngaken', na' Dios žaz laže'en,
8 san cha' zzoazen lba yeche', na' bisgá', na' nga'n ditjen, na' nbaga'n zia, na' ba naken da' wzeyžon.

Da' žxen láže'žo da' žonen ga zga'nžo choch

9 La'kze zchaljto' ki, ležto' ka', nži'ilto' le'e, na' žeklto' nakle ka yežlyón' da' znézjwle'en, na' žebélenlele yela' weslá da' ba nzi'le.
10 Dios nake' chawe', na' bi gal laže'e žin chawe' da' benle, na' da' ka' benle dan' nží'ilele-ne', na' kan góklenle benne' ka' che Dios, na' zej žáklenle légake'.
11 Na'a, žénelto' we' láže'le ležle tole yetole, na' gonle ki na' zejte ža ze lawte ža ka', nich gata' chele dot da' žxen láže'le.
12 Žénelto' bi gakle za'wed, san gonle kan žongak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, na' kwezle zen laže', na' si'le da' ka' bchebe laže' Dios gonne' chežo.
13 Ki naken dan' ben choch Dios xtiže'e katen' bchebe laže'e bi da' wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa no benne' nakže' blo ka Dios, che len ben choche' xtiže'e ni'a che la' kwinze'.
14 Ki wnná Dios: "Da' li gon chawa'a le', na' gona' ga chanle'e za'só' ka'."
15 Bran na' wleze' zen laže', na' gota' chie' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'.
16 Kate' to benne' žon choche' xtiže'e, žon chochen' ni'a che to benne' nakže' blo ka le', na' da' ni zzoa žin yógo'te diža' bizjw, dan' ben choche' xtiže'e.
17 Che len katen' Dios ben choche' da' bchebe laže'e gone', ben chochen' ni'a che la' kwinze'. Bene' ki dan' gónele' wloe'ele' benne' ka' žala' sí'gake' da' bchebe laže'e wnezjwe' chégake', nakkzen, na' to chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'.
18 Dan' bchebe laže' Dios, na' dan' ben chochen', da' chopen ki batkle chá'gaken, na' kan nak chegak da' chopen ki, bi gak gon laže' Dios. Ki ben Dios nich gakkzen chežo to da' yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo Le', gata' chežo da' zbez láže'žo dan' bzoen' chežo.
19 Dan' žxen láže'žon zzoa chóchtezen yichj lázdo'žo, na' naken ka to do ya da' zzoa žin to barkw zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y dan' zoan xkóže'le laže' da' nalan' lo yodon' da' zoan ya'abá che Dios.
20 Wyó'o Jesusen' lo wlažžo žo'o gan zoa Dios ka to benne' zloe'ele' žo'o nez, na' Dios bzoe' Le' Bxoz Blo to chi'ize kan gok Melkisedek bxoz blo.

7

Jesús nake' Bxoz Blo kan gok Melkisedek

1 Melkisedek goke' benne' wnná bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke' bxoz che Dios, Bennen' zente. Kate' ne zezá' Bran, zeyeje' wdé gok wdile katen' blej bchochje' benne' wnná bia' ka', na' bžoj Melkisedek na', na' bejchage' Bran na', na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na'.
2 Bran na' bnezjwe' Melkisedek na' to kwe' che to chi kwe' che yógo'te da' wzi'e lo wdilen'. Da' zejlás la Melkisedek na' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'" na' lezka' nake' benne' znna bi'e lo yež Salem, da' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'."
3 Bi nyejw le'e yiche da' znnan wnníta'gak xa xne'e, o xa xta'we' ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote', san nake' kan nak Zi'n Dios dan' nake' to chi'ize bxoz blo.
4 Le wia nga, kan gok Melkisedek na' zen, dan' xažo Bran na'kze bnezjwe' chie' to kwe' che to chi kwe' che da' wlejen' lo na'gak benne' wnná bia' ka', benne' ka' blej bchochje' lo wdilen'.
5 Lo da' bzoj Moisés, Dios wnné' benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' bxoz ka', sí'gake' to kwe' che to chi kwe' che da' zzi'gak benách Israel ka', la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan' yógo'tegake' zej nake' za'só Bran na'.
6 Melkisedek na' bi nake' ljéžgake', san wzi'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', bennen' wzi'e da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na',
7 na' bi gak nitó benne' wži'e che da' znnan: "Bennen' nakže' blo law Dios znnable' Dios gon chawe'e bennen' nakže' gaxjw."

8 Na'a, ža ni zoažo na'a, benne' ka' zzí'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka' lezka' zej nake' benách žátgakkze', san Melkisedek na', zoa da' znnan kan nak chie', da' znnan zoe' nbane'.
9 Na'a, gak nnažo kan nak che Lebí, na' chegak za'sóe' ka', benne' ka' zzí'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka', lezka' wdízjwgake' to kwe' che to chi kwe' katen' Melkisedek na' wzi'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', xa gole wdé chégake'.
10 Ki naken dan' gak nnažo Bran na' ne noe'e Lebín', na' za'sóe' ka' li'e katen' Melkisedek na' bejchage' le', dan' bi na' gáljgake'.
11 Benách Israel ka' zzí'gake' xtiža' Moisés lo na'gak bxoz ka', benne' ka' zej nake' za'só Lebín', gan lezka' nbab Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak benách ka' dot chawe' law Dios dan' žóngake' kan znna da' bchi'le Moisés na', bi gon byenen soa yetó bxoz kan gok Melkisedek na', na' kege kan gok Aarón na'.
12 Cha' bcha' Dios kan žala' gak bxoz, na' žon byenen wché'e da' zchi'le' benách ka'.
13 Xanžon', Bennen' nyejw le'e yiche da' ki kan nak chie', nbabe' yetó kwe' za'só Israel ka naken da' nbab Lebín', na' che kwe' za'só ka' gan nbab Xanžon', nitó benne' goke' bxoz law Dios.
14 Naken ki dan' nak bia' golj Xanžon' lo kwe' ljež ka' Judá, na' Moisés na' bi bchalje' che Judá na' katen' bchalje' chegak benne' ka' žala' gákgake' bxoz ka'.
15 Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken na'a. Kan gok Melkisedek na' bxoz, ba bloe'e law yetó Bxoz, Jesusen'.
16 Benne' ni, bi nake' Bxoz dan' znna da' bsedle Moisés na' kan zej nak lježe' ka', san nake' Bxoz dan' nape' yela' wak che yela' nban da' batkle yeyožen.
17 Nyejw le'e yiche la'y da' zzoa lin chie' Le', da' znnan:
To chi'ize nako' Le' Bxoz
kan gok Melkisedek bxoz.
18 Na'a, ba wdé che diža' golen' ka žala' gak bxoz, dan' bi wdapkzen yela' wak, na' bi be gok gonen.
19 Dan' bchi'le Moisés bi gok yeyonen dot chawe' benách ka' law Dios. Na'a, ba wyó'o to da' žxen láže'žo da' nakžen chawe', da' žonen ga gak bíga'žo law Dios.
20 Katen' ben Dios ga nak Jesusen' Bxoz, ben choche' xtiže'e.
21 Bi ben choch Dios xtiže'e katen' wžíe' benne' ka' nich gákgake' bxoz ka', san katen' wžíe' Jesusen' nich gake' Bxoz, na' ben choche' xtiže'e, na' wnné':
Ben chocha' xtiža'a neda', Xano', wnnía':
"Bi wchá'a kan gona'.
To chi'ize nako' Le' Bxoz
kan gok Melkisedek bxoz."
22 Che len, Benne' Criston' nake' Bennen' žone' ga nakkze dižan' da' zka'n chawe' dan' nakžen chawe' ka gok da' nežwn'.
23 Bxoz ka' gókgake' benne' zan, dan' bi gok gá'ngake' nga dan' gótgake',
24 san dan' zóateze Jesusen', to chi'ize nake' Bxoz, na' batkle gon byenen chaz no benne' latje chie' nich gake' bxoz.
25 Che len, to chi'ize gak Jesusen' yeslé' benne' ka' zbíga'gake' law Dios, ni'a che la Jesusen', dan' zóateze' nbane', na' znne chawe'e lo wlázgake' law Diosen'.
26 Ben byenen soa to Bxoz Blo ki chežo. Nake' la'y, na' dot chawe', na' bi žónlene' benne' dola' ka' tzen, san nakže' zen ka yógo'te da' žen' ya'abá che Dios.
27 Jesusen' bi nake' kan zej nak bxoz blo ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, dan' ben byenen wdégake' žen law Dios tža tža. Bétgake' bia yixe' ka' lawe' Le' ni'a che dola' da' zej nbága'kze', na' wdé na' tlebe béngake' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'. Na'a, Jesusen', toze chi'i bdie' žen law Dios, katen' bde kwine' law Dios, na' blalje' xchenkze' ni'a che dola' da' zej nbaga' yógo'te benách ka'.
28 Lo da' bchi'le Moisés, benách ka' bi zej nake' dot chawe', zej nake' bxoz, san wdé bžin da' bchi'le Moisés ga ni, Dios ben choche' xtiže'e, na' bene' ga nak Zi'nkze' Bxoz Blo, dan' nake' dot chawe' kan žala' gak to bxoz che Dios.

8

Jesús nake' Bxoz Blo chežo

1 Na'a, kan nak da' ba wnnía', znnan ki: zoa to Bxoz Blo ki chežo, Bennen' wži'e kwit li ža che Dios gan ži'e, znna bi'e ya'abá.

2 Le' žone' žin ka Bxoz Blo lo latjen' dan' naken dot la'y, dan' naken yodon' dan' bchis Xanžo Dios, na' kege benne' ka'.
3 Dios zbie' yógo'te bxoz blo ka' nich wdégake' lawe' Le' da' ka' znézjwgak benách ka', na' lezka' xchengak bia yixe' ka'. Che len ben byenen soa da' wdé Benne' Criston' law Dios.
4 Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake' bxoz, dan' zej nníta'teze bxoz ka' nga, benne' ka' zdégake' law Dios da' ka' znézjwgak benách ka' kan znna da' bchi'le Moisés.
5 Bxoz ki žóngake' žin che to da' zloé'ezelen, dan' naken ka to bxin che dan' zoan ya'abá che Dios. Ki naken dan' wnná Dios katen' gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na' wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot kan nak dan' bloe'ela' le' law ya'a na'."
6 Na'a, Bxoz Blo chežo ni, žone' žin che da' záka'žen, na' ni'a che da' bene' Le' zoa chežo to diža' da' zka'n chawe' da' záka'žen, dan' zchaljen che to da' záka'žen, dan' bchebe laže' Dios gatan' chežo.
7 Chela' wdape dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi ben byenen soa to diža' bežope da' zka'n chawen'.
8 Na'a, Dios zloe'ele' bi beyakgak benne' ka' dot chawe' lawe' Le' katen' bchalje' dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnán:
Le wia nga, znna Xanžo Dios: "Za'gak ža ka' katen' wzóa' to diža' kobe da' wká'n chawen',
dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.
9 Bi gaken kan gok dižan' da' zka'n chawen', dan' bénlena' xa xtó'gake' ka',
ža na' bexwa' ná'gake',
na' bebéjgaka'-ne' lo yežlyó Egipto.
Dan' wléj yíchjgake' diža' chia' da' zka'n chawen',
neda' wléj yíchjgaka'-ne'." Ki znna Xanžo Dios:
10 "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen' dan' gónlena' benách Israel ka' te ža ki." Ki znna Xanžo Dios:
"Wchiza' lo yichj lázdo'gake' da' wchi'la' na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'.
Naž gaka' Dios chégake' na' légake' gákgake' benách chia' ka'.
11 Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':
Benbia' Xanžo Dios.
Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda',
gan so law no benne' nake' gaxjw,
na' zejte no benne' nake' blo.
12 Yeyache' láže'la' légake',
na' yenít lawa' da' kegle da' béngake',
na' biž chejsá' laža'a dola' da' zej nbage'e."
13 Katen' bchalj Dios che to diža' kobe da' zka'n chawen', naken dan' ba bgole diža' nežwn', na' za' te che dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

1 Na'a, kan nak dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn', wnníta'gak da' zchi'l ka' kan žala' wká'n zenžo Dios, da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y, da' bžagen dižan', goken che yežlyó nga.
2 Ki gok yo'o la'y na' da' goken yid. Lo latjen' da' wžén' lawle, dan' nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka' nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan bkwá'gake' yet xtildo' ka' law Dios.
3 Xkóže'le laže' bežope dan' nalan' lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje la'yte,
4 na' lo latjen' wzóa to bkog da' goken oro gan bzéygake' yale, na' lezka' wzóa to kak ga na', gan wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na' gokw kak na' oro, na' loe'ele kak na' wnníta'gak zíga'don' da' goken oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin' maná, len bar che Aarón, dan' beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n chawen'.
5-6 Law kak na' wnníta'gak chope wbás che ya'abá ka', da' ka' gókgaken oro, na' zej nzin' kerubín che latje gan bloe'e law Dios, na' zoagak xílgaken lawle latje gan bde bxoz blo žen che to zíla'do' ni'a che dola'. Ki bnnita' cháwe'gake' da' ki. Žáztezgak bxoz ka' lo latjen' da' žen' lawle, gan žóngake' žin chégake' che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak wchalja' na'a dot kan gokgak da' ki.
7 Lo latje bežopen', toze bxoz blo wyoé'e toze chi'i twiz twiz, na' bi'e žen, da' bdien' law Dios ni'a che dola' da' nbága'kze' le', na' lezka' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka', dola' ka' béngake' da' bi gókbe'egeklen'.

8 Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi gok la'žo law Dios na'kze kate' ne zkóngekle' žin lo latje la'yen' da' žen' lawle lo yo'o la'y da' goken yid, da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n chawen'.
9 Da' ki zej naken to da' zloé'ezelen da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake' law Dios len žen chegak bia yixe' ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok yeyóngaken yichj lázdo'gak benne' ka' dot chawe', benne' ka' bka'n zéngake' Dios ki.
10 Da' ki bloé'ezegeklen kan nak chegak da' we'j bdáwgake', na' kan žala' gon chawe' kwíngake', na' che da' bsedle Dios kan žala' gak che bela' žen chégake'. Dios bnnite' da' ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e yógo'te da' ka'.
11 Na'a, ba bedjlá' law Benne' Criston', Bennen' nake' Bxoz Blo che da' naken dot chawe', dan' bla' lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje La'y gan wyoé'e Le' naken blo, na' naken dot chawe', na' bi naken da' bengak benách ka', na' bi naken che yežlyó nga.
12 Na'a, ba wyó'o Benne' Criston' lo Latje La'yen', da' žen' ža'le, kege len xchengak beždo' ka', na' xchengak chibo ka', san len žen chekze'. Toze chi'i wyoé'e lo Latje La'yten', na' ka' goken, bene' ga belažo to chi'ize.
13 Da' li, xchengak beže ka', na' chibo ka', na' de chegak beždo' ka', bia bzéygake'-ba' law Dios, da' ka' bchébgake' lo yichjgak benne' ka' zej nbage'e dola', gok yeká'gaken dola' ka' da' zej nbaga' benách ka' nich yeyóngaken légake' chawe' lo bela' žen chégake' kan nak che yela' yodo' chégake'.
14 Na'a, xchen Benne' Criston' gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene' Le'. Na'a, xchen Benne' Criston' žeyonen yichj lázdo'žo dot chawe' lo da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga gatgak benách ka'. Ki bene' nich gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios ban.
15 Che len Jesús, Benne' Criston', nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawe', dan' gote' Le', na' beké'e dola' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' zka'n chawen'. Lezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wžíe', da' ka' zóatezgaken.
16 Kate' žat to benne', na' cha' ba bzoje' le'e yiche kan žala' chísgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan znna dan' bzojen'.
17 Kate' ba nat bennen', naž gak góngake' kan znna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan znnan.
18 Che len, diža' nežwn' da' zka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' zloe'elen zoa no benne' gote'.
19 Katen' Moisés bloe'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te xtiža' Dios, na' bexwe' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchixen nis, na' bexwe' to yíxe'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' zila' da' ne'jen xna, na' len da' ki bxite' žen dan' nchixen nisen' law yiche gan nyejw xtiže'e, na' lezka' lawgak benách ka'.
20 Naž gože' légake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' zka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan znnan."
21 Lezka' Moisés bxite' žen na' lo latje la'y da' goken yid, na' lawgak yógo'te da' bkóngekle' žin lo latje la'y nich bka'n zéngake' Dios.
22 Kan znna xtiža' Dios, yeláte'ze ka dachgak yógo'te žala' yeyón žen légaken chawe', na' cha' bi wláljgake' žen, bi yegá'a dola'.

Xchen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an dola'

23 Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' zloé'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka xchengak bia beždo' ka'.
24 Bi wyó'o Benne' Criston' lo latje la'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' zloé'ezelen kan nak dan' naken dot li laže', san wyoé'e Le' ya'abá na'kze nich gak la' lawe' na'a law Dios lo wlazžo žo'o.
25 Bxoz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, žoe'e latje la'yte twiz twiz len žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' law Dios.
26 Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san

na'a, kate' nak ža ze ḻawte ža ka', toze chi'i bḻa' ḻawe', na' to chi'ize bde kwine' ḻaw Dios, na' gote' nich beké'e doḻa' chežo.
27 Kan žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a ḻaže'e ḻégake',
28 ḻezka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' ḻaw Dios nich beké'e doḻa' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, ḻa' ḻawe' da' bežope chi'i, kege nich yeké'e doḻa', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' ẓbézgake' Ḻe'.

10

1 Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' ẓḻoé'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che ḻen, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' bḻá'gake' ḻaw Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia bežo' ka', dan' bdétezegaken' ḻaw Dios.
2 Chela' gok yeyonen ḻégake' dot chawe', na' bi bdétezgake' žen na' ḻaw Dios, dan' benne' ka' ba beyákgake' dot chawe' biž gákbe'egekle' zej nbage'e doḻa'.
3 Žen na' da' bdégake' ḻaw Dios twiz twiz benen ga bejsá' ḻáže'gake' zej nbage'e doḻa'.
4 Ka' goken dan' x̱chengak bežе ka', na' chibo ka', bi gok yeká'an doḻa'.
5 Che ḻen, kate' bḻa' Benne' Criston' yežlyó nga, gože' Dios kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẓnnan:
Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak bia
bežе ka' ḻawo' Le',
san beno' ga naka' neda' benachze.
6 Bi žaz ḻažo'o wzéy no benne' bia bežе ka'
ḻawo',
o wdé no benne' x̱chéngakba' ḻawo' ni'a che
doḻa'.
7 Naž wnnía': "Zoa' neda' nga nich gona'
kan žénelo' Le', Dios.
Naken kan nyejw ḻe'e yiche la'y kan gaken
chia'."
8 Dan' nyejw zga'ale ẓnnan: "Bi žénele Dios wdé no benne' žen chegak bia bežе ka' ḻawe' Ḻe'." Da' ni ẓḻoe'elen žo'o biž žaz ḻaže' Dios da' ni, ḻa'kze ḻo da' bchi'le Moisés gož Dios ḻégake' góngake' ki.
9 Wdé na' ẓnnan: "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios." Da' ni ẓḻoe'elen žo'o žeká' Dios dan' bdégake' ḻawe' Ḻe' zga'ale, na' ẓzoe' latje chen da' bde Ẓi'nkze' ḻawe'.
10 Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe' dan' ben Benne' Criston' kan žénele Dios katen' bde kwine' ḻawe' Ḻe' ḻo wlazžo žo'o, na' gote' toze chi'i.
11 Da' li yógo'te bx̱oz ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, ẓzégake' tža tža, na' žóngake' x̱chíngake', na' tḻebe kan žóngake', na' zan chi'i ẓdégake' x̱chengak bia bežе ka' ḻaw Dios, dan' bi gak yeká'an doḻa'.
12 Na'a, Benne' Criston', toze chi'i, to da' bdie' to chi'ize ḻaw Dios ni'a che doḻa', na' naž bejži'e kwit ḻi ža che Dios,
13 ga na' ẓbeze' ža gon Dios ga benne' ka' bi ẓḻé'egekle' Ḻe' chawe' wzóa ẓíbgake' ḻawe' Ḻe'.
14 Ni'a che toze da' bdie' ḻaw Dios, to chi'ize bene' ga zej nak benne' chie' ka' dot chawe', na' bdie' ḻégake' ḻo na' Dios.
15 Ḻezka' Dios Be' La'y ẓzoa lie' da' wnné' zga'ale, na' nyejwn ḻe'e yiche, ẓnne':
16 Ki gak dižan' da' wká'n chawen' da'
gónḻena' ḻégake'
Te ža ki. Ẓnna X̱anžo Dios:
"Wchiza' x̱tiža'a ḻo yichj ḻáẓdo'gake',
na' wzojan' ḻo yichj ḻáẓdo'gake'."
17 Wdé na' wnné':
Biž chejsá' ḻaža'a doḻa' da' wbága'gake',
na' ẓia da' béngake'.
18 Che ḻen, cha' ba begá'a doḻa', biž žon byenen bi da' wdežo ḻaw Dios ni'a che doḻa'.

Gak bíga'žo ḻaw Dios

19 Na'a, zí'na'do' ka', gak bíga'žo ḻaw Dios dot ḻáže'žo ni'a che x̱chen Jesús, Benne' Criston'.
20 Chéjḻenžo to nez kobe, da' naken ḻi ḻaže', dan' bzoa Benne' Criston', dan' ẓžinen x̱kóže'le ḻažen' da' bsejwen gan gak chó'ogake' latjen' da' nakten la'y, dan' nnažo, nezen' dan' bsaljwe' chežo dan' bdie' beḻa' žen chekze'.
21 Jesusen' nake' Bx̱oz ẓente chežo, na' ẓnna bi'e benách ka' che Dios.
22 Che ḻen gak bíga'žo ḻaw Dios dot ḻáže'žo, na' ḻo yeḻa' žx̱en ḻaže' chežo, dan' žejḻe'žo che Benne' Criston', dan' ba beyone' yichj ḻáẓdo'žo dot chawe', nich bi yesbaga' ḻáẓdo'žo žo'o ẓia, na' beyone' beḻa' žen chežo dot chawe' ḻen to nis da' záka'ḻe'en.
23 Žaḻa' soa chochžo, na' bi gak chope ḻáže'žo kan nak da' žx̱en ḻáže'žo che da' nzi'

lo na'žo, da' bchebe laže' Dios gonne' chežo,
na' Le' žone' kan znne'.
24 Žala' gon chochžo tožo yetožo, na'
gonžo ga ži'ilžo lježdo ka', na' gonžo da'
naken chawe'.
25 Bale benách biž zdóblengake' žo'o. Bi
žala' gonžo žo'o kan žongak benách ka', san
žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gónžežo ki
dan' zle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.
26 Cha' zéjlenžo žonžo dola' kate' ba
nónbia'žo da' naken dot da' li, bi be zoa da'
gak wdežo law Dios da' yeká'an dolan'.
27 Benne' ka' žóngake' ki, lo yela' zžebe
chégake' želbeze' ža chog Dios chégake'
chó'ogake' lo yi' gabíl, dan' wzéytezen benne'
ka' zží'igake' che Dios.
28 Kate' to benne' bzoe' chela'ale da'
bchi'le Moisés, bétgake' le' cha' chope
chonne benne' ka' bzoa lígake' da' bene',
na' nitó benne' beyache' láže'le' le'.
29 Na'a, cha' no benne' wzóe' chela'ale
Zi'n Dios, wzóe' chela'ale xchene' da' žon
chochen dižan' da' zka'n chawen', dan'
žeyonen žo'o chawe', na' bága'že' zia. No
benne' gone' ki wka'ne' ka'ze Dios Be' La'y,
Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo.
30 Ki gaken dan' nónbia'žo Dios, Bennen'
wnné': "Chia' neda' nak yela' žezí' wzón.
Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná
Xanžo Dios. Lezka' wnné': "Xanžon' wchi'a
laže'e benách chie' ka'."
31 Žala' žebe no benne' žala' wsaka' zi'i
Dios ban le'.
32 Le chejsá' laže' ža ka' da' ba wdégaken
katen' za' bžin baní' chele, na' bzóelele da'
zan da' bsaka' zí'gake' le'e.
33 Bliž zí'gak benách ka' le'e, na'
besbága'gake' le'e zia lawgak benách ka', na'
le'e bénlenle tzen benne' ka' wzáka'gake' ki.
34 Ka' goken dan' beyache' láže'lele benne'
ka' zej nyejwe' liž ya, na' lo yela' žebél
chele bzóelele benne' ka' wléjgake' ližle da'
ka' gota' chele. Ki benle dan' nnézlele da'
nakžen chawe', na' da' zóatezen ya'abá che
Dios zej naken chele.
35 Na'a, bi wka'nle dan' žxen láže'le, dan'
noan to da' zen da' yebí'i Dios chele.
36 Žon byenen kwezle zen laže', nich kate'
ba benle kan žénele Dios gonle, na' si'le da'
bchebe laže'e gonne' chele, kan nyejw le'e
yiche la'y, kan wnná Dios, da' znnan:
37 Yetó chí'ido'ze
la' Bennen' žala' yide',
na' bi žele'.
38 Naž no benne' nake' chawe' lawa' neda',
yelá bennen' dan' žejli'e chia' neda'.
Cha' yekwase', na' wzóe' neda' chela'ale,
biž chaz laža'a-ne'.
39 Na'a, žo'o ni bi nakžo ka benne' ka'
zkwásgake', na' zzóagake' Dios chela'ale,
na' kwia yí'gake', san žejle'žo che Benne'
Criston', na' ba nzi'žo yela' žeslá.

11

Kan žala' chejle'žo che Dios

1 Na'a, dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo
si'žo da' žxen láže'žo, na' nak bia' da' bi na'
le'elžo.
2 Ki bejle'gak xa wdé chežo ka' che Dios,
na' che len nyejw le'e yiche la'y kan goken
chégake', da' znnan: "Bežójgake' chawe' law
Dios."
3 Dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo bene' Le'
yežlyó nga len to díža'ze. Lezka', katen' ben
Dios yógo'te da' zle'elžo, bkonle' žin da' bi
na' soan.
4 Dan' bejlé' Abel, zi'n Adán, che Dios, na'
bdie' žen che bia yíxe'do' ka' law Dios, to
da' záka'žen ka da' bde Kaín, bi' bíche'be'
Abel na' law Dios, na' che len Dios bchalje'
che Abel na', na' wnné' nake' chawe', na'
wdape' ba la'ne dan' bdie' lawe' Le'. La'kze
ba nat Abel na', na' zejte na'a ža, naken kan
ne zchalje', dan' bejli'e che Dios.
5 Dan' bejlé' Enok, za'só Adán na' che
Dios, wdíe' ya'abá che Dios, na' bi gote',
na' biž blé'egekle' le', dan' Dios bechi'e le',
na' nyejw le'e yiche la'y kan nak chie', da'
znnan: "Zga'ale kate' Dios bechi'e le', Enok
na' bene' da' žaz laže' Dios."
6 Na'a, cha' bi žejle'žo che Dios, bi gak
gonžo da' žaz laže'e Le', na' nich bíga'žo law
Dios, žon byenen chejle'žo zoakze' Le', na'
žechebe' che no benne' znnable' Le' gáklene'
le'.
7 Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan žala' gak-
gak da' bi na' gekle Noé na', dan' bejli'e
che Dios, ben Noé na' kan znna xtiža' Dios,
na' bene' barkw zen na' da' nzin' Arka, na'
lo barkwn' belagak lježe' ka' tzen len le'.
Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog
chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga

gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.
8 Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan znna xtiža' Dios na', na' bezé'e laže' nich cheje' lo latjen' da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' laže' la'kze bi wnnezle' gan žala' cheje'.
9 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' lezka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' lezka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe laže'e wnezjwe' che Bran na'.
10 Ki ben Bran na', dan' bxen laže'e gata' chie' yežen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.
11 Lezka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbíž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to xkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan znna xtiže'e da' bchebe laže'e chie'.
12 Che len, la'kze Bran na' ba bgól-li'e, goljgak zanle'e za'sóe' ka', na' gókgake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego zen, na' nitó benne' bi gak wlabe' légake'.
13 Yógo'te benne' ki gótgake', na' bi wzí'gake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zí'to'ze blé'egekle' dan' žala' sí'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljgake' chen. Ka' goken, bloé'egekle' zej nake' ka benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' yežlyó nga.
14 Benne' ka' zcháljgake' ki, zloé'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'.
15 Chela' belzá' láže'gake' ki che yežlyó gan bžójgake', na' gok yeyéjgake' ga na',
16 san belzá' láže'gake' che to yežlyó da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' znnágake' nake' Le' Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.
17 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzí' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' žótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'.
18 Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Lona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nníta'gak za'só' ka'."
19 Ki ben Bran na' dan' gókbe'ele' nap Dios yela' wak yesbane'-be' lo yela' got, na' ka to da' žsaka' lebžo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.
20 Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' ža ka' da' zá'gaken.
21 Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n Jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'.
22 Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel yežójgake' lo yežlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo yežlyón' gan chejnníta'gake'.
23 Dan' bejle'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne byo', dan' blé'egekle' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' znna bi'e lo yežlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'.
24 Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n no'le Benne' Faraón, bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na'.
25 Ki benbe' dan' goklbe' gakže chawe' sáka'be' tzen len benách ka' che Dios ka yebélenlbe' to chí'ido'ze da' ka' žebélengekle benne' ka' žóngake' dola'.
26 Goklbe' záka'že wlíž zi'gak benách ka' lebe', kan gok che Benne' Criston', ka gata' chebe' yela' wnni'a chegak benách Egipto ka', dan' wzá' láže'be' che da' yebí'i Dios chebe'.
27 Wdé na', dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bžoje' lo yežlyó Egipto, na' bi bžebe' yela' zža'a che bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na', na' bzoele' kan žon to benne' zle'ele' Dios, Bennen' bi gak le'elžo-ne'.
28 Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bene' Lni Pasko' kan gož Diosen' le' gone', na' btope' žen gan žó'ogake' lížgake' ka', nich teze wbás che ya'abá ga na', bennen' žala' gote' xkwide' byo nežw ka' chegak benách

Egipto ka', na' bi gote' zi'ngak benne' Israel ka'.
29 Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, wdégake' lo yo biž gachje láwe'le nisdo' da' nzin' Nisdo' Xna. Katen' gónegekle benne' Egipto ka' tégake' ga na', na' gótgake' lo nisen'.
30 Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, kate' beyóž wdégake' dot kwit yež Jerikó tža tža gaže ža, na' byinnj ze'e da' wdape chi'in yežen'.
31 Dan' bejlé' Rahab che Dios, no'len' bnezjwe' benách ka' latje, bi gote' tzen len benách Jerikó ka', benne' ka' bi béngake' kan znna xtiža' Dios. Ka' goken chie' dan' wdape' ba la'ne benne' Israel ka', benne' ka' bedjwíalangake' da' žáklenen benách Jerikó ka'.
32 ¿Bízaže žala' nnia'? Žiažje latje wchalja' kan bengak Jedeón, na' Barak, na' Sansón, na' Jefté, na' Dabí, na' Samuel, na' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
33 Dan' bejlé'gake' che Dios, blej bchóchgake' da' zan yež zen ka', na' béngake' da' naken chawe', na' wzí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. Bséjwgake' žoá'agak beže yixe' ka'.
34 Belágake' lo yi' zen ka'. Belágake' lo na'gak benne' ka' gónegekle' gótgake' légake' len ya ntoche' ka'. Dios beyón choche' légake' kate' bedó láže'gake', na' beyák chóchgake' lo wdile. Blággake' benne' zan chegak yež zi'to' ka', benne' ka' žjake' lo wdile.
35 No'le chégake', no'le ka' wnníta'gake' ža ka', bezí'gake' xkwide' ka' che chégake' katen' bebángakbe' lo yela' got.

Yebale benne' ka' gótgake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légake', na' dan' bi gónegekle' kwáslengake' Dios, bi wzí'gake' latje wsangak benách ka' légake', nich gata' yela' yebán lo yela' got chégake', dan' gókgekle' záka'žen.
36 Yebale' bzóegekle' yela' žon ditjle, na' yela' zi' che yid, na' byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do ya.
37 Bže'egak benách ka' bale' yej, na' bchéza'gake' yebale'. Bsaka' zí'gake' légake', na' bétgake' bale' len ya ntoche'. Wdégake' nile na'le, na' gókwgake' yid zagak zila' ka', na' chibo ka'. Gókgake' benne' yache', na' belzáka'li'e, na' besbága'gak benách ka' légake' zia.
38 Ki gokgak benne' ka', na' benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga bi gókgake' zi sí'gake' yela' ba nez zen chégake'. Wdágakze' lo latje dach ka', na' law ya'a ka', na' wnníta'gakze' lo bloj ka', na' lo yežw ka' zan yo.
39 Yógo'tegake' bežójgake' chawe' law Dios dan' bejlé'gake' chie' Le', la'kze bi wzí'gake' yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'.
40 Ka' goken, dan' ba bkwez Dios chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' légake' dot chawe', žo'o ni gónlenžo légake' tzen.

12

Žala' wíažo Benne' Cristo

1 Lezka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanle'e, benne' ka' zloé'egekle' kan žejlé'gake' che Dios, che len žala' wzoažo chela'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwa'žo, na' lezka' yógo'te dola' ka' da' nzéngaken žo'o, na' lo yela' zbez zen laže' chežo, žala' gonžo xchin Dios, da' naken ka sá'le'ežo lo witje gan nyazžo.
2 Žala' wíažo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejle'žo che Dios, na' žone' ga žak dot li laže' yela' žejlé' chežo. Jesusen' wzake'e le'e yag kroze, na' bzoele' yela' žedoé'el chen, dan' gónele' si'e yela' žebél da' gata' chie', na' bejži'e kwit li ža che Dios, gan ži'e znna bi'e.
3 Le wia Jesusen', kan wzáka'li'e katen' bsaka' zi'gak benne' dola' ka' Le', nich bi yedó láže'le, na' nich bi gak chope láže'le.
4 Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone' le'e we' dan' zdíl-lenle da' naken dola'.
5 ¿Gol láže'le dan' zzejní'il Dios le'e? Nakle ka zi'nkze' ka', dan' nyejw le'e yiche da' wnné':
Zi'na', bi wzó' chela'ale da' gon Xano' Dios,
katen' wsedle wzejni'ile' le',
na' bi yebéj yichjo' Le' katen' sele' le' snia.
6 Xanžo Dios zzele' snia no benne' nži'ile',
na' žsedle zzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' lo ne'e gákgake' zi'nkze' ka'.

7 Žala' sóelele da' sel Dios le'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle zi'nkze' ka'. Bi zoa to xkwide' bi sel xabe' lebe' snia.
8 Na'a, cha' bi zzel Dios le'e snia, kan žone' chegak yógo'te zi'nkze' ka', naž nakle ka zi'n zi' ka', na' bi nakle zi'nkze Dios.
9 Yetó, katen' gokžo xkwide' ka' wnníta'gak xa xna'žo yežlyó nga, na' bzélgake' žo'o snia, san žapžo légake' ba la'ne. Ki naken, žala' gónžežo kan znna xtiža' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo.
10 Xa xna'žo ka' bzélgake' žo'o snia to chí'ido'ze ka da' gókgekle' naken chawe', san kate' Dios zzele' žo'o snia, naken to da' gáklenen žo'o, nich gakžo la'y kan nakkze' Le'.
11 Da' li bi nla' law na'a da' chawe' da' si'žon che da' zzele' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' láže'žo. Cha' we'žo latje da' zzele' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonen ga gakžo zen laže', na' ga gakžo chawe'.

De zož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

12 Che len le yeyón choch na'le ka' na' zible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'.
13 Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó laže'e, san le gon ga yeyák choche'.
14 Le we' laže' gá'nlenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle li laže' zi'nkze Xanžo Dios. Cha' bi gakle chawe' law Xanžon', bi gak lé'elele-ne'.
15 Le gape chi'i kwinle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka to yixe' sla', da' wká'n ditjen le'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'.
16 Le gape chi'i kwinle nich bi gonle nitole le'e da' bi naken chawe' o da' zka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, zi'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žala' si' lo ne'e dan' goke' xkwide' byo wale che xabe'.
17 Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab xágake' law Dios nich gon chawe'e le'. Beyache' laže'l xe' le', san bi gota' latje yeyát laže' Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.
18 Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légake' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák chol te ža dan' wžé' bejw gasj, na' gokle'e be'.
19 Béngekle' belbeže lozba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngekle' da' ki, na' góta'yoegekle' Moisés biž wchaljlen Dios légake'.
20 Ki béngake' dan' bi gok sóegekle' da' gož Dios légake', katen' wnné': "Cha' chejléj to bia yíxe'do'ze ya'a nga, žala' wžé'egake'-ba' yej, o wdégake'-ba' yag ntoche'."
21 Dan' blé'egekle' bcheble'en légake', na' Moisés wnné': "Zžébeli'a, na' žzízeli'a."
22 Na'a, žala' žébežele le'e dan' zbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios.
23 Zbíga'le gawze gan zej ndobe zi'nkze Dios, benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche da' zoan ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' zchi'a laže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakkzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légake' chawe'.
24 Zbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženít law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka da' ben xchen Abel, zi'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.
25 Che len, le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagak benne' ka' bží'igake' che bennen' bliže' légake' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha' wži'ižo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios.
26 Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe laže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxiza', san lezka' ya'abá wxiza'."
27 Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak zízegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak zízegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios.
28 Che len, dan' žala' gata' to latje chežo gan nna bia'žo, da' bi zizen, žala' ye'žo Dios: "Žóxkeno'" na' lo yela' zen laže', na' lo yela' zžebe Le' žala' wká'n zenžo-ne' kan žaz laže'e Le',
29 dan' nak Dios chežo ka to yi' da' wžía yin' da' kegle.

13

Da' žaḻa' gonžo dan' žaz ḻaže' Dios

1 Žaḻa' žíʼitezlele lježle tole yetole.
2 Le chejsá' ḻaže' žaḻa' wzoale ližle no benne' lježle, benne' ziʼton' ḻeʼe gan zoale. Kate' baḻe benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che yaʼabá ka' lížgake', ḻa'kze bi gókbe'egekle' gókgake' wbás che yaʼabá ka'.
3 Le we' ḻaže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya ka žónḻenle légake' tẓen, na' gekle ḻezka' nyéjwle liž yan'. Le we' ḻaže' benne' ka' želbía ḻáže'gak benách ka' ḻégake', kan ẓzáka'le ḻeʼe tẓen ḻen légake'.
4 Žaḻa' gaple ba la'ne yeḻa' ẓchag na', na' benne' byo ḻo yeḻa' ḻi ḻaže' chie' žaḻa' sóaḻene' ẓoʼle', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to chiʼize, na' ḻezka' gone' chegak benne' ka' ẓka'n dítjgake' yeḻa' ẓchag na'.
5 Bi dan ḻáže'le yeḻa' gape, san le chaz ḻaže' ka da' den chele na'a, dan' ba wnná Dios: "Batkle wka'na' le', na' bi kwej yichja' le'."
6 Ka' naken, gak nnažo dot ḻáže'žo dan' ẓnnan:
Xanžo Dios nake' Bennen' žákḻene' neda'.
Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.
7 Le we' ḻaže' benne' ka' žape chíʼigake' ḻeʼe, benne' ka' žsédgekle' ḻeʼe xtiža' Dios. Le wia da' chawe' da' žóngake', na' le gon kan žóngake' ḻo yeḻa' žejlé' chégake'.
8 Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chiʼize.
9 Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka da' ba nziʼ ḻo na'le, nich bi ché'gake' ḻeʼe ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj ḻáẓdo'le kan nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' žeʼj žawžo, da' bi gákḻenen benne' ka' žeʼ ḻáže'gaken'.
10 Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bkogen' da' zoaḻen diža' nežwn' da' ẓka'n chawe' dan' bḻan' zga'ale.
11 Bxoz blo che yo'o la'y na' bdie' xchengak bia beže ka' ḻo latje ḻa'yte ni'a che doḻa', san bzéygake' beḻa' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež.
12 Ḻezka' wẓaka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' ḻen xchenkze'.
13 Le choʼo chjénḻenžo Jesusen' tẓen, ḻa'kze kwejgak benách ka' žoʼo ḻo yež, na' siʼžo tẓen ḻen Ḻeʼ dan' ben dítjgekle benách ka' Ḻeʼ.
14 Bi zoa to yež chežo ḻo yežlyó nga da' zoan to chiʼize, san ẓbežžo to da' zan'.
15 Che ḻen, žaḻa' wká'n ẓéntežžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'. Da' ẓka'n ẓenžo Dios naken ka to da' ẓdežo ḻawe' Ḻeʼ. Žaḻa' yeʼžo Dios: "Žóxkeno'" niʼa che da' nake' Ḻeʼ.
16 Bi gaḻ ḻaže' gonle da' naken chawe', na' gákḻenle lježle tole yetole, dan' nak da' ni ka to da' ẓdežo ḻaw Dios da' žaz ḻaže'e Ḻeʼ.
17 Le gon kan ẓnna xtíža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chíʼigake' ḻeʼe, na' le we' latje wchíʼigekle' ḻeʼe, dan' žape chíʼigake' yichj ḻáẓdoʼle, kan žongak benne' ka' žaḻa' wḻoé'egekle' ḻaw Dios da' béngake'. Le gon ki nich góngake' žin na' ḻo yeḻa' žebél chégake', na' kege ḻo yeḻa' nyache' ḻaže' chégake', dan' bi yebélenlele žin da' góngake' ḻo yeḻa' nyache' ḻaže' chégake'.
18 Le wchaḻjḻen Dios, na' le nnable' gákḻene' neto', dan' žxen ḻáže'to' soa ži yichj ḻáẓdo'to', na' bi yesbagan' neto' ẓia, na' žeʼ ḻáže'to' góntezto' da' naken chawe'.
19 Da' nakže blo, žáta'yoela' ḻeʼe nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yeḻá'a gan zoale bayenže.

Dios žonneʼ chežo da' gákḻenen žoʼo

20 Na'a, ẓcháljḻento' Dios, Bennen' ẓka'n chawe'e žoʼo, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' ḻo yeḻa' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Ẓila', dan' bḻalje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' ẓka'n chawen', da' zoan to chiʼize.
21 Ẓnnablto'-ne' gone' ga gakle dot chawe' nich gak góntezle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Ḻeʼ, nich gone' ga gakle kan žénele' Ḻeʼ, dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. ¡Gá'nteze ẓen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.
22 Žáta'yoela' ḻeʼe, ẓí'na'do' ka', siʼ ḻo na'le diža' ni da' ẓzejni'ilen ḻeʼe, dan' láteʼdoʼze nak da' ni da' ẓzoja' chele.
23 Žaḻa' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, biʼ lježžon', liž ya, na' cha' ḻá'tebe' ga

zoa' ni, na' gónl̲enbe' neda' tz̲en yedjwíato' l̲e'e.
24 Le gape “Padiox̲” lježžo ka' žape chí'igake' l̲e'e, na' l̲ezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che L̲eze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', žápegake' l̲e'e “Padiox̲.”
25 Z̲nnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padiox̲" benne' judío ka' žej nake' che Jesús

1 Neda', Žedw, žapa' l̲e'e "Padiox̲." L̲e'e na' nbábl̲enle chežinno kwe' lježgak benách Israel ka', na' náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen žin che Dios, na' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

Dios žonne' yel̲a' žejní'il chežo

2 Z̲í'na'do' ka', kate' gak bi da' gaken chele dan' si' bian' l̲e'e, žal̲a' yebélele dot l̲áže'le
3 dan' nnézkzelele, kate' bi da' žaken chele da' z̲zi' bian' l̲e'e kan žejl̲e'le che Benne' Criston', da' ni žsedlen l̲e'e gakle z̲en l̲aže' kate' z̲záka'le.
4 Le we' l̲aže' gak dot l̲i l̲aže' yel̲a' z̲en l̲aže' chele, nich gakle benne' žejní'igekle', na' bi be yážjelele che da' ki.
5 Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, benne' bi žejni'ile' da' ki, žal̲a' nnable' Dios, na' Dios na'kze wnez̲jwe' yel̲a' žejní'il chie', dan' z̲nez̲jwe' dot l̲aže'e chegak yógo'te benách ka', na' bi žek zi'le' gonnen' chežo.
6 Na'a, no benne' bi da' z̲nnable' Dios, žon byenen chejl̲i'e chie' L̲e', na' bi gak chope l̲aže'e. No benne' žak chope l̲aže'e, žaken chie' kan žak che bebe da' zejzen l̲aw nisdo' katen' žak be' da' z̲tan nisen', na' nisen' z̲chen' nile na'le.
7 No benne' žaken chie' ki bi gak wx̲én l̲aže'e bi da' si'e da' wnez̲jw X̲anžon' chie'.
8 Bennen' z̲da l̲aže'e bi z̲žel̲-le' nakle gone'.
9 Cha' zoa no benne' lježžo, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' no no nake' yežlyó nga, žal̲a' yebele' dan' ba nake' benne' zaka' l̲aw Dios.
10 Benne' lježžon', benne' nape' yel̲a' wnni'a, žal̲a' yebele' kate' žon Dios ga biž žx̲en l̲aže'e dan' nape'. No benne' žx̲en l̲aže'e yel̲a' wnni'a chie', gak chie' kan žak che yeje yíx̲e'do', l̲a' z̲dete chen.
11 Ki naken, dan' gak che bennen' kan žak che yeje yíx̲e'don', katen' z̲l̲a' wbíž, na' z̲zeyl̲e'en, na' l̲a' z̲bižte yix̲en', na' z̲yinnj yéjedo' chen, na' z̲nitle yel̲a' x̲tan chen. L̲ezka' gaken che bennen' nape' yel̲a' wnni'a, nitle' kate' ne žone' žin žilje' yel̲a' wnni'a na'.

Da' z̲zi' bia' žo'o

12 Ba nez z̲en gaken che bennen' z̲zoele' da' z̲zi' bia' l̲e'. Kate' ba bežoje' chawe', na' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie', da' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' L̲e'.
13 Kate' bi da' žak chežo da' žonen ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žal̲a' nnažo: "Dios z̲zi' bi'e žo'o nich gonžo da' kegle." Dios bi z̲zi' bi'e nitó benne' nich gone' da' kegle.
14 Na'a, cha' no benne' zoa bi da' žak chie' da' z̲zi' bian' l̲e' nich gone' da' kegle, žaken ki dan' z̲ze l̲aže'e da' kegle, na' da' ni benen ga gónele' gone' da' kegle.
15 Da' z̲ze l̲áže'žo da' kegle žonen ga žonžo dol̲a', na' kate' ba benžo dol̲an', l̲a' dol̲a' na'ze žesbagan' žo'o z̲ia, da' gonen ga gatžo.
16 Z̲í'na'do' ka', bi gon l̲aže'l kwinle.
17 Yógo'te da' naken chawe', na' yógo'te da' naken dot da' li, da' ka' z̲zi'žo, zá'gaken zaka' ža'le, na' z̲žójgaken gan zoa X̲ažo Dios, Bennen' bene' da' ka' želyép yes ya'abá, da' ka' z̲chá'gaken, san L̲e' bi z̲cha' kwine', na' bi z̲che'e kan žone', na' žónnteze' da' naken chawe' chežo.
18 Kan žénekzele Dios, bene' ga nakžo benách kobe chie' ka'. Bkonle' žin diža' chien' da' naken dot da' li, nich gakžo ka to wel̲áp nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka' benkze' L̲e'.

Da' z̲ka'n z̲enžo Dios da' naken dot l̲i l̲aže'

19 Che l̲en žapa' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', yógo'tele žal̲a' soale yénlele, san bi žal̲a' nnétele, na' bi žá'atele.
20 Bennen' l̲a' z̲žá'atie' bi žone' da' naken chawe' l̲aw Dios.
21 Che l̲en, le wzóa chel̲a'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanl̲e'en yežlyó nga, na' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' le gon choch dižan' da' yo'on l̲o yichj l̲ázdo'le, dan' gak gonen ga yelale.
22 Na'a, le gon kan z̲nna diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, l̲a' kwínzele gon l̲áže'lele.
23 No benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to benne' z̲wie' l̲awe' l̲o yej wan,

24 dan' ẕwia kwine', na' zeyeje', na' l̲a' žal̲
láže'tie' kan ẕnne'e.
25 Na'a, no benne' bi žal̲ laže'e da' ženle',
san ẕzi' l̲o ne'e da' wnnakze Dios da' naken
dot da' l̲i, da' gak gonen ga yelažo, na' cha'
ga'ne' choch, na' gónteze' kan ẕnna x̲tiža'
Dios na', gak chawe' che bennen' l̲o yógo'te
da' žone'.
26 Cha' no benne' ládjwle l̲e'e žekle' nak l̲i
laže' kan ẕka'n ẕene' Dios, san cha' bi žape
chi'e lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon
laže'l kwine', na' bi žaz laže' Dios kan ẕka'n
ẕen bennen' L̲e'.
27 Da' ẕka'n ẕenžo Dios, da' naken dot da'
li, na' da' naken l̲i laže', naken gákl̲enžo
x̲kwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo
toze l̲en da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žal̲a' gak tl̲ebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

1 Ẕí'na'do' ka', cha' žejl̲e'le che X̲anžo
Jesús, Benne' Criston', Benne' ẕente, bi žal̲a'
wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'.
2 Cha' chaz to benne' gan ndoble l̲e'e, na'
ngo'e x̲ben ne'e da' naken oro, na' nakwe'
laže' da' záka'l̲e'en, na' cha' chaz yetó benne'
yáche'do', na' nakwe' laže' ka'ze,
3 na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe'
laže' da' záka'l̲e'en, na' ye'le-ne': "Wže'l̲en
neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne'
yáche'don': "Na'ze wzé" o ye'le-ne': "Wžé' l̲o
yo nga."
4 Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba
la'ne to to lježle, na' gon kwinle ka to benne'
ẕchi'a laže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan
sa' l̲áže'le.
5 Ẕí'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios
wžekze' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó
nga, nich gata' yel̲a' wnni'a chégake' l̲awe'
L̲e' dan' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na'
gata' latje chégake' gan ẕnna bi'e L̲e'. Gata'
chégake' dan' bchebe l̲aže' Dios wnezjwe'
chegak benne' ka' zej nži'ile' L̲e'.
6 L̲e'e ẕka'nle benách yache' ka' ka'ze, na'
žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne'
wnni'a ka' žsaka' zí'gake' l̲e'e, na' ẕkóngekle'
l̲e'e žin. L̲ezka' ẕdégake' l̲e'e l̲o na'gak benne'
yolawe' ka'.
7 Benne' wnni'a ka' l̲ezka' ẕnne zí'gake' che
la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'l̲e'en, na'
kan nzi' le' Ẕi'n Dios l̲ezka' l̲e'e nzi' lale ẕi'n
Dios dan' nakle toze l̲en L̲e'.
8 Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak
da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan'
nyejwn l̲e'e yiche, na' ẕnnan: "Žal̲a' ži'ilo'
lježo' kan nži'il kwino'."
9 Na'a, cha' ẕcha'le kan žaple ba la'ne to to
benne', žonle dol̲a', na' nbága'le ẕia l̲o x̲tiža'
Dios, dan' bi žonle kan ẕnna x̲tiže'e.
10 Cha' žon to benne' dot kan ẕnna x̲tiža'
Dios, san cha' wchix̲le' kan nak toze da'
ẕnna x̲tiže'e, ba nbage'e ẕia che dot da' ẕnna
x̲tiže'e.
11 Dios na'kze wnné': "Bi gono' dol̲a' da'
ẕka'n ditjen yel̲a' ẕchag na'" na' l̲ezka' wnné':
"Bi goto' benách ka'." Na'a, cha' bi žono'
dol̲a' da' ẕka'n ditjen yel̲a' ẕchag na', san
žoto' benách ka', nbago'o ẕia che dot da'
wnnakze Dios.
12 Kan nnale, na' kan gonle, žal̲a' gonle
dot kan žal̲a' gongak benne' ka' wchi'a laže'
Dios l̲égake' kan ẕnna x̲tiže'e, da' bchal̲je'
nich yelažo.
13 Benne' ka' bi žeyache' l̲áže'gekle'
ljéžgake' ka', wchi'a laže' Dios l̲égake', na'
bi yeyache' l̲áže'le' l̲égake', san benne' ka'
žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka' yežójgake'
chawe' kate' Dios wchi'a laže'e l̲égake'.

Da' žal̲a' gonžo dan' žejl̲e'žo che Jesús

14 Ẕí'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne'
nnaze': "Žejl̲i'a che Benne' Criston'" san bi
žone' da' naken chawe'. Bi gak yelá bennen'
cha' nnaze' žejl̲i'e chie' L̲e'.
15 Cha' zej nnita' lježžo ka' žejl̲é'gake' che
Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake',
na' bi de da' gáwgake',
16 na' cha' to benne' ládjwle l̲e'e ye'ze'
l̲égake': "Binlo le yeyéj ližle; ba beljle" san
cha' bi be wnezjwe' chégake' dan' želyážjele',
bi gókl̲ene' l̲égake'.
17 L̲ezka' žaken che no benne' ẕnnaze' žejl̲i'e
che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej
nak bian' nak l̲i laže' kan žejl̲i'e chie' L̲e', bi
be zaka' yel̲a' žejl̲é' chien'.
18 Wak no benne' yi'e lježe': "Le' ẕnno'
žejl̲i'o che Benne' Criston', na' neda' žona'
da' naken chawe'. Bi gak wl̲oe'elo' neda'
žejl̲i'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da'

naken chawe' da' žono'. Neda' wloe'ela' le' žejli'a chie' Le' ni'a che da' naken chawe' da' žona'."
19 Le' znno' žejli'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' znno'. Lezka' žejle'gak be' xiwe' ka' zoe' Le', na' žzízegaken dan' zžébegaken Le'.
20 Le', benne' bi be nnezlo'. Žala' nnézkzelo' cha' zoa no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yela' žejlé' chien'.
21 Nak bia' Bran, xažo wdé, bežoje' chawe' law Dios ni'a che da' bene', katen' bdie' xkwide' Isaak chien' law Dios. Bdie'-be' kan žongak benách ka' zdégake' da' zzéygake' law Dios, la'kze bi bzeye'-be'.
22 Na'a gak nnézlele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejli'e che Dios. Che len nak bia' gok li laže' kan bejli'e che Dios ni'a che dan' bene'.
23 Ki goken, na' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios ble'ele' da' bene' ka to da' benen ga beyake' chawe' lawe' Le'." Che len wzí' le' "Ljež Dios."
24 Na'a, zlé'ekzelele nak bia' žežój chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' znnaze' žejli'e che Dios.
25 Lezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. Lezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wíalan ka', na' góklene' légake' nich beyéjgake' nez yoble.
26 Kan žak che bela' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, lezka' nak che da' žejle'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' znna lóže'žo

1 Zí'na'do' ka', bi gonte kwinle benne' wsedle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a laže' Dios žo'o zí'le'eže, nolžo žsedlžo benách ka' cha' bi gonžo kan žala' gonžo.
2 Yógo'težo žonžo da' zan da' zchíxelžon. Cha' bi zchixle no benne' lo da' zchalje', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' lo yógo'te da' žone'.
3 Kate' zgo'ožo ya žoá'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo légakba' nich góngakba' žin chežo.
4 Le wia lezka' kan žak chegak barkw ka'. La'kze nakle'e zen to barkw, na' žakle'e be' da' zzejen barkwn', san to da' kwíde'ze nak xne'e yag barkwn' da' zzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en.
5 Lezka' nak lóže'žo. La'kze to da' do'ze naken, da' zen naken da' znna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. La'kze to yí'do'ze zbibžo, wak wzeyen to ya'a zen.
6 Lezka' lóže'žon' naken ka to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga znna lóže'žon', na' dan' naken toze len bela' žen chežo, che len žonen ga zbaga' zia dot da' nakžo. Naken ka zbek yi' da' znna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo zia lo yógo'te da' žonžo, na' dan' ki znna lóže'žon', naken kan žala' yi' da' bxen da' xiwe'.
7 Yógo'te bia yixe' ka', bia zdágakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba', na' bia ka' žzobe kwíngakba' lo yo, na' lezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' lo nisdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga légakba',
8 san bi gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' znna lóže'žo da' kegle, na' bi gak no benne' wsejwe' xnezen, na' znnale'e lóže'žon' da' naken ka nis snia che bele snia ka'.
9 Len la' lóže'žo na'ze žliž cháwe'žo Xažo Dios, na' lezka' žliž ditjžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' Le'.
10 Ki naken, len la' lóže'žon' žliž cháwe'žo benne' ka', na' žliž ditjžo benne' ka'. Zí'na'do' ka', bi žala' gonžo ki.
11 Cha' zoa to ga žal nis dzi', bi žal nis zene' la' na'ze.
12 Zí'na'do' ka', to yag higo bi gak kwian da' zbia yag olibo, na' lezka', to lba uba bi gak kwian da' zbia yag higon'. Lezka', bi gak gal nis zene', na' nis dzi' nitó gan žal nis.

Yela' žejní'il da' naken dot li laže'

13 Cha' zoa to benne' ládjwle le'e, benne' žake' da' zenle'e, na' žejní'ile'ele', lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wloe'ele' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'.
14 Na'a, cha' zgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n zengak benách ka' le'e, bi žala' wká'n zen kwinle kan nak yela' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon laže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.

15 Yela' žejní'il ki bi naken da' znezjw Dios,
san che yežlyó nga naken, na' che benách
ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' xiwe'.
16 Benne' ka' zgé'egekle' ljéžgake' ka', na'
žénegekle' wká'n zengak benách ka' légake',
lezka' želdíl diže'e, na' žóngake' yógo'te da'
kegle ka'.
17 Benne' ka' zej nape' yela' žejní'il da'
znezjw Dios:
Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze'
cháwe'do'.
Zej nake' zen laže', na' zej nake' gaxjw laže'.
Žeyache' láže'gekle' benách ka', na' zej nake'
ži'i laže'.
Nak tlebe kan zchi'a láže'gake' ljéžgake' ka'.
Bi znnégake' chegak ljéžgake' ka'.
18 Benne' ka' že' láže'gake' wká'n cháwe'gake'
da' žaken, zgá'ngake' cháwe'do', nich gak
chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape

1 ¿Biz chen' zdil-le, na' zdil díža'le? Ki žaken
chele dan' zdan láže'le da' zan da' zdan láže'le
to tole, na' che len zdíl-lenle lježle ka'.
2 Da' zan da' žénelele, na' dan' bi zzi'len,
che len žotle benách ka'. Zze láže'le da' zej
nap lježle ka', na' dan' bi zzi'len, che len zdil
díža'le, na' zdil-le. Bi zzi'le da' žénelele, dan'
bi znnablen law Dios.
3 La'kze zoa bi da' znnable, bi be zzi'le, dan'
bi nak chawe' kan znnablen, dan' žénelele
da' znnablen nich wkónlelen žin kan žaz
láže'zele.
4 Le'e, benne' ka' ba wléj yichjle Dios,
¿Bi nnézlele cha' zka'n zenle da' ka' zej nni-
tan' yežlyó nga, ba beyakle ka to benne' bi
zle'ele' Dios chawe'? No benne' zka'n zene'
da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi gak wká'n
zene' Dios, na' ba beyake' ka to benne' bi
zle'ele' Dios chawe'.
5 Bi znnaze da' nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan: "Dios bene' be' da' nakkzžo nich gak
ži'ilžo Le', na' žekle' chežo cha' zbej yichjžo-
ne'."
6 Na'a, da' žonn Dios chežo nakle'en
zen, dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
"Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen
kwíngake', san dot laže'e žon chawe'e benne'
ka' zej nake' gaxjw laže'."
7 Che len:
Le soa gaxjw laže' law Dios.
Le tile da' xiwe', na' wzonnjen gan zoale.
8 Le we' laže' sóalenle Dios, na' Le' yed-
jsóalene' le'e.
Le'e, benne' dola' ka', le gak chawe', na' biž
gonle dola'.
Le'e, nólele le'e žak chóplele, na' chope da'
nží'ilele, le gon chawe' yichj lázdo'le.
9 Le gak nyache' laže', na' le kwež, na' le
kwež nyache'.
Na'a žzížele san žala' kwéžele.
Žebélele san žala' gak nyache' láže'le.
10 Le gak gaxjw laže' law Xanžon', na' Le'
le'ele' le'e chawe'.

Bi žala' nnežo che lježdžo ka'

11 Zí'na'do' ka', bi nnele che lježle tole
yetole. No benne' znnie' che lježe', na' zbej
bi'e da' žone', benne' ni znnie' che xtiža'
Dios, na' znnie' che da' wnnakze' Le'. Na'a,
cha' zži'le che xtiža' Dios, žon kwino' benne'
zchi'a laže'en, na' bi žono' kan znna xtiže'e.
12 Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchalje'
xtiže'e, na' lezka' nake' Bennen' zchi'a laže'e
da' žonžo. Lekze' gak yeslé' benách ka' o
wžía yi'e benne' ka'. Na'a, ¿nozkze žon
kwino', zbej bi'o lježo'?

Bi nnezlžo da' gak wxé wižj

13 Na'a, le wzé nag, nólele znnale: "Wxé
wižj chejto' yežen', na' soato' ga na' to yiz,
na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki
gáta'le'e mežw cheto'."
14 Bi nnézlele da' gak wxé wižj. ¿Nakxkze
nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka
bichlá da' zlan' to chí'ido'ze, na' la' ženitten.
15 Che len, ki žala' nnale: "Cha' yénele
Xanžon', soažo nbanžo, na' to yetó da'
gonžon."
16 Na'a, le'e, lo yela' zka'n zen kwin chele
zza' láže'le da' zen da' gonle. Yógo'te da' ki
da' žonlen zej naken da' kegle ka'.
17 Cha' nnezlžo da' naken chawe' da' žala'
gonžon, na' cha' bi gonžon, žonžo dola'.

5

Žedw žse'e láže'gak benne' wnni'a ka'

1 Le'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le
kwéžeya'a, dan' za' ža lé'elele yela' yache'.
2 Ba nbia yi' yela' wnni'a chele, na' beldo'
ka' che laže' ba btégakba' da' žákwle.
3 Ba nak che mežw oro, na' mežw plat
chele kan nak che ya da' ba wzén xche'en,

na' xche'e na' naken ka to da' žesbaga' le'e zia, na' gaken chele ka to yi' da' wžía yin' le'e. Ki gaken chele dan' bsa' btoble chezle yela' wnni'a da' yesbagan' le'e zia ža ze lawte ža kate' wchi'a laže' Dios le'e.

4 Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' belápgake' yez chele, znnab yóžgekle' lázjwgake' dan' bi wdízjwle légake', na' dan' znnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen law Xanžon', na' Le' zchi'e ni'a ne'e zan ka'.

5 Bkónlele žin yela' wnni'a chele lo yežlyó nga, na' we'j bdáwtezle da' znnaze chele. Ben zen kwinle, san za' žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'.

6 Zchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' légake' bi zží'igake' chele le'e katen' žotle légake'.

Žala' gakžo zen laže' na' wcháljlenžo Dios

7 Na'a, zí'na'do' ka', le gak zen laže' na' zejte ža yelá' Xanžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. Lo yela' zen laže' zbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yelape', na' yez zan yetobe'.

8 Lezka', zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Benne' Criston', le gak zen laže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yelá' Xanžon'.

9 Zí'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole, nich bi bága'le zia. Le wia nga. Za' žin ža yelá' Xanžon', Bennen' wchi'a laže'e da' žonle.

10 Zí'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Xanžo Dios. Zej nake' ka to da' zloe'elen žo'o kan žala' gakžo zen laže' la'kze sáka'žo.

11 Na'a, znnažo chégake' zej nake' benne' ka' gok yela' ba nez zen chégake', benne' ka' wzáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' zen laže' la'kze wzáka'li'e, na' nnézlele da' ben Xanžo Dios chie' wdé na'. Xanžo Dios žeyache' láže'le'ele' žo'o, na' že' laže'e žo'o.

12 Zí'na'do' ka', da' ni da' žapa' le'e naken to da' zenle'en, da' znnan: bi gon chochle xtíža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nnita' yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle xtíža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o'" žala' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žala' nnázele: "o'o." Ki žala' gonle, nich bi bága'le zia law Dios.

13 Cha' zzaka' no benne' nake' toze len le'e, žala' wcháljlene' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žala' gole' da' žoe lawn Dios.

14 Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze len le'e, žala' wliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' yeyone' benne' yižwén'. Žala' chébgake' le' set, na' wcháljlengake' Dios lo la Xanžon'.

15 Kate' wcháljlengake' Dios, na' žejlé'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon Xanžon' ga yeyase', na' cha' bene' dola', yenít lawe' le'.

16 Che len, cha' nbága'le dola' le yexóalapan' tole len yetole, na' le nnab lo wláz lježle tole yetole law Dios nich yeyone' le'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' zchaljlen benne' chawe' Dios, dan' žone' dot laže'e, záka'le'en.

17 Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bcháljlene' Dios, na' wnnable' Le' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw lo yežlyón' chonne yiz yo'o gachje.

18 Wdé na' bcháljlene' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnezjw da' gozgak benne' ka' wnníta'gake' ža ka'.

19 Zí'na'do' ka', da' ni žala' nnézlele. Cha' chixle to benne' nake' toze len lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone' ga yeyát laže'e,

20 na' bennen' bene' ga beyát laže' benne' dolan', bennen' wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dolan' lo yela' got, na' gone' ga yenít law Dios dola' zan da' wbaga' bennen'. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

1 Neda' Bedw, naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' lažle, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitinia.

2 Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gakle che Leze', na' nich gonle kan znna xtiža' Benne' Criston', na' gakle dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žxen láže'tezžo

3 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le',

4 nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen.

5 Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wloe'ele' law ža ze lawte ža na'.

6 Che len žebéle'elele, la'kze na'a zzáka'le to chi'ido' dan' nníta'gak da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e.

7 Dan' zzóelele da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejlé' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wloé'e law Jesús, Benne' Criston'.

8 Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wloe'elžo, naken dot li laže'.

9 Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

10 Ža ni'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bcháljgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo.

11 Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' bloe'ele' légake' kan žala' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnézgekle' batx gaken, na' noz benne' gak chie' dan' bloe'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'.

12 Dios bloe'ele' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'egekle' légake', san žo'o ni le'elžo dan' bcháljgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lígake' diža' chawen', zcháljgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle wbás che ya'abá ka' nnézgekle' kan nak dan' bcháljgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

13 Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'.

14 Le gon kan znna xtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios.

15 Žala' gakle la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gakle chie' Le'.

16 Lezka' nyejw le'e yiche la'y, kan wnnakze Dios, da' znnan: "Le gak la'y, dan' naka' neda' la'y."

17 Znnale: "Xato'" kate' zcháljlenle Dios, na' Le', nak tlebe kan zchi'a laže'e to to benne' kan nak da' ben to to benne' ka'. Che len žala' žébele Le' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi nakkzen lažle.

18 Dios beslé' le'e lo da' gokle ža na' katen' benle kan zej nak da' ka'ze ka' da' bdegak xa xto'le ka' lo na'le. Nnézkzelele beya'we' le'e, kege len to da' kwia yin' kan zej nak oro, na' plat,

19 san l̲en x̲chen Jesús, Benne' Criston', da' záka'l̲e'en, dan' bde kwine', na' goke' ka to z̲ila' dot chawe', bian' žótgake'-ba' l̲aw Dios nich yegá'a dol̲a'.
20 Dios wžekze' Benne' Criston' zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga, na' ža ni zoažo na'a bene' ga bl̲oe'e l̲awe' nich gak gon chawe'e l̲e'e.
21 Ni'a che da' ben Benne' Criston' žejl̲e'le che Dios, Bennen' besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got, na' bene' ga nake' blo. Ka' naken, žejl̲e'le che Dios, na' žx̲en l̲áže'le L̲e'.
22 Na'a, ba beyakle chawe' dan' žonle kan z̲nna da' naken dot da' li, na' naken dot l̲i l̲aže' kan nží'ilele lježle ka', benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'. Che l̲en, dot l̲áže'le žal̲a' ží'ilele lježle tole yetole.
23 Ba naple yel̲a' nban kobe, kege dan' bnníta'gak benách ka' l̲e'e, benne' ka' žátgakkze', san Bennen' zoakze' bnnite'e l̲e'e, na' naljle ni'a che x̲tiža' Dios, da' naken ban, na' da' zoan to chi'ize.
24 Ki naken, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Yógo'te benách zej nake' kan nak yix̲e'.
Yel̲a' x̲tan chégake' naken ka to yeje che yix̲en'.
Z̲biž yix̲en', na' z̲bia yi' yejen'.
25 San x̲tiža' Dios zoan to chi'ize.
Diža' ni bžin chele ni'a che diža' chawen' da' z̲zenlto' l̲e'e.

2

1 Che l̲en le wká'n yógo'te da' kegle. Biž gon l̲áže'le, na' bi wl̲oé'ezele kwinle ka benne' chawe' ka' l̲awgak benách ka'. Biž gé'elele, na' bi nnele che lježle ka'.

2 Žal̲a' dan l̲áže'le da' naken che Dios Be' La'y nich gólele kan žongak bi' že'ndo' ka', bi' ka' z̲dan l̲áže'gakbe' niže'. Ki žal̲a' gonle na' zejte ža yelale,
3 cha' žákbe'elele nak X̲anžon' ži'i l̲aže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej x̲e ban

4 Le biga' l̲aw X̲anžon', Bennen' nake' ka to yej x̲e ban. Nake' ka to yej da' bzoagak benách ka' chel̲a'ale, san naken to da' wžekze Dios da' zakan'.
5 L̲ezka', l̲e'e nakle ka yej ban ka'. Le we' latje wkonle Dios l̲e'e žin, nich gone' ga gakle ka to yodo' gan soakze Dios Be' La'y. L̲o yodon' gakle ka bx̲oz ka', benne' zej nake' che Dios, na' l̲o na' Jesús, Benne' Criston', gak wdele da' ka' žonle l̲aw Dios, da' ka' žonle l̲en yel̲a' wak che Dios Be' La'y, dan' žaz l̲aže' Dios.
6 Che l̲en nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Z̲go'a to yej blo l̲o ze'e che yež Sión,
dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.
No benne' žejl̲i'e chie' L̲e', bi chix̲le'.
7 Lježto' ka', žejl̲e'le che Benne' Criston', na' nak yej ni chele to da' záka'l̲e'en, san chegak benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston', naken kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan:
Yej na' dan' bzoagak benne' wen ze'e ka' chel̲a'ale,
na' gókgekle' ka'ze naken,
yej ni ba naken yej blo l̲o ze'e.
8 L̲ezka' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Yej na' gonen ga chejchégwgak benách ka',
na' gonen ga chejbíx̲jgake'.
Da' li bejchégo'gak benne' ka' bi bejl̲é'gake' che Benne' Criston', dan' bchíx̲gekle' katen' bzóagake' x̲tiža' Dios chel̲a'ale. Dios wnnakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

9 L̲e'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bx̲oz ka' che Benne' Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne' chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' z̲en ka' da' ben Dios, Bennen' bl̲iže' l̲e'e nich yežojle gan nak chol̲, na' chazle l̲o baní' chawe' chie'.
10 Zga'ale bi gokle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'. Zga'ale bi beyache' l̲aže'l nitó benne' l̲e'e, san na'a Dios na'kze žeyache' l̲áže'le' l̲e'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

11 Z̲í'na'do' ka', nakle ka benne' zi'to' ka', z̲dázele yežlyó nga. Che l̲en, žáta'yoela' l̲e'e, bi we'le latje da' z̲dan l̲áže'zele chen' l̲e'e, dan' z̲díl̲-l̲enen be' nákkzele.
12 Le gon da' naken chawe' l̲awgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken, cha' yesbága'gake' l̲e'e z̲ia, na' cha' nnágake' nakle benne' wetw benách ka', gak l̲é'egekle yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yel̲á' X̲anžon' wká'n z̲éngake' Dios ni'a che da' nákkzele l̲e'e.
13 Dan' nakle che X̲anžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha' nak benne'

z̲nna bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo,
14 o cha' nak benne' z̲nna bi'e to yež,
bennen' bzoa benne' wnná bia' blo na'
latje chie' nich se̲'e benne' ka' snia, benne'
žóngake' da' z̲innj, na' gape' ba la'ne benne'
ka' žóngake' da' naken chawe'.
15 Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile
benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' zej
nchix̲le', kate' l̲é'egekle' da' naken chawe'
da' žonle, na' bi be gak nnégake' chele.
16 Le gak ka benne' ka' ba belágake', san
bi wkónlele žin ye̲la' nla chele nich gonle da'
kegle. Ki ža̲la' gonle:
Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.
17 Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.
Le ži'il l̲ežle ka', na' le žebe Dios.
Le gape ba la'ne bennen' z̲nna bi'e dot
yežlyó nga.

Da' wz̲aka' Jesús z̲zejni'ilen žo'o kan gak chežo

18 Nólele l̲e'e nakle benne' ndo'w ka', le
žebe benne' x̲anle ka', na' le gape-gake'
ba la'ne, kégeze gaple ba la'ne benne'
x̲anle ka', benne' zej nake' chawe', na' že'
l̲áže'gake' l̲e'e, san l̲ezka' le gape ba la'ne
benne' x̲anle ka', benne' žsaka' zí'gake' l̲e'e
l̲o žin da' žonle chégake'.
19 Cha' sáka'le, na' bi zoa biz̲ chen', na'
cha' sóelelen dan' žéklele naken da' žénele
Dios, naž yežojle chawe' l̲aw Dios.
20 Na'a, cha' žonle da' kegle, na' se̲l benne'
yolawe' l̲e'e snia, ¿nakx̲kze yebél̲enlelen
l̲a'kze l̲en ye̲la' z̲en l̲aže' chele sóelele dan'
gaken chele? San cha' nakle z̲en l̲aže', na'
z̲zóelele da' z̲záka'le, dan' benle da' chawe',
naž yežojle chawe' l̲aw Dios.
21 Dios bl̲iže' l̲e'e nich sáka'le ki dan'
wz̲áka'kze Benne' Criston' l̲o wlazle l̲e'e, na'
bzoe' chele to da' z̲l̲oe'elen l̲e'e kan ža̲la'
gonle. Ža̲la' sóelele da' sáka'le kan bzoele' L̲e'
dan' wz̲ake'e.
22 Benne' Criston' bi be do̲la' bene', na'
batkle ben l̲aže'e.
23 Katen' wnné dítjgake' chie' L̲e', bi beži'e
chégake'.
Katen' bsaka' zí'gake' L̲e', bi bti̲l̲ diže'e
l̲égake',
san bde kwine' l̲o na' Dios,
Bennen' z̲chi'a l̲aže'e da' žonžo l̲o da' nak da'
li.
24 Benne' Criston' wz̲i'kze' do̲la' chežo l̲o
be̲la' žen chie' katen' gote' l̲e'e yag kroze,
nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž
gonžo do̲la', san soažo nbanžo nich gonžo
da' chawe'. L̲e' goke' yižwé' l̲o wlazžo žo'o
nich yeyakžo žo'o chawe' l̲aw Dios.
25 Gokle ka z̲ila' ka' z̲dágakba' zej nnitlba',
san na'a beyakle che Benne' Criston', Ben-
nen' z̲wie' l̲e'e, na' žape chi'e be' nákkzele, na'
nake' chele ka to benne' žape chi'e z̲ila' ka'.

3

Kan ža̲la' gongak benne' ka' zej nžag ne'e

1-2 L̲e'e, no'le ka', ža̲la' gaple ba la'ne
benne' byo che chele, na' cha' bi žejl̲é'gake'
che x̲tiža' Benne' Criston', na' chejl̲é'gake'
chie' L̲e' kate' l̲é'egekle' da' nak chawe' da'
žonle, na' kan nakle gax̲jw l̲aže', na' kan
žaple l̲égake' ba la'ne, l̲a'kze bi be že'le l̲égake'
kan nak che Benne' Criston'.
3 Ye̲la' x̲tan chele bi naken da' zoan
l̲áwzele, kan z̲pa'le yichjle, na' kan zej nak
da' ka' zej naken oro da' z̲kónlele žin, na'
laže' da' záka'l̲e'en da' nákwle.
4 Ye̲la' x̲tan chele ža̲la' gaken da' yo'on l̲o
yichj l̲ázdo'le. Ye̲la' x̲tan da' zóatezen naken
ye̲la' gax̲jw l̲aže', na' ye̲la' l̲i l̲aže', da' ka'
záka'l̲e'egaken l̲aw Dios.
5 L̲ezka' gok ye̲la' x̲tan chegak no'le ka'
wnníta'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n z̲éngake'
Dios. Bx̲en l̲áže'gake' L̲e', na' wdápegake' ba
la'ne benne' byo che chégake'.
6 Ki ben Sara. Bene' kan z̲nna x̲tiža' Bran,
benne' byo chien', na' bl̲iže' l̲e', na' wnné':
“x̲an.” L̲ezka' l̲e'e gónl̲enle Sara na' tz̲en cha'
gonle da' naken chawe', na' bi be žébele.
7 L̲e'e, benne' byo ka', ža̲la' we' l̲áže'le no'le
che chele. Le gape-gake' ba la'ne, kégeze
dan' bi zej nape' kan nak ye̲la' wa̲le chele,
san dan' l̲ezka' zej nape' ye̲la' nban na', da'
žonn Dios chežo, da' naken tl̲ebe ka da' den
chele. Le gon ki, nich bi wsejw da' x̲iwe'
x̲nezle katen' wchál̲jl̲enle Dios.

Sáka'žo l̲a'kze žonžo da' naken chawe'

8 Da' žapa' l̲e'e kate' ze l̲awte:
Le gak toze tole l̲en yetole yógo'tele.
Le we' l̲aže' l̲ežle tole yetole.
Le gak ži'i l̲aže', na' z̲en l̲aže'.
9 Bi ežži'ile che l̲ežle.

Bi gonle da' z̲ia che no benne' gone' da' z̲ia chele.
Bi nne ditjle che no benne' z̲nne ditje' chele.
Ki žal̲a' yecheble, nnáblele Dios gon chawe'e bennen', dan' bl̲iž Dios l̲e'e nich gak chawe' chele.
10 Ki naken dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
No benne' žénele' yebél̲enle' yel̲a' nban chie', na' kweze' cháwe'do',
žal̲a' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon l̲aže'e.
11 Žal̲a' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.
Žal̲a' we' l̲aže'e gá'nl̲ene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.
12 X̲anžo žape chi'e benne' chawe' ka',
na' z̲ze nage' da' z̲cháljl̲engake' L̲e',
san žsejwe' x̲nezgak benne' ka' žóngake' da' kegle.
13 ¿Noz̲kze benne' gone' l̲e'e da' z̲ia cha' že' láže'le gónteze da' naken chawe'?
14 L̲a'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yel̲a' ba nez z̲en chele. Bi žébele nitó benne', na' bi kwe' zédlele,
15 san le wx̲én l̲aže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e l̲o yichj l̲áz̲do'le. Le sóateze nich gak wzejní'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' l̲e'e biz̲ chen' žx̲en láže'le Benne' Criston', na' žal̲a' gonle da' ni l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele, na' l̲o yel̲a' žape ba la'ne benne' ka'.
16 Le gónteze da' naken chawe' l̲aw Dios, na' cha' zej nnita' benne' ka' z̲nnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejl̲e'le che Benne' Criston', naž yedoé'egekle' ni'a che da' wnnégake' chele.
17 Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.
18 Wz̲áka'kze Benne' Criston', na' gote' l̲o wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize dol̲a' da' wbága'žo. L̲e' nake' chawe' san gote' l̲o wlazžo žo'o, benne' dol̲a' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze l̲en Dios. L̲o bel̲a' žen chie' gote', san l̲o be' nakkze' ne zoe' nbane' to l̲o bel̲a' žen kobe.
19 L̲o be' nakkze' wyeje', na' bcháljl̲ene' be' ka' gókgakkze benne' ka', na' nyéjwgake' l̲o latje chol̲.
20 Benne' ki bží'igake' che x̲tiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios l̲o yel̲a' z̲en l̲aže' chie', na' bi bžia yi'e légake', x̲akte ben Noén' barkw z̲en na'. L̲o barkwn' belagak babze benne' ka' l̲o nisen', x̲óno'gake', benne' byo ka' l̲en no'le ka'.
21 Nisen' naken to da' zl̲oe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' belažo l̲o yel̲a' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', l̲o yel̲a' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo l̲áwzele, san zl̲oe'elen že' l̲áže'žo gak yichj l̲áz̲do'žo chawe' l̲aw Dios.
22 Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' bejži'e kwit l̲i ža che Dios, na' z̲nna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žal̲a' gonžo x̲chin Jesús l̲en yel̲a' wak che Dios

1 Che l̲en kan wz̲aka' Benne' Criston' l̲o bel̲a' žen chie', l̲ezka' l̲e'e žal̲a' soale sáka'le. Bennen' z̲zake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' dol̲a'.
2 Na'a so l̲aw, žal̲a' góntezle kan žénele Dios, na' kege kan z̲dan l̲áže'zele l̲o yel̲a' benách chele.
3 Schal̲e'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žal̲a' gonle. Wzé láže'le da' kegle ka'. Wzóžlele. We'j bdáwl̲e'ele na' bka'n z̲enle lo'a ka' da' bi žo'o l̲aže' Dios.
4 Na'a, žebángekle benne' ka' žóngake' ki dan' biž žónl̲enle légake' tz̲en katen' žóngake' da' kegle ki, na' che l̲en z̲nnégake' chele.
5 Žon byenen wl̲oé'el kwíngake' l̲aw Dios, Bennen' za' wchi'a l̲aže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
6 Che l̲en bchal̲j Benne' Criston' diža' chawen' l̲awgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a l̲aže'e légake' katen' wnníta'gake' yežlyó nga, kan z̲chi'a l̲aže'e yógo'te benách ka'. Bchal̲jl̲en Criston' légake' nich nníta'gake' l̲o yel̲a' nban l̲o be' zej nakkze', kan zoakze Dios l̲o yel̲a' nban.
7 Za' žin ža yeyóž che yógo'te da' zej nnitan'. Che l̲en, le gak l̲az̲do' yaž, na' le soa wcháljl̲enle Dios.
8 Da' žon byenžen, le ži'il lježle tole yetole, dan' cha' nakle toze l̲o yel̲a' nži'il, soale yenít l̲awle chegak lježle, benne' ka' béngake' chele da' z̲ia.

9 Le we' latje lježle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chégake'.
10 Žala' wkónlele binlo žin da' ka' benn Dios chele, nich gáklenle lježle tole yetole.
11 No benne' zzoa lie' che Dios, žala' wchalje' xtiža' Dios, na' bennen' žone' xchin Benne' Criston' žala' wkonle' žin yela' waken' da' žonn Dios chie'. Lo yógo'te da' žonle, žala' ga'n zen Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. ¡Gákteze che Dios yela' zen, na' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

12 Zí'na'do' ka', bi yebánlele dan' žsaka' zí'le'egak benách ka' le'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios.
13 Le yebél dan' de latje chele gónlenle Benne' Criston' tzen lo da' zzake'e Le' nich gak yebélele ža na' yelé'e Le', katen' lé'elele yela' baní' chie'.
14 Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze len Benne' Criston', yela' ba nez zen gaken chele, dan' gak bian' zoalen Dios Be' La'y le'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki znnégake' chie' Le', san le'e žaplene' ba la'ne.
15 Cha' saka' no benne' nake' toze len le'e, žala' gaken dan' nake' toze len Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wbán, o benne' wen da' kegle, o dan' žliz chie' ga yoble.
16 Na'a, cha' nólele le'e sáka'le dan' nakle toze len Benne' Criston', bi žala' yedoé'elele, san le wká'n zen Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.
17 Ba bžin ža so law Dios wchi'a laže'e benách ka' zej nake' che Leze'. Cha' so lawe' wchi'a laže'e žo'o, ¿nakxkze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan znna diža' chawen' chie' Le'?
18 Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', ¿nakxkze gaken chegak benne' ka' zzí'igake' che Dios, na' žóngake' dola'?
19 Ki naken, benne' ka' zzáka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žala' góntezgake' da' naken chawe', na' wdégake' be' zej nakkze' lo na' Dios, Bennen' benkze' légake', na' žone' Le' kan znna xtiže'e.

5

Bedw zzejni'ile' benne' ka' che Jesús

1 Na'a, zzejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' le'e, le'e na' nakle che Benne' Criston', dan' lezka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' légake', na' ble'ela' da' wzaka' Benne' Criston', na' lezka' gónlena' légake' tzen, si'to' yela' baní' da' la' lawn.
2 Le'e, benne' gole ka', le gak ka benne' wape zila' ka' kan žape chi'ile benách ka' bde Dios lo na'le. Le gon ki dot láže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' zdan láže'le yela' gape. Le gon xchinle dan' žaz láže'le gonlen,
3 na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndégake' lo na'le. Le we' laže' gakle to da' zloe'elen kan žala' gakgak benne' ka' žape chi'ile.
4 Ki gaken, katen' yelá' Benne' Criston', Bennen' blo wape zila' ka', naž si'le to da' yebélenlelen da' batkle te chen.
5 Lezka' le'e, xkwide' ka', le gon kan znnagak benne' gole ka'. Yógo'tele žala' gaple ba la'ne lježle, tole yetole, lo yela' gaxjw laže' chele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen kwíngake'
san žáklene' benne' gaxjw laže' ka'.

6 Le gak gaxjw laže' lo na' Dios, na' Le' gone' le'e benne' wale ka' kate' žin ža chen.
7 Le wdé lo na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zédelele dan' Le' že' laže'e le'e.
8 Le gak lazdo' yaž, na' le soa ban laže', dan' zoa da' xiwe', dan' bi zle'elen le'e chawe', na' zdan dot gawze, na' naken ka to beže yixe' zbéžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'.
9 Le soa choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' le wsejw xnez da' xiwe', dan' nnézlele zzáka'gak lježle ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan zzáka'le le'e.
10 Naž kate' ba wzáka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gakle dot chawe', na' ga gakle choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chi'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebélenlžon, na' bliže' žo'o nich yebélenlžo yela' baní' chie' da' zoan to chi'ize, dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.
11 ¡Ga'n zénteze Dios, na' gákteze chie' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Bedw zzele' diža' benne' ka' che Jesús

12 Díža'do' ni z̲zoja' chele l̲o na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot l̲i l̲aže'. Žénela' gon chocha' l̲e'e, na' z̲zoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile' žo'o. Le gak choch dan' zoal̲en yel̲a' nži'il chie' l̲e'e.
13 Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' l̲e'e "Padiox̲." Dios wžekze' l̲égake' kan wžíe' l̲e'e. L̲ezka' x̲kwide' Markos, x̲kwiden' nakbe' ka z̲i'nkza', žapbe' l̲e'e "Padiox̲."
14 Le gape "Padiox̲" ljež̲le tole yetole, na' le chel̲a' ljež̲le tole yetole l̲o yel̲a' nži'il chele.
Z̲nnabla' Dios wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le, yógo'tele na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox̲" benne' ka' che Jesús

1 Neda', Smon Bedw, žapa' l̲e'e "Padiox̲", l̲e'e na' žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsel̲e'e L̲ekze'. Nak tl̲ebe da' zaka' yel̲a' žejl̲é' chele chie' L̲e', ka zaka' yel̲a' žejl̲é' cheto' chie' L̲e'. Dios bene' ga žejl̲e'le chie' L̲e' dan' nakkze' chawe', na' dan' l̲ezka' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'.

2 Z̲nnabla' Dios gon chawe'e l̲e'e, na' wzóa žie' yichj l̲áz̲do'le dan' nónbia'le Dios, na' X̲anžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

3 Dios, l̲en yel̲a' wak z̲en chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo, na' nich gakžo l̲az̲do' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bl̲iže' žo'o nich gak si'žo yel̲a' baní' chie' L̲e', na' da' nak chawe' chie'.

4 Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' z̲en ka', na' da' naken chawe' da' bchebe l̲aže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belažo l̲o da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' z̲dan l̲áže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze.

5 Che l̲en, cha' žejl̲e'le che Benne' Criston', le we' l̲aže' gakle ži'i l̲aže'. Kate' ba nakle ži'i l̲aže', le we' l̲aže' gata' yel̲a' žejní'il chele.

6 Kate' ba naple yel̲a' žejní'il, le we' l̲aže' nna bia' kwinle, na' kate' ba z̲nna bia' kwinle, le gak z̲en l̲aže', na' kate' ba nakle z̲en l̲aže', le gak l̲az̲do' yaž.

7 Kate' ba nakle l̲az̲do' yaž, le ži'il lježle ka', na' kate' ba nží'ilele lježle ka', l̲ezka' le ži'il yógo'te benách ka'.

8 Cha' ki žonle, na' zej žakže dot l̲i l̲aže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yel̲a' žejl̲é' chele, na' chej gakže l̲i l̲aže' kan nónbia'le X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

9 No benne' bi že' l̲aže'e gone' ki, nake' ka to benne' l̲o chol̲e, benne' nitle', dan' ba gol̲ l̲aže'e beyón Benne' Criston' l̲e' chawe', na' beké'e dol̲a' ka' da' wbage'e zga'ale.

10 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', žal̲a' chejsá' l̲áže'le bl̲iž Dios l̲e'e, na' wžekze' l̲e'e. Cha' gonle ki, bi chíx̲lele.

11 Ki gaken, Dios dot l̲aže'e gonne' l̲e'e latje chazle gan z̲nna biá'teze X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

12 Che l̲en gónteza' ga chejsá' l̲áže'le da' ki l̲a'kze ba nnézkzelelen, na' ba nzi' l̲o na'le da' naken dot da' li, na' z̲kónlelen žin.

13 Žekla' neda' žal̲a' yesá'a l̲áže'le kan zej nak da' ki x̲akte ne zoa' nbana'.

14 Žal̲a' gona' ki dan' nnezla' za' žin ža gata' neda'. X̲anžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia' ki.

15 Che l̲en že' l̲áže'l̲i'a gona' ga chejsá' l̲áže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' bl̲é'egekle' yel̲a' baní' che Jesús

16 Bi bchál̲jl̲ento' l̲e'e to da' dáche'ze katen' bzejni'ilto' l̲e'e kan žin ža yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yel̲a' wnná bia'. Neto' bl̲é'ekzelto' yel̲a' baní' z̲en chien'.

17 Bl̲e'elto' L̲e' katen' X̲ažo Dios wdape' L̲e' ba la'ne, na' bka'n z̲ene' L̲e', na' benlto' chi'i Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': "Benne' ni nake' Z̲i'na'. Nži'ila' L̲e', na' žaz l̲aža'a L̲e'."

18 Neto' bénkzelto' chi'i na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóal̲ento' X̲anžon' l̲aw ya'a la'y na'.

19 Dan' goken nak bian' nak dot da' li da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios ža ni'te, na' žal̲a' we' l̲áže'le dižan', dan' naken ka to yi' da' z̲za'ní' gan nak chol̲ ni, na' zejte ža yel̲á' Bennen' nake' ka belj x̲sile chežo, na' z̲za'nín' l̲o yichj l̲áz̲do'le.

20 Da' ni žon byenl̲e'en chejní'ilele, dan' z̲nnan: "Bi gak nitó benne', žakze chie', chejni'ile' da' wnná no benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios."

21 Da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, bi bchál̲jgaken' dan' gónekzegekle', san bchál̲jgake' l̲o wláz Dios da' bchiz Dios Be' La'y l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen l̲aže'

1 L̲ezka' wnníta'gak benne' wen l̲aže' ka', benne' ka' wnnázegake' bchál̲jgake' l̲o wláz

Dios, benne' ka' wnníta'lengake' benách Israel ka'. Lezka' sóalengak benne' wen laže' ka' le'e, na' wsédgekle' le'e da' wen laže'. Lo yela' wen laže' chégake' wsédgekle' le'e da' naken chégakze', dan' gonen ga gon zož chele yebéj yichjle da' naken dot da' li. Zží'igake' che Xanžo, Bennen' beslé' žo'o. Dan' góngake' gonen ga wžía yi' Dios légake'.

2 Zanle le'e gónlenle légake' tzen lo da' kegle da' góngake', na' dan' gonle bálele ki, na' nnegak benách ka' che diža' chawen' da' naken dot da' li.

3 Dan' dan láže'gake' yela' gape, wsédgekle' le'e da' wen laže', nich sí'gake' da' naple. Ba nžog chegak benne' ka' kwia yí'gake' to chi'ize, na' za' žin ža na'.

4 Dios bi benít lawe' wbás che ya'abá chie' ka' katen' bzóagake' chela'ale xtiže'e, san bsejwe' légake' latje chol, gan zej nžeje' do ya, na' želbeze' ža na' katen' wžía yi' Dios légake'.

5 Lezka', bi benít law Dios benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yi'e benne' wen da' zinnj ka', san beslé' Noé lo nisen', bennen' bzoa lie' che da' naken chawe'. Lezka' Dios beslé' yegaže ljež Noé na' lo nisen'.

6 Lezka', Dios bchoge' chegak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, na' bžía yi'e légake' len yi', na' beyákgake' de. Da' goken chégake' naken to da' zcheblen benne' ka' žóngake' da' kegle.

7 Katen' Dios bchinnje' yež ka', na' beslé' Lot, benne' chawen', lo yi' na'. Lot na' gok nyache' láže'li'e ni'a che da' kegle da' bengak benne' wen da' zinnj ka'.

8 Ka' goken dan' Lot, benne' chawen', wzóalene' légake', na' ble'ele', na' benle' da' bi naken chawe' da' béngake', na' dan' goke' lazdo' yaž, che len gok nyache' láže'li'e yógo'te ža ni'a che da' kegle da' béngake'.

9 Ki naken, Xanžon' nnezle' yeslé' benne' ka' zžébegake' Le' lo na' da' xiwe', dan' žonen ga cho'ogak benách ka' nez dola', san zkweze' yela' zi' da' gone' benne' wen da' zinnj ka' na' zejte ža choge' chégake' gátgake' to chi'ize.

10 Gon zi'že' benne' ki, benne' žóngake' da' kegle da' zdan láže'gake', na' zží'igake' che yela' wnná bia' che Xanžon'. Zej nake' benne' wechóg laže' ka', na' zižje laže'. Bi zžébegake' nnégake' chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' zdágake' lo baní'.

11 Wbás che ya'abá ka' náple'ežegake' yela' wnná bia', na' yela' wak ka benne' ka', san wbás che ya'abá ka' bi žechóg láže'gake' yesbága'gake' no benne' zia law Xanžon'.

12 Benne' ki zej nake' ka bia yixe' ka', bia bi be žejní'igeklba', san náljgakba' nich no benne' sene' légakba', na' gote' légakba'. Znnégake' che da' bi žejní'igekle', na' kwia yí'gake' to chi'ize kan žak chegak bia yixe' ka'.

13 Dios yebi'e chégake' da' sáka'gake', dan' bsaka' zí'gake' benách ka'. Žékgekle' da' žak na'a ža naken da' yebélengekle'. Zej nake' ka to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlengake' le'e tzen, na' žebégekle' dan' žon láže'gekle' le'e.

14 Len yela' zze laže' chégake' zwíagake' no'le ka'. Bi nníta'gake' žize žóngake' dola'. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žíljtezgake' da' zdan láže'gake'. Dios ba bchoge' chégake' kwia yí'gake'.

15 Wléj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gake'. Žóngake' kan ben Balaam, zi'n Beor, bennen' bdan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bdízjwgake' le'.

16 Dios bdil diže'e Balaam na' dan' bene' da' keglen'. To búrrodo' bcháljlenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bséjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' zži'i che Dios.

17 Zej nak benne' ki ka to bdoa nis da' ba nbiž, na' lezka' ka to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze Dios latje chégake' lo latje chol.

18 Ki zej nake' dan' zcháljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégake', na' zkóngekle' žin da' zdan láže'gak benách ka', na' žóngake' ga zchíxgekle benne' ka', benne' ba belágake' ladjw benne' ka' nchólgekle'.

19 Zchebe láže'gake' gata' yela' žeslá chegak yezika' benách ka', san légakkze' zej nžeje', na' žóntezgake' da' kegle. Zej nžej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gake'.

20 Cha' belágake' lo da' bi naken chawe' da' den yežlyó nga dan' bénbia'gake' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légake' da' yoble, dan'

chen' légake', na' da' li bágaʼžegake' zia kate' se lawte ka da' wbágaʼgake' zgaʼale.
21 Gakže chawe' chégake' chela' batkle gónbiaʼgake' Bennen' zzoe' žoʼo nez chawe' chien' ka da' gak chégake' cha' bénbiaʼgake' Le', na' naž wléj yíchjgake' diža' laʼy da' bsedle Dios légake'.
22 Ba gok chégake' da' znnan:

Žeyéchj beko', žeyawba' da' beyebba'.
Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá' Xanžo

1 Diža' ni naken da' bežopen' da' zzojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesáʼa láže'le kan zej nak da' ki.
2 Le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' laʼy ka' ža niʼte, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' laže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žoʼo, dan' bsédgekle benne' wbás ka' bsele'e Le'.
3 Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, znnan ki: “Ža se lawte ža ka' laʼgak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gake'.”
4 Gon dítjgekle' xtiža' Jesusen', na' nnágake': “¿Bizkze gok che dan' bchebe laže' Benne' Criston'? Wnné': Yelá'a da' yoble. Ža niʼte katen' gotgak xa xtoʼžo ka', na' zejte naʼa ža, yógoʼte žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlyó nga na' zejte naʼa ža.”
5 Zzóagake' chelaʼale da' goken ža niʼte. Bchalj Dios, na' wzó law nníaʼgak yaʼabá, na' yežlyó nga. Bžoj yežlyón' lo nis, na' wžén' gachje láweʼle nisen'.
6 Lezka' len nis Dios bchinnje' yežlyó nga ža niʼte katen' bsele'e nis yejw da' bžia yin' benách dolaʼ ka'.
7 Yaʼabá, na' yežlyó nga, da' ka' zej nnitan' naʼa ža, Dios zkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'. Ki gaken, kan nak da' wnnakze Dios chégaken. Wzeye' légaken ža na' choge' chegak benách ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yíʼgake'.
8 Bi gal láže'le le'e da' ni, zíʼnaʼdo' ka'. To ža naken law Xanžonʼ ka zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka to žaze.
9 Bi zžele Xanžonʼ gone' da' bchebe laže'e gone'. Žékgekle bale benách zžele', san zbeze' zen laže', na' zzoele' žoʼo danʼ bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógoʼte benách ka'.
10 Kon yežinkze ža yelá' Xanžonʼ kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che yaʼabá len to žaxtoʼ zen. Kwia yiʼgak yógoʼte da' zej nnitan' to lo yi' zen. Chey yežlyó nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.
11 Cha' kwia yiʼgak yógoʼte da' ki, ¿nakxkze žalaʼ gonle? Žalaʼ gakle lazdo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios.
12 Žalaʼ kwezle ža yelá' Xanžonʼ, na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' yaʼabá, na' da' ka' zej nnita' kwia yíʼgaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga.
13 Ki gaken, san žoʼo zbezžo da' bchebe laže' Dios, gone' to yaʼabá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.
14 Che len, zíʼnaʼdo' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' laže' gakle dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháweʼdo' na' zejte ža na'.
15 Žalaʼ nnézlele zbez Dios zen laže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lješšo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yelaʼ žejníʼil da' bnezjw Xanžonʼ chie'.
16 Le'e yógoʼte yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, laʼkze nwáʼgaken da' ka' zej naken zede chejniʼilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li laže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej nyejwn le'e yiche laʼy, dan' gonen ga wžía yi' Dios légake'.
17 Ba nnézkzelele da' ki, zíʼnaʼdo' ka'. Che len le gape chiʼi kwinle, nich benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj lázdoʼle kan žejle'le che Benne' Criston'.
18 Le we' laže' gakže dot li laže' kan nónbiaʼle Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žoʼo, na' nich žíʼiželele Le'. ¡Gaʼn zene' Le' naʼa, na' yógoʼte ža da' záʼgaken! Kaʼkze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ ẔWA

Diža' da' nbánl̲enžon

1 Ẕzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga, na' kan nak da' benlto' da' bchal̲je', na' kan nak da' bl̲e'elto' da' bene'. Bwíato' Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej nbanl̲en benách ka'.

2 Bennen' zej nbanl̲en benách ka' bl̲oe'e l̲awe', na' bl̲e'elto'-ne'. Ẕzoa lito' chie' L̲e', na' zzenlto' l̲e'e kan nak che Bennen' nbánl̲enžo. Bennen' wzóal̲ene' X̲ažo Dios, na' bedjl̲oé'e l̲awe' ga zoažo ni.

3 Dan' bl̲e'elton', na' dan' benlton', ẕzenlto' l̲e'e nich gakle l̲e'e toze l̲en neto'. Da' li yel̲a' toze chežo naken l̲en X̲ažo Dios, na' l̲en Jesús, Benne' Criston', Ẕi'n Dios.

4 Ẕzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot l̲áže'žo.

Dios nake' baní'

5 Da' ni naken da' benlto' da' bchal̲j Jesusen', na' naken da' ẕzenlto' l̲e'e na'a. Ki ẕnnan: “Dios nake' baní', na' bi zoa nitó da' naken chol̲ l̲en L̲e'.”

6 Cha' nnažo: “Nakžo toze l̲en Diosen'” na' cha' žonžo da' naken che da' chol̲, da' ni nak bian' žon l̲áže'žo, na' bi žonžo da' naken dot da' li.

7 Na'a, cha' žonžo da' naken chawe', ẕdažo l̲o baní' kan L̲e' nake' chawe', na' zoe' l̲o baní', na' nakžo toze tožo l̲en yetožo, na' x̲chen Jesús, Benne' Criston', Ẕi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žeká'n yógo'te dol̲a' da' nbága'žo.

8 Cha' ẕnnažo: “Bi be dol̲a' nbága'žo” žon l̲áže'lžo l̲a' kwínzežo, na' bi nzi' l̲o na'žo da' naken dot da' li.

9 Cha' yex̲óalapažo l̲aw Dios dol̲a' da' nbága'žo, L̲e' žone' kan ẕnne', na' nake' chawe'. Yenít l̲awe' dol̲a' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e yógo'te da' ẕia da' nbága'žo.

10 Cha' nnažo: “Bi be dol̲a' nbága'žo” gaken kan nnažo: “Dios žon l̲aže'e” na' bi žonžo kan ẕnna x̲tiže'e.

2

Benne' Cristo ẕdie' x̲tíža'žo l̲aw Dios

1 L̲e'e, ẕí'na'do' ka', ẕzoja' da' ki chele, nich bi gonle dol̲a'. Na'a, cha' no benne' gone' dol̲a', zoa to Benne' ẕnnable' ni'a chežo l̲aw X̲ažo Dios, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston', Benne' chawen'.

2 Nakkze' L̲e' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo žo'o l̲aw Dios. Gote' L̲e', kégeze nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo žo'o, san l̲ezka' nich beké'e dol̲a' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

3 Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo L̲e'.

4 No benne' ẕnne': “Neda' nónbi'a Dios” san cha' bi žone' kan ẕnna da' wnnakze' L̲e', benne' ni žon l̲aže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.

5 No benne' žone' kan ẕnna x̲tiža' Dios, da' li benne' ni nži'ile' Dios kan žal̲a' gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios.

6 L̲ezka', no benne' ẕnne': “Neda' naka' che Benne' Criston'” žal̲a' gake' kan gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo lježžo ka'

7 Ẕí'na'do' ka', ẕzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi naken to da' kobe, san dan' wnnakze Dios ža ni'te, dan' wẕí' l̲o na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te naken da' ba benlle.

8 L̲ezka' naken ka ẕzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan ẕnnan, na' l̲ezka' žonle l̲e'e kan ẕnnan. Ki naken dan' ba ẕde che da' naken chol̲, na' baní' li l̲aže' ba ẕza'nín'.

9 No benne' ẕnne': “Zoa' l̲o baní'” san cha' bi ẕl̲e'ele' lježe' chawe', benne' ni ne žone' da' naken che da' chol̲.

10 No benne' nži'ile' lježe' zoe' l̲o baní', na' da' žonen ga chix̲le no benne' bi be gak gonen chie' l̲e'.

11 No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' naken che da' chol̲, na' ẕde' l̲o da' chol̲. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' naken chol̲ ga nchol̲ yichj l̲áẕda'we'.

12 Ẕzoja' chele, ẕí'na'do' ka', dan' ba benít l̲aw Dios dol̲a' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' bchebe l̲aže'e gonen'.

13 Ẕzoja' chele, l̲e'e nakle ka x̲agak x̲kwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ẕzoja' chele, l̲e'e nakle ka x̲kwide' ka', dan' ba belale l̲o na' da' x̲iwe'.

14 Ba bzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' nónbia'le Xažo Dios.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xagak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xkwide' ka', dan' nakle wale, na' nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' ba belale lo na' da' xiwe'.

15 Bi ží'ilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nži'ile' dan' den yežlyó nga, bi nži'ile' Xažo Dios.

16 Ki naken, dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele Xažo Dios, san žóngake' da' zdan láže'gake'.

Žóngake' da' zdan laže' bela' žen chégake'.

Žóngake' da' zdan laže' yej láwgake'.

Zka'n zen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.
Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'.

17 Te che yežlyó nga, na' che da' zdan láže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' zchalje' da' li, na' bennen' žon laže'e

18 Zí'na'do' ka', ba zoažo ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénlele la' bennen' zži'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó law zej nnita' benne' zan, benne' zží'igake' che Benne' Criston'. Che len nnezlžo ba zoažo ža ze lawte ža ka'.

19 Benne' ki bežójgake' ládjwžo žo'o, san bi gókgake' toze len žo'o. Chela' gókgake' toze len žo'o, gá'ntezgake' len žo'o. Na'a, bežójgake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze len žo'o.

20 Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e, na' nnézkzelele da' naken dot da' li.

21 Zzoja' chele dan' ba nnézlele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézlelen. Lezka' nnézlele bi žon laže' no benne' nnezle' da' naken dot da' li.

22 ¿Nozkze bennen' žon laže'e? Žon laže' bennen' znne' bi nak Jesús Bennen' bsela' Dios. Benne' ni nake' bennen' zži'e che Benne' Criston', dan' znne' bi nak Dios Xa Jesusen', na' lezka' znne' bi nak Jesusen' Zi'n Dios.

23 No benne' zži'e che Zi'n Dios, bi zoalen Xažo Dios le'. No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, lezka' Xažo Dios zóalene' bennen'.

24 Na'a, le we' laže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'ntezle len Zi'n Dios, na' lezka' len Xažo Dios.

25 Da' ni naken da' bchebe laže' Dios, wnné' gonne' yela' nban da' zejlí kanne chežo.

26 Zzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e.

27 Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséla'kze' Le' chele, na' Lekze' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon laže'e. Kan ba bsedle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.

28 Na'a, zí'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yelé'e Le', na' gak wxén láže'žo Le', na' bi yedoé'elžo kate' žinžo lawe' Le' katen' yelé'e.

29 Cha' nnézlele le'e Dios nake' chawe', lezka' žala' nnézlele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' zi'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' zi'n Dios

1 Le wia kan nží'ile'el Xažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo zi'n Dios na'kze. Che len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'.

2 Zí'na'do' ka', na'a ba nakžo zi'n Dios, na' bi na' la' law da' gakžo. Nnezlžo kate' wloé'e law Jesusen', gakžo kan nake' Le', dan' le'elžo-ne' kan nakkze' Le'.

3 No benne' žxen laže'e gake' kan nak Jesusen', že' laže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

4 No benne' žone' dola' zži'e che xtiža' Dios, dan' nak dola' da' zži'in che xtiža' Dios.

5 Nnézlele bloe'e law Jesusen' nich beké'e dola' da' wbága'žo, na' bi be dola' žone' Le'.

6 No benne' nake' toze len Jesusen' bi žone' dola'. No benne' žone' dola' batkle ble'ele' Le', na' bi nónbi'e Le'.

7 Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

8 No benne' žónteze' dola' nake' che da' xiwe', dan' žónteze da' xiwen' dola' kate' bi na' soa Adán. Che len bedjloé'e law Zi'n Dios, nich wsejwe' xnez da' xiwen' nich bi be gak gonen chežo.
9 No benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola', dan' zóateze Be' La'y che Dios len le', na' bi žone' dola' dan' nake' zi'n Dios.
10 Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' zi'n Dios, na' benne' ka' zej nake' zi'n da' xiwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žala' ži'ilžo lješšo ka' zej nake' che Jesús

11 Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' znnan: "Žala' ži'ilžo lješšo tožo yetožo."
12 Bi žala' gonžo kan ben Kaín, zi'n Adán. Gok Kaín na' che da' xiwe', na' betbe' bi' bíche'be'. ¿Biz chen' betbe' bi' bíche'be'? Betbe' lebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' law Dios, san da' ben bi' bíche'ben' goken chawe'.
13 Zí'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zej de le'e chawe'.
14 Nnezlžo ba wdežo lo yela' got, na' ba napžo yela' nban da' zejlí kanne dan' nži'ilžo lješšo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat.
15 No benne' bi zle'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézlele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yela' nban da' zejlí kanne.
16 Ki nónbia'žo yela' nži'il da' naken li laže', dan' bde Jesusen' yela' nban chie', na' gote' lo wlazžo žo'o. Lezka' žo'o žala' wdežo yela' nban chežo, nich gáklenžo lješšo ka'.
17 Na'a, no benne' de yela' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' zle'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi žeyache' láže'le' le', bi da' wnezjwe' chie', ¿wak nnažo zoalen yela' nži'il che Dios bennen'?
18 Zí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lješšo ka', kege len díža'ze o lo yela' znneze chežo, san dot láže'žo, na' len dot yela' žon chežo žala' ži'ilžo lješšo ka'.

Da' žxen láže'žo law Dios

19-20 Cha' ki nži'ilžo lješšo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' law Dios gak kwe' ži yichj lázdo'žo katen' zchebe lázdo'žo žo'o, dan' nakže da' li da' znna Dios ka da' znna lázdo'žo, na' Le' nnézkzele' yógo'te.
21 Zí'na'do' ka', cha' bi zchebe lázdo'žo žo'o, zoa da' žxen láže'žo law Dios,
22 dan' nnezlžo gonne' chežo bíte'teze da' nnablžo Le'. Ki naken dan' žonžo kan znna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz laže'e Le'.
23 Ki nak da' bchi'le Dios, wnné' žala' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston', Zi'ne', na' ži'ilžo lješšo ka' kan lezka' bchi'le Zi'ne' žo'o.
24 Benne' ka' žóngake' da' bchi'le Dios zóalengake' Le', na' Dios na'kze zóalene' benne' ka'. Ki nnezlžo Le' zóalenteze' žo'o, dan' ba bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoalen Dios Be' La'y žo'o

1 Zí'na'do' ka', bi chejle'le che no benne' znnaze' Dios Be' La'y zóalene' le', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zóalene' le', dan' zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' znnágake' zcháljgake' lo wláz Dios.
2 Ki gónbia'le no benne' zoalen Dios Be' La'y le'. Bennen' znne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' znne' nake' Bennen' bsela' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios.
3 Lezka', no benne' bi znne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' znne' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' zži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba zde' yežlyó nga.
4 Zí'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápžele yela' wak ka benne' ka' žon láže'gake', dan' Bennen' zóalene' le'e napže' yela' wak ka bennen' zde' yežlyó nga.
5 Légake' zej nakze' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Che len zcháljgake' che da' naken che yežlyó nga, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zze nággake' chégake'.
6 Nakžo žo'o che Dios. No benne' nónbi'e Dios zze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi zze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' zchalje' da' li, na' lezka' bennen' yoe'e ben' da' žon lažen'.

Yela' nži'il li laže' zá'zen lo na' Dios

7 Ẕí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lješšo ka', dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbi'e Dios.
8 No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbi'e Dios, dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios.
9 Ki bla' law kan nži'il Dios žo'o. Bsele'e tlícha'tekze Ẕi'ne' yežlyó nga, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo ni'a chie' Le'.
10 Ki nak bia' yela' nži'il da' naken li laže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan Le' bží'ile'ele' žo'o, na' bsele'e Ẕi'nkze' nich bi'e dola' da' wbágа'žo žo'o, na' Le' gote' ni'a chen.
11 Ẕí'na'do' ka', cha' ki bží'ile'ele Dios žo'o, žala' ži'ilžo lješšo ka'.
12 Batkle ble'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo lješšo ka', Dios na'kze zóalene' žo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot láže'žo.
13 Nnezlžo zóalenžo Dios, na' Le' zóalene' žo'o, dan' bsele'e Dios Be' La'y, nich bedjsóalene' žo'o.
14 Neto' ble'elto' da' ben Xažo Dios, na' zzoa liton'. Le' bsele'e Ẕi'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
15 No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Ẕi'n Dios, Dios na'kze zóalene' bennen', na' le' zóalene' Diosen'.
16 Žo'o nnezlžo, na' žejle'žo nži'il Dios žo'o. Yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zóalene' Diosen', na' Dios na'kze zóalene' le'.
17 Ki žon žin yela' nži'il lo yichj lázdo'žo. Žonen ga biž zžébežo ža chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan nak Jesusen', lezka' nakžo žo'o yežlyó nga.
18 Cha' nnezlžo nži'il Dios žo'o, bi be zžébežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios žo'o, žone' Le' ga bi zžébežo. No benne' zžebe' da' sake'e bi nnezle' nži'il Dios le'.
19 Žo'o nži'ilžo Dios, dan' Le' bží'ikzele' žo'o zga'ale'.
20 Cha' no benne' znne': "Neda' nži'ila' Dios" san cha' bi nape' lježe' ka' chawe', benne' ni žon laže'e. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne' ka' zle'ele', ¿nakxkze gak ži'ile' Dios, na' batkle ble'ele' Le'?
21 Ki bchi'le Jesusen' žo'o, na' wnné': "No benne' nži'ile' Dios, žala' ži'ile' lježe' ka'."

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyó nga

1 No benne' žejli'e nak Jesús Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, benne' ni nake' zi'n Dios, na' no benne' nži'ile' Dios, Bennen' bzoe' le', lezka' žala' ži'ile' lježe', bennen' lezka' nake' zi'n Dios.
2 Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka' zej nake' zi'n Dios. Naken ki cha' nži'ilžo Dios, na' žonžo kan znna xtiže'e.
3 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan znna xtiže'e, na' bi nak zede dan' bchi'le' žo'o gonžo.
4 No benne' nake' zi'n Dios zzoele' da' žak chie' yežlyó nga. Ba bzoelžo da' žak chežo yežlyó nga dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.
5 ¿Noz bennen' zzoele' da' žak chie' yežlyó nga? Bennen' žejli'e Jesusen' nake' Ẕi'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y zzoa lie' che Benne' Cristo

6 Ki bloe'e law Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na' blalje' xchene', na' kégeze bezóe' nis, san lezka' blalje' xchene'. Dios Be' La'y nake' Bennen' zzoa lie' che Ẕi'n Dios, dan' nak dot da' li da' zchalj Dios Be' La'y.
7 Chonne benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, benne' ka' zzoa lígake' che Jesusen'. Zej nake' Xažo Dios, na' Ẕi'n Dios, Bennen' lie' Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki, toze zej nake'.
8 Lezka', chonne da' ka' zzoa lígaken chie' yežlyó nga, Dios Be' La'y, na' da' bezóa Benne' Criston' nis, na' žen da' blalje' le'e yag kroze, na' da' chonne ki, toze kan znnágaken.
9 Cha' si' lo na'žo da' zzoa ligak benách ka' kan nak Jesusen', da' zzoa likze Dios záka'le'ežen. Da' bzoa li Dios naken da' wnné' kan nak che Jesusen', katen' wnné' nake' Ẕi'nkze'.
10 No benne' žejli'e che Ẕi'n Dios, nzi' lo ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no benne' bi žejli'e da' wnnakze Dios, na' wak nnažo: znna bennen': "Dios žon laže'e." Ki naken dan' bi bejli'e da' bzoa li Dios che Ẕi'ne'.
11 Da' ni naken da' bzoa li Dios. Wnné' ba benne' yela' nban da' zejlí kanne chežo, na' Ẕi'ne' na' nake' Benne' žonne' chežo yela' nban na'.
12 No benne' zoalen Ẕi'n Dios le', nape' yela' nban da' zejlí kanne. No benne' bi zoalen Ẕi'n Dios le', bi nape' yela' nban na'.

Nnezlžo napžo yela' nban da' zejlí kanne

13 Zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Zi'n Dios,
zzoja' chele da' ni nich nnézlele ba naple
yela' nban da' zejlí kanne, na' ki gaken, gak
li laže' kan žejle'le che Zi'n Dios na'.
14 Da' ni naken da' žxen láže'žo Le'. Cha'
bi da' nnablžo-ne' kan žénele' Le', Le' ženle'
chežo žo'o.
15 Cha' nnezlžo ženle' chežo kan nak bi
da' znnablžo-ne', lezka' nnezlžo ba napžo da'
znnablžo-ne'.
16 Cha' no benne' le'ele' lježe' žone' dola'
da' bi žonen ga gate', wak nnable' Dios lo
wláz bennen', na' Le' wnezjwe' yela' nban
chie'. Ki znnia': wak nnáblele lo wláz benne'
ka' žóngake' dola' da' bi žonen ga gatgak
benne' ka'. Zoa dola' da' žonen ga gat no
benne'. Bi znnia' nnáblele lo wláz no benne'
žone' dola' ki.
17 Yógo'te da' kegle naken dola', san zoa
dola' da' bi žonen ga gat no benne' žonen'.
18 Nnezlžo no benne' nake' zi'n Dios bi
žónteze' dola' dan' Zi'nkze Dios žape chi'e
bennen', na' da' xiwe' bi be gak gonen chie'.
19 Nnezlžo yo'ožo lo na' Dios, na' yógo'te
benách ka', benne' ka' že' láže'gake' da' de
yežlyó nga, zej yoe'e lo na' da' xiwe'.
20 Na'a, nnezlžo ba bla' Zi'n Dios nga, na'
benne' yela' žejní'il chežo, nich gónbia'žo
Bennen' nake' dot da' li. Zóalenžo Bennen'
nake' dot da' li dan' zóalenžo Jesús, Benne'
Criston', Zi'n Dios. Benne' ni nake' Dios da'
li, na' Bennen' žonne' yela' nban da' zejlí
kanne chežo.
21 Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi
wká'n zenle lo'a ka'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ ẔWA

Benne' nake' dot da' li, na' yeḻa' nži'il

1 Neda', Ẕwa, žapa' le' “Padiox̱”, no'le wžekze Dios, na' žapa' “Padiox̱” yógo'te ẕi'no' ka'. Nži'ila' ḻe'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san ḻezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' ḻe'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'.

2 Nži'ilto' ḻe'e dan' yo'o ḻo yichj ḻázdo'žo xtiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóaḻentezen žo'o.

3 Ẕnnabla' Xa̱žo Dios ḻen Xa̱nžo Jesús, Benne' Criston', Ẕi'nkze Diosen', gon chawe'e ḻe'e, na' yeyache' ḻáže'le' ḻe'e, na' wká'n žie' yichj ḻázdo'le dan' nak dot da' li xtiže'e, na' nži'ile' ḻe'e.

4 Bebéḻe'ela' katen' benla' žongak ẕi'no' ka' kan znna xtiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le Xa̱žo Dios žo'o.

5 Na'a, žáta'yoela' le', nó'ledo', gono' kan znna da' bchi'le Jesusen'. Bi zzoja' chio' to da' kobe. Ẕzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žaḻa' ži'ilžo lježžo ka'.

6 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le' žo'o. Dan' bchi'le' naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bénlele ḻe'e ža ni'te.

No benne' ka' žon ḻáže'gekle' žo'o

7 Da' ni žapa' ḻe'e: dan' ba ẕdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon ḻáže'gake', na' bi nzi' ḻo ná'gake' kan bḻa' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen ḻaže', na' zži'e che Benne' Criston'.

8 Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle xchin Benne' Criston', san le we' ḻaže' gata' chele dot da' žaḻa' si'le ḻo na' Dios.

9 No benne' wsedle' ḻe'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoaḻen Dios bennen'. Xa̱žo Dios ḻen Ẕi'nen' zóaḻene' no benne' žónteze' ka znna xtiža' Benne' Criston'.

10 Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wléblele bennen' ližle, na' bi ye'le-ne': “Dios gon chawe'e le'.”

11 No benne' ži'e ḻe': “Dios gon chawe'e le'”, žónḻene' ḻe' tzen da' kegle da' žone'.

Ẕwa žxen ḻaže'e ḻe'ele' lježe' ka'

12 Ḻa'kze žaḻa' yapa' ḻe'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten ḻe'e yiche. Žxen ḻaža'a ḻa'a gan zoale, na' wchaḻjžo kwáselo, nich gak yebelžo dot ḻáže'žo.

13 Xkwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' “Padiox̱.” Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ ẔWA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

1 Neda', Ẕwa, žapa' le' “Padioẋ”, Gayo, benne' ži'i l̲aže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot l̲aža'a.

2 Ljéža'do', ẕnnabla' Dios gon chawe'e le' l̲o yógo'te da' žono', na' l̲ezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'.

3 Žebela' dan' ẕl̲a'gak lješšo ka' ga zoa' ni, na' ẕzoa lígake' kan nako', na' ẕnnágake' nako' l̲i l̲aže', na' žono' kan ẕnna ẋtiža' Dios, da' naken dot da' li.

4 Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka ẋkwide' chekza' ka' žóngake' kan ẕnna da' naken dot da' li.

5 Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákl̲eno' lješšo ka', l̲a'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'.

6 Lješšo ki ẕzoa lígake' kan nak chio' le' l̲awgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' ẕzéngekle' neto' kan nži'ilo' l̲égake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o l̲égake' nez, na' žákl̲eno' l̲égake' kan žal̲a' gono' chegak benne' ka' žóngake' ẋchin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez.

7 L̲égake' bžójgake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be ẕzí'gake' l̲o na'gak benne' ka' bi zej nake' toze l̲en Benne' Criston'.

8 Che l̲en žal̲a' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónl̲enžo l̲égake' tẕen žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótrefes

9 Ba bzoja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótrefes, bennen' ẕdan l̲aže'e gake' blo ládjwgake', bi žape' neto' ba la'ne.

10 Che l̲en, cha' yida' gan zoale, wsá'a l̲áže'le kan zej nak da' žone' l̲e' katen' dobžo. Znnie' cheto' da' wen l̲aže'. Bi žaz l̲aže'e da' nize, san l̲ezka' bi žape' ba la'ne lješšo ka' ẕžíngake' ga na', na' žsejwe' ẋnezgak benne' ka' žénegekle' gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' l̲égake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

11 Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žal̲a' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bénbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

12 Yógo'te lješšo ka' ẕzoa lígake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. L̲ezka' neto' ẕzoa lito' chie', na' nnezlo' da' ẕchal̲jto' kan nak chie' l̲e' naken dot da' li.

Da' ẕnnab Ẕwa l̲aw Dios

13 Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi žénela' wzojan' l̲e'e yichze.

14 Na'a, žẋen l̲aža'a l̲é'etela' le', na' wchal̲jžo kwáselo.

15 Ẕnnabla' Dios wká'n žie' yichj l̲ažđo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' “Padioẋ.” L̲ezka' le', wdape “Padioẋ” to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

1 Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Xažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob.

2 Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ží'ile'ele' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Benne' wen laže' ka'

3 Zí'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' zží'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wzégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'.

4 Ki žon byenen gona' dan' bale benne' ba wyázlengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios. Dan' že' laže' Dios žo'o, žékgekle' bi bága'gake' zia cha' góngake' da' kegle. Zží'igake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znna bi'e žo'o.

5 Ba nnézkzelele da' ki, san žénela' wsá'a láže'le kan ben Xanžo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwgake', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'.

6 Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi béngake' xchíngake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchínnj Dios yežlyó nga.

7 Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdílegaken yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bží'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich béngake' da' bi naken chawe', na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'težo, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

8 La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnégekle' yele. Zka'n dítjgake' bela' žen chégake'. Zží'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnégake' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.

9 Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdíl-lene' da' xiwe' nich gak yeké'e bela' žen che Moisés, bi bežogle' wžíe' da' xiwe' zia, san gožen': "Xanžo Dios tile' le'."

10 San benne' ki znnégake' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejní'igekle', na' da' ka' žejní'igekle' žakze chégake' kan žongak bia yixe' ka', bia ka' bi žejní'igeklba', da' ki zkóngekle' žin, na' zžia kwíngake' zia.

11 Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba béngake' dola' kan ben Kaín, na' lo yela' zdan laže' chégake' ba bchíxgekle' kan bchixle Balaam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés.

12 Benne' ki žáwgake' tzen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' že'j žáwgakze'. Zej nake' ka benne' ka' žala' wáwgake' zila' ka', san zwaw kwíngakze'. Zej nake' ka to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake' ka yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na' lezka' zej nake' ka to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'.

13 Lezka' zej nake' ka nisdo' katen' zgó'anen, na' nwan' bebe lawlen, da' zloe'elen kan nak yela' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' chela'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwgake' to chi'ize lo latje chol.

14 Kan nak chégake' bchalj Enok, bennen' wbáblene' da' gaže kwe' za'só Adán, katen' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' Xanžon' len zan gaywá' benách ka' žónlengake' Le' tzen, benne' ka' zej nake' che Leze'.

15 Ze'e Le' nich wsaka' zi'e yógo'te benne' ka', na' choge' chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'." Ki gone' ni'a

che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' dola' ka' chie' Le'.
16 Benne' ki znnégake' chie' Le', na' žon dítjgekle' Le', na' žóngake' kan nak da' zdan láže'gakze'. Zcháljgake' lo yela' zka'n zen kwíngake', na' nich ká'gake' yela' wnni'a chegak benách ka', zka'n zéngake' légake'.

Judas žse'e láže'gak benne' ka' che Jesús

17 Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' wbás ka' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te.
18 Benne' ka' belyi'e le'e: "Ža se lawte ža ka' wloé'e lawgak benne' ka' gon dítjgekle' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' zdan láže'gake'."
19 Benne' ki zlá'agake' lažle. Zcháljgake' lo yela' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóalene' légake'.
20 Na'a, zí'na'do' ka', le soa choch kan nak yela' žejlé' chele, da' naken la'y. Le wchaljlen Dios, wkónlele žin yela' wak che Dios Be' La'y.
21 Le ga'nlen Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.
22 Le gon choch benne' ka' žak chope láže'gake'.
23 Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle légake' lo yi'. Lo yela' zžebe chele le yeyache' laže'l yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwinle, nich bi gónlenle légake' tzen da' kegle da' žóngake'.

Da' zka'n zen Dios

24-25 Dios tlicha', Bennen' nnézkzele' yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', nape' yela' wak gape chi'e le'e, nich bi wchíxelele, na' nich wzíe' le'e lawe' Le' gan zoe' lo baní' li laže'. Gone' le'e dot chawe', na' ga yebéle'elele.
¡Gakkze che Dios yela' ba, na' yela' zen, na' yela' nak blo, na' yela' wnná bia', na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BL̲OE'EL DIOS Z̲WA

Da' bl̲oe'el Dios Z̲wa kan nak che Jesús

1 Da' ni naken to da' bl̲oe'e l̲aw Jesús,
Benne' Criston', da' benn Dios L̲e' latje
wl̲oe'ele' benne' wen žin chie' ka' kan zej
nak da' ka' žon byenen l̲a' gáktegaken. Je-
susen' bsel̲e'e to wbás che ya'abá chie',
wbasen' bzejni'ile' neda', Z̲wa, benne' wen
žin che Benne' Criston'. Wbás che ya'abán'
bl̲oe'ele' neda' kan zej nak da' ki.

2 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' ni da' naken dot da'
li kan nak yógo'te da' bl̲e'ela', na' z̲zoa lia' che
x̲tiža' Dios, na' che da' naken dot da' li da'
bl̲oe'el Jesús, Benne' Criston', neda'.

3 Ba nez z̲en gaken che no benne' gol̲e'
da' ni, na' ba nez z̲en gaken chegak benne'
ka' wzé nággake' che no benne' gol̲e' x̲tiža'
Dios ni, na' góngake' kan z̲nna da' ni, dan' za'
gaken.

Da' že' Jesús gaže kwe' benách chie' ka'

4 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' že' Jesusen' gaže
kwe' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake'
gan nbab Asia. Dios, Bennen' zoakze',
na' wzóateze', na' za' yide', z̲nnabla'-ne' gon
chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.
Žónl̲engak gaže be' che ya'abá L̲e' tz̲en, be'
ka' zej nnitan' l̲awe' L̲e' gan ži'e, z̲nna bi'e.

5 L̲ezka' žonl̲en Jesús, Benne' Criston', L̲e'
tz̲en. Jesusen' nake' Bennen' žone' kan
z̲nne', na' z̲zoa lie' che Dios. Zga'ale' L̲e'
bebane' to chi'ize l̲o yel̲a' got, na' z̲nna bi'e
benne' ka' z̲nna biá'gake' ya'abá. L̲e' nži'ile'
žo'o, na' beké'e dol̲a' da' wbága'žo, na' beyón
chawe'e žo'o l̲en x̲chene' da' bl̲alje' l̲e'e yag
kroze, katen' gote' l̲o wlazžo žo'o.

6 Jesusen' bene' ga z̲nna bia'žo, na' ga
nakžo bx̲oz ka', nich wká'n z̲enžo Dios, X̲a
Jesusen'. ¡Ga'n z̲en Dios, na' gápteze' yel̲a'
wnná bia'! Ka'kze gaken.

7 Le wia nga. Za' Benne' Criston' l̲o bejw
ya'abá.
L̲é'egekle yógo'te benne' ka' L̲e',
na' l̲ezka' benne' ka' bétgake' L̲e'.
Kweže nyáche'gak yógo'te benách yežlyó
nga,
benne' ka' l̲é'egekle' L̲e'.
¡Ka' gakten! Ka'kze gaken.

8 Ki wnnakze Jesusen': "Neda' naka' Ben-
nen' zoe' zga'ale', na' l̲ezka' Bennen' zeje'
z̲ante kan nak da' z̲zo l̲aw, na' da' ze l̲awten."
Ki wnná X̲anžon', Bennen' napkze' dot yel̲a'
wak. ¡Zoakze' L̲e', na' wzóateze', na' za' yide'!

Z̲l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en che Jesús

9 Neda', Z̲wa, naka' lježle, na' z̲záka'l̲ena'
l̲e'e tz̲en, na' tz̲en l̲en l̲e'e žebél̲enla' yel̲a'
wnná bia' che Dios, na' napa' yel̲a' z̲en l̲aže'
da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo. Nye-
jwa' to yežlyó gachje l̲áwe'le nisdo' nga, dan'
nzin' Patmos. Nyejwa' dan' bzoa lia' che
x̲tiža' Dios, na' che Jesús, Benne' Criston'.

10 L̲o ža z̲en che X̲anžon', wzóa Dios Be'
La'y toze l̲en neda', na' benla' chi'i to benne'
z̲nnie' zižje x̲kóže'la' neda'. Benle chi'e kan
z̲beže loz bia yix̲e'.

11 Bennen' gože' neda': "Neda' naka' Ben-
nen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' z̲ante
kan nak da' z̲zo l̲aw, na' da' ze l̲awten. Bzoj
l̲e'e yiche da' z̲l̲e'elo', na' bsel̲an' chegak gaže
kwe' benách chia' ka', benne' ka' nníta'gake'
gan nbab Asia, benne' ka' nníta'gake':
l̲o yež Éfeso, na' l̲o yež Esmirna,
na' l̲o yež Pérgamo, na' l̲o yež Tiatira,
na' l̲o yež Sardis, na' l̲o yež Filadelfia,
na' l̲o yež Laodisea."

12 Beyechja' nich l̲e'ela' bennen'
z̲chál̲jl̲ene' neda'. Katen' beyechja', bl̲e'ela'
gaže da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken
ya oro.

13 Ládjwgak da' ka' zej nwan' yi' bl̲e'ela'
to Benne' z̲nne'e kan z̲nna' to benne' byo.
Nakwe' to laže' tonn da' z̲žinen x̲ni'e, na'
nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro.

14 Z̲íla'do'ze nak yicha' yichje' kan nak
z̲ila' o kan z̲nna' bege', na' žákti'te yej l̲awe'
ka yi'.

15 Žákti'te ni'e ka ya bronse ba'a, da'
nl̲al̲e'en l̲o yi' ka bo' yal̲je. Zižje benle chi'e
kan ženle to yegw z̲en.

16 L̲o ne'e l̲i ža nwe'e gaže belj baní', na'
l̲o žoe'e z̲žoj diža' da' naken ka to ya ntoche'
da' ntochen' žop la'ate. Žákti'te l̲awe' ka wbíž
katen' z̲nná'l̲e'en.

17 Kate' bl̲e'ela' L̲e', wbix̲a' x̲ni'e ka to
benne' gat. Naž L̲e' bx̲oa ne'e neda' l̲en
ne'e l̲i ža, na' gože' neda': "Bi žebo'. Neda'
naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen'
zeje' z̲ante.

18 Naka' Bennen' zoakze' nbane'. Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' lo na'a nna bi'a yela' got, na' lezka' latje chegak benne' gat ka'.
19 Bzoj le'e yiche dan' ba ble'elo', na' da' žak na'a, na' lezka' da' žala' gak te na'a.
20 Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaže belj baní' ka', da' ka' ble'elo' noa'a lo na'a li ža, na' kan zej nak da' gaže da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaže belj baní' ka' zej nakba' da' žsaka' leben gaže wbás chegak gaže kwe' benách chia' ka', na' da' gaže da' zej nwan' yi' zej naken da' žsaka' leben gaže kwe' benách chia' ka'."

2

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Éfeso

1 Lezka' wnná Bennen': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Éfeso. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe'e gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža, na' zde' gachje láwe'le da' gaže da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.
2 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan žónle'ele xchina'. Nnezla' zbezle zen laže', na' bi gak gakle zen laže' len benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe'. Nnezla' ba wzí' bia'le benne' ka', benne' znnágake' zej nake' wbás chia' ka', san bi zej nake', na' na'a nnézlele žon láže'gake'.
3 Zbezle zen laže', na' ba wzáka'le dan' nakle toze len neda', san bi bsan láže'le neda'.
4 Na'a, zoa to da' žesbaga'a le'e zia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale.
5 Che len, le chejsá' laže' kan benle zga'ale, dan' bsanle, na' na'a, le yeyát laže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele lo latje chen.
6 Na'a, zoa to da' žáklenen le'e. Bi zlé'elele chawe' da' žongak benne' nikolaíta ka', benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'.
7 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' zbia yagen' dan' zoan gachje láwe'le yežlyó xtan che Dios, dan' gonen ga sóagake' nbángake' to chi'ize."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Esmirna

8 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Esmirna. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' nake' Bennen' zeje' zante, Bennen' gote', na' bebane' to chi'ize.
9 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan zzáka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yela' wnni'a da' naken li laže'. Lezka' nnezla' kan žongak benne' ka' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san bi zej nake', na' znne zí'gake' chele. Benne' ki zej nake' che da' xiwe'.
10 Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen' gonen ga yéjwle bálele liž ya. Ki wsaka' zin' le'e, na' sáka'le ka chi ža. Le chejlé' chia' neda' na' zejte gatle, na' neda' gonna' yela' nban da' zejlí kanne chele.
11 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, yela' got da' gaken da' bežope chi'i chegak benne' ka' cházgake' lo yi' gabíl bi be gonen chégake'."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Pérgamo

12 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe'e ya ntoche', da' ntochen' žop la'ate.
13 Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' zoale gan znna bia' da' xiwe', san ne žxen láže'le neda'. Bi bsanle kan žejle'le chia' neda'. Bi bsanlen katen' bétgake' Antipas gan zoale, bennen' bzoa líteze' chia', na' gote' ga na' že' da' xiwe'.
14 Na'a, zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Nzi' lo na'le benách ka' lo yež Pérgamo, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bsedle Balaam, bennen' bsedle' Balak gone' ga chíxgekle benách Israel ka', na' che len bdáwgake' bia beždo' ka', bia ka' bétgake'-ba' lawgak lo'a ka', na' béngake' da' kegle.
15 Lezka' žónlengak benne' ka' le'e tzen, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle

benne' nikolaíta ka', dan' bi zle'ela' neda' chawe'.
16 Che len, le yeyát laže' na'a. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' tíl-lena' légake' len diža' da' zžojen žoa'a, dan' naken ka to ya ntoche'.
17 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, wáwgaka'-ne' yet maná da' ngache'. Lezka' wnezjwa' to yej chíchedo' chégake', na' lo yej na' nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Tiatira

18 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Tiatira. Ki wzojo': Zchalj Zi'n Dios, Bennen' žia yej lawe' dan' zej naken ka yi', na' ni'e zej naken ka ya bronse ba'a.
19 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda', na' kan žejle'le chia' neda'. Lezka' nnezla' kan žonle xchina' lo yela' zbez zen laže' chele. Nnezla' nakže li laže' kan žonle da' ki ka benle zga'ale.
20 Zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie' Jesabel, no'len' znne' zchalje' lo wláz Dios, na' len da' žsedle' žon láže'le' benne' ka', benne' žóngake' xchina'. Žsedle' légake' da' žonen ga žóngake' da' kegle dan' žáwgake' bia beždo' ka', bia ka' žótgake'-ba' lawgak lo'a ka'.
21 Neda' bi'a-ne' latje yeyát laže'e, san bi žénele' wka'ne' da' kegle da' žone'.
22 Che len cho'na'-ne' ga gate'e, gan sake'e to yižwé' zen tzen len benne' ka' žónlengake' le' tzen da' kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát láže'gake' nich biž góngake' dola'.
23 Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'. Ki gaken, gákbe'egekle yógo'te kwe' benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek yichjgak benách ka', na' da' zza' láže'gake', na' yebi'a chele kan nak da' žonle.
24 Yezíka'le le'e zoale lo yež Tiatira, nólele le'e bi nzi' lo na'le dan' žsedle', na' bi wzí' lo na'le dan' znnagak benne' ka' naple'en yela' žejní'il, san da' li naken che da' xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle.
25 Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape chi'in na' zejte yelá'a neda'.
26 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan žénela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
27 Kan Xažo Dios bdie' lo na'a yela' wnná bia', lezka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzózjgake' benách ka' kan žon to benne' zzozje' to yeso' da' naken yo.
28 Lezka' gonna' légake' latje gákgake' toze len neda'. Naka' ka belj xsile chegak benách chia' ka'.
29 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Sardis

1 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta'lengak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža. Ki znne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle.
2 Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta'lengaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios.
3 Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bénlele, dan' wzí' lo na'le. Le gon kan znna xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézlele biz ža na' la'a gan zoale.
4 Bale benne', benne' ka' nníta'lengake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálengake' neda', nákwgake' laže' zíla'do'ze da' zloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'.
5 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga wakwa' légake' laže' zíla'do'ze, na' bi wsola' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xažo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'.
6 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bseḷa' Jesús ḷo yež Filadelfia

7 Ḷezka' wnné': “Bzoj ḷe'e yiche diža' ni
da' seḷo'o che wbás chia', bennen' zóaḷene'
benách chia' ka' ḷo yež Filadelfia. Ki wzojo':
Ẓchaḷj Benne' La'y, Bennen' ẓnne' da' naken
dot da' li, na' yo'o ḷo ne'e ẓi'n ya che Dabí,
bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak
benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen',
na' žsejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'.
8 Benne' ni ẓnne': Neda' nnezla' da' žonle.
Nnezla' naple láte'ze yeḷa' wak, san žonle
kan ẓnna x̱tiža'a, na' bi žedoé'elele ẓnnale
nakle chia' neda'. Che ḷen ba bzoa' ḷawle to
gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no
benne' wsejwen'.
9 Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze
ḷen da' x̱iwe', na' žon ḷáže'gake', na' ẓnnágake'
zej nake' benne' judío ka', benne' ka' ẓka'n
ẓéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda'
gona' ga ḷá'gake' ḷawle ḷe'e, na' wzóa ẓíbgake'
x̱ní'ale. Naž gákbe'egekle' nži'ila' ḷe'e.
10 Dan' benle ḷe'e kan ẓnna x̱tiža'a, na'
gokle ẓen ḷaže', neda' gape chi'a ḷe'e ža
na' sáka'gak yógo'te benách ka', benne' ka'
nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si'
bian' ḷégake'.
11 Za' yeḷá'a. Che ḷen le gape chi'i da'
naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le
dan' žaḷa' gonna' chele.
12 Nólele ḷe'e sóelele da' žak yežlyó nga,
neda' gona' ga gakle choch kan zej nak yag
ka' da' žóx̱e'gaken yo'o, na' soale ḷo yodo'
gan zoakze Dios, na' batkle yežojle ga na'.
Wdá'a ḷawle ḷe'e La Dios chia', na' ḷezka' kan
nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén
kobe, da' žojen ya'abá che Dios ḷo na' Dios.
Ḷezka' wdá'a ḷawle ḷe'e la' kobe.
13 No benne' ženle' žaḷa' wzé nage' da' ni
da' ẓnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe'
benách ka' chia' neda', Benne' Cristo.”

Diža' da' bseḷa' Jesús ḷo yež Laodisea

14 Ḷezka' wnné': “Bzoj ḷe'e yiche diža' ni
da' seḷo'o che wbás chia', bennen' zóaḷene'
benách chia' ka' ḷo yež Laodisea. Ki wzojo':
Ẓchaḷj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone'
kan ẓnne', na' ẓchaḷje' da' li, Bennen' bḷa' ḷo
ne'e Ḷe' yógo'te da' ben Dios.
15 Ki ẓnne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan
žonle naken ka nis da' bi naken zag dan' bi
ẓka'nle neda' to chi'ize, na' bi naken ka nis
ḷa dan' bi žonle x̱china' dot ḷáže'le. Gakže
chawe' gakle ka nis zag o ka nis ḷa.
16 Na'a dan' nakle ka nis ža'do', na' bi
nakle ka nis zag, na' bi nakle ka nis ḷa,
cho'na' ḷe'e kan žon bennen' žeyebe' nis
ža'do' na'.
17 Ḷe'e ẓnnale naple yeḷa' wnni'a, na' žak
da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele,
san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne'
yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' ḷáže'le,
na' nak choḷ yichj ḷáẓdo'le, na' ẓdale gal
yídzele.
18 Che ḷen, neda' ẓzejni'ila' ḷe'e nich gá'wle
ḷo na'a neda' da' naken ka ya oro da' ben
chawa'a ḷo yi', nich gata' yeḷa' wnni'a ḷi ḷaže'
chele. Ḷezka' žaḷa' gá'wle ḷo na'a laže' chich
da' gákwle, nich gache' yeḷa' gal yidze chele
da' žonen ga žedoe'ele no benne'. Ḷezka' žaḷa'
gá'wle ḷo na'a da' yeyonen yej ḷawle nich gak
ḷé'elele.
19 Neda' ẓdiḷa', na' ẓzeḷa' snia yógo'te
benne' ka' nži'ila' cha' bi žóngake' da' naken
chawe'. Che ḷen, le yeyát ḷaže', na' le gon
x̱china' dot ḷáže'le.
20 Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na'
žliža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na'
saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwḷena' ben-
nen', na' ḷe' gáwḷene' neda'.
21 Nólele sóelele da' žak yežlyó nga, neda'
gona' ga kwé'ḷenle neda' tẓen gan ži'a ẓnna
bi'a, kan ben X̱a' chia' neda'. Bzoela' da' gok
chia', na' wžé'ḷena' X̱a' tẓen gan ži'e ẓnna bi'e.
22 No benne' ženle', žaḷa' wzé nage' da' ni
da' ẓnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe'
benách ka' chia' neda', Benne' Cristo.”

4

Žólgake' da' ẓka'n ẓenen Dios ya'abá chie'

1 Wdé gokgak da' ki, bwia' na' bḷe'ela' to
gan žo'ogak benách da' nyaljwn ya'abá che
Dios. Ḷezka' benla' chi'i bennen' dan' benla'
zga'ale, na' wnníe' zižje kan ẓbež loz bia
yix̱e'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán:
“Da ža'le nga, na' neda' wḷoe'ela' le' da' ka'
žon byenen gákgaken te na'a.”
2 Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na'
bḷe'ela' to latje ya'abá che Dios gan že' Ben-
nen' ẓnna bi'e, na' ḷezka' bḷe'ela' Bennen' ži'e
latjen'.
3 Bennen' ži'e latjen' žákti'te', kan žákti'te
yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka'

záka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej esmeralda, da' žeple'en yes baní'.

4 Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne' gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' žiagak yíchjgake' da' ka' zej naken ya oro.

5 Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzió' znnen, na' žaxto' zen znnen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken baní', da' ka' zej naken gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen.

6 Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese.

Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej láwgake' zan žíagaken zaka' xkóže'lgake', na' láwlegake'.

7 Benne' nežw ladjw tape' ki znne'e kan znna' beže yixe'. Benne' bežopen' znne'e kan znna' beže, na' benne' beyonnen' znna' lawe' kan nak law to benne', na' benne' bedapen' znne'e kan znna' to bsia, bia zlaba'.

8 Dapte benne' ki, žiagak xope xílgake', na' láwlegaken, na' lé'elgaken, yej law zan žíagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' znnágake':

¡La'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wak!
¡Wzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!

9 Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e znna bi'e, na' zóateze' nbane'. Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak dapte benne' ban ka' ki,

10 na' tap žoa benne' gole ka' zzechw láwgake' lo yo law Bennen', na' zka'n zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žíagaken yíchjgake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' znna bia' Bennen', na' znnágake':

11 ¡Xanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le',
na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela' wnná bia'
dan' beno' yógo'te da' zej den!
Kan žénekzelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zíla'do'

1 Naž ble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alen. Nyejwn yichen' len gaže da' zej nak bian'.

2 Ble'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnníe' zižje, na' wnné': "¿Noz benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej noxen yichen', na' saljwen'?"

3 Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' zanle yežlyó.

4 Naž wžeža' neda' dan' bi bžel-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi golen', na' nitóe' nake' zi wien'.

5 Naž to benne' golen' gože' neda', na' wnné': "Bi kwežo'. Bennen' nake' ka to beže yixe', Bennen' nbáblene' za'só Judá, na' nake' za'só Dabí. Le' ba bzoele' yógo'te da' gókgaken chie'. Lekze' nake' zi choge' da' ka' zej noxen yichen', na' wsaljwen'."

6 Naž ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do' che Dios, na' zie' law Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje láwe'le gan zej nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žíagak Zíla'don' we' kan žíagak to zila', bian' bétgake'-ba' law Dios, na' žíagak gaže lozba', na' gaže yej lawba', da' ka' zloé'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen, be' ka' žsele'e dot yežlyó.

7 Wdé Bennen' nake' Zíla'do', na' bexwe' yichen' da' žian lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'.

8 Kate' bexwe' yichen', na' tape benne' ban ka' len tape žoa benne' gole ka' bzoa zíbgake' law Bennen' nake' Zíla'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' zgólgake', da' ka' zej nzin' arpa, na' lezka' zej noe'e béga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' zloe'elen yela' zchaljlen Dios chegak benne' chie' ka'.

9 Žólgake' to da' kobe da' zka'n zenen Zíla'don', dan' znnan ki:
Nako' Le' zi goxo' yichen',
na' chogo' da' ka' zej noxen',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' len xcheno' beya'o benách ka' nich gákgake' che Dios,
zej nake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó,
benách ka' zcháljgake' yógo'te diža' yoble ka',

na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nnitan' dot yežlyó.
10 Beno' ga zej nake' benne' wnná bia' ka',
na' ga zej nake' bxoz ka' che Dios chežo.
Beno' ga znna biá'gake' yežlyó.
11 Naž bwia', na' benla' chi'igak wbás zan
che ya'abá. Wbás zan gole kwis nníta'gake'.
Zégake' kwit latje blon' tzen len benne' ban
ka', na' lezka' len benne' gole ka'.
12 Wnnégake' zižje yógo'tegake', na'
wnnágake':
¡Bennen' nake' Zíla'do', bian' bétgake'-ba',
nake' zi si' lo ne'e yela' wnná bia',
na' yela' wnni'a, na' yela' žejní'il, na' yela'
wak!
¡Nake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na' chejle'žo
chie', na' wká'n zenžo-ne'!
13 Naž benla' žolgak yógo'te da' ben Dios,
da' ka' zej nnitan' ya'abá chie', na' lo yežlyó,
na' zanle yežlyó, na' lo nisdo'. Žolgak yógo'te
da' zej nnitan' latje ka', na' wnnágaken:
¡Ga'n zen Bennen' ži'e latje blon',
na' lezka' Bennen' nake' Zíla'do'!
¡Gápetežžo-ne' ba la'ne, na' wká'n zenžo-ne'!
¡Nna biá'teze' Le'!
14 Tape benne' ban ka' wnnágake':
"¡Ka'kze gaken!"
Naž tap žoa benne' gole ka' bzechw
láwgake' lo yote, na' bka'n zéngake' Bennen'
zóateze'.

6

Da' ka' zej noxen yichen'

1 Naž ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na'
bchoge' to da' noxen yichen', na' benla' che
to benne' zoe' ladjw tap benne' ban ka', na'
benle chi'e kan znne wzió', na' wnné': "Da
wio'."
2 Bwia', na' ble'ela' to bia chich, na' ben-
nen' žie'-ba' noxe' to da' žsen yag ntóche'do'
ka'. Bnézjwgake' le' to da' naken oro da' bžie'
yichje', na' bžoje' ka to benne' blo, benne'
wnná bia', nich wléj wchochje' benne' ka'
žjake' lo wdile.
3 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da'
bežope da' noxen yichen', na' benla' che
benne' ban bežope', na' wnné': "Da wio'."
4 Naž bžoj to bia xna. Bdégake' lo na'
bennen' žie'-ba' yela' wnná bia' nich yek-
wase' yela' zga'n cháwe'do' chegak benách
ka', na' nich gone' ga gótgake' ljéžgake' ka'.
Bnézjwgake' le' to ya ntoche' zen.
5 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da'
beyonne da' noxen yichen', na' benla' che
benne' ban beyonne', na' wnné': "Da wio'."
Bwia', na' ble'ela' to bia gasj, na' bennen'
žie'-ba' noxe' to zgons.
6 Benla' chi'i to benne' zchalje' gachje
láwe'le tape benne' ban ka', na' wnné':
"Chope ya zoa' stribe naken lazjw to benne'
che to ža wen žin dan' gak wbín, na' xope ya
zoa' sebada naken lazjwe' che to ža wen žin,
san bi gono' ga yažje set, na' bi be gono' che
xis uba wal."
7 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da'
bedape da' noxen yichen', na' benla' bchalj
bennen' ban bedape', na' wnné': "Da wio'."
8 Bwia', na' ble'ela' to bia gache, na' ben-
nen' žie'-ba' lie' Yela' Got, na' bennen' lie'
Latje Chol Che Benne' Gat Ka' žónlene' le'
tzen. Bdégake' lo na' bennen' lie' Yela' Got
yela' wnná bia' nich nna bi'e gachje da'
gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich
gótgake' légake' len ya ntoche', na' len yela'
zdon, na' len yižwé' ka', na' lo žoá'agak bia
yixe' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.
9 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da'
gayo' da' noxen yichen', na' ble'ela' zan bkog
da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka'
gókgakkze benne' ka' bétgake' légake' dan'
bzégake' xtiža' Dios.
10 Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken:
"Xanto' la'y, žono' kan znno'. ¿Batxkze
wchi'a lažo'o neto', na' chogo' chegak
benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan'
bétgake' neto'?"
11 Bwákwgake' légake' laže' zíla'do'ze, na'
belyi'e légake': "Le yezí' laže' yetó chí'ido'ze,
xak la'gak yógo'te ležle nga, benne' wen žin
ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak
benách ka' légake' kan bétgake' le'e."
12 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da'
xop da' noxen yichen', na' bwia', na' ble'ela'
wzó' yežlyó. Na' wbíž beyaken gasj, na' go-
ken ka to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken
xna kan nak žen.
13 Belyínnj belj ya'abá ka' lo yo, na' goken
kan žak che to yag higo, želyínnj da' zbian
kate' zta be' wale yagen'.

14 Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak
che to da'a kate' no benne' ztoben'. Bkwas-
gak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž lo
nisdo' ka' gan wžé'gaken.
15 Naž benne' ka' znna biá'gake' lo yežlyó
len benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo
wdile, na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela'
wnná bia', na' yógo'te benne' zej ndo'w ka',
na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne'
blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache'
kwíngake' gan nak zan bloj ka', na' gan nak
le'e ya'ado' ka'.
16 Blížgake' ya'ado' ka', na' le'e yej ka',
na' wnnágake': "Le yedjbaga' neto', na' le
wkache' neto', nich bi le'el Bennen' ži'e latje
blon' neto', na' nich bi yedjzén neto' yela'
zža'a che Bennen' nake' Zíla'do'.
17 Ba bžin ža la' law yela' zža'a chégake', na'
¿nozkze benne' gak soelen'?"

7

To gaywá' tape yon mil benne'

1 Wdé gokgak da' ki, na' ble'ela' tape
wbás che ya'abá zégake' dape la'ale yežlyó,
na' žséjwgake' xnezgak da' tape be', da' ka'
žákgaken chelá'a weje lo yežlyó. Ki béngake'
nich bi gak be' lo yežlyó, na' nich bi gak be'
law nisdo', na' nich bi wtán yag ka'.
2 Lezka' ble'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e
zaka' gan zla' wbíž, na' noe'e to da' wdé'e
benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak
bian' légake'. Wnníe' zižje, na' bliže' tape
wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' lo ná'gake'
yela' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó,
na' nisdo'.
3 Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné':
"Bi wchinnjle yežlyó, na' nisdo', na' yag ka'
na' zejte wda'to' to da' gak bian' lo xgagak
benne' wen žin ka' che Dios chežo."
4 Benla' kan zej nak benne' ka' da' légake'
dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape
yon mile' ládjwgak da' chežinno kwe' lježgak
za'só Israel.
5 Benne' ka' da' légake' dan' nak bian' zej
nake':
Chežinno mil lježgak za'só Judá.
Chežinno mil lježgak za'só Rubén.
Chežinno mil lježgak za'só Gad.
6 Chežinno mil lježgak za'só Aser.
Chežinno mil lježgak za'só Neftalí.
Chežinno mil lježgak za'só Manasés.
7 Chežinno mil lježgak za'só Smon.
Chežinno mil lježgak za'só Lebí.
Chežinno mil lježgak za'só Isakar.
8 Chežinno mil lježgak za'só Sabulón.
Chežinno mil lježgak za'só Jwsé.
Chežinno mil lježgak za'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze

9 Wdé gok da' ni bwia', na' ble'ela' benne'
zan, na' bi gak nitó benne' wlabe' légake'.
Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' zcháljgake'
diža' yoble ka', benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó. Zégake' law Bennen' ži'e latje blon'
gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' zej
nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej noxe' zin ka'.
10 Wnnégake' zižje yógo'tegake', na'
wnnágake':
¡Yela' žeslá zan' lo na' Dios chežo, Bennen'
ži'e latje blo,
na' lezka' zan' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'!
11 Yógo'te wbás che ya'abá zégake' dot
gawze latje blon', gan naken dot gawze gan
zej nnita' benne' gole ka', na' gan zej nnita'
tape benne' ban ka', na' bzechw láwgake' lo
yote law latje blon', na' bka'n zéngake' Dios,
12 na' wnnágake':
¡Ka'kze gaken!
¡Ga'n zen Dios chežo!
Napo' yela' zen, na' yela' žejní'il.
Že'to' Le': "Žóxkeno'" na' zka'n zento' Le'.
Napkzo' yela' wnná bia', na' dot yela' wak.
¡Gákteze ki chio', Dios cheto'!
Ka'kze gaken.
13 Naž to benne' ladjw benne' gole ka'
wnnable' neda', na' wnné': "¿Noz benne'
ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' ga benne'
légake'?"
14 Neda' goža'-ne': "Xan, le' nnézkzelo'."
Le' gože' neda': "Benne' ki belzáka'li'e lo
na'gak benne' ka' bétgake' légake'. Naken
ka belyibe' laže' da' zej nakwe', na'
beyóngaken' zíla'do'ze len žen che Bennen'
nake' Zíla'do'.
15 Che len nníta'gake' law latje blon' gan
že' Dios, znna bi'e, na' žóngake' žin lawe' Le'
dot ža dot yele lo yodo' chie'. Bennen' ži'e
latje blon' gape chi'e légake' dan' zóalenteze'
légake'.
16 Biž tóngake', na' biž bílegake' nis, na' biž
wzéy wbíž légake', na' biž gékgekle' da' la,

17 dan' Bennen' nake' Z̲íla'do', Benne' zoe' gachje l̲áwe'le latje blon', gape chi'e l̲égake' ka to benne' žape chi'e z̲ila' ka'. Chi'e l̲égake' gan žal nis da' žonnen yel̲a' nban, na' Dios yesbiže' yej l̲áwgake' nis želbeže'."

8

Da' gaže da' nox̲en yichen'

1 Kate' Bennen' nake' Z̲íla'do' bchoge' da' gaže da' nox̲en yichen', na' wžé' ži ya'abá che Dios xtido'.

2 Naž bl̲e'ela' gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zégake' l̲aw Dios, na' bdégake' l̲o ná'gake' gaže lozgak bia ka'.

3 Naž bl̲a' yetó wbás che ya'abá, na' noe'e to že'n yale da' naken ya oro, na' wzíe' žoe'e bkog da' žen' ya'abá che Dios. Bnézjwgake' l̲e' yale z̲en nich gonen' toze l̲en yel̲a' z̲chal̲jl̲en Dios chegak yógo'te benách ka' che Benne' Criston', na' bzeyen' l̲o bkogen' da' naken ya oro, da' den l̲aw latje blon'.

4 Wžén žen che yalen' da' žen' l̲o na' wbás che ya'abán', na' goken toze l̲en yel̲a' z̲chal̲jl̲en Dios chegak benách ka' che Benne' Criston', na' bžinen gan že' Dios.

5 Naž wbás che ya'abán' bex̲we' ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi' da' žian l̲o bkogen', na' bl̲atjen' l̲o yežlyó. Wzió' wnnén zižje, na' wyép yes, na' wz̲ó' yežlyón'.

Z̲kwéžgake' lozgak bia ka'

6 Naž gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zej nox̲e' gaže lozgak bia ka', wzóagake' wkwéžgaken'.

7 Wbás nežw che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wžé' yej nis ži'a l̲en yi', na' žen che we', dan' byinnjen l̲o yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe' yežlyón', na' l̲ezka' wyéy to kwe' che chonne kwe' yag ka'. L̲ezka' wyeygak yógo'te yix̲e' ya'a.

8 Wbás bežope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wbix̲e to da' naken ka to ya'a z̲en da' žeyen l̲o nisdo', na' yelate' ka gachje da' gachje nisdon' beyaken žen.

9 Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' l̲o nisdon', na' wžía yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.

10 Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka yeže žal̲a' wbix̲en gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó.

11 Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to da' sl̲a', na' yelate' ka gachje da' gachje nisen' beyaken sl̲a' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sl̲a'.

12 Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka gachje da' gachje wbíž beyaken chol̲, na' l̲ezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol̲. Ka' goken, bi bza'ní' wbíž yelate' ka gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' l̲en byo' yelate' ka gachje da' gachje yele.

13 Naž bwia', na' benla' z̲nne zižje to wbás che ya'abá, wbás na' z̲die' gachje l̲áwe'le z̲an ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e. Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e. Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, zoale yežlyó katen' wkwežgak yechonne wbás che ya'abá ka' lózgakba' ka'."

9

1 Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' bl̲e'ela' to benne' ya'abá, benne' z̲nne'e ka to belj ya'abá da' bex̲jwn l̲o yežlyó, na' bnézjwgake' l̲e' z̲i'n ya che latje chol̲.

2 Bsaljwe' latje chol̲en', na' wžén žen che da' žeyen l̲o latje chol̲en', na' goken ka žen da' z̲žojen gan z̲zéygake' bzodo' ka', na' bechól̲ wbíž l̲en ya'abá ni'a che žen na'.

3 L̲o žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belz̲oaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e l̲égakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak gox̲jní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó.

4 L̲e' góžgake'-ba' bi yél̲engakba' yix̲e' dan' de yežlyón', na' l̲ezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' l̲o x̲gágake' dan' nak bian' zej nake' che Dios.

5 Bi bi'e l̲égakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zí'zegakba' l̲égake' gayo' byo'. Z̲lal̲e'e gan žádo'gakba' kan z̲la gan žádo'gak gox̲jní' ka'.

6 L̲o ža ka' yénegekle benách ka' got kwíngake', san bi gákgake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yel̲a' got.

7 Z̲nna'gak biche' zo ka' kan z̲nna'gak bia ka' zej nákwba' da' naken ya, nich chjakba' l̲o wdil̲e. Žiagak yíchjgakba' da' ka' zej naken ka da' ka' zej naken oro. Z̲nna' l̲áwgakba' kan z̲nna' l̲awgak benách ka'.

8 Znna' yicha' yíchjgakba' kan znna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak laye' beže yixe'.
9 Zej nakw lchó'gakba' da' naken ya. Žongak xílgakba' žaxto' kan žongak karret ka' žzobgak bia ka' kate' zjakba' taríaze lo wdile.
10 Zej nak xbángakba' kan nak xban goxjní', gan zej žia lí'gakba'. Lo xbángakba' ka' zej žia da' zdíl-lengakba', nich gon zí'gakba' benách ka' gayo' byo' ka'.
11 Zoa to benne' znna bi'e légakba', bennen' nake' wbás xiwe' che latje chol. Wbasen' lie' len diža' hebreo: Abadón, da' znnan len diža' griego: Apolión, na' len diža' xiža': Da' Zchinnjen.
12 Ba wdé da' nežw da' zžia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wžía yin' légake'.
13 Wbás xope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' zchalje' gachje láwe'le da' tape da' zej naken ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' naken ya oro, da' žen' law Dios.
14 Bennen' zcháljlene' wbás xopen' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchalje', na' wnné': "Beseže tape wbás xiwe' ka' zej nžejen žoa'a yegw Éufrates."
15 Naž beseže' tape wbás xiwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' naken ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó.
16 Benla' kan nbabgak benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žíagake' bia ka', na' zjáklene' tape wbás xiwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil mile'.
17 Ble'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žíagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' naken xna gole, na' ya'a ka ya'abá, na' gache. Zej nak yichjgak bia ka' ka yichjgak beže yixe' ka', na' lo žoá'agakba' želžój yi', na' žen che yin', na' to da' zzeyle'en, da' nzin' sufre.
18 Da' ka' želžojen žoá'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó, da' ka' zej naken yi', na' žen chen, na' dan' zzeyle'en.
19 Da' ka' zdíl-lengak bia ka' želžojen žoá'agakba', na' lezka' da' zej žian lo xbángakba' dan' zej nak xbángakba' ka bele snia ka', na' žiagak yíchjgakba' da' zdíl-lengakban'.
20 Yezíka'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' lo da' chope ki da' zžia yí'gaken, bi beyát láže'gake' nich biž góngake' kan žónteze žóngake', na' bi bsángake' zka'n zéngake' be' xiwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi zlé'egeklen, na' bi žéngeklen, na' bi zzá'gaken.
21 Bi beyát láže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yela' wžá' chégake', na' da' zia da' žóngake', na' yela' zban chégake'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' noxe' to yichdo' lo ne'e

1 Naž ble'ela' yetó wbás wale che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' lo yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žákti'te lawe' kan znna' wbíž, na' zej nak ni'e ka yag wale ka' da' želyeyen.
2 Noxe' to yichdo' nyaljwn lo ne'e, na' len ni'e li ža bleje' lo nisdo', na' len ni'e yegle bleje' lo yo biž.
3 Naž wnníe' zižje, na' benle chi'e kan nenle kate' zbežya'a beže yixe', na' katen' beyóž wnníe' zižje, na' wnnegak gaže wzió' ka'.
4 Wdé wnnegak wzió' ka', neda' za' wzoja' le'e yiche, san benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda': "Bkáche'ze da' wnnagak gaže wzió' ka'. Bi wzojon' le'e yiche."
5 Naž wbás che ya'abán', wbasen' ble'ela' zie' lo nisdo', na' lo yo biž, bchis ne'e li ža zaka' li ya'abale,
6 na' ben choch xtiže'e ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': "Biž želen,
7 san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyóž gon Dios da' ngache' chie', dan' bloe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'."
8 Naž bennen' benla' chie' bchalje' ya'abá che Dios bcháljlene' neda' da' yoble, na' wnné': "Wyéj, bejxí' yichdo' nyaljwn', dan' zoan lo na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' lo nisdo', na' lo yo biž."

9 Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wzín', bdawn'. Lo žo'o gaken zix kan nak china' bez, san lo li'o yeyaken sla'."

10 Wzi'a yichdon' dan' zoan lo ne'e, na' bdawan'. Lo žoa'a goken zix kan nak china' bez, san katen' beyóž bdawan', na' beyaken sla' lo li'a.

11 Naž gože' neda': "Žala' wchaljo' da' yoble lo wláz Dios lawgak zan kwe' benách zi'to' ka', na' gan zej nnita' yež zante ka', na' gan zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' lawgak benne' zan, benne' wnná bia' ka'."

11

Chope benne' zzoa lígake'

1 Naž bla' to benne', na' benne' neda' to ya xtil da' naken ka to da' zzíxlenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix yodo' che Dios. Lezka' bžix bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zka'n zéngake' Dios.

2 Bi wžixo' li'a yodon' dan' den na'le, dan' nden lo na'gak benách zi'to' ka', na' wléjgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

3 Lezka' gože' neda': "Sela'a chope benne' nich wzóa lígake' chia' neda', na' wcháljgake' lo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnlalj ža, na' gákwgake' laže' zeche'."

4 Benne' chope ki, benne' zzoa lígake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw le'e yiche la'y kan nak chégaken, na' lezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' law Dios, Xan yežlyó nga.

5 Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' zia, na' žoj yi' lo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' goten le', na' lezka' goten benne' ka' zzí'igake' chégake'.

6 Chope benne' ki nzi' lo ná'gake' wséjwgake' xnez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žala' wcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' nzi' lo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' bale chí'iteze yénegekle'.

7 Kate' yeyóž wzóa lígake' chia' neda', na' žoj bia snia lo latje chol, na' tíl-lenba' légake', na' wléj wchochjba' légake', na' gotba' légake'.

8 Bela' žen chégake' xóagaken lo nez blo che yež zen, gan wdá' Xanžon' le'e yag kroze, na' kan žsaka' lebžo, lezka' nzin' Sodoma, na' lezka' Egipto.

9 Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', lé'egekle' bela' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e légake' lo yežw ba.

10 Chaz láže'le'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' gotgak chope benne' ki, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' bsaka' zí'gake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lo yela' žebél chégake' séla'gake' da' wnézjwzegake' ljéžgake' toe' yetóe'.

11 Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' légake', na' belyase' belzíe', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' blé'egekle' légake'.

12 Naž benle chi'i to benne' wnníe' zižje ya'abá che Dios, na' gože' légake': "Le kwen nga."

Belbene' lo bejw ya'abá zaka' li ya'abale, na' benne' ka' bží'igake' chégake' blé'egeklen'.

13 Ka' gaze wzó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken lo ežen', na' katen' wzó', gotgak gaže mil benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej nga'ne', na' bka'n zéngake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

14 Ba wdé da' bežope da' zžia yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wžía yin' légake'.

Wbás gaže che ya'abá zkweže' lozba' chien'

15 Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios wnnégake' zižje, na' wnnágake':

¡Gan wnná bia'gak benách ka' lo yežlyó
zej nden lo na' Xanžo Dios, na' lo na' Benne' Criston'!
¡Le' nna biá'teze'!

16 Naž tap žoa benne' gole ka', benne' žé'gake' gan zej nape' yela' wnná bia' law Dios, bzechw láwgake' lo yo, na' bka'n zéngake' Dios.

17 Na' wnnágake':

¡Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wak!
Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yidkzo'.
Žóxkeno', dan' ba bkonlo' žin yela' wak zen chio',
na' zzo lawo' znna bi'o.
18 Belžá'a benách yež ka' san ba bžin ža gon zí'gako'-ne'.
Naken ža wchi'a lažo'o benne' gat ka'.
Yebi'o chegak wen žin chio' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', benne' ka' zej nake' chezo',
benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne,
benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'.
Ba bžin ža wžía yi'o benne' ka' bchínnjgake' yežlyó.
19 Naž byaljw yodo' che Dios da' žen' ya'abá, ga na' nla' law kak la'y gan yo'o diža' da' zka'n chawen', dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó, na' benle žaxto' zen, na' wnné wzió'.
Wzó' yežlyón', na' wžé' yej nis ži'a.

12

To no'le, na' to bele zen snialé'e

1 Naž bla' law to da' zen da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Bla' law to no'le nakwe' da' naken ka wbíž, na' zoa zan ni'e da' naken ka byo'. Žia yichje' to da' naken oro gan žiagak chežinno da' ka' zej naken ka belj baní' ka'.
2 No'len' za' galj bi' že'n chie', na' zbéžyi'e dan' zdia' li'e, na' zzáka'li'e dan' žalj to xkwide' chie'.
3 Naž bla' law yetó da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Bla' law to bele zen snialé'e, bia znna'ba' xna gole, na' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' žia to da' naken oro to to yichjba' ka'.
4 Len xbanba' wzobba' to kwe' che chonne kwe' belj ka' zej nla' ya'abá, na' bžo'nba' légaken lo yežlyó. Wzé bele zen snialé'e na' law no'len' ba žalj xkwide' chie', na' wzoaba' gawba' xkwide' chien' kate' ba naljbe'.
5 No'len' bzoe' to Xkwide' byodo', Bin' žala' nna bia'be' yógo'te yež ka' len yela' wak zen. Dios la' bkwastie' Xkwiden' che no'len', na' bchise'-be' gan zoakze' Le', lo latje blon' gan ži'e znna bi'e.
6 Bzonnj no'len', na' wyeje' lo latje dach, gan ba bkwez Dios to latje che no'len'. Wáwgake' le' ga na' chežinno gaywá' chonnlalj ža ka'.
7 Wdé gokgak da' ki, na' goklé'e wdile lo ya'abá che Dios. Migel, wbás blo che ya'abá len wbás ka' žónlengake' le' tzen, beldíl-lene' bele zen snialé'e na', na' beldile bele zen na', na' wbás xiwe' ka' žónlengaken leba' tzen,
8 san bi be wzéke'lba' lo wdilen'. Che len biž bžélgekle latje chégaken ya'abá che Dios.
9 Ka' goken, belžo'ne' bele zen snialé'e na' na'le, belen' wzoaba' ža ni'te, na' nzin' Da' Xiwe', na' Satanás, dan' žon láže'len yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Belžo'ne' da' xiwe' lo yežlyó nga, tzen len wbás xiwe' ka', be' ka' žónlengaken da' xiwen' tzen.
10 Naž benla' chi'i to benne' wnníe' zižje ya'abá che Dios, na' wnné':
Na'a ba bžin ža la' law yela' žeslá da' ben Dios,
na' yela' wak chie', na' yela' wnná bia' chie',
na' lezka' yela' wnná bia' che Benne' Criston',
dan' ba bžó'ngake' da' xiwe' na'le,
dan' besbagan' lješšo ka' zia dot ža dot yele,
dan' benen law Dios chežo.
11 Bežojgak lješšo ka' chawe', dan' bkóngekle' žin xchen Bennen' nake' Zíla'do' che Dios,
na' dan' bkóngekle' žin xtiža' Dios da' bcháljgaken'.
Bi be' láže'gake' yela' nban chégake', san gótgake'.
12 Che len gak yela' žebél ya'abá che Dios.
¡Le yebél le'e, zoale ga na'!
Da' nyáche'le'e gaken chele le'e zoale yežlyó, na' lo nisdo', dan' ba betj da' xiwe', na' blan' gan zoale.
Zža'le'e da' xiwen' dan' nnezlen yetó chí'ido'ze de latje chen.
13 Katen' gókbe'ele bele zen snialé'e na' ba bžó'ngake'-ba' lo yežlyó, naž wžía láže'ba' no'len' bzoe' Xkwide' byodo' chien'.
14 Naž Dios bnezjwe' no'len' chope xil bsia ži'a nich gak le' lo be'ze, na' wkwase' gan zoa bele zen snialé'e na', nich žine' latje chie' lo latje dach. Wáwgake' le' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'.
15 Naž bele zen snialé'e na' beyebba' nis zil zaka' xkóže'le', da' goken ka to nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'.
16 Naž yežlyó góklenen no'len', na' wyaljw lo yo, na' we'jen nis yegon' dan' beyéb bele zen snialé'e na'.

17 Naž bele ẕen snial̲e'e na' bžá'al̲e'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíl̲-l̲enba' ẕa'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot l̲áze'gake' žóngake' kan ẕnna x̱tiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

1 Wzía' neda' l̲o yox̱ žoa'a nisdo', na' bl̲e'ela' to bia snia, bia žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' ẕbenba' ẕžojba' l̲o nisdon'. Žiagak chi da' naken oro l̲o yichjba' ka'. To to lozba' žia to da' naken oro, na' to to l̲o x̱gaba' ka' nyejw to la da' naken x̱iwe' dan' bi de Dios chawe'.

2 Bia snia na' bl̲e'ela' ẕnna'ba' kan ẕnna' bežto', na' nak ní'aba' kan nak ni'a oso, na' žoá'aba' naken kan nak žoa'a beže yix̱e'. Bele ẕen snial̲e'e na' bdeba' yel̲a' wak cheba' l̲o na' bia snia ni tẕen l̲en latje cheba' gan ẕnna bia'ba', na' l̲ezka' yel̲a' wnná bia' ẕen cheba'.

3 Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebángekle yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bénl̲engake' bia snia na' tẕen.

4 L̲ezka' bka'n ẕéngake' bele ẕen snial̲e'e na' dan' bdeba' yel̲a' wnná bia' cheba' l̲o na' bia snia na'. L̲ezka' bka'n ẕéngake' bia snia na', na' wnnágake': "¿Noẕkze benne' nake' ẕen kan nak ẕen bia snia na', na' noẕkze benne' sáke'le' tíl̲-l̲ene'-ba'?"

5 L̲ezka' bia snia na' wẕí' l̲o na'ba' ẕchal̲jba' da' ẕka'n ẕen kwinba', na' diža' x̱iwe' da' ẕnneba' che Dios. Chope-yon byo' gota' l̲o na'ba' yel̲a' wnná bia' na'.

6 Wzó l̲awba' ẕnneba' che Dios, na' wnné zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.

7 L̲ezka' wẕí' l̲o na'ba' tíl̲-l̲enba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wléj wchochjba' l̲égake'. L̲ezka' wẕí' l̲o na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách zi'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' ẕchál̲jgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

8 Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n ẕéngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' l̲e'e yiche che yel̲a' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Ẕíla'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Ẕíla'do' ni'a chegak benách chie' ka'.

9 Cha' zoa no benne' ženle', žal̲a' wzé nage'.

10 Benne' ka' Dios wnnakze' žéjgake' do ya,
žal̲a' žéjgake' do ya,
na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' l̲o ya ntoche',
l̲o ya ntoche' gátgake'.
Che l̲en, benne' ka' zej nake' che Dios žal̲a' kwez ẕen l̲áže'gake' na' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.

11 Wdé na' bl̲e'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' l̲o yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz ẕila', na' ẕchal̲jba' kan ẕchal̲j bele ẕen snial̲e'e na'.

12 Bia snia ni wẕí' l̲o na'ba' dot yel̲a' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' zóal̲enba' l̲eba'. Bia snia bežopen' žonba' ga ẕka'n ẕengak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'.

13 L̲ezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' ẕyinnjen l̲o yo l̲awgak yógo'te benách ka'.

14 Žon l̲áze'lba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga l̲en da' ka' zej nak bian' dan' nzi' l̲o na'ba' žonba' l̲aw bia snia nežwn'. Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' l̲o ya ntoche', na' zoaba' nbanba'.

15 Nzi' l̲o na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchal̲jen, na' go-nen ga gatgak yógo'te benne' ka' bi wká'n ẕéngaken'.

16 Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze l̲en leba', benne' gax̱jw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' l̲o ná'gake' l̲i ža o l̲o x̱gágake'.

17 Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'.

18 Na'a žal̲a' gata' chio' yel̲a' žejní'il. No benne' nape' yel̲a' žejní'il žal̲a' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tl̲ebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken x̱ope gaywá' chonnl̲alj x̱ope.

14

Da' žolgak to gaywá' tape yon mil benne' byo

1 Wdé na' bwia', na' ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' zie' law ya'adon' da' nzin' Sión.
Žónlengak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' Le' tzen, na' nyejw le'e xgágake' La
Bennen' nake' Zíla'do', na' lezka' La Xe'.
2 Naž benla' to da' zgo'on žaxto' ya'abá che
Dios, da' znne zižjen kan znne to yegw zen
o kan znne wzió'. Benla' da' ženle kate' no
benne' žinne' to da' žolen da' žian do zan.
3 Žólgake' to da' kobe, na' nníta'gake' law
latje blon', na' lezka' law gan zej nnita' tape
benne' ban ka' len benne' gole ka'. Bi gak
nitó benne' gole' da' žolgak benne' ki, san
légakze to gaywá' tape yon mil benne' byo
ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we'
ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
4 Benne' byo ka' zej nake' li laže' dan'
bi wnníta'lengake' no no'le, na' zej nake'
benne' kwíde'ze. Žjáklene' Bennen' nake'
Zíla'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo
na'kze beya'we' légake' ládjwgak benách ka',
na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwíngake'
lo na' Dios, na' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'.
5 Batkle ben láže'gake', na' bi gak nitó
benne' bi da' nnie' chégake' gan nníta'gake'
law latje blon' gan že' Dios.

Da' bchaljgak chonne wbás che ya'abá

6 Naž ble'ela' yetó wbás che ya'abá, na'
wdíe' lo be'ze zan ya'abá, na' noe'e diža'
chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen'
benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga,
benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na'
yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne'
ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benne'
yógo'te yežlyó ka'.
7 Wnné zižje wbasen', na' wnné':
Le žebe Dios, na' le gol da' zka'n zen Le',
dan' za' wchi'a laže'e benách ka'.
¡Le wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na'
yežlyó,
na' nisdo', na' gan žal nis.
8 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás
nežwn' che ya'abá, na' wnné': "Ba beyóž
che yež Babilonia. Ba beyóž che yež zen
na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka'
nníta'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne'
yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban
da' zdan láže'gake'."
9 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás
bežopen' che ya'abá, na' wnníe' zižje, na'
wnné': "Cha' no benne' wká'n zene' bia
snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge'
o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba',
10 Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'.
Sáka'le'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en,
lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen'
nake' Zíla'do'.
11 Kwénteze žen che yin' gan sáka'gak
benne' ka'. Dot ža dot yele sáka'gak benne'
ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba',
na' batkle gata' latje yezí' láže'gake', na' bi
yezí' láže'gak benne' ka' bé'gake' latje ta'
laba' légake'.
12 Che len žala' kwez zen láže'gak benne'
ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan
wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Je-
susen'."
13 Naž benla' chi'i to benne' zchalje'
ya'abá che Dios, na' gože' neda', na' wnné':
"Bzoj da' ni le'e yiche: ba nez zen gaken
chegak benne' ka' gátgake' na'a so law,
benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon'."
Dios Be' La'y wnné': "Ka'kze gaken.
Yezí' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata'
yela' žebél chégake' da' naken tlebe len da'
béngake'."

Žezí'gake' linn che yežlyó

14 Naž bwia', na' ble'ela' to bejw ya'abá
da' naken zíla'do'ze, na' lo bejw na' že'
to Benne' znne'e kan znna' Bennen' Golje'
Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na'
lo ne'e noxe' to ya ntoche'.
15 Bžoj to wbás che ya'abá lo yodo', na'
wnníe' zižje, na' gože' Bennen' ži'e lo be-
jwn', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche'
chio', na' bchog bisto zoa' stribe dan' ba
bžin ža chogon'. Ba nbiž bisto chen, da' ka'
zej den yežlyó."
16 Naž Bennen' ži'e lo bejwn' bkonle' žin
ya ntochen' dot yežlyó, na' bchoge' da' blan'
lo yo.
17 Naž bžoj yetó wbás che ya'abá lo yo-
don' da' žen' ya'abá che Dios. Lezka' noe'e
to ya ntoche'.
18 Bžoj yetó wbás che ya'abá žoa'a bko-
gen', na' nzi' lo ne'e wkonle' žin yi', na'

wnníe' zižje, na' bl̲iže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya ntochen', na' wnné': “Bkonle žin ya ntoche' chion', na' btob da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na da' želbía lba uba ka'.”

19 Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bejžo'nen' to l̲o bloj z̲en gan z̲zi x̲is uba. Da' ni z̲l̲oe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

20 Bleje' da' želbía lba uba ka' l̲o blojen', da' zoan žoa'a yež na'le, na' l̲o blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten žoá'agak bia ka', na' wdé žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

1 Bl̲e'ela' yetó da' z̲en ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej nox̲e' gaže yižwé' ka' da' ze l̲áwtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

2 L̲ezka' bl̲e'ela' to da' naken ka to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágake' l̲o na' bia snia, na' l̲o na' ló'aba', na' bi wz̲í'gake' laba', zégake' l̲awle da' naken ka to nisdo', na' zej nox̲e' da' ka' z̲gól̲gake', da' ka' bnez̲jw Dios l̲égake'.

3 Žól̲gake' da' bel̲ Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žól̲gake' che Bennen' nake' Z̲íla'do'. Wnnágake':

Le', X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wak.
Z̲enl̲e'e zej nak yógo'te da' beno',
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
Z̲nna bi'o Le' yógo'te yež ka'.
Dot chawe', na' l̲i l̲aže' naken da' žono'.
4 ¿Zoa no benne' bi žebe' Le', X̲anto'?
¿Zoa no benne' bi wká'n z̲ene' Le'?
Tozo' Le' nako' la'y.
L̲a'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',
na' wká'n z̲éngake' Le'
dan' z̲l̲é'egekle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

5 Wdé gok da' ni, bwia', na' bl̲e'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóal̲ene' benách chie' ka'.

6 Gaže wbás che ya'abá bžójgake' l̲o latje la'y na', na' zej nox̲e' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro lchó'gake'.

7 Naž to benne' ladjw tape benne' ban ka' bnez̲jwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže z̲íga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' z̲l̲oe'elen yel̲a' z̲ža'a che Dios, Bennen' zoakze'.

8 L̲o latje la'y na' wžé' žen che yi', dan' zej že' yel̲a' baní', na' yel̲a' wak z̲en che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e l̲o latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Z̲íga'do' ka' da' z̲l̲oé'egeklen yel̲a' z̲ža'a che Dios

1 Naž benla' chi'i to benne' wnníe' zižje l̲o latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': “Le chej, na' le chejl̲alje gaže z̲íga'do' ka' l̲o yežlyó, da' ka' zej nžan' da' z̲l̲oe'elen yel̲a' z̲ža'a che Dios.”

2 Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nžan' z̲íga'don' da' noe'e l̲o yežlyó. Da' nžan' z̲íga'don' benen ga wžía we' da' z̲lal̲e'en l̲o bel̲a' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze l̲en bia snia na', na' l̲ezka' l̲o bel̲a' žen chegak benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' ló'aba'.

3 Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o nisdo', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on l̲o nisdon'.

4 Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen.

5 Naž benla' z̲chal̲j wbás che ya'abán', wbasen' nzi' l̲o ne'e z̲konle' žin nis, na' wnné': “X̲anto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' z̲chogo' chegak benách sáka'gake' ki,

6 dan' bláljgake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'jgake' žen dan' ki žal̲a' gaken chégake'.”

7 Naž benla' bchal̲j to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': “Ka'kze gaken, X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wnná bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan z̲chogo' chegak benách sáka'gake'.”

8 Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o wbíž, na' Dios bi'e wbižen' latje bzeyl̲e'en benne' ka' l̲en yi' chen.

9 Wyeygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbíž l̲égake', san bi beyát l̲áže'gake', na' bi bka'n z̲éngake' Dios. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' yo'o l̲o na'kze' sel̲e'e da' ki da' žsaka' zí'gaken benách ka'.

10 Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o latje che bia snia gan z̲nna bia'ba', na' wžé' chol̲ ga na'. Naž, benách ka' bdáwya'agake' lóže'gake' dan' wz̲áka'l̲e'egake',

11 san bi beyát l̲áže'gake' nich biž góngake' da' z̲ia da' žóngake'. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' z̲záka'l̲e'egake' ni'a che wen' da' žíagake'.

12 Wyéj wbás x̲ope che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o yegw z̲en da' nzin' Eufrates, na' bebíž nis yegon' nich yaljw nez gan tegak benne' wnná bia' ka' žójgake' zaka' gan z̲l̲a' wbíž.

13 Naž bl̲e'ela' bele z̲en snial̲e'e na', na' bia snia na', na' bennen' z̲chal̲je' l̲o wlázgakba', na' bžojgak chonne be' x̲iwe' l̲o žoá'agakba', da' ka' z̲žia yí'gaken benách ka', na' z̲nná'gaken kan z̲nna'gak blož ka'.

14 Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' x̲iwe', be' ka' žóngaken da' zej nak bian' da' góngaken ga yebángekle benách ka'. Yjak be' x̲iwe' ka' dot yežlyó nga, na' bejtóbgaken benne' wnná bia' ka' nich chjake' l̲o wdil̲en' da' gaken l̲o ža z̲en che Dios, Bennen' napkze' dot yel̲a' wnná bia'.

15 Ki wnná Dios: “Le wia nga. L̲a'a neda' chol̲ze kan z̲l̲a' to benne' wbán. Ba nez z̲en gaken che no benne' nake' ban l̲aže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' l̲awgak benách ka'.”

16 Be' x̲iwe' ka' betóbgaken benne' wnná bia' ka', na' bdóbgake' to latje da' nzin' l̲en diža' hebreo: Armajedón.

17 Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o be'ze, na' to benne' wnníe' zižje l̲o latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon', na' wnné': “Ba naken.”

18 Naž wyép yes, na' gokl̲e'e žax̲to', na' wnné wzió'. Wz̲ó' yežlyó, da' wz̲o'žen ka ba wz̲ó' kate' ne zej nnita' benách ka' l̲o yežlyó nga.

19 Yež z̲en na' bžojen chonne kwe'le, na' wz̲ía yi'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó nga. Dios bejsá' l̲aže'e che da' z̲ia da' bengak benách ka' nníta'gake' l̲o yež z̲en na' da' nzin' Babilonia, na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen'.

20 Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje l̲awle nisdo', na' biž wže'gak ya'a ka'.

21 L̲ezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bex̲jwn l̲o yichjgak benách ka', na' yej nisen' nále'len ka to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné zí'gake' che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'l̲e'en l̲égake'.

17

Dios z̲chogе' che yež z̲en kwia yin'

1 Naž bl̲a' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka' biá'gake' gaže z̲íga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bchál̲jl̲ene' neda', na' wnné': “Da nga, na' wl̲oe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež z̲en na' da' naken ka to no'le l̲e'e, na' žen' l̲o nisdo' ka'.

2 Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bénl̲engake' no'len' da' sban, na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'.”

3 Naž yetó da' bl̲oe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to latje dach, na' bl̲e'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na' z̲nna'ba' x̲nal̲e'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zej da'ba' diža' ka' da' žon dítjgeklen Dios.

4 No'len' žie'-ba' nakwe' laže' x̲na, na' laže' x̲nal̲e'e. Žiagak da' x̲tan ka' l̲e' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. L̲o ne'e nox̲e' to z̲íga'do' da' naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'.

5 L̲o x̲ge' zej nyejw kan lie', da' ka' z̲l̲oé'egeklen to da' ngache', na' ki zej naken: “Yež Babilonia, Yež Blo” na' “X̲na'gak No'le L̲e'e Ka'” na' “X̲na' Da' Sban Da' Den Yežlyó.”

6 Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga blalj žen chegak benne' ka' zej nake' che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' légake' dan' bzoa lígake' che Jesusen'.

Kate' ble'ela' no'len', bebánle'ela'.

7 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "¿Biz chen' žebanlo'? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zloe'el no'len', na' dan' zloe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'.

8 Bia snia na' dan' ble'elo' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebángekle' katen' lé'egekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a.

9 Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'.

10 Lezka', gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé chégake'. Toe' ne znna bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chí'ido'ze.

11 Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlasba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize.

12 Chi lozba' ka' da' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' sí'gake' yela' wnná bia', san sí'gaken' to chí'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'.

13 Chi benne' ka', toze gákgake', na' wdégake' yela' wnná bia' chégake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'.

14 Tíl-lengake' Bennen' nake' Zíla'do', san Le' wléj wchochje' légake' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios légake', na' wžíe' légake', chjáklengake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Le' tzen."

15 Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': "Nisdo' ka' da' ble'elo' gan že' no'le le'e na', zejlásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka'.

16 Chi loz bia snia na' da' ka' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dégake' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka gáwgake' bela' žen chie', na' wzéygake' le' lo yi'.

17 Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka žénekzele' Le', na' góngake' toze diža' wdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' bia snia na', na ki gak kan znna xtiža' Dios.

18 No'len' ble'elo' zejlase' yež zen na' da' znna bian' benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga."

18

Zbia yi' yež Babilonia

1 Wdé na' ble'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' zen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yela' zen che wbasen'.

2 Wbás che ya'abán' wnníe' zižje, na' wnné':
Ba wžía yi'. Ba wžía yi' Babilonia, yež zen na'.
Ba beyaken latje che da' xiwe', na' chegak be' xiwe' ka'.
Byinne sníale'e ka' len byinne sban ka', ba béngakba' xó'ngakba' ga na'.
3 Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.
Yógo'te benne' yež yoble ka' béngake' tzen len légake' da' wzé láže'gake'.
Benne' wnná bia' ka' béngake' tzen len légake' da' sban.
Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yela' wnni'a chégake',
dan' bdan láže'gak benne' wláž ka' da' záka'le'en.

4 Naž benla' zchalj yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':
Le žoj lo yežen', le'e nakle chia' neda',
nich bi gonle dola' tzen len légake',
na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tzen len légake'.
5 Nyanle'e dola' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá,
san Dios žejsá' laže'e da' kegle da' béngake'.

6 Le yebí'i chégake' kan béngake' chele.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' béngake'.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' zia da' béngake' chele.
7 Le gon ga sáka'le'egake', na' kwež nyáche'gake'
kan zej nak yela' ba la'ne, na' yela' zen da' bka'n kwíngake'.
Wzá' láže'gake', na' wnnágake':
"Že'to' nga, na' znna bia'to'.
Bi nakto' wzebe, na' batkle kwež nyáche'to'."
8 Che len, to žaze žingak da' ka' wsaka' zí'gaken légake',
yela' got, na' yela' zbeže nyache', na' yela' zdon.
Chéygake' lo yi'.
Xanžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yela' wak zen.
9 Naž wnné': "Kwežgak benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' béngake' da' kegle tzen len légake', na' bebélengekle' da' zej naken chégake', na' kwež nyáche'gake' katen' lé'egekle' žen che yež zen na' da' žeyen.
10 Zí'to'le yelnnite'e dan' zžébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen', na' nnágake':
Da' nyáche'le'e žaken che Babilonia, yež zen nga.
Gokle'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.
11 'Lezka' kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kwež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'.
12 Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' da' naken ya oro, na' ya plat,
na' yej zaka' ka', na' bga ka',
na' laže' da' záka'le'en, na' laže' xna,
na' laže' cháwe'do', na' laže' xnale'e,
na' yag da' zla' zix,
na' da' naken žit da' záka'le'en,
na' da' naken yag da' záka'le'en,
na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,
na' da' naken yej jese.
13 'Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we' kanel, na' da' ka' zla' zix, na' yale,
na' da' zla' zix che mirra, na' che yeje olíbano,
na' xis uba wal, na' set zix,
na' yezje cháwe'do', na' zoa' stribe,
na' búrrodo' ka', na' zila' ka',
na' bia ka', na' karret ka',
na' benne' wen žin ka', na' yebale benách ka'.
14 'Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' légake', na' nnágake':
Ba begá'a da' ka' wdán láže'le.
Ba wdé chegak yela' wnni'a ka',
na' da' ka' zej naken xtan chele,
na' biž si'le da' ka'.
15 'Kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' gota' chégake' yela' wnni'a dan' béte'gake' lo yežen', na' gá'ngake' zí'to'le dan' chébegake' kan gak zia da' gaken che yežen', na' kwež nyáche'gake',
16 na' nnágake':
Da' nyáche'le'e žaken che yež zen nga.
Goken ka to no'le nakwe' laže' da' záka'le'en, na' laže' xna, na' laže' xna gole,
na' wžiagak da' xtan ka' chie' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.
17 To žaze wžía yi' yela' wnni'a che yež nga.
'Yógo'te benne' xan barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo barkw ka', na' benne' ka' žsá'gake' barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo nisdo', wzégake' zí'to'le,
18 na' kate' blé'egekle' žen che yežen' da' žeyen, na' wžéžegake', na' wnnágake': ¿Biz yež yoble goken zen kan gok yež ni?
19 'Bžíagake' bixte yo yíchjgake', na' wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake', na' wnnágake':
Da' nyáche'le'e žaken che yež ni da' goken zen.
Yela' wnni'a che yež ni benen ga gota' yela' wnni'a
chegak yógo'te benne' zej nake' xan barkw lo nisdo'.
To žaze wžía yi' yež zen ni.
20 Le yebél ni'a che da' goken che yež zen ni, le'e zoale ya'abá.
Le yebél, le'e nakle che Dios,
na' le'e, benne' wbás chie' ka',
na' le'e, benne' zchaljle lo wlaze' Le'.
Le yebél dan' ba bchog Dios che yež nga kwia yin'
ni'a che da' bsáka'gak benne' yež nga le'e."
21 Naž to wbás wale che ya'abá bchise' to yej zen da' žoten, na' bžo'nen' lo nisdo', na' wnné':
La' kikze gaken chio', yež Babilonia,

yež zen da' naken yež blo.
Biž le'el nitó benne' le'.
22 Biž yéngekle benách cha' zoa no benne' lo yež nga,
nitó benne' žinne' le'e da' žolen,
na' nitó benne' zkweže' bžejw,
na' nitó benne' zkweže' loz bia yixe',
na' biž žel-le nitó benne' wen žin ga na',
na' biž yéngekle' žaxto' da' žon yej da' žoten ga na'.
23 Biž wza'ní' nitó yi' lo yežen',
na' bi yéngekle' chi'i no benne' zchag ne'e ga na',
na' bi yéngekle' chi'i to xkwide' no'le zchag na'be'.
Ki gaken la'kze gokle benne' zaka' ka', le'e na' žá'wle, na' žóte'le lo yež ni,
na' ben láže'lele benách ka' dot yežlyó nga, len yela' wžá' chele.
24 Naž wnné: "Blalj xchengak benne' ka' lo yež ni, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' xchengak benne' ka' zej nake' che Dios, na' lezka' xchengak yógo'te benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' betgak benne' wláž ka' légake'."

19

1 Wdé na' benla' benne' zan wnnégake' zižje, benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' wnnágake':
¡Ga'n zen Dios! ¡Yela' weslá,
na' yela' zen, na' yela' wnná bia'
zá'gaken lo na' Dios chežo!
2 Kan zchi'a láže'e naken dot da' li, na' chawe'.
Le' bchoge' che yežen' kwia yin',
yežen' goken ka to no'le le'e.
Bchoge' chegak benne' ka' che yežen' gátgake',
dan' bžia yí'gake' benách ka' dot yežlyó nga,
len da' zia da' béngake'.
Dios bezi'e légake' wzón
dan' bétgake' benne' wen žin chie' ka'.
3 Da' yoble wnnagak benne' zan ka':
¡Ga'n zen Dios!
Kwénteze žen gan žey yežen'.
4 Tap žoa benne' gole ka' len tape benne' ban ka' bchag láwgake' lo yo, na' bka'n zéngake' Dios, gan ži'e lo latje blo chien'.
Wnnágake': "¡Ka'kze gaken! ¡Ga'n zen Dios!"
5 Naž benla' zchalj to benne' zoe' latje blon', na' wnné':
¡Le wká'n zen Dios chežo yógo'tele le'e, žonle xchine', le'e na' zžébele-ne',
le'e, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'!

Lni che yela' zchag na' che Benne' nake' Zíla'do'

6 Lezka' benla' to benne' wnníe' zižje, na' benlen kan ženlen kate' zchaljgak benne' zan, na' kan ženlen gan zde to yegw zen, o kan ženlen kate' znne wzió', na' wnné':
¡Ga'n zen Dios! ¡Zzo lawe' znna bi'e!
¡Napkze' dot yela' wak zen!
7 Žala' yebelžo na' lo yela' žebél chežo wká'n zenžo-ne'
dan' ba bžin ža lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Zíla'do'.
Si' lo na' Benne' Criston' benne' ka' zej nake' chie'.
Ba zbézgake' ka to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' Le'.
8 Dios we'e-be' latje gákwbe' laže' da' záka'le'en, da' naken zíla'do'ze, na' žákti'ten.
(Lažen' da' záka'le'en zejlasen da' naken chawe' da' žongak benne' ka' zej nake' che Dios.)
9 Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: Ba nez zen gaken chegak benne' ka' Dios bliže' légake' nich gónlengake' Le' tzen lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Zíla'do'."
Lezka' gože' neda': "Diža' dot da' li da' ni da' zchalj Dios na'kze."
10 Bzoa ziba' law wbás che ya'abán' nich wká'n zena' le', san le' gože' neda': "Bi gono' ki. Lezka' neda' naka' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li kan nak che Jesusen'. ¡Bka'n zen Dios!"
Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, zzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

11 Naž ble'ela' nyaljw ya'abá, na' bla' to bia chich, na' Benne' žie'-ba' lie' Benne' Žone' Kan Znne', na' lezka' Benne' Znne' Da' Li. Ki lie' dan' zchi'a láže'e kan nak da' naken dot da' li, na' lezka' cheje' lo wdile.
12 Žákti'te yej lawe' ka yi', na' da' zan da' naken oro žíagaken yichje'. Da' lawe' to da'

lie', dan' bi nnezlen nitó benne', san toze' Le' nnezlen'.
13 Nakwe' to laže' da' ne'jen žen, na' lezka' lie' Benne' Nake' Xtiža' Dios.
14 Ni'a ne'e zan zejnáwgake' Le', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' žíagake' bia chich ka', na' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, dan' naken zíla'do'ze, na' dan' bi naken sban.
15 Zžoj da' naken ka to ya ntoche' lo žoe'e, dan' wkonle' žin nich wsaka' zí'lenen' benách yež ka'. Nna bi'e légake' len yela' wak zen, na' wsaka' zí'li'e légake', na' gak chégake' kan žak che da' zbia lba uba, katen' zlejžon. Gone' ga yé'jgake' xis uban' da' zejlasen yela' zža'a che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'.
16 Nyejw kan lie' le'e laže' da' nakwe', na' le'e lsine'e, Benne' Znna Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' lezka' Benne' Nake' Xangak Benne' Xan Ka'.
17 Naž ble'ela' to wbás che ya'abá, wbasen' zie' lo wbíž, na' wnníe' zižje, na' gože' bia ka' zlágakba' ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe gan gawle lo lni zen che Dios.
18 Gawle bela' chegak benne' wnná bia' ka', na' bela' chegak benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' bela' chegak benne' wale ka', na' bela' chegak bia ka', na' bela' chegak benne' ka' žíagake' légakba', na' bela' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'."
19 Naž ble'ela' bia snia na', na' benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanle'e ka' chégake', benne' ka' žjake' lo wdile. Benne' ka' zej ndobe' nich tíl-lengake' Bennen' žie' bia chichen', na' len ni'a ne'e zanle'e, benne' ka' žónlengake' Le' tzen.
20 Blej bchóchgake' bia snia na', na' lezka' bennen' bchalje' lo wlazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben láže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' légake' da' nak bia' zej nake' toze len leba', na' bka'n zéngake' ló'aba'. Bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba', belžo'ne' légake' zej nbane' lo yi' zen gan žey da' zzéyle'en, dan' nzin' sufr.
21 Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bénlengake' légake' tzen len da' naken ka to ya ntochen' dan' zžojen lo žoe'e, na' yógo'te bia ka' zlágakba' ya'abá bdáwgakba' bela' žen chégake', na' béljgeklba'.

20

To mil yiz

1 Wdé na' ble'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' noxe' zi'n ya che latje chol, na' noe'e to do ya wale.
2 Wzene' bele zen snialе'e na', belen' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' xiwe', na' lezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz.
3 Wžo'ne'-ba' latje chol che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon láže'lba' benách yež ka' kate' téžegak to mil yiz ka', na' te na' yeyežba' to chi'ido'.
4 Naž ble'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' lo ná'gake' wchi'a láže'gake'. Lezka' ble'ela' be' ka' gókgakkze benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che Jesusen', na' dan' bcháljgake' xtiža' Dios. Benne' ki bi bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój lo xgágake', o lo ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze len leba'. Bebangak benne' ki lo yela' got, na' wnná biá'gake' tzen len Benne' Criston' to mil yiz ka'.
5 Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yela' yebán lo yela' got da' goken ni naken da' gaken da' nežw.
6 Ba nez zen gaken chegak benne' ka' yebángake' lo yela' žebán nežw da' gaken, dan' gákgake' che Dios na'kze. Yela' got bežope da' gaken bi be gak gonen chégake', san gákgake' bxoz ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tzen len Le' to mil yiz ka'.

Žlej zchóchjgake' da' xiwe'

7 Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' xiwe' gan nžejen.
8 Yežój da' xiwe', na' gon láže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. Lezka' gon láže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben

légake' lo wdile. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yox da' žen' žoa'a to yegw zen.
9 Benne' zanle'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' la' lí'ale latjen' gan zej nnita' benách ka' zej nake' toze len Benne' Criston', da' naken yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bexjw yi' da' bžojen ya'abá, na' bzeyen légake'.
10 Da' xiwe', dan' ben láže'len légake', wžó'ngaken' gan že' yi' zen che da' zzéyle'en, gan ba zoa bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba'. Ská'le'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zla'gak benách ka' law Dios gan ži'e zchi'a laže'e

11 Naž ble'ela' to latje blo da' chich, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e zchi'a laže'e lo latjen'. Gan že' Bennen' wzía yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežél-le latje chégaken.
12 Lezka' ble'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' len benne' gaxjw ka', na' zégake' law Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Dios wchi'a laže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej nyejwn le'e yiche ka', da' ka' béngake'.
13 Bežojgak benne' gat ka' lo nisdo', benne' ka' bgáche'gake' lo nisdon'. Lezka' bežojgak benne' gat ka' lo yela' got, na' lo latje chol, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a laže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' béngake'.
14 Naž bžó'ngake' yela' got, na' latje chol che benne' gat ka', lo latjen' gan že' yi' zen da' naken latje che yela' got bežopen'.
15 Benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

1 Wdé na' ble'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nisdo' ka'.
2 Neda', Zwa, ble'ela' yež la'y na', da' naken Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen lo yežlyó, na' zoan lez kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'lenbe' benne' byo chebe'.
3 Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': "Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gákgake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'.
4 Dios wzíe' nis zbéžgake' da' žian yej láwgake'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale."
5 Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': "Bwia nga. Žekoba' yógo'te."

Lezka' gože' neda': "Bzoj le'e yiche da' ni da' naken dot da' li, na' za' gakkzen."

6 Naž gože' neda': "Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo lawn, na' da' ze lawten. No benne' zbile', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chizjwe'.
7 Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gákgake' zi'nkza' ka',
8 san benne' ka' zzébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen laže' ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zzéyle'en, da' naken yela' got bežopen'."

Yež Jerusalén kobe

9 Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, ble'e gan zoa'. Gože' neda': "Da nga. Neda' wloe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'."
10 Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' bloe'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da' zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó.

11 Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios
zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej
da' záka'le'en kan nak yej xna gole da' nzin'
jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese.
12 Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le
yežen'. Le'e ze'e na' zej nnita' chežinno gan
žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žó'ogake' zej
nnita' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka'
žape chí'igaken'. To to gan žó'ogake' nyejw to
to lagak chežinno kwe' ljež za'só Israel.
13 Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbíž
zej nnita' chonne gan žó'ogake', na' zaka'
gan za' be' zag zej nnita' yechonne gan
žó'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbíž byo'
zag ka' zej nnita' yechonne gan žó'ogake',
na' zaka' gan žen wbíž zej nnita' yechonne
gan žó'ogake'.
14 Zan ze'e che yežen' zej nnita' chežinno
len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne'
chežínnote benne' wbás ka' che Bennen'
nake' Zíla'do'.
15 Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene'
neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro
nich wžixe' kan nak yežen', na' kan zej nak
gan žó'ogake', na' kan nak ze'e chen.
16 Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'.
Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga'
chen. Len yagen' bžixe' kan nak yežen', na'
naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na'
tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe
chen, na' yela' blaga' chen.
17 Lezka' bžixe' yela' žeje che ze'e na', na'
naken to gaywá' tape yon žit na' benne'.
Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na'
nich bžixe' yežen'.
18 Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen'
naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan
nak yej jese.
19 Len ze'e ka' che yežen' zej nzin' da' xtan
ka' da' zej naken yej ka' da' záka'le'egaken.
Len ze'e nežw naken yej jaspe.
Da' bežopen naken yej safiro.
Da' beyonnen naken yej ágata.
Da' tapen naken yej esmeralda.
20 Da' gayon' naken yej ónise.
Da' xopen naken yej kornalina.
Da' gažen naken yej crisólito.
Da' xonon' naken yej berilo.
Da' gan naken yej topasio.
Da' chin naken yej crisoprasa.
Da' chinéjen naken yej jasinto.
Da' chežinnon naken yej amatista.
21 Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan
žó'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to
da' ka' gan žó'ogake' nbagan' len toze bga.
Nez blo che yežen' naken ya óroteze da'
naken yani'do' kan nak yej jese.
22 Bi ble'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake'
yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake'
Zíla'do'.
23 Bi žon byenen wza'ni'gak wbíž, na'
byo', lo yežen' dan' zza'ní' yela' baní' che
Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do'
zza'ni'e ga na'.
24 Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka'
belágake', tágake' lo baní' che yežen', na'
žingak benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga,
zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'.
25 Batkle wséjwgake' gan žó'ogake' lo
yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'.
26 Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da'
zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'.
27 Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da'
zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chó'ogake'
ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e
yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej
nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban,
chó'ogake' ga na'.

22

1 Naž wbás che ya'abán' bloe'ele' neda'
to yegw yani'do', da' naken nis yegw da'
znezjwn yela' nban. Žákti'te yegon' kan
žákti'te yej jese. Zžoj yegon' lo latje blo gan
že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake'
Zíla'do'.
2 Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che
yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag
da' zbian da' znezjwn yela' nban, na' želbían
chežinno chi'i to yiz. To byo' to byo' želbía
yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da'
žeyóngaken benne' ka' che yežen'.
3 Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia
ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen',
na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na'
benne' wen žin chie' ka' wká'n zéngake' Le'.
4 Lé'egekle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo
xgágake'.

5 Bi gak žel ga na', na' bi yažje to
da' wsa'ní', na' bi yážjegekle benne' ka'
nníta'gake' ga na' baní' che wbíž, dan' gak
Xanžo Dios baní' chégake'. To chi'ize nna
biá'tezgak benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Za' yelá' Benne' Cristo

6 Naž wbás che ya'abán' gože' neda',
na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na'
nakkzen. Xanžo Dios, Bennen' zchize' Dios
Be' La'y chie' lo yichj lázdo'gak benne' ka'
zcháljgake' lowlaze' Le', ba bsele'e wbás che
ya'abá chie' nich wloe'ele' benne' wen žin
chie' ka' da' žala' gakten."

7 Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za'
yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne'
žone' kan znna da' zchalja' lo wláz Dios, da'
nyejwn le'e yiche ni."

8 Neda', Zwa, benla', na' ble'ela' da' ki.
Wdé benlan', na' ble'elan', na' bzoa ziba'
xni'a wbás che ya'abán', bennen' bloe'ele'
neda' da' ki, nich wká'n zena' le'.

9 Naž le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan'
naka' neda' wen žin che Dios kan nako'
le', na' kan zej nak lježo' ka', benne' ka'
zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej
nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan znna da'
nyejw le'e yiche ni. ¡Bka'n zen Dios!"

10 Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o xtiža'
Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le', na' nyejwn
le'e yiche ni, dan' za' gakgak da' ki.

11 No benne' žone' da' zinnj gónteze' da'
zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da'
kegle. No benne' žone' da' naken chawe',
gónteze' da' naken chawe', na' no benne'
nake' che Dios, gákteze' che Leze'."

12 Znna Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a
da' wnezjwa' chegak benne' ka', na' yebi'a
che chégake' kan zej nak da' béngake'.

13 Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na'
lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawn,
na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone'
ga so lawn, na' Benne' žone' ga žeyožen.

14 Ba nez zen gaken chegak benne' ka'
nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da'
naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da'
zbia yagen' da' znezjwn yela' nban, na' gak
chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'.

15 Benne' ka' bi zej nake' chawe', na'
benne' wžá' ka', na' benne' ka' žóngake'
da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách
ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka',
na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake',
gá'ngake' na'le lo yežen'.

16 Neda', Jesús, bsela'a wbás chia', wbás
che ya'abá, na' bloe'ele' le'e da' ki, le'e na'
nbable to kwe' to kwe' benách chia' ka'.
Neda' naka' ljež Dabí, na' lezka' za'sóe'.
Lezka' naka' belj xsile."

17 Zchaljgak Dios Be' La'y, na' xkwide'
no'le, xkwiden' wchág ná'lenbe' Benne'
nake' Zíla'do', na' znnágake': "Le da."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le
da."

No benne' zbile', na' no benne' zdan
laže'en, žala' yídgake', na' yé'jgake' nisen', da'
znezjwn yela' nban.

18 Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' želyenle'
diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn
le'e yiche ni, na' znnia': cha' no benne'
wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e
chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej
nyejwn le'e yiche ni.

19 Lezka', cha' no benne' yekwase'
bíte'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios,
da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase'
latje che bennen' le'e yichen' gan zej nyejw
lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da'
zejlí kanne, na' lezka' yekwase' latje chie'
lo yež la'y, kan nyejw chegak benne' ki le'e
yiche ni.

20 Xanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej nak
da' ki znne': "O'. Za' yelá'a."

¡Ka'kze gaken! ¡Da, Xanto' Jesús!

21 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston',
gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.